

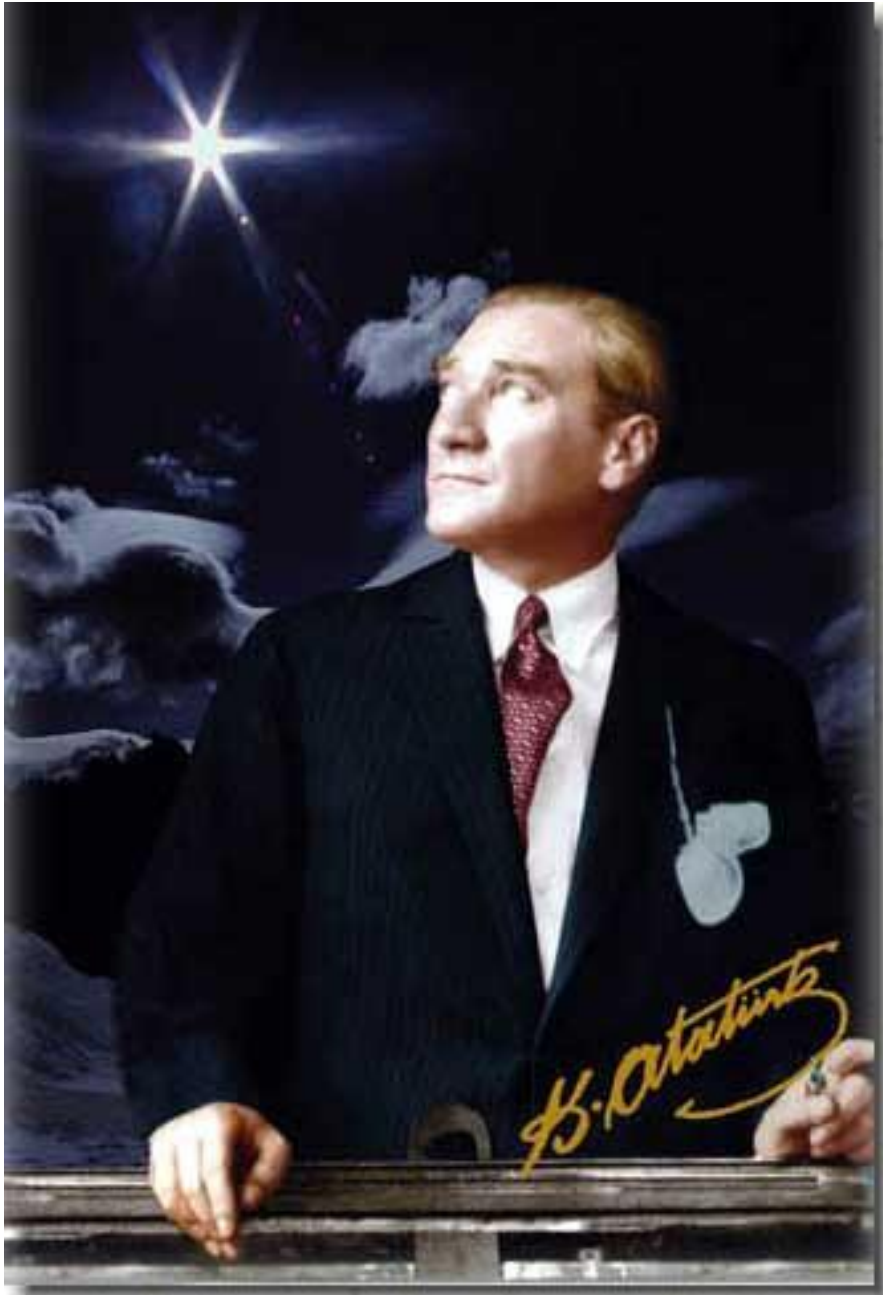
**T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**

**YİH
2018 YILI RAPORU**

Yurtdışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler

©

Bu kitabın yayın hakkı T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne aittir. Kitaptan yapılacak alıntılar kaynak göstermek suretiyle yapılabilir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

“Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.”

(Madde 62)

SUNUŞ

Bilindiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 62. maddesi, yurtdışındaki vatandaşlarımızın buldukları ülkelerde ve yurda geri döndükten sonra haklarının korunması ve geliştirilmesi yönünde devletimize gerekli tedbirleri alma görevi vermiştir. Bu doğrultuda, Türk işgücünün yabancı ülkelerde istihdamının başlamasıyla birlikte, 1967 yılından bu yana Bakanlığımız yurtdışı teşkilatı, vatandaşlarımızın ve aile bireylerinin çalışma, sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler alanındaki hak ve çıkarlarının korunması amacıyla hizmet vermeyi sürdürmektedir. Bununla birlikte, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak, yurda dönen vatandaşlarımıza yardımcı olurken, uluslararası alanda Bakanlığımız yetki ve sorumluluk alanına giren konularda ülkemizi temsil etmeye devam ediyoruz.

Genel Müdürlüğümüz, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın günümüz koşullarına göre değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve onlara doğru bilgiyi ulaştırabilmek için yoğun çalışmalar yürütmektedir. Müşavirlik ve Ataşeliklerimiz vasıtasıyla yılda ortalama 100 bin civarında vatandaşımızın talepleri karşılanmaktadır. Ayrıca, yurtdışı teşkilatında görevli personelimizin sunduğu hizmetler sadece ofis ortamında değil, vatandaşlarımızın kurmuş oldukları sivil toplum kuruluşları ve istihdam edildikleri işletmelerin ziyaret edilmesi yoluyla daha geniş bir kesime ulaştırılmaktadır. Bu kapsamda, Müşavirlik ve Ataşeliklerimiz, yürüttükleri çalışmalar ve verdikleri hizmetlerle 2018 yılında yaklaşık 320 bin vatandaşımıza ulaşmıştır.

Genel Müdürlüğümüz, vatandaşlarımıza ve bulunulan ülkenin çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin sayısal verileri ve değerlendirmeleri içeren yıllık faaliyet raporunu 1979 yılından bu yana yayımlamaktadır. Çeşitli kurum ve kuruluşların, ayrıca akademik çevrelerin başvuru kaynakları arasında özgün bir kaynak olarak yer bulan “2018 Yılı Faaliyet Raporu”, tüm kullanıcılara faydalı olması temennisi ile hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	III
YURT DIŞI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER.....	5
I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI İLGİLENDİREN GELİŞMELER	8
1. ALMANYA	9
1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	9
1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	12
1.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	20
1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	28
1.5. GÖÇ VE UYUM.....	30
2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	35
2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	35
2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	39
2.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	52
2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	67
2.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	68
3. AVUSTRALYA	74
3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	74
3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	77
3.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	80
3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	84
3.5. GÖÇ VE UYUM.....	85
4. AVUSTURYA	86
4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	86
4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	90
4.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	104
4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	116
4.5. GÖÇ VE UYUM.....	121
5. AZERBAYCAN	125
5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	125
5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	129
5.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	134

5.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	141
5.5.	GÖÇ VE UYUM.....	143
6.	BELÇİKA	144
6.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	144
6.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	146
6.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	152
6.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	163
6.5.	GÖÇ VE UYUM.....	165
7.	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	167
7.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	167
7.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	169
7.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	187
7.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ.....	189
7.5.	GÖÇ VE UYUM.....	190
8.	CEZAYİR	192
8.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	192
8.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	194
8.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	199
8.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	204
8.5.	GÖÇ VE UYUM.....	204
9.	FRANSA	206
9.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	206
9.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	209
9.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	221
9.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	233
9.5.	GÖÇ VE UYUM.....	234
10.	HOLLANDA	237
10.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	237
10.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	240
10.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	253
10.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	263
10.5.	GÖÇ VE UYUM.....	264
10.6.	YARGI KARARLARI.....	267
11.	İNGİLTERE	271

11.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	271
11.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	277
11.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	285
11.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	291
11.5.	GÖÇ VE UYUM.....	292
12.	İSVEÇ	296
12.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	296
12.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	300
12.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	307
12.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	321
12.5.	GÖÇ VE UYUM.....	324
13.	İSVİÇRE	329
13.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	329
13.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	333
13.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	345
13.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	357
13.5.	GÖÇ VE UYUM.....	360
14.	KAZAKİSTAN	361
14.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	361
14.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	363
14.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	383
14.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	394
14.5.	GÖÇ VE UYUM.....	396
15.	KUVEYT	403
15.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	403
15.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	405
15.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	412
15.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	415
15.5.	GÖÇ VE UYUM.....	417
16.	KUZHEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ	418
16.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	418
16.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	420
16.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	421
16.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	429

17.	TÜRKMENİSTAN	432
17.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	432
17.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	435
17.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	438
17.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	442
17.5.	GÖÇ VE UYUM.....	444
II.	ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER.....	446
18.	ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)	447
19.	AVRUPA KONSEYİ (AK)	454
20.	İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)	461
21.	G20 PLATFORMU	465
22.	İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI	469
III.	ANLAŞMALAR	476
23.	ULUSLARARASI ANLAŞMALAR	477
24.	YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR	502
25.	KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI	504
IV.	YURT DIŞI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ	507

YURT DIŞI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Kuruluş

Türkiye’den sanayileőmiő Avrupa ülkelerine yönelik 60’lı yılların başından itibaren başlayan işgücü göçünden sonra doğan ihtiyaç sonucu, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve ilgili kurumlar nezdinde sorunlarını çözmeye yönelik girişimlerde bulunmak amacıyla 08.05.1967 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı kurulmuştur.

Yurt dışı teőkilatımızın vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde hizmete başlamasından kısa süre sonra 06.04.1972 tarihinde Çalışma Bakanlığı’nın ana hizmet birimlerinden biri olarak “Yurt Dışı İşçi Sorunları Genel Müdürlüğü” kurulmuştur. Genel Müdürlüğümüzün adı 13.12.1983 tarihinde “Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” ve 24.07.2003 tarihinde “Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.

10.07.2018 tarihinde yayımlanan "1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile Genel Müdürlüğün adı "Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü" olmuştur.

Genel Müdürlüğümüz, Bakanlık faaliyetlerini; “merkez teşkilatı hizmetleri”, “yurt dışı vatandaş hizmetleri” ve “dış ilişkiler” olmak üzere üç ana eksen üzerinden sürdürmeye devam etmektedir.

Merkez Teşkilatı Hizmetleri

Bakanlığımız, yaőadıkları ülkeden ayrılarak vatanına kesin dönüş yapmış olan vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan doğan haklarını takip etmektedir. Genel Müdürlük olarak, yabancı bir ülkede çalışmış, okumuő veya çocuk büyütmüő vatandaşlarımızı bilgilendirmek ve haklarını korumaya yönelik gerekli işlemleri yapmak suretiyle hizmet vermeyi sürdürmekteyiz.

Yurt Dışı Vatandaş Hizmetleri

Bugün yurt dışında büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere yaklaşık üç milyon Türk vatandaşımız yaşamaktadır. Bu rakam diğer ülke vatandaşlığına geçmiş olanlarla birlikte altı milyonu aşmaktadır. Bunun yanı sıra yurt dışında bir süre çalıştıktan sonra Türkiye'ye kesin dönüş yapmış, ancak geçmiş çalışmalarından dolayı bu ülkeler ile hem hukuki hem ailevi bağlantıları süren iki milyondan fazla vatandaşımız bulunmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz, yurt dışında çalışan veya yurt dışı ile bağlantıları devam eden vatandaşlarımızın ve aile fertlerinin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatından doğan haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda her imkânı seferber etmektedir. Bu amaçla 29 ülkede 57 yurtdışı birimimiz ile vatandaşlarımıza hizmet vermekteyiz.

Dış İlişkiler

Genel Müdürlüğümüz, Bakanlığımızın faaliyet alanına giren konularda ülkemizi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ve Avrupa Konseyi (CoE) başta olmak üzere uluslararası kuruluşlar nezdinde temsil etmekte ve bu kuruluşların sözleşmelerine taraf olmaktan kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesine yönelik çalışmaları yürütmektedir. Bununla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla ikili sosyal güvenlik ve işgücü anlaşmalarının yapılmasını sağlamakta ve Bakanlıklararası işbirliği anlaşmaları ile yabancı ülkelerin muadil Bakanlıkları ile yakın ilişkilere süreklilik kazandırmaktadır.

Şehitlerimiz

Ülkemizin birbirinden değerli birçok diplomatı 1973-1984 yılları arasında Ermeni terör örgütleri tarafından hunharca katledilmiştir. Dünya diplomasi tarihinde benzeri olmayan bu teröre yurt dışı teşkilatımızda görev yapan 3 diplomatımız şehit verilmiştir. Silahlı saldırı neticesinde Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Müşavir Yardımcısı olarak görev yapan Reşat MORALI ile Din Görevlisi olarak görev yapan Tecelli ARI 4 Mart 1981 tarihinde, Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Sosyal Yardımcı olarak görev yapan Erdoğan ÖZEN 20 Haziran 1984 tarihinde eli kanlı teröristler tarafından şehit edilmiştir. Ancak bilinmelidir ki, yurt dışında ülkesine ve milletine hizmet etmek için

canları pahasına görev yapan personelimiz hiçbir terör örgütüne ve tehdiye boyun eğmeyecektir.

Geleceğe Bakış

Ülkemizin ayrılmaz bir parçası olarak gördüğümüz yurtdışındaki Türklerin göçle ilgili sorunlarının son yıllarda azalmadığını, sadece nitelik değiştirdiğini gözlemlemekteyiz. Bunların başında da yabancı düşmanlığı ve ayrımcı uygulamalar gelmektedir. Bakanlığımız ve Yurtdışı Teşkilatımız vatandaşlarımızın yanında yer almaya ve her türlü desteği vermeye devam etmekte, bu konuda uluslararası hukuk yolları dâhil, idari ve adli süreçlerin tamamını en etkin şekilde işletmektedir.

Genel Müdürlüğümüzün en önemli hedefi geçmişte olduğu gibi bugün de büyük bir sorumluluk bilinci ve fedakârlıkla çalışarak; vatandaşlarımıza sunduğu hizmetleri günün gereklerine uygun olarak çeşitlendirmek, vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan ve buldukları ülkelerin ulusal mevzuatlarından doğan haklarını korumak ve geliştirmek, her alanda olduğu gibi Bakanlığımızın uluslararası alandaki etkinliğini artırmaktır.

**I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI
İLGİLENDİREN GELİŞMELER**

1. ALMANYA

1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	40.953.700	5.872.480	761.730
Kadın	42.025.400	5.042.975	714.680
Toplam	82.979.100	10.915.455	1.476.410

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2018	16.700	980.153	*	2.466.563
2017	14.984	973.453	*	2.456.968
2016	16.290	958.469	*	2.464.582
2015	19.674	942.179	*	2.448.292
2014	22.463	922.505	*	2.449.623
2013	27.970	900.042	*	2.449.850
2012	33.246	872.072	*	2.447.789

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Alman vatandaşlık hukukuna göre 2000 yılından sonra çifte vatandaşlık bazı istisnalar dışında mümkün değildir. Bu nedenle ilgili yıllara ait çifte vatandaş sayısı belli değildir.

1.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	22.105	*	20.740	*	42.845
16-35	213.895		191.585		405.480
36-50	248.650		232.035		480.685
51-65	163.515		141.365		304.880
66-75	55.245		84.655		139.900
76 +	58.320		44.290		102.610
Genel Toplam	761.730		714.670		1.476.400

(*) 0-19 yaş grubundaki çocukların % 95'i 2000 yılından beri yürürlükte olan Alman vatandaşlık hukuku uyarınca çifte vatandaştır.

1.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Baden Württemberg	132.400		122.610		255.010
Bavyera	99.980		92.905		192.885
Berlin Brandenburg	57.545		52.505		110.050
Bremen	12.240		11.495		23.735
Hamburg	23.825		21.430		45.255
Hessen	79.640		76.400		156.040

Meclenburg Vorpommern	965		495		1.460
Aşağı Saksonya	45.730		43.545		89.275
Kuzey Ren Vestfalya	252.045		243.205		495.245
Palatina	30.495		27.755		58.250
Saarland	5.335		4.990		10.340
Saksonya	3.380		1.790		5.170
Saksonya Anhalt	1.990		1.165		3.150
Schleswig Holstein	14.485		13.445		27.930
Thüringen	1.655		905		2.565

Kaynak: F.İstatistik Dairesi

1.1.5. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2018	15.010	5.129	8.980

Kaynak: Federal Almanya'daki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.1.6. Almanya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türk	1.476.410
Polonya	860.145
İtalyan	643.530
Romanya	696.275
Yunan	363.205
Hırvatistan	395.665
Bulgaristan	337.015
Rusya Federasyonu	254.325
Kosova	218.150

Bosna Hersek	190.495
Diğer	5.480.240
Toplam	10.915.455

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

1.1.7. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2017	33.655	21.350
2016	28.639	24.678
2015	27.952	23.790
2014	22.058	25.520
2013	23.230	27.896
2012	26.150	27.725

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2018 Yılında İş Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, 2018 yılında tüm çalışanların sayısı yıllık ortalama 562.000 (%1,3) artarak 44,83 milyona yükselmiştir (2017 yılında artış 627.000 ve %1,4 idi). Böylece iki Almanya'nın birleşmesinden bu yana, tüm çalışanların sayısı son 3yılıda olduğu gibi en yüksek düzeye ulaşmıştır.

2018 yılında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısındaki artış çok hızlı şekilde devam etmiştir. Sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı 705.000 (%2,2) (1 yıl öncesinde 722.000, %2,3) artarak, 32,87 milyon (2017 yılında 32,16 milyon) olarak kayıtlara geçmiştir. Böylece, sigortaya tabi olarak çalışanlar, tüm çalışanların %73,3'üne ulaşmıştır (2017 yılında % 72,6).

2018 yılında da bağımsız çalışanların sayılarında azalma kaydedilmiştir. Bağımsız çalışanların sayısı 2018 yılında, bir önceki yıla göre, ortalama 76.000 kişi azalarak (%0,6) 4,22 milyon düzeyine inmiştir. Böylece 2018 yılında çalışanların %9,4'ünü bağımsız çalışanlar oluşturmuştur. 2017 yılında bu oran %9,7, 2008 yılında %11, 1998 yılında ise %10,3 olarak gerçekleşmiştir.

Düşük ücretli işlerde çalışanların sayıları 2018 yılında 60.000 (%1,2) azalarak 4,74 milyon olarak kayıtlara geçmiştir (1 yıl öncesinde azalma 63.000 (%1,3) olarak gerçekleşmiştir.). Bunların tüm çalışanlar arasındaki oranı ise %10,6'dır. Bu oran, 2017 yılında %10,8, 2008 yılında %12,3 olarak kaydedilmiştir. Sigortaya tabi çalışırken ayrıca ek bir işte çalışanların sayısı da bir önceki yıla göre 135.000 (%5) (2017 yılında 112.000, %4) artarak 2,83 milyona (2016 yılında 2,7 milyon) çıkmıştır.

2018 yılında kısa süreli çalışanların sayısı ortalama 113.000'den 80.000'e (2017 yılında 128.000'den 112.000'e) inmiştir.

Bölgesel olarak ele alındığında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, Haziran 2018 itibarıyla bir önceki yıla göre Batı Almanya'da %2,3 artarak 26,76 milyona, Doğu Almanya'da ise %1,8 artarak 6,11 milyona çıkmıştır. Sigortaya tabi çalışanlardaki artışın yarısından fazlası sigortaya tabi çalışan yabancıların sayılarına bağlı olarak artmıştır. Bunların sayısı 379.000 (%10,9) artarak 3,87 milyona ulaşmıştır. Sigortaya tabi olarak çalışan Alman vatandaşlarının sayısı da 326.000 (%1,1) artarak 29 milyon olarak kayıtlara geçmiştir.

İş piyasasının durumu eyaletlere göre değerlendirildiğinde, 2018 yılında en büyük artış, 1 yıl öncesinde olduğu gibi sırasıyla %3,5 oranıyla Berlin ve %2,5 oranıyla Bavyera'da; en düşük artış ise Saarland'da %1,3 oranlarıyla gerçekleşmiştir. Doğu eyaletlerinde en büyük artış Brandenburg ve Saksonya eyaletlerinde %1,7 oranında, en düşük artış ise Thüringen eyaletinde %0,5 oranında gerçekleşmiştir.

Sektörlere göre sigortaya tabi çalışanların sayısı neredeyse tüm işkollarında artış göstermiştir. En büyük artış, metal ve elektronik sanayiinde 104.000 (%2,4) ve nitelikli girişimci hizmet sektöründe 96.000 (%4) olarak kaydedilmiştir. Ödünç işçi veren sektörde 26.000 (%2,9) ve finans ve sigortacılık sektöründe 9.000 (%1) azalma kaydedilmiştir.

2018 yılında sigortaya tabi çalışanların %70,9'u hizmet sektöründe istihdam edilmiştir (2017 yılında 70,8). İmalat sektöründe ise sigortaya tabi çalışanların %28,4'ü (2017 yılında 28,4) istihdam edilmiştir. 2008 yılında bu oran hizmet sektörü için %68 ve imalat sektörü için %31,2 olarak kaydedilmiştir.

2018 yılında ortalama 2.340.000 işsiz kayıtlara geçmiştir. (2017 yılında 2.533.000, 2016 yılında 2.691.000). İşsizlerin sayısı bir önceki yıla göre, 193.000 (%8) daha azdır.

2018 yılı işsizlik oranı ortalama %5,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre %0,5 daha azdır. Batı Almanya'da oran %4,8, Doğu Almanya'da %6,9 olarak kaydedilmiştir. Bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da %0,5, Doğu Almanya'da %0,7 azalma kayıtlara geçmiştir.

Sigortaya tabi olarak çalışan yabancıların sayısı da 30.06.2018 tarihi itibarıyla 3.848.231 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 378.085 (%11,6) daha fazladır. Yine aynı dönemde 539.304 Türk vatandaşı sigortaya tabi olarak çalışmıştır. Bir yıl önceki döneme göre 12.508 (%2,4) artış görülmektedir.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2018 Aralık ayı itibarıyla 598.647 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı, bir yıl öncesine göre ise 25.614 (% 4,1) azalmıştır.

2018 Aralık ayı itibarıyla işsiz vatandaşlarımızın sayısı 105.511 olarak kaydedilmiştir. Bir yıl öncesine göre ise işsiz vatandaşlarımızın sayısı 9.009 (%7,9) azalmıştır.

İşsiz vatandaşlarımızın 58.579'u erkeklerden, 46.932'i kadınlardan oluşmakta, bunlardan 6.954'ü 25 yaşın altında, 86.513'ü 25 ile 50 yaşları arasında, 12.042'si 55 yaşının üzerindedir.

2018 Aralık ayı itibarıyla yabancı işsizlerde işsizlik oranı %12, Türk vatandaşlarımızın işsizlik oranı ise %16 olarak kaydedilmiştir. Türk işsizlerin yabancı işsizler içindeki oranı ise %17,6 olarak tespit edilmiştir.

1.2.1.1. Asgari Ücret

1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla asgari ücret 1 saatlik çalışma için brüt 8,84 Avro olarak belirlenmiştir.

1.2.1.2. Kamu İhalelerinde Asgari Ücret

2018 yılında yürürlüğe giren Kamu İhaleleri Asgari Ücret Tüzüğü (Vergabemindestentgeltverordnung 2018) ile bazı kamu ihalelerinde istihdam edilecek çalışanlara ödenecek asgari ücret 15,26 Avro olarak belirlenmiştir.

Bu düzenleme ile federal düzeyde kamu ihaleleri çerçevesinde çalışanlar için ilk defa asgari ücret uygulaması başlatılmıştır

1.2.2. Sayısal Veriler

1.2.2.1. İşverene Bağlı Toplam Çalışan Sayıları

30.06.2018 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	17.696.536	15.173.692	32.870.228
Yabancı	2.441.491	1.406.740	3.848.231
Türk	364.097	175.207	539.304
Türklerin yabancılar içindeki oranı	%14,9	%12,5	%14

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Bu sayıların dışında Almanya'da 4,3 milyon kişi serbest olarak çalışmaktadır. 30.000 Türk (yalnız Türk vatandaşı olan) vatandaşının serbest olarak çalıştığı tahmin edilmektedir.

1.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
20 yaş altı	6.941	5.807	12.748
20-25	32.450	25.954	58.404
25-30	42.585	24.789	67.374
30-35	39.929	17.078	57.007
35 -40	48.493	20.759	69.252
40-45	55.236	26.333	81.569
45-50	55.169	26.001	81.170
50-55	47.685	16.465	64.150
55-60	24.049	8.070	32.119
60-65	10.535	3.368	13.903
65 ve daha yaşlı	1.025	583	1.608
Genel Toplam	364.097	175.207	539.304

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

30.06.2018 tarihi itibarıyla

Tarım,Orman,Balıkçılık	777
Maden ve Taş Toprak	1.242
İmalat Sanayi	159.908
Enerji	995
Su işleri, kanalizasyon, çöp sektörü	3.750
İnşaat sektörü	29.634
Ticaret,Otomobil ve Motorlu Araçlar Tamirciliği	77.578
Ulaştırma ve Depolama	49.503
Otelcilik, Lokantacılık	29.382
Bilişim ve İletişim	5.647
Kredi ve Sigortacılık	4.341
Emlak ve konut sektörü	1.820

Serbest ve bilimsel hizmetler Sektörü	14.869
Diğer İktisadi Hizmetler Sektörü	84.433
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigortalar	9.377
Eğitim ve Öğretim	8.218
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	42.605
Sanat, eğlence, Dinlence	3.103
Diğer Hizmet Sektörleri	11.596
Özel Ev Hizmetleri	286
Sınır ötesi organizasyonlar	153
Başka İş koluna Girmeyen Hizmetler	87
Toplam	539.304

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

2017 yılı itibarıyla, Almanya’da 70.000’in üzerinde Türk kökenli işverenin bulunduğu tahmin edilmektedir.

Türk işletmelerinin faaliyet gösterdikleri alanlar sektörler itibarıyla tahmini olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sektör	Sayı	Oran
Perakende ticaret	23.170	%33,1
Hizmet	17.850	%25,5
Gastronomi	16.450	%23,5
El sanatları	6.370	%9,1
Toptan ticaret	3.220	%4,6
İmalat sanayi	1.820	%2,6
İnşaat	1.120	%1,6

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

Yine tahmini olarak Türk işletmelerinde yaklaşık 400.000’e yakın kişi istihdam edilmektedir. Toplam yatırımın 8 milyar Avro, yıllık cironun ise 40 milyar Avro olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu işletmelerin büyük bölümünü küçük aile işletmeleri teşkil etmektedir.

1.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2018 yılı ortalaması

	Erkek	Kadın	Toplam	
			Sayı	%
Genel	1.292.123	1.047.957	2.340.080	5,5
Yabancı	378.152	299.329	677.481	14,8
Türk	61.066	49.885	110.951	18,1

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2018 yılı ortalaması

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
15-25	4.460	3.313	7.773
25-35	13.731	9.784	23.515
35-45	18.465	16.961	35.426
45-55	17.099	14.907	32.006
55-65	7.216	4.857	12.073
65 +	96	63	159
Genel Toplam	61.067	49.885	110.952

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.7. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla asgari ücret 1 saatlik çalışma için brüt 8,84 Avro olarak belirlenmiştir.

İşkolları	Ortalama Brüt Aylık Ücret (Avro)
İmalat ve hizmet sektörü	3.892
İmalat sektörü	4.035
Maden	4.210
Enerji	5.028
Su	3.465
İnşaat	3.386
Hizmet sektörü	3.812
Ticaret	3.576
Ulaştırma ve Depolama	3.110
Otelcilik, lokantacılık	2.365
Bilişim ve İletişim	5.052
Kredi ve Sigortacılık	5.273
Emlak ve konut sektörü	4.072
Bilimsel ve teknik işler alanı	4.719
Diğer iktisadi hizmet sektörleri	2.610
Ticaret	2.541
Kamu idaresi	3.900
Eğitim, öğretim	4.361
Sağlık ve sosyal güvenlik alanı	3.880
Sanat, eğlence	3.881

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı verilerine göre Almanya’da 2018 yılında yaklaşık 70.000 toplu sözleşme bağtlanmıştır. Ayrıca, Almanya’da 2018 yılında 420 genel geçerli toplu sözleşme ilan edilmiştir. Bu sözleşmelerin 220’si 2017 yılından kalan sözleşmelerin devamı niteliğinde olup, 200’ü yeni genel geçerli toplu sözleşme yürürlüğe girmiştir. Tüm toplu sözleşmeler sendikalı çalışanların %51’i ile doğrudan ilgilidir.

1.3. SOSYAL GÜVENLİK

1.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emeklilik Sigortası Prim Oranı

2018 yılında emeklilik sigortası prim oranı%18,7’den %18,6’ya, madenciler sigortası prim oranı %24,8’den %24,7’ye indirilmiştir.

Maluliyet Aylıklarının İyileştirilmesi

2018 yılı itibarıyla getirilen yeni düzenlemeye göre, iş göremezlik aylığının miktarının belirlenmesinde ölçü olarak alınan sigortalının yaşı 2018 yılından 2024 yılına kadar kademeli olarak artırılarak 62 yaşından 65 yaşına kadar yükseltilecektir. Buna göre 2018 yılında iş göremezlik aylığı bağlanacak sigortalılarda ölçü alınan sigortalılık yaşı 62 yıl 3 ay olarak belirlenmiştir.

Sanatçıların Sosyal Güvenliği Prim Oranı

Sanatçılarının sosyal sigorta prim oranı 2018 yılında %4,8’den %4,2’ye indirilmiştir.

Tarım Sigortası

Çiftçilerin yaşlılık sigortası aylık prim miktarı 2018 yılında eski eyaletlerde aylık 241 Avro'dan 246 Avro'ya, yeni eyaletlerde aylık 216 Avro'dan 219 Avro'ya çıkarılmıştır.

Sağlık Sigortası Prim Oranı

2018 yılında sağlık sigortası prim oranı %14,6 olarak belirlenmiştir.

Emeklilik Yaşı

2012 yılından beri kademeli olarak yükseltelen emeklilik yaşı, 2018 yılında bir ay artırılarak 1953 yılında doğan sigortalılar için böylece 65 artı 7 aya yükselmiştir.

Sosyal Güvenlik Primlerine Esas Alınan Ücret Üst Sınırları (Avro)

2018 yılı itibarıyla

	Eski Eyaletler		Yeni Eyaletler	
	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık
Yaşlılık Sigortası	78.000	6.500	69.600	5.900
Madenciler Yaşlılık Sigortası	96.000	8.000	85.800	7.150
İşsizlik Sigortası	78.000	6.500	69.600	5.900
Yasal Hastalık Sigortası	59.400	4.950	59.400	4.950
Bakım Sigortası	53.100	4.425	53.100	4.425

İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı

Yaşlılık sigortası isteğe bağlı aylık asgari prim miktarı, 2018 yılında da bir yıl öncesinde olduğu gibi 83,70 Avro olarak belirlenmiştir.

Çocuk Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarı 7.428 Avro olarak tespit edilmiştir.

Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için 2018 yılında talep edecekleri asgari nafaka miktarları aşağıda belirtilmiştir:

Kazanç basamakları (Avro)	0-5 Yaş (Avro)	6-11 Yaş (Avro)	12-17 Yaş (Avro)	Reşit (Avro)
1.900 Avro'ya kadar	348	399	467	527
1.901-2.300	366	419	491	554
2.301-2.700	383	439	514	580
2.701-3.100	401	459	538	607
3.101-3.500	418	479	561	633
3.501-3.900	446	511	598	675
3.901-4.300	474	543	636	717
4.301-4.700	502	575	673	759
4.701-5.100	529	607	710	802
5.101-5.500	557	639	748	844

Çocuk Nafaka Ödeneği

Eşlerinden ayrı çocuk yetiştiren ve eşlerinden nafaka alamayan çocuklar için devlet tarafından ödenen çocuk nafaka ödeneği miktarları da 2018 yılında aşağıda belirtildiği gibi artırılmıştır:

5 yaşına kadar olan çocuklar için	150 Avro'dan 154 Avro'ya,
6 -11 yaşları arasındaki çocuklar için	201 Avro'dan 205 Avro'ya
12-17 yaşları arasındaki çocuklar için	268 Avro'dan 273 Avro'ya

Ebeveyn Parası

Ebeveyn parası uygulaması çerçevesinde 2018 yılında ebeveynler bir çocuk sahibi olmaları halinde, gelirlerinin %67'si oranında ebeveyn parası, ancak azami ayda 1.800 Avro alabileceklerdir.

Ebeveyn parası 2018 yılında 12 veya 14 ay süreyle ödenebilecektir. Daha uzun ebeveyn süresi, diğer eşin 2 aylık bir bebek yetiştirme izni veya haftalık çalışma süresini 30 saate indirmesine bağlanmıştır. Bu durumda ebeveyn parası 12 ay yerine 14 ay boyunca ödenecektir. Ebeveyn parası yanında ebeveynler aynı zamanda çocuk parası da alabileceklerdir.

1.3.2. Sosyal Sigortalar

1.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2018 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık malullük ölüm	9,30	9,30	18,60
<i>-Madenciler Yaşlılık Sigortası</i>	9,35*	15,45*	24,80*
İşsizlik Sigortası	1,5	1,5	3
İş Kazası/Meslek Hastalığı*	-	1,3	1,3
Hastalık	7,3	7,3	14,60
Bakım			
-Çocuklu Sigortalılar	1,275	1,275	2,55
-Çocuksuz Sigortalılar	1,275	1,275+0,25	2,80
Toplam Prim Oranı	19,375 19,425*	20,675 26,825*	39,45 46,25*

Kaynak: F. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

(* Kaza sigortası prim oranı işletme için geçerli olan tehlike konumuna göre belirlenmektedir. Tabloda ortalama oran verilmiştir.

1.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Yıllık Toplam Ödenek Miktarı (Avro)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	17.950.258	272.489	186.111.052.160	2.870.146.164
Maluliyet	1.832.150	48.890	15.821.167.152	448.781.512
Geride kalanlar dul/yetim (bunlardan yetim)	5.452.764 (289.231)	87.120 (10.672)	34.390.108.376 (85.808.741)	452.181.352 19.712.611
Toplam	25.235.172	408.499	236.322.327.688	3.771.109.028

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)
Yaşlılık	31.208	245.730.011
Maluliyet	1.230	12.070.096
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	27.863 1.070	143.733.525 1.935.869
Toplam	61.371	403.469.501

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

1. Yıl İçinde Olan İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sayısı

2017 yılı itibarıyla

	İş Kazası	İş Güzergâhında Kaza	Meslek Hastalığı
Alman	11.613	3.826	18.537
Yabancı	967	169	1.062
-Bunun içinde Türk	128	17	195
Toplam	12.580	3.995	19.599

1.3.2.5. İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Aylıklarına İlişkin Veriler

2017 yılı itibarıyla

	İş Kazası/Meslek Hastalığı Vakası	Hak Sahibi	Ödenen Tazminat Miktarı (Milyon Avro)
Alman	778.021	789.488	5.516
Yabancı	49.761	50.780	357
- Bunun içinden Türk	16.388	16.808	121
Toplam	827.782	840.268	5.873

Kaynak: Alman Kaza Sigortaları Birliği

1.3.3. Aile Yardımları

1.3.3.1. Çocuk Parası Miktarları

2018 tarihi itibarıyla

	Görev Yapılan Ülkedeki Çocuklar İçin/Avro	Türkiye’de Kalan Çocuklar İçin/Avro
1. Çocuk	194	5,11
2. Çocuk	194	12,78
3. Çocuk	200	30,68
4. ve sonraki her çocuk	225	30,68
5. ve sonraki her çocuk		35,79

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.3.3.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Almanya’da zorunlu sosyal güvenlik kurumları dışında, genelde büyük ölçekli firmalarda “işletme emekli sandıkları” bulunmaktadır. Bu sandıklar, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi durumunda hak sahiplerine (emekli/dul/yetim) bir yaşlılık aylığı bağlamaktadırlar.

İşletme emekli aylığına hak kazanılması için gerekli şartlar:

1. Firmalarda;
  - a) İşyerinde bir işletme emekli sandığı (Betriebliche Altersversorgung) kurulmuş olmalıdır.
  - b) İşçi aynı işyerinde aralıksız en az 10 veya 12 yıl çalışmış ve 10 yıldan beri bu sandık kapsamına alınmış olmalıdır.
  - c) İşçi işten ayrıldığında 35 yaşını doldurmuş olmalıdır.
2. Alman Posta ve Haberleşme İdaresinde ve Devlet Demiryollarında çalışanlara işletme emekli sandığından aylık bağlanabilmesi için en az aralıksız 5 yıl çalışma süresi gerekmektedir.
3. İnşaat işkolunda çalışanlara hem işletme emekli sandığından hem de İnşaat İşçileri Ek Emeklilik Kasasından yararlanabilmeleri mümkündür. Bunun için;
  - a) Aralıksız 10 yıl aynı inşaat işyerinde çalışmış olmak veya
  - b) Aralıklı olarak değişik inşaat firmalarında en az 220 ay (18 yıl 4 ay) çalışmış olmak gerekmektedir.

4. Maden işkolunda işletme emekli aylığı kurulmamıştır. Bu nedenle, maden işkolunda çalışanların işletme emekli aylığı talep etmeleri söz konusu değildir.

1.3.4. Sosyal Yardımlar

İkinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarları

2018 yılı itibarıyla

2'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	4.164.857	1.952.000	274.342
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	896,80	896,80	896,80

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

İş Piyasası Dışına Çıkanların Aldıkları Sosyal Yardımlar

2018 yılı itibarıyla

Sosyal Yardım	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	1.062.867	590.000	39.650
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	896,80	896,80	896,80

Kaynak: F. İstatistik Dairesi

Yardım Miktarları

01.01.2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ikinci basamak işsizlik parası uygulaması çerçevesinde hak sahipleri için yardım miktarları artırılmıştır. Yalnız yaşayanlar için mutata yardım miktarı aylık 409 Avrodan 416 Avro'ya çıkarılmıştır. Aşağıda yardım basamaklarına göre mutata yardım miktarları belirtilmiştir. Sosyal Kanun'un 12'nci Kitabına göre istihdam piyasası dışında kalan ve yardıma muhtaç kişiler için ödenen sosyal yardım ödenekleri de yardım miktarlarıyla aynıdır.

Açıklama	Yardım Miktarı (Avro)
1'inci basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri)	416 Avro (artış +7 Avro)
2'nci basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için)	374 Avro (artış +6 Avro)
3'üncü basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaşın altında yetişkin hak sahipleri)	332 Avro (artış +5 Avro)
4'üncü basamak yardım miktarı (14-18 yaşındaki çocuklar)	316 Avro (artış +5 Avro)
5'inci basamak yardım miktarı (6-14 yaşındaki çocuklar)	296 Avro (artış +5Avro)
6'nci basamak yardım miktarı (0-6 yaşındaki çocuklar)	240 Avro (artış+3 Avro)

1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.4.1. Sayısal Veriler

1.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017-2018 öğretim yılı

Okul Tipi	Öğrenci Sayısı		Türk
	Genel	Yabancı	
Anasınıfı (Vorklassen)	11.210	1.809	49
Anaokulu (Schulkindergarten)	16.986	3.917	345
İlkokul (Grundschule)	2.796.399	323.813	17.614
Ortaokul (Hauptschulen)	387.395	93.169	6.701
Farklı eğitim veren okullar (Schulen mit mehreren Bildungsgängen)	528.347	48.977	2.689
Ortaokul (Realschulen)	816.088	68.129	8.700
Kapsamlı ortaokul (Gesamtschule)	999.522	118.538	12.068
FreieWaldorf okulları	85.029	2.399	65
Lise (Gymnasium)	2.225.768	108.644	10.597

Akşam okulları (Abendschulen)	931	629	787
Öğrenme engelli okulları (Förderschulen)	317.204	35.280	4.130
Akşam Liseleri (Abendgymnasien)	12.846	2.083	635
Kolejler (Kollegs)	14.140	2.455	353
Diğer	11.366	10.942	196
Toplam	8.223.231	820.784	64.929

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2017/2018 yılı itibarıyla

Okul türü	Çocuk Sayıları		Türk
	Genel	Yabancı	
Kısmi meslek okulları	1.414.847	147.608	35.290
Meslek hazırlık sınıfları	123.226	78.390	2.001
Meslek okulları	424.282	63.833	16.980
Meslek teknik okulları	16.973	1.028	355
Meslek liseleri	193.184	11.045	3.854
Meslek orta okulları	139.030	12.992	4.850
Mesleki uzmanlık okulları	187.819	8.626	1.785
Meslek akademileri	9.021	696	78
Sağlık meslek okulları	142.127	19.200	2.849
Diğer	16.950	1.561	2.750
Toplam	2.667.459	344.979	70.792

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4.2.1. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Almanya’da bulunan Eğitim Ataşeliklerinin verilerine göre, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Türk Dili ve Kültürü derslerine devam eden Türk öğrencilerinin sayısı yaklaşık 60.000’dir.

1.4.2.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, 2016-2017 eğitim öğretim yılında yükseköğrenime devam eden yabancı öğrencilerin sayısı 374.600, Türk öğrencilerinin sayısı 39.338'dir.

1.5. GÖÇ VE UYUM

1.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa (Fachkräfteeinwanderungsgesetz)

Federal Hükümet 02.10.2018 tarihinde Almanya'da kalifiye işgücü açığını kapamak amacıyla üçüncü ülkeden gelecek yabancı işgücüne Alman iş piyasasının açılmasına ilişkin yeni bir düzenleme üzerinde anlaşarak, Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa (Fachkräfteeinwanderungsgesetz) Tasarısını Federal Meclise sunmuştur. Yasa Tasarısı 2019 yılında Federal Parlamento'dan geçtikten sonra en erken 1 Ocak 2020 yılında yürürlüğe girecektir. (Açıklama: Sözkonusu tasarı yasalaşmış olup 1 Mart 2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecektir.)

Yasayla, Yabancılar İkamet Hukuku ve Yabancılar Çalışma Hukukunda önemli değişiklikler yapılmakta, Almanya'daki demografik gelişmeye paralel olarak ortaya çıkan ve gelecek yıllarda daha da artması beklenen nitelikli işgücü açığının, Avrupa Birliği dışındaki üçüncü ülkelerden de temin edilmesi hedeflenmektedir.

Nitelikli İşgücü Göçü Yasası, üçüncü ülkelerden gelecek kalifiye işgücünün çerçevesini belirlemektedir. Söz konusu yasayla, Alman işletmelerinin acil olarak ihtiyaç duyduğu kalifiye işgücünün Almanya'ya gelmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu anlamda, üçüncü ülkelerden gelecek nitelikli işgücü kavramına da açıklık getirilmekte ve ihtiyaç duyulan yabancı nitelikli işgücünün genel özellikleri şöyle sıralanmaktadır:

- Almanya'da elde edilen bir kalifiye bir meslek diplomasına/belgesine veya Almanya dışında elde edilmiş olmakla birlikte, Almanya'daki kalifiye meslek diplomasına/belgesine eşdeğerliği kabul edilen yabancı bir meslek diplomasına/belgesine sahip olmak,

- Almanya'daki bir Yükseköğretim Kurumundan veya Alman Yükseköğretim Kurumlarına eşdeğer yabancı bir Yükseköğretim Kurumundan mezun olmak.

Yeni düzenleme ile üniversite mezunu olmayan kalifiye işgücünün Almanya'ya gelmesi ve burada iş aramasına imkân sağlanmaktadır. Üniversite mezunu olmayan ancak kalifiye bir meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının Almanya'ya gelerek çalışmalarına izin verecek düzenlemeye göre, yabancılardan Almanya'da tanınan bir meslek diploması sahibi olunması şartı yanında, Almanya'da iş arayacakları süre zarfında geçimlerinin sağlandığı şartını yerine getirmeleri istenecektir. Bununla Alman sosyal güvenlik sistemine yönelik göçün önlenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca çalışılacak mesleğe uygun Almanca dil bilgisi de koşul olarak öngörülmektedir.

Anılan düzenlemenin gerçekleşmesini özellikle işveren çevreleri istemektedir. İşveren birliklerinin ve iş piyasasının talepleri yönünde yurtdışında yabancı işgücünün kazanılmasına yönelik tanıtım yapılacaktır. Yeni yasal çerçeve meslek diploması tanıma prosedürünü kolaylaştırıp, hızlandırmasını öngörmektedir.

Aşağıda, planlanan çerçeve yasanın ana hatları belirtilmektedir:

- Almanya'da açık bir işyerinin ve yabancı talep sahibinin buna uygun mesleki bir kalifikasyonunun bulunması halinde, üniversite veya Almanya'da tanınan bir meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının her meslek alanında çalışmalarına izin verilecektir. Böylece bazı mesleklerde kısıtlamalar ortadan kaldırılmaktadır. Ayrıca, Alman ve AB vatandaşlarının iş piyasasına girişlerine ilişkin öncelik ilkesi de yürürlükten kaldırılmaktadır. Alman ve AB vatandaşlarına yönelik öncelik ilkesi işsizliğin çok yüksek olduğu bölgelerde gerektiğinde yeniden uygulamaya konulabilecektir.
- Almanya'ya gelecek üçüncü ülke vatandaşı kalifiye işgücünün, Almanya dışındaki ülkelerden aldığı diplomaların/belgelerin denkliği, ilgili denklik mevzuatı çerçevesinde, yabancı Almanya'ya gelmeden önce yapılacaktır. Ancak, Bilişim Sistemleri uzmanlarının diplomaları/belgeleri, en az üç yıl mesleki tecrübeye sahip olmaları ve aylık en az brüt 4.020 Avro kazanacakları bir iş bulmaları kaydıyla, denklik mevzuatından istisna tutulmakta, bunlar için daha kolay bir süreç öngörülmektedir.

- Yeni yasayla, özellikle işgücü açığı bulunan, tıp doktorluğu, kas tedavi, hasta ve yaşlı bakımı, bilişim uzmanlığı, mühendis, inşaat ustası, elektronik, mekatronik, matematik, enformatik gibi alanlarda yükseköğrenim görmüş veya meslek diploması bulunanlar, Almanya'ya gelmeden önce bir iş sözleşmesi imzalamaları durumunda, Almanya'ya gelip hemen çalışabileceklerdir. Ayrıca, meslek diplomalarını buldukları ülkedeki Almanya'nın temsilciliklerinde denkleştiren, mesleğini yapabilecek derecede Almanca konuşabildiğini kanıtlayan vasıflı elemanlar ile söz konusu alanlarda bir yükseköğrenim diplomasına sahip olanlar, somut bir iş teklifi olmadan da, iş aramak için Almanya'ya gelip geçici ikamet izniyle 6 ya kadar kalabilecek, bu sürede iş bulmaları halinde ikamet izinleri uzatılabilecektir.
- Türkiye'de üniversite öğrenimini tamamlamış veya bir meslek diplomasına sahip kişiler de söz konusu uygulamadan yararlanabilmek için başvurabileceklerdir. Almanya'ya gitmek isteyen ve şartları yerine getirenlere 6 aylık giriş vizeleri F. Almanya Büyükelçiliği/Başkonsoloslukları tarafından verilecektir. Türkiye'den Almanya'ya iş aramak amacıyla gidecek nitelikli elemanların iş aradığı sürece geçimini sağlayacağını Almanya'ya gitmeden önce belgelemesi gerekmektedir.
- Koşulların değişmesi halinde Alman Hükümetinin çıkaracağı kanun hükmünde kararnamelerle bazı mesleklere girişlere kısıtlamalar getirilebilecektir. Sosyal yardım sistemlerine göçün engellenmesi amacıyla yabancı iş aradığı süre boyunca Almanya'da geçimini kendi imkânlarıyla temin etmek ve durumunu kanıtlamak zorunda olacaktır.
- İkamet Kanunu'nun 17a maddesinde öngörülen „bir yabancıya meslek diplomasının tanıtılmasında eksik kalan mesleki kalifikasyonu tamamlayıcı eğitim önlemlerinden Almanya'da yararlanabilmesi için 18 aya kadar ikamet izni verilmesine ilişkin düzenleme“ daha da genişletilebilecektir.
- Yurtdışından başvuracak adaylara kolaylık sağlamak amacıyla başvuru prosedürü kolaylaştırılacak ve şeffaf hale getirilecektir.

1.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

1.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Yaklaşık Sayı
Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)	900
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	1.700
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	600
İşadamları Dernekleri	350
Spor Dernekleri	400
Diğerleri	800
Toplam	4.750

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	1
Federal Parlamento	8
Eyalet Parlamentoları	20
Yerel Yönetimler	88
Yabancılar Meclisleri	1.300
Toplam	1.417

Kaynak: Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

1.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Mütcaahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması

Almanya'da İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde 2018 Aralık ayında 151'i inşaat sektöründe, 1.119'u inşaat yan sektöründe ve 60'ı metal sektöründe olmak üzere toplam 1.330 vatandaşımız, tüm yıl içinde ayda ortalama 529 vatandaşımız istihdam edilmiştir. 2018 yılında ayda ortalama 1.400 Türk vatandaşı anılan Anlaşma çerçevesinde Almanya'da çalışmıştır.

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde iş üstlenecek Türk firmalarına 01.10.2018 tarihinden sonraki 1 yıllık dönemde 6.170 kişilik kontenjan ayrılmıştır.

2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

	Genel	Yerli	Yabancı (ABD Vatandaşı)	Yabancı (ABD Vatandaşı olmayan)	Türk (*)
Erkek	158.426.000	136.338.000	10.097.000	11.991.000	114.858
Kadın	164.730.000	141.410.000	11.757.000	11.563.000	107.735
Toplam	323.156.000	277.748.000	21.854.000	23.554.000	222.593

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, Ağustos 2019 verileri

(*) ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

2.1.2. Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

2017	Sürekli Oturma İzni Olan Türk Sayısı	Yıl İçinde Amerikan Uyruğuna Geçen Türklerin Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı*
Kadın		1.442	-
Erkek		1.666	-
Toplam	4.844	3.108	222.593 vatandaş + ABD vatandaşlığı bulunanlar

Kaynak: ABD İç Güvenlik Bakanlığı, 2017 verileri- Amerikan Uyruğuna Geçen Türklerin, Sürekli Oturma İzni Olan Türklerin sayıları

(*) ABD Nüfus İdaresi ABD vatandaşlığına geçmiş ve çifte vatandaşlığı bulunanlara ilişkin veri vermediğinden toplam sayıya ulaşmak mümkün değildir. Dışişleri Bakanlığı tahminlerine göre ABD'de 350.000 – 500.000 Türk kökenli bulunmaktadır.

2017 yılı itibarıyla

	Toplam Sayı	Erkek Oranı, %	Kadın Oranı, %
ABD doğumlu Türkler	104.191	49,6	50,4
ABD dışında doğan Türkler	118.402	53,4	46,6
ABD dışında doğup Amerikan vatandaşlığına geçen Türkler	60.037	54,2	45,8
ABD dışında doğup Amerikan vatandaşlığına geçmeyen Türkler	58.365	52,5	47,5

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

2.1.3. Türk Kökenlilerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek %	Kadın %	Toplam %	Toplam Sayı
Toplam	51,6	48,4	-	222.593
5 yaş altı	-	-	7,7	-
5-17	-	-	17,2	-
18-24	-	-	9,4	-
25-34	-	-	16,3	-
35-44	-	-	19,4	-
45-54	-	-	13,2	-
55-64	-	-	9,0	-
65-74	-	-	5,0	-
75 yaş ve üzeri	-	-	2,7	-
18 yaş altı	50,5	49,5	100	55.330
18 yaş üzeri	52,0	48,0	100	167.263
18-34	49,9	50,1	100	57.376
35-64	54,1	45,9	100	92.573
65 yaş ve üzeri	47,1	52,9	100	17.314

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

2.1.4. Türk Kökenlilerin Eyaletlere Göre Dağılımı

Türk Vatandaşlarının en yoğun yaşadığı eyaletler şunlardır:

- New York
- New Jersey
- California
- Florida
- Teksas
- Massachusetts
- Virginia
- Illinois
- Ohio
- Pennsylvania
- Maryland

2017 yılı itibarıyla

2017 Yılında Amerikan Uyruğuna Geçen Türk Kökenliler				2017 Yılında Sürekli Oturma İzni Alan Türk Kökenliler		
Eyaletler	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
Arizona	39	16	23	52	24	28
California	417	180	237	763	352	411
Colorado	-	-	-	51	25	25
Connecticut	64	30	34	73	37	36
Florida	182	79	103	311	151	160
Georgia	64	30	34	108	58	50
Illinois	120	57	63	152	68	84
Indiana	28	15	13	-	-	-
Maryland	95	49	46	131	66	65
Massachusetts	149	77	72	241	116	125
Michigan	30	18	12	69	33	36
Minnesota				32	17	15
Nevada	18	10	8	-	-	-
New Jersey	490	249	241	523	251	272
New York	522	222	300	753	347	406
North Carolina	67	32	35	84	45	39
Ohio	73	38	35	79	36	43

Pennsylvania	100	45	55	148	61	87
Teksas	152	63	89	427	197	230
Virginia	162	75	87	222	107	115
Washington	56	31	25	136	67	69
Diğer	257	113	144	486	240	246
Bilinmeyen	23	13	10	3	3	-

Kaynak: ABD İç Güvenlik Bakanlığı, 2017 verileri

2.1.5. Türkiye Doğumlu Türk Kökenlilerin Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2017 yılı itibarıyla

Ülke	Göçmen Sayısı	Göçmen Nüfusa Oranı %
Türkiye*	117.366	0,002636
Meksika	11.270.000	25,3
Hindistan	2.611.000	5,9
Çin	2.217.000	5,0
Filipinler	2.008.000	4,5
El Salvador	1.402.000	3,1
Vietnam	1.343.000	3,0
Küba	1.312.000	2,9
Dominik Cumhuriyeti	1.163.000	2,6
Kore	1.063.000	2,4
Guatemala	959.000	2,2
Diğer	18.994.000	42,5
Toplam**	44.459.366	

(*) Kaynak: Göç Politikası Enstitüsü, Bölge & Doğum Yeri/Ülkesine Göre Göçmen Nüfusu 2000-2017 Yılları Tahminleri.

(**) Göçmenler (yabancı ülke doğumlu) ABD doğumlu olmayanları ifade etmektedir. Bu rakam, Amerikan vatandaşlığına geçen, sürekli oturma izni olan, bazı legal göçmen olmayan (örn: öğrenci ya da çalışma vizesi olanlar) ve mülteci statüsünde ya da ABD'de yasadışı şekilde ikamet eden kişileri kapsamaktadır.

2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

2.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

ABD’de 2018 yılı ulusal işsizlik oranı ortalaması %3,9 olup yıl içinde ekonomiye 2.425.000 yeni iş kazandırılmıştır. ABD Çalışma Bakanlığı verilerine göre Amerika’da iş fırsatı sayısı ilk defa iş arayanların sayısını aşmıştır. 2018 yılında ortalama 6,8 milyon iş mevcut olmuş olup 6,3 milyon işsiz bulunmuştur.

Amerika İşgücü İstatistikleri Bürosu tarafından yayınlanan, 1 Ekim 2018’den 30 Eylül 2019 tarihine kadar geçerli **Ulusal Ortalama Haftalık Ücret** ile **Asgari ve Azami Tazminat** bedelleri belirlenmiştir:

○ Ulusal Ortalama Haftalık Ücret	\$755,38
○ Asgari Tazminat	\$1.510,76
○ Azami Tazminat	\$377,69
○ Artış Oranı	%2,65

- Tahsisatlarla ilgili torba yasa tasarısı kanunlaşmış olup ana hükümleri aşağıda verilmiştir:

Çıraklık:Çıraklık, Amerikalıların hem maaş alıp hem de beceri edinmelerini sağlayan, kanıtlanmış bir işgücü geliştirme stratejisidir. Torba yasa tasarısı, aile geçindirecek iş fırsatlarını genişletecek çıraklık programları için 2017 Mali yılı bütçesinde %53 oranında artış gerçekleştirmiştir.

Gazi/Eski Asker İstihdamı ve Eğitim Hizmetleri: Torba yasa tasarısı, ABD Çalışma Bakanlığı’nın Gazi/Eski Asker İstihdamı ve Eğitim Hizmetleri (VETS) fonunun %5,7 oranında artışını içermektedir.

İşgücü İnovasyonu ve Fırsatı Kanunu (WIOA): Torba yasa tasarısı; Amerikan kamu işgücü sistemini güçlendirip geliştirmek, gençler ve istihdam yolunda ciddi engellere sahip kişiler dâhil olmak üzere, Amerikalıların yüksek kalitede işlere ve kariyerlere sahip olmalarına yardımcı olmak ve işverenlerin vasıflı işçileri işe alıp tutmalarına yardımcı olmak üzere kurulan WIOA’nın fonunun \$80 milyon tutarında artırılmasını içermektedir.

Bahşış Havuzu Oluşturmak: Torba yasa tasarısı, restoranların arka kısmında çalışan işçilerin (örn: aşçı, komi, bulaşıkçı) uygun şartlarda bahşış havuzuna katılmalarını garanti eden, her iki siyasi parti tarafından kabul edilen yasa hükmünü içermektedir. Aynı hüküm, işverenlerin bahşışlere el koymasının önüne geçilmesini garantilemektedir.

- Amerikan Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu (EEOC), 2017 mali yılında ülke çapında 84.254 işyeri ayrımcılığı davası açıldığı ve işyerlerindeki mağdurlara ihtiyati çözüm ve dava yoluyla \$398 milyon sağlandığını açıklamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı Saat Ücreti Birimi (WHD), **Maaş Bordrosu Denetimi Bağımsız Saptama (PAID)** adlı pilot bir program başlatmıştır. PAID, Adil Çalışma Standartları Yasası (FLSA) uyarınca potansiyel fazla mesai ve asgari ücret ihlallerini engelleyici tedbirler olarak çözmeleri için işverenlere bir çerçeve sunmaktadır.

Programın öncelikli hedefleri, bu gibi iddia/talepleri süratle ve dava açılmadan çözmek, işverenlerin fazla mesai ve asgari ücret yükümlülüklerine uymalarını sağlamak ve daha çok çalışanın kendilerine borçlu olunan ücretleri en çabuk şekilde almalarını sağlamaktır. Çalışanlar, herhangi bir mahkeme masrafı, avukat ücreti ve diğer masrafları ödemek zorunda kalmadan alacaklı oldukları paranın %100'ünü alacaklardır.

Saat Ücreti Birimi (WHD), bu pilot programı ülke çapında yaklaşık 6 ay boyunca uygulamıştır. Anılan birim, pilot programın etkinliğini, programda yapılacak potansiyel değişiklikleri ve programın kalıcı olarak uygulanıp uygulanmayacağını değerlendirmektedir. Saat Ücreti Birimi, işverenlere destek sağlamak ve Amerikan işgücünün yararına yıllık satışı 110.000 \$'dan az olan, Adil İşgücü Standartları Kanunu (FLSA)'na uygunluğu sağlamak amacıyla bir dizi öğretici videolar hazırlamıştır.

- WHD, Güney Doğu bölgesinde bulunan tarım sektöründeki işveren, çalışanlar ve paydaşları federal ücret yasaları hakkında bilgilendirmek ve işverenlere uygunluk desteği sağlamak amacıyla bir eğitim ve uygulama girişimi başlatmıştır. Girişim, eğitici destek etkinliklerini ve işverenlerin soruşturulmasını içermektedir.

Güney Doğu bölgesindeki tarım sektöründe uygunluk halen bir sorun oluşturmaktadır. Ocak 2017'den Mart 2018 tarihine kadar WHD'nin Güney Doğu bölgesinde tamamlamış olduğu 483 tarımsal işveren soruşturmasının %78'inde ihlal saptanmış, birim 3.400'den fazla işçiye \$1,4

milyondan fazla geri ödeme yapması gereken işverenleri tespit etmiş ve \$1,8 milyondan fazla para cezası belirlemiştir. Bakanlık ayrıca 13 işvereni H-2A geçici işgücü ruhsatı tarım programından menetmiştir.

- ABD Çalışma Bakanlığı, Amerikalı Kızılderililer, Alaska Yerlileri ve Hawaii Yerlilerine yönelik istihdam desteği ve işgücü geliştirme hizmetleri sağlamak amacıyla yaklaşık \$62 milyon hibe sağlamıştır.

- Çıracılığın Yaygınlaştırılması Çalışma Grubu, Başkan Trump'a, Sektörlerle Kararlaştırılmış Çıracılık modeliyle ABD'de daha çok çıracılık eğitimi vermeye yönelik bir rapor sunmuştur. Şirketler, işgücü, ticaret ve endüstri grupları, eğitim kurumları ve kamu görevlilerinden oluşan Çalışma Grubu beşinci ve son toplantılarında raporu onaylamışlardır.

1 Ocak 2017 tarihinden Kasım 2018'e kadar geçen sürede işverenler 404.000'den fazla kişiyi çıracılık programı ile işe almıştır.

- ABD Çalışma Bakanlığı'nın İstihdam ve Eğitim İdaresi (ETA), Ticari ve Ekonomik Geçiş için İşinden Edilmiş İşçilere Ulusal Hibe kapsamında \$100 milyon tutarında hibe vermiştir.

- ABD Çalışma Bakanlığı'nın Federal Sözleşmelere Uygunluk Programları Ofisi (OFCCP), Amerikalıların din özgürlüklerini koruyup eşit istihdam fırsatları temin eden 2 yeni yönetmelik açıklamıştır. Eşit istihdam fırsatı yönetmeliği, üstlenicilerin federal ayrımcılıkla mücadele yasalarına uygunluklarının daha kapsamlı değerlendirilmesini gerektirmektedir. Din özgürlüğü yönetmeliği ise dini vecibelerini yerine getiren örgütlerin haklarını korumaktadır.

- ABD Çalışma Bakanlığı, İşinden Edilmiş İşçi Ulusal Hibesi kapsamında Kuzeydoğu Ohio'da General Motors ve 3 ayrı otomotiv sektörü tedarikçisi tarafından işten çıkartılmış işçiler için \$875.000 tutarında fon sağlamaktadır. Bu şirketlerde işten çıkartılmış tüm işçiler Meslek Ayarlama Yardımı (TAA) programına katılma şartlarına haiz olup bu program aracılığıyla yeniden istihdam edilmeleri için eğitim görmektedir.

- 2018 yılında nüfusun içerisinde 19,2 milyon gazi/eski asker olup bu da 18 yaş üzeri nüfusun %8'ini teşkil etmiştir. Gazi/eski askerlerin %10'u kadındır.

2018 yılı gazi/eski asker işsizlik oranı ortalaması ise %3,5'dir. 2018 yılında kadın gazi/eski askerlerin işsizlik oranı %3'e inmiş, erkek gazi/eski askerlerin işsizlik oranı ise %3,5 ile çok az bir değişim göstermiştir.

326.000 işsiz gazi/eski askerlerin %54'ü 25 ila 54 yaşlarında, %40'ı 55 yaş ve üzeri, %8'i ise 18 ila 24 yaş arasındadır.

Gazilerin işsizlik oranı %5,2 olup her 3 gaziden 1'i kamu sektöründe çalışmaktadır. Gazi olmayan eski askerlerin işsizlik oranı %3,5 olup her 5 eski askerinin 1'i kamu sektöründe çalışmaktadır.

- ABD Çalışma Bakanlığı'nın İşgücü İstatistikleri Bürosu (BLS);2018 verilerine göre engelli kişilerin işgücüne katılım oranının 2018 yılında sadece %19,1 olduğunu, bu oranın 2017 yılına oranla (%18,7) arttığını açıklamıştır. Engelli olmayanların işgücüne katılım oranı ise %65,9'dur. 2018 yılında engelli kişilerin işsizlik oranı 2017 yılına göre %9,2'den, %8'e inmiştir.

2018 yılı verilerine göre ABD'deki engelli kişilerin %49'u 65 yaş ve üzeridir; engelli olmayan kişilerde bu oran %16'dır.

Engelli çalışanların %31'i yarı zamanlı çalışmaktadır; engelli olmayan kişilerde bu oran %17'dir. Çalışan engellilerin kendi işini yapma oranı (%10,2) engelli olmayanlara (%6,1) göre daha yüksektir.

Engelli çalışanların %19'u hizmet sektöründe, %13,9'u üretim, ulaşım, ürün taşıma mesleklerinde çalışmaktadır.

2018 yılında kamuda çalışan engelli kişi oranı (%14,1) engelli olmayan çalışanların oranından (%13,4) daha fazladır.

- ABD Çalışma Bakanlığı'nın Engelli İstihdamı Politikası Ofisi (ODEP) tarafından fonlanan ve İşe Yerleştirme Ağı (JAN) tarafından yürütülen engelli eleman istihdam etmekle ilgili araştırmaya göre, aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır (İşe yerleştirme, burada engelli kişilerin işlerini yapabilmelerini mümkün kılan işyeri ya da işle ilgili ayarlamaları ifade etmektedir. Bu ayarlamalar özel ekipman, işyerinde düzenlemeler ya da iş saatleri ya da sorumluluklarının düzenlenmesini içermektedir.)

○ **İşverenler, değerli ve kalifiye elemanları tutabilmek için işe yerleştirme hizmeti almayı istemektedirler:** JAN araştırmasına katılan 2.387 işverenden %83'ü mevcut çalışanı tutmak ya da terfi ettirmek için bilgi ve çözüm edinmek amacıyla JAN'a başvurmuştur. Yeni iş teklifi alanlar ya da işe yeni alınanlar dâhil olmak üzere, çalışanlar işyerlerinde ortalama 7 yıl kadar çalışmaktadır. Saat ücreti ile çalışanların ortalama ücreti yaklaşık \$14 ya da yıllık maaş alan kişilerin ortalama ücreti yaklaşık \$51.400'dür. İlaveten bu kişiler, %55'i yüksekokul/üniversite diploması ve daha yüksek eğitime sahiptirler.

○ **İşverenlerin çoğu engelli elemanı işe yerleştirmenin ya hiç maliyeti olmadığını ya da düşük maliyetli olduğunu bildirmişlerdir:** İşe yerleştirmeye yönelik maliyet bilgisini paylaşan 718 işverenden 423'ü (%59) hiç maliyetleri olmadığını, 261'i (%36) tek seferlik maliyetleri olduğunu belirtmiştir. Tek seferlik maliyeti olan durumlarda işverenlerin bildirdiğine göre tek seferlik harcamanın ortalaması \$500'dür. Aynı pozisyonda engelli olmayan bir eleman için ödeyeceklerinin ötesinde eleman çalıştırmak için ne kadar ödedikleri sorulduğunda işverenlerin verdiği yanıt ortalama \$300'dür.

○ **İşverenler, işe yerleştirmenin etkili olduğunu bildirmektedirler:**

○ **İşverenler, işe yerleştirmeden sonra doğrudan ya da dolaylı olarak birçok fayda sağlamışlardır:**

Doğrudan Edinilen Faydalar:

- Değerli elemanın tutulması: %89
- Çalışanların verimliliklerinin artması: %72
- Yeni bir elemanın eğitim maliyetinin ortadan kalkması: %61
- Çalışanların işe devamlılığının artması: %56
- Şirkette çeşitliliğin artması: %41
- Çalışan tazminatı ya da diğer sigorta maliyetlerinden kurtulma: %38
- Kalifiye engelli bir kişiyi işe alma: %15
- Bir çalışanı terfi ettirme: %11

Dolaylı Olarak Edinilen Faydalar:

- Çalışanlar arasındaki etkileşimin artması: %63

- Toplam şirket maneviyatının artması: %62
- Toplam şirket veriminin artması: %56
- Güvenliğin artması: %46
- Müşterilerle etkileşimin artması: %46
- İşe devamlılığın artması: %41
- Karlılığın artması: %29
- Müşteri tabanının artması: %18

2.2.2. Sayısal Veriler

2.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2018 yılı itibarıyla

	Erkek %	Erkek	Kadın %	Kadın	Toplam Sayı	%
Genel	53,12	86.096.000	46,88	75.978.000	162.074.000	100
Yabancı	57,45	16.203.000	42,55	12.000.000	28.203.000	17,4

Kaynak: İşgücü İstatistikleri Ofisi, Yabancı Ülke Doğumlu Çalışanlar: İşgücü Özellikleri 2018 (16 Mayıs 2019)

2.2.2.2. İş Piyasasındaki Türklere İlişkin Bilgiler

2017 yılı itibarıyla

	Genel	Kadın	Erkek
16 yaş ve üzeri Türk nüfus	171.418	82.627 %48,2	88.791 %5,8
İşgücünde olan	%65,9	%57,1	-
Sivil işgücü katılımı*	%65,7	%57,0	-
Çalışan	106.300 %62,0	44.239 %53,5	62.061 %69,9
İşsiz	%3,7	%3,4	-
İşsizlik oranı	%5,6	%6,0	-
Silahlı Kuvvetler	%0,2	-	-
İşgücünde olmayan	%34,1	-	-

Özel sektörde çalışanlar	%81,4	-	-
Kamuda çalışanlar	10,5	-	-
Kendi işinde çalışanlar	8,0	-	-
Ücretsiz aile işçisi	0	-	-

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

(*) Sivil çalışan: 16 yaş ve üzeri, Silahlı Kuvvetler mensubu olmayan ve hapisane, akıl hastanesi ya da huzur evinde bulunmayan hem istihdam edilen ve hem de işsiz kişilerin toplamını ifade etmektedir.

2.2.2.3. Çalışan Türklerin İş Kollarına Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Sektör	Oran %
Tarım, ormancılık, balıkçılık, avcılık, madencilik	0,4
İnşaat	3,2
İmalat	8,7
Toptancılık	3,3
Perakendecilik	11,0
Ulaşım ve depoculuk, havagazı, su, elektrik hizmetleri	7,5
Bilişim	2,1
Finans ve sigorta, emlakçılık, kiralama ve leasing	6,3
Profesyonel, bilimsel ve yöneticilik ile idari ve atık yönetimi hizmetleri	16,6
Eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri ve sosyal yardım	21,3
Sanat, eğlence, dinlenme, konaklama ve gıda hizmetleri	11,7
Diğer hizmetler (kamu yönetimi hariç)	5,4
Kamu yönetimi	2,7
Kamu yönetimi	2,7

2017 yılı itibariyle

İş	Toplam %	Erkek %	Kadın %
Yönetim, bilim ve sanat	52,3	51,1	53,9
Hizmet	13,8	11,2	17,6
Satış ve Ofis	17,9	14,5	22,8
Doğal kaynaklar, inşaat ve bakım	4,2	6,6	0,8
Üretim, ulaşım, malzeme taşıma	11,8	16,7	4,9

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

2.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

16 yaş ve üzeri çalışan toplam 106.300Türk'ün %8'i bağımsız çalışanlardan oluşmaktadır.

2.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	3.398.000	3,9	2.916.000	3,8	6.314.000	3,9
Yabancı⁽¹⁾	488.000 ⁽²⁾	3 ⁽²⁾	497.000 ⁽²⁾	4,1 ⁽²⁾	986.000 ⁽²⁾	3,5 ⁽²⁾

Kaynak: İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS)- Mevcut Nüfus Araştırması (CPS) 2018 yılı verileri

⁽¹⁾ 16 yaş ve üzeriyabancı ülke doğumlu kişiler.

⁽²⁾ İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS), Yabancı Ülke Doğumlu Çalışanlar: İşgücü Özellikleri- 2018 (16 Mayıs 2019)

2.2.2.6. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Eyalet Bazında Asgari Saat Ücretleri Dolar \$		
Eyalet	Asgari Ücret	Açıklama
Alabama	-	Asgari ücret yasası bulunmamaktadır. İşverenler, saat başına \$7,25'lik Federal Asgari ücrete tabiidir.
Alaska	9,89	
American Samoa	Değişken	
Arizona	11,00	

Arkansas	9,25	
California	11,00	25'den az çalışanı olan şirketler
	12,00	26'dan fazla çalışanı olan şirketler
Colorado	11,10	
Commonwealth of the Northern Mariana Islands	7,25	
Connecticut	10,10	
Delaware	8,75	
D.C.	13,25	
Florida	8,46	
Georgia	5,15	6'dan fazla çalışanı olan şirketler. FLSA kapsamına giren işletmeler \$7,25'lik Federal Asgari ücrete tabiidir
Guam	8,25	
Hawaii	10,10	
Idaho	7,25	
Illinois	8,25	Aile bireyleri hariç 4'den fazla çalışanı olan şirketler
Indiana	7,25	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Iowa	7,25	
Kansas	7,25	
Kentucky	7,25	
Louisiana	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına \$7,25'lik Federal Asgari Ücrete tabiidir.
Maine	11,00	
Maryland	10,10	
Massachusetts	12,00	
Michigan	9,25	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Minnesota	9,86	Yıllık cirosu 500.000 \$'dan fazla şirketler
	8,04	Yıllık cirosu 500.000 \$'dan az şirketler
Mississippi	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına \$7,25'lik Federal Asgari Ücrete tabiidir.
Missouri	8,60	

Montana	8,50	Yıllık satışı 110.000 \$'dan fazla işletmeler
	4,00	Yıllık satışı 110.000 \$'dan az olan, Adil İşgücü Standartları Kanunu (FLSA) kapsamına girmeyen işletmeler
Nebraska	9,00	4'den fazla çalışanı olan şirketler
Nevada	8,25	İşveren tarafından sağlık sigortası ödenmeyen
	7,25	İşveren tarafından sağlık sigortası ödenen
New Hampshire	7,25	
New Jersey	8,85	
New Mexico	7,50	
New York	11,10	
North Carolina	7,25	
North Dakota	7,25	
Ohio	8,55	Yıllık cirosu 305.000 \$'dan fazla şirketler
	7,25	Yıllık cirosu 305.000 \$'dan az şirketler
Oklahoma	7,25	10'dan fazla çalışanı olan ile çalışan sayısına bakılmaksızın yıllık cirosu 100.000\$'dan fazla olan şirketler
	2,00	Diğer şirketler
Oregon	10,75	
Pennsylvania	7,25	FLSA kapsamına giren işletmeler
Puerto Rico	7,25	FLSA kapsamına girmeyen işletmeler
	5,08	FLSA kapsamına girmeyen işletmeler
Rhode Island	10,50	
South Carolina	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına \$7,25'lik Federal Asgari Ücrete tabiidir.
South Dakota	9,10	
Tennessee	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına \$7,25'lik Federal Asgari Ücrete tabiidir.
Texas	7,25	
Utah	7,25	
Vermont	10,78	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Virgin Islands	10,50	Eyalet yasası

	4,30	Yıllık cirosu 150.000 \$'dan az şirketler hariç
Virginia	7,25	4'den fazla çalışanı olan şirketler
Washington	12,00	
West Virginia	8,75	Bir mekânda 6'dan fazla çalışanı olan şirketler
Wisconsin	7,25	
Wyoming	5,15	

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı Saat Ücreti Birimi 1 Ocak 2019 verileri

Meslek Grupları	Ortalama Yıllık Maaşlar
İdari Meslekler	\$121.560
İş ve Finansal Operasyonlarla ilgili Meslekler	\$76.910
Bilgisayar ve Matematikle ilgili Meslekler	\$91.530
Mimarlık ve Mühendislik Meslekleri	\$87.330
Fen, Fizik ve Sosyal Bilimlerle ilgili Meslekler	\$76.160
Toplum ve Sosyal Hizmetlerle ilgili Meslekler	\$49.280
Hukuki Meslekler	\$108.690
Öğretim, Eğitim ve Kütüphanecilikle ilgili Meslekler	\$56.620
Sanat, Tasarım, Spor ve Medya ile ilgili Meslekler	\$59.780
Sağlık Hizmetleri ve Teknik Meslekleri	\$82.000
Destekleyici Sağlık Hizmetleri	\$32.380
Koruma Hizmetleriyle ilgili Meslekler	\$48.580
Gıda Hazırlama ve ilgili Meslekler	\$25.580
Bina ve Zemin Temizleme ve Bakımla İlgili Meslekler	\$30.020
Kişisel Bakım ve Hizmetlerle ilgili Meslekler	\$28.090
Satış ve ilgili Meslekler	\$41.790
Ofis ve İdari Destek Meslekleri	\$38.990
Tarım, Balıkçılık ve Ormancılıkla İlgili Meslekler	\$30.140
İnşaat ve Özütlemeyle ilgili Meslekler	\$51.220

Montaj, Bakım ve Onarımla ilgili Meslekler	\$48.960
Üretimle ilgili Meslekler	\$39.190
Ulaştırma Malzeme Taşıma ile ilgili Meslekler	\$38.290

Belirli Mesleklerin Ortalama Yıllık Maaşları (Dolar)	
Üst Düzey Yönetici	\$200.140
Pazarlama ve Satış Müdürü	\$143.000
Bilgisayar Sistem Analisti	\$93.610
Elektrik ve Elektronik Mühendisleri	\$104.250
Mimarlar	\$86.480
Kimyagerler	\$83.850
Psikologlar	\$86.600
Avukatlar	\$144.230
Hakimler	\$121.130
İlkokul ve Ortaokul Öğretmenleri	\$62.150
Lise Öğretmenleri	\$64.230
Üniversite Öğretim Görevlileri	\$85.190
Sanat Yönetmenleri	\$104.590
Diş Hekimleri	\$180.590
Eczacılar	\$123.670
Dahiliye Uzmanı	\$196.490
Cerrahlar	\$255.110
Psikiyatristler	\$220.380
İtfaiyeciler	\$53.240
Polis	\$65.460
Şef ve Baş Aşçılar	\$52.160
Tarım İşçileri	\$27.910

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Bürosu'nun (BLS) Mayıs 2018 Amerika Ulusal Mesleki İstihdam ve Ücret Tahminleri verileri

Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

ABD’de yürürlükte 1.015 adet kamu toplu iş sözleşmesi, 2.364 adet özel sektör toplu iş sözleşmesi bulunmaktadır.

Maaşla çalışan işçilerin sendika üyeliği oranı 2018’de %10,5 olup, 2017 yılına göre %0,2 oranında azalmıştır. Sendika üyesi sayısı 2018’de 14,7 milyon olup, 2017’ye göre az seviyede düşüş kaydetmiştir. 2018’de 16,4 milyon maaşla çalışan işçi, bir sendika tarafından temsil edilmiştir. Bu sayının 14,7 milyonu sendika üyesi olup, 1,6 milyonu ise sendika ile bir bağlantısı olmamakla birlikte, mesleği bir sendika sözleşmesi kapsamında olanlardır.

2018’de kamu sektöründe çalışan 7,2 milyon kişi bir sendikaya mensup iken, özel sektörde bu sayı 7,6 milyondur. Kamu çalışanlarının sendikalaşma oranı (%33,9) özel sektör çalışanlarına (%6,4) göre 5 kattan daha fazla olmaya devam etmektedir. Kamu sektöründe sendika üyeliği oranı, polis memurları, itfaiyeciler ve öğretmenler gibi sendikalaşma oranının yüksek olduğu mesleklerde çalışan pek çok işçiyi istihdam eden yerel yönetimde en yüksek seviyededir (%40,3).

Eyaletler arasında en yüksek sendika üyeliği oranı %23,1 ile Hawaii ve %22,3 ile New York, en düşük sendika üyeliği oranı ise %2,7 ile Kuzey Caroline ile Güney Carolina’dadır.

Erkeklerin sendikalaşma oranı (%11,1) kadınlarınkine göre (%9,9) daha fazla olmaya devam etmektedir. Bu oran 2017 yılına göre çok az seviyede bir düşüş kaydetmiştir.

Siyahi işçilerin, beyaz, Asyalı ya da Hispanik işçilere göre sendika üyesi olma olasılığı daha yüksektir.

45-64 yaş arası çalışanların sendika üyeliği en yüksek orandadır. 2018’de 45-54 yaş arası çalışanların %12,8’i, 55-64 yaş arası çalışanların %13,3’ü sendika üyesidir.

Sendika üyesi olmayan işçilerin ortalama haftalık kazancı (\$860), sendika üyesi işçinin haftalık kazancının (\$1.011) %82’si kadardır.

2018 yılında 485.000 işçinin dâhil olduğu büyük çaplı 20 iş durdurma eylem yapılmıştır. İş durdurma sayısı 2007’den bu yana (21 adet büyük çaplı iş durdurma) en yüksek sayıdır. Katılan işçi sayısı ise 1986’dan beri (533.000 işçi) bu yana en yüksek sayı olmuştur.

Eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri ve sosyal destek sektörleri 2018 yılında eylem yapan tüm işçilerin %90'ından fazlasını teşkil etmiştir. 2009 ila 2018 yılları arasında bu 3 grup iş durdurma eylemlerinin yaklaşık yarısını oluşturmaktaydı.

2018'de, çalışılmayan gün sayısı açısından en geniş çaplı iş durdurma eylemi Arizona Eyaleti Yasama Meclisi ile Arizona Eğitim Derneği arasında 81.000 öğretmen ve personelin katılımıyla gerçekleşmiştir. En geniş çaplı ikinci iş durdurma eylemi Oklahoma Eyaleti Yasama Meclisi ile Oklahoma Eğitim Derneği arasında gerçekleşmiştir. Öğretmenlerin, genelde eyalet bazında belirlenen maaş zammı ve devlet okullarına ayrılan fonun artırılması amacıyla başlattıkları grevler, 2009 yılındaki ekonomik darboğazdan beri eğitim bütçesinin diğer yerlere göre önemli derecede düştüğü 6 kırmızı eğilimli eyalete(*Kırmızı eğilimli eyalet: Cumhuriyetçi Parti eğilimli eyalet*) yayılmıştır.

2018'de en uzun süreli iş durdurma National Grid (*National Grid, ABD'nin kuzeybatısında hizmet veren bir elektrik ve gaz şirketidir*) ile 12003 ve 12012 Bölgeleri Birleşmiş Çelik İşçileri'nin katılımıyla gerçekleşmiştir. National Grid'in iş durdurma eylemi 25 Haziran 2018'de başlamış olup, 2018 yılı boyunca devam etmiştir.

2018 ilkbaharında Yargıtay, öğretmenler dâhil kamu sektörü çalışanlarının bazı sendika ücretlerini ödemeyi kesebileceklerini hususunu hükme bağlamıştır. Birçok uzmana göre bu karar sendika üyeliğinde genel bir düşüşe neden olacaktır.

2.3. SOSYAL GÜVENLİK

2.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Deđişiklikleri¹

- ABD Çalışma Bakanlığı'na bağlı İşçi Tazminat Programları (OWCP), Kıyı ve Liman İşçileri Tazminat Kanunu (LHWCA) uyarınca ödenen taleplere uygulanacak azami ve asgari tazminat oranlarına açıklık getiren yeni yönetmelik yayınlamıştır.

---

¹Kaynak: US Labor Department -ABD Çalışma Bakanlığı ve bağlı kurumların 2017 yılı bültenleri

Mevcut yönetmelik, uygulanacak azami ve asgari hükümler hakkında işverenlere ve yaralı işçilere çok az kılavuzluk etmektedir. Yeni yönetmelik, yaralı işçilere, sigorta firmalarına, kendini sigortalamış işverenlere tazminat ödemelerinin etkinliğini artırma, yanlış ödemeleri azaltma ve gereksiz yere dava açılmasını önleme konularında açıklık getirmektedir.

Genel olarak işten alıkoyan sakatlanma veya vefat durumunda, bir çalışanın ortalama haftalık ücreti, ödenecek tazminat bedelinin miktarının belirlenmesinde temel teşkil etmektedir. LHWCA ayrıca, her mali yıl Çalışma Bakanınca belirlenen ulusal ortalama haftalık ücrete göre haftalık tazminat ödemeleri için tavan ve taban belirlemektedir. Azami oran, yürürlükteki mali yıla ait ulusal ortalama haftalık ücretin iki katı olup, asgari oran ulusal ortalama haftalık ücretin ya da çalışanın güncel ortalama haftalık ücretinin %50'sinin altındadır.

Yönetmelik özel olarak;

- ABD Yargıtay'ı ile 2 temyiz mahkemesinin LHWCA'nin azami tazminat hükümlerine dair kararlarını uygulamaya koymaktadır.
  - LHWCA'nin asgari tazminat hükümlerinin nasıl uygulanacağına açıklık getirmektedir.
  - Azami ve asgari tazminat oranlarıyla, tazminat değerinin zamanla azalmasını önlemek amacıyla düzenlenmiş, LHWCA'nin yıllık ayarlama hükmü arasındaki ilişkinin ana hatlarını belirlemektedir.
- ABD Çalışma Bakanlığı daha çok çalışan ve ailelerinin sağlık sigortasına sahip olmaları için bir reform çalışması başlatmıştır. ABD'de birçok küçük işletme ve bunların çalışanları, kaliteli, hesaplı sağlık sigortasına erişimde hükümet kısıtlamalarıyla mücadele etmektedirler. Kurum Sağlık Planı (AHP) reformu sağlık sigortasına erişimde küçük ve büyük işletmeler arasındaki birçok eşitsizliği ele almaktadır. Birçok küçük işletme sahibi çalışanlarına sağlık sigortası sunamamaktadır.

Bu reform küçük işletmelerin bir araya gelip büyük işletmelerin faydalandığı birçok mevzuat avantajından faydalanmalarını sağlamaktadır.

Bakanlığın yeni kararı uyarınca AHP'ler, bir şehir, ilçe, eyalet ya da çoklu eyaletli metropolitan bir bölgede ya da ülke çapında belirli bir sektördeki işverenlerin işini görecektir. Tek patronlu işletmeler ve bunların aileleri bu planlara katılabileceklerdir. Aynı büyük işletmelerde olduğu

gibi bu planlar küçük işletmelerin ihtiyaçlarına göre belirlenebilecektir. Bu planlar ayrıca idari masrafları azaltacaktır.

Karar bazı teminatları içermektedir. Büyük işletmelere uygulanan tüketici koruması ve sağlık hizmetleri ayrımcılığına karşı korumalar, bu karar uyarınca düzenlenen AHP'lere uygulanacaktır. Bu yeni planların yasalara uygunluğunu ve tüketiciyi korumasını temin etmek için izlenecektir. İlâveten eyaletler uygulama yetkisini Federal Hükûmet ile paylaşmaya devam edeceklerdir.

Kongre Bütçe Ofisi (CBO) milyonlarca kişinin daha hesaplı ve daha esnek AHP planlarına geçiş yapmasını ve primlerde yüzbinlerce dolar tasarruf sağlamasını beklemektedir. CBO ayrıca daha önce sigortalanmamış 400.000 kişinin AHP'lerle sigortalanmasını öngörmektedir.

2.3.2. Sayısal Veriler

2.3.2.1. Sosyal Sigortalar

- 2018 yılında 67,9 milyon kişi Amerikan Sosyal Sigortalar İdaresi'nden yardım almıştır.
- 5,6 milyon kişi 2018'de ilk kez yardım almaya başlamıştır.
- Yararlananların %45'i erkek, %55'i kadındır.
- 2018'de malulen emekli olanların yaş ortalaması 54,7'dir.
- Sosyal Sigorta İdaresi'nden bir ya da birden fazla yardım alan 67.911.000 kişinin yaklaşık 59.783.000'ni sadece YGKM (Yaşlılık/Geride Kalanlar (Dul/Yetim), Maluliyet) maaşı, 5.413.000'i sadece Ek Güvenlik Geliri (EGG) almakta olup her iki programdan yararlanan sayısı 2.715.000'dir.
- 2018'de EGG alanların %86'sı malullük ya da görme engeli nedeniyle bu yardımı almaktadır.
- Aralık 2018 itibariyle EGG alanların toplamı yaklaşık 8,1 milyon olup, bunun 4,7 milyonu 18-64 yaş arası, 2,3 milyonu 65 yaş ve üzeri olup, 1,1 milyonu ise 18 yaşın altındadır.

2018 yılında Yaşlılık/Geride Kalanlar Sigortası ve Maluliyet Sigortası Fonları \$1 trilyon toplamıştır. Bu rakamın %88,2'si prim katkısı ile Hazine Genel Fonu'ndan gelen geri ödemelerden, %3,5'i ise Sosyal Sigortalar yardımları için ödenen gelir vergisinden

karşılanmaktadır. Fonlardaki devlet bonolarından kazanılan faiz geri kalan %8,3'ü sağlamaktadır.

2018'de Sosyal Sigortalar Gelirlerinin Kaynakları ve Harcamaları	
Kaynaklar	\$1 trilyon
Harcamalar	\$1 trilyon
Primler	%88,2
Faiz	%8,3
Vergiler	%3,5
Yardım Ödemeleri	%98,5
Fon Artışı	%0,3
İdari Harcamalar	%0,7
Demiryolu Emekliliği Finansal Takas	%0,5

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi'nin Ağustos 2019 tarihinde yayınlanmış Sosyal Güvenlikle ilgili Bilgi ve Sayılar 2019 Raporu

2.3.2.2. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Kendi İşini Yapanlar	Devlet Katkısı
Yaşlılık, Dul-Yetim	% 5,015	% 5,015	% 10,03	-
Maluliyet	% 1,185	% 1,185	% 2,37	-
Sağlık	% 1,45 ¹	% 1,45	% 2,90 ¹	-
İş Kazası/Meslek Hastalığı	+ ²	+ ³	- ⁴	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	-
İşsizlik	-	-	-	-
Toplam	% 7,65	%7,65	% 15,30	

NOT: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi'nden (SSA) maaş alabilmek için yılda azami 4 iş kredisinden 10 yılda toplam 40 iş kredisi oluşturmak gerekmektedir. 2018 yılında her \$1.320 tutarındaki gelir (yılda toplam \$5.280) için 1 iş kredisi kazanılmaktadır. Kredilerin geçerli olması için Sosyal Sigortalar vergisinin ödenmiş olması gerekmektedir. Normal şartlarda çalışan bir kişi 40 krediden daha fazla iş kredisi kazanabilecek durumda olsa dahi, 40'dan fazla krediye sahip olunması daha yüksek maaş alınmasını sağlamamaktadır.

⁽¹⁾ Yıllık geliri \$200.000'i aşan kişiler ile ortak beyannamede bulunan ve yıllık toplam gelirleri \$250.000'i aşan evli çiftler ek olarak %0,9 sağlık sigortası öderler.

⁽²⁾ Birkaç eyalette çok düşük miktarda katkı sağlanmaktadır. Kendi işini yapanlar için geçerli değildir.

⁽³⁾ Birçok eyalette tüm masraflar, diğerlerinde ise masrafların çoğu sigorta primlerince karşılanmaktadır. 1973'den sonra işe başlamış sigortalı kişilerin pnömokonyoz masraflarının tümü karşılanmaktadır.

⁽⁴⁾ Devlet katkısı bulunmamaktadır. Devlet ancak işveren olarak katkı sağlamaktadır. 1974'den önce işe başlamış sigortalı kişilerin pnömokonyoz masraflarının tümü karşılanmaktadır.

2.3.2.3. Katkı Miktarları (Dolar)

	Yaşlılık/Geride Kalanlar	Maluliyet	Sağlık
Ortalama	2.603	615	752
Azami	6.439	1.522	Sınır yok
Kendi işini yapanlar için azami	12.879	3.043	Sınır yok

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi – Sosyal Güvenlikle İlgili Bilgi ve Sayılar 2018

Eyalet Bazında Haftalık İşsizlik Yardımı ve Azami İşsizlik Yardımı Süreleri			
	Asgari İşsizlik Yardımı(\$)	Azami İşsizlik Yardımı(\$)	Azami İşsizlik Yardımı Süresi (Hafta)
Alabama	45	265	26
Alaska	56	370 (+\$72 ⁽¹⁾)	26
Arizona	164	240	26
Arkansas	81	451	25
California	40	450	26
Colorado	25	573	26
Connecticut	15	688 (+\$75 ⁽²⁾)	26
Delaware	20	330	26
D.C.	50	432	26
Florida	32	275	12
Georgia	44	330	14
Hawaii	5	619	26
Idaho	72	414	21
Illinois	51	458 ila 627 ⁽³⁾	25
Indiana	37	390	26
Iowa	68	455 – 559 ⁽⁴⁾	26
Kansas	118	474	16

Kentucky	39	448	26
Louisiana	73	284	26
Maine	73	627 -559 ⁽⁵⁾	26
Maryland	50	430 -\$40 ⁽⁶⁾	26
Massachusetts	42	769 -1,153 ⁽⁷⁾	30 ⁽⁸⁾
Michigan	147	362 ⁽⁹⁾	20
Minnesota	25	693	26
Mississippi	30	235	26
Missouri	35	320	13
Montana	153	518	28
Nebraska	70	414	26
Nevada	16	439	26
New Hampshire	32	427	26
New Jersey	100	681 – 7% ⁽¹⁰⁾	26
New Mexico	81	483 ⁽¹¹⁾	26
New York	100	430	26
North Carolina	15	350	13
North Dakota	43	606	26
Ohio	128	443 ila 598	26
Oklahoma	16	506	26
Oregon	141	604	26
Pennsylvania	68	569 ⁽¹²⁾	26
Puerto Rico	-	42 ya da 133	26
Rhode Island	51	566 – 707 ⁽¹³⁾	26
South Carolina	42	326	20
South Dakota	28	390	26
Tennessee	30	275	26
Texas	67	494	26
Utah	30	543	26
Vermont	77	466	26
Virginia	60	378	26
Washington	169	713	26
West Virginia	24	424	26

Wisconsin	54	370	26
Wyoming	34	475	26

(1) Bakmakla yükümlü olduğu 3 kişiye kadar kişi başına \$24 ek yardım sağlanmaktadır.

(2) Bakmakla yükümlü olduğu kişilere verilecek yardım 5 kişiden (\$75) fazla olamaz ve haftalık yardım oranını hiçbir şekilde geçemez.

(3) Çalışmayan eş varsa haftada \$535'a kadar ya da çocuk(lar) varsa haftada \$727'a kadar ek yardım sağlanmaktadır.

(4) Bakmakla yükümlü olduğu 4 kişiye kadar azami \$559' a kadar ek yardım sağlanmaktadır.

(5) Haftalık yardım miktarının yarısına kadar bakmakla yükümlü olduğu kişi için \$10 ek yardım sağlanmaktadır.

(6) Bakmakla yükümlü olduğu 5 cocuga kadar kişi başına \$8 ek yardım alma hakkına sahip olunabilir. Ancak, bakmakla yükümlü olunan kişilere verilecek yardımlar dâhil azami haftalık yardım tutarı \$430'u geçemez.

(7) 5 çocuğa kadar çocuk başına \$25 verilmektedir ancak haftalık yardım miktarının %50'sinden fazla olamaz. Eşler dâhil değildir.

(8) Federal acil işsizlik yardımı programının olmaması halinde 30 haftaya kadar yardım sağlamaktadır.

(9) Bakmakla yükümlü olduğu 5 kişiye kadar kişi başına \$6 verilmektedir.

(10) Bakmakla yükümlü olduğu ilk kişi için temel haftalık yardım tutarının %7'si, bakmakla yükümlü olduğu diğer iki kişi için %4 tutarında ek yardım sağlanır. Bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı 3 ile sınırlıdır.

(11) Bakmakla yükümlü olduğu 18 yaş altı azami 2 çocuğa kadar çocuk başına haftada \$25 ek yardım sağlamaktadır.

(12) Bakmakla yükümlü olduğu eş için haftada \$5 artı bakmakla yükümlü olduğu 1 çocuk için \$3 ek yardım alınabilir. Bakmakla yükümlü olduğu eşin olmadığı durumlarda bakmakla yükümlü olduğu 1 çocuk için \$5 artı ikinci çocuk için \$3 ek yardım alınabilir.

(13) Bakmakla yükümlü olduğu kişilere verilecek yardım en az \$15 ya da haftalık yardım tutarının 5%'i kadardır ve 5 çocukla sınırlıdır.

Kaynak: singlemotherguide.com 2019 verileri

2.3.2.4. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aralık 2018 tarihi itibarıyla

Sosyal Güvenlik (SG), Ek Güvenlik Geliri (EGG) ya da Her İkisinden Yararlanan Kişi Sayısı				
Yararlanan Kişi	Toplam	Sadece SG	Sadece EGG	SG+EGG
65 yaş ve üzeri	48.071.000	45.804.000	995.000	1.272.000
Malül, 65 yaş altı *	13.630.000	7.767.000	4.419.000	1.444.000
Diğer **	6.211.000	6.211.000	-***	-
Toplam	67.912.000	59.782.000	5.414.000	2.716.000

NOT 1: Bu tabloda, Sosyal Güvenlikten hem ana hem ikincil yararlanıcı olan kişiler sadece bir kere sayılmıştır. EGG sayımı, federal EGG, federal olarak idare edilen eyalet ek ödemeleri ya da her ikisini kapsamaktadır.

(*) Kendi maluliyeti nedeniyle EGG alan çocuklar dahildir.

(**) Yaşlı ya da malul olmayıp SG'den yararlananlar (örneğin; erken emekli, yetim geride kalanlar).

(***) Uygulanabilir değil.

2.3.2.5. Sosyal Güvenlik Yardımları

Aralık 2018 tarihi itibarıyla

Yararlanan Kişi	Yararlananlar		Toplam Aylık Yardım (Milyon Dolar)	Ortalama Aylık Yardım (Dolar)
	Sayı	%		
Toplam	61.903.000	100,00	84.420	1.342,00
Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası	52.744.000	83,8	73.272	1.389.20
Emeklilik Aylığı	46.803.000	74,4	66.197	1.414.37
Emekli işçiler	43.721.000	69,5	63.891	1.461.31
Emekli işçi eşleri	2.392.000	3,8	1.825	763.04
Emekli işçi çocukları	690.000	1,1	481	697.31
Geride Kalanlar Yardımı	5.940.000	9,4	7.075	1.190.93
Ölen işçilerin çocukları	1.911.000	3,0	1.691	884.80
Dul anne ve babalar	121.000	0,2	122	1.007.17
Malul olmayan dullar	3.653.000	58	5.071	1.388.00
Malul dullar	255.000	0,4	190	747.41
Ölen işçinin anne babası	1.000	*	1	1,232.28
Maluliyet Sigortası	10.162.000	16,2	11.148	1.096.99
Malul işçiler	8.537.000	13,6	10.532	1.233.70
Malul işçi eşleri	119.000	0,2	42	350.37
Malul işçi çocukları	1.507.000	2,4	574	381.11

(*) % 0,05'den az

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi, Sosyal Güvenlikle İlgili Bilgi ve Sayılar 2018 (Aralık 2018 itibarıyla Ana Yararlanan Kayıtları)

ABD’de Yaşayan Türklerin Sosyal Sigorta ve Sağlık Sigortası

2017 yılı itibarıyla

	%	Ortalama Yıllık \$
Sosyal Sigorta Geliri olan	15,9	20.039
Ek Güvenlik Geliri¹(EGG) olan	2,8	9.363
Nakit Kamu Destek Geliri² olan	1,9	3.883
Emeklilik Geliri olan	10,4	27.955
Gıda Pulu / SNAP Yardımları³	8,4	-

Sivil Kurumda Bulunmayan⁴ Türkler	229.292
Özel Sağlık Sigortası Olanlar	% 68,1
Devletin Karşılıdığı Sigortası Olanlar	% 25,9
Sağlık Sigortası Olmayanlar	% 11,9

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

⁽¹⁾Ek Güvenlik Geliri, kısıtlı geliri olan engelli yetişkin ve çocuklara sağlanan yardımdır. EGG, yeterli finansal kaynağı olmayan, engelsiz 65 yaş ve üstü kişilere de ödenebilmektedir. Ayrıca Amerikan vatandaşı olmayıp ABD’de sürekli oturma izni olanlara da sağlanabilmektedir.

⁽²⁾Nakit Kamu Yardımı Geliri, Ek Güvenlik Gelirini kapsamakla birlikte yemek kuponu, ev yardımı, sağlık yardımı vb. nakdi olmayan yardımların dışında yeterli geliri olmayanlara verilen nakdi yardımı içermektedir.

⁽³⁾Düşük gelirli veya geliri olmayanlara verilen yiyecek almaya yarayan gıda pulları. SNAP (Ek Gıda Yardım Programı)

⁽⁴⁾ ABD’de yaşayan, 16 yaş üzeri hapisane, akıl hastanesi vb. bir kurumda olmayan ya da aktif görevde olan askeri personel olmayan nüfusu ifade etmektedir.

2.3.2.6. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2017 yılında özel sektörde 2,8 milyon ölümcül olmayan iş kazası ve hastalığı gerçekleşmiştir. Özel sektör işverenleri 2017 yılında önceki seneye göre yaklaşık 45.800 daha az ölümcül olmayan iş kazası ve hastalığı bildirmişlerdir. Özel sektörde 882.730 iş kazası ve hastalığı iş devamsızlığıyla sonuçlanmıştır. İşe devamsızlık ortalama 8 gündür.

İşe devamsızlıkla sonuçlanan vakaların %67’sini, diğer üretim işçileri (30.210 vaka), metal ve plastik işçileri (19.610 vaka), mal taşıma işçileri (15.260 vaka) ile montaj ve imalatçılar (12.140 vaka- *2017’de düşüş kaydeden tek grup) olmak üzere 4 meslek grubu oluşturmaktadır.

Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları imalat sektöründeki işe devamsızlıkla sonuçlanan vakaların %34'ünü oluşturmaktadır ve 2017 yılında 1.930 vaka azalarak 38.950'ye inmiştir. İşe devamsızlık ortalama 8 gün olup, 2016 yılına göre 2 gün azalmıştır.

Burkma, incinme ve yırtık gibi imalat sektöründe en fazla görünen yaralanmalar 34.110 vaka ile 2017 yılında aynı seviyede kalmıştır. İşe devamsızlık ortalama 10 gün olup, 2016 yılına göre 1 gün azalmıştır.

2017 yılında işe devamsızlıkla sonuçlanan vakalarda, 4 alt sektör içinde büyük mağazacılık ve depolamada 2.930 vaka artarak 17.390 vakaya ulaşmış; hastanelerde 51.380 vakayı bulmuş; idari ve destek hizmetlerinde 5.680 vaka azalarak 37.380 vakaya, sosyal yardımlarda 4.750 vaka azalarak 19.360 vakaya inmiştir.

2017 yılında 5.147 adet ölümlle sonuçlanan iş kazası gerçekleşmiştir, bu sayı, 2016 yılına göre (5.190) az oranda azalmıştır. Bu sayının 4.069'u maaşla çalışanları, 1,078'i ise kendi işini yapanları içermekte olup 387'si kadın, 4.803'ü ise erkektir.

16 yaş altında 13, 16-24 yaş arası 370, 25-54 yaş arası 2.985, 55-64 yaş arası 1.160, 65 yaş ve üzeri 688 kişi ölümcül kazaya maruz kalmıştır.

Yabancı işçiler (yabancı ülke doğumlular), ölümlle sonuçlanan iş kazalarında ölen işçilerin %18'ini (927) oluşturmaktadırlar. Bu sayı, 2016 yılına göre (970) düşüş kaydetmiştir. Bu işçilerin 355'i Meksikalı, 176'sı Asyalı, 154'ü Meksikalı, 85'i Avrupalı, 63'ü Karayipli, 33'ü Afrikalı ve 44'ü Güney Amerikalıdır.

2017 yılında ulaştırma ve mal taşıma işlerinde 2.077 adet ölümcül kaza gerçekleşmiştir. Bu sayı, 2016 yılına göre (2.083) az oranda azalmıştır.

Düşmeden kaynaklanan ölümcül kazalar 887 (%17) işçi ölümü ile Ölümcül İş Kazaları Sayımı (CFOI)'nın 26 yıllık tarihindeki en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Ulaşım kazaları %40 (2.077) ile en yaygın ölümcül işyeri kazası olmaya devam etmektedir. 2017 yılında cinayetlerdeki %8, intiharlardaki %5 oranındaki düşüş ile kişi ya da hayvanlar tarafından uygulanan şiddet ve diğer yaralanmalar %7 oranında azalmıştır.

Çalışırken tedavi amaçlı olmayan hap ya da alkol kullanımı 2016 yılında 217 iken %25 artış ile 2017’de 272’ye ulaşmıştır. Aşırı doz ölümleri son 5 yıldan bu yana yılda en az %25 oranında artmaktadır.

İşleyen araç ya da makineye kaptırma kaynaklı ölümlerde %26 oranında (2016 yılında 103 iken 2017’de 76) düşüşle birlikte nesne ve araç gereçle temastan kaynaklanan kazalar %9 oranında (2016 yılında 761 iken 2017’de 695) azalmıştır. Kapalı, dar alanlarda kaynaklanan ölümcül iş kazaları ise %15 (2016 yılında 144 iken 2017’de 166) oranında artış göstermiştir. Vinç kazaları 2017 yılında 33 ölüm vakası ile CFOI tarihinin kaydettiği en düşük seviyeye ulaşmıştır.

Bunun dışında tehlikeli maddelere ya da ortama maruz kalmaktan kaynaklanan ölümcül kaza sayısı 531 olup 2016 yılına göre (518) az oranda artış göstermiştir.

Yangın ve patlama kaynaklı ölümcül kazalar 123 olup bu sayı 2016’ya göre (88) artmıştır.

Kamu sektöründe toplam 497 ölümcül kaza kaydedilmiş olup, bu sayının 107’si federal yönetim, 97’si eyalet yönetimi ve 291’i yerel yönetimde gerçekleşmiştir.

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS) 2017 Yılı İşverenin Bildirdiği İşyeri Kaza ve Hastalıkları Raporu – 8 Kasım 2018

ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS) 2017 Yılı Ölümcül İş Kazaları Ulusal Sayımı – 18 Aralık 2018

2.3.3. Aile Yardımları

2.3.3.1. Çocuk Parası Miktarları

2018 Mali Yılında eyalet ve kabile çocuk yardımı programlarıyla \$32,3 milyar çocuk yardımı toplanmıştır. Bu yardımlardan 14,7 milyon çocuk faydalanmıştır, bu da ABD’deki her 5 çocuktan 1’ini teşkil etmektedir.

Kaynak: Çocuk ve Aile İdaresi, Aile Yardımı Ofisi, Çocuk Yardımı Uygulama Ofisi, 2018 Çocuk Yardımı verileri

2.3.3.2. Pirimsiz Nitelikte Özel Nakdi Yardımlar

ABD’de TANF (İhtiyaç Sahibi Aileler için Geçici Destek) nakit yardımını belirleyen federal bir yasa bulunmamaktadır. Nakit yardım tutarını eyaletler, ailedeki kişi sayısına ve gelir

kaynaklarına göre belirlemektedir. Genelde 60 aya kadar TANF yardımı sağlanmaktadır ancak bazı eyaletler bu süreyi uzatmaya yönelik yeni düzenlemeler yapmaktadır.

2018 takvim yılında ABD çapında ‘**Onaylanmış TANF Başvuruları**’ aylık olarak aşağıda sunulmuştur:

Ay	Başvuru	Ay	Başvuru	Ay	Başvuru
Ocak	75.248	Haziran	70.582	Kasım	68.406
Şubat	65.935	Temmuz	75.251	Aralık	65.341
Mart	72.332	Ağustos	77.584		
Nisan	68.154	Eylül	69.680		
Mayıs	71.637	Ekim	76.422		

Kaynak: Çocuk ve Aile İdaresi, Aile Yardımı Ofisi, 23 Nisan 2019 tarihinde yayınlanmış TANF Uygulama Verisi (2010-2018)

AYLIK TANF YARDIMLARI SEVİYESİ (Tek Ebeveynli 3 Kişilik Aile)

Temmuz 2018 itibarıyla

Eyalet	\$
Alabama	215
Alaska	923
Arizona	278
Arkansas	204
California	714
Colorado	462
Connecticut	698
Delaware	338
D.C.	576
Florida	303
Georgia	280
Hawaii	610
Idaho	309
Illinois	432
Indiana	288
Iowa	426

Kansas	429
Kentucky	262
Louisiana	240
Maine	582
Maryland	677
Massachusetts	618
Michigan	492
Minnesota	532
Mississippi	170
Missouri	292
Montana	588
Nebraska	450
Nevada	386
New Hampshire	1.039
New Jersey	454
New Mexico	447
New York	789
North Carolina	272
North Dakota	486
Ohio	483
Oklahoma	292
Oregon	506
Pennsylvania	421
Rhode Island	554
South Carolina	286
South Dakota	615
Tennessee	185
Texas	290
Utah	498
Vermont	640
Virginia	419
Washington	569
West Virginia	340

Wisconsin	653
Wyoming	675

Kaynak: CBPP Bütçe ve Politika Öncelikleri Merkezi, Temmuz 2018 TANF verileri

2.3.4. Sosyal Yardımlar

SNAP (Ek Besin Yardımı Programı)

AZAMI AYLIK SNAP ÖDENEĞİ- 1 Ekim 2019 -30 Eylül 2020

48 Eyalet ve D.C.'de Azami SNAP Ödeneği Guam için Azami SNAP Ödeneği

Ev Halkı Sayısı	\$	Ev Halkı Sayısı	\$
1	194	1	285
2	355	2	524
3	509	3	750
4	646	4	953
5	768	5	1.131
6	921	6	1.358
7	1.018	7	1.501
8	1.164	8	1.715
Ek her bir kişi için	146	Ek	214

Amerikan Virgin Adaları için Azami SNAP Ödeneği

Ev Halkı Sayısı	\$
1	249
2	457
3	654
4	831
5	987
6	1.184
7	1.309
8	1.496
Ek	187

Alaska için Azami SNAP Ödeneği

Ev Halkı Sayısı	Kentsel	Kırsal 1	Kırsal 2
1	\$238	\$304	\$370
2	\$437	\$558	\$679
3	\$627	\$799	\$973
4	\$796	\$1.015	\$1.235
5	\$945	\$1.205	\$1.467
6	\$1.134	\$1.447	\$1.761
7	\$1.254	\$1.599	\$1.946
8	\$1.433	\$1.827	\$2.224
Ek	\$179	\$228	\$278

Hawaii için Azami SNAP Ödeneği

Ev Halkı Sayısı	Hawaii
1	\$356
2	\$654
3	\$936
4	\$1.189
5	\$1.412
6	\$1.695
7	\$1.873
8	\$2.141
Ek	\$268

ASGARİ SNAP ÖDENEĞİ- 1 Ekim 2019 -30 Eylül 2020

Ev Halkı Sayısı	48 Eyalet ve D.C.	Guam	U.S. Virgin Islands	Alaska Urban	Alaska Rural 1	Alaska Rural 2	Hawaii
1-2	\$16	\$23	\$20	\$19	\$24	\$30	\$29

Kaynak: ABD Tarım Bakanlığı, SNAP 2019 Mali Yılı Geçim Masraf Ayarlamaları Genelgesi / 24 Temmuz 2019

2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

2.4.1. Sayısal Veriler

2.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Anasınıfı, İlkokul, Ortaokul, Lise	56.600.000	-	-
Devlet	50.700.000	-	-
Özel	5.900.000	-	-
Meslek Lisesi	-	-	-
Yüksek Öğrenim*	19.900.000	1.094.792	10.520
Genel Toplam	76.500.000	-	-

Kaynak: ⁽¹⁾NCES Eğitim İstatistikleri Ulusal Merkezi / 2018sonbaharı itibariyle okula başlayan öğrenci sayıları

⁽²⁾IIE Uluslararası Eğitim Enstitüsü, Açık Kapılar Raporu 2017/18 verileri

NOT 1: Yüksek öğrenimde yabancı öğrenci sayısı (yüksek öğretimdeki) genel öğrenci sayısının sayının %5,5'ini teşkil etmektedir.

NOT 2: 328,8 milyon nüfusu olan ABD'de yapılan istatistikler, Beyaz ve Avrupalı Amerikalılar, Hispanik ve Latin Amerikalılar, Siyah ve Afrikalı Amerikalılar, Asyalı Amerikalılar, Orta Doğulu Amerikalılar, Kızılderililer, Hawaii ve Pasifik Adalı Amerikalılar ve çok ırklı Amerikalılar gurupları altında yapılmakta olup her ülke vatandaşına ait ayrı ayrı eğitim istatistiği bulunmamaktadır.

2.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

ABD'de (CTE) Kariyer ve Teknik Eğitimi Programı yürütülen meslek eğitimi 7,4 milyonu orta ve lise seviyesinde, 4 milyonu lise sonrası olmak üzere, ülke çapında 11,4 milyon öğrenciyi etkilemektedir.

Orta ve lise seviyesindeki okullar kredi sistemiyle CTE dersleri sunmaktadır ve lise öğrencilerinin yaklaşık %94'ü en az 1 CTE dersi almaktadır.

2.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Türkiye, 2017/2018 yılında 10.520 Türk öğrenci ile ABD'ye en çok öğrenci gönderen 15. ülke olma durumunu korumuştur. Türk öğrenciler, ABD'deki yabancı öğrencilerin %1'ni teşkil etmektedir.

T.C. Vaşington Eğitim Müşavirliği, Öğrenim Gören Mevcut Özel Öğrencilerin Listesi

	Ön Lisans	Lisans	Master	Doktora	Toplam
Vaşington	75	760	199	90	1.124

Kaynak: T.C. Vaşington Eğitim Müşavirliği

2.4.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

ABD'de Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Türk Okulu ya da okullarda seçmeli Türkçe dersi bulunmamaktadır.

Türkçe ve Türk Kültürü dersleri T.C. Vaşington Büyükelçiliği ile TASC (Türk Amerikan Yönlendirme Komitesi) işbirliği ile verilen dersler ile Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde devam etmektedir.

Kaynak: T.C. Vaşington Eğitim Müşavirliği

2.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

2.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- 2018'de ABD'de işgücünde yabancı ülke doğumlu 28,2 milyon yabancı bulunmuş ve toplam işgücünün %17,4'nü teşkil etmiştir. 2017 yılına göre (%17,1)0,3'lük bir artış gerçekleşmiştir. Yabancı ülke doğumluların işgücüne katılım oranı 2018 yılında %65,7 olarak kayda geçmiştir. Yabancı ülke doğumlu erkeklerin işgücüne katılım oranı %77,9, kadınların ise %57,6'dır.

2018’de yurtdışı doğumlu tam zamanlı çalışanların ortalama haftalık kazancı (\$758), ABD’de doğan mevkidaşlarının haftalık kazancının (\$915) %83,3’ü kadardır. Yurtdışı doğumlu erkeklerin ortalama haftalık kazancı (\$815) yerli mevkidaşlarının kazancının (\$1.007) %80,9’u kadardır. Yurtdışı doğumlu kadınların ortalama kazancı (\$678) yerli mevkidaşlarının kazancının (\$810) %83,7’si kadardır.

2018’de yurtdışı doğumlu çalışanların yerli çalışanlara göre hizmet sektöründe (%23,3’e karşılık %15,9), doğal kaynaklar, inşaat ve bakımla ilgili mesleklerde (%14’e karşılık %8,3), üretim, ulaştırma ve mal taşıma sektöründe (%15’e karşılık %11,3), işe alınma olasılıkları daha yüksek olmuştur. Yerli çalışanların yurtdışı doğumlu olan çalışanlara göre idari, profesyonel ve ilgili meslekler (%41,6’ya karşılık %32,7) ile satış ve ofis işlerinde (%22,9’a karşılık %14,9) istihdam edilme oranları daha yüksektir.

- **Yabancı İşgücü Ruhsatı Ofisi** 2018 Mali Yılı verilerine göre Sürekli İşgücü, H-1B Geçici Uzmanlık Gerektiren Meslekler İş gücü Şartı, H-2B Geçici Tarım Dışı İşgücü Ruhsatı ve H-2A Geçici Tarım İşgücü Ruhsatı Programlarına yapılan başvurular ve değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur:

Sürekli İşgücü Programı:

Alınan Başvurular					
2018 MY	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4.Çeyrek	2017 MY’ a göre fark %
104.360	27.088	24.716	29.153	24.403	- %0.6

En Revaçta olan 5 Meslek	2018 MY’da Toplam Ruhsat Sayısı %’si
Bilgisayar ve Matematik	62.466 %57
Mimarlık ve Mühendislik	9.894 %9
Yöneticilik	7.932 %7
İşletme ve Finansal Operasyonlar	7.045 %6
Öğretim, Eğitim ve Kütüphane	3.589 %3

H-1B Geçici Uzmanlık Gerektiren Meslekler İşgücü Sartı Programı:

Alınan Başvurular					
2018 MY	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	2017 MY'a göre fark %
626.907	85.431	317.783	119.030	104.663	%4

En Revaçta olan 10 Meslek	2018 MY'da Toplam Ruhsat Sayısı %'si
Uygulama Yazılım Geliştiricileri 285.963	%23,4
Bilgisayar Sistem Analistleri 176.025	%14,4
Diğer Tüm Bilgisayar Meslekleri 120.736	%9,9
Sistem Yazılımı Geliştiricileri 67.262	%5,5
Muhasebeci ve Denetçiler 54.241	%4,4
Bilgisayar Programcıları 53.727	%4,4
Operasyon Araştırma Analistleri 42.551	%3,5
Yönetim Analisti 41.500	%3,4
Bilgisayar Hariç Elektronik Mühendisleri 40.609	%3,3
Diğer Tüm Finans Uzmanları 21.954	%1,8

H-2B Geçici Tarım Dışı İşgücü Ruhsatı Programı:

Alınan Başvurular					
2018 MY	1.Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	2017 MY'a göre %
9.465	1.858	5.965	269	1.373	%5,4

En Revaçta olan 10 Meslek	%
Peyzaj ve Bakım İşçileri 67.112	%45,5
Orman ve Doğal Kaynakları Koruma İşçileri 11.093	%7,5
Hizmetliler ve Temizlikçiler 9.180	%6,2
Eğlence ve Dinlenme Yerleri Görevlileri 7.865	%5,3
Et, Tavuk, Balık Kesip Temizleyenler 6.011	%4,1
Garsonlar 4.016	%2,7
İnşaat İşçileri 3.796	%2,6
Restoran Aşçısı 2.977	%2,0
Kafeterya ve Yiyecek Standı Görevlileri 2.067	%1,4
Tarım Dışı Hayvan Bakıcısı 1.968	%1,3

H-2A Geçici Tarım İşgücü Ruhsatı Programı:

Alınan Başvurular					
2018 MY	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	2017 MY'a göre %
11.806	2.756	4.727	2.837	1.486	%16,7

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı ve bağlı kurumların 2018 yılı bültenleri, ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Bürosu'nun (BLS) 16 Mayıs 2019 tarihli Yabancı Ülke Doğumlu İşçiler: İşgücü Özellikleri – 2018 verileri, ABD Çalışma Bakanlığı İstihdam ve Eğitim İdaresi – Yabancı İşgücü Ruhsatı Ofisi 2018 verileri

2.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

2.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar / Federasyon / Konfederasyon	4
Dini hizmet amaçlı dernekler	18
Sosyal ve kültürel amaçlı dernekler	84
İşadamları / İşdernekleri	15
Spor dernekleri	6
Mezunlar dernekleri	2
Öğrenci dernekleri	50+*
Meslek dernekleri	9
Eğitim dernekleri	5
Diğer	5

(*) ABD'deki pekçok üniversitede Türk öğrencileri dernek kurmuştur ancak bu öğrenci derneklerinin kesin sayısı ve güncelliği belirlenememektedir.

2.5.2.1. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

2018 verilerine göre ABD'de kamu görevlerine seçilmiş Türk Amerikalıların aşağıda sunulmuştur:

1. Hacıbey Çatalbaşoğlu- New Haven /Connecticut Belediye Meclis Üyesi

2. Jay (Ceyhun) Karahan – Harris İlçesi 8. Ceza Mahkemesi Hâkimi, Houston, Teksas (31 Aralık 2018 tarihi itibariyle emekliye ayrılmıştır.)
3. Ali Paksoy– 27B Bölge Hâkimi, Kuzey Carolina
4. Tayfun Selen – Chatham İlçe Komitesi Üyesi (3 Ocak 2019 tarihinde Chatham İlçesi Belediye Başkanı seçilmiştir.

2018 verilerine göre ABD’de kamu görevlerine atanmış Türk Amerikalıların aşağıda sunulmuştur:

1. Hüseyin Bayram– New Jersey, Paterson Belediye Başkan Yardımcısı
2. Derya Taşkın– New Jersey, Paterson Belediye Başkan Yardımcısı
3. Halil Süleyman Özerden- Mississippi Güney Bölgesi Bölge Hâkimi

Kaynak: www.tenthousandturks.org On bin Türk Kampanyası ABD, 2018 Ağustos verileri

3. AVUSTRALYA

3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

3.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	12.597.180	2.927.208	44.166
Kadın	12.724.424	2.975.428	42.016
Toplam	25.321.604	5.902.636	86.182

Kaynak: Melburn Atışeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12. 2018'e kadar %1,8 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır. Aşağıdaki tablolar için de geçerlidir.

3.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2018 yılı itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
	Çifte Vat.	Çifte Vat.	
0-15	8.242	7.904	16.146
16-25	8.476	7.588	16.064
26-50	17.775	17.296	35.071
51-64	7.500	7.129	14.629
65 +	2.173	2.099	4.272
Genel Toplam	44.166	42.016	86.182

Kaynak: Avustralya Devlet İstatistik Bürosu, Melburn Atışeliği

*Yaş gruplandırmaları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir

3.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

2018 yılı itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Toplam Çifte Vatandaş
Yeni Güney Galler NSW	41.830
Viktorya VIC	36.296
Oueensland QLD	3.216
Batı Avustralya WA	2.249
Güney Avustralya SA	2.124
Tazmanya TAS	314
Kuzey Bölgesi NT	90
Avustralya Başkent Bölgesi ACT	63
Genel Toplam	86.182

Kaynak: Avustralya Devlet İstatistik Bürosu, Melburn Ataşeliği

3.1.4. Bulunan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler*

2018 yılı itibarıyla

Doğum Ülkesi	Kişi	Avustralya dışında Doğanlara oranı	Ortalama yaş
	'000	%	yaş
İngiltere	992	4	56
Çin	651	2,6	34
Hindistan	592	2,4	34
Yeni Zellanda	568	2,3	43
Filipinler	278	1,1	40
Vietnam	256	1,0	46
Güney Afrika	189	0,8	43
İtalya	187	0,7	71
Malezya	174	0,7	39
İskoçya	135	0,5	59
Toplam Başka ülkede doğanlar	7.343.000	29,4	44

Toplam Yurtdışı Doğumlular	17.650.000	70,6	34
-----------------------------------	------------	------	----

Kaynak: Avustralya Devlet İstatistik Bürosu

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

3.1.5. Bulunan Ülkeye Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen Avustralyalılar	Ayrılan Avustralyalılar	Gelen Türkler	Ayrılan Türkler
2018	38.203	38.309	1.145	1.169
2017	37.454	37.558	1.123	1.146
2016	36.720	36.822	1.101	1.124
2015	36.000	36.100	1080	1102
2014	39.000	40.700	900	890
2013	42.000	43.300	840	866
2012	45.000	44.500	780	814
2011	54.000	55.100	720	722

Kaynak: Avustralya Devlet İstatistik Bürosu

3.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2018	812	125	230

Kaynak: T.C. Melburn ve Sidney Başkonsoloslukları

3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

3.2.1. Sayısal Veriler

3.2.1.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Genel Çalışan Avustralyalı Sayısı	12.714.100
-----------------------------------	------------

Kaynak: Labour Force Australia 31.12.2018 verileri.

3.2.1.2. Türk İş Gücü 15-64 Yaş Arası Nüfus

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Erkek	35.290
Kadın	33.209
Toplam	68.499

Kaynak: Türk sayısı Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31 Aralık 2018'e kadar hesaplanmış %1,8 nüfus artış hızı eklenerek Ataşeliğimizce bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir

3.2.1.3. Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Erkek	27.304
Kadın	16.583
Toplam	43.887

Kaynak: Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31 Aralık 2018'e kadar hesaplanmış %1,8 nüfus artış hızı eklenerek Ataşeliğimizce bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

3.2.1.4. Çalışan Türklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	6.441	3.717	10.158
25-44	13.509	8.330	21.839
45-55	5.702	3.506	9.208
65 Yaş Üzeri	1.652	1.030	2.682
Toplam	27.304	16.583	43.887

Kaynak: Türk sayısı Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31 Aralık 2018'e kadar %1,8 nüfus artış hızı eklenerek Ataşeliğimizce hesaplanmıştır. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

Not: Avustralya istatistiklerinde kökenlere göre ayırım yapılmamakta, Avustralya doğumlular ile Avustralya dışı doğumlular olarak ayırım verilmektedir. Kuzey Kıbrıs Türkleri de Türk olarak sayılmamaktadır. Avustralya'ya gelmiş vatandaşlarımız kısa sürede vatandaşlık almakta ve kayıtlarda artık Avustralyalı olarak geçmektedirler, Avustralya'da doğan çocukları ise Türk olarak kaydedilmemektedir. Dolayısı ile Avustralya tarafından verilen rakamlar vatandaşlarımızın sayısını tam olarak göstermemektedir.

Daha önceki verilerin üzerine Ataşeliğimizce elde edilen çeşitli kaynak bilgiler ile Avustralya İstatistik Bürosu nüfus sayımları, artış hızı, ölüm oranları, yurt dışından gelen göç oranları gibi bilimsel veriler göz önüne alınarak tahmini hesaplama yapılarak vatandaşlarımızın sayısı bulunmaktadır.

Avustralya ve OECD yayınlarında belirtilen resmi rakamlardaki Türk sayıları ile Raporumuzda belirtilen Türk sayıları arasındaki fark bu açıklama gözetilerek değerlendirilmelidir.

3.2.1.5. Çalışan Türklerin İşkollarına* Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu*	Çalışan İşçi Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık, Madencilik	1.455
İmalat Sanayi	9.029
İnşaat	2.714
Toptan ve Perakende Ticaret	6.302
Ulaştırma ve Depolama Hizmetleri	3.770
Maden	2.337
Banka, Sigorta, Finans	3.897
Kamu Yönetimi, Savunma	779
Eğitim, Sağlık Hizmetleri	3.240
Diğer	4.430

Bağımsız Çalışanlar	5.934
Toplam	43.887

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu - Türk sayısı Avustralya İstatistik Bürosu(ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12. 2018'ya kadar hesaplanmış %1,8 nüfus artış hızı eklenerek Ataşeliğimizde bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

*İşkolları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir

3.2.1.6. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avustralya'da ücretlerde değişiklik her bütçe yılının Temmuz ayında yapılmaktadır. Avustralya'da 01 Temmuz 2018 – 30 Haziran 2019 tarihleri arasında geçerli olacak ortalama ve asgari ücretler ile Sosyal Güvenlik Ödemeleri;

- Haftalık brüt asgari ücret 719,20 AUD
- Bir saatlik brüt ücret 18,93 AUD
- Aylık brüt asgari ücret 3.116,62 AUD olmuştur.

3.2.1.7. İşkolları İtibariyle Ortalama Aylık Brüt Ücretler

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre 01.07.2018 - 30.06.2019 tarihleri arasında geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretler aşağıda verilmiştir.

İş Kolları	Avustralya Doları (AUS)	Avustralya Doları (AUS)
	Yıllık Brüt Ortalama Ücret	Aylık Brüt Ortalama Ücret
Madencilik	137.659,56	11.471,63
Pazarlama	73.522,8	6.126,9
Elektrik, Gaz, Su, Atık Servisi	98.877,99	8.239,8
İnşaat	80.615,6	6.717,96
Toptan Ticaret Sektörü	81.405,96	6.783,83
Perakende Ticaret Sektörü	60.840	6.070
Konaklama ve Yemek Sektörü	59.415,2	4.951,26
Nakliye, Posta ve Depolama	86.694,4	7.224,53

Bilişim, Medya ve Telekomünikasyon	102.278,8	8.523,23
Finans ve Sigortacılık Sektörü	100.365,2	8.363,76
Kiralama ve Emlak Sektörü	76.746,8	6.395,56
Profesyonel Bilimsel ve Teknik Servis	97.240	8.103,33
İdari ve Destek Sektörü	74.880	6.240
Kamu Yönetimi ve Güvenlik	89.252,8	7.437,73
Eğitim ve Öğretim	94.374,8	7.864,56
Sağlık ve Sosyal Yardım Sektörü	87.786,4	7.315,53
Sanat ve Eğlence Sektörü	81.676,40	6.806,36
Diğer hizmetler	66.404	5.533,66
İş kolları Ortalaması	86.113,15	7.231,65

Not: Avustralya İstatistik Bürosunun, tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre, 01.07.2018-30.06.2019 tarihleri arasında geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretlerdir.

3.3. SOSYAL GÜVENLİK

3.3.1. Sayısal Veriler

3.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilir ve sigorta primi ödeme zorunluluğu yoktur. Primsiz olan avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemenin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır.

3.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Avustralyalı (Yabancı)	Türk	Genel Hepsi
Faydalanan Kişi Sayısı	7.565.980	41.191	7.607.171

Kaynak: Centrelink

3.3.1.3. Sosyal Güvenlik Ödemeleri (Avustralya Hükümet Ödemeleri)

Aile Vergi Yardımı BölümA	İki haftalık (AUD)
18 yaşın altındaki her bir çocu için	58,66
18-19 yaş arası her bir çocu için	58,66
Aile Vergi Yardımı BölümB	İki haftalık (AUD)
5 yaşın altındaki her bir çocu için	155,54
5-15 yaş arası (veya tam zamanlı eğitim alıyorsa 16-18 yaş arası) her bir çocu için	108,64
Doğum Yardımı 02.07.2018 itibarıyla	
İlk Doğum her çocuk başı için	2.199,83
Her sonraki doğum için doğan çocuk başı için	1.100,53
Çocuk Bakım Yardımı (7 yaşın altında ve okul gitmeyen)	Aylık (AUD)
Onaylı bakım	2000
Ebeveyn Ödeneği	İki haftalık (AUD)
Yalnız yaşayan ebeveynler	752,60
Eşli olan ebeveynler	492,80
Yetim aylığı	63,80
Yaşlılık aylığı	
Yalnız yaşayanlar	826,20
Birlikte yaşayan çiftlerin herbirine	622,80
Maluliyet Destek Aylığı	İki haftalık (AUD)
18 yaş altı, bekar, ailesi ile yaşayan	371,20
18 yaş altı, bekar, bağımsız yaşayan	572,90
18-20 yaş arası, bekar, ailesi ile yaşayan	420,70
18-20 yaş arası, bekar, bağımsız yaşayan	572,90
Evli çiftlerden her biri 18-20 yaş arası	572,90
21-63/65 yaş arasındakiler	Yaşlılık aylığı kadar
Hastalık Yardımı	İşsizlik yardımı kadar
Ölüme Yardımı	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Ödeneği	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Yardımı aylık	254,20

Eğitim ödeneği (25 yaş ve üstü)	İki haftalık (AUD)
Bekar	445,80
Bekarçocuklu	584,20
Evli,çocuksuz	445,80
Evli,çocuklu	489,60
Gençlik Yardımı (16-24 yaş arası tam güneneleğitim ve çıraklık eğitimialan)	İki haftalık (AUD)
18 yaş altında, ailesi ileyaşayanlar18 yaş altında, yalnız	244,10
18 yaşın üstünde, ailesi ileyaşayanlar18 yaşın üstünde,	293,60
İşsizlikyardıımı	İki haftalık (AUD)
Bekarçocuksuz	545,80
Bekarçocuklu	590,40
Bekar 60 yaşüstü	590,40
Eşli, eşlerin her birine	492,80

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

3.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş kolu	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011	
	Ciddi kazalar	Sıklık oranı	Ciddi kazalar	Sıklık oranı	Ciddi kazalar	Sıklık oranı	Ciddi kazalar	Sıklık oranı
Tarım-Orman-Balıkçılık	4.325	24,7	4.340	25,6	4.050	22,1	3.790	21,6
Maden	2.760	19,9	2.665	16,4	2.815	16,4	2.900	14,6
İmalat	25.665	25,4	23.100	24,0	21.115	22,4	20.160	21,7
Elektrik-Gaz-Su	810	9,3	720	7,1	745	7,7	785	7,0
İnşaat	14.895	22,4	15.035	22,2	13.865	19,9	13.970	19,1
Toptan ticaret	6.600	15,7	6.305	15,0	6.065	13,7	6.250	14,4
Perakende ticaret	12.865	8,6	12.905	8,5	12.610	8,4	12.770	8,1
Yeme-İçme	6.370	12,0	6.175	11,6	5.795	10,2	5.910	10,3
İletişim	11.210	24,9	10.855	25,0	10.445	24,1	9.820	22,4
Finans ve Sigorta	1.110	2,9	1.065	2,8	1.075	2,8	1.125	2,9
Emlak	9.810	8,2	9.700	8,3	9.555	7,9	10.825	8,6

Hükümet İdaresi ve Savunma	6.000	12,1	5.735	10,8	6.000	10,9	5.630	10,1
Eğitim	135	3,6	140	3,8	140	3,6	135	3,6
Sağlık ve Toplum hizmetleri	17.205	15,5	17.410	15,1	19.025	15,5	19.260	14,7
Kültürel ve yaratıcılık	2.795	10,3	2.725	9,3	2.630	9,2	2.715	9,1
Kişisel ve diğer hizmetler	6.460	18,4	6.615	19,1	7.110	19,8	7.105	19,2
Toplam	138.145	14,62	134.465	14	132.125	13,41	132.570	12,96

Kaynak : SafeWork Avustralya

Not: İş kazaları istatistikleri etnik kökene göre tutulmadığından Türklere ait bilgilere ulaşılamamıştır.

3.3.1.5. Aile Yardımları

Vergi Bazlı Aile Yardımları(Family Tax Benefit A ve B)

Family Tax Benefit, çocuk yetiştirmenin giderlerinin karşılanmasına yardımcı olur. İki parçadan oluşur: Family Tax Benefit Part A ve Family Tax Benefit Part B.

- Family Tax Benefit Part A her çocuk için ödenir. Bağlanan miktar ailenin yapısına ve gelirine bağlıdır.
- Family Tax Benefit Part B tek yaşayan anne ve babalara veya anne ya da babadan birinin tam-gün olarak çocuklara bakmak üzere evde bakıcı olarak kaldığı durumlarda, yani tek temel geliri olan veya bir miktar paralı işi olan ailelere ek yardım sağlamak üzere verilir.

Family Tax Benefit Part A almak için çocukların aşağıdaki koşullara uyması gerekir

- 16 yaşın altında olmak
- 16 veya 17 yaşlarında olup 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamış olmak ya da 16-19 yaşları arasında olmak (19 yaşını doldurdukları takvim yılı sonuna kadar) ve onaylanmış bir kurumda 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamasına imkan verecek tam gün süreli bir eğitim alıyor olmak / kabul edilebilir bir eğitim yükü altında olmak veya kendisine bu koşuldan muafiyet tanınmış olması gerekir

- Aynı zamanda ödeme talep eden kişinin gelir testinden geçmesi ve çocuğa en az yüzde 35 oranında bakıyor olması gerekir.

Family Tax Benefit için Gelir testi

- Eğer bir mali yılda ailenin geliri 48,837 AUD veya altındaysa ödeme gelir testinden etkilenmeyecektir.
- Pek çok durumda Family Tax Benefit Part A ödemesi iki gelir testi uygulanarak belirlenir ve aileye en yüksek ödemeyi verdiren test dikkate alınır.

İlk test 48,837 AUD üzerindeki her dolar için, maksimum Family Tax Benefit Part A ödeme tutarını Family Tax Benefit Part A- temel ödeme tutarına ulaşıncaya kadar 20 Cent indirir.

İkinci test, 94,316 AUD (bu tutar Family Tax Benefit alan ilk çocuktan sonraki her çocuk için 3,796 AUD artırılır) üzerindeki her bir Dolar için Family Tax Benefit Part A temel tutarını ödemeler sıfıra düşünceye kadar 30 Cent indirir.

3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

3.4.1. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Avustralya'da Türkiye'den gönderilen öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler mahallinden görevlendirilmektedir. Avustralya Eğitim Bakanlığınca mahallinden görevlendirilen Viktorya Eyaletinde 90 civarında, Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde yaklaşık 70 Türk öğretmen yarı zamanlı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca özel Türk eğitim kurumlarınca tam gün istihdam edilen Türk öğretmenler bu sayıya dâhil değildir.

Avustralya'da bulunan vatandaşlarımızın çocuklarından oluşan ilk-orta-lise-üniversite ve Türk Dili okullarında olmak üzere değişik düzeyde eğitim programlarına devam eden yaklaşık 15.500 öğrencimiz bulunmaktadır. Türkiye'den gönderilen 1.900'e yakın öğrenci Avustralya'daki üniversitelerde lisans ve lisans-üstü eğitim görmektedirler.

Türk öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri, müfredatında seçimlik ders olarak Türkçe dersi bulunan hafta içi Devlet Okullarında, hafta sonu Devlet Okullarının yanı sıra devlet veya

yerel yönetimlerce desteklenen hafta sonları dernek okullarında verilmektedir. Katılımcıların sayısına dair istatistiki bilgi mevcut değildir.

3.5. GÖÇ VE UYUM

3.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

3.5.1.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2018 itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	3
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	26
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	68
İşadamları Dernekleri	3
Spor Dernekleri	3
Diğerleri	-
Toplam	103

Kaynak: Melburn Başkonsolosluğu ve Avustralian Golden Turkish Business Directory

3.5.1.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Avrupa Parlamentosu	--
Federal Parlamento	--
Eyalet Parlamentoları	2
Yerel Yönetimler	1
Yabancılar Meclisleri	--
Toplam	3

Kaynak: Melburn Başkonsolosluk kayıtları.

4. AVUSTURYA

4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

4.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.357.033	735.653	59.894
Kadın	4.501.742	703.270	57.337
Toplam	8.858.775	1.438.923	117.231

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Yalnızca Türk vatandaşı olanlar

Avusturya nüfusunun % 16,2'sini (1.438.923) yabancı ülke vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturyalı olmayan vatandaşların yarısından fazlası (739.825'i) AB ve EFTA vatandaşıdır. Sayıları 192.426'yı bulan Alman vatandaşları, Avusturya'nın en büyük (% 13,4) yabancı grubunu oluşturmaktadır. Avusturya' da toplam 699.098 kişi üçüncüülke vatandaşıdır. Bunların 121.348'i Sırp vatandaşlarından ve 117.231'i Türk vatandaşlarından oluşmaktadır.

Avusturya nüfusunun önemli bir bölümü 5 büyük şehirde yerleşmiş bulunmaktadır. Bu yerleşim birimleri, Başkent Viyana (1.897.7491), Graz (288.806), Linz (205.726), Salzburg (154.211) ve Bregenz (134.383) şeklinde sıralanmaktadır.

4.1.2. Genel ve Yabancı Nüfusun Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Yüzölçümü/km2	Genel Nüfus	Yabancı Nüfus
Burgenland	3.961,80	293.446	26.021
Kaernten	9.538,01	560.983	59.001
Aşağı Avusturya	19.186,26	1.677.831	169.170
Yukarı Avusturya	11.979,91	1.482.300	189.144
Salzburg	7.156,03	555.298	95.492
Steiermark	16.401,04	1.243.089	137.021
Tirol	12.640,17	754.821	120.318
Vorarlberg	2.601,12	394.224	70.082
Viyana	414,65	1.898.000	573.152
Toplam	83.879,00	8.859.992	1.439.401

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.3. Avusturya Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımızın ve Türk Kökenlilerin Yıllar İtibarıyla Sayısı

Yıllar (Son Beş Yıl)	Avusturya Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşlarının Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2018	828	268.800
2017	779	279.071
2016	820	271.600
2015	997	271.950
2014	885	257.250

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, Avusturya Entegrasyon Kurumu

4.1.4. Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
0-5	519.325	104.802	7.398
6-14	759.367	134.342	10.665
15-17	257.266	39.361	3.618
18-24	712.501	145.659	10.851
25-34	1.206.874	311.022	24.075
35-49	1.809.174	391.589	33.786
50-64	1.925.709	216.329	17.779
65 +	1.668.559	95.819	9.059
Genel Toplam	8.858.775	1.438.923	117.231

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Avusturya genelinde yaş gurubu ortalaması 42,8 dir. Avusturya vatandaşlarının yaş gurubu ortalaması 44,1 olup, ülkedeki yabancı ülke vatandaşlarının yaş gurubu ortalaması 34,8 ve Türk vatandaşlarının yaş gurubu ortalaması 35,6'dır.

4.1.5. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Toplam
Burgenland	893
Kaernten	887
Aşağı Avusturya	15.596
Yukarı Avusturya	15.246
Salzburg	6.483
Steiermark	7.705
Tirol	11.569
Vorarlberg	13.034
Viyana	45.818
Toplam	117.231

Kadın: 57.337, Erkek: 59.894

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.6. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Uyruk	Toplam
Almanya	192.462
Sırbistan	121.348
Türkiye	117.231
Romanya	112.684
Bosna-Hersek	95.839
Macaristan	82.712
Hırvatistan	79.999
Polonya	63.429
Slovakya	41.957
Rusya	32.576
İtalya	30.909
Bulgaristan	29.920
Kosova	25.549
Makedonya	23.372
Slovenya	20.168
Çek Cumhuriyeti	13.590
Diğer	355.178
Toplam	1.438.923

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

*Milliyetlerine göre kadın+erkek toplam sayı

4.1.7. Avusturya'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2018	3.549	3.825

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.8. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen	Boşanan
2018	1.866	210	608	48

Kaynak: T.C.Viyana Başkonsolosluğu

4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

4.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2018 yılındaki ekonomik büyüme iş piyasası verilerine olumlu olarak yansımış ve istihdam edilen kişi sayısında bir önceki yıla göre %1,5 oranında bir artış sağlanmış, işsiz olarak kaydedilen kişi sayısında da %8,2 (27.868) oranında gerileme kaydedilmiştir.

2018 yılındaki olumlu gelişmeler ile birlikte işsizlik oranında bir önceki yıla göre %8,2 azalma göstermiş. 2018 yılı için istihdam edilen kişi sayısının %1,5 artış kaydetmiştir. Yine işsiz olarak kaydedilen kişi sayısında da, 2018 yılındaki işsizlik oranındaki düşüşün 2019 ve 2020 yılı için de düşmeye devam edeceği öngörülmektedir.

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı'nın, Avusturya iş piyasasında işgücü ihtiyacı duyulan mesleklerle ilgili 2018 yılı için yayınladığı liste aşağıda verilmiştir. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu üçüncü ülke vatandaşlarının, mevcut puanlama sisteminde (toplam 75 puanda en az 50 puan) gerekli koşulları yerine getirmiş olmaları şartıyla, "Kırmızı-Beyaz-Kırmızı Kart" olarak adlandırılan çalışma ve ikamet vizesi almak üzere başvuru hakları mevcuttur.

Nitelikli yabancı işgücünün Avusturya'ya yasal göçünde esas alınacak puanlama sisteminde "mesleki kalifikasyon", "mesleki deneyim" "yaş", "dil bilgisi" ve "ücret" gibi unsurlar tayin edici kriterler olarak belirlenmiş olup; Avusturya'da bir işyerinden bağlayıcı iş teklifi aldığını kanıtlaması ve işverenin Kanuna, Tüzüğe ve Toplu İş Sözleşmesine uygun bir asgari ücret

ödemeğe hazır olduğunu belgelemesi halinde Kırmızı Beyaz Kırmızı Kart (Rot Weis Rot) verilmektedir.

2019 Yılı İçin İhtiyaç Duyulan Mesleklerin Listesi:

- 1- Frezeciler
- 2- Makine İmalatı Alanında Yükseköğrenimli Teknisyenler
- 3- Kaplamacılar
- 4- Yüksek Gerilim Akımı Mühendisleri
- 5- Tarım Aletleri/Makineleri İmalat İşçileri
- 6- Tornacılar
- 7- Özel Yüksek Gerilim Akım Teknisyenleri
- 8- Bilgi İşlem Alanında Yükseköğrenim Görmüş Teknisyenler
- 9- Çatı Kaplamacıları, Çatı Aktarıcıları
- 10-Kaynakçılar, Kesici Oksijen Aleti Kullanıcıları
- 11- Yükseköğrenim Görmüş Teknisyenler
- 12- Makina İmalatı İçin Teknisyenler
- 13-Tesviyeciler
- 14-Beton İşçileri
- 15-Marangozlar
- 16-Elektrik Tesisatçıları, Montajcılar
- 17- Yalıtımcılar
- 18-Motorlu Taşıt Mekanikerleri
- 19- Delme ve Kesme Alet Yapımcıları
- 20- Boru Tesisatçıları, Montajcılar
- 21- Cilacı
- 22- Doğramacılar
- 23- Fayanscılar
- 24-Nalbant ve Vagon Üreticileri
- 25- Alçak Gerilim ve Telekomünikasyon Teknisyeni
- 26- Yol Beton Kaplamacıları
- 27- Ahşap Makinisti
- 28-Eğitimli Bakıcılar, Hemşireler
- 29-İnşaat Tesisatçıları

- 30-Ekonomi alanı için Yükseköğrenim Teknisyenleri
- 31- Karoseri Tesisatçıları/Radyatör Tesisatçıları
- 32- Gözlükçüler
- 33-Marangozlar
- 34-Aşçılar
- 35-Diğer Zemin Tesisatçıları
- 36- Makinist Çilingirciler
- 37-İnşaat, Saç Tesisatçıları
- 38- Alçak Gerilim ve Telekomünikasyon Alanında Yükseköğrenim Görmüş Teknisyenler
- 39- Diğer Teknisyenler
- 40- Özel İktisat Teknisyenleri
- 41- Plastik İşlemeciler
- 42-Yüksek İnşaat Mühendisleri/Yüksek İnşaat Teknisyenleri
- 43-Muhasebeciler
- 44- Diğer İnşaat Çalışanları

Kilit personel (Schlüsselkraft) konumunda istihdam edilecek yabancı işgücüne ödenmesi zorunlu asgari ücret sınırları da 01.01.2019 tarihinden itibaren; 30 yaşın altındakilere 2.610 Avro, 30 yaşın üstündekilere ise 3.132 Avro olarak belirlenmiştir. Bu sınır, yüksek öğrenimlilere 2.349 Avro olarak uygulanmaktadır.

2021 yılına kadar beyaz yakalı çalışanların hakları ile mavi yakalı çalışanların haklarının eşitlenmesi öngörülmektedir.

Hastalık durumunda ya da kaza sonrası tazminat ödemesinin devamına ilişkin sistemde bütünlük sağlamaktadır.

Artık önemli kişisel nedenler yüzünden kasıtlı olmayan, kısa süreli hizmet aksamalarında toplu sözleşmeye istinaden yapılan tazminat ödemesinde kesintiye gidilmesine son verilmektedir. İşçilerde böyle bir kesinti söz konusu olabilmekteydi. Meslek eğitimi yapan çıraklar artık hastalık döneminde dört hafta olan çıraklık tazminatı alma süresinden sekiz hafta kesintisiz bir şekilde faydalanabilecek ve sonrasında geçen dört haftada ise (önceden iki hafta idi) kısmi tazminat alabilecektir.

2021 yılından itibaren tüm işçiler için iş fesih sürecinin daha güvenceli hale getirilmesi sağlanacak (daha uzun bildirim süresi). 2021 yılına kadar sezonluk işletmelerin ağırlıkta olduğu inşaat ve turizm gibi branşlarda farklı düzenlemelerin toplu sözleşme ile belirlenmesi planlanmaktadır.

4.2.2. Sayısal Veriler

4.2.2.1. Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

Avusturya'nın çalışma yaşındaki (15-64 yaş) nüfusunun toplam sayısı 5.911.524 olup bu sayının 4.053.591'i istihdam hayatına katılmış bulunmaktadır. Sivil işgücünün (15-64 yaş) istihdama katılım oranı %76,8 (erkeklerde: %81,6 kadınlarda: %72,0), işgücüne katılım oranı ise %73 (erkeklerde: %77,4 kadınlarda: %68,6) olarak gerçekleşmiştir.

2018 yılı ortalama verilerine göre; 5.037.690 (2.767.492'si erkek) olarak belirlenen çalışan nüfus sayısının 3.741.484'ünü, ücret karşılığı bağımlı çalışanlar teşkil etmektedir. Bu grubun 752.893'ü yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 58.269'u (38.412'si erkek) Türk vatandaşıdır. Çalışan nüfusun 485.044'ünü ise bağımsız çalışanlar oluşturmaktadır.

4.2.2.2. Avusturya Genelinde Toplam Çalışan Toplam/Türk/Yabancı Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (işverene bağlı çalışan)	1.949.703	1.705.593	3.655.297
Yabancı	415.869	282.646	698.512
Bunun içinde Türk*	37.197	18.854	56.051
Bağımsız çalışan	329.800	197.600	527.400
Toplam	2.279.503	1.911.269	4.182.697

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu, Federal İstatistik Kurumu

* 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olan vatandaşlarımız bu sınıfa dahil değildir.

Sigorta prim muafiyetli işlerde kısmi ve belirli ücret sınırında çalışanların sayısı da 374.078 (231.065'i kadın) olarak belirlenmiştir. Bu statüde çalışanlar için sadece kaza sigortası primi ödenmekte olup, günlük ve aylık kazanç sınırları yasa ile belirlenmektedir. Bu sınır 2018 yılı için aylık 438,05 Avro olarak uygulanmıştır (2019 sınırı: aylık 446,81 Avro).

Hizmet sektörü, sivil istihdamın sektörlere göre dağılımında %69,5 ile önde gelmektedir. Sanayi sektöründe çalışanların oranı %26,1 iken, işgal alanı tarım olanların oranı ise %4,4'de kalmaktadır. Bugün itibarıyla her 20 çalışandan neredeyse biri tarım sektöründen gelir elde etmektedir. Hizmet sektörünün genel istihdam içindeki oranı son 20 yıl içinde ortalama %10'luk bir artış kaydetmiş bulunmaktadır. Buna karşılık sanayi sektöründe istihdam edilenlerin oranı 1980 senesinde %38 iken, bu oran günümüzde %26,1'e gerilemiştir.

Hizmet sektöründe %83,5 ile kadın çalışanlar ağırlığını hissettirirken, sanayi sektöründe tersi bir gelişme kaydedilmektedir. Bu sektörde istihdam edilen kadın işgücü oranı sadece %12,2 olarak tespit edilmiştir.

Çalışma hayatında bulunan toplam 945.800 göçmen kökenli işçinin 409.600'ü AB ülkelerinden (İsviçre ve Avrupa Ekonomik Alanı ülkeleri dâhil) gelmektedir. Keza eski Yugoslavya'yı oluşturan ülkelere gelmekte olanların sayısı 259.300, Türk kökenli çalışanların sayısı ise 115.900 şeklinde belirlenmiştir. Çalışan Türk kökenlilerin %92,9'u ücret karşılığı bağımlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunların da %59,8'i işçi, %33,1'i ise büro çalışanı statüsündedir. Türk kökenlilerin %7,1'i kendi nam ve hesabına serbest çalışmaktadır.

Göçmen kökenli nüfus içinde yer alıp da 25-65 yaş grubuna mensup olanların eğitim seviyeleri aşağıda gösterilmektedir:

25-64 Yaş Arası Nüfusun Eğitim Durumu

2018 yılı itibarıyla

	Genel	Avusturya Kökenli	Türk Kökenli	AB'ye 2004'den önce giren Ülkeler	AB'ye 2004'den sonra giren Ülkeler
Toplam Sayı	4.132.063	3.624.694	164.102	166.611	176.656

Zorunlu Eğt. %	14,1	10,1	57,9	6,3	7,1
Mesleki Eğt. %	50,3	55,8	29,1	37,1	33,4
Lise ve Dengi%	16,8	16,3	9,5	14,8	29,8
Yüksek Öğr. %	18,8	17,7	3,5	41,8	29,7

Kaynak: 2018 Yılı Göçmen Raporu

4.2.2.3. Genel ve Yabancı Çalışan Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tabloda Avusturya’da işverene bağlı çalışanların yaş gruplarına göre dağılımı, genel ve yabancı ülke vatandaşı olarak verilmektedir. Avusturya genelinde çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 45-54 arasındır. Bu grupta toplam 1.000.994 işverene bağlı çalışan bulunmaktadır. Yabancılar arasında ise işverene bağlı çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 35-44’tür.

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı Türk Dahil
15-24	516.023	93.420
25-34	888.039	215.291
35-44	884.347	215.555
45-54	1.000.994	163.799
55-64	503.128	62.249
65 +	13.060	2.584
Genel Toplam	3.805.591	752.898

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yıllığı 2019

4.2.2.4. Çalışan Vatandaşlarımızın İş Kollarına Göre Dağılımı

Çalışma hayatında bulunan Türk veya Türk asıllı çalışanların %92,9’u ücret karşılığı bir işverene bağlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunların da %59,8’i işçi, %33,1’i hizmetli statüsündedir. Türk kökenlilerin %7,1’i kendi nam ve hesabına çalışmaktadır.

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı (Viyana)	Çalışan Sayısı (Avusturya Geneli)
Tarım/Orman/Balıkçılık	7	64
Madencilik ve taş ocakları	2	54
İmalat	1.362	12.718
Enerji Tedariki	21	47
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	67	493
İnşaat	2.358	6.051
Ticaret /Mot.Araç Tamiri	3.740	9.169
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	1.874	5.198
Otel ve Lokantacılık	1.914	6.104
Bilgi ve İletişim	338	450
Mali Ve Sigorta Sektörü	392	612
Arsa ve Konut Sektörü	225	390
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	536	972
Diğer Ekonomik Hizmt.	2.848	8.720
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta Hizmetleri	725	1.402
Eğitim ve Öğretim Hizm.	925	1.364
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	936	2.095
Sanat ve Eğlence Sektörü	124	334
Diğer Hizmetler	922	2.004
Ev İşleri	8	21
Ülke dışı Organizasyon ve Kuruluşlarda çalışanlar	3	3
Diğerleri	6	6
Toplam	19.333	58.271

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu

4.2.2.5. Bağımsız Çalışanlarla İlgili Bilgiler

Avusturya İstatistik Kurumu, serbest çalışanların milliyetleri ve faaliyet gösterdikleri sektörlere göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, bunların istihdam ettiği işçi sayısı hakkında da bilgi ve doküman mevcut değildir. Aşağıdaki tabela Avusturya'daki bağımsız çalışanların genel sayısının cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Toplam Bağımsız Çalışan	Serbest Meslek	Tarım ve Ormancılık Aanı	Yardımcı Aile Fertleri
Erkek	327.800	300.500	52.700	27.300
Kadın	190.700	164.600	34.500	26.100
Toplam	518.500	465.100	87.200	53.400

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

“Göç ve Entegrasyon Yıllığı 2018” adlı kitapçık, çalışma hayatındaki 115.900 Türk ve Türk asıllı müteşebbislerin, yabancı kökenli girişimciler içindeki oranını %7,1 (%8,9 erkekler) olarak vermektedir.

Vatandaşlarımızın veya Türk kökenli müteşebbislerin kurmuş oldukları şirketlerin türleri ve büyüklüklerine ilişkin ayrı bir istatistik tutulmamaktadır. Bununla birlikte, vatandaşlarımızın ağırlıklı olarak perakende ticaret sektöründe (2.000) ve gastronomi (500) alanında faaliyet gösterdiği düşünülmektedir. Keza 100 kadar şirketin ithalatçı toptancı konumuyla ticari faaliyet yürüttüğü tahmin edilmektedir.

Avusturya'da faaliyet gösteren Türk girişimciler, büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli Türk işletme sahiplerini bir araya getiren Avusturya - Türk İş Adamları ve Sanayicileri Derneği (ATİS), TÜMSİAD, MÜSİAD ve Viyana Türk İş Adamları Derneği adı altındaki teşkilatlarla örgütlenmiş bulunmaktadır.

4.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2018 yılı ortalama verileri

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke geneli	174.841	8,0	137.266	7,3	312.107	7,7
Yabancı	54.136	10,7	41.723	12,1	95.859	11,3
Türk	6.810	15,1	4.924	19,9	11.734	16,8

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2018 Ortalama İstatistik Dökümü

Avusturya, diğer Avrupa ülkelerine kıyasla, işsizlik oranındaki artışı kontrol altına almayı başarmıştır. Avusturya genelinde genel işsizlik oranı %7,7 olarak tespit edilmiş olup, 2018 yılı ortalama verilerine göre 312.107 olan genel işsiz sayısı (137.266'sı kadın), bir önceki yıla oranla %8,2 azalma göstermiştir.

2018 yılı ortalama işsizlik verilerinde, Avusturya vatandaşlarının sayısı 216.248 (95.543'ü kadın), yabancı ülke vatandaşlarının sayısı 95.859 (41.723'ü kadın), Türk vatandaşlarının sayısı ise 11.734 (4.924'ü kadın) olarak yer almıştır. Sağlık sorunları nedeniyle iş piyasasına girme şansları yok denecek kadar azalanların sayısı 73.611 şeklinde ifade edilmektedir.

İşsizlik oranı; son 12 aylık süre içinde Avusturya vatandaşları arasında %10,1, yabancı ülke vatandaşlarında %3,5, Türk vatandaşları arasında ise %8,5 oranında azalma kaydetmiş bulunmaktadır.

2018 yılında ortalama toplam 68.739 kişi (34.800'ü kadın) işgücü yaratma ve mesleki eğitim tedbirlerine katılmıştır. Bu sayı genel işsizlik sayısına dâhil değildir. Yine aynı dönemde işsiz geçirilen ortalama gün adedi 125 olarak kaydedilmiş bulunmaktadır. Keza, toplam 54.818 açık işyeri bildirilmiş olup, 5.479 meslek eğitim yeri de henüz doldurulmamıştır. Buna karşılık meslek eğitim yeri bulamayan gençlerin sayısı 6.205 olarak bildirilmektedir.

Avusturya, Birlik kriterleri ışığında, işsizlik oranı en düşük dokuzuncu AB ülkesidir. AB-28 ortalaması %6,8 olan işsizlik oranı Avusturya'da %4,9 olarak tespit edilmiş bulunmaktadır. Genç işsizler arasındaki oransal mukayesede de benzeri durum söz konusudur.

Yabancı ülke vatandaşı olup işsiz bulunan, 41.723'ü kadın toplam 95.859 yabancı işsizin 11.734'ü (4.924'ü kadın) Türk vatandaşdır. Vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranında bir önceki yıla göre %8,5'lik bir azalma tespit edilmiştir.

4.2.2.7. İşsiz Vatandaşlarımızın Çalışma Bölgelerine Göre Dağılımı

2018 yılı ortalaması

Eyaletler	Genel İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Yabancı İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Türk İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %
Burgenland	8.751	-8,9	1.441	-2,7	91	-2,9
Kaernten	21.658	-9,2	4.265	-5,0	91	-6,9
Aşağı Avusturya	52.478	-9,5	10.561	-7,2	1.656	-11,7
Yukarı Avusturya	35.157	-11,4	9.828	-8,3	1.251	-11,8
Salzburg	13.523	-5,4	4.618	1,4	460	-9,1
Steiermark	35.036	-12,8	8.442	-6,5	858	-11,0
Tirol	17.512	-13,9	4.958	-9,1	739	-15,8
Vorarlberg	9.492	-4,7	3.289	1,6	771	-8,1
Viyana	118.501	-4,5	48.458	-1,1	5.817	-5,4
Toplam	312.108	-8,2	95.860	-3,5	11.734	-8,5

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2019 Ortalama İstatistik Dökümü

Başkent Viyana'da kayıtlı işsiz sayısı 118.501 olarak belirlenmiştir. Bu Eyaletin genel işsiz sayısı 2017 yılına oranla %4,5 azalırken, bu azalma yabancı işsiz sayısına %1,1 olarak yansımıştır. Viyana'daki toplam işsiz sayısının 48.458'i yabancı ülke vatandaşı olup, bunların da 5.817'si Türk vatandaşdır. Viyana'da kayıtlı işsiz vatandaş sayımız da son bir yıl içinde %5,4 oranında azalmıştır. 2018 yılında Aşağı Avusturya'da 1.656, Steiermark'da 858, Burgenland'da ise 91 vatandaşımız işsiz bulunmaktadır. Yukarı Avusturya'daki işsiz Türk vatandaşı sayısı ise 1.251 olarak verilmektedir.

4.2.2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Avusturya İş Piyasası Servisi, işsiz vatandaşlarımızın yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmamaktadır. Aşağıdaki tablo genel işsiz sayısının yaş ve cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

2018 yılı ortalaması

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Bir Önceki Yıl Değişim Oranı %
15-19	2.821	2.368	5.188	-14,4
20-24	16.049	11.206	27.256	-14,0
25-49	96.825	85.365	182.190	-9,0
50->	59.146	38.328	97.473	-4,5
Toplam	174.841	137.267	312.107	-10,4

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2018 Ortalama İstatistik Dökümü

4.2.2.9. Asgari ve Ortalama Ücretler

Avusturya’da yasal asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte Federal Çalışma Bakanlığı sadece ev hizmetlerinde istihdam edilenlere uygulanmak üzere aylık asgari ücret sınırlarını belirlemektedir. Bu kapsamda ödenecek asgari ücretlerde istihdam edilen kişinin mesleki eğitimi ve çalışma süresi esas alınmaktadır.

İşçi ve Hizmetliler İçin Ortalama Aylık Brüt Ücretler (Avro)

	Kadın	Erkek	Genel
Bir İşverene Bağlı Çalışan İşçiler	1.629	2.625	2.286
Bir İşverene Bağlı Çalışan Hizmetliler	2.385	3.910	2.916
Ortalama	2.007	3267	2.601

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yıllığı 2018

No1: Bu veriler, Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği tarafından senelik yayımlanan “İstatistik Yıllığı” esas alınarak hazırlanmış olup, giydirilmiş (izin ve Noel parası dahil) brüt ücretleri ifade etmektedir.

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığınca Ev Hizmetlerinde Çalışanlar için 2016 yılı Asgari Ücret Listesi

1. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmetleri Hariç)

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.269	1.295	1.320
6.-10. yıl	1.279	1.304	1.328
11. yıldan sonra	1.285	1.316	1.341

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

2. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmetleri Dahil)

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.333	1.399	1.489
6.-10. yıl	1.383	1.525	1.633
11. yıldan sonra	1.623	1.815	1.940

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

3. Aşçılık Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avr	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.416	1.567	1.677
6.-10. yıl	1.523	1.718	1.837
11. yıldan sonra	1.830	2.039	2.182

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

4. Ev Ekonomisi Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.437	1.601	1.712
6.-10. yıl	1.569	1.753	1.876
11. yıldan sonra	1.864	2.080	2.227

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

5. Bebek Bakım Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.338	1.404	1.494
6.-10. yıl	1.388	1.530	1.638
11. yıldan sonra	1.628	1.820	1.945

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

6. Hasta ve Yaşlı Bakım Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. yıl	1.456
6.-10. yıl	1.581
11. yıldan sonra	1.879

7. Diplomalı Hasta Bakıcıları

Hizmet yılı	Avro
1. - 5. yıl	1.741
6.-10. yıl	1.907
11. yıldan sonra	2.264

8. Yeterlilik Belgesine Sahip Çocuk Pedagogları

Hizmet yılı	Avro
1. - 5. yıl	1.740
6.-10. yıl	1.906
11. yıldan sonra	2.262

9. Hayvan Bakıcıları

Hizmet yılı	Avro	Avro*
1. - 5. yıl	1.378	1.469
6.-10. yıl	1.481	1.602
11. yıldan sonra	1.737	1.899

Kaynak: Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda

4.2.2.10. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Sendikal Örgütler ve Çalışma Alanları

1945 senesinde kurulan Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB), bünyesinde barındırdığı 7 sendika ile ülkenin tek konfederasyondur. Konfederasyon içinde, değişik siyasi pozisyonları olan fraksiyonlar (kanatlar) veya federasyon benzeri oluşumlar da faaliyet imkânı bulmaktadır.

ÖGB içinde 6 değişik fraksiyon faaliyet göstermektedir. Bu fraksiyonlardan beşi siyasi partilerle yakın ilişki içindedir. Bunlar; Sosyal Demokrat Sendikacılar Fraksiyonu (FSG), Katolik Sendikacılar Fraksiyonu (FCG), Bağımsızlar Fraksiyonu (UG) Özgürlükçü İşçiler Fraksiyonu (FA) ve Sendikal Sol Blok Fraksiyonu (GLB) şeklinde sıralanmaktadır. Partisizler Fraksiyonu'nun (PFG) herhangi bir siyasi parti ile irtibatı bulunmamaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'ne üye sendikalar şöyledir:

- Müstahdemler, Gazetecilik-Yayın-Kâğıt Sanayi İşçileri Sendikası (GPA-DJP) ,
- Kamu Çalışanları Sendikası (GÖD),
- Belediye İşçileri, Kültür, Sanat ve Spor Çalışanları Sendikası (GdG-KMSfB),
- İnşaat İşçileri ve Ağaç Sanayi Çalışanları Sendikası (GBH),
- Ulaştırma, Sosyal İşler, Sağlık, Özel Hizmet Sektörü Çalışanları Sendikası (Vida),
- Posta ve Haberleşme İşçileri Sendikası (GPF) ,
- Metal, Tekstil, Kimya ve Gıda Sanayi İşçileri Sendikası (PRO-GE)

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'nin 2006 yılında toplam 1.272.011 olan üye sayısı, 2007 yılında 1.247.795'e, 2008'de ise 1.238.590'a düşmüş bulunmaktadır. Konfederasyonun mevcut üye sayısı 1,2 Milyon olarak verilmektedir. Sendikalaşma oranı % 23-25 civarında değişmektedir.

Avusturya'da toplu sözleşmeler işletmeler bazında değil, branş esasına dayalı olarak yapılmaktadır. Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB) ve dolayısıyla bağlı sendikaları 04.09.1947 tarihli Kararname ile işçiler adına sözleşme imzalamakla yetkilendirilmiş otoritedir. Toplu sözleşmenin diğer ortağı ise, işverenler adına imza yetkisi tanınan Ticaret Odaları ile

yasal diğer meslek örgütleri veya işveren konumuna sahip benzer kurumsal yapılanmalardır. Avusturya’da halen yaklaşık 900 civarında toplu iş sözleşmesi yürürlükte olup, yıllık 450’nin üzerinde toplu sözleşme imzalanmaktadır. İmzalanan toplu sözleşmeler, sendika üyeliğinden bağımsız, iş kolunda faaliyet gösteren tüm çalışanları kapsamaktadır. Özel durumlarda, Eyalet sınırlarını kapsayacak sözleşmeler de yapılabilmektedir.

Çalışanların ve emeklilerin isteğe bağılı olarak üye olabildikleri ve yine serbestçe üyelikten ayrılabilirdikleri ÖGB, kendi kuruluş tüzüğü uyarınca üyelerinden brüt aylık gelirin %1’i oranında üyelik aidatı tahsil etmektedir. Mesleki eğitim görenler, üniversite öğrencileri ve işsizler indirimli aidat tarifesiinden ödeme yapmaktadır. Üyelik aidatları yıllık gelir vergisinde dikkate alınmakta ve bir bölümü vergiden düşülebilmektedir. Üyelik aidatı işverenler tarafından ücretten kesilerek doğrudan Birliğe havale edilmektedir. Emeklilerin aidatı da Sigorta Kurumu tarafından ÖGB’ye yönlendirilmektedir.

4.3. SOSYAL GÜVENLİK

4.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

***Birlikte yaşanan kişiden bağımsız asgari geçim yardımı**

Birlikte yaşanan kişinin geliri 1 Temmuz 2018 itibariyle asgari geçim yardımının belirlenmesi hesabında dikkate alınmayacaktır.

***Gönüllü hizmetlerde iyileştirmeler**

Avusturya’da çok sayıda gönüllü hizmet alanları bulunmaktadır.

Onlardan biri "Freiwillig für Wien" ilgilenenler için basit, pratik ve özelleştirilmiş bir arama fonksiyonu sunuyor. Fonksiyonlar şunlardan oluşmaktadır:

- Tavsiye
- Ziyaret Hizmeti
- Eğitim
- Ofis Çalışması
- Topluluk
- Entegrasyon
- Afet Yardımı

- Çocuk bakımı
- Kùltür
- Depo Yönetimi
- Din
- Kurtarma Hizmeti
- Sosyal Spor
- Hayvanlar
- Çevre Bilimi

Ayrıca, mültecilere yardım desteği sağlanmaktadır ve soğukta ve açıkta kalanlara “Caritas” eşliğinde yardım edilmektedir. Bunun dışında yurt dışında icra edilen anma, barış ve sosyal hizmetler daha fazla desteklenmektedir.

***Bakım parasında rücu hakkının kaldırılması**

1 Ocak 2018 tarihinden sonra eyaletlerin, bakım evlerinde kalan kişiler ile bunların yakınlarına karşı tazminat talebinde bulunmaları yasaklanmıştır. Mahkemedeki mevcut davalarda düşürülmüştür.

***Anneliği Koruma Kanunu kapsamında izin prosedürünün kolaylaştırılması**

Hamilelik dönemindeki çalışanların belirli tıbbi nedenlerden ötürü süresinden önce işten ayrılmaları durumunda 1 Ocak 2018 tarihi itibariyle uzman doktorlar tarafından verilen raporların, iş müfettişliği bünyesindeki doktorlar ile kurum doktorları tarafından incelenmesine gerek duyulmamaktadır.

***İhtiyaca binaen çalıştırılan yardımcı işçilerin hastalık ve kaza sigortası**

İhtiyaç halinde çalıştırılan yardımcı işçilerin toplu primleriyle ilgili yeni düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Senede 18 günden fazla bir süre yardımcı işçi çalıştırılmamışsa, 2018 yılından itibaren primler işverenden tahsil edilip sigorta kuruluşuna iletilecektir. İşçi Odası primleri için de aynı uygulama dikkate alınacaktır. Buna karşın işverenler bu işçi grubuna ilişkin kaza sigortasında yüzde 1,3 oranında tasarruf imkânı elde edecektir. Bu primler kaza sigortası tarafından üstelenilecektir. Her iki düzenleme de geçici olup 2020 yılının sonuna kadar sürelendirilmiştir.

* Bakım Parası: (2018-2019 yılı için ödenen miktarlar)

- 1.basamak bakım grubu için aylık 157,30 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat),
- 2.basamak bakım grubu için aylık 290,00 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat),
3. basamak bakım grubu için aylık 451,80 Avro,(Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat),
4. basamak bakım grubu için aylık 667,60 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az160 saat),
5. basamak bakım grubu için aylık 920,30 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda),
6. basamak bakım grubu için aylık 1.285,20 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda gece ve gündüz bakım ihtiyacı),
7. basamak bakım grubu için aylık 1.688,90 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

4.3.2. Sosyal Sigortalar

2018 yılında emeklilik sigortası kurumlarının 43.105 Milyon Avro olan toplam gelirinin 35.140 Milyon Avrosu prim kesintilerinden sağlanmıştır. 2018 yılının toplam gideri olarak verilen 43.102 Milyon Avro'nun 41.817 Milyon Avro'su sigorta aylıklarına harcanmıştır.

Her 1.000 çalışana düşen emekli sayısı 2018 yılı sonu itibarıyla 786 olarak tespit edilmiştir. Ortalama emeklilik yaşı erkek sigortalılarda 60,6 iken bu yaş kadınlarda 58,7 olarak belirlenmiştir.

4.3.2.1. Sosyal Güvenlik Prim Oranları (İşverene Bağlı Çalışanlar)

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Ücret Karşılığı İşverene Bağlı Çalışan İşçi ve Hizmetliler		
	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık Sigortası	10,25	12,55	22,80

Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	-	1,30	1,30
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,35	0,35
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50		0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
Toplam	18,12	21,48	39,60
Kötü Hava Ödeneği Katkısı*	0,70	0,70	1,40
İşletme İçi Emeklilik Primi**		1,53	1,53

(*): İnşaat sektörü çalışanları için

(**): “İşletme İçi Emeklilik Sigortası” uygulanan işyerlerinde çalışanlar için

4.3.2.2. Sosyal Güvenlik Prim Oranları (Devlet Memurları)

Sigorta Kolları	Devlet Memurları		
	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	4,10	3,535	7,635
Kaza Sigortası	-	0,47	0,47
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
Toplam	18,35	20,055	38,405
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı*	-	0,35	0,35

(*) Sadece belirli kamu görevlileri için

4.3.2.3. Sosyal Güvenlik Prim Oranları (Bağımsız Çalışanlar)

Sigorta Kolları	Bağımsız Çalışanlar %
Yaşlılık Sigortası	18,50
Hastalık Sigortası	7,65
Toplam	26,15

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung, 2018

4.3.2.4. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	
	Genel	Türk*
Bir işverene bağlı çalışan		
Yaşlılık	1.714.021	6.926
Maluliyet	152.941	1.916
Ölüm(Dul, Yetim)	496.619	2.706
Toplam	2.363.581	11.548

Kaynak: Sayılarla Avusturya Sosyal Sigortalıları Mart 2019 (Maerz 2019, Die österreichische Sozialversicherung in Zahlen), Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir. Avusturya'da mukim vatandaşlarımıza yapılan aylık ödemelerinin tutarı verilmemektedir.

4.3.2.5. Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2018 yılı itibarıyla

Aylık Türleri	İkamet Yeri Türkiye (Sayı)	Türkiye'ye Havale (Avro)
Yaşlılık	10.925	67.974.890,30
Maluliyet	511	6.112.835,56
Dul Aylığı/Yetim Aylığı	7.254	25.543.528,15
Toplam	18.690	99.631.254,01

Kaynak: Avusturya Sigorta Birliği'nin 08.03.2019 tarihli yazısı.

4.3.2.6. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	106.390	1.140	107.530
Yabancı	29.846	131	29.977
Türk	3.295	20	3.315

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumunun 10.05.2019 tarihli e-postası.

4.3.2.7. Yıllara Göre İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

	2018
İş Kazası	106.390
Meslek Hastalığı	1.140
İşgüzergahı Kazası	12.462
Öğrenci Kazası	53.783
Toplam	173.775

Kaza Sigortası tarafından 2018 yılında toplam 173.775 kaza kaydedilmiş olup, bunlardan 106.390'ı iş kazasıdır. Toplam 6.511.418 sigortalının prim ödediği kaza sigortası kapsamında 94.808 hak sahibine aylık ödenmiştir.

Bakım Sigortası

Bakım parasına temel olarak ikamet yerinin Avusturya olması durumunda hak kazanılabilmektedir. 2017 yılında toplam 458.783 kişi bakım sigortasından faydalanmıştır. 2018 yılının ortalama verilerine göre 459.333 kişi bakım sigortasından faydalanmıştır.

Bir AB-Ülkesinde, Avrupa Ekonomik Alanı(AEA)-Ülkesinde veya İsviçre'de ikamet edilmesi durumunda da gerekli koşulların bulunması halinde bakım parasına hak kazanılabilmektedir. Bakım parası sadece dilekçe ile talep edilmesi durumunda verilebilmekte ve uzman doktor raporu gerektirmektedir. Bakım parasından Avusturya veya yabancı ülkelere yapılan benzer

ödemeler veya AB-ülkelerinden, AEA-ülkelerinden veya İsviçre'den ödenen bakım paraları mahsup edilmektedir.

Bakım parası senelik 12 defa ödenmekte olup, basamak gruplarına göre (2018-2019 yılı için) ödenen miktarlar şu şekildedir:

Basamak Bakım Grubu	Miktar	Bakıma Muhtaçlık Süresi
1.basamak	157,30 Avro	En az 65 saat
2.basamak	290,00 Avro	En az 95 saat
3.basamak	451,80 Avro	En az 120 saat
4.basamak	667,60 Avro	En az 160 saat
5.basamak	920,30 Avro	En az 180 saat ve olağan dışı bakım gerekmesi durumunda
6.basamak	1.285,20 Avro	En az 180 saat/gece ve gündüz bakım ihtiyacı-kendine veya bir başkasına zarar verme eğilimi olması durumunda
7.basamak	1.688,90 Avro	En az 180 saat yatalak olunması/tekerlekli sandalye kullanılması durumunda

4.3.3. Aile Yardımları

4.3.3.1. Aile Yardımı (Çocuk Parası)/Familienbeihilfe

Aile yardımı, ebeveynlerin çalışma ve gelir durumundan bağımsız olarak gerekli şartların yerine getirilmiş olması durumunda ödenmektedir. 2018 yılı itibarıyla toplam 1.753.291 kişi aile yardımından (Familienbeihilfe) faydalanmaktadır.

Aile Yardımı almaya hak kazanmak için aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Avusturya vatandaşlığı veya yabancı vatandaşların (Avrupa Ekonomik Alanı dışı ülke vatandaşlarının) oturma izni (NAG-Karte: Yerleşme ve Oturma Yasasıyla alınan kart) veya ikamet belgesi (Anmeldebescheinigung) sahibi olması,
- Avrupa Birliği vatandaşı olması,

- Yaşamın odak noktasının Avusturya’da bulunması,
- Çocukların (evlatlık, bakım ve üvey çocukların ve torunların) ebeveynleriyle birlikte aynı evde yaşamaları ya da, anne veya babayla oturmuyorlarsa ebeveynlerin çocuklarının geçimlerine katkıda bulunuyor olmaları,
- Çocukların sürekli olarak Avusturya’da yaşıyor olmaları,

Çocuk Parası Miktarları (Avro)

2018 yılı itibarıyla						
Yaş	1.Çocuk	2. Çocuk	3. Çocuk	4. Çocuk	5. Çocuk	6. Çocuk
0-3	114,00	128,20	166,20	220,00	274,00	328,20
3-10	121,90	136,10	174,10	227,90	281,90	336,10
10-19	141,50	155,70	193,70	247,50	301,50	355,70
19-26	165,10	179,30	217,30	271,10	325,10	379,30

Kaynak: Federal Ekonomi Bakanlığı

- 7. ve sonrası her çocuk için 52 Avro fazla ödeme yapılmaktadır.
- Engelli çocuklar için 155,90 Avro tutarında ek ödeme yapılmaktadır.
- 6-15 yaş grubuna giren çocuklar için her yılın Eylül ayında bir defaya mahsus olmak üzere „okul başlangıç desteği“ adı altında çocuk başına 100 Avro ilave ödeme yapılmaktadır. Bu yardım için yazılı başvuru şartı aranmamaktadır.
- Çocuk Parası, öğrenim hayatına devam edilmesi halinde 25, istisnai durumlarda da 26 yaşın tamamlanmasına kadar ödenebilmektedir.

Avusturya, Türkiye’de yaşayan çocuklar için aile yardımı yapmamaktadır.

Aile Yardımı (Familienbeihilfe) Ödeme Süresi

18 yaşına kadar olan tüm çocuklar Aile Yardımı Parası alma hakkına sahiptir. Eğitimi sürenler, bu yardımı en fazla 24 yaşına kadar alabilmektedirler. Çocukların meslek ve çıraklık eğitimi/pratiği ve/veya ara tatillerde yaptıkları işlerden elde ettikleri kazanç dikkate alınmamaktadır. 18 yaşını geçmiş çocuklar halen eğitim ve öğretim yaşamlarına devam ediyorlarsa ve kazançları yıllık 10 bin Avro’nun üzerindeyse aile yardımı hakkını kaybederler.

Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe

1 Mayıs 2015 tarihinden itibaren Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe uygulaması yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak Avusturya'da doğan çocukların ve ebeveynlerin kimlik bilgileri Nüfus Dairesi'nin Merkezi Kimlik Bilgi Bankası'nda kayıt altına alınmakta ve İçişleri Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı'na aktarılmaktadır. Maliye Bakanlığı, mevcut elektronik bilgilerin doğruluğunu denetleyerek aile yardımı için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğine ve ödemenin yapılıp yapılmayacağına karar vermektedir. Eğer ödemenin yapılacağına dair karar verilmişse, Maliye Bakanlığı'ndan ödenecek aile yardımı hakkında bilgilendirme yazısı gönderilmektedir. Bu yazıyla birlikte aile yardımı ödenmektedir.

4.3.3.2. Diğer Aile Yardımları

Lohusalık Parası / Wochengeld

Anne adayları doğum yapmaları beklenen tahmini günden önceki sekiz haftadan itibaren çalıştırılmazlar. Anneliği koruma altındadırlar. Lohusalık Parası bu zaman sırasında anne adayı için maddi bir destek olup, ödenmeyen ücretin yerine verilmektedir. Lohusalık Parası her ayın sonunda ödenir.

Beklenen tahmini doğum tarihinden önce sekizinci haftanın başlamasından itibaren Lohusalık Parası için başvurulabilir. Lohusalık Parası için yetkili sağlık sigortası kurumuna başvurmak gerekmektedir. (Lohusalık Parası için başvuru ücretsizdir).

Doğum İzni / Karenz

Anne-babadan birinin bebekleri ile evde geçirdikleri zamana Ebeveyn Doğum İzni ("Elternkarenz") denmektedir. Doğum izni anneliği koruma süresinin (doğumdan sonra 8 haftalık süre) bitmesinden sonra başlar. Talep edilen doğum izni süresinin doğumdan sonra 8 hafta içinde işverene bildirilmesi gerekmektedir.

Doğum izni en erken çocuğun doğumundan sonra annenin çalıştırılma yasağının akabinde başlar (koruma süresi). Doğum izni kararlaştırılan süreden sonra sona ermektedir.

Çocuk Bakım Parası / Kinderbetreuungsgeld

Doğum izni sırasında ücret ve aylık alınmamakta olup, bu zaman süresince çocuk bakım parası alınabilir. Çocuk Bakım Parası, hastalık sigortası kurumları tarafından idare edilmekte ve ödenmektedir. Çocuk Bakım Parası alınırken hak sahiplerine alternatif ödeme şekillerinden birini seçme olanağı sunulmaktadır. 2018 yılında toplam 121.206 kişi Çocuk Bakım Parası yardımından faydalanmıştır.

Şartlar;

- Çocuk Bakım Parasını alan anne veya babanın çocukla aynı evde yaşaması,
- Aile Yardım Parasını alma hakkının olması ve çocuk için aile yardım parasının alınmış olması,
- Anne-babanın ve çocuğun yaşamlarının odak noktasının Avusturya olması,
- Anne-baba ve çocuğun Avusturya’da yasal olarak ikamet edebiliyor olmaları,
- Anne-çocuk cüzdanındaki muayenelerin yaptırılmış olması,
- Ek kazancın yılda 16 bin 200 Avro sınırını aşmaması gerekmektedir. Gelire bağlı olan çocuk bakım parasında ise ek kazancın yılda 6 bin 800 Avro’yu geçmemesi gerekmektedir (Zuverdienst).

Çocuk Bakım Parası için başvuru en erken doğumun yapıldığı gün olabilmektedir. Başvurunun daha geç yapılması durumunda, Çocuk Bakım Parası altı aya kadar geriye dönük olarak da ödenebilmektedir. Başvuru tarihi olarak, yetkili sağlık sigortasına başvurunun yapıldığı gün dikkate alınmaktadır.

İşsizlik Ödeneği

İş piyasasına amade olan işsizlere, ön sigortalılık koşulunun yerine getirilmesi halinde “İşsizlik Parası” (Arbeitslosengeld) ödenmektedir. İşsizlik parasında uygulanan genel kural işsizlik müracaatından geriye doğru 2 yıl içinde en az 52 hafta süresiyle işsizlik sigortası primi ödenmiş

olmasıdır. Hak sahibinin 25 yaşın altında olması halinde, işsizlik kaydından geriye doğru 1 yıl içinde en az 26 haftalık prim süresi talep edilmektedir.

İşsizlik Parası, asgari 20 hafta süreyle ödenmektedir. Ödeme süresi, geçmiş dönemdeki tüm çalışma süreleri içerisinde en az 156 hafta (3 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş bulunan hak sahipleri için 30 haftaya, 40 yaşını doldurmuş ve son 10 yıl içinde en az 312 hafta (6 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş hak sahipleri için 39 haftaya, başvuru tarihinde 50 yaşını aşmış ve son 15 sene içinde en az 468 hafta (9 yıl) prim ödemiş hak sahipleri için 52 haftaya yükseltilmektedir. İşsizlik parası, emeklilik sigortası kurumlarınca mesleki rehabilitasyona tabi tutulan hak sahiplerine istisnai olarak 78 hafta süreyle ödenebilmektedir.

İşsizlik parası miktarı, hak sahibinin son bir yıllık ortalama net gelirinin % 55'i oranında olup, 20-52 hafta arasında değişen süre için ödenebilmektedir. Hak sahibine, birlikte yaşadığı ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri için ayrı ayrı günlük 0,97 Avro tutarında ilave ödeme yapılmaktadır. İşsizlik parası için tavan ücreti 4.980 Avro olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortası kapsamında, işsizlik parası alma süresi dolan işsizlere, hak sahibinin herhangi bir geliri olmaması şartına bağlı olarak “Muhtaçlık Ödeneği” (Notstandshilfe) yardımıyla bulunmaktadır. Muhtaçlık süresine bağlı olarak yapılan bu yardımın miktarı, işsizlik parasının % 92-95'i oranında değişmekte olup, hesabında hak sahibinin veya birlikte yaşadığı aile fertlerinin gelirleri dikkate alınmaktadır.

Aylık Dışı Özel Yardımlar

Avusturya bütçe kaynaklarından emeklilere yapılan aylık dışı özel yardımlar, AB üyesi ülkelere, İsviçre'ye ve Avrupa Ekonomik Alanı ülkelere yapılan aylık havalelerine yansıtılmakta, ancak ülkemizde ikamet eden ve aylıkları Türkiye'ye havale edilen vatandaşlarımız ise bu uygulamadan yararlanamamaktadırlar.

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar
Yaşlılık	101.162
Maluliyet	38.888
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	72.969
İşsizlik / Muhtaçlık Ödeneği	295.498
Toplam	508.517

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2018

4.3.4. Sosyal Yardımlar

Şahsi gelir veya kazançları ile kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin geçimini sağlayamayanlara, ihtiyaç duyulan süre ile sınırlı “İhtiyaç Odaklı Asgari Güvence Yardımı“ ödenmektedir. 2018 yılı için belirlenen ve Avro olarak 12 ay süreyle ödenen asgari güvence parasının sınırları aktüel olarak şöyledir:

Tek Yaşayan	Eşler	Çocuk
863,04	1.294,56	233,02

Asgari Güvence Yardım miktarının hesabında esas alınan çocuk başına 233,02 Avro tutarındaki sınır en düşük düzeyi göstermekte olup, Federal Eyalet tarafından daha yüksek sınırlar uygulanabilmektedir.

Asgari Güvence Yardımı, hak sahibine bakmakla yükümlü aile fertlerinden belli koşullarda geri talep edilmekte, ayrıca ödenmesi, hak sahibinin geçimini sağlamak için önce şahsi gelirlerini veya servetini (4.315,20 Avro’ya kadar birikim dikkate alınmaz) devreye sokma koşuluna bağlanabilmektedir.

Avusturya İstatistik Kurumu, sosyal yardım alanların milliyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, Avusturya Sosyal Yardım Kurumu da konuyla ilgili veri paylaşımında bulunmamaktadır. Avusturya İstatistik Kurumu verilerine göre, 2018 yılında Avusturya genelinde toplam 274.361 kişi Asgari Geçim Yardımından faydalanmıştır.

Avusturya Federal Anayasasının 15a maddesi uyarınca Eyaletler ile Federal Hükümet arasında Asgari Geçim Yardımına (Bedarfsorientierten Mindestsicherung) ilişkin imzalanmış olan anlaşmanın süresi 2016 yılı sonu itibarıyla sona ermiştir. Bundan sonra her eyalet Asgari Geçim Yardımına ve Sosyal yardımlarına ilişkin düzenlemeleri kendisi yapabilecektir. Asgari geçim yardımı alanların sağlık yardımına ilişkin herhangi bir değişikliğe gidilmemiş olup, yardım alanların hastalık sigortasına ilişkin primleri eskiden olduğu gibi 2017 ve 2018 yıllarında da Federal Hükümet tarafından karşılanmıştır.

4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

4.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

***Eğitim yükümlülüğünün ihlali durumunda verilecek cezalar**

Eğitim yükümlülüğünün ihlalinin cezaya tabi tutulması 1 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla kararlaştırılmıştır. Bu cezalara başka bir çözüm bulunamaması halinde başvurulacaktır. İlk ihlalde 100 ila 500 Avro arası ceza aralığı söz konusu olup, tekrarı halinde 200 ila 1.000 Avro'ya kadar ceza verilebilecektir. Veliler sorumluluklarını yerine getirmez ve çocuklarının eğitimlerinin seyri hakkında çaba sarf etmezlerse kendileri hakkında cezai işlem uygulanabilecektir.

***Çıracılık eğitimi alan gençlerin yatılı okul ücretlerinin geri ödenmesi**

Mesleki eğitim alan öğrencilerin yatakhane ücretleri işletmeler tarafından üstlenilecek ve tasfiye-tazminat fonu aracılığıyla karşılanacaktır.

***Engelli kişilerin mesleki entegrasyonuna ve hukuki korunması**

Engelli kişilerin iş piyasası kapsamına alınması için hazine bütçesinden ayrılan 45 milyon Avro, bu sene iki katına çıkartılarak 90 milyon Avro'ya yükseltilmiştir. Bu kişilerin daha iyi bir hukuki korumaya kavuşması için Engelliler İdaresi ile Davacı Birliği'ne genel bir müşterek hak davası yetkisi verilmiş ve buna ilişkin enstrümanları genişletilmiştir. Buna göre büyük sermaye kuruluşları da engelli kişilere yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve ayrımcılıkla

mücadele edilmesi adına dava edilebilecektir. Düzenleme 1 Ocak 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4.4.2. Sayısal Veriler

Avusturya nüfusunun 420.286'sı "05-09", 423.273'ü "10-14", 439.004'ü ise "15-19" yaş grubunda bulunmaktadır. Avusturya genelinde ilk ve orta dereceli okullarda toplam 1.099.214 öğrenci bulunmakta olup, bunlardan 170.006'sı yabancı ülke vatandaşıdır. Türk vatandaşı öğrenci sayısı da 15.311'dir.

4.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017/2018 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türleri	Toplam Öğrenci	Yabancı Öğrenci	Türk Öğrenci
İlkokul	339.382	62.952	5.536
Ortaokul	1.993	245	18
Engelli/Özel Okullar	14.805	3.428	524
Politeknik Okulu	15.309	3.410	346
Yeni Orta Okul	205.905	37.427	3.843
Lise	211.784	24.178	1.132
Meslek Okulları/ Meslek Ortaokulları	166.482	23.503	2.717
Yüksek Meslek Lisesi	143.544	14.863	1.192
Toplam	1.099.204	170.006	15.308

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.4.2.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

İkili (dual) sistemde mesleki eğitim Avusturya'da önemli bir toplumsal değer taşımaktadır. 10 ncu sınıf öğrencilerinden yaklaşık %40'ı dual sistemli mesleki eğitimi seçmekte, yine yaklaşık %40'ı ise tam gün eğitimli meslek okullarına devam etmektedir. Yani gençlerin %80'i mesleki eğitim yoluyla hayata atılmayı tercih etmektedir. Bununla birlikte, eğitim sistemi, kurumlar

arasında geçişlere imkân tanır niteliktedir. Yani, mesleki eğitimini sürdüren bir genç, aynı zamanda lise bitirme diploması da alma olanağına sahip bulunmaktadır.

Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Eyaletlere Göre Dağılımı

2017/2018 Eğitim-Öğretim Yılı

Eyaletler	Genel	Yabancı	Türk
Burgenland	2.521	162	11
Kaernten	7.121	667	23
Aşağı Avusturya	16.154	1.135	145
Yukarı Avusturya	23.160	2.665	270
Salzburg	8.422	1.448	171
Steiermark	15.603	1.457	131
Tirol	10.871	1.471	197
Vorarlberg	7.164	876	201
Viyana	16.899	4.867	679
Genel Toplam	107.915	14.748	1.828

Kaynak: Avusturya Ticaret Odası, Avusturya İstatistik Kurumu

2018 yılında Avusturya genelinde toplam 107.915 genç meslek eğitimine devam etmiştir. Meslek eğitimine devam edenlerin 14.748'i yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 1.828'i Türk vatandaşıdır.

Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sektörlere Göre Dağılımı (2018 İstatistikleri Esas Alınmıştır)

2018 Eğitim-Öğretim Yılı

Kaynak: Ekonomi Eğitimi Araştırma Enstitüsü

Branş	Eğitim Gören Sayısı	İşletme Sayısı	Eğitim Görenler İçinde Türk Gençleri %
	2018	2018	2018
Zanaat	45.744	16.243	1,4
Sanayi	15.754	1.243	0,5
Ticaret	14.957	3.893	2,2
Bankacılık, Sigortacılık	1.128	238	0,5
Taşıma- ulaştırma	2.816	437	1,0
Turizm, Eğlence	9.048	3.192	1,1
Bilgi iletişim	2.335	1.259	0,6
Ticaret Odası harici	7.831	2.372	0,7
İşletmeler üstü	8.302	93	2,6
Genel	107.915	28.970	1,18

2018 yılında Avusturya genelinde yaklaşık 29.357 işletmede meslek eğitimi verilmiştir. İstatistiklere göre, her yıl 10.000 kadar genç herhangi bir mesleki eğitim kurumuna devam etmeksizin veya eğitimlerini tamamlamaksızın diplomasız olarak öğrenim hayatlarını sonlandırmaktadır.

Avusturya’da yaşayan Türk çocuklarının mesleki eğitimdeki başarılarını etkileyen önemli faktörler şunlardır:

- Aileler Avusturya eğitim sistemi hakkında yeterli bilgilere sahip değildir.

- Türk veliler, “Okul-Aile-Öğretmen” ilişkilerinde yetersiz kalmaktadır.
- Aileler, mesleki eğitimin uzun vadeli yararlarını dikkate almadan, aile bütçesine katkı sağlayacakları düşüncesiyle, çocuklarını bir an önce iş piyasasına sokma gayreti içindedir.
- Meslek eğitim yeri başvurusunda izlenmesi gerekli usul ve esaslara yeterince dikkat edilmemektedir.
- Türk gençlerinin bir bölümü danışma hizmetlerinden yeterince yararlanmamakta, okul ve ilgili kurumlarca düzenlenen bilgilendirme toplantılarına gerekli ilgiyi göstermemektedir.
- Mesleki eğitim yeri için çok az sayıda yazılı başvuru gönderilmekte, başvuruları kabul edilmeyenler ümitsizliğe kapılıp yeni girişimlerde bulunmamaktadır.
- Bazı gençlerimiz, uzun vadeli düşünmeden, erken yaşlarda para kazanmanın cazibesine kapılıp, mesleki eğitime yönelmemektedir.
- Dual/ikili sistemde eğitime başlayanlar 3 veya 4 yıllık eğitim sürecini tamamlamadan eğitimlerine ara vermektedir, Bu grubun Almanca bilgisi eksikliğinden bahsetmek mümkün değildir. Ancak ciddi bir motivasyon, ilgi ve sebat eksikliği gözlenmektedir.
- Gençlerimiz, yakın aile çevresinde veya buldukları sosyal ortamlarda, kendilerine örnek seçebilecekleri başarılı kişileri bulmakta zorlanmaktadır.
- Gençlerimiz, Avusturya’da sunulan geniş yelpazeli meslek imkânlarından yeterince yararlanmamakta ve meslek seçimlerinde sadece geleneksel branşlara yönelmektedir. Burada da, rol model seçilen kişilerin etkili olduğu söylenebilir. Erkeklerin en çok ilgi gösterdiği branşlar arasında; metal işleme tekniği, elektrik teknisyenliği, motor tamirciliği ve inşaat tesisat ustalığı gelirken, kadınlarda pazarlama, büro işleri ve kuaför mesleği ön plana çıkmaktadır.
- Türk sermayeli işletmeler, yanlarında Türk veya göçmen kökenli gençlere meslek eğitimi verme hususunda pek hevesli görülmemektedir. Burada, işletmelerin, gerek yetkilendirme sürecinde (Feststellungsantrag), gerekse sistemin hukuki ve idari altyapısını oluşturmada karşılaştıkları sorunlar da dikkate alınmalıdır.

4.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2018 Eğitim-Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Toplam
Asil Öğrenci	1.244	1.256	2.500
Hazırlık Öğrencisi	124	157	281
Toplam Öğrenci Sayısı	1.368	1.413	2.781

Kaynak: Federal Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığı

4.4.4. Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

Avusturya’da Türkçe ve Türk Kültür Derslerine devam eden Türk öğrencilerin sayısı 14.492 olup, bu öğrenciler için 161 öğretmen görevlendirilmiştir.

4.5. GÖÇ VE UYUM

4.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Son dönemde Avrupa’daki olaylar bahane gösterilerek bazı Türk dernekleri ve kuruluşlarına yönelik gerçekleştirilen saldırılar bulunmaktadır. Bu saldırılar Avusturya’daki bir kısım aşırı grupların faaliyetlerinin daha yakından izlenmesi gerektiğine dikkat çekecek niteliktedir.

Avusturya Federal İçişleri Bakanlığı bünyesinde bağımsız bir organ olarak kurulan “Avusturya Göç Kurulu” bir rapor yayınlamıştır. Rapor hükümetin göç ile ilgili politikaların belirlenmesinde ana metin olarak kullanılacak olup, Rapor’da öne çıkan başlıklar aşağıda özetlenmiştir:

- Avusturya’daki sosyal barışın uzun vadede korunması için; devlet ve toplumsal düzeyde; eğitim, ekonomi, iş piyasası, sağlık ve kamu güvenliğinin dengede kalması gerekmektedir.
- Göç ve iltica politikasının oluşturulmasında ve uygulanmasında ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içerisinde olması sağlanmalıdır.
- Ekonomi; planlı, yönlendirilmiş ve kalifiye işgücüne ihtiyaç duymaktadır.

- Avusturya demografik olarak yaşlanıyor olsa bile, göçmenler azalan işgücünün tamamını ikame etmemelidir. Azalan emek arzı innovasyon ve verimlilik ile kapatılmalıdır.
- Göçün gerçekleşmesinden önce değerler tanıtımının yapılmasına önem verilmelidir.
- Göç politikasına ilişkin yasal mevzuatta yerel halkın kabulü gözetilmelidir. Kamusal onay demokrasinin esaslarındanadır.
- Yerel ve Avrupa çapında Avusturya göç yasa kitabı ve Avrupa Göç Hukuku ile sade ve bütüncül yabancılar hukununun oluşturulması gerekmektedir.
- Açık iç sınırların korunması için güvenli dış sınırlara ihtiyaç bulunmaktadır. Birden fazla ülkeyi ilgilendiren dış sınır korumasının direk AB sınır güvenliği ile sağlanması gerekmektedir.
- Mobil hizmet birimleri aracılığıyla göç yolu ve süreçleri konusunda korumaya muhtaç kişilerin güvenliklerinin sağlanacağı yeni bir koruma sisteminin kurulması gerekmektedir.
- Planlı göç uzun vadede yönetilebilirliği açısından, hem daha güvenli hem de göç alan ülke vatandaşları bakımından kabul edilebilir olacaktır.
- Gönüllülük ilkesi ile Sığınmacı toplumsal katılımı teşvik edilmelidir.
- Yabancı üniversite öğrencileri için uzun vadeli planlama yapılmalı ve bu potansiyel özellikle Avusturya için de değerlendirilmelidir.
- Etkili iltica politikası için, Avrupa ülkeleri nezdinde veya çok taraflı olarak geri kabul sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Korumaya muhtaç olmayan kişilerin hızlı bir şekilde ülkelerine kabulü sağlanmalıdır. Göç alınan ülkelerle işbirliğinin temini için hükümetlerin ve Avrupa'nın girişimleri gerekmektedir.

Avusturya'da ırkçılıkla mücadele etmek ve toplumsal duyarlılığı artırmak üzere 1999 senesinde kurulan ZARA (Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit) isimli sivil toplum kuruluşu, çalışmaları hakkında düzenli olarak yıllık raporlar hazırlamaktadır. "İrkçilik Raporu" adıyla yayımlanan raporların sonuncusu 2018 yılına ait olup, bu yıl içinde tespit edilen eylemlere bu raporda yer verilmekte ve kuruluşa intikal eden veya ettirilen yabancı aleyhtar tüm girişimler sıralanmaktadır.

ZARA'nın 2018 Yılı İrkçilik Raporunda, rapor döneminde 1.920 ırkçı eylemin kayıt altına alındığına ve bu eylemlerden 1.164'ünün internet ortamı, kamusal alan ve hizmet sektöründe

belirlendiğine dikkat çekilmektedir. Eylemlerin, vuku bulduğu alanlara göre oransal dağılımı aşağıda verilmektedir:

Kategoriler	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)	2017 (%)	2018 (%)
Hizmet sektörü ve hizmet sunumu	19	19	15	16	12	8
İnternet üzerinden yayın	20	17	20	31	44	60
Kamusal alan	19	20	22	20	15	16
Polis teşkilatı	8	7	6	6	6	4
Siyasi hayat ve basın/yayın kuruluşları	8	8	13	9	3	5
Duvar yazıları, afiş ve hakaret içeren karalamalar	8	8	8	6	8	-
Çalışma hayatı	7	8	7	5	4	2

Sıralanan bu eylemlerin sadece %22'si eyleme doğrudan muhatap kalanlar tarafından ihbar edilmiştir. İhbar sahiplerinden %48'i ise, bizzat şahit olduğu veya gözlemlediği eylem hakkında bildirimde bulunmuş ve bunların kayıt altına alınmasını talep etmiştir.

ZARA yetkilileri, gerek çalışma hayatında, gerekse kamusal alandaki ırkçı eylemler sıralamasında, başörtüsü taşıyan kadınlara yönelik şiddet ve taciz girişimlerinin önde geldiğini ve bu eylem kayıtlarında önceki yıllara oranla büyük artış gözlemlendiğini ifade etmektedir.

İrkçı eylem ve saldırılardan 89'unun plaket, afiş veya slogan kullanılarak gerçekleştirildiği, bunlardan 15'i toplu taşıma araçları olmak üzere 79'unun Viyana'da tespit edildiği, afiş, karalama ve duvar yazılarında;) %53 oranında Yahudi aleyhtarlığının(%44, 2016,) %26 oranında İslam dini karşıtlığının (%33, 2016, %1 oranında Afrika karşıtlığının (%3, 2016), %3 oranında mültecilere yönelik karşıtlığın ve %17 oranda ırkçılığın işlendiği ifade edilmektedir.

4.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Mayıs 2018 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Çatı Dernekler	10
Ticari/İşadamı Dernekleri	5
Hemşeri-Yöre Dernekleri	17
Diğer (Tematik) Dernekler	26
ATIB	63
Toplam	121

Kaynak: T.C. Viyana Başkonsolosluğu

4.5.3. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

2018 yılı itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	-
Ulusal Meclis	4
Eyalet Meclisi	-
Yerel Yönetimler	2
Yabancılar Meclisleri	-
Toplam	6

Kaynak: Avusturya Parlamentosu (www.parlament.gv.at)

5. AZERBAIJAN

5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

5.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	*Diğer Yabancılar	*Türk
Erkek	(%49,9) 4.980.747	18.423	6.691
Kadın	(%50,1) 5.000.710	18.326	1.979
Toplam	9.981.457	36.749	8.670

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu, Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

(*) 31.12.2018 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni verilen yabancıların sayısı

5.1.2. Bulunan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2018	-	-	-	8.670
2017	1	-	-	-
2016	-	-	-	-
2015	-	-	-	-
2014	-	-	-	-

Kaynak: Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti İdaresi

5.1.3. Vatandaşlarımızın* Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	449	448	897
16-25	1.343	545	1.888
26-50	4.041	880	4.921
51-64	739	86	825
65 +	119	20	139
Genel Toplam	6.691	1.979	8.670

Kaynak:Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti İdaresi

* 31.12.2018 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan vatandaşlarımızın sayısı

5.1.4. Vatandaşlarımızın* Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Rayon / İl	Erkek	Kadın	Toplam
Abşeron	379	53	432
Ağcabedi	48	2	50
Ağdam	0	0	0
Ağdaş	12	1	13
Ağstafa	5	0	5
Ağsu	7	1	8
Astara	3	0	3
Bakü şehri	4.891	1.634	6.525
Balaken	9	2	11
Berde	8	5	13
Beylegan	3	0	3
Bilesuvar	3	2	5
Celilabad	19	5	24
Daşkesen	4	0	4
Gedebey	17	0	17
Gence şehri	128	23	151
Goranboy	15	2	17
Göyçay	16	6	22
Göygöl	2	0	2
Hacıgabal	3	0	3

Mişli	40	7	47
İsmayılı	4	2	6
Kürdemir	6	0	6
Lenkeran	37	9	46
Lerik	1	0	1
Masallı	5	0	5
Mingeçevir	13	3	16
Naftalan	2	0	2
Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti (NÖC),	1	1	2
NÖC Kengerli	0	0	0
NÖC Nahçıvan şehri	434	142	576
NÖC Ordubad	1	0	1
NÖC Şahbuz	0	2	2
NÖC Sederek	1	0	1
NÖC Şerur	6	2	8
NÖC Babek	8	3	11
Neftçala	4	0	4
Oğuz	2	0	2
Gah	6	1	7
Gazah	5	0	5
Gebele	16	4	20
Gobustan	1	0	1
Guba	8	2	10
Gusar	5	1	6
Saatlı	2	0	2
Sabirabad	3	0	3
Şabran	4	2	6
Salyan	3	1	4
Şamahı	73	3	76
Samuh	4	0	4
Şeki şehri	13	3	16
Şemkir	21	7	28
Şirvan şehri	11	1	12
Siyezen	2	0	2
Sumgayıt şehri	318	42	360
Ter-ter	1	0	1
Tovuz	11	0	11
Ucar	3	0	3

Haçmaz	15	4	19
Hızı	3	0	3
Yevlah	11	0	11
Zagatala	14	1	15
Zerdab	1	0	1
Genel Toplam	6.691	1.979	8.670

Kaynak: Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti İdaresi

* 31.12.2018 tarihi itibariyle geçici ve daimi (5 yıllık) oturum izni olan vatandaşlarımızın sayısı

5.1.5. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler*

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	8.670
Rusya	10.353
Gürcistan	8.448
İran	2.837
İngiltere	1.646
Ukrayna	1.756
Hindistan	876
Türkmenistan	1.258
Kazakistan	1.237
Pakistan	725
Diğer	7.615
Yabancı Toplam	45.421

Kaynak: Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti İdaresi

* 31.12.2018 tarihi itibariyle geçici ve daimi (5 yıllık) oturum izni olan vatandaşlarımızın sayısı

5.1.6. Bulunulan Ülkeye Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen	Ayrılan
2018	291.260	291.461
2017	301.559	303.010
2016	313.343	315.173
2015	289.211	294.475
2014	314.390	315.513

Kaynak: Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti İdaresi

5.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2018	283	26	231

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Konsolosluk Kayıtları

5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

5.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Mesleki Eğitim Kanunu

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinden 24.04.2018 tarihinde kabul edilen “Azerbaycan Cumhuriyeti Mesleki Eğitim Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 25.06.2018 tarihinde onaylanarak yayınlanmıştır.

Söz konusu Kanun; Azerbaycan’da mesleki eğitimin verimliliğinin artırılması ve rekabet kabiliyetli uzman personelin yetiştirilmesi amacıyla mesleki eğitim alanında devlet politikasının prensiplerini, mesleki eğitim sisteminin kurumsal, hukuki ve ekonomik temellerini belirlemektedir.

“İstihdam Kanunu” kabul edilmiştir

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 29.06.2018 tarihinde kabul edilen “Azerbaycan Cumhuriyeti İstihdam Hakkında Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 25.08.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu Kanun; istihdama destek alanında devlet politikasının hukuki, ekonomik ve yapısal temellerini, aynı zamanda işsiz ve iş arayan şahısların sosyal güvenliği ile ilgili devlet güvencelerini belirlemektedir.

Çalışma Bakanlığı “Merkezi Elektronik Bilgi Sistemi (MEİS)” kurulmuştur

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 05.09.2018 tarihli “Çalışma, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarında e-hizmetlerin uygulama alanının genişletilmesine ilişkin Kararı”yla Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı bilgi sisteminin temelinde “Merkezi Elektronik Bilgi Sistemi (MEİS)” kurulmuştur. Bu doğrultuda, vatandaşlara sunulan hizmetlerin, kurulacak olan internet sitesi aracılığıyla verilmesi de kararlaştırılmıştır.

İslam İşbirliği Örgütü Çalışma Merkezinin Tüzüğü onaylanmıştır

01.10.2018 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinden onaylanan “İslam İşbirliği Örgütü'nün Çalışma Merkezinin Tüzüğü'nün Onaylanmasına ilişkin Kanun” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 23.10.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır.

2019-2030 Azerbaycan Cumhuriyeti İstihdam Stratejisi onaylanmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 30.10.2018 tarihli Kararıyla, Azerbaycan'da mevcut demografik eğilimlere ve kalkınma perspektiflerine, ülkenin belirlenmiş ekonomik önceliklerine dayanarak etkin istihdamı sağlamayı amaçlayan uzun vadeli bir devlet istihdam politikası oluşturmak amacıyla, “2019-2030 Azerbaycan Cumhuriyeti İstihdam Stratejisi” onaylanmıştır. Söz konusu Stratejinin uygulanması ile ilgili koordinasyonu Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı sağlayacaktır.

“DOST Ajansı”nın Yönetmeliği onaylanmıştır

İstihdam, çalışma ve sosyal güvenlik alanında vatandaşlara verilen hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi, şeffaflığın artırılması, yenilikçi çözümlerin uygulanması, e-hizmetlere geçişin hızlandırılması, bürokratik geciktirme durumlarının önlenmesi ve vatandaş memnuniyetinin artırılması amacıyla, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 09.08.2018 tarihli Kararıyla

Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı bünyesinde “Dayanıklı ve Operativ Sosyal Teminat Ajansı (DOST Ajansı)” (Tr.: *Sürdürülebilir ve Etkin Sosyal Güvenlik Ajansı*) kurulmuştur. Yeni kurulan Ajans bünyesinde, Bakanlığın faaliyet alanlarına giren hizmetleri bir arada veren “DOST Merkezleri” kurulması da kararlaştırılmıştır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınının 10.12.2018 tarihli Kararıyla söz konusu Ajansın Yönetmeliği, teşkilat yapısı, verilecek hizmetlerin listesi ve verilme şekli onaylanmıştır.

5.2.2. Sayısal Veriler

5.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Genel Çalışabilir Nüfus			5.133.100			
Genel Çalışan Nüfus			4.879.300			
Genel Ücretli/Sözleş.İşçi Sayı			1.548.900			
Toplam Yabancı Çalışan Sayısı	6.623	1.942	8.565	4.347	701	5.048
Türk Çalışan Sayı	6.387	249	6.636	1.344	101	1.445

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti. Devlet İstatistik Kurumu, Azerbaycan Cumhuriyeti. Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

5.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
18-25	67	4	71	61	7	68
26-50	5.263	206	5.469	1.073	85	1.158
51-64	973	39	1.012	188	9	197
65 +	84	0	84	22	0	22
Genel Toplam	6.387	249	6.636	1.344	101	1.445

Kaynak:Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Azerbaycan Devleti Göç Hizmeti

5.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı	Çalışma İzinli Sayısı
Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık	142	79
Madencilik sanayi	17	69
İmalat Sanayi	741	195
Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat	21	15
Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma	18	6
İnşaat	2.411	706
Toptan ve perakende ticaret; nakliyat araçlarının tamiri	1.224	91
Nakliyat ve depo işletmesi	79	15
Sosyal iaşe	296	73
Enformasyon ve iletişim	99	24
Maliye ve sigorta faaliyeti	163	13
Gayrimenkul ile ilgili işlemler	25	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet	388	1
Kamusal ve yardımcı hizmetlerin verilmesi	67	16
Eğitim	78	12
Sağlık ve sosyal hizmetler	224	96
Dinlenme, eğlence, güzel sanatlar	71	26
Diğer alanlardaki hizmetler	572	7
Toplam	6.636	1.445

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Göç Hizmeti

5.2.2.4. Asgari ve Ortalama Ücretler

Ocak-Kasım 2018

İşkolu Adı	Asgari Aylık Ücret AZN	Ortalama Aylık Ücret AZN
2018 Genel Asgari Ücret	130	
Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık		277,10
Madencilik sanayi		2.956,00

İmalat Sanayi		551,70
Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat		528,50
Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma		302,00
İnşaat		702,50
Toptan ve perakende ticaret; nakliyat araçlarının tamiri		390,40
Nakliyat ve depo işletmesi		804,00
Sosyal işe		542,60
Enformasyon ve iletişim		868,90
Maliye ve sigorta faaliyeti		1.450,00
Gayrimenkul ile ilgili işlemler		394,40
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet		1.023,40
Kamusal ve yardımcı hizmetlerin verilmesi		546,70
Devlet yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik		582,60
Eğitim		362,50
Sağlık ve sosyal hizmetler		240,00
Dinlenme, eğlence, güzel sanatlar		291,40
Diğer alanlardaki hizmetler		622,20
ORTALAMA		540,10

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

5.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

		Erkek		Kadın		Toplam	
		Sayı	*%	Sayı	*%	Sayı	*%
Genel	İstihdam Kurumunca işsiz statüsü verilmiş	12.663	0,24	7.437	0,15	20.100	0,39
	Genel İşsiz Sayısı					**253.800	4,94
Yabancı		-	-	-	-	-	-
Türk		-	-	-	-	-	-

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

* Çalışabilir nüfusa oran

**Çalışabilir nüfus – Çalışan nüfus = Genel işsiz nüfus $5.133.100 - 4.879.300 = 253.800$

5.3. SOSYAL GÜVENLİK

5.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emekli aylıkları miktarı artırılmıştır

Azerbaycan'da emeklilerin sosyal güvenliğini güçlendirmek amacıyla 09 Şubat 2018 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından, emekli aylıkların sigorta kısmının, Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Komitesi tarafından açıklanan 2017 yılı ortalama aylık ücret artım oranına (%5,7) uygun olarak tüm emekli aylıklarının artırılması, bireysel kayıt sisteminde bireysel hesaplarda toplanmış uzun vadeli emeklilik kolu sigorta prim miktarının indeksleştirilerek 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren artırılması kararlaştırılmıştır.

Sosyal yardımlar artırılmıştır

Azerbaycan Cumhurbaşkanının 23.02.2018 tarihli kararıyla sosyal yardımların miktarı 01 Mart 2018 tarihinden geçerli olmak üzere %10 artırılmıştır.

Zorunlu Sağlık Sigortası Uygulaması Pilot Projesinin kapsamı genişletilmiştir

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının 29 Kasım 2016 tarihli Kararıyla Zorunlu Sağlık Sigortası Devlet Ajansı tarafından Azerbaycan'ın Yevlah ve Mingeçevir İllerinde (Rayonlarında) zorunlu sağlık sigortası uygulaması pilot projesi gerçekleştirilmekteydi. Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının 16 Şubat 2018 tarihli Kararıyla söz konusu projenin anılan illerde devamı, ayrıca Ağdaş İlinde de uygulanması kararlaştırılmıştır.

Sigorta borçları silinmiştir

Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından 06.03.2018 tarihinde onaylanan, 16.03.2018 tarihinde yayınlanan ve 01.04.2018 tarihinde yürürlüğe giren “Zorunlu Devlet Sosyal Sigorta Alanında Borçların Düzenlenmesine ilişkin Kanun” ile; işverenlerin ilgili kurum kayıt sisteminde 01.01.2006 tarihine kadar oluşmuş ve 01.04.2018 tarihine kadar ödenmeyen zorunlu devlet sosyal sigorta borçlarının tamamı; 01.01.2015 tarihine kadar oluşmuş ve 01.04.2018 tarihine kadar ödenmeyen zorunlu devlet sosyal sigorta düzenlemesi ihlalleri sonucu kesilmiş cezaların tamamı; 01.01.2015 tarihinden sonra oluşmuş ve 01.01.2018 tarihine kadar ödenemeyen

zorunlu devlet sosyal sigorta düzenlemesi ihlalleri sonucu kesilmiş cezaların kademeli olarak silinmesi kararlaştırılmıştır.

“Malullerin Hakları Hakkında Kanun” kabul edilmiştir

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 31.05.2018 tarihinde kabul edilen “Azerbaycan Cumhuriyeti Malullerin Haklarının Korunması Hakkında Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 19.07.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu Kanun; malullere ilişkin devlet politikasının temellerini ve malullerin haklarının korunması alanında devletin görevlerini belirlemekte, malullüğe neden olan risklerin, malullük nedeniyle olabilecek tüm ayrımcılıkların kaldırılması, malullerin rehabilitasyonunu, topluma kazandırılmasını ve sosyal entegrasyonuna ortam oluşturulmasını, malullerle ilgili strateji ve programlara dair kararların alınması sürecine aktif katılmalarını, malullerin hak ve özgürlüklerinin tam ve eşit düzeyde hayata geçirilmesini, onların şeref ve haysiyetlerinin korunması alanında oluşan ilişkileri düzenlemektedir.

“Vergi Kanunu”nda değişiklikler onaylanmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 30.11.2018 tarihinde kabul edilen ve 01.01.2019 tarihinden yürürlüğe giren “A.C. Vergi Kanununda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 20.12.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu geniş kapsamlı değişiklikler; vergi muafiyetleri, vergi oranları vb. hususları kapsamaktadır.

“Sosyal Sigorta Hakkında Kanun”da değişiklikler onaylanmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 30.11.2018 tarihinde kabul edilen ve 01.01.2019 tarihinden yürürlüğe giren “A.C. Sosyal Sigorta Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 21.12.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu değişikliklere göre; sigorta primlerinin toplanması, süreci kontrol ve yaptırım uygulama yetkisi Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Devlet Sosyal Müdafaa Fonu’ndan Azerbaycan Cumhuriyeti Vergiler Bakanlığı’na geçmiş olup, sigorta prim oranlarında belirli süreli düzenlemeler yapılmıştır.

“İşsizlikten Sigorta Hakkında Kanun”da değişiklikler onaylanmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 30.11.2018 tarihinde kabul edilen ve 01.01.2019 tarihinden yürürlüğe giren “Azerbaycan Cumhuriyeti İşsizlikten Sigorta Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 21.12.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu değişikliklere göre; işsizlik sigortası primlerinin toplanması, süreci kontrol ve yaptırım uygulama yetkisi Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Devlet Sosyal Müdafaa Fonu’ndan Azerbaycan Cumhuriyeti Vergiler Bakanlığı’na geçmiştir.

	Tüm sektörler için 01.01.2019’dan önceki uygulama Kamu sektörü ile petrol sektörü için 01.01.2019 sonrası uygulama	01.01.2019’dan itibaren 7 yıllığına özel sektör ve petrol dışı sektör için uygulama
Aylık ücretten Sosyal Sigorta Primi İşveren Payı	%22	200 AZN altında aylık ücret için: %22 200 AZN üstü aylık ücret için: 44 AZN + 200 AZN üstü miktarın %15’i
Aylık ücretten Sosyal Sigorta Primi İşçi Payı	%3	200 AZN altında aylık ücret için: %3 200 AZN üstü aylık ücret için: 6 AZN + 200 AZN üstü miktarın %10’u
İşsizlik sigortası işveren p.	%0,5	%0,5
İşsizlik sigortası işçi payı	%0,5	%0,5
Aylık ücretten gelir vergisi	01.01.2019’dan önce 173 AZN’ye kadar muaf, 01.01.2019’dan sonra 200 AZN’ye kadar muaf (Şehit çocuklarına 200+400 muaf) 200-2500 AZN arası ücretin %14’ü 2500 AZN üstü: 322 AZN + 2500 AZN üstü miktarın %25’i	8000 AZN altındakiler için tam muafiyet 8000 AZN üstündeki aylık ücret için %14 gelir vergisi ödenecek

Emekli Aylıkları Hakkında Kanun”da değişiklikler onaylanmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 30.11.2018 tarihinde kabul edilen ve 01.01.2019 tarihinden yürürlüğe giren “Azerbaycan Cumhuriyeti Emekli Aylıkları Hakkında Kanunda

Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 21.12.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu değişiklikler; emekli aylıklarının otomatik bağlanması, 01.01.2006 tarihinden (zorunlu sigorta sistemine geçiş tarihi) önceki çalışma sürelerinin emekli aylığı bağlanmasında dikkate alınması şartları ve yöntemleri vb. hususları içermektedir.

Asgari Geçim Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 30 Kasım 2018 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren “Azerbaycan’da 2019 yılı için asgari geçim düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’nca 21 Aralık 2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; 2019 yılı için asgari geçim düzeyi, ülke geneli için 180 AZN (2018 yılı 173 AZN olmuştur), çalışabilir nüfus için 191 AZN, emekliler için 149 AZN, çocuklar için 160 AZN olarak belirlenmiştir.

İhtiyaç Ölçütünün Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 30 Kasım 2018 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren “Azerbaycan’da 2019 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’nca 21 Aralık 2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; yardıma muhtaç vatandaşlara devlet sosyal yardımının bağlanması amacıyla 2019 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyi 143 AZN (2017 yılı 130 AZN olmuştur) olarak belirlenmiştir.

Sosyal Güvenliği Sağlayan İlgili Yürütme Kurumunun* 2019 yılı bütçesi

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınca 21 Aralık 2018 tarihinde onaylanan ve 01 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren “Sosyal Güvenliği Sağlayan İlgili Yürütme Kurumunun 2019 yılı bütçesine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu”na göre; söz konusu kurumun 2019 yılı bütçe gelirleri 3,9 milyar AZN, harcamaları da 3,9 milyar AZN miktarında belirlenmiştir.

*Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığına bağlanan Devlet Sosyal Müdafaa Fonu sosyal güvenliği sağlayan ilgili yürütme kurumudur

İşsizlik Sigorta Fonunun 2019 yılı bütçesi

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınca 21 Aralık 2018 tarihinde onaylanan ve 01 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren “İşsizlik Sigorta Fonunun 2019 yılı bütçesine ilişkin

Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu'na göre; söz konusu Fonun 2019 yılı bütçe gelirleri 83,5 milyon AZN, harcamaları da 83,5 milyon AZN miktarında belirlenmiştir.

5.3.2. Sosyal Sigortalar

5.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Devlet Katkısı %	Toplam %
Yaşlılık Maluliyet Ölüm	3	22	-	25
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-	-	-	-
İş Kazası/Meslek Hastalığı	-	2*	-	2
Sağlık/Hastalık/Analık	-	-	-	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	-
İşsizlik	0,5	0,5	-	1
Bakım	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	3,5	24,5		28

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* İş kazası ve meslek hastalığı prim oranı risk derecesine göre belirlenir, maksimum %2'dir.

5.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Emekli Sayısı	Ortalama Aylık Miktarı (Manat)
Yaşlılık	757.397	250,80
Maluliyet	391.426	185,90
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	150.638	175,90
Toplam	1.299.461	612,60

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

5.3.2.3. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Kişi Sayısı	186 kişi (53'ü ölüm)	-	186

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'nın verilerine göre 2018 yılında toplam 186 iş kazası olmuştur.

5.3.3. Aile Yardımları

5.3.3.1. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığınca ödenen prim karşılığı olmayan sosyal yardımların türü ve miktarı aşağıda belirtilmiştir:

Sosyal Yardımlar

Aylık yardımlar	01.03.2018'den itibaren (AZN)	01.04.2019'dan itibaren (AZN)
Yaşa göre yardım	73	130
Malullük yardımı		
I derece malullere	82	150
II derece malullere	61	130
III derece malullere	53	110
Savaş malullerine yardımı		
I derece malullere	101	150
II derece malullere	80	130
III derece malullere	73	110

Askeri görev malullerine yardımı		
I derece malullere	94	150
II derece malullere	80	130
III derece malullere	61	110
<i>I derece malullere A.C. Cumhurbaşkanı aylığı</i>		100
<i>I derece malullere bakanlara A.C. Cumhurbaşkanı aylığı</i>		50
Ayrıca, savaş malullerine A.C. Cumhurbaşkanı aylığı:		
I derece malullere	182	250
II derece malullere	158	230
III derece malullere	121	210
18 yaşından küçük engelli çocuklara yardım	82	150
<i>18 yaşından küçük engelli çocuklara bakanlar için ayrıca A.C. Cumhurbaşkanı aylığı</i>		50
Aile reisini kaybetmeye göre yardım	67	80
Velilerini kaybetmiş ve veli himayesinden mahrum kalmış çocukların kayyumlarına	61	100
Sürelili askeri görevlilerin çocukları için	68	100
Beşten çok çocuğu olan annelere her çocuk için	33	55
Bir defalık yardımlar		
Doğum yardımı	109	200
Defin yardımı	146	300

5.3.3.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Azerbaycan'da ikinci ayak emeklilik sistemi bulunmamakta ve zorunlu devlet sosyal sigorta sistemi uygulanmaktadır. Ancak, özel sigorta şirketlerinin uyguladığı isteğe bağlı hayat

sigortası bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, asker, kolluk gücü vb. kamu görevlileri için emeklilik şartları ve aylık hesaplama usulleri farklılık göstermektedir.

5.3.3.3. Sosyal Yardımlar

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	
Faydalanan Aile Sayısı	42.700
Faydalanan Kişi Sayısı	-
Aile Başı Ortalama Yard. Mik.	189 AZN

Kaynak: A.C. Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı

5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

5.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Mesleki Eğitim Kanunu

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinden 24.04.2018 tarihinde kabul edilen “Azerbaycan Cumhuriyeti Mesleki Eğitim Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 25.06.2018 tarihinde onaylanarak yayınlanmıştır.

Söz konusu Kanun; Azerbaycan’da mesleki eğitimin verimliliğinin artırılması ve rekabet kabiliyetli uzman personelin yetiştirilmesi amacıyla mesleki eğitim alanında devlet politikasının prensiplerini, mesleki eğitim sisteminin kurumsal, hukuki ve ekonomik temellerini belirlemektedir.

5.4.2. Sayısal Veriler

5.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı

Okul Türü	*Genel	**Türk
Anaokulu	124.000	
İlkokul		725
Ortaokul	1.600.000	452
Lise		315
Genel Toplam	1.724.000	1.492

Kaynak: * A.C. Devlet İstatistik Kurumu, **T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

5.4.3. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Eğitim yılı	A.C. Eğitim Bakanlığı nezdinde meslek ihtisas eğitim müesseselerinin sayısı	Öğrenci sayısı
2011/2012	107	28.587
2012/2013	106	29.906
2013/2014	108	27.745
2014/2015	107	24.328
2015/2016	113	24.302
2016/2017	113	23.703
2017/2018	113	23.840

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı

5.4.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2018-2019 eğitim öğretim yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Ön Lisans	0
Lisans	2.203
Yüksek Lisans	53
Doktora	44
Tıpta Uzmanlık	3
Toplam	2.303

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

5.5. GÖÇ VE UYUM

5.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Çalışma İzinleri ile ilgili Çağrı Merkezi

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Göç Hizmetinin mevcut olan “919” çağrı merkezinin yanı sıra, sadece çalışma izinleri ile ilgili yeni çağrı merkezi açılmıştır. Çalışma izni başvuruları, takibi, şikayetler vb. konularda “(+994 12) 565 61 18 / dahili numara - 111” telefon numarası veya “*ishicazesi@migration.gov.az*” e-Posta adresi vasıtasıyla irtibata geçilebilmektedir.

Göç Kanununda değişiklik

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 29.06.2018 tarihinde kabul edilen “Azerbaycan Cumhuriyeti Göç Kanunu”nda değişiklik Kanunu Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 11.07.2018 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Kanun gereği, Azerbaycan’a gelen yabancılar 10 günden fazla kalacaklarsa, ikamet ettikleri adresi Göç Kurumuna bildirerek kayıttan geçmek zorundadır. Yapılan değişiklikle; söz konusu süre 15 güne çıkarılmıştır.

5.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	-
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	-
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	1
İşadamları Dernekleri	3
Spor Dernekleri	-
Diğerleri	-
Toplam	4

6. BELÇİKA

6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

6.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	5.597.906	689.387	18.424
Kadın	5.778.164	668.169	17.809
Toplam	11.376.070	1.357.556	36.233

Kaynak: Belçika İstatistik Enstitüsü (Statbel)

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

6.1.2. Belçika Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Belçika Uyuşunu Alan Vatandaşlarımızın Sayısı
2017	1.061
2016	989
2015	843
2014	691
2013	1.857

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

6.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Vatandaş/Cinsiyet	Anvers Başkonsolosluğu	Brüksel Başkonsolosluğu
Kadın	66.900	58.574
Erkek	59.887	65.522
Toplam	126.787	124.096

Kaynak: T.C. Anvers Başkonsolosluğu

6.1.4. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Bölge Adı	Toplam
Flaman Bölgesi	18.561
Valon Bölgesi	9.112
Brüksel-Başkent Bölgesi	8.560
Genel Toplam	36.233

Kaynak: İstatistik Kurumu

6.1.5. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Yabancı Nüfus (*)		
Ülke	Sayı	%
Fransa	165.486	% 12,2
İtalya	156.063	% 11,5
Hollanda	155.239	% 11,4
Romanya	87.616	% 6,5
Fas	81.215	% 6,0
Polonya	71.537	% 5,3
İspanya	64.049	% 4,7
Portekiz	46.611	% 3,4
Almanya	39.469	% 2,9
Türkiye	36.233	% 2,7
Diğerleri	454.038	% 33,4
Toplam	1.357.556	%100

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

(*) Belçika vatandaşı olmayan ve yasal olarak Belçika'da ikamet edenler

6.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Konsolosluk	Doğan	Ölen	Evlenen
Anvers Başkonsolosluğu	1.754	188	391
Brüksel Başkonsolosluğu	1.738	258	12 (tescil işlemleri hariç)

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları-2018

6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

6.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kariyer Biriktirme/Tasarruf Sistemi

5 Mart 2017 tarihli “Sürdürülebilir ve Yönetilebilir İş” Yasası çerçevesinde işçilere, mevzuatta belirtilen kıstaslar dâhilinde, bazı tatil günlerini ve fazla mesailerini ileri bir tarihte istedikleri bir zamanda kullanma yetkisi veren “kariyer-biriktirme/tasarruf” (épargne-carriere) sistemi 1 Şubat 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Sisteme göre, işçi mesleki kariyerinin bir kısmını bizzat kendisi yönetebilecek ve gerekli gördüğünde süreleri birleştirebilecektir.

Uygulama, 5 Aralık 1968 tarihli Toplu İş Sözleşmeleri ve Ortak Komisyonlar Yasasına tabi işçileri ve işverenleri kapsamaktadır.

İşten Çıkarmalarda İhbar Sürelerinde Değişiklik

Ekonomik büyüme ve sosyal uyumun güçlendirilmesine ilişkin 26 Mart 2018 tarihli Yasa kapsamında, işten çıkarma ile ilgili ihbar süreleri, bazı durumlarda değiştirilmiştir.

1 Mayıs 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe giren yeni ihbar süresinin başlangıç tarihi, bir tarafın diğer tarafa iş sözleşmesini feshetme arzusunda olduğunu bildirdiği tarihtir. Aynı şekilde, taahhütlü mektupla bildirimde bulunulması durumunda ihbar süresini başlatan tarafın taahhütlü mektubu (posta damgalı) gönderdiği tarih ihbar süresinin başlangıç tarihidir.

İhbar süresine ilişkin tablo aşağıdadır:

Kıdem	< 1 ay	< 2 ay	<3 ay	< 4 ay	< 5 ay	< 6 ay
Mevcut İhbar Süresi	2 hafta	2	2	4	4	4
1/5/2018 tarihinden itibaren İhbar süresi	1 hafta	1	1	3	4	5

Kaynak: İstihdam, Çalışma ve Sosyal Uzlaşa Bakanlığı, 03.04.2018

Belçika ile Hollanda Arasında İşbirliği Anlaşması

Belçika ile Hollanda arasında, sosyal alanda yapılan dolandırıcılıkla daha etkin bir şekilde mücadele etmek amacıyla bir anlaşma imzalanmıştır. Anlaşmaya Belçika adına Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM) ve Sosyal Güvenlik Ulusal Ofisi (ONSS) taraf olmuştur.

9 Nisan 2018 tarihinde yürürlüğe giren anlaşmaya göre, taraflar arasında elektronik bilgi alışverişinin sağlanması tesis edilmekte; akit taraflardan birinde işsizlik yardımı almakta olan bir kişinin aynı dönem içerisinde ve aynı yardım türünden diğer akit ülkesinde alması engellenmektedir.

01 Ocak 2019 tarihinden itibaren uygulamaya konulması kararlaştırılan çalışma hayatı ile ilgili değişikliklerden bazıları aşağıda özetlenmiştir:

Vergi Sistemine Bağlı Olarak Net Ücretlerde Artış

Çalışanların gelirlerini artırmak ve satın alma güçlerini korumak amacıyla birkaç aşamadan oluşan ve ilki 2016 yılında uygulamaya konan ve 2019 yılında son (üçüncü) aşaması yürürlüğe girecek olan vergi sistemindeki “Le tax shift” düzenlemesiyle, çalışanların net ücretleri Ocak 2019 tarihinden itibaren brüt ücrete bağlı olarak ortalama 23 ile 31 Avro arasında artırılabilecektir.

Mesleki Kariyer Sonu Asgari Yaş Uygulaması

Çalışanlara mesleki kariyerlerinin sonuna doğru daha az çalışma (mesai saatlerini azaltma veya kısmi çalışma) imkânı sağlayan “kariyer sonu” uygulamasından faydalanabilme yaşı 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren, 55’ten 60’a yükseltilecektir.

Bu uygulamadan yararlanacak kişiler aynı zamanda işsizlik sigortasından da tazminat alabilecektir.

Büro İşçilerinin Yıllık Endeksi

Büro işçilerinin tabi olduğu Alt Ortak Komisyon 200 (CP200) kararları gereğince, Sözleşmeye taraf büro çalışanlarının ücretleri 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren, %2,16 artırılabacaktır.

6.2.2. Sayısal Veriler

6.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Çalışma Çağındaki (15-64 yaş) Aktif (Çalışanlar+İşsizler) ve Aktif Olmayan Nüfusun Cinsiyetlere ve Bölgelere Göre Dağılımı

01.09.2018 itibarıyla

Bölgeler	Nüfus Yapısı	Erkek	Kadın	Toplam
Brüksel	Toplam Nüfus	403.631	404.426	808.057
Başkent Bölgesi	Çalışan Aktif Nüfus	296.459	245.724	542.183
	İşsiz Nüfus	42.540	29.022	71.563
	Pasif Nüfus	107.172	158.702	265.874
Flaman Bölgesi	Toplam Nüfus	2.099.168	2.066.815	4.165.983
	Çalışan Aktif Nüfus	1.588.749	1.404.670	2.993.419
	İşsiz Nüfus	54.876	45.599	100.475
	Pasif Nüfus	510.419	662.145	1.172.564
Valon Bölgesi	Toplam Nüfus	1.161.135	1.163.714	2.324.849
	Çalışan Aktif Nüfus	797.667	715.644	1.513.311
	İşsiz Nüfus	68.051	50.264	118.315
	Pasif Nüfus	363.468	448.070	811.538
Belçika Toplamı	Toplam Nüfus	3.663.934	3.634.955	7.298.889
	Çalışan Aktif Nüfus	2.682.875	2.366.038	5.048.913
	İşsiz Nüfus	165.467	124.885	290.353
	Pasif Nüfus	981.059	1.268.917	2.249.976

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Milliyet, Cinsiyet ve Bölgelere göre İstihdam Oranları

2017 yılı itibarıyla

Kategori	Belçika	Brüksel- Başkent Bölgesi	Flaman Bölgesi	Valon Bölgesi
Belçikalı	%68,3	%64,2	%71,1	%64,2
AB Vatandaşları	%72,2	%76,9	%72,9	%66,3
AB Dışı Yabancılar	%52,7	%54,8	%52,4	%50,5
Erkekler	%72,8	%72,9	%74,9	%68,9
Kadınlar	%63,2	%59,3	%66,3	%59,0

Kaynak: Yüksek İstihdam Konseyi

6.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Serbest faaliyette bulunan vatandaşlarımızın toplam sayısı 2016 yılında 2.491 iken, 2017 yılında 2.522 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı içerisinde faaliyete başlayan vatandaşlarımızın sayısı 608 olmuş, bu sayı, 2017 yılında 644 olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan, Başkonsolosluklarımız kayıtlarına göre, vatandaşlarımızın önemli bir bölümü süpermarket, lokantacılık, fırın/pastane, seyahat acenteliği, müteahhitlik, gıda, toptancılık (beyaz eşya ve mobilya) alanlarında faaliyet göstermektedir.

Kaynak: Bağımsız Çalışanlar Sigortası (INASTI)

6.2.2.3. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

01.09.2018 tarihi itibarıyla

18 yaş ve üstü olanlar (tam gün çalışma halinde)	1.593.81 Avro
19 yaşında ve en az 6 ay hizmeti olanlar	1.636.10 Avro
22 yaşında ve en az 12 ay hizmeti olanlar	1.654.90 Avro

Bu ücretler esas alınarak ayrıca sektörler düzeyinde asgari ücretler tespit edilmektedir. Diğer yandan, bu ücretlerden evli veya bekâr olma durumuna göre %20 ile %40 arasında (sosyal

sigorta ve vergi) kesintisi yapılarak net asgari ücretler hesaplanmaktadır. Net ücretlere ayrıca brüt ücretler içinde görülmeyen sosyal yardımlar/ödenekler eklenmektedir.

Ortalama Ücretler

2016 yılı itibarıyla

En Düşük Ücret Ödeyen İlk On Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Lokanta	2.502
Konaklama	2.596
Perakende ticaret	2.756
Çöp toplama, işleme ve ayrıştırma, dönüştürme	2.761
Mobilya imalatı	2.769
Bina ve çevre düzenleme hizmetleri	2.799
Ağaç işleri	2.856
Uzmanlaşmış inşaat işleri	2.956
Soruşturma ve güvenlik	2.966
Tekstil üretimi	2.998

En Yüksek Ücret Ödeyen İlk On Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Petrokimya sanayi	5.356
Yönetim merkezi ve yönetim kurulu	4.970
Sigorta ve emeklilik hariç finansman hizmetleri	4.608
Bilgisayar programlama ve diğerleri faaliyetler	4.531
Bilimsel araştırma ve geliştirme	4.488
İlaç sanayi	4.447
Sigorta ve emeklilik yardımcı hizmetleri	4.445
Hava ulaşım	4.383
Kimya sanayi	4.381
Radyo ve televizyon programlama,yayınlama	4.372

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Not: Veriler 2016 yılına ait olup, 18.10.2018 tarihinde yayımlanmıştır.

6.2.2.4. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Belçika’da işçi ve işveren örgütlerinin ve toplu iş sözleşmelerinin çalışma hayatı üzerindeki rolü son derece önemlidir. Çalışma şartlarına ve ücrete ilişkin konuların önemli bir kısmı, 5 Aralık 1968 Tarihli Toplu İş Sözleşmeleri ve Ortak Komisyonlara ilişkin Kanun hükümleri çerçevesinde toplu iş sözleşmeleri (TİS/CCT) ile belirlenmektedir. Toplu iş sözleşmeleri; sektörler arası (Ulusal Çalışma Konseyi nezdinde) düzeyde, sektör düzeyinde (170 Ortak Komisyon ve Alt Ortak Komisyon nezdinde) ve işletme düzeyinde olmak üzere üç düzeyde ve iki yılda bir imzalanmaktadır. Toplu iş sözleşmelerin önemli bir kısmı işletme düzeyinde imzalanmakta olup, son yıllarda her yıl ortalama, 5.500 toplu iş sözleşmesi imzalanmaktadır. 2018 yılı sonuna kadar imzalanan toplu iş sözleşmesi sayısının 150.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

6.2.2.5. İşsiz Sayısı*

2018 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
	Sayı	Sayı	Sayı
Belçikalı	208.157	188.009	396.166
Yabancı	59.146	50.124	109.270
Türk	2.271	1.456	3.727

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

(* İşsiz sayıları; Ulusal İstihdam Kurumu’nun (Office National de l’Emploi- ONEM) istatistiklerinden Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim 2018 ayına ait sayıların dörde bölünmesi suretiyle Müşavirliğimizce tespit edilmiştir.

6.3. SOSYAL GÜVENLİK

6.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Savaş Malulleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri devredilmiştir

Bakanlar Kurulu, Sosyal Güvenlik Kamu Federal Hizmetleri (Bakanlığı) bünyesindeki Savaş Malulleri Genel Müdürlüğü'nün (DG Victimes de la Guerre) görevlerinin, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, Emeklilik Federal Hizmetleri'ne (Emeklilik Bakanlığı) ve Kraliyet Arşivleri'ne devredilmesini kararlaştırmıştır.

Denizciler Kurtarma ve Önleme Sandığı'nın görevleri devredilmiştir

Denizciler Kurtarma ve Önleme Sandığı (la Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins-CSPM) Sosyal Güvenlik Ulusal Kurumu (ONSS) ve Hastalık-Maluliyet Yardım Sandığı'na (la Caisse auxiliaire d'assurance maladie-invalidité-CAAMI) devredilmiştir.

Erken Emeklilik Yardımından Faydalanan İşsizlere Erken Emeklilik Hakkı

Emeklilik rejimlerinin bazı hükümlerini değiştiren 5 Aralık 2017 tarihli kanuna göre, İşletme İşsizlik Yardımından (eski adıyla erken emeklilik) faydalanan işsizler, erken emekli olmayı isteyen işçiler gibi 2019 yılından itibaren, 63 yaş ve 42 yıllık kariyere sahip olmaları halinde, isterlerse erken emekli olabilecektir. Kişi, isterse erken emeklilik talebinde bulunmayıp, 65 yaşına kadar bu yardımdan faydalanmayı sürdürebilecektir.

1 Ocak 2019 tarihinden itibaren uygulamaya konulacak olan sosyal güvenlikle ilgili değişikliklerden bazıları aşağıda özetlenmiştir:

Aile Yardımlarını Belirleme

Altıncı Devlet Reformu kapsamında Belçika aile yardımları mevzuatında, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren önemli değişikliklerin uygulamaya konulması kararlaştırılmıştır. Buna göre; Brüksel-Başkent Bölgesi'nde mevcut aile yardımları mevzuatının uygulanmasına 2019 yılında da devam edilecektir. Yeni sisteme ise 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren geçilecektir.

Flaman Bölgesi'nde yeni aile yardımları sistemi, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren doğan bütün çocuklara uygulanmaya başlanacaktır. 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren Flaman Bölgesinde ikamet eden her aile istediği aile yardımları sandığına kaydını yaptırabilecektir. Valon Bölgesinde yeni aile yardımları sistemi iki aşamalı olarak uygulamaya konulacaktır. İlk olarak, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren sadece gelire bağlı ilave yardımlar, aile yardım sandıklarının aileler tarafından seçilip belirlenmesi gibi bazı uygulamalar hayata geçirilecektir.

İkinci olarak da, 1 Ocak 2020 tarihinden sonra doğacak olan ve Valon Bölgesinde ikamet eden çocuklara aile yardımları yeni tutarlar üzerinden ödemeye başlanacaktır. 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren, Valon Bölgesinde ikamet eden her aile istediği aile yardımları sandığına kaydını yaptırabilecektir.

Alman Toplumu Bölgesinde ise, yeni aile yardımları sistemi 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren uygulamaya konulacak ve bu bölgede doğan çocuklara, ek yardımlarla birlikte, temel çocuk parası ödenmeye başlanacaktır. Aile yardımlarından 1 Ocak 2019 tarihinden önce faydalanmaya başlayanlar mevcut haklarını, eğitimlerinin sonuna kadar ya da 25 yaşlarına kadar muhafaza etmeye devam edecektir.

Çalışanlar İçin Yeni Bir Ek Emeklilik Yöntemi

Bazı işverenlerin işyerlerinde ikinci ayak emeklilik uygulamasına gerekli hassasiyeti göstermemeleri üzerine ve ikinci ayak emeklilik uygulamasının yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla bütün çalışanlar, 2019 yılından itibaren, bağımsız bir ek emekli sandığı (une pension libre complémentaire pour travailleurs salariés (PLCS) kurabileceklerdir.

Evlatlık Edinme İzninde Değişiklik

Evlatlık edinme izni olarak evlatlık edinen her aileye, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren, 6 hafta; bir hafta da ilave izin hakkı verilmesi kararlaştırılmıştır. Evlat edinme azami yaşı da (8 yaş) iptal edilerek, çocuğun küçük olması yeterli görülecektir.

Sosyal Güvenlik Primlerinden Muaf Tutulmada Kolaylık

İlk defa, 1 Ocak 2019 tarihinde başlayacak olan uygulama ile ekonomik ve mali güçlük içerisinde olan kendi hesabına (serbest) çalışanların, sosyal güvenlik primlerinden muaf tutulmak için Muafiyet Komisyonu'na başvurabilmesi imkânı getirilmiştir.

Serbest Çalışanların Analık Tazminatının Ödeme Zamanı

Kendi hesabına (serbest) çalışanların analık tazminatı ödemeleri 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren, sağlık sigorta şirketleri tarafından artık 4 ayda değil, 1 ay içerisinde yapılacaktır.

Ücretli Çalışanların Emekli Aylığının Hesaplanması

Ücretli çalışanların emekli aylığının hesaplanmasında fiili çalışma sürelerinin tamamının, 45 yıllık mesleki kariyerdan sonra da çalışmaya devam edenlerin emeklilik haklarını iyileştirmek ve erken çalışmaya başlayanların mağduriyetini gidermek amacıyla 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren dikkate alınması kararlaştırılmıştır.

Babalık İzninde Esneklik

Babalık iznine 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere esneklik getirilmiştir. Buna göre izinler, süresi değişmese de yarım gün ya da iki haftada bir gün olarak kullanılabilir.

Evlatlık Edinme İzni

Evlatlık edinme izni, çocuğun yaşı ne olursa olsun 6 haftaya çıkarılmıştır. Bu süre çocuğun sağlık durumuna bağlı olarak 12 haftaya kadar uzatılabilir.

Emekli Aylıklarının Ödenmesi

Yapılan düzenleme ile emekliler, farklı emeklilik rejimlerden (memur, işçi, esnaf) almakta oldukları emekli aylıklarını 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren, değişik tarihlerde değil aynı gün alabileceklerdir.

65 Yaşından Sonra Çalışmaya Devam Edenlere İş göremezlik Ödeneği

Emeklilik yaşına (65) gelmesine rağmen emekli olmayıp çalışmaya devam eden ve hastalanmaları halinde, çalışmadığı ilk ayı işvereni tarafından ücret olarak ödenen ve daha sonra da emekliliğe sevk edilen 65 yaşından büyük işçiler, almakta oldukları ücretlerinden sonra gelen 5 aylık süre için artık geçici iş göremezlik ödeneğine hak kazanabilecek ve bu süreler emeklilikte hesaba katılacaktır.

65 Yaşından Büyükler İçin Güvence

Emeklilik yaşını (65) doldurmuş olmasına rağmen emekli olmayıp mesleki faaliyetlerini sürdüren kendi hesabına (serbest) çalışanlar, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren, ücretli olarak çalışanlar gibi 6 ay süreyle, hastalık tazminatından faydalanabileceklerdir.

6.3.2. Sosyal Sigortalar

6.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.07.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolu	İşçi Payı (Avro)	İşveren Payı (Avro)	Toplam (Avro)
Yaşlılık, Ölüm Sigortası	7,50	8,86	16,36
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Bakımı)	3,55	3,80	7,35
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Yardımı)	1,15	2,35	3,50
İşsizlik Sigortası	0,87	1,46	2,33
İş Kazası Sigortası	-	0,30	0,30
Meslek Hastalığı Sigortası	-	1,00	1,00
Aile Yardımları	-	7,00	7,00
Diğer Primler	-	0,15	0,15
2016 Teşvikleri		-5,04	-5,04
Toplam	13,07	19,88 (*)	32,95

Kaynak: Belçika İşletmeler Federasyonu (FEB)

Not: Sigorta primleri, prensip olarak, her üç ayda bir güncellenmektedir.

(*) Yukarıdaki kesintilerden başka sadece işverenlerden kesilen ve çalışan işçi sayısına göre değişen primlerle birlikte işveren payı genel toplamı %45,77'lere çıkabilmektedir. Çalışanlar için işçi ve ofis işçisi olarak kesinti oranları, yıllık tatil kesinti oranı hariç, aynıdır.

6.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aylıklar ve Ödenekler (İşverene Bağlı Çalışanlar)

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Ücretli Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	1.798.879	1.653.926.513,17
Dul Aylığı	452.311	383.730.997,93
Dulluk Ödeneği (*)	1.139	1.229.778,00
Yakacak Yardımı	40.498	3.085.123,69
Emeklilik Primi (Bonus)	192.444	23.885.801,68
Toplam	2.485.271	2.065.858.214,47

(*) Bağımlı ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır

Aylıklar ve Ödenekler (Bağımsız Çalışanlar)

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Serbest çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	470.634	222.511.943,94
Dul Aylığı	109.155	72.728.799,23
Dul Ödeneği	260	125.934,05
Emeklilik Primi (Bonus)	80.496	13.464812,61
Toplam	660.545	308.831.489,83
Aylık Alanların Genel Toplamı (*)	2.098.197	2.374.689.704,30
Aylık ve Ödenek Alanların Genel Toplamı (**)	2.147.471	2.432.734.484,35

(*) Bağımlı ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır

(**) Sigorta kurumlarınca yapılan her türlü aylık ve ödemeleri kapsamaktadır.

Aylıklar ve Ödenekler (Sosyal yardımlar)

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Yardım Türleri	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılar Gelir Garantisi Yardımı (GRAPA) :	104.265	46.378.610,68
“Ücretli Çalışanlar” Ödeneği	314.344	6.615.201,02
Yaşlılık Ödeneği	278.463	5.945.089,59
Dul Ödeneği	53.791	670.111,43
Sakatlık Avantajı	783	346.689,85
Tamamlayıcı Yardım	646	271.006,84
Tamamlayıcı Yardım Gelir Garantisi	104	15.917,51
Üçüncü Kişilere Yardım	327	59.765,50
Koşulsuz Aylık Alan “Bağımsız Çalışanlar”	73.173	3.239.624,04
Koşulsuz Emekli Aylığı	51.695	2.458.459,02
Koşulsuz Dul Aylığı	23.610	781.165,02
Garanti Gelir Yardımı	3.400	1.464.654,46

Kaynak: Federal Emeklilik Kurumu (Service federal Pensions-SFP) – 2018 Yılı İstatistikleri

Erken emeklilik sisteminden faydalananların sayısı ise toplam 15.295 olup 6.736’sı erkek, 8.559’i kadın sigortalıdır. Yapılan ödeme tutarı ise aylık toplam 6.600.527,66 Avro olup 2.462.070,40 Avro’su erkek; 4.138.457,26 Avro’su da kadın sigortalılara ödenmiştir.

Belçika dışında ikamet eden ve aylık alanların toplam sayısı 198.884 olup 48.667’i Belçika vatandaşıdır. Yapılan ödeme tutarı ise toplam 88.165.456,40 Avro’dur.

6.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Federal Emeklilik Hizmetlerinin (Service federal Pensions-SFP) 2018 Yılı İstatistiklerine göre, Belçika’dan aylık alan ve Türkiye’de ikamet edenlerin sayısı 7.221’dir. Bunlardan 6.584’i Türk, 562’si Belçika vatandaşıdır. 75 kişi ise “Diğerleri” kategorisinde yer almıştır. Türkiye’ye havale edilen toplam ödeme tutarı ise aylık toplam 4.129.431,63 Avro’dur.

6.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortası (FEDRİS) verilerine göre, 2017 yılında bildirim yapılan iş kazası sayısı 164.786 olup 2016 yılına göre, %2,5'lik artış söz konusudur. Bildirimde bulunan iş kazalarının yaklaşık %11,10'u reddedilmiş ve bu oran 2016 yılında %10,9 olarak gerçekleşmiştir. İş güzergâhında ise reddedilme oranı 2017'de %14,4; 2016'da da %14,5 olmuştur. 2017 yılında meydana gelen iş kazalarından %41,9'unda kazazede işine ara vermemiş; %47,8'inde geçici iş göremezlik; %10,2'sinde de sürekli iş göremezlik hali yaşamıştır. Ölümle sonuçlanan iş kazası oranı ise % 0,1'dir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi 2017 yılında da iş güzergâhında meydana gelen kazalar, iş yerinde meydana gelen kazalara göre daha ciddi sonuçlar doğurmuştur. İş kazası sayısında 2017 yılında, her yaş kategorisinde artış gözlemlense de 20-29 yaş grubunda ortalamanın üstünde bir artış olmuştur. Kadınlar iş güzergâhında, erkekler ise iş yerinde daha çok iş kazasına maruz kalmıştır.

İş kazalarının en yoğun olduğu sektör inşaat (% 34,1) olup bunu ulaşım (% 28,3) ve kamu idari hizmetleri (%27,2) izlemiştir. İş kazalarının en büyük nedeni olarak “makinanın kontrolden çıkması” gösterilmektedir. Meslek hastalıklarıyla ilgili verilere göre ise 4.478'i erkek; 2.993'ü de kadın olmak üzere toplam 7.471 kişi meslek hastalığı beyanında bulunmuştur. Beyanda bulunanlardan 6.370'i Belçika; 460'ı İtalya ve 272'si Fransız vatandaşıdır. Beyanda bulunan vatandaşlarımızın sayısı ise 15'tir.

Yaş gruplarına göre ise ilk sırada 55-59 yaş grubu gelmekte (1.577 kişi); bunu 50-54 yaş grubu (1.565 kişi) ve 45-49 yaş grubu (1.177 kişi) takip etmektedir. 2018 yılında, meslek hastalığı olarak kabul edilen vaka sayısı 873'tür.

Kaynak: İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortası (FEDRİS)

6.3.2.5. Aile Yardımları

Aile yardımları kapsamında, doğum yardımı, evlatlık primi, klasik aile yardımı (çocuk paraları), çeşitli durumlarda verilen ek yardımlar gibi adlar altında 9 çeşit ödeme yapılmaktadır.

Aile yardımları, gelir şartına bağlı olmadan bakmakla yükümlü en az bir çocuğu olan ve Belçika'da ikamet eden her aileye üç çocuğa kadar yapılır. Zorunlu eğitim yaşı, 18 olduğundan, bazı durumlarda 25 yaşına kadar, bütün çocuklar, her yılın 31 Ağustos'una kadar aile

yardımlarından faydalanır. Yardım miktarının belirlenmesinde, çocuk sayısı, çocuğun yaşı, çocuğun sağlık durumu, ailenin yapısı gibi çeşitli kriterler dikkate alınır. Belçika’da yaşayan vatandaşlarımızın beraberlerinde ikamet eden bakmakla yükümlü oldukları çocukları için, aile yardımlarının genel prensipleri uygulanmakta ve vatandaşlarımız da aile yardımlarından eşit şartlarda yararlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocukları da, belli şartlar dâhilinde, çocuk paralarından faydalanabilmektedir. Vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocukları için ödenen çocuk paraları tutarları, 1966 tarihli Türkiye-Belçika Sosyal Güvenlik Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde, en son olarak 01.01.2012 tarihinde belirlenen barem esas alınarak belirlenmektedir. Öte yandan, 2014 tarihli Anlaşmanın 1 Eylül 2018 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte, çocuk paraları, Türkiye’de ikamet eden çocuklar için yeni bareme göre belirlenmektedir. Bu tutarlar, Belçika ile Sosyal Güvenlik Sözleşmesi imzalamış olan ülkelerden Fas ve Tunus için de aynı şekilde geçerlidir.

6.3.2.6. Çocuk Parası Miktarları

01.09.2018 itibarıyla

	Brüksel/Valon/ Alman Toplumunu * Bölgesinde İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Flaman Bölgesinde * İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye’de İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)
1. Çocuk	95,80	93,93	28,31
2. Çocuk	177,27	173,80	30,08
3. Çocuk	264,67	259,49	31,85
4. Çocuk	--	--	33,62 4. çocuktan sonra ödeme yapılmamaktadır.

Kaynak: Federal Aile Yardımları Sandığı - FAMIFED

*Aile Yardımları Sandıklarının yetkileri 6. Devlet Reformu kapsamında bölgelere devredildiğinden, her bölge yardım miktarlarını kendisi belirlemektedir.

6.3.2.7. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Sosyal yardımlar, dar anlamda sosyal güvenlik sistemine dâhil olmayıp, sosyal koruma sistemine dâhildir. Belçika'da ikamet eden herkese, insan onuruna yaraşır bir yaşam temin etmek amacıyla asgari düzeyde bir geliri garanti etmektir. Vergilerle finanse edilen sosyal yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de revenus aux personnes âgées)–GRAPA), Özürlülere Yönelik Yardım (Les Allocations aux personnes handicapées), Uyum Yardımı (revenu d'intégration) ve Garanti Aile Yardımları'ndan (les prestations familiales garanties) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie De Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA)

Yaşlı kişilere yapılan yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA) ve Yaşlı Kişilere Katkı Yardımı'ndan (L'Allocation Pour L'aide Aux Personnes Âgées) oluşmaktadır. Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı, emekli aylığı alan veya aylığı yetersiz durumda olanlara 65 yaşından itibaren yapılmaktadır. Bu yardıma hak kazanabilmek için Belçika'da yasal olarak ikamet etmek ve yeterli gelire sahip olmamak şartı aranmaktadır. Bu bağlamda, başvuru sahibinin fiilen ve sürekli olarak Belçika'da ikamet etmesi ve kendisinin ve beraberindekilerin gelirinin (aylık, gayrimenkul geliri, tasarrufları vb.) yetersiz olduğunun belgelenmesi gerekmektedir. Yardım tutarları, 01.09.2018 itibarıyla, yalnız yaşayanlar için aylık 1.118,36 Avro; bir veya birden fazla kişiyle yaşayanlar için aylık 745,57 Avro'dur.

Engellilere Yönelik Yardım (Les Allocations Aux Personnes Handicapées)

Sağlık sorunları nedeniyle, ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli bir gelire sahip olmayanlara gelir vermek veya mevcut gelirlerini artırmak için yapılan bir yardımdır. Başvuru bizzat ilgilinin kendisi veya yetki verdiği kişi tarafından yapılmaktadır. Bu yardımlardan faydalanabilmek için Belçika'da ikamet etmek ve fiilen yaşamak, 21 yaşından büyük 65 yaşından küçük olmak, tıbben engelli olmak ve yardım almaya hak kazanacak düzeyde bir gelire sahip olmak şartı aranmaktadır. 65 Yaşından Küçüklere (L'Allocation pour l'aide aux personnes âgées), Geliri İkame Yardımı ve/veya Uyum Yardımı olmak üzere (Allocation d'integration et/ou Allocation de remplacement de revenu) iki tip yardım yapılmaktadır. 65

yaşından büyüklere ise Yaşlılara Katkı Yardımı (L'Allocation pour l'aide aux personnes âgées) adlı üçüncü bir yardım söz konusudur.

Geliri İkame Yardımı'nın (Allocation de remplacement de revenus) tutarı ailenin durumuna bağlıdır. Gelirin azami yıllık tutarı, 01.09.2018 itibarıyla:

- Bakmakla yükümlü kişi için (Kategori C) 15.057,85 Avro,
- Yalnız yaşayan kişi için (Kategori B) 10.926,19 Avro,
- Birlikte yaşayan için (Kategori A) 7.284,12 Avro'dur.

Uyum Yardımı'nın (Allocation D'integration) Kategorilere Göre Yıllık Ödeme Tutarları

01.09.2018 itibarıyla

Kategori	Yardım Tutarı (Avro)
1. kategori	1.271,84
2. kategori	4.206,76
3. kategori	6.690,30
4. kategori	9.722,78
5. kategori	11.02,78

Geliri İkame Yardımı ile Uyum Yardımı birlikte verilebileceği gibi, ayrı olarak da ödenebilmekte ve ödemeler Sosyal Güvenlik Bakanlığınca her ay yapılmaktadır.

Yaşlılara Katkı Yardımı'nın (L'Allocation Pour L'aide Aux Personnes Âgées) Kategorilere Göre, Yıllık Ödeme Tutarları

01.09.2018 itibarıyla

Kategori	Yardım Tutarı (Avro)
1. kategori	1.041,72
2. kategori	3.976,48
3. kategori	4.834,76
4. kategori	5.692,79
5. kategori	6.992,79

6.3.2.8. Sosyal Yardımlar

Uyum Geliri (Le Rrevenu d'Intégration)

Belçika'da yaşayan ve işsizlik sigortası ödeneği de dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmayan veya geliri olup da ihtiyaçlarını karşılamayanlara Sosyal Yardım Merkezleri (CPAS/OCMW) tarafından “sosyal uyum hakkı” çerçevesinde yapılan ayni veya nakdi gelirdir.

Bu gelirden faydalanabilmek için Belçika vatandaşı olmak veya yasal olarak Belçika'da ikamet etmek, yetişkin olmak, işsizlik ödeneği dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmamak veya yeterli bir gelire sahip olmamak, sağlığı çalışmaya uygun olmamak ve yardımlara hak kazanacak nitelikte olmak şartı aranmaktadır.

Uyum Geliri, asgari düzeyde bir gelir olup, yardım miktarı ailenin yapısına göre değişmektedir ve 01.09.2018 tarihinden itibaren aşağıdaki gibidir:

Birlikte yaşayanlar için aylık:	607,01 Avro
Yalnız yaşayanlar için aylık:	910,52 Avro
Bakmakla yükümlü olduğu aile ile birlikte yaşayanlar için aylık:	1.254,82 Avro

Bu bağlamda, sağlanan yardımlar, ayni ve nakdi olmak üzere (mali yardım, gıda yardımı avansı, işe yerleştirme, borç yapılandırma, psikososyal yardım, lojman yardımı, tıbbi yardım, evde tedavi, adli yardım...) çok farklı şekillerde olabilmektedir.

Bu yardım, Belçika veya her hangi bir ülke mevzuatına göre çocuk yardımına hak kazanamayan kişilere yapılan bir yardımdır.

Yardıma hak kazanan kişiler, aile yardımlarının tamamından (doğum yardımı, evlatlık primi, klasik aile yardımı (çocuk paraları), çeşitli durumlarda verilen ek yardımlar olmak üzere 9 çeşit) yararlanabilir. Bu yardımlar sadece Federal Aile Yardımları Sandıkları (FAMIFED) tarafından ödenmektedir.

6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

6.4.1. Sayısal Veriler

6.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017/2018 Eğitim-Öğretim Yılı

Eğitim/Öğretim Türü	Öğrenci Sayısı
Anaokulu	448.804
İlkokul	806.198
Ortaokul-lise	823.905
Sağlık Lisesi (Hemşire)	6.707
Yüksel okul	212.176
Üniversite	-

Kaynak: Brüksel İstatistik ve Analiz Enstitüsü (IBSA.brussels)

6.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

İstatistik Kurumu (Statbel) tarafından mesleki eğitim ve çıraklıkla ilgili son 12 ay içerisinde yetişkinler tarafından izlenen kurslarla ilgili 19 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan verilere göre, 2016 yılı itibarıyla:

- Belçika’da, son 12 ay içerisinde formel veya değil en az bir kursa katılanlar arasında 25-64 yaş grubundakilerin payı %45’e yükselmiştir.
- Kursa katılanların sayısı, çıraklık kursunun türü ne olursa olsun, yaş arttıkça düşmektedir.
- Eğitim seviyesi yükseldikçe, meslek veya çıraklık kursuna iştirak de artmaktadır.
- İşsizler, yetişkin nüfusun geri kalanına göre, meslek kurslarına daha fazla iştirak etmektedir.
- Formel olmayan her dört kurstan yaklaşık üçü iş ile ilgilidir. (%72). Bu oran erkeklerde %76, kadınlarda %68’dir.
- Gerek formel meslek kurslarına gerek formel olmayan çıraklık kurslarına en fazla iştirak Brüksel-Başkent Bölgesinde olmuştur.

- En çok takip edilen ilk üç mesleki eğitim kursu sağlık sektöründe (%22); iş-ticaret, yönetim ve hukukta (%17) ve sanat ve insan bilimlerinde olmuştur (%16).
- Formel olmayan eğitimde ise ilk üç sırada, sağlık (%16); iş-ticaret, yönetim ve hukuk (%17) ve bilgisayar ve iletişim teknolojisi sektörü (%16) gelmektedir.

Yaş Grupları	Cinsiyet	Formel Eğitim (*)	Formel Olmayan Eğitim (**)	İnformel Çıraklık (***)
25-34 Yaş	Erkek	%14,6	%49,2	%71,9
	Kadın	%15,8	%52,8	%71,0
	Toplam	%15,2	%51,0	%71,5
35-54 Yaş	Erkek	%4,4	%43,2	%62,7
	Kadın	%5,6	%44,5	%62,2
	Toplam	%5,0	%43,9	%62,5
55-64 Yaş	Erkek	%1,5	%27,4	%55,8
	Kadın	%3,5	%27,7	%54,4
	Toplam	%2,5	%27,5	%55,1
Toplam	Erkek	%6,1	%40,6	%63,1
	Kadın	%7,5	%42,2	%62,4
	Toplam	%6,8	%41,4	%62,7

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu (Statbel)

(*) Formel Çıraklık: Diploma veya sertifika vermekte ve Eğitim Bakanlığınca tanınmaktadır.

(**) Formel Olmayan Çıraklık: Diploma veya sertifika vermekte ancak Eğitim Bakanlığınca tanınmamaktadır

(***) İnformel Çıraklık: Herhangi bir belge vermemekte, Eğitim Bakanlığınca tanınmamakta ancak araştırma yapmak veya ziyaret etmek suretiyle yeni kazanımlar edinmeye imkan sağlamaktadır.

6.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

T.C. Brüksel Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliğine askerlik tehir işlemi için müracaat eden yüksek lisans ve doktora erkek öğrenci sayısı 110'dur.

6.4.1.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2018/2019 Eğitim-Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	1.250 (*)
----------------	-----------

Kaynak: Brüksel Eğitim Müşavirliği

(*) Sayı Brüksel Başkent ve Valon Bölgesine ait olup, 2018/2019 Eğitim/Öğretim yılı itibarıyla Flaman Bölgesinde Türk Dili ve Kültürü dersleri verilememiştir.

6.5. GÖÇ VE UYUM

6.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancılar Mevzuatı

Belçika vatandaşlık yasasında yapılan değişiklik ile Belçika vatandaşı olma şartları 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla önemli ölçüde zorlaştırılmıştır. Bu bağlamda, başvuru sahiplerinin Belçika’da ikamet etmeleri ve başvuru için aranılan ikamet süresince yasal ikamet belgesine sahip olmaları şartı getirilmiştir. 18 yaşından küçük çocukların Belçika vatandaşlığına geçişleri de çocuğun Belçika’da doğumu esnasında anne veya babanın Belçika vatandaşı olup olmadığına göre bir takım düzenlemeler getirilmiştir.

Belçika vatandaşlık yasası, Belçika vatandaşlığını alanların mensubu oldukları ülkenin vatandaşlığından çıkmalarını öngörmemektedir. Aynı şekilde, başka ülke vatandaşlığına geçen Belçikalıların vatandaşlıkları da muhafaza edilmektedir.

Aile Birleştirmesi kapsamında Belçika’ya gelen üçüncü ülke vatandaşlarına ilk üç yıl için verilen geçici ikamet belgesinin süresi, 18 Mart 2016 tarihli tasarı kanunlaşarak 5 yıla, aile birleştirmesi kapsamında Belçika’ya gelecek olan üçüncü ülke vatandaşlarının başvuru dosyalarının sonuçlandırılma süresi de 6 aydan 9 aya çıkartılmıştır. Belçika’da yaşayan vatandaşlarımız, aile birleştirmesi kapsamında yabancılardan alınan harçlardan, Ülkemiz ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında imzalanan 12.09.1963 tarihli Anlaşma hükümleri gereğince muaf tutulmaktadır. Belçika’nın göç politikası, son yıllarda, önemli ölçüde mülteciler ve aile birleştirmesi üzerinden belirlenmektedir.

İstihdam

İstihdam Bakanlığına göre, Belçika istihdam piyasasına erişim özellikle yaşlılar, mesleki nitelik bakımından düşük vasıflı kişiler ve uzun süreli işsizler için zordur ve Belçikalılar yabancılara göre çok daha avantajlı durumdadır.2018 yılında istihdam açısından, aidiyet kökeni, işgücü piyasasındaki eşitsizlikleri gösteren en belirgin faktör olmaya devam etmiş ve bu duruma fazlaca Afrikalılar maruz kalmıştır.

Belçika vatandaşları ile Avrupalı olmayan ülke vatandaşları arasındaki istihdam oranı farkı, 2018 yılında, 2017 yılına göre (%28,2), biraz daha azalarak %27,5 olmuştur.

Yüksek İstihdam Konseyi'nin Ekim 2018 Raporuna göre;

- AB dışı yabancılarda istihdam oranı, %50 seviyelerindedir. Bu oran, Belçika'da doğanların istihdam oranına göre, 20 puan fazladır.
- AB dışından gelen göçmenlerin tek sorunları, istihdam piyasasına erişimleri değil, istihdam kaliteleri de ayrı bir sorundur. Ücret gelirleri, Belçika'da doğanlara göre, %43 daha azdır.

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel), Mart 2019

6.5.2. Vatandaşlarımızın Arasında Örgütlenme

6.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Anvers Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 202; Brüksel Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı ise 120'dir.

6.5.2.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Federal Parlamento	6
Eyalet Parlamentoları	6
Toplam	12

Kaynak: Federal ve Eyalet Parlemantoları

Not: Yerel yönetimlerde farklı görevlerde (Belediye başkanlığı, Başkan Yardımcılığı, Belediye Meclis üyeliği) yer alan çok sayıda vatandaşımız bulunmaktadır.

7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

7.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	6.576.804	5.997.283	12.760
Kadın	2.954.796	2.390.525	1.740
Toplam	9.531.600	8.387.808	14.500

Kaynak: SESRIC, BAE İstatistik Kurumu (www.fcsa.gov.ae), Abu Dabi Müşavirliği

7.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı*

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
	Türk Vat.	Türk Vat.	
0-15	105	106	211
16-25	1.747	264	2.011
26-50	8.049	826	8.875
51-64	2.859	544	3.403
65 +	-	-	-
Genel Toplam	12.760	1.740	14.500

Kaynak: Abu Dabi Müşavirliği

* BAE'de bulunan vatandaşlarımızın sayısının sürekli değişmesi nedeniyle, hesaplamalar genel ortalamaya göre yapılmıştır.

7.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
	Türk Vat.	Türk Vat.	
Abu Dhabi	4.902	692	5.594
Dubai	7.007	956	7.963
Ajman	851	92	943
Fuhairah			
Ras al-Khaimah			
Sharjah			
Umm al-Quwain			
Genel Toplam	12.760	1.740	14.500

Kaynak: Abu Dabi BE, Abu Dabi Müşavirliği

* Tahmini rakamlar.

7.1.4. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler*

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Hindistan	3.100.000
Pakistan	1.300.000
Bangladeş	750.000
Filipin	550.000
Mısır	500.000
Iran	450.000
Sri Lanka	300.000
Nepal	200.000
Endonezya	120.000
Ürdün	100.000
Diğer	1.017.808
Toplam	8.387.808

Kaynak: Yerel Basın, BM Nüfus Bölümü, Yabancı Çalışma Müşavirlikleri, Global Media Insight.

* BAE, ülkede bulunan yabancılara ilişkin uyruk bazında istatistik yayınlamamaktadır. Veriler tahminidir.

7.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2018	184	6	73

Kaynak: Abu Dabi BE ile Dubai BK.

7.2. ÇALIŞMA HAYATI

7.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- **Yargı Kararları**

İzin Parası

Abu Dabi İstinaf Mahkemesi, yıllık izin paralarının ödenmesini işçinin yasal ihbar süresine riayet etmesine bağlamıştır. Bir işçinin açmış olduğu alacak davasında, işçinin ihbar süresine riayet etmemesi nedeniyle kendisine izin paralarının ödenemeyeceği, Mahkeme tarafından karara bağlanmıştır.

Yargılanan Kişilerin Pasaportlarına El Konulması

Dubai Başsavcılığı 11 Nisan 2018 tarihinden itibaren, kefaletle serbest bırakılan ancak halen davaları devam eden kişilerin pasaportlarına veya bir yakınlarının pasaportuna el koyma işlemini durdurarak, yargılanan kişilere çıkış yasağı getirmeye başlamıştır. Yeni uygulama çerçevesinde yargılanan kişilerin pasaportları kendilerine iade edilerek ülkeden çıkmaları engellenecektir. 2017 yılında 50.000 pasaport alıkonulmuş olup, yeni uygulamanın bu rakamı %70 oranında düşüreceği öngörülmektedir.

- **BAE Vatandaşlarının İstihdamı (Emirliklileştirme)**

Özel Sektör

Birleşik Arap Emirlikleri İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, 2018 yılı sonuna kadar 15.000 vatandaşın özel sektörde istihdam edilmesinin sağlanacağını açıklamıştır.

Bakanlığın Abu Dabi ofisinde gerçekleşen basın açıklamasında, “Kaliteli İstihdam” girişimi kapsamında, BAE vatandaşlarının önemli ve stratejik alanlarda faaliyet gösteren 2000 şirkette ve 400 meslekte istihdam edilecekleri belirtilmiştir.

Açıklamada ayrıca, şehir dışında yaşayan vatandaşların istihdamına yönelik “Uzaktan Çalışma Merkezleri” kurulacağı ve bu girişimin “Yaratıcı İstihdam Sistemi” kapsamında gerçekleştirileceği ifade edilmiştir. Bakanlık, hali hazırda 4.155 vatandaşın (2.950 bayan, 1.205 bay) aktif olarak iş aradığını, 2017 yılında bir önceki yıla kıyasla %22 artışla, 6.862 kişinin özel sektörde istihdam edilmesinin sağlandığını açıklamıştır.

İstihdam Hızlandırma Girişimi

Birleşik Arap Emirlikleri İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, ülkenin 2021 vizyonu çalışmaları çerçevesinde, BAE vatandaşlarının özel sektörde istihdamlarının artırılmasına yönelik 3. İstihdam Hızlandırma Girişimini başlatmıştır.

Bu girişim, 4.000 BAE vatandaşının 100 gün içerisinde iletişim ile teknoloji, havacılık ile ulaştırma, gayrimenkul geliştirme ve hizmet merkezleri sektörlerinde istihdam edilmelerini amaçlamaktadır.

Bu çerçevede Bakanlık; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Menkul Kıymetler ve Ürünlerden Sorumlu Kurum, Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu ve TECOM Grup ile istihdam protokolü imzalamıştır.

Uzaktan Çalışma Merkezleri

Birleşik Arap Emirlikleri İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı'na bağlı ilk Uzaktan Çalışma Merkezi 5 Mart 2018'de faaliyete başlamıştır. Merkez, özel sektör firmalarında çalışacak BAE vatandaşlarına hizmet vermektedir. Bakanlık ile özel sektör firmaları arasında yapılan iş birliği çerçevesinde, firma tarafından istihdam edilen BAE vatandaşları, işyerinde ya da evde çalışmak yerine bu merkezler aracılığıyla hizmet sunmaktadır.

Bakanlık, 2018 yılının sonuna kadar ve şirketlerden gelecek talepler çerçevesinde ilave 1500 merkez açmayı planladıklarını açıklamıştır.

Özel Sektörde BAE Vatandaşlarının İstihdamının Artırılmasına İlişkin Çalışmalar

- 2018 yılının ilk çeyreğinde 5.000 BAE vatandaşı özel sektörde istihdam edilmiştir.
- Halen özel sektörde 100 binden fazla BAE vatandaşı çalışmaktadır.
- Emirliklileştirme istihdam programına katılan ve BAE vatandaşlarını istihdam eden şirket sayısı 350'ye ulaşmıştır.
- Özel sektör personel değişim oranı yabancılar için %21 ve BAE vatandaşları için %6 olarak gerçekleşmiştir.
- Bakanlık, insan kaynakları şirketleriyle iş birliği yaparak vatandaşların özel sektörde istihdamının artırılmasını planlamaktadır.
- Bakanlık, yabancıların istihdamına ilişkin olarak 8 tip çalışma izni vermektedir.
  - a. Geçici çalışma izni.
  - b. Belirli süreli çalışma izni.
  - c. Normal çalışma izni.(2 yıllık)
  - d. Görev çalışma izni.
  - e. Deneme çalışma izni. (İşçinin denenmesini teminen)
  - f. Ebeveynlerin kefaletinde bulunan kişilere verilen çalışma izni.
  - g. Kısmi süreli çalışma izni. (Birden fazla işveren nezdinde çalışmaya imkân tanımaktadır.)
  - h. Ergenler için çalışma izni. (15-18 yaş arası)
- Bakanlık 2005 yılından itibaren 447 bin görev çalışma izni vermiştir.
- 2016 yılına göre %22 artışla, 2017 yılında 6.862 BAE vatandaşının özel sektörde istihdam edilmesi sağlanmıştır.

- İş fırsatlarının geçen yıla göre %1,5 oranında azalmış olmasına rağmen, vatandaşların özel sektörde istihdam edilme oranı 2018 yılı Ocak-Şubat aylarında bir önceki yılın aynı dönemine göre %101 oranında artmıştır.
- Tas-Heel sisteminin (yabancıların çalışma izinleri sistemi) emirliklileştirme sistemiyle entegre edilerek, BAE vatandaşlarının 1.530 işyeri ve 212 meslekte istihdam edilmeleri hedeflenmiştir. Önümüzdeki dönemde ise 2.000 işyeri ve 400 meslek hedeflenmektedir.

BAE Vatandaşlarına Özel İş Kanunu

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Federal Ulusal Meclisi, özel sektöründe çalışan BAE vatandaşlarını kapsayan yeni bir iş kanununun çıkartılması veya hali hazırda yürürlükte bulunan 1980 yılı ve 8 sayılı Federal İş Kanunu'nun tadil edilmesi yönünde tavsiye kararı almıştır.

Meclis aynı oturumda, vatandaşların özel sektörde istihdamlarının artırılmasını teminen, insan kaynakları müdürü pozisyonunun BAE vatandaşları tarafından yürütülmesi hususunda tavsiye kararı almıştır.

Meclis tarafından alınan diğer tavsiye kararları aşağıdaki gibidir:

- 1- Özel sektörde çalışan vatandaşların iş sözleşmelerinin emirliklileştirme programlarına uygun olarak revize edilmesi,
- 2- Sözleşme feshi taleplerinin İnsan Kaynakları Bakanlığı'na gönderilmesi
- 3- İnsan Kaynakları Bakanlığı ile yükseköğretim kurumları arasında mesleki eğitime ilişkin iş birliğinin artırılması,
- 4- Kendi adına ve hesabına çalışanlar ve serbest meslek sahibi vatandaşların sosyal güvenlik prim ödemelerine devlet tarafından katkı sağlanması.

Özel Sektörde Çalışan BAE Vatandaşları için Asgari Ücret Uygulaması

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Federal Ulusal Meclisi, BAE vatandaşlarının özel sektörde istihdamının artırılmasını teminen, asgari ücret uygulamasına geçilmesi yönünde tavsiye kararı almıştır. Karar, özel sektörde çalışan BAE vatandaşlarına, kamuda da uygulandığı gibi, asgari ücret ödenmesini tavsiye etmektedir.

Özel sektörde çalışan BAE vatandaşları ve yabancılar için, herhangi bir asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Ücretler işçi ile işverenin karşılıklı mutabakatı sonucunda belirlenmektedir. Diğer yandan, anılan Meclisin Sosyal İşler, Çalışma, Nüfus ve İnsan Kaynakları Komisyonu, BAE vatandaşlarının özel sektörde çalışmak istememeleri sebeplerini aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- 1- Ülkedeki eğitim kuruluşlarının yetiştirdiği insan kaynağının, işgücü piyasası gerekliliklerine cevap verememesi,
- 2- Emirliklileştirme hedeflerinin düşük tutulması,
- 3- Özel sektörün sunduğu ücret, emeklilik maaşı, izin ve diğer imtiyazların kamuyla karşılaştırıldığında düşük kalması,
- 4- Emirliklileştirme programlarına uymayan şirketlere ilişkin detaylı verilerin bulunmaması,
- 5- Tüm yabancı çalışma izinlerinin (kamu, yarı kamu ve özel) İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığına sunulmaması. Böylece aynı işi yapabilen bir vatandaşın var olup olmadığının tespit edilememesi,
- 6- Bakanlığın iş arayanlar listesinde kayıtlı olan ve aktif olarak iş arayan vatandaşlara herhangi bir işsizlik yardımının yapılmaması,
- 7- Kamu ile özel sektör maaşları arasındaki büyük fark,
- 8- Kamu dışında çalışan vatandaşların işlerine son verme sürecinin net ve açık bir şekilde belirlenmemiş olması.

BAE Vatandaşlarının Özel Sektörde İstihdamına Yönelik Yeni Kurallar

21 Mayıs 2018 tarihinde, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, BAE vatandaşlarının özel sektörde istihdamının artırılmasına yönelik olarak yeni bir karar yayımlamıştır.

Bakanlık kararı aşağıdaki hususları içermektedir:

- 1- BAE vatandaşlarının özel sektör şirketlerinde istihdam edilmelerinin yöntemi ve süreci,
- 2- İstihdam edilen vatandaşların çalışma hayatlarının izlenmesi ve şikâyetlerinin değerlendirilmesi,
- 3- İş ilişkisinin sonlandırılmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi,
- 4- İş ilişkisinin sonlandırılması halinde uygulanacak mekanizmaların belirlenmesi.

Bakanlık kararı ayrıca, özel sektörde çalışan vatandaşın işine son verilmesinin aşağıda sıralanan durumlarda yasal olmayacağını belirtmiştir:

- 1- BAE İş Kanunu'nun 120. maddesinde sıralanan durumlar haricinde iş sözleşmesinin feshedilmesi,

“Madde 120: İşveren, işçiyi herhangi bir ihbarda bulunmadan aşağıda belirtilen durumlarda işten çıkarabilir:

a- İşçinin başka bir kişinin veya başka bir ülkenin vatandaşlığına bürünmesi ya da sahte belge/diploma sunması durumunda.

b- Deneme altında istihdam edilen işçinin deneme süresinde veya sonunda işine son verilmesi.

c- İşçinin hatası sonucunda işverenin büyük zarara uğraması durumunda. (İşveren bu zararlarla sonuçlanan durumu öğrenmesinden itibaren en geç 48 saat içerisinde konuyu Çalışma Dairesine bildirmesi şartıyla.)

d- Talimatların yazılı ve işyerinde açık bir yerde asılı bulunması ve okuma yazması olmaması durumunda işçiye şifahi anlatılması şartıyla, işçinin iş/işyeri güvenliğine ilişkin talimatları ihlal etmesi durumunda.

e- İşçi, iş sözleşmesi gereğince yapması gereken işleri yapmaması ve hakkında yazılı bir soruşturma yapılması ve ihlallerin tekrarı durumunda işten atma uyarısı almasına rağmen bu ihlallere devam etmesi durumunda.

f- İlgili mahkemenin işçinin hakkında namus, emanete hıyanet veya genel ahlakla ilgili olarak kesinleşmiş (nihai) bir hüküm vermesi durumunda.

g- Çalıştığı işyerin sırlarını ifşa etmesi durumunda.

h- Çalışma saatleri içerisinde belirgin bir şekilde sarhoş veya uyuşturucu madde etkisi altında olması durumunda.

i- Çalışma saatleri içerisinde işverene, sorumlu yöneticiye veya başka bir iş arkadaşına saldırıda bulunması durumunda,

j- Bir yıl içerisinde kesintili 20 gün veya kesintisiz olarak 7 gün boyunca mazeretsiz işe gelmemesi durumunda.”

- 2- İşine son verilen vatandaşın işini yapmak üzere, yabancı bir işçinin işveren tarafından işyerinde istihdam edildiğinin tespit edilmesi,

- 3- İşine son verilen vatandaşın işini yapmak üzere, yabancı bir işçinin işveren tarafından işyerinde yeni istihdam edildiğinin tespit edilmesi,
- 4- Vatandaşın işveren hakkında haklı bulunan bir şikâyetinde bulunması veya dava açması ya da işle ilgisi olmayan bir nedenle işine son verildiğinin tespit edilmesi,
- 5- İş ilişkisinin belirlenen usul ve esaslara riayet edilmeden sonlandırılması.

Karar ayrıca işverene, iş ilişkisinin sonlandırılması sebeplerini içeren “Hizmet Sonu Görüşmesi” raporu düzenleme yükümlülüğü getirmiştir.

Bakanlık, iş sözleşmesinin haksız yere feshedildiğine karar verilmesi durumunda, işçi ile işveren arasında arabuluculuk yaparak taraflar arasındaki ihtilafı gidermeye çalışacak, başarısız olması halinde ise konuyu ilgili mahkemeye sevk edecektir.

İş ilişkisinin vatandaş tarafından haksız yere sonlandırılmasının tespiti durumunda, vatandaşın iş arayanlar kaydındaki önceliğinin en fazla 6 ay süresince askıya alınacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, iş ilişkisinin işveren tarafından haksız yere sonlandırıldığına karar verilmesi halinde ise, işverenin yeni çalışma izni talepleri en fazla 6 ay boyunca askıya alınmaktadır.

Karar ayrıca, iş ilişkisinin sonlandırılması şekline bakılmaksızın işverene hem işçi hem de işveren sigorta paylarını ödeme yükümlülüğü getirmektedir.

- **Destek Hizmetleri Çalışanlarına İlişkin Bakanlık Raporu**

Birleşik Arap Emirlikleri İnsan Kaynakları ve Emirlikleştirme Bakanlığı, 6 Mayıs 2018 tarihinde, destek hizmetleri çalışanları hakkında rapor yayınlamıştır. Raporun başlıca detayları aşağıdaki gibidir:

- 1- Bakanlık nezdinde kayıtlı toplam işgücü sayısı 5.039.000 kişiye ulaşmıştır. Bunların %15’ini (yaklaşık 750.000 kişi) destek hizmetleri çalışanları (ev hizmetlerinde çalışanlar) oluşturmaktadır.
- 2- Bu alanda çalışmak üzere yurtdışından işçi getirtme hakkı sadece Bakanlık tarafından lisanslandırılan özel istihdam ofisleri tarafından yapılmaktadır.

- 3- Son iki yılda işgücü piyasası esnekliğinin artırılmasına, çalışan haklarının daha iyi bir şekilde korunmasına ve iş ilişkisinin şeffaf bir şekilde sürdürülmesine yönelik mevzuat değişikliği yapılmıştır.
- 4- Anılan alanda ülkeye işçi gönderen ülkelerle “Abu Dabi Diyaloğu” çerçevesinde istişareler yürütülmekte ve ikili işgücü mutabakat zaptları imzalanmaktadır.
- 5- Son iki yılda destek hizmetleri ile diğer alanlarda çalışan yabancılara yönelik olarak bir federal yasa ve 9 bakanlık kararı yayımlanmıştır. Bu kararlar, işgücü piyasası esnekliğinin artırılmasını ve çalışanların haklarını daha iyi bir şekilde korunmasını hedeflemiştir.
- 6- Destek hizmetleri Federal Kanunu, ev hizmetlerinde çalışacak kişinin kendi ülkesinde kabul ettiği iş teklifi şartlarının, BAE’de imzalamış olduğu iş sözleşmesi şartları ile uyuşmasını hükme bağlamıştır.

- **Birleşik Arap Emirlikleri Çalışma ve İkamet Mevzuatında Yapılan Değişiklikleri**

Birleşik Arap Emirlikleri Bakanlar Kurulu, 14 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu oturumda yabancıların çalışma ve ikamet koşullarına ilişkin olarak bazı önemli kararlar almıştır.

A. İkamet Cezaları Affı

- 1- Ülkede bulunan ve ikamet kurallarını ihlal eden yabancıların, ülkeyi kendi rızalarıyla terk etmeleri halinde, para cezaları silinecek ve ülkeye tekrar giriş yapmalarına izin verilecektir. BAE makamları, ikamete ilişkin kolaylıklardan sadece 01.08.2018 tarihinden önce ikamet kurallarını ihlal eden kişilerin yararlanabileceğini belirtmiştir.
- 2- İkamet kurallarını ihlal eden kişilerin ikametlerini yasal hale getirmek istemeleri halinde, para cezaları silinecek ve düşük bir harç karşılığında ikamet nakil işlemlerine izin verilecektir. Örneğin talep edilen belgeleri sunmaları halinde bir şirkette çalışmalarına izin verilecektir. BAE makamları, bu durumdan yararlanmak isteyen kişilerin, önceki kefillerinden muvafakat almak zorunda olmadıklarını açıklamıştır.
- 3- BAE’ye yasal olmayan yollardan giren yabancıların ülkeyi terk etmelerine izni verilerek, ikamet cezaları silinecek ancak, 2 yıl boyunca BAE’ye girişleri yasaklanacağı belirtilmiştir.

İkamet cezaları affı başvuruları 01.08.2018 tarihinden itibaren başlamış ve 3 ay boyunca devam etmiş olup, başvurular sırasıyla 01.12.2018 ve 31.12.2018 tarihine kadar uzatılmıştır. BAE 2007 ve 2013 yıllarında benzer ikamet aflarını uygulamaya koymuştur. 2007 yılında yürürlüğe konulan aftan 278.715 kişi ve 2013 yılındaki aftan 61.826 kişi yararlanmıştı.

B. Vize ve İkamete İlişkin Kolaylıklar

- 1- Aftan yararlanan ve BAE’de iş aramak isteyen yabancılara 6 aylık ikamet vizesi verilmiştir.
- 2- Transit olarak ülkeye giriş yapmak isteyen yabancılardan ilk 48 saat için herhangi bir ücret alınmayacaktır. 50 Dirhem karşılığında 96 saatlik transit vize verilebilecektir.
- 3- Başarılı ve yetenekli öğrencilere mezuniyetlerinin ardından 2 yıllık ikamet izni verilebilecektir.
- 4- Ziyaret ve seyahat amacıyla ülkeye giriş yapan yabancılardan, durum değişikliği (Vize türünün değiştirilmesi veya uzatılması) yapmaları halinde ve belirli bir harç karşılığında, çıkış-giriş yapma zorunlulukları kaldırılmıştır.

• İkamet ile Vize Kurallarında Değişiklik

Birleşik Arap Emirlikleri Kimlik ve Vatandaşlık Federal Kurumu, bazı ikamet ve vize türlerine ilişkin yeni düzenleme yapmıştır. 21 Ekim 2018’den itibaren yürürlüğe giren yeni düzenlemeler boşanan veya dul kalan bayanlar, öğrenciler ve seyahat ya da ziyaret vizesi ile ülkeye giriş yapan yabancılardan kapsamaktadır. Yapılan düzenlemelere ilişkin detaylar aşağıda gösterilmiştir:

- 1- **Dul veya boşanan bayanlar:** Boşanma veya eşin vefat tarihinden itibaren geride kalan eşe ve varsa çocuklarına kefilsiz bir yıllık ikamet verilecektir. Bir yıllık ikamet alma şartları ise aşağıdaki gibidir:
  - a) İkamet talebinde bulunacak eş ve çocuklar, boşanma veya vefat tarihinde eşin kefaleti üzerine ve geçerli bir ikamete sahip olmalı.
  - b) Çocukların ikamet süreleri annenin ikamet süresini aşmamalıdır.

- c) Boşanma veya vefat halinde gerekli ispatlayıcı belgeler sunulmalıdır.
- d) Talep sahibi, ibate ve iâşe masraflarını karşılayabileceğini kanıtlamalıdır.
- e) Anne ve 18 yaşını geçen çocuklar için sağlık taraması yapılmalıdır.
- f) Emirlik kimlik kartı ve sağlık sigortası yaptırılmalıdır.

2- **Öğrenciler:** Ebeveynlerin kefaleti üzerine ikamet alan öğrenciler, 18 yaşa gelmeleri, üniversite veya lise eğitimlerini tamamlamaları halinde bir yıllık ikamet alabilecek ve ilave bir yıl için uzatılabilecektir. İkamet süresi, kişinin 18 yaşına ulaşması veya diploma tarihinden itibaren başlayacaktır. Başvuru sırasında diploma şartı aranmaktadır.

3- **Seyahat ve ziyaret vizeleri:** Kısa veya uzun dönemli olmasına bakılmaksızın, vize olarak ülkeye giren yabancıların vizeleri en fazla iki defa 30'er günlük sürelerle ülkeden çıkılmadan uzatılabilir. Uzatma başvuruları, vizenin bitiş tarihinden itibaren geçen 30 günlük süre içerisinde de yapılabilecektir.

• İşyerlerine İlişkin Rapor

Birleşik Arap Emirlikleri İnsan Kaynakları ve Emirlikleştirme Bakanlığı'nın işyerleri hakkında yayınladığı raporda aşağıdaki bilgiler yer almıştır:

Emirlik	Toplam İşyeri sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	2015 Yılına Göre İşyeri Sayısı Artışındaki Pay (%)	2016 Yılında Açılan Yeni İşyeri Sayısı
Abu Dhabi	88.000	1.429.000	%9,5	1.000
Dubai	132.000	2.530.000	%71,5	5.000
Sharjah	58.000	578.000	-	-
Ajman	28.000	241.000	%9,5	1.000
Fujairah	12.000	90.000	-	-
Um al-Quwain	6.000	45.000	%9,5	1.000
Ras al-Khaimah	18.000	127.000	-	-
Toplam	342.000	5.040.000	%100	8.000

- **Ülkesinde Savaş veya Afet olan Ülke Vatandaşlarına İkamet İmkânı**

Birleşik Arap Emirlikleri Bakanlar Kurulu, ülkesinde (Suriye, Libya, Yemen vb.) savaş veya afet olan yabancılara bir yıllık ücretsiz ikamet izni verme kararı almıştır.

İkamet izinleri, savaş veya afet durumunun devam etmesi veya ilgili yabancının başka bir ikamet türüne (çalışma ikameti gibi) geçememesi durumlarında ise birer yıllık sürelerle uzatılacaktır.

Başvurular 01 Ağustos – 31 Ekim 2018 tarihleri arasında Yabancılar ve Sınır Kapıları Genel Müdürlüğüne (İçişleri Bakanlığı'na bağlı) yapılmıştır.

- **Yeni Meslek Sınıfları Sistemi**

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, 11.09.2018 tarihinden itibaren ve deneme amaçlı sadece “Umm al-Quwain” Emirliğinde yeni “Emirlik Meslek Sınıfları Sistemi”nin uygulanacağını duyurmuştur.

725 meslekten oluşan yeni sistemin, 1988 yılından itibaren uygulanan ve yaklaşık 3.000 meslek sınıfını içeren eski sistemin yerine geçmesi planlanmaktadır.

Yeni sistem, emirlik vatandaşlarının istihdam edileceği meslek sınıflarını belirlerken geleceğin mesleklerini de içermektedir. Ayrıca, 9 mesleki düzeyden ve 5 beceri seviyesinden oluşmaktadır.

Mesleki Düzeyler

- 1- Birinci düzey – Yönetim kademesi meslekleri – 83 meslek.
- 2- İkinci düzey – Bilim, sanat ve insani bilimler meslekleri – 183 meslek.
- 3- Üçüncü düzey – Teknik meslekler – 114 teknisyen ve teknisyen yardımcısı mesleği.
- 4- Dördüncü düzey – Ofis destek hizmetleri sınıfı – 37 meslek.
- 5- Beşinci düzey – Hizmet ve satış – 63 meslek.
- 6- Altıncı düzey – Tarım ve balıkçılık – 16 meslek.
- 7- Yedinci düzey – Esnaf ve ilgili işler – 111 meslek.
- 8- Sekizinci düzey – Alet ve makine operatörleri – 63 meslek.
- 9- Dokuzuncu düzey – Adi meslekler – 55 meslek.

Beceri Seviyeleri

- 1- Birinci beceri seviyesi: İhtisas gerektiren meslekler. En az üniversite mezunları.
- 2- İkinci beceri seviyesi: Teknik bilgi gerektiren meslekler. Çalışan kişide bilimsel, teknik ve yönetim becerilerinin var olması gerekir. En az yüksekokul (2 veya 3 yıllık) mezunları.
- 3- Üçüncü beceri düzeyi: Bir işin yapılması için, tüm teknik bilgi ve becerilere sahip olmayı gerektiren meslekler. En az lise mezunları.
- 4- Dördüncü beceri düzeyi: Bir işin yapılması için, bazı teknik bilgi ve becerilere sahip olmayı gerektiren meslekler.
- 5- Beşinci düzey: Bir işin yapılması için, sınırlı teknik bilgi ve becerilere sahip olmayı gerektiren meslekler.

• Yaşlı Yabancılara Özel Uzun Dönem İkamet

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Bakanlar Kurulu 16.09.2018 tarihli oturumunda, yaşlıların ülkede ikamet etmelerine ilişkin yeni kolaylıklar getirmiştir. Alınan kararlar, yaşlı yabancılara 5'er yıllık uzun dönem ikamet alımına uygun giriş vizesi verilmesini öngörmektedir. İkamet imkânından yararlanma şartları aşağıda gösterilmiştir.

- 1- Başvuru yapan kişinin 55 yaş ve üstü olması.
- 2- BAE'de 2 milyon Dirhem ve üstü gayrimenkul yatırımına sahip olması.
- 3- BAE'de 1 milyon Dirhem ve üstü nakdi tasarrufa sahip olması.
- 4- 20.000 Dirhem ve üstü aylık gelire sahip olması.

• Uzun Dönem İkamet

Birleşik Arap Emirlikleri Bakanlar Kurulu 19 Mayıs 2018 tarihli oturumunda, ülke ekonomisine katkı sağlamak amacıyla ikamet izinleri ile yabancı yatırımlara ilişkin bazı yeni düzenlemeler hayata geçirmiştir.

Yeni düzenlemelerin uygulama esasları, Bakanlar Kurulunun 24 Kasım 2018 tarihli oturumunda karar bağlanmış olup, aşağıda sıralanmıştır:

Yatırımcılar

- A. **Gayrimenkul Yatırımcıları:** en az 5 milyon Dirhem değerinde gayrimenkul yatırımına sahip yabancılara 5 yıllık uzun süreli ikamet verilebilecektir.

- B. Yatırımcı:** Menkul kıymet, şirket sahipliği veya ortaklığı şeklinde en az 10 milyon Dirhem değerinde yatırıma sahip olanlara yenilenebilir 10 yıllık ikamet verilebilecektir. Yatırım sepetinin en az %60'ı gayrimenkul dışı enstrümanlardan oluşması gerekir.

Bakanlar Kurulu kararı, yukarıda belirtilen her iki yatırımcı gurubuna uygulanacak genel esaslar aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- 1- Yatırılan meblağın mülkiyeti tamamıyla başvuru yapan yatırımcıya ait olmalı, kredi olmamalı ve yatırımcı bu durumu kanıtlamalıdır.
- 2- Başvuru yapan kişi, yatırımı en az üç yıl boyunca elde tutmalıdır.
- 3- 10 milyon Dirhemlik yatırım, başvuru yapan kişinin diğer mali yükümlülüklerinden zarar görmemelidir.
- 4- Yatırımcılara verilen uzun dönem ikamet vizesi, eşi, çocukları, bir yöneticiyi ve bir danışmanı kapsamaktadır.
- 5- Gerekli işlemleri tamamlamak üzere yatırımcılara 6 aylık müteaddit giriş çıkışlı vize verilebilecektir.

Girişimciler

- A. Birinci Grup:** En az 500 bin Dirhem değerinde başarılı bir iş projesine sahip olanlar.
B. İkinci Grup: BAE'de akredite olunan iş kuluçka merkezlerinden onay almış olanlar.

Bu kategorilerdeki yabancılara 5 yıllık vize verilebilecektir. Yatırımcılara ilişkin şartları karşılamaları halinde ise girişimciler sürekli ikamet alabileceklerdir. Vize imkânından girişimcinin kendisi, ortakları, en fazla üç yöneticisi ve bunların eş ve çocukları yararlanabilecektir. Girişimci, tüm işlemleri yapmak üzere 6 aylık müteaddit giriş çıkışlı vize alabilecektir. Bu vize ikinci bir 6 ay için uzatılabilir.

İhtisas Sahipleri ile Bilim Alanında Araştırma Yapanlar

10 yıllık vize alabilecekler aşağıda gösterilmiştir:

- 1- İhtisas alanlarında yeteneğe sahip olanlar,
- 2- Tıp doktoru, uzman, bilim insanı, mucit ile ihtisas alanlarında yetenekli kişiler,
- 3- Kültür ve sanat alanlarında üstün yeteneğe sahip olanlar.

Yabancınn bu vize türünden yararlanması için, geçerli bir iş sözleşmesine ve ülkede öncelikli sektörlerden birisinde ihtisas sahibi olması gerekir. Bakanlar Kurulu kararı, bu gruplara uygulanacak şartları aşağıdaki gibi açıklamıştır:

- **Tıp doktoru ve ihtisas sahipleri:** Alttaki şartlardan en az ikisine sahip olmalıdırlar.
  - 1- Dünya çapında en iyi 500 üniversitenin birisinden doktora derecesine sahip olmak,
  - 2- Başvuru yapılan ihtisasla ilgili olarak ödül veya takdirname almış olmak,
  - 3- Başvuru yapılan alanla ilgili veya bilimsel bir alanla ilgili değerli araştırmalar yapmak,
  - 4- Başvuru yapılan alanla ilgili önde gelen yayınlarda makale veya kitap yayınlamak,
  - 5- Başvuru yapılan alanla ilgili, üyeliği üstün çaba ve çalışma gerektiren örgütlerden birisine üye olmak,
  - 6- Başvuru yapılan alanla ilgili en az doktora derecesi ve 10 yıllık tecrübeye sahip olmak,
  - 7- Ülkede talep edilen ve önemli kabul edilen alanlarda ihtisas sahibi olmak (Tıp doktorları için ilave şart),
- **Bilim insanları:** BAE Bilim İnsanları Konseyi tarafından tanınmış veya Muhammed Bin Rashid Bilimsel Mükemmellik Ödülü kazanmış olmak.
- **Kültür ve sanat alanlarında yetenekli olanlar:** Kültür ve Bilgi Geliştirme Bakanlığı tarafından tanınmış olmak.
- **Mucitler:** Ülkenin ekonomisine katma değer sunan bir icat yaparak Ekonomi Bakanlığı'nın onayını almak.
- **Üstün yetenekliler:** Üstün zihinsel yeteneğe sahip olmak ve bu üstünlüğü önde gelen uluslararası dergilerde bilimsel araştırma yayınlamak veya patent (İhtira beratı) olarak kanıtlamak.
- **İcra kurulu başkanları (CEO):** Uluslararası deneyime sahip öncü şirketlerde çalışan, yüksek eğitime, deneyime ve üst düzey göreve sahip kişiler. Örneğin, üniversite eğitimine ve nadir alanlarda mühendislik derecesine sahip olup, ülkedeki özel şirketlerden birisinde çalışanlar.

Başarılı Öğrenciler

Devlet veya özel liselerden %95 ortalama ile mezun olanlar, ülkede veya dışında bulunan üniversitelerden GPA 3,75 derecesiyle mezun olanlara 5 yıllık vize verilebilecektir. Bu imkândan öğrenci ve aile fertleri yararlanabilecektir.

- **Yeni Abu Dabi İş Mahkemesi**

Abu Dabi Mahkemeleri, işçi ve işverenler tarafından çalışma hayatına ilişkin olarak açılacak davalara bakmak üzere yeni bir “Abu Dabi İş Mahkemesi” kurma karar almıştır.

Hâlihazırda faaliyet gösteren iş mahkemelerinden farklı olarak yeni iş mahkemesi, parasal ihtilafların büyüklüğüne bakılmaksızın tüm iş davalarına bakmaya yetkili olacaktır. Kararın alındığı güne kadar 100.000 AED değerinden daha düşük olan parasal ihtilaflar var olan iş mahkemeleri tarafından, daha yüksek meblağlı ihtilaflar ise Abu Mahkemeleri tarafından çözüme kavuşturulmaktaydı.

Yeni ihdas edilen mahkeme ayrıca, istinaf ile tenfiz işlemlerine ve destek hizmetleri işçileri (ev hizmetleri) tarafından veya aleyhine açılan davalara da bakacaktır.

- **Adli Sicil Belgesi Talebi**

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Bakanlar Kurulu'nun 2017 yılı 1/8 sayılı Kararının uygulanmasına ilişkin olarak oluşturulan Uygulama Komisyonu, BAE'de çalışmak isteyen tüm yabacılardan çalışma vizesi başvurusu sırasında “Adli Sicil Kaydı Belgesi” talep edilmesini kararlaştırmış ve söz konusu uygulama, 4 Şubat 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girmişti.

Ancak BAE Bakanlar Kurulu, 2018 yılı 4/20 sayılı kararıyla, söz konusu uygulamayı 01 Nisan 2018 tarihinden itibaren geçici olarak durdurmuştur.

- **Sahte İş Teklifleri**

BAE işgücü piyasasında son dönemde sahte iş tekliflerinde büyük bir artış yaşanmıştır. 2018 yılında toplam 77 sahte iş teklifi araştırma talebi sonuçlandırılmış olup, yapılan araştırmada hakkında bilgi talep edilen iş tekliflerinin hepsinin sahte olduğu anlaşılmıştır. Bu rakam 2017

yılında 38 sahte iş teklifi araştırma talebi olarak gerçekleşmiştir. Bu çerçevede Müşavirliğimizce önlenen en büyük sahte iş teklifi girişimi hakkında özet bilgi aşağıda verilmiştir:

Lantis Global Vakası

Müşavirliğimize 03.10.2018 tarihinde başvuran bazı vatandaşlarımız, “Lantis Global Özel İstihdam Ofisi” adı altında bir firmanın, Dubai’de yerleşik “Khansaheb Civil Engineering LLC” şirketi adına Türk vatandaşlarını istihdam ettiği bilgisi aktarılmıştır.

Vatandaşlarımızla yapılan görüşmelerde “Lantis Global” şirketinin yaklaşık **1.000** vatandaşımızı Dubai’de istihdam etmek üzere bir girişim başlattığı ve bu doğrultuda pek çok belge, özel bilgi, diploma vb evrak talep ettiği belirtilmiştir.

Müşavirliğimizce yapılan araştırmada, İŞKUR kayıtlarında “Lantis Global” adı altında herhangi bir özel istihdam ofisinin bulunmadığı görülmüştür. Diğer yandan, Müşavirliğimizin “Khansaheb Civil Engineering LLC” insan kaynakları departmanı ile yaptığı görüşmede, anılan firmanın Türkiye’de yerleşik hiçbir özel istihdam ofisine yetki vermediği ve firmanın Türkiye’den işçi istihdam etme talebinin bulunmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, yaklaşık **1.000 vatandaşımızın** bu sahte istihdam girişimi neticesinde mağdur olması önlemiş olup, ilgili mercilere araştırma sonucunda toplanan tüm bilgi ve belgeler zamanında gönderilmiştir.

7.2.2. Sayısal Veriler

7.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	5.790.759	1.030.164	6.820.923
Yabancı	4.683.562	1.318.850	6.002.412
Türk	8.580	1.170	9.750

Kaynak: Dünya Bankası, SESRIC, Abu Dabi Müşavirliği, Yerel Basın

7.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	1.170	195	1.365
26-50	5.460	585	6.045
51-64	1.950	390	2.340
65 +	-	-	-
Genel Toplam	8.580	1.170	9.750

Kaynak: Abu Dabi Müşavirliği

7.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-
Gıda sanayi	600
Madencilik ve taş ocakları	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	40
Dokuma, hazır giyim ve deri	200
Ağaç ve kâğıt	80
İletişim ve Teknoloji	640
Basın, yayın ve gazetecilik	-
Banka, finans ve sigorta	160
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	1395
Çimento, toprak ve cam	-
Metal	-
İnşaat	5950
Enerji	-
Taşımacılık	360
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	120
Konaklama ve eğlence işleri	130

Savunma ve güvenlik	15
Genel işler	60
Toplam	9.750

Kaynak: Abu Dabi Müşavirliği

7.2.2.4. Asgari ve Ortalama Ücretler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı*	Aylık Asgari Ücret	Asgari Saat Ücreti	Ortalama Aylık Ücret
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	Sadece BAE vatandaşları için 10.000 AED	Saatlik asgari ücret uygulanmamaktadır.	-
Gıda sanayi			7.500
Madencilik ve taş ocakları			-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç			23.000
Dokuma, hazır giyim ve deri			5.000
Ağaç ve kâğıt			-
İletişim ve teknoloji			20.000
Basın, yayın ve gazetecilik			-
Banka, finans ve sigorta			22.000
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar			11.500
Çimento, toprak ve cam			13.500
Metal			-
İnşaat			14.000
Enerji			25.000
Taşımacılık			9.000
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk			-
Sağlık ve sosyal hizmetler			23.000
Konaklama ve eğlence işleri			7.650
Savunma ve güvenlik			42.000
Genel işler			-

Kaynak: Abu Dabi Müşavirliği

7.2.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Ülkede sendikalaşma yasağı olduğundan, herhangi bir toplu sözleşme yapma imkânı bulunmamaktadır. Diğer yandan, bazı büyük projelerin yapımında toplu istihdam yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Toplu istihdam süreci ülkede uygulanan çalışma mevzuatı çerçevesinde ele alınmaktadır.

7.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	81.071	1,4	70.051	6,8	170.523	2,5

Kaynak: Dünya Bankası, BAE İstatistik Kurumu (www.fcsa.gov.ae).

7.3. SOSYAL GÜVENLİK

7.3.1. Sosyal Sigortalar

7.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%15	Özel sektör şirketlerinin ödediği katkı miktarının %2,5'i kadar	%20 + devlet katkısı
Maluliyet				
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)				
İş Kazası/Meslek Hastalığı	Şirketler, bu alanda faaliyet gösteren özel sigorta şirketleriyle anlaşma yapmaktadırlar. Şirketlerin ödediği primler, sigorta şirketi ile yapılan anlaşmaya göre değişmektedir.			

Sağlık/Hastalık/Analık	Tüm yabancı çalışanlar özel sağlık sigortası yaptırmak zorundadır. Minimum sağlık sigortası poliçesi değeri 800 AED'dir. Bu masraflar işveren tarafından karşılanmaktadır.			
Aile Yardımları/Çocuk Parası*	-			
İşsizlik	Kesinti yapılmamaktadır. Primsiz ödeme olarak sadece vatandaşlara 10.000 AED ödenmektedir. Yabancılardan ayrıca bir işsizlik sigortası primi kesilmemektedir.			
Bakım	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	%5	%15	Özel sektör şirketlerinin ödediği katkı miktarının %2,5'i kadar	%20 + devlet katkısı

Kaynak: Sosyal Sigortalar ve Maaşlar Kurumu (www.gpssa.gov.ae).

* Yardımlar primsiz ödeme şeklinde Toplum Gelişimi Bakanlığınca verilmektedir.

7.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (AED)	
	Genel	Türk*	Genel	Türk*
Yaşlılık	14.568	Kapsam Dışı	881.883.577	Kapsam Dışı
Maluliyet	-		-	
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	-		-	
İş Kazası/Meslek Hastalığı	-		-	
Sağlık/Hastalık/Analık	-		-	
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-		-	
İşsizlik	-		-	
Bakım	-		-	
Toplam	14.568			

Kaynak: BAE İstatistik Kurumu (www.fcsa.gov.ae)*Ödemeler sadece BAE vatandaşlarına yapılmaktadır

7.3.1.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Yabancıların sosyal sigorta sistemi dışında olması nedeniyle, Türkiye’de ikamet eden vatandaşlarımıza herhangi bir sosyal sigorta ödemesi yapılmamaktadır.

7.3.1.4. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar (AED)
Yaşlılık	973.134.144
Maluliyet	286.378.510
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	212.707.113
Aile Yardımları/Çocuk Parası	679.462.797
İşsizlik	8.342.362
Toplam	2.160.024.926

Kaynak: Toplum Gelişimi Bakanlığı (www.mocd.gov.ae)

7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ

7.4.1. Sayısal Veriler

7.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017-2018 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Anasınıfı	188.282	Verilerin yayınlanması 2016 yılı sonu itibarıyla durdurulmuştur.	Ülke genelinde 150 öğrencinin bulunduğu tahmin edilmektedir.
İlkokul	446.895		
Ortaokul	281.658		
Lise	156.814		
Yetişkin Eğitim			
Evde Eğitim			
Mesleki Eğitim	26.885		
Genel Toplam	1.100.534		

Kaynak: BAE Milli Eğitim ve Öğretim Bakanlığı(www.moe.gov.ae)

7.4.1.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Ön Lisans	-
Lisans	3
Yüksek Lisans	Veri Bulunmamaktadır
Doktora	Veri Bulunmamaktadır

Kaynak: Abu Dabi BE

7.5. GÖÇ VE UYUM

7.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

7.5.1.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	-
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	-
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	-
İş Adamları Dernekleri	2
Spor Dernekleri	-
Diğerleri	-
Toplam	2

Kaynak: Abu Dabi Müşavirliği

7.5.2. Türkiye Kaynaklı Yurtdışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

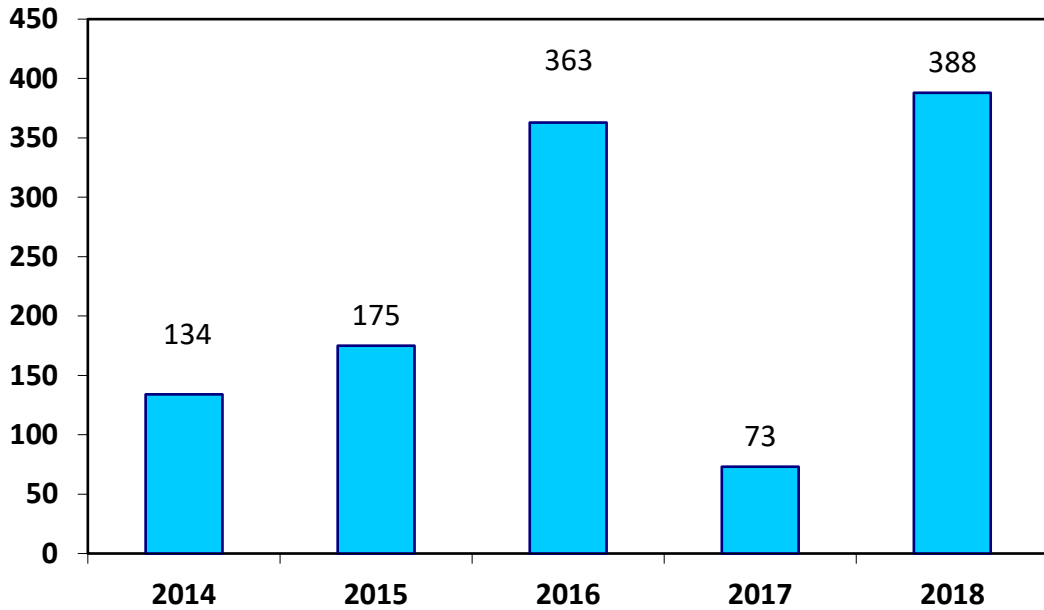
Vatandaşlarımızın BAE'deki yatırımları genellikle müteahhitlik, ticaret ve hizmet sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Müteahhitlik sektörümüz ülkede 1972-2018 yılları arasında 11.294.914.789 ABD Doları değerinde proje üstlenmiştir. BAE bu rakamla

toplam müteahhitlik hizmetleri içerisinde %3 paya sahip ve 10. sırada yer almaktadır. Müteahhitlik ve hizmet sektörleri vatandaşlarımızın en çok istihdam edildikleri sektörler olarak öne çıkmaktadır. Ticaret sektöründe ise pek çok Türk firmasının faaliyet göstermesine karşın, gerçekleştirilen faaliyetler genellikle re-export (yeniden ihraç) alanında yoğunlaşmaktadır. Bu tür işlemler emek yoğun olarak sınıflandırılmamaları nedeniyle, bu sektörde faaliyet gösteren Türk firma sayısının çok olmasına rağmen, bu firmalar aynı oranda istihdam sağlamamaktadır.

Müteahhitlik sektöründe çalışan vatandaşlarımız genellikle formen, teknisyen, mühendis, orta veya üst düzey yönetici olarak istihdam edilmektedirler. Güney Asya ülkelerinden gelen işçilerin istihdam maliyetlerinin düşük olması nedeniyle (yaklaşık ¼ kadar) inşaat firmaları, teknik ve mesleki bilgi gerektirmeyen işlerde anılan coğrafyadan gelen işçileri istihdam etmeyi tercih etmektedir. Ancak bu işlem, istihdam maliyetlerini düşürmesine karşın yapılan işlerin süresini uzatmaktadır. Dolayısıyla firmalarımız, teslim tarihinin kısa veya yakın olduğu projelerde, maliyetleri yüksek olmasına rağmen daha hızlı ve kaliteli iş yapmaları nedeniyle vasıflı Türk işçilerini istihdam etmektedir.

BAE’de çalışmak üzere İŞKUR kanalı ile gelen vatandaşlarımıza ilişkin sayısal veriler aşağıda gösterilmiştir:

İŞKUR Kanalıyla BAE'ye Gönderilen İşçi Sayısı

8. CEZAYİR

8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

8.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

	2010	2013	2015	2016
Toplam Nüfus	35.978.000	38.297.000	39.963.000	40.836.000
Ortalama Büyüme (%)	2,03	2,07	2,15	2,17
Doğum Sayısı	888.000	963.000	1.040.000	1.067.000
Kabaca Doğum Hızı (%)	24,68	25,14	26,03	26,12
Ölüm	157.000	168.000	183.000	180.000
Kabaca Ölüm Hızı (%)	4,37	4,39	4,57	4,42

Kaynak: Cezayir İstatistik Kurumu (ONS).

Not: Belirtilen sayının dışında yaklaşık 4 milyon Cezayirlinin yurtdışında yaşadığı tahmin edilmektedir.

Yabancı çalışanların sayısına ilişkin herhangi bir bilgi kaynağı bulunmamaktadır. İstatistik kurumu verilerinde belirtilen nüfus, ülkede yaşayanların (yabancılar dahil) tümünü kapsamaktadır. Ülkede yaklaşık 16.000 vatandaşımızın bulunduğu tahmin edilmektedir. Büyükelçiliğimiz Konsoloslughuna işlem yaptırmak üzere müracaat eden toplam vatandaş sayısının 22.000'i aştığı tespit edilmiştir. Genel olarak işçilerimiz üçer aylık vizelerle Cezayir'e giriş yaptıkları ve bir defaya mahsus olmak üzere vizelerinin üç aylık daha uzatıldığı (proje bazlı çalışanlar) göz önünde bulundurulduğunda kesin rakamın bilinmesi zorlaşmaktadır. Diğer yabancıların da sayıları basına yapılan açıklamalar neticesinde öğrenilmektedir. Çin Büyükelçisinin basın açıklamasına göre Cezayir'de 6 bin Çin vatandaşı bulunmaktadır. Cezayir İnsan Hakları Rabıtası tarafından yapılan açıklamaya göre 25 bin Fas vatandaşı kaçak olarak ülkede yaşamaktadır. Fransız Parlamentosu tarafından yapılan bir açıklamada Cezayir'de 60 bin Fransız vatandaşının yasal olarak yaşadığı belirtilmiştir.

5 yaş altı nüfusun 2015 yılındaki %11,7 büyüme oranı, 2016 yılında %11,8'e yükselmiştir.

2015 yılında 5 yaş altı nüfusun artış oranı %28,8 iken, 2016 yılında %29,3'e yükselmiştir.

2015 yılında %62,5 olan ekonomik aktif yaş (15-59) oranı ise, 2016 yılında %61,82'ye düşmüştür. 2015'te 60 yaş üstü nüfus %8,7 iken, 2016'da %8,9 olmuştur.

2016 yılı 2015 yılına oranla %2,6 artışla 1.067.000 doğum, 180.000 ölüm ve 356.800 evlilik gerçekleşmiştir. Nüfusun %90'ından fazlası Cezayir'in yüzölçümünün %12'sine tekabül eden kıyı şeridi ve yüksek plato bölgesine yerleşiktir.

Cezayir'de nüfusun %99'u Arap-Berberi kökenlidir. Berberilerin ülke nüfusunun %15-20'sini teşkil ettiği belirtilmekle birlikte, %25-30 civarında olduğu tahmin edilmekte olup bu nüfus daha çok ülkenin doğu kesimlerinde (Kabili dağlık kesimi-Bejaia ve Tizi-Ouzou şehirleri) yaşamaktadır. Cezayir, İslam dini ve Berberi geleneğini birlikte yaşatmaktadır.

8.1.2. Yaş ve Cinsiyete Göre Nüfus

Temmuz 2016 itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0 – 4	2.483.000	2.350.000	4.833.000
5 – 9	2.065.000	1.946.000	4.011.000
10 – 14	1.595.000	1.515.000	3.110.000
15 – 19	1.546.000	1.482.000	3.028.000
20 – 24	1.771.000	1.705.000	3.476.000
25 – 29	1.906.000	1.846.000	3.752.000
30 – 34	1.869.000	1.844.000	3.713.000
35 – 39	1.600.000	1.570.000	3.170.000
40 – 44	1.278.000	1.276.000	2.554.000
45 – 49	1.099.000	1.111.000	2.210.000
50 – 54	920.000	925.000	1.845.000
55 – 59	739.000	737.000	1.476.000
60 – 64	604.000	588.000	1.192.000
65 – 69	429.000	421.000	850.000
70 – 74	283.000	299.000	582.000
75 – 79	232.000	246.000	478.000
80 – 84	152.000	165.000	317.000
85 ve Üstü	110.000	111.000	221.000
TOPLAM	20.681.000	20.137.000	40.818.000

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu.

Not: Geçen yıl aynı kurum toplam nüfusun 40.836 milyon olduğunu açıklamış, yeni açıklamalarında ise nüfusun 42 milyonu bulduğu kaydedilmiştir.

8.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Konuya ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır. Ancak, ülkede uzun süreli bulunan vatandaşlarımız genelde Cezayirli vatandaşlarla evlenip resmi oturma müsaadesiyle hayatlarını idame ettirmektedirler. Kadın çalışanlarımızın sayısının çok az olması nedeniyle çalışanlarımızın %95'ini erkekler oluşturmaktadır.

8.1.4. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen*
2017	144	31	119
2018	146	3	6

Kaynak: Konsolosluk kayıtları.

*Not: Türk-Yabancı evliliği, Konsolosluka kaydedilen çocuk sayısına göre belirlenmiştir. 2018 yılında ise az sayıda kayıt gerçekleşmiştir.

Evlenen Vatandaş Sayısı : Türk – Yabancı Evliliği Sayısı :5 (2017 yılı: 117)

Türk – Türk Evliliği : 1 (2017 yılı: 2)

8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

8.2.1. Sayısal Veriler

8.2.1.1. Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

Yıllar	Toplam Nüfus (Bin)	Aktif Nüfus		Çalışan Nüfus	
		Sayı	Oran(%)	Sayı	Oran (%)
1977	17.058	3.049.952	36.5	2.972.336	-
1987	23.139	5.341.102	41.7	4.137.736	-
1998	29.507	8.056.789	43.3	5.993.000	-
2003	31.848	8.762.326	39.8	6.684.056	-
2008	34.591	10.315.000	41.7	9.146.000	-
2013	38.300	11.964.000	43.2	10.778.000	-

2014	39.100	11.716.000	41.5	10.056.000	-
2015	39.963	11.932.000	41.8	10.594.000	26.5
2016	40.836				

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu (ONS)

8.2.1.2. İstihdam Oranları

2015 yılında ekonomik aktif nüfus sayısı erkeklerde 11.932.000, kadınlarda ise 2.317.000'e (toplam kadın nüfusunun %19,4'üne tekabül ediyor) ulaşmıştır.

Toplam nüfusun %26,4'ü (10.594.000) çalışmaktadır. Çalışan kadın sayısı 1.934.000 ve toplam çalışanların içindeki oranı %18,3'tür.

8.2.1.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

İşkolu	Çalışan Sayısı (%)*
İnşaat	45
Maden	5
İmalat	15
Enerji	10
Ticaret	15
Ulaştırma ve iletişim	5
Diğer	5

(*) Müşavirliğimizin Tahmini

8.2.1.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2009 Ek Bütçe Yasası'nın 58'inci maddesi Cezayir'de imalat, hizmet sektörlerinde yatırım gerçekleştirecek yabancı şirketlerin şirket sermayesinde en çok %49 oranında pay sahibi olabileceğine ve söz konusu şirketin %51'inin Cezayirli ortağın (veya ortakların) hâkimiyetinde olabileceğine hükmetmektedir. 1 Ocak 2014 tarihi itibari ile dış ticaret şirketlerinde de eskiden %70 olan yabancı ortak payı en fazla %49 olarak belirlenerek yukarıdaki yasa hükmü kapsamına alınmıştır. Bankacılık ve sigortacılık sektörleri de 2010 yılından bu yana bu yasa

hükmü çerçevesinde değerlendirilmektedir. Ayrıca, bankacılık sektöründe yerli ortak olarak sadece Cezayirli kamu bankaları belirlenebilmektedir. Cezayirli kamu iktisadi teşekkülleri ile ortaklıklar da söz konusu yasa çerçevesinde yapılabilmektedir. Cezayirli yetkililerce, bu yasanın başlıca amacının teknoloji transferini hızlandırmak olduğu ifade edilmektedir. Bu şekilde, yabancı sermayenin yerel ekonomiye daha çabuk entegre olabileceği ve şirket karlarını ancak şirket sermayesindeki payı oranında yurtdışına çıkarabileceğinden Cezayir ekonomisine daha çok katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu nedenle, hüküm gereği serbest çalışan vatandaşımız sayısı çok azdır. Serbest çalışanlar genel olarak Cezayirli bir kadınla evli olup eşleri adına ekonomik faaliyetini sürdürmektedir.

8.2.1.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

En yüksek maaş sırasıyla petrol sektörü, banka ve sigorta firma çalışanlarına ödenmektedir. Kamuda çalışanların ortalama ücreti 52.700 CD özel sektör çalışanının ise 31.000 CD'dir.

Petrol sektöründe çalışanın ortalama aylık geliri 98.000 CD, banka ve sigorta işlerinde çalışanların ücreti 57.800 CD, inşaat sektörü 28.722 CD, otel ve lokanta sektörü 30.948 CD ve asgari ücretin tutarı 18.000 CD.'dir.

İhtiyaca göre yapılan ücret artışları aşağıda belirtilmiştir:

Sağlık Sektörü	%14,6
Ticaret Sektörü	%12,4
Hizmet Sektörü	%9
Emlak Sektörü	%7,2

Satın alma gücüne göre Cezayir, körfez ve bölge ülkeleri arasından en düşük ücret ödemesi yapılan ülkedir. Ortalama aylık ücretin (30.000 CD) asgari geçim endeksinin (38.000 CD) altında olmasının nedeni, enflasyon, tüketim mallarının maliyet artışı ile ulusal paranın değer kaybetmesidir.

8.2.1.6. İş Teftişi

6 Ocak 2005 tarihli ve 5/5 sayılı kararla, Toplu iş uyuşmazlıkları ve toplu iş sözleşmeleri hususunda Çalışma İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde kurulan Genel

Müfettişlik Kurumu yetkilendirilmiştir. Ferdi ya da toplu iş uyuşmazlıkları öncelikle Bakanlık İl Müfettişlerince incelenip sonuca bağlanmaktadır. Uyuşmazlık devam ettiği takdirde konu Tahkim Kuruluna, ilgili müfettişin görüşüyle birlikte iletilmektedir. Bu görevlerin İş Teftiş tarafından yürütülmesi nedeniyle iki bölüm birleştirilmiştir. Müfettişler 2017 yılında 240 bin işyeri ziyareti gerçekleştirmiş ve 40 bin usulsüzlüğü yargıya intikal ettirdiği tespit edilmiştir. 8 bölge müfettişliğinin her biri 6 ilde denetim yapmaktadır. Görev yapan toplam müfettiş sayısı 900'dür.

8.2.1.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Uluslararası Çalışma Örgütü Cezayir Bürosu tarafından yapılan işgücü piyasa araştırma notunda, geçen yıla oranla işsizlik oranının erkeklerde %0,7 arttığı, kadınlarda %0,5 azaldığı belirtilmektedir. Ayrıca, petrol fiyatlarının düşmesine bağlı olarak ücretlerdeki nisbi düşüşle birlikte önümüzdeki dönemlerde işsizlik oranının daha da yükseleceği tahmin edilmektedir.

Gençlerdeki (16-24) işsizlik oranı %29,9'dur. İki yıllık okul mezunlarında geçen yıla oranla işsizlik %0,7 puan artış kaydetmiştir. İşsizler arasında 745.000'e tekabül eden %55,7 oranındaki vatandaşların herhangi bir mesleğe sahip olmadıkları görülmüştür. İstihdam merkezlerine son bir yıl içinde başvuran işsizlerin oranı %28,8 ve geri kalanların ise bir yıldan daha fazla bir süreyle işsiz olduğu belirtilmektedir.

Genel olarak son on yıllık süre içerisinde kadın haklarına verilen öneme binaen gerek özel gerekse kamu kurumlarında kadın yönetici sayısının arttığı görülmektedir. 2010 yılında 1,5 milyonu aşmayan kadın çalışanların sayısı 2 milyonu aşmıştır. Rekabet şartlarını artırmak için mesleki eğitim merkezlerinden sertifika alanların %70'inin kadın olduğu kaydedilmiştir.

İşsizlikle mücadele kapsamında Çalışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde gençlerin istihdamının sağlanması ve işsizlik sigortasının gayretiyle özel bankalar tarafından temin edilen ucuz ve uzun vadeli krediler aracılığıyla işsizliğe karşı mücadelede başarılı olduğu vurgulanmaktadır. 2000 yılındaki %29,8 oranındaki işsizliğin %11'lere düşmesinin en büyük nedeninin yukarıda açıklanan üçlü yöntemle başarıldığı ancak, ekonomik reformun başarılı olamaması nedeniyle daha fazla iş sahasının yaratılamadığı belirtilmektedir.

Ekonomi politikalarındaki dengesizliğin özellikle %96'ya tekabül eden tarıma elverişli olmayan ülke arazisinin atıl kalmasına neden olduğu ve uygun yöntemlerle özel sektörü teşvikle

işsizliğin azaltılabileceği yetkililerce vurgulanmaktadır. Küçük ve orta ölçekli 1.050.000 işyeri (400.000'i orta ölçekli işletme) olmasına rağmen istihdam edilenlerin %50'ye yakını kamuda çalışmaktadır. Güçlü ekonomiye sahip ülkelerde bu oranın %20 olduğuna işaret edilmektedir.

Özetle, ülkede sağlıklı bilgi ve istatistiki verilerin noksanlığı ve özellikle yapılan konferanslarda kamu yetkililerinin, çalışanların oranıyla ilgili tutarsız rakamlar telaffuz etmeleri dikkat çekmektedir. İşsizlik oranıyla ilgili olarak ILO yetkilisinin vermiş olduğu rakam temel veri olarak kabul edilmektedir. Ülkede çalışan yabancı işçilerin sayısı bilinmemektedir. Çalışma İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanı ülkede resmi olarak 140.000 yabancı işçinin bulunduğunu açıklamakta, Mısır Çalışma Bakanı Cezayir'de 200.000 Mısır uyruklu işçinin bulunduğunu, başka bir yetkilinin kaçak Fas uyruklu 250.000 işçinin tespit edildiğini ve resmi çalışma iznine sahip Çin vatandaşı sayısının 43.000 olduğu ifade edilmektedir.

Ulusal İstatistik Kurumu tarafından yapılan açıklamaya göre %1,8 artışla işsizlik oranının %12,3'e yükseldiği, en fazla işsizliğin kadınlar ile yükseköğretim mezunları arasında olduğu belirtilmektedir. 1.508.000 vatandaşın işsiz, çalışanların sayısının ise 12.277.000 olduğu kaydedilmiştir.

8.2.1.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine/Bölge/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

İstihdamı sağlanmak üzere ülkeye giriş yapan vatandaşlarımız, iş yapan firmalarımızca/firmalarca proje süresince üçer aylık vizeyle giriş yapmakta ve deneme süresi geçtikten sonra oturum müsaadesi almaktadır. Proje teslimi sırasında çıkış işlemleri yapıp transferleri gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle işçilerimiz arasında işsiz bulunmadığı tahmin edilmektedir. Ancak, Cezayirli bir vatandaşla evlenip yerleşenler arasında mevsimlik ya da geçici işsizlik durumları olabilmektedir.

8.3. SOSYAL GÜVENLİK

8.3.1. Sayısal Veriler

8.3.1.1. Sosyal Güvenlik Aylık Prim Ödeme Tablosu

Bölüm	İşveren Payı(%)	İşçi Payı (%)	Sos Hiz. Payı(%)	Toplam (%)
Sosyal Sigorta	12,50	1,50	---	14
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	1,25	---	---	1,25
Emeklilik (01.01.1999)	10	6,75	0,50	17,25
Erken Emeklilik	0.25	0,25	---	0.50
İşsizlik Sigortası	1	0,50	---	1,50
	25	9	0,50	34,50

Ayrıca, işverenlere, işçi ve emeklilere katkı sağlamak için yasada yer verilmeyen ve içtihat kararlarına istinaden tahsil edilen %0,5 oranında lojman, konut edindirme primi de bulunmaktadır.

Sosyal Güvenlik Sistemi

Yaşlılık, maluliyet, dul ve yetim aylıkları

Askeri personel ve bağımsız çalışanlara yönelik özel sigorta sistemleri mevcuttur. Yaşlılık aylığı sigortası için çalışanlardan brüt gelirin %6,75'i, işverenlerden ise %10'u kesilmektedir. Emeklilik yaşı erkeklerde 60, kadınlarda ise 55'dir. Emekli aylığına hak kazanabilmek için en az 15 yıl prim ödenmiş olması gerekmektedir. 32 yıl prim ödenmiş olması halinde yaş haddi aranmamaktadır. Emekli aylığı bağlanması için çalışma hayatına son verilmesi şarttır.

Kısmi aylık için erkeklerin 50 (en az 20 yıl prim ödemiş olmak suretiyle), kadınların ise 45 yaşını doldurmuş olmaları gerekmektedir (en az 15 yıl prim ödemiş olmak suretiyle).

Maluliyet aylığı alabilmek için son üç yıl içerisinde 180 gün veya son 12 ay içerisinde 60 gün çalışılmış ve çalışma gücünün %100'ünün yitirilmiş olması şart olup çalışma gücünün %50'sinin yitirilmesi halinde de kısmi maluliyet aylığı bağlanmaktadır.

Dul veya yetim aylığından yararlanabilmek için vefat eden kişinin hayattayken yaşlılık veya maluliyet aylığı alıyor veya almaya hak kazanmış olması gerekmektedir.

Hastalık ve analık

Tüm çalışanlar nakdi veya ayni sağlık yardımlarından yararlanabilmektedir. Bağımsız çalışanlar, işsiz hak sahipleri, erken emekliler, gaziler ve çalışmayan üniversite öğrencileri sadece ayni sağlık yardımlarından yararlanabilmektedir. Sigorta primi olarak çalışanlardan brüt gelirin %1,5'i, bağımsız çalışanlardan %7,5'i, işverenlerden ise %12,5'i kesilmektedir.

Nakdi hastalık yardımlarından yararlanabilmek için hastalık vuku bulunduğu esnada sigortalılık hali mevcut olmalıdır. Yardımlardan altı ay boyunca yararlanabilmek için sigortalı kişinin son üç ay içerisinde 15 gün (100 saat) veya son 12 ay içerisinde 60 gün (400 saat) çalışmış olması gerekmektedir. Yardımlardan altı aydan uzun yararlanabilmek için sigortalı kişi son 12 ay içerisinde 60 gün (400 saat) veya son 3 yıl içerisinde 180 gün çalışmış olmalıdır.

Nakdi annelik yardımlarından yararlanabilmek için sigortalı kişi son üç ay içerisinde 15 gün (100 saat) veya son 12 ay içerisinde 60 gün (400 saat) sigortalı bir işte çalışmış olmalıdır.

Ayni hastalık yardımlarından yararlanabilmek için hastalık vuku bulunduğu esnada sigortalılık hali mevcut olmalıdır. Yardımlardan yararlanabilmek için sigortalı kişi son üç ay içerisinde 15 gün (100 saat) veya son 12 ay içerisinde 60 gün (400 saat) çalışmış olmalıdır.

İş kazası

Bütün çalışanlar, mesleki eğitim öğrencileri ve üniversite öğrencileri de dâhil olmak üzere sigorta kapsamında bulunmaktadır. Sigorta primi olarak işverenlerden brüt ücret üzerinden %1 oranında prim kesilmektedir. İş kazası yardımlarından yararlanabilmek için asgari çalışma süresi mevcut değildir. İş yerine gidiş-gelişler sigorta kapsamında bulunmaktadır.

Geçici iş göremezlik ödeneği, çalışanın günlük net ücretinin %100'ü olarak, iş göremezlik halinin başladığı günden itibaren, iyileşmenin gerçekleştiği güne kadar veya sürekli iş göremezlik halinin belgelendiği güne kadar ödenir.

İşsizlik

İşsizlik sigortası ücretli çalışanları kapsamaktadır. Sigorta primi olarak çalışanlardan brüt gelirin %1'i, işverenlerden ise %2,5'i kesilmektedir. İşsizlik yardımlarından yararlanabilmek için sigortalı kişinin gayri ihtiyari biçimde işsiz kalmış olması, altı ayı işsizlik öncesi dönemi kapsamak üzere en az üç yıl boyunca prim ödemiş olması, herhangi bir gelir getirici faaliyette bulunmaması, son üç aydır iş arıyor olması ve Cezayir'de ikamet ediyor olması gerekmektedir.

Sigortalı kişinin son 12 ay içerisinde elde ettiği aylık gelir toplamının %50'si ile aylık asgari ücrete göre belirlenen işsizlik ödeneği, sigorta primi ödenen her bir yıl için iki aylık olmak üzere, en fazla 36 ay boyunca ödenebilir. Asgari işsizlik aylığı, asgari ücretin %70'i tutarındadır. Azami işsizlik ödeneği, asgari ücretin üç katı tutarındadır.

8.3.1.2. Emeklilik Aylığı ve Emeklilik Yardımlarından Yararlananların Sayısı

	01.01.2017 - 31.12.2017	Dönemi
Aylık Çeşidi	Yararlanan	
Emeklilik maaşı	2.888.569	
Doğrudan emeklilik maaşı	1.897.287	
Normal emeklilik	826.288	
Erken emeklilik(*)	325	
Nisbi emeklilik(*)	735.118	
Yaş şartı aranmaksızın emeklilik	317.556	
Devredilen emeklilik maaşı	991.282	
Devredilen emeklilik ana maaşı	653.843	
Emeklilik sosyal yardımı	271.158	
Doğrudan yapılan emeklilik sosyal yardımı	190.442	
Devredilen emeklilik sosyal yardımı	80.716	
Diğer yardımlar	18	
Tamamlayıcı (ek) emeklilik	207	

Yurtdışı ödemeleri	6.951
Genel Toplam	8.859.760

(*) Erken ve nisbi emeklilik uygulamaları mevzuattan kaldırılmış olmakla birlikte, daha önceden bu aylıklara hak kazananlar için devam etmektedir.

2017 Yılında Yurtdışında Yapılan Ödemeler:

Fransa	6.563
Tunus	223
Belçika	166
Diğerleri	25
TOPLAM	6.977

8.3.1.3. Emekli Aylığı ve Emeklilik (Sosyal) Yardımlardan Yararlananların Sayısı

Yıl	1(*)	2(*)	3(*)	4(*)	5(*)	6(*)	7(*)	Toplam
2000	656.431	515.774	48.603	25.928	6.402	737	67	1.253.942
2005	869.728	692.905	77.723	40.731	6.491	433	44	1.688.055
2010	1.098.185	897.352	109.369	57.807	6.576	575	28	2.169.892
2013	1.357.912	910.352	139.693	67.482	6.783	214	18	2.482.454
2014	1.467.878	930.341	154.211	70.890	6.815	209	18	2.630.362
2015	1.572.991	952.157	167.290	74.085	6.865	209	18	2.773.615
2016	1.733.972	980.391	178.645	78.406	6.916	209	18	2.978.557
2017	1.897.287	991.282	190.442	80.716	6.951	207	18	3.166.903
2018	1.216.997	1.009.126	201.391	82.787	6.977	207	18	2.517.503

Kaynak: Çalışma İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verileri.

(*)

1. Doğrudan Emekli Aylığı
2. Devredilen Emekli Aylığı
3. Doğrudan Emekli Aylığı Sosyal Yardımı
4. Devredilen Emekli Aylığı Sosyal Yardımı
5. Yurtdışına Yapılan Ödemeler
6. Tamamlayıcı Emekli Aylığı
7. Diğer Sosyal Yardımlar

8.3.1.4. Devredilen Sosyal Yardımlardan Yararlananların Yaş ve Cinsiyetine Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş	Eş Maaşı		Bakmakla Yükümlü Olunan Evlat Sayısı		Bakmakla Yükümlü Olunan Ebeveyn Sayısı		TOPLAM
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Baba	Anne	
0 – 21	-	-	572	5.144	-	-	5.716
21 – 25	-	45	1.191	31.119	-	-	32.355
25 – 30	-	493	846	37.471	-	-	38.810
30 – 35	22	1.703	1.070	34.874	-	-	37.669
35 – 40	98	4.438	1.604	46.527	-	-	52.667
40 – 45	262	9.588	2.533	60.851	-	7	73.241
45 – 50	561	19.504	3.654	63.959	-	35	87.713
50 – 55	1.217	37.179	4.361	55.409	7	226	98.399
55 – 60	1.580	54.092	3.430	36.789	41	523	96.455
60 -65	1.827	74.027	2.108	20.511	112	970	99.555
65 – 70	1.847	95.297	906	8.747	175	1.258	108.230
70 – 75	1.760	72.420	313	3.417	215	1.462	79.587
75 – 80	1.454	71.423	193	1.590	275	1.767	76.702
80 – 85	1.300	63.662	95	937	352	1.899	68.245
85 – 90	885	32.742	47	271	225	1.259	35.429
90 – 95	427	13.719	15	120	132	663	15.076
95 ve Üstü	213	4.698	7	98	53	364	5.433
Toplam	13.453	555.030	22.945	407.834	1.587	10.433	1.011.282

8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

Eğitim Arapça dilinde, parasız ve 16 yaşına kadar zorunludur. 8-14 yaş grubu arasında okullaşma oranının %85'in üzerinde olduğu resmi makamlarca ifade edilmektedir. 2002 yılı verilerine göre ülkenin okur-yazar oranı ancak %70 seviyesinde iken 2014 yılı itibari ile okuma-yazma bilmeyenlerin, nüfusun %14'üne gerilediği belirtilmektedir.

Cezayir 2016-2017 eğitim yılından itibaren Türkçe'nin liselerde okutulması kararı almıştır.

8.5. GÖÇ VE UYUM

8.5.1. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

Türk firmalarının Cezayir'de iş üstlenmeleri 2000'li yıllarda başlamıştır. Firmalarımız inşaat sektörünün hemen hemen bütün alanlarında faaliyet göstermektedirler. Firmalarımızca; sosyal konut, otoyol, tünel, demiryolu ve istasyon, tramvay, baraj, su arıtma tesisi, balıkçı limanı, boru hattı, üniversite ve yurt inşası, cami, iş merkezi, otogar, otel ve otel restorasyonu, benzin istasyonu vb. birçok alanda proje gerçekleştirilmiştir. Firmalarımız ülkede geniş potansiyele sahip olan taş ocakçılığı alanında da faaliyet göstermektedir.

Bu kapsamda, Cezayir'de hâlihazırda değişik büyüklükte 40 kadar Türk müteahhitlik firması faaliyet göstermektedir. Son 10 yılda Türk müteahhitleri tarafından Cezayir'de üstlenilen projelerin toplam değeri yaklaşık 12 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türk müteahhit firmalarınca Cezayir pazarı gelişmeye açık ve potansiyel vadeden bir pazar olarak görülmesine rağmen, pazara girişte var olan engellerin büyüklüğü ve diğer pazarlara nazaran risklerin çokluğu nedeniyle tereddütle yaklaşılmaktadır. Bu bakımdan, idare ve yönetim, firmaların tasarrufunda bulunması koşuluyla Cezayirli firma veya kişilerle yapılacak ortaklıklar ile bürokrasinin azaltılması, karşılaşılabilecek sorunların çözülmesi, ihalelerde yerli firmalara tanınan %25'lik fiyat avantajından faydalanılması ve işlerin sağlıklı yürütülmesi

sağlanabilir. Nitekim anılan ülke, yabancı yatırımcıyı teşvik etmekte aynı zamanda yerli ortak zorunluluğu ile yabancıların bilgi birikimi ve tecrübesinden yararlanmayı amaçlamaktadır.

Cezayir’de Türk müteahhitlik firmalarının karşılaştığı en büyük sorun Türk bankalarının teminat mektuplarının Cezayir bankalarınca kabul görmemesidir. Bu nedenle, firmalarımız, AB ülkeleri veya Arap ülkeleri bankaları aracılığıyla teminat verebilmekte, bu durumda da bankacılık komisyonu ikiye katlanmaktadır. Bahsedilen hususlar firmalarımızın rekabet gücünü zayıflatmaktadır. Ayrıca, bankacılık işlemlerinde katı bürokratik kurallar uygulanmakta, ortaya çıkan zaman kaybı firmaları olumsuz etkilemektedir. Bu kapsamda, para transferleri uzun süre almakta, bu uygulamadan dolayı firmalarımız maddi kayba uğrayabilmektedir.

Öte yandan, 1 yabancı işçiye karşı genel olarak 3 yerli işçi çalıştırılması talep edilmektedir. Vergi yasalarının uygulanmasında mevzuat yeterli olmadığından, çoğu zaman yoruma dayalı uygulamalarla firmalarımız cezai durumlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Çalışma izinleri ile ilgili olarak sistem değişikliği çalışmalarından kaynaklanan nedenlerle işlemler uzun zaman almaktadır.

9. FRANSA

9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

9.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2018 itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk**
Erkek	32.394.531	3.038.000	132.100
Kadın	34.598.168	3.162.000	117.000
Toplam	66.992.699 (p)	6.200.000 *	249.100***

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE)

*INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları, 26.03.2019 tarihli yayın

** Sadece Türk vatandaşı olanlar, INSEE 2015 Nüfus sayımı sonuçları, 26.03.2019 tarihli yayın.

*** 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Başkonsolosluk kayıtlarına göre vatandaşlarımızın (çifte vatandaşlar dahil) sayısı 719.083'dür.

9.1.2. Fransa'da Yaşayan Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

1998-2015 yılları arasında Fransız vatandaşlığına geçen Türklerin sayısı 166.811'dir. Fransız vatandaşlığını doğumla alan çocukların sayısı bu sayıya dâhil edilmemiştir. Son yıllarda, yılda ortalama 6.000 vatandaşımız Fransız vatandaşlığına geçmiştir. Fransız uyruğuna kabul edilen vatandaşlarımızın Türk vatandaşlığından çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır.

En son yayınlanan verilere göre, Fransız vatandaşlığına geçen Türklerin sayısı ve Fransız vatandaşlığını kazanma şekli aşağıdaki tabloda verilmiştir:

31.12.2018 itibarıyla

Yıllar	Fransız vatandaşlığını kazanma şekli				Toplam
	Yasal düzenleme / İdari karar	Evlilik	Beyan	Diğer/tasnif dışı	
2010	4.981	581	4.101	4	9.667
2011	3.458	578	4.238	3	8.277

2012	1.965	535	4.416	4	6.920
2013	1.736	268	3.865	4	5.873
2014	1.626	311	3.894	4	5.835
2015	1.456	344	3.790	5	5.595

Kaynak: Fransa İçişleri Bakanlığı

9.1.3. Türk Kökenlilerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

1 Ocak 2015 tarihi itibarıyla

	0-15	15-24	25-54	55+	Toplam
Erkek	3.709	8.878	92.643	27.081	132.311
Kadın	3.630	10.086	79.893	23.671	117.280
Toplam	7.339	18.964	172.536	50.752	249.591

Kaynak: INSEE,2015 yılı verileri

9.1.4. Türk Kökenlilerin Bölgelere Göre Dağılımı

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla

Bölge (Başkonsolosluklar Görev Bölgeleri)	Toplam
Paris	277.000
Lion	142.940
Strazburg	141.143
Marsilya	58.000
Nant	60.000
Bordo	40.000
TOPLAM	719.083

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen tahmini veriler

9.1.5. Türk Kökenlilerin Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

1 Ocak 2015 tarihi itibarıyla

	%	Bin
Avrupa	35,4	2.185
AB	30,8	1.897
İspanya	4,0	249
İtalya	4,6	286
Portekiz	10,1	622
Birleşik Krallık	2,4	148
AB 27 dışı Avrupa ülkeleri	9,6	591
Diğer Avrupa Ülkeleri	4,7	288
Afrika	44,6	2.754
Cezayir	12,8	791
Fas	12,0	741
Tunus	4,4	270
Diğer Afrika Ülkeleri	15,4	8.952
Asya	14,3	883
Türkiye	4,0	249*
Kamboçya, Laos, Vietnam	2,6	160
Diğer Asya Ülkeleri	7,7	475
Amerika, Okyanusya	5,6	346
Toplam	100,00	21.887

Kaynak: INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları, 26.03.2019 tarihli yayın.

9.1.6. Fransa'ya Göç Eden Fransa'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

INSEE tarafından yayınlanan 31.12.2018 tarihli verilere göre, 2016 yılında göçmen olarak 2.865 Türk Fransa'ya gelmiştir. Bu sayı öğrencileri ve aile birleşimi kapsamında gelenleri de kapsamaktadır.

9.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

T.C. Başkonsoloslukları	Doğan	Ölen	Evlenen
Paris	3.094	348	918
Strazburg	1.462	231	396
Liyon	1.062	248	460
Marsilya	430	63	153
Bordo	362	27	94
Toplam	6.410	917	2.021

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları.

9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

9.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

1. Mesleki Geleceğini Seçme Hürriyeti Kanunu

Fransa Çalışma Bakanlığı, iş piyasasının yeni ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden şekillendiğini, önümüzdeki on yıl içerisinde her iki meslekten birinin değişime uğrayacağını, küresel düzeydeki beceri/yetenek savaşlarını kazanabilmek ve geleceğe güven ve istekle yönelebilmek için mesleki becerilere yatırım yapılması gerektiğini açıklamıştır. Bu kapsamda istihdam piyasasının güncel ve gelecekteki ihtiyaç ve taleplerine cevap verebilmek için mesleki eğitim, çıraklık ve işsizlik sigortası sisteminde köklü değişiklikler yapılmasına olanak sağlayan **Mesleki Geleceğini Seçme Hürriyeti Kanunu** 5 Eylül 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bununla çıraklık ve mesleki eğitim sistemi reform edilmiş, işsizlik sigortası, istihdamda kadın erkek eşitliği, engellilerin istihdama erişimi ve geçici görevlendirilmelerde usulsüzlükle mücadele kapsamında önlemler alınmıştır:

▪ Çıraklık Reformu

Temel Tespitler:

Almanya'da 15-25 yaş arasındaki gençlerin %15'i çıraklık eğitimi alırken; Fransa da bu oran %7'dir. Diğer yandan, çıraklık eğitimini tamamlamış gençlerin %70'i, eğitimlerini

tamamlandıktan ortalama 7 ay sonra iş bulurken, bu oranın klasik eğitimi tamamlayan gençlere kıyasla %20 daha fazla olduğu kaydedilmektedir. Çıraklık reformu ile çıraklık eğitimi alan gençlerin ve çıraklık eğitiminde yer alan şirketlerin sayısının artırılması amaçlanmaktadır. Çıraklık Reformuna ilişkin çalışmalar Çalışma Bakanlığı girişiminde, Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğrenim, Araştırma ve Yenilik Bakanlığı ile ortaklaşa yürütülmüştür. Çıraklık eğitimine erişimin önündeki engellerin kaldırması ve eğitimin kalitesinin ve cazibesinin artırılması için alınan tedbirler aşağıda sıralanmaktadır:

- 16-20 yaş aralığındaki çıraklık eğitimi alan gençlerin aylık net maaşları %30 artırılmıştır.
- 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla, çıraklık eğitimine devam eden 18 yaşını doldurmuş olan gençlere sürücü belgesi alma masrafları için 500 Avro finansal yardım sağlanmıştır.
- Yıl içerisinde iş sözleşmesi durdurulan çıraklar, öğrenim yılı kaybetmeyecektir.
- Çıraklık eğitimi için 26 olan yaş sınırı 30'a çıkarılmıştır.
- Her yıl çıraklık eğitimindeki yaklaşık 15.000 genç, Erasmus Pro'dan yararlanarak, başka bir Avrupa ülkesinde mesleki deneyim kazanabilecektir.

Mesleki Eğitim Reformu

Temel Tespitler:

Şirketler büyüyebilmek için yeterli düzeyde kalifiye çalışanlarının bulunmamasından şikâyet etmektedir. KOBİ'lerde çalışan işçilerin ise mesleki eğitime erişim imkânı orta ve üst düzey yöneticilere kıyasla iki kat daha düşüktür. 30 yaş altı gençlerin %69'u meslek ya da işyeri değiştirmeyi düşünmektedir. Bu kapsamda, mesleki eğitimi ve mesleki hareketliliği desteklemek için alınan tedbirler aşağıda sıralanmaktadır:

- Yeni bir mesleki projesi olan ve farklı bir mesleki faaliyete yönelebilmek için işinden istifa edenler işsizlik sigortasından yararlanabilecektir.
- 250 ve altında çalışanı olan ve meslek lisesi ve çıraklık eğitimi kapsamında öğrenci yetiştiren şirketlere özel destek yardımları sağlanacaktır.
- Gençlere mesleki yönelimlerinde yardımcı olabilmek için, tüm bölgelerin ortaöğretim ve liselerinde uzmanlar tarafından meslekler ve çalışma alanları hakkında bilgilendirme yapılacak, çıraklık ve mesleki eğitime yönelecek çocuklar için orta son sınıfta (troisième) "mesleki hazırlık" adı altında yeni bir sınıf kurulacaktır.

- Kişisel mesleki eğitim hesabı saat yerine Avro üzerinden yeniden düzenlenerek, istedikleri mesleki eğitime yönlenebilmeleri için çalışanların kişisel mesleki eğitim hesaplarına yılda 500€ aktarılacaktır. Vasıfsız çalışanların, meslek edinebilmeleri için ise, yılda 800 € maddi destek sağlanacaktır.
- Çalışanların mesleki eğitim haklarını takip edebilmeleri için dijital bir uygulama oluşturulacaktır.
- Şirketler mesleki eğitim için tek bir katkı payı ödeyecekler ve mesleki eğitim katkı payları doğrudan URSSAF tarafından toplanacaktır.
- Mesleki eğitim ve çıraklık eğitiminden sorumlu "Fransa Beceriler Kurumu" adında yeni bir kamu kurumu oluşturulacaktır. Mesleki eğitimlerin kolay erişebilir olması ve şeffaf bir şekilde değerlendirilmesi sağlanacaktır.
- Çoğunlukla kadın olan, yarı zamanlı çalışanlar için mesleki eğitim hakları genişletilecektir.

Kanun, istihdamda cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi, engelli istihdamının artırılması ve geçici süreli işçi çalıştırılması esnasında usulsüzlükle mücadele edilmesine yönelik önlemler de içermektedir.

- Engelli işçi çalıştırma yükümlülüğü şirketler düzeyinde ele alınacaktır. Böylece engelli kişiler için +100.000 yeni iş olanağı oluşturulacaktır.
- Uyumlaştırılmış şirketlerde iş imkânı 2022 yılında kadar 40.000'den 80.000'e ulaşacaktır.
- Geçici süre ile yabancı işçi çalıştırılması kapsamında usulsüzlükle mücadele edilebilmesi için, teftişler artırılmış olup, usulsüzlüğün tespit edilmesi durumunda şantiyeler kapatılabilecektir. Bununla beraber, eşit işe eşit ücret prensibi kapsamında, Fransa'da ikamet eden veya herhangi bir işin ifası için geçici süre ile Fransa'ya gelen kişiler, iş kolu sözleşmesi ile sunulan aynı haklardan yaralandırılacak ve net maaşları eşit olacaktır.

Çıraklık ve Mesleki Eğitimin Teşvik Edilmesi ve Tanıtılması

28 Mayıs 2018 tarihinde, France 3 kanalının 24 bölgesel istasyonu ve France Bleu ağının 44 istasyonu televizyon, radyo ve internet sitelerinde en az 60 saat mesleki eğitiminin tanıtılmasına yönelik program yapmışlardır. Bununla beraber, Meslekler ve Zanaatkârlar Odaları 2022 yılına

kadar %40 oranında daha fazla çırak yetiştirmeyi taahhüt etmişlerdir. Çırak sayısının 140.000'den 200.000'ne çıkarılması hedeflenmektedir. Sanayi sektörü temsilcileri de aynı oranda taahhütte bulunarak, 5 yıl içinde çırak sayısının 62.000'den 87.000'ne çıkarmayı hedeflemektedirler.

2. Yoksulluğu Önleme Strateji Belgesi

Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Yoksullukla Mücadele Ulusal Strateji Belgesini 13 Eylül 2018 tarihinde kamuoyuna sunmuştur. Yürütülen kamu politikalarına rağmen, Fransa'da yoksulluğun direnç gösterdiği, belirli bölgelerde sosyal kökene göre yoğunlaşarak karakterize olduğu belirtilmiştir. Yoksulluğu bitirme ve istihdamla özerklik kazanma bakış açısı olmadan yürütülen iyileştirici politikaların, yalnızca yoksullara hayatta kalma imkânı tanımakta olduğu ifade edilmiştir. "Kader Eşitsizliğini" önlemek ve "Hakiki Fırsat Eşitliği"ni sağlayabilmek için, Yoksullukla Mücadele Planına 8,5 milyar Avro bütçe ayrıldığı açıklanmıştır.

Temel Tespitler ve Eşitsizliğe Neden Olan Etkenler:

Fransa'da 2 milyon genç NEET² grubunda yer almaktadır. 9 milyon kişi yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır. Ailelerin üçte biri tek ebeveynlidir. İşsizlerin yoksulluk oranı, diğerlerine göre beş kat daha fazladır. Aktif dayanışma yardımı (RSA)³ alan kişi sayısı 2 milyondur, bunların %50'si dört yıldan uzun süredir yardım almaktadır. Fransa'daki mevcut sosyal model yoksulluğun önlenmesi ve kişilerin istihdam yoluyla özerklik kazanması için yetersiz kalmakta; dolayısıyla yoksulluğun yeniden oluşmasına engel olamamaktadır. Genel anlamda, bugünün yoksul çocukları yarının yoksul yetişkinleri olacaktır. Çocukluğun ilk yıllarından başlayarak maruz kalınan yoksulluğun ve sınıf toplumunun önlenmesi ancak; eğitim ve istihdam yoluyla sosyal hareketlilik⁴, bağımsızlaşma ve "kader"i yönetebilme ile mümkün olacaktır.

Meclis bünyesinde görev yapmakta olan Sosyal İşler Komisyonu'nun, Sağlık Bakanı Buzyn'e sunduğu Rapor'da, Fransa'da her üç öğrenciden birinin okula yemek yemeden gittiği,

---

² NEET (not in employment, education or training – çalışmayan, eğitim ve mesleki eğitim görmeyen)

³RSA, gelir şartına bağlı olarak sağlanan asgari geçim yardımıdır.

⁴Bir bireyin veya toplumsal grubun başka bir toplumsal gruba geçebilmesi durumu.

dezavantajlı grupta kabul edilen çocuklarda ise, bu oranın daha da yüksek olduğu yer almaktadır. Bu nedenle, beslenmenin çocuğun en temel haklarından biri olduğu, okul başarısına giden yolun kuşkusuz beslenmeyle de ilişkili olduğu üzerinde durularak, küçük yerleşim yerlerinde ve öncelikli okullarda "1 Avro'ya yemek"; "Okul yemekhanelerine daha evrensel erişim" ve "Öncelikli okullarda kahvaltı dağıtımı" ile tüm çocuklara aynı başarı koşulları altında güne başlama fırsatının verilmesini teminen adımlar atılmıştır.

Strateji 5 temel taahhüdü içermektedir:

1. Yoksulluğun tekrarlanmasını önlemek için, erken çocukluk döneminden itibaren eşitliğin sağlanması,
2. Çocukların temel haklarının günlük yaşamda güvence altına alınması,
3. Tüm gençlere eğitim güvencesi sunulması,
4. Daha erişilebilir, daha adil ve daha iş dostu sosyal hakların oluşturulması,
5. İstihdama erişimde herkese eşlik edilmesi.

Hedef 1: Yoksulluğun tekrarlanmasını önlemek için, erken çocukluk döneminden itibaren fırsat eşitliğinin sağlanması

Bütçe: 1,24 milyar €

- Anaokulu öncesi (0-3 yaş) çocuk gelişimi ve dil öğrenimini teşvik etmek için 600.000 erken çocukluk uzmanına eğitim verilmesi,
- Kırılgan bölgelerde çocuk bakım hizmetlerinin geliştirilmesi ve belediyelere yüklenen masrafların azaltılması,
- Öncelikli bölgelerde ebeveynlere destek sunacak 300 sosyal merkezin kurulması,
- Kreşlerde yer tahsisi için mevcut düzenlemelerin şeffaflığının artırılması,
- Öncelikli 60 mahallede yer alan anaokullarının her sınıfında, bir öğretmen ve anaokullarından sorumlu özel temsilci olmak üzere iki kişinin görevlendirilmesi,
- İlave 300 meslek temelli kreş kurulması.(AVIP adı verilen bu uygulamayla, ebeveynler İş Kurumu yetkilileriyle kişiye özgü iş arama desteklerinden yararlanırken; istihdama erişimlerinin teşvik edilmesi için çocuk bakım hizmeti de almaktadırlar.)
- 2019 yılı içerisinde kreş bakım hizmetleri masraflarının ödenmesine destek sunmak için, tamamlayıcı sigortanın oluşturulması.

Hedef 2: Çocukların temel haklarının günlük yaşamda güvence altına alınması

Bütçe: 271 milyon €

Sokakta yaşayan çocuklara karşı özel bir seferberlik başlatılarak, "önce konut" planı çerçevesinde çocukların güvenli yerlere yerleştirilmesi kamu politikasının öncelikli hedefi olacaktır. Yoksul durumdaki çocukların gıda, sağlık, kültür, eğlence ve tatil gibi temel hizmetlere erişim sağlamaları için somut önlemler alınacaktır. Kırılgan bölgelerdeki okullarda sabah kahvaltısı dağıtılmasını ve okulların bir öğün yemek ücretini 1 €'ya kadar düşürmesini sağlayacak teşvik mekanizması oluşturularak, yemek ücretleri daha erişilebilir seviyeye getirilecektir. Özellikle bebek maması olmak üzere, bebek beslenmesinin maliyetini önemli ölçüde azaltan "Akıllı Yeme-Manger Malin" programı genelleştirilecektir. Anne-çocuk sağlığı merkezlerinin (PMI) görevleri, özellikle 0-6 yaş arası çocukların sağlık hizmetlerine daha iyi erişim sağlayabilmelerine olanak sağlayacak şekilde güçlendirilecektir.

Hedef 3: Tüm gençlere eğitim güvencesi sunulması

Bütçe: 439 milyon €

Yoksulluk Stratejisi, eğitim ve mesleki eğitim sisteminde önemli reformlar gerçekleştirilmesini öngörmüştür. Her yıl 20.000 genç okulu bırakmaktadır, okul bırakma durumunda olan gençlere yönlendirme yapılacaktır. 18 yaşına kadar tüm gençlere eğitim/mesleki eğitim yükümlülüğü getirilecektir. "Silik-görünmez" olarak nitelenen çocukların yeni entegrasyon yollarıyla kimliklerini geliştirmeleri sağlanacaktır. Beceri yatırım planının ve yerel misyonların seferber edilmesi yoluyla, her gencin ihtiyaçlarına göre uyarlanmış destek programlarının geliştirilmesine devam edilecektir.

Hedef 4: Daha erişilebilir, daha adil ve daha iş dostu sosyal hakların oluşturulması

Bütçe: 4,97 milyar €

- Kurumlar arasında bilgi akışının sağlanması, hak edilen ödemenin yapılması ve potansiyel faydalanıcıların belirlenmesi yoluyla sosyal yardım sistemini yenilenmesi,
- Koşulsuz sosyal hizmetlerin genelleştirilmesi ile haklara ve sosyal hizmetlere erişimin güçlendirilmesi,
- RSA alıcıları için CMU-C'nin (ücretsiz ek sağlık sigortası) otomatik olarak yenilenmesi,
- Öncelikli bölgelerde 100 sağlık merkezinin oluşturulması,

- Optik, işitme ve diş masraflarında %100 oranında ödeme yapılmasına destek sağlanması,
- Yatak/donanımlı yatak sayısında artış yapılması, terapi koordinasyon merkezlerinin kapasitesinin güçlendirilmesi.

Hedef 5: İstihdama erişimde herkese eşlik edilmesi

Bütçe: 1,04 milyar €

Sürdürülebilir şekilde yoksulluktan kurtulmanın yolu iş aracılığıyla özerk olmaya bağlıdır. Asgari geçim yardımı ile yaşayan ve "istihdam edilemez" olarak düşünülen vatandaşların yaşadığı bir toplumda yoksulluğu tamamen bitirmek mümkün olamayacaktır. 2008 krizinden bu yana, asgari geçim yardımı harcamalarında %80 artış olurken, entegrasyon harcamaları %40 oranında düşüş göstermiştir. Söz konusu durum, bölgeler arasında mesleki yönlendirme alanında eşitsizliği genişletmiştir. Bu nedenle, özellikle asgari geçim yardımı alan ve içine kapanık yaşayan kişilerin mesleki entegrasyonlarına gerçek anlamda yardımcı olacak mekanizmalar oluşturulacaktır. Mevcut durumda, RSA yardımı alan bir kişinin, gerçek anlamda iş arayabilmesi için, öncelikli olarak sağlık, çocuk bakımı, ehliyet gibi problemlerin üstesinden gelmesi gerekmektedir. Bu durum kişinin, cesaretinin kırılmasına, motivasyonunu kaybetmesine ve istihdam piyasasından uzaklaşmasına neden olmaktadır. Yeni düzenleme ile, *kaynak-destek-istihdam* çerçevesinde, mesleki entegrasyon sürecinde kişinin günlük hayatta karşı karşıya kaldığı problemler eş zamanlı olarak çözüme kavuşturulacaktır.

3.Çalışma Hayatında Kadın ve Erkekler Arasında Gerçek Anlamda Eşitliği Sağlanmasına Yönelik Eylem Planı

Temel Tespitler: Fransa'da kadın erkek arasındaki ücret eşitsizliği %25; aynı işi yapan kadın-erkek arasındaki ücret eşitsizliği ise %9'dur. Fransa Çalışma Bakanı Muriel Penicaud 23 Mart 2018 tarihinde, çalışma hayatında kadın ve erkek arasında gerçek anlamda eşitliği sağlamak amacıyla, işte ücret eşitsizliği ile cinsiyet ayırımı ve cinsel tacizle mücadele konusunda 15 eylemin yürürlüğe gireceğini bildirmiştir. Bu kapsamda, çalışma hayatında "eşit işe eşit ücret" ilkesinin tam olarak uygulanması, şirketlere ücret eşitliği/eşitsizliği konusunda hesap verebilirlik ilkesinin getirilmesi, konuyla ilgili teftişlerin 4 katına çıkarılması, iş ve özel hayatın uyumunun teşvik edilmesi, işte taciz olaylarının önlenmesi, bilgilendirme ve cezai yaptırımların uygulanması gibi bir dizi önlem hayata geçirilmiştir.

4. Yeşil İşler ve Beceriler

Temel Tespitler:

Çevreye daha saygılı sosyal ve üretim modelinin tesisi günümüzde bir zorunluluk haline gelmiştir. İklim değişikliği tüketim, üretim, çalışma ve birlikte yaşama biçimlerimizin değiştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Ekolojik geçiş istihdam ve mesleki becerileri doğrudan ilgilendirmektedir. Eko faaliyetler ve çevresel anlamda katı istihdam aktif nüfusun %2'sini teşkil etmektedir. (456.000 iş) Çevresel bir amacı olan ve çevreye duyarlı yeşil işler bugün 4 milyon işe tekabül etmektedir. Bu sebeple, yeşil büyüme birçok yeni beceri ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Yeşil büyüme bir dizi beceri, eğitim ve mesleki deneyimi gerektirmektedir.

Bu nedenle, Beceri Yatırım Planının da bir parçası olan yeşil işlere yönelik 10.000 mesleki eğitim kursu Fransa İş Kurumu ile ortaklaşa finanse edilecektir.

5. Acil Ekonomik ve Sosyal Önlemler Yasası

Fransa'da akaryakıt zamlarına ve ekonomik şartların kötüleşmesine tepki olarak 17 Kasım'da başlayan "Sarı Yelek" hareketlenmesini bastırabilmek için Hükümet bir takım ekonomik ve sosyal önlemler almıştır:

Acil Ekonomik ve Sosyal Önlemlere ilişkin Yasa Tasarısı, Fransa Ulusal Meclisi tarafından 20 Aralık 2018 tarihinde kabul edilmiştir. Yasa ile halkın alım gücünü yükseltecek dört önlem belirlenmiştir:

1. Hükümet 5 Şubat 2019 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere asgari ücret kazanan herkesin aylık net gelirine 100€ zam olacak şekilde aktif geçim yardımını artırmıştır. Aylık net geliri 3.000€'dan az olan iki çocuklu ailelerin ise ücretlerine yansıtılacak olan zam miktarı 200€ olarak belirlenmiştir.

2. Her bir işçiye 1.000€'ya kadar prim verilecektir. Net geliri 3.600€'nin altında olanların alacakları primler vergiden muaf tutulacaktır.

3. Fazla mesai sonucu kazanılan ücretlere vergilendirme yapılmayacaktır.

4.Aylık net emekli maaşı 2.000€'dan düşük olan emekliler Genel Sosyal Katkı (CSG) vergisine yapılan artıştan etkilenmeyecektir. Emekli maaşlarına eski oran üzerinden vergilendirme yapılacaktır.2018 yılında, emekli maaşlarına uygulanan CSG vergisine %1,8 oranında artış yapılmış, CSG vergisi %6,6'dan %8,3'e yükseltilmiştir. Bu önlem ile emeklilerin ortalama olarak %70'nin maaşlarına eski oranlar üzerinden vergilendirme yapılacaktır.

9.2.2. Sayısal Veriler

9.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek			Toplam	
	Sayı (Bin)	%	Sayı (Bin)	%		Sayı (Bin)	%
Ülke Geneli*	14.263	51,7	15.404	60,7		29.668	56,1
Göçmen**	927.8	47,0	1.195.4	67,1		2.123.2	56,6

Kaynak: Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Ulusal Kurumu

(*)INSEE 2019 verileri

(**)INSEE 2016 verileri

9.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Vatandaşlarımızın istihdam oranları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Vatandaşlarımızın istihdam ve işsizlik oranları:

2018 itibarıyla

	İstihdam oranı	İşsizlik oranı*
Kadın	32,0	39,7
Erkek	81,3	20,8
TOPLAM	57,8	25,8

(*)Çifte vatandaşlarımızla beraber işsizlik oranının düşüş göstererek %18-20 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

9.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

2010 yılı itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Oranı %
Tarım, Balıkçılık ve ormancılık	2
Sanayi	13
İnşaat	39
Hizmet Sektörü	46
Ticaret; otomobil ve motosiklet tamiri	9
Taşımacılık, Depolama	2
Konaklama, Lokantacılık	15
Bilişim, İletişim	0
Banka, finans ve sigorta	1
Emlak İşleri	0
Bilimsel ve teknik faaliyetler;	1
İdari ve destek hizmetleri	10
İdari Kamu Yönetimi	1
Eğitim	2
Sağlık, sosyal işler	1
Temizlik işleri	2
Diğer Hizmet Sektörleri	2
Toplam	146

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü, İstihdam Araştırmaları 2010 verileri

9.2.2.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Kurumunun son yıllarda yayınlanan verilerine göre, vatandaşlarımız arasında bağımsız çalışanların oranı yaklaşık %16-17 arasında değişmektedir.

Vatandaşlarımızın önemli bir kısmı inşaat sektöründe taşeronluk yapmaktadır. Vatandaşlarımız tarafından kurulan şirketlerin kendi aralarında rekabet ettikleri ve rekabet stratejisi olarak fiyat düşürdükleri, bunun sonucu olarak da karın ve kalitenin düştüğü gözlemlenmektedir. Söz konusu sorun, beraberinde sigortasız ya da eksik primle işçi çalıştırma ve vergi kaçırma gibi kanuni olmayan bir takım yollara başvurulmasına da neden olmaktadır.

Paris ve çevresinde (Ile de France) hızlı yemek türü olarak isimlendirilen işletmelerin (dönercilik vb.), terzi tamirat atölyelerinin önemli bir kısmının vatandaşlarımız tarafından işletildiği bilinmektedir. Bu tespit, Fransa geneli için de, oran farklılıklarıyla birlikte, benzerlik arz etmektedir.

9.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

2018 ve 2019 yılları itibarıyla

2018			
Saatlik		Aylık	
Brüt	Net	Brüt	Net
9,88	7,58	1.498,47	1.148,96
2019			
Saatlik		Aylık	
Brüt	Net	Brüt	Net
10,03	7,72	1.521,22	1.204,20

Kaynak: Fransa İş Kurumu.

İşkolları İtibariyle 2017 Yılında Ortalama Ücretler

İş kolları	31 Aralık 2015 itibariyle çalışan sayısı	Ücretler (Avro)		
		2016 yılı	1 Yıllık Değişim	2017 Yılı
Metalürji ve çelik	1.622 100	2.856	1,6	2.901
İnşaat ve bayındırlık işleri	1.351 300	2.075	1,5	2.106
Kimya ve ilaç	512.700	3.103	1,5	3.149
Plastik, kauçuk ve yanıcı maddeler	218.400	2.699	1,7	2.744
Cam ve inşaat malzemeleri	196.800	2.326	1,5	2.360
Ağaç ve ağaç ürünleri	249.000	2.148	1,2	2.173
Giyim, deri, tekstil	470.900	1.946	1,5	1.975
Kültür ve iletişim	533.700	2.725	1,2	2.757
Tarım/gıda ürünleri	834.800	1.993	1,4	2.020
Toptan ticaret ve ithalat-ihracat	383.700	2.481	1,6	2.520

Gıda ticareti	690.600	1.788	1,1	1.807
Gıda hariç perakendecilik	384.500	1.943	1,4	1.970
Otomobil ve yürüyen araçlara yönelik hizmetler	506.800	1.989	1,5	2.018
Otel, lokanta ve turizm	981.300	1.705	1,3	1.727
Taşımacılık	888.200	2.143	1,2	2.168
Sağlık ve sosyal hizmetler	2.000.200	1.755	---	---
Bankacılık, mali kurumlar ve sigortacılık	749.300	3.251	1,3	3.293
Emlakçılık ve emlak ile ilgili diğer hizmetler	320.900	2.366	---	---
İşletmelere yönelik hizmet veren araştırma şirketleri	986.100	2.890	1,5	2.933
Hukuk ve muhasebe işleri	256.400	2.521	2,1	2.573
Temizlik, kurtarma ve güvenlik	663.200	1.631	0,8	1.644
Tarım dışı muhtelif branşlar	691.800	2.192	1,7	2.229

Kaynak: Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü DARES,2018

9.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün (DARES) en son 2018 yılında yayınlanan 2016 yılı verilerine göre, Fransa'da genel sendikalaşma oranı %10,8; kamuda sendikalaşma oranı ise %18,7'dir. Bu oran Avrupa'daki en düşük sendikalaşma oranlardan birisidir.

DARES tarafından 2018 yılı Mart ayında yayınlanan verilere göre, 2015 yılında bağtlanan 717 toplu iş sözleşmesi 15,5 milyon çalışanı kapsamaktadır. (Tarım sektörü hariç) bağtlanan toplu iş sözleşmelerinin genelinde ortalama net ücret ise 2.270 Avro'dur.

9.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam	
	Sayı	Sayı	Sayı	%
Genel	2.693,6	2.911,4	5.605,0	8,3
Göçmen	---	---	---	16,3*
Türk	---	---	---	18-20*

Kaynak: İş Bulma Kurumu (Pole Emploi)

*İstatistik Kurumları milliyete dayalı araştırma yapmamakla beraber, yabancılar arasında işsizlik oranının, ulusal işsizlik oranının iki katı civarında olduğunu belirtmektedir. Vatandaşlarımız arasında ise, kadınların istihdam piyasasında yeteri kadar yer almamasından dolayı bu oranın daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir. INSEE araştırmaları, özellikle doğum yeri Türkiye olan Türkler arasında işsizliğin daha yüksek olduğunu belirtmektedir. INSEE'nin 2017 yılına ait istihdam anketi sonuçlarına göre, 2017 yılında göçmenler arasındaki işsizlik oranı %16,3, AB dışındaki ülkelerden gelen göçmelerin işsizlik oranı ise %19,3'dür. Vatandaşlarımız arasında işsizlik oranının Fransızlara kıyasla iki katı üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Türk kadınlarının istihdam piyasasında yeteri kadar yer almamaları da işsizlik oranlarımızı artırmaktadır. Buna ek olarak, çalışır görünen çok sayıda vatandaşımızın önemli bir kısmının vasıfsız olması sebebiyle istihdam güvencesi olmayan düzensiz, geçici ve düşük ücretli işlerde çalışmak durumunda oldukları bilinmektedir.

9.3. SOSYAL GÜVENLİK

9.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

1. Bağımsız Çalışanlar Sosyal Güvenlik Rejimi (RSI)

Bağımsız Çalışanlar Sosyal Güvenlik Rejimi (RSI) 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla Genel Rejimle birleşmiştir. Yeni uygulamanın, meslek hayatında hem kendi hesabına hem de bir iş akdine bağlı olarak çalışmış kişilerin, hizmet cetvellerinin düzenlenmesini; temel ve ek emeklilik hak ve maaşlarının hesaplanmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir. RSI'nin Genel Rejime dâhil olabilmesi için iki yıllık bir geçiş dönemi öngörülmüştür. Uygulama sayesinde bağımsız çalışanların, iş akdine bağlı olarak çalışanlar gibi sosyal güvenlik sisteminden daha hızlı ve etkili yararlanmaları amaçlanmaktadır.

2. İşsizlik Sigortası Prim Oranı

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren özel sektörde çalışan ücretliler için %2,40'dan %0,95'a düşmüş olan işsizlik sigortasına ait işçi payı, 1 Ekim 2018 tarihinden itibaren tamamen kaldırılmıştır.

3. Meslek Hastalıkları Tazminatları

1 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla, hastalığa ilk tıbbi tanının konulduğu tarihten itibaren tazminatlar ödenmeye başlanmıştır. Önceki düzenlemede, mağdurun hastalığı ile mesleki faaliyeti arasında ilişkinin tıbbi raporla belirlendiği tarihte meslek hastalıkları ödenekleri başlamaktaydı.

9.3.2. Sosyal Sigortalar

9.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2019 tarihi itibarıyla

Sigorta kolları / Mesleki riskler	İşçi payı		İşveren payı	
	Prime esas aylık ücret tavanı (€)	Oran (%)	Prime esas aylık ücret tavanı (€)	Oran (%)
GENEL REJİM:				
Hastalık, analık, maluliyet, ölüm sigortası*	-	-	Ücretin tamamı	7 veya 13
Dayanışma	-	-	Ücretin tamamı	0,3
Yaşlılık sigortası	3.377	6,90	3.377	8,55
Yaşlılık sigortası	Ücretin tamamı	0,4	Ücretin tamamı	1,9
İş kazası	-	-	Ücretin tamamı	Risklere göre değişmektedir
Aile yardımları**	-	-	Ücretin tamamı	5,25 veya 3,45

Genel Sosyal Katılım (CSG)	Ücretin % 98,25'i	9,2		
Sosyal Güvenlik Açıklarının Kapatılması (CRDS)	Ücretin % 98,25'i	0,5		
İşsizlik sigortası*	-	-	13.508	4,05
EK EMEKLİLİK REJİMİ***				
Ücretliler (ARRCO) ve Üst düzey yöneticiler (AGIRC)				
Dilim 1	3.377	3,15	3.377	4,72
Dilim 2	3.377-27.016 arası	8,1	3.377-27.016 arası	12,15
Dilim A	3.311	3,1	3.311	4,65
Dilim B + C	3.311-26.488 arası değişmekte	7,8	3.311-26.488 arası değişmekte	12,75

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS) Sosyal Güvenlik Tavanı

* 2019 yılı Sosyal Güvenlik Bütçe Kanunu, 01.01.2019 tarihinden itibaren:

- %0,75 oranında olan hastalık sigortası işçi payını tamamen kaldırmış olup, işveren payını %7 (ücretleri yıllık asgari ücretin 2,5 katını geçmeyen kısımlar için) veya %13 oranına çıkarmıştır,

- Ayrıca, işsizlik sigortası işçi payını tamamen kaldırmış olup, işveren payını ise %4'ten %4,05'e çıkarmıştır.

** "Fillon" indirimi kapsamında olan işletmelerde, sadece asgari ücretin 1,6 katından düşük çalıştırdıkları ücretlilere ve ayrıca, yıllık gelirleri asgari ücretin 3,5 katından düşük veya eşit olanlara uygulanan oran %3,45'dir.

*** Ek Emeklilik Rejimleri ARRCO ve AGIRC, 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla birleşmiştir.

9.3.2.2. Sosyal Güvenlik Tavanı

	2018 Yılı	2019 Yılı
Yıl	39.732 €	40.524 €
Ay	3.311 €	3.377 €
Üç ay	9.933 €	10.131 €

15 Gün	1.656 €	1.689 €
Hafta	764 €	779 €
Gün	182 €	186 €
Saat	25 €	25 €

Kaynak: Sosyal Güvenlik ve Aile Yardımları Primleri Tahsilat Kurumu (URSSAF)

9.3.2.3. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (€)	
	Genel*	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	14.352.420	-	115,2 Milyar	-
Maluliyet				
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)				
İş Kazası	632.918		8,8 Milyar	
Meslek Hastalığı	48.522			
Sağlık/Hastalık/Analık	61,9 Milyon		193,5 Milyar	
Aile Yardımları/Çocuk Parası	12,7 Milyon**		90,2 Milyar	
İşsizlik	8,2 Milyon Kayıtlı kişi		33,6 Milyar	

Kaynak: Fransa Emeklilik Kurumu, 2018 yılı Raporu, Fransa İş Kurumu Yıllık Raporu 2018, Fransa Ulusal Hastalık Sigortası Yıllık Faaliyet Raporu 2017.

* 2018 yılı sonu itibarıyla yaşlılık ve dulluk aylığı alanların toplam sayısı 14,3 milyon kişidir. 2018 yılında 666.423 kişi emekli olmuştur. (Dul aylıkları hariç) 2017 yılına kıyasla %5,4 oranında emekli olanların sayısında artış yaşanmıştır. Ortalama emekli aylığı miktarı 1.057 Avro'dur.

** Kapsanan yararlanıcı sayısı ise 32 milyon kişidir.

9.3.2.4. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Ödenek Miktarı (Avro)
Yaşlılık	13.623	30.972.752
Maluliyet (hak sahibi + geride kalan eş)	43	282.894
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	6.184	13.217.123
İş Kazası/Meslek Hastalığı	176	319.383
Rente (hak sahibi + geride kalan eş)	567	2.167.406
Sağlık/Hastalık/Analık	141	158.105
Aile Yardımları/Çocuk Parası	44	28.303
İşsizlik	-	-
Ek Emekli Aylığı	7.939	9.394.915
Ek Dul Aylığı	3.117	2.680.463
Toplam	31.834	59.221.344

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS).

9.3.2.5. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2017 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam İş Göremezlik Gün Sayısı	İş kazası/Meslek Hastalığına bağlı olarak aktarılan ödenek tutarı
Ülke Geneli	632.918	48.522	60 milyon	8,8 Milyar Avro

Kaynak: Ulusal Hastalık Sigortası Kasası Kasım 2018 yayını.

9.3.3. Aile Yardımları

9.3.3.1. Çocuk Parası Miktarları

01.04.2018-31.03.2019 tarihleri arası

	Görev Yapılan Ülkedeki Çocuklar İçin (€)	Türkiye’de Kalan Çocuklar İçin ⁵ (€)
1. Çocuk	-	14,38
2. Çocuk	131,16	47,31
3. Çocuk	299,20	74,63
+her bir çocuk için	+168,04	

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS)

9.3.3.2. Diğer Aile Yardımları

Fransa’da çocuğun ve ailenin korunması, barınma şartlarının iyileştirilmesi ve dayanışma amacına yönelik olarak yapılan yardımlar, aile yardımları sigortası kapsamında gerçekleştirilmektedir. Bazı istisnalar dışında yardımlar gelir şartına bağlı olarak ödenmektedir. Yardımlardan yararlanmak için gereken temel şart ise Fransa’da düzenli ikamet ediyor olmaktır.

Eğitim Yardımı (Allocation rentrée scolaire-ARS)

Okula dönüş yardımı, her yılın Ağustos ayında, okula devam eden her çocuk için gelir koşuluna bağlı olarak verilir. Yardım, 6 ile 18 yaş arası çocukları bulunan ve gelirleri belirli bir tavan miktarın altında bulunan hane veya kişilere verilir.

Eğitim Yardımının miktarı çocuğun yaşına göre değişmektedir.

⁵ Sözleşmenin 32’inci maddesi ve İdari Anlaşmanın 66’ıncı maddesinin uygulaması uyarınca aile ödenekleri baremi yetkili mercilerin mutabakatı ile revize edilmiştir.

2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla

Yaş	Ödenen Yardım (Avro)
6-10	367,73
11-14	388,02
15-18	401,47

Ek Aile Yardımı (Complément familial-CF)

Ek Aile Yardımı üç veya daha fazla çocuk sahibi olan ailelere gelir şartına bağlı olarak sağlanan yardımdır. 3-5 yaş arasında en az bir çocuğu olan kişiler de gelir şartına bağlı olarak yardımdan yararlanabilmektedir. 1 Nisan 2018 - 31 Mart 2019 tarihleri arasında ailenin gelir durumuna göre verilen yardımın miktarı aylık 121,90 Avro ile 176,37 Avro arasında değişmektedir.

Engelli Çocuk İçin Eğitim Yardımı (Allocation d'éducation de l'enfant handicapé-AEEH)

Engelli Çocuk İçin Eğitim Yardımı, bakmakla yükümlü olunan 20 yaşından küçük engelli çocuğu olan ailelere verilmektedir. Yardımın miktarı çocuğun engellilik derecesine göre değişmektedir. 1 Nisan 2018- 31 Mart 2019 tarihleri arasında geçerli olan asgari yardım miktarı aylık 131,81 Avro, azami yardım miktarı ise 1.118,57 Avro'dur.

Çocuk Bakım Yardımı (Allocation journalière de présence parentale-AJPP)

Geçirdiği ciddi bir hastalık ya da kaza sonucu birinin bakımına muhtaç olan, 20 yaşın altındaki çocuğuna bakmak için mesleki faaliyetini azaltan ya da bırakan ailelere verilmektedir. 1 Nisan 2018 - 31 Mart 2019 tarihleri arasında yardım miktarı tek yaşayanlar için günlük 51,77€, çiftler için 43,58€ olarak belirlenmiştir. Yardım miktarı ayda azami 22 işgünü olarak hesaplanmaktadır. Masraflar için ek yardım miktarı ise ayda 111,44 Avro'dur.

Küçük Çocuk Bakım Yardımı (PAJE)

Çocuğun doğumuyla birlikte verilen yardımdır. Yardım aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır:

Doğum veya Evlat Edinme Primi

Doğum veya evlat edinme primi, gelir koşuluyla doğacak her çocuk için hamileliğin 7. ayı sırasında veya 20 yaşından küçük bir çocuğun evlat edinilmesi nedeniyle verilir.

1 Nisan 2018 -31 Mart 2019 tarihleri arası

1 Nisan 2018 tarihinden önce doğan veya evlat edinilen çocuklar	
Doğum Pirimi: 923,08 €	Evlat edinme Primi: 1.846,15 €
1 Nisan 2018 tarihinden sonra doğan veya evlat edinilen çocuklar	
Doğum Primi: 941,66€	Evlat edinme Primi: 1.883,31 €

Temel Yardım (L'allocation de base)

Temel yardım üç yaşın altında çocuğu olan ve 20 yaşından küçük çocuk evlat edinen ailelere gelir durumuna göre verilmektedir. Tam oranda yardımın miktarı aylık 185,54€ - 170,71 €; kısmi oranlı yardım miktarı 85,3 € - 92,31 € arasında değişmektedir.

İstihdam Destek Yardımı

Söz konusu yardım çocuğuyla ilgilenmek amacıyla mesleki faaliyetine ara vermek veya kısmi zamanlı çalışmak zorunda kalan ebeveynlere verilmektedir. Mesleki faaliyetin tamamen durdurulması durumunda yardım miktarı 1 Nisan 2018-31 Mart 2019 tarihleri arasında aylık 396,01€ olarak belirlenmiştir. Kısmi çalışma sözkonusu ise yardım miktarı 147,67€ ile 256,01€ arasında değişmektedir.

Bakıcı İstihdam Yardımı

Söz konusu yardım, 6 yaşından küçük çocuğun bakımı için doğrudan evde bakıcı istihdam eden kişiye verilmektedir. Yardımın miktarı ailenin gelir düzeyi ve çocuğun yaşına bağlı olarak değişmektedir.

Aktif Dayanışma Yardımı (RSA)

Aktif Dayanışma Yardımı Fransa'da ulusal dayanışma kapsamında verilen en önemli sosyal yardımlardan biridir. Bu yardımdan faydalanma şartları şunlardır:

- Fransa’da ikamet etmek,
- En az 25 yaşında olmak (Çocuk beklenilmesi ya da bir ya da daha fazla çocuk sahibi olunması halinde 25 yaşından az olanlar da faydalanabilir),
- Gelirin olmaması ya da haneye giren gelirin verilecek yardım (RSA) miktarından düşük olması,
- Yardım talep eden kişinin, mesleki uyumunun sağlanmasına yönelik iyi niyetini gösterir sözleşme imzalanması.

Söz konusu yardım, ailenin diğer gelirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Başka bir ifadeyle, ilgilinin alacağı yardım miktarı yardımın tutarı ile ailenin diğer gelirleri arasındaki fark kadardır. Yardım tutarı kişinin medeni durumuna ve sahip olduğu çocuk sayısına göre değişmektedir. 1 Nisan 2018 tarihi itibarıyla verilen yardım miktarı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir:

.1 Nisan 2018 tarihi itibarıyla

Çocuk sayısı	Yalnız yaşayanlar için (Avro)	Çiftler için (Avro)
0	550,93	826,40
1	826,40	991,68
2	991,68	1.156,96
+Her bir çocuk	220,37	220,37

Aile Yardımları Kasası ayrıca, yardım alan kişilere çalışmaya eş değer süre olarak kabul edilen ve emeklilik hakkı doğuran sigortalılık süresi verebilmektedir.

Yetişkin Engelli Yardımı (AAH-Allocation aux Adultes Handicapés)

Tıbbi raporla en az %80 oranında özürlü olduğu tespit edilenlerin, Özel Eğitim Yardımının sona ermesini müteakiben (Eğitime devam edip etmemesine bağlı olarak 16 yaşından itibaren) “Allocation aux Adultes Handicapés” adı altında yardım alma hakları vardır. Ayrıca, 01.04.2015 tarihli Kararname ile bu yardım özürlülük oranı % 50 ile % 80 arasında olanları da

kapsamaktadır. Ancak, bu durumda olanlar için Özürlüler Hakları Komisyonu karar almakta (CDAPH) ve bu yardım en fazla 5 yıl (toplamda 20 yılı geçmemek üzere) ödenmektedir. Yetişkin Engelli Yardım miktarı 1 Nisan 2018 tarihi itibarıyla 819 €'dur.

Konut İhtiyacının Karşılanmasına Yönelik Yardımlar

Konut yardımları, ailelerin konut harcamalarının bir kısmını karşılamaya yöneliktir. Yardıma hak kazanılması, konutun özelliklerine (yüzölçümü, vb.) ile ailenin gelirlerine bağlıdır. Konut yardımları, kirada oturan ya da ev sahibi olmakla birlikte, oturmakta olduğu evin borçlarını ödeyen kimselere verilmektedir. Yardımdan yararlanabilmek için konutun belirli sağlık standartlarına cevap veriyor olması gerekmektedir (Banyo, wc, sıcak/soğuk su, havalandırma, 9 metrekare genişliğinde en az bir oda). Yardım talebinde bulunan ailenin yıllık gelir tavanı için tek bir sabit rakam bulunmamaktadır. Bu tavan, ailenin oturduğu evin bölgesi, metrekaresi, kira tutarı ya da evin bedeli göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Gelir düzeyinin düşüklüğü ve çocuk sayısının fazlalığı yardım miktarını artıran en temel faktörlerdir.

Söz konusu yardımlar şunlardır:

- Şahsa Özel Konut Yardımı (Aide personnalisée au logement- APL),
- Aile Konut Yardımı (L'allocation de logement à caractère familial- ALF),
- Sosyal Konut Yardımı (L'allocation de logement à caractère social-ALS),
- Taşınma Yardımı (Prime de déménagement),
- Konut Bakım Yardımı (Prêt à l'amélioration de l'habitat),
- Çocuk Bakıcılarına Yönelik Konut Bakımı Kredisi (Prêt à l'amélioration de l'habitat, assistant(e)s maternel(le)s).

Bunlardan taşınma yardımı (primi), biri 2 yaşından küçük olmak üzere en az üç çocuklu ailelere gelir düzeyine bağlı olarak, tek seferde verilmektedir. 1 Nisan 2018 tarihinden itibaren üç çocuklu bir aile için azami yardım miktarı, 988,61 Avro, artı her bir çocuk için 82,38 Avro'dur.

Geçim Yardımı (Prime d'activité)

Yardım, özellikle düşük gelirli ücretli veya bağımsız çalışanların desteklenmesi için oluşturulmuştur. Yardımın miktarı hanede yaşayan kişi ve çocuk sayısına göre değişmektedir.

18 yaşından itibaren ücretli bir işte çalışan öğrenciler ve çıraklar da gelir şartına bağlı olarak yardımdan faydalanabilmektedir.

1 Nisan 2018-31 Mart 2019 tarihi arası

Çocuk sayısı	Yalnız yaşayanlar için (Avro)	Çiftler için (Avro)
0	531,51	797,27
1	797,27	956,72
2	956,72	1.116,17
+Herbir çocuk için	212,60	212,60

9.3.3.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Yaşlılık sigortası kurumları, gelir düzeyi düşük olan malul ve emeklilere gelir şartına bağlı olarak “Yaşlılık Dayanışma Yardımı - *L'allocation de solidarité aux personnes âgées- ASPA*” ve “*Malullük Ek Yardımı-L'allocation supplémentaire d'invalidité-ASP*” hakkı tanımaktadır.

Gelirin belirli bir düzeyin altında olması yanında hak sahibinin daimi ikamet yerinin Fransa’da olması aranan şartlardır. ASPA yardımından 65 yaşından itibaren (malullük söz konusu ise 60 yaş) Fransa'da düzenli ikamet eden kişiler yararlanabilmektedir. Yardıma hak kazanabilmek için tek yaşayan kişinin yıllık gelirinin 9.998,40 Avro, iki kişi olarak yaşayan kişilerin yıllık gelirlerinin 15.522,54 Avroyu geçmemesi gerekmektedir. 1 Nisan 2018 tarihi itibarıyla tek kişi yaşayan kişiye aylık 833,20 Avro, iki kişi olarak yaşayanlara 1.293,54 Avro ödenmektedir. Malullük Ek Yardımı (ASI), ASPA'dan yararlanabilmek için gerekli yaş şartını dolduramayan, meslekte kazanma gücünün 2/3 'ünü kaybeden malullere asgari yaş şartı aranmaksızın verilmektedir.

9.3.3.4. İşyeri/İşkolu/İdare Emeklilik Aylığı

Fransa’da işyerlerinin bağlı olduğu ve sigortalıların çalışmaları esnasında zorunlu olarak tabi oldukları Ek Emeklilik Kurumları, Yaşlılık Sigortası Kasalarınınca bağlanan yaşlılık aylığından ayrı olarak, emeklilik yaşına gelindiğinde ilgililere “ek emekli aylığı” bağlamaktadır. Bu aylığın bağlanması için gereken yaş şartı yaşlılık aylığında olduğu gibidir. Ek emeklilik sistemi, genel rejimi tamamlamak üzere oluşturulmuş ve dayanışmaya dayalı bir yapıdır. Sistem, yararlananların ve sistemi oluşturan tarafların temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan Yönetim

Kurullarınca idare edilmektedir. Ek emeklilik, tamamlayıcı emeklilik kasaları tarafından sağlanmakta olup, bu kasalar ARRCO ve AGIRC denilen iki büyük Federasyon tarafından koordine edilmektedir. Bu iki Kurum 2019 yılı Ocak ayında birleştirilmiştir.

Tamamlayıcı emeklilik rejimine dâhil olmanın en önemli koşulu, tamamlayıcı emeklilik rejiminin faaliyet gösterdiği alanda çalışmaya başlamaktır. İstisnalar olmakla birlikte, aktif çalışma süresi içerisinde prim ödenmektedir. Aktif çalışmanın başladığı tarihte üyelik başlamakta, sigortalı çalışan kişi işten ayrıldığında üyelik sona ermektedir. Tamamlayıcı emeklilik rejiminde primler kazanca göre ve işçi ve işveren için belirlenen oranlar göz önüne alınarak hesap edilmektedir. İşverenler faaliyet gösterdiği sektördeki tamamlayıcı emeklilik kasasına işletmenin kuruluşundan itibaren üç ay içerisinde işveren kayıtlarını yaptırmak zorundadırlar.

Ek emeklilik rejimi, zorunlu sosyal güvenlik genel rejimi, tarım sigortası rejimi ya da maden çalışanları rejimine tabi tüm özel sektör işletme ve kuruluşlarında ücretli çalışanlar için zorunludur. Ek emeklilik aylıkları puan itibarıyla hesaplanmaktadır. Yıllık elde edilen ücret veya gelir dolayısıyla ödenen primler puana çevrilir. Puan usulüne dayalı bu rejimlerde aylığın miktarı, bütün meslek hayatı boyunca elde edilen mesleki gelirlerle orantılıdır. Aylık bağlama için asgari prim ödeme süresi yoktur. Ancak, sigortalının tamamlayıcı emeklilik rejimine ödediği primler karşılığında biriken puanları 200'ün üzerinde ise kendisine tamamlayıcı emeklilik aylığı bağlanmaktadır. Bağlanan tamamlayıcı emeklilik aylıkları ise üç ayda veya ayda bir ödenmektedir. Ancak, sigortalının toplam puanı 100 puan ve aşağısında ise, hesaplanan aylığın yıllık miktarının 12 katı tutarında defaten olmak üzere toptan tek bir ödeme yapılmaktadır. Sigortalının puanları 100-199 puan arasında ise kişinin talebi halinde ya toptan ödeme yapılmakta ya da yılda bir kere ödeme yapılmaktadır. Tamamlayıcı emeklilik aylıkları (emeklilik aylığı ya da dul aylığı) ülke dışına da transfer edilebilmektedir.

Ek Dul/Yetim Aylığı (Pension de réversion complémentaire)

Sigortalının vefatı durumunda hak sahipleri de ek emeklilik dul/yetim aylığından yararlanabilmektedir. Ek Emeklilik Rejimince dul aylığı bağlanabilmesi için, halen yürürlükteki mevzuata göre, eşi 01.07.1996 tarihinden önce vefat edenler için 50, bu tarihten sonra vefat edenler için 55 yaşın tamamlamış olması şartı aranmaktadır. Sigortalının ölüm tarihinde, geride kalan hak sahibinin bakmakla mükellef 25 yaşından küçük 2 çocuğunun

olması veya Fransa'dan maluliyet/engellilik durumunun bulunması halinde yaş şartı aranmamaktadır.

Ek emeklilik rejiminden yetim aylığı bağlanabilmesi için, ilgilinin her iki ebeveynini de kaybetmiş olması gerekmektedir.

9.3.3.5. Sosyal Yardımlar

31.12.2018 yılı itibarıyla

Faydalanan Kişi Sayısı	12,7 Milyon
Kapsanan Kişi Sayısı	32 Milyon
Yardım Miktarı	90,2 Milyar Avro

Kaynak: Fransa Aile Yardımları Ulusal Sandığı, CNAF, 2018 Yıllık Raporu.

9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

9.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Bakalorya Sınavı Reformu

14 Şubat 2018 tarihinde yapılan açıklamaya göre, ilk kez 2020-2021 eğitim-öğretim yılı sınavlarından itibaren uygulamaya konulacak yeni sistemde Baccalauréat (Bakalorya) sınavlarına getirilen değişiklikler aşağıda belirtilmektedir:

- Genel liselerde Fen Bilimleri (Baccalauréat Scientifique), İktisat ve Sosyal Bilimler (Baccalauréat Sciences Economiques et Sociales) ve Edebiyat (Baccalauréat Littéraire) branşları kaldırılmıştır. Bu branşların yerine 'Uzmanlık Alanları' getirilmiştir.
- Lise 2. ve lise son sınıf notları dikkate alınacaktır,
- Dört yazılı ve bir sözlü sınav notlarının toplamı Bakalorya başarı notunun %60'ını,
- Lise 2. ve lise son sınıfta alınan karne ve yapılan deneme sınav notlarının toplamı ise Bakalorya başarı notunun %40'ını oluşturacaktır.

9.4.2. Sayısal Veriler

9.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017-2018 eğitim öğretim yılı

Okul Türü	Öğrenci Sayısı
Anasınıfı İlkokul	6.783.300
Ortaokul	3.342.350
Lise	2.287.400
Meslek Lisesi/Çıracılık	478.300
Genel Toplam	12.891.350

Kaynak: . Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Yıllık İstatistik Raporlar

9.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Fransız makamlarınca 2017-2018 eğitim-öğretim yılında yapılan en son sayıma göre, 2.808 Türk öğrencinin kendi imkânlarıyla Fransa'da yüksek eğitim kurumlarına kayıt yaptırdığı bilinmektedir.

9.4.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 eğitim öğretim yılı

Öğrenci Sayısı	15.619
----------------	--------

Kaynak: T.C. Paris Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

9.5. GÖÇ VE UYUM

9.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Fransa'nın yurtdışı temsilciliklerinde 2018 yılında 3.571.388 vize düzenlenmiş ve düzenlenen vize sayısı 2017 yılına kıyasla %4,4 oranında artmıştır. 2018 yılında 16.514 öğrenci ve stajyer vizesi düzenlenmiş olup, bu sayı bir önceki yıla göre %3,5 oranında artmıştır. Yabancıların

Fransa’da ikamet etmesine yönelik verilen oturum izinlerine ilişkin İçişleri Bakanlığı tarafından 15 Ocak 2019 tarihinde yayınlanan istatistikler aşağıda belirtilmektedir:

Kabul Şartı	2017	2018 Tahmini	2018/2017 (%)
A. Ekonomik	27.605	33.416	+21,1
B. Aile	46.842	49.396	+5,5
C. Öğrenci	99.859	101.746	+1,9
D. Diğer	26.759	27.166	+1,5
E. İnsani	9.158	12.333	+34,7
Toplam	210.223	224.057	+6,6

Kaynak: Fransa İçişleri Bakanlığı

2018-778 sayılı Kontrollü Göç, Etkili Sığınma Hakkı ve Başarılı Entegrasyon Kanunu 11 Eylül 2018 tarihinde resmi gazete yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanunun temel hedefleri aşağıda sıralanmaktadır:

- İltica başvurularının incelenme süresinin kısaltılması,
- Düzensiz göçle mücadele edilmesi,
- Beceri ve yetenekleri için ikamet izni alan yabancıların kabul işlemlerinin kolaylaştırılması.

9.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

9.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Fransa’da vatandaşlarımız tarafından kurulan ve Başkonsolosluklarımıza bildirimde bulunan derneklerin sayıları, Başkonsolosluk görev bölgeleri itibariyle aşağıda verilmiştir.

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	27
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	263
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	208
İşadamları Dernekleri	13
Spor Dernekleri	16
Diğerleri	39
Toplam	566

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları

9.5.3. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

Fransa'da AB üyesi ülke vatandaşları dışındaki yabancıların yerel ve genel seçimlere katılma hakkı bulunmamaktadır. Fransız vatandaşı olan Türkler aynı konumdaki diğer yabancılar gibi bu hakkı kullanmaktadırlar. Avrupa Birliği üyesi ülke vatandaşları ise, ikamet ettikleri mahaldeki yerel seçimlere ve Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılabilmektedir. Fransa'da Türk kökenli parlamenter bulunmamaktadır. Buna karşılık, Fransa'da 23-30 Mart 2014 tarihlerinde düzenlenen yerel seçimler sonrasında, Vilayet Meclisi Üyesi, Belediye Başkan Yardımcısı, Belediye Meclis Üyesi, toplam 206 vatandaşımız olduğu tahmin edilmektedir.

10. HOLLANDA

10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

10.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2018 yılı itibarıyla

	Genel	Göçmen Kökenliler	Türkiye Kökenliler	Yalnızca Türk vatandaşı olanlar
Erkek	8.527.041	1.956.095	208.112	37.405
Kadın	8.654.043	2.015.764	196.347	36.432
Toplam	17.181.084	3.971.859	404.459	73.837

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.1.2. Hollanda Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Hollanda Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı (*)	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2018	2.675	404.459
2017	2.947	400.367
2016	2.764	397.471
2015	2.824	396.555
2014	3.119	396.414

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*) Hollanda vatandaşlığını, doğum haricindeki yollarla elde eden Türk vatandaşlarının sayısı

10.1.3. Türk Kökenlilerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2018 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-10	24.192	23.169	47.631

10-20	32.312	30.457	62.769
20-30	37.843	34.754	72.597
30-40	36.507	34.514	71.021
40-50	35.548	34.605	70.153
50-60	25.750	21.577	47.327
60-70	8.313	9.687	18.000
70-80	6.205	6.031	12.236
80-90	1.413	1.451	2.864
90+	29	102	131

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.1.4. Türk Kökenlilerin Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

2018 yılı itibarıyla

Eyalet	Türk kökenlilerin sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Groningen	4.772	2.449	2.323
Friesland	1.853	965	888
Drenthe	1.866	1.019	847
Overijssel	34.365	17.580	16.785
Flavoland	6.652	3.461	3.191
Gelderland	39.921	20.591	19.330
Utrecht	28.069	14.375	13.694
Noord-Holland	84.222	43.425	40.797
Zuid-Holland	136.056	69.903	66.153
Zeeland	3.201	1.624	1.577
Noord-Brabant	51.288	26351	24.937
Limburg	12.194	6.369	5.825
Hollanda Toplamı	404.459	208.112	196.347

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

10.1.5. Türk Kökenlilerin Diğer Yabancılar ile Sayısal Mukayesesi

2018 yılı itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	404.459
Fas	396.539
Endonezya	361.594
Almanya	354.136
Surinam	351.681
Polonya	173.050
Belçika	118.725
Suriye	90.771
Birleşik Krallık	88.390
Çin	74.234
Yabancı Kökenli Toplam	2.413.579

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

(*) Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

10.1.6. Hollanda'ya Göç Eden ve Hollanda'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2018	6.809	3.551
2017	5.928	3.704
2016	4.154	3.801
2015	3.747	4.520
2014	3.570	5.171

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2018 yılı itibarıyla

	Doğan	Ölen	Evlenen
Rotterdam	3.041	522	814
Deventer	1.357	256	348
Amsterdam	480	100	155

Kaynak: T.C. Rotterdam, Deventer ve Amsterdam Başkonsolosluk kayıtları

10.2. ÇALIŞMA HAYATI

10.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Çalışma Koşulları

2018 yılının başlangıcı itibarıyla çalışma koşulları yönetmelikleri çerçevesinde gerekli olan sertifikaları düzenlemekle görevli kurumların taşınması gereken yeni kriterler yürürlüğe girmiştir. Bu bağlamda, sağlık ve güvenlik hizmetleri, vinç operatörleri, dalgıçlar ve asbest bertaraf işleri gibi işkollarında bazı değişiklikler hayata geçirilmiş, sertifika düzenleme yetkisi olan kurumların Kayıt Kurulu'na kayıt yaptırmaları zorunlu hale getirilmiştir. Bu değişikliklerle söz konusu sertifika kurumlarının profesyonellik seviyelerinin artırılması hedeflenmektedir. 2019 yılının sonuna kadar söz konusu süreç bir geçiş dönemi olarak belirlenmiştir.

Çocuk Bakım Hizmetlerinde Çalışanlara Yönelik Yeni Uygulamalar

Çocuk bakım hizmeti verilen kurumlarda çalışan ve bu kurumların yakınlarında ikamet eden herkesin 1 Mart 2018 tarihine kadar kendilerini Kişisel Kayıt sistemine kaydettirmeleri zorunlu hale getirilmiştir. Kaydı olmayan kişiler bu tarihten itibaren çocuk bakım kurumlarında çalışamayacaklardır. Kişisel kayıtlar sayesinde çocuk bakım hizmetlerinde çalışanlar, çocuklarla çalıştıkları süreler boyunca yasal mevzuata aykırılık oluşturan uygunsuz davranışlar bakımından sürekli olarak izlenecektir. Kişisel kayıt sisteminin uygulamaya geçmesi ile

birlikte, stajyerler, geçici çalışanlar ve gönüllüler gibi sürekli olarak istihdam edilmeyen personelin de izlenmesi mümkün hale gelecektir.

Asgari Ücret Uygulamaları

2018 yılı ile birlikte daha fazla çalışan asgari ücret zorunluluğu kapsamına girmiştir. 1 Ocaktan itibaren geçerli olan değişikliklere göre parça-başı çalışanlar için de asgari ücret zorunlu hale getirilmiş ve iş sözleşmesi olmadan sadece anlaşmayla çalışan kişiler için de asgari ücret standardı uygulanmasına karar verilmiştir.

Yöneticilerin Ücretleri

23 Ocak 2018 tarihinde Temsilciler Meclisi'nde oyçokluğu ile kabul edilen İş Kurulları Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun gereğince 2019 yılından itibaren 100'den fazla çalışan istihdam eden firmaların yönetim kademelerinde çalışanlar, üst düzey yönetici ücretleri ile ilgili olarak işyerlerinde faaliyet gösteren İş Kurulları ile diyaloga gireceklerdir.

İş Kurulları Kanuna göre Hollanda'da elliden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde İş Kurulu oluşturulması zorunludur. Böylece çalışanların, çalıştıkları firmaların organizasyonunda söz sahibi olmaları ve ayrıca işyerlerinin ilgili kanun ve yönetmeliklere uygun faaliyet gösterip göstermediğini denetlenmeleri mümkündür.

80 Yaşın Üzerinde 2.700 Kişi Çalışmaya Devam Etmektedir

Merkezi İstatistik Bürosu (CBS) tarafından kamuoyuyla paylaşılan verilere göre 2017 yılının Eylül ayı itibariyle Hollanda genelinde 80 yaşın üzerindeki 2.700 kişi çalışmaya devam etmektedir. Bunların iki bini part-time işlerde, haftada 12 saatten daha az çalışmaktadır. Hollanda genelinde 80 yaşın üzerinde yaklaşık 770.000 kişi yaşamaktadır ve söz konusu verilere göre bunların %0,35'i çalışmaya devam etmektedir. Çalışmaya devam edilmesi kararının arkasında hangi sebeplerin yattığının belirsiz olduğu ifade edilmiş, 75 yaş üzerinde çalışmaya devam eden kişilerin oranının da son 14 yılda %1,2'den %2,0'ye yükseldiğine dikkat çekilmiştir. Hollanda'daki yaşlı nüfusun diğer ülkelere kıyasla daha sağlıklı olduğu, dolayısıyla aktif kalmak istedikleri için çalışma kararı aldıklarının düşünüldüğünü belirten CBS, yaşlı

insanlarda çalışma oranının yükselmesinin ekonomik sorunlarla bir ilgisi olmadığına, 65 yaş üstündeki kişilerin Hollanda'da görece daha fazla refah içerisinde yaşadığına dikkat çekmiştir.

50 yaş üstü işsizler için Zanaat Akademileri

06.02.2018 tarihinde 50 yaş üstündeki işsizlere yönelik Zanaat Akademisi açılmıştır. Akademide deneyimli zanaatkarlar tarafından eğitilecek olan kursiyerlerin, çeşitli zanaat dallarında iş bulmaları hedeflenmektedir. AmbachtNederland (küçük ölçekli atölyelerin sürekliliklerinin sağlanmasına yönelik faaliyetler gerçekleştiren özerk bir kuruluş) tarafından tasarlanan, Hollanda İşçi Sigortaları Kurumu (UWV) ve Start Foundation adlı sivil toplum kuruluşunun işbirliği ile hayata geçirilen Zanaat Akademileri için 2 milyon Avroluk bir kaynak ayrılmıştır. Ustalar tarafından verilen eğitimin esas alındığı programlarda e-egitim olanakları da kullanılacak, girişimciliğin desteklenmesine yönelik müstakil programlar da yer alacaktır. Eğitimlerin genel olarak eğitim verecek ustaların işyerlerinde ya da atölyelerde gerçekleştirilecek olması ve girişimciliğin teşvik edilmesi sayesinde kursiyerlerin kendi işyerlerini kurmaları ya da halihazırda faaliyet gösteren işyerlerini devralmaları beklenmektedir.

Akademiye başvurmak isteyen 50 yaş üstü işsizler için halihazırda cam işleri, saat tamirciliği, seramikçilik, terzilik, tamircilik, çerçeve ustalığı, kıyafet tamiri, parkecilik, piyano teknisyenliği, kunduracılık, kuyumculuk ve semercilik gibi işkollarında kurslar mevcuttur.

CBS Raporu

Hollanda İstatistik Bürosu (CBS) tarafından 14.02.2018 tarihinde yayınlanan bir rapora göre; 2017 yılının son çeyreğinde kaydedilen büyüme oranı, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %2,9 daha yüksektir. Rapora göre son çeyrekte kaydedilen büyüme oranı ilk üç çeyrekte kaydedilen büyüme oranlarından da yüksektir ve söz konusu artışın destekleyicileri olarak yatırımlar ve ihracat öne çıkmaktadır. Yine rapora göre; 2017 yılı için kaydedilen büyüme oranı 2016 yılı verilerinin %3,1 üzerinde seyretmiş ve %3,7 ile son on yılın en yüksek büyüme oranına erişilmiştir.

İşgücü piyasası

Yine 14.02.2018 tarihli Raporda; 2017 yılının son çeyreğinde 57 bin civarında yeni iş yaratıldığı ve bunun yanı sıra 14 bin civarında boş iş pozisyonunun bulunduğu belirtilmektedir. Rapora göre aynı dönemde işsiz sayısında 29 bin civarında bir düşüş kaydedilmiştir. Tüm bunların bir sonucu olarak, 2007-2008 döneminden sonra ilk defa işgücü piyasasının baskı altında olduğu gözlemlenmektedir. Bir yandan boş iş pozisyonlarının artması, diğer yandan işsiz sayısının azalması işgücü piyasası üzerinde beklenti artışına bağlı bir gerginliğe sebebiyet vermektedir.

2017 yılının son çeyreğinde, ortalama 1,8 işsize karşılık açık 1 iş pozisyonunun bulunması bu gerginliğin temel sebebi olarak öne sürülmektedir. Buna göre; işgücü talebi ortalamanın üzerinde seyrederken, işgücü arzının görece az olduğu görülmektedir. Yine de işgücü piyasası 2008'de tecrübe edildiği kadar sıkı bir dönemde değildir; 2008 yılında her 1 açık pozisyona talep 1,3 işsiz bulunduğuna ilgili raporda belirtilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere 2017 yılının son çeyreğinde 57 bin civarında yeni iş yaratılmış olup en son bu oranda bir iş yaratma kapasitesi 2008 yılının ilk çeyreğinde kaydedilmiştir. İş yaratma konusunda yakalanan trend geçtiğimiz dört yıldır artış eğilimindedir; bu süreçte yarım milyondan fazla yeni iş yaratıldığı bilinmektedir. Yaratılan bu yeni işler; tam zamanlı ve yarı zamanlı çalışanlar ile kendi nam ve hesabına çalışanları da kapsamaktadır.

Son dönemde geçici istihdam bürolarının işveren ve çalışanı bir araya getirmesi suretiyle, iş yaratılmasına ciddi anlamda katkıda bulunduğu bilinmektedir. Geçici istihdam sektörünün 834 bin kişiye iş olanağı sağladığı, yani çalışanlarının onda birinin geçici istihdam sektörü sayesinde istihdam edildiği raporda belirtilmektedir. Rapora göre; taşımacılık ve iâşe sektörleri ile sağlık bakım ve ticari hizmetler son dönemde istihdam olanaklarının artırılmasına en çok katkı sağlayan sektörler olarak öne çıkmaktadır. Sürekli ve geçici istihdam sektörlerinde son yıllarda en çok iş olanağı sağlayan sektör ise inşaat sektörüdür.

İşsiz sayısı 400 binin altında, Ocak ayında kaydedilen işsizlik oranı %4,2

CBS verilerine göre 2017 yılının son çeyreği itibariyle Hollanda'da toplam işsiz sayısı 398 bindir. Bu rakam, aynı yılın bir önceki çeyreğinde kaydedilen işsiz sayısından yaklaşık 29 bin

kadar daha düşüktür. Buna göre; belirtilen dönemde işsizlik oranı 2009 yılının ikinci çeyreğinden bu yana kaydedilen en düşük yüzdeye ulaşmış ve %4,4 olarak kaydedilmiştir. Geçtiğimiz Ocak ayı içinse bu oran %4,2 olarak bildirilmiştir.

Uzun dönem işsizlerin sayısında da benzer şekilde düşüş gözlenmektedir. 2017 yılının son çeyreğinde; 138 bin kişinin uzun dönem işsiz olduğu ve bu sayıda 2016 yılına kıyasla 56 bin civarında düşüş kaydedildiği bilinmektedir. Mevcut kazanımlara rağmen, 45 yaş ve üzeri işgücü arasında görülen uzun dönem işsizlik oranının hala istenilen seviyelerde olmadığı görülmektedir.

İstihdam hareketleri

2017 yılını son çeyreğinde, ücretli bir işte istihdam edilen 112 bin kişiye karşılık 71 bin kişinin işsiz olduğunun belirtildiği raporda; aynı yılın bir önceki çeyreğine kıyasla işsiz sayısında 40 bin kişilik bir düşüş kaydedildiği bilgisine de yer verilmiştir. Öte yandan; aynı dönemde işgücü piyasasına yeni giriş yapan işsiz sayısının, işsiz kalarak işgücü piyasasından ayrılanların sayısından yüksek olduğu da bilinmektedir.

İşgücü piyasasına yeni dâhil olan 153 bin işsize karşılık, 7 bin 140 kişi işsiz kalarak işgücü piyasasından ayrılmıştır. Bunun bir sonucu olarak, işsiz sayısında 13 binlik bir artış kaydedilse de hali hazırda çalışmıyorken işgücü piyasasına işsiz olarak dâhil olanlar ve çalışırken işsiz kalarak işgücü piyasasından ayrılanlar hesaba katıldığında, 2017 yılının üçüncü çeyreğinden son çeyreğine; işsiz sayısında 29 bin kişilik bir düşüş kaydedilmiştir.

Atıl işgücünde düşüş

ILO tanımına göre işsizlik verileri yalnızca yakın zamanda iş arayıp bulamamış ya da hali hazırda iş arayan bütün işsizleri değerlendirmeye almamaktadır. Örneğin; hali hazırda yarı zamanlı çalışan ancak tam zamanlı bir işte çalışmaya hazır olan kişiler, işsizlik verilerinin hesaplanmasında dikkate alınmamaktadır. CBS, bu grubu atıl işgücü olarak değerlendirmekte ve bunlara ilişkin istatistikleri ayrıca hazırlamaktadır. 2017 yılının son çeyreğinde, atıl işgücü sayısı 1,2 milyon olarak kaydedilirken bu sayının bir önceki yıl neredeyse 1,4 milyon olduğu, yani atıl işgücünde bir önceki yıla kıyasla düşüş kaydedildiği bilgisine raporda yer verilmiştir. “Atıl işgücü” yalnızca işsizler ve tam zamanlı bir iş arayan yarı zamanlı çalışanları (420 bin

kişi) değil, işgücünde olduğu halde çalışmayan ve iş aramayan kişiler (257 bin kişi) ile derhal istihdam edilmeye hazır olmadıkları halde iş aramaya devam eden kişiler (153 bin kişi) gibi farklı alt grupları da kapsamaktadır.

Uzun dönemli hastalık durumlarında işten çıkarma masraflarının azaltılması

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı tarafından teklif edilen ve 05.07.2018 tarihinde Temsilciler Meclisi tarafından kabul edilen değişiklik sayesinde işverenlerin, çalışmaya engel uzun dönemli hastalıklardan muzdarip çalışanları işten çıkarmaları halinde ödemekle yükümlü oldukları geçiş ödemeleri karşılanacaktır. Söz konusu geçiş ödemesi işverenler tarafından oldukça ağır bir yük olarak değerlendirilmekte ve makul bulunmamakta idi. Hükümet bu konuda sağlanacak kolaylıkla istihdamı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Yapılan değişiklikle işverenlere sağlanan bu destek, Genel İşsizlik Yasası (Awf) çerçevesinde karşılanacak olup bu bağlamdaki ilave maliyetin Awf prim oranlarında yapılan artışla karşılanması planlanmaktadır.

2019 yılı asgari ücret rakamları

1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanacak yeni asgari ücret rakamları 24.10.2018 tarihinde açıklanmıştır. Buna göre, 22 yaş ve üstü çalışanlar için belirlenen brüt asgari ücret miktarları aylık 1.615,80, haftalık 372,90 ve günlük 74,58 avrodur.

İşsizlik ve istihdama katılım verileri

Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS) tarafından açıklanan güncel verilere göre, işsizlik oranı krizin ortaya çıkışından bu yana ilk defa kriz öncesi dönemden daha düşük bir seviyede kaydedilmiştir. Hollanda genelinde işsizlik oranı Kasım 2018 itibarıyla %3,5 olarak kaydedilirken, çalışan sayısı 8,9 milyona yükselmiş, işsiz sayısı ise 326 bin olarak kayıtlara geçmiştir. Söz konusu eğilimin arkasında daha fazla genç ve 45 yaş üzeri işgücünün istihdama katılım sağlayabilmesi yatmaktadır.

2014 yılı Şubat ayında 699 bin kişi ile en yüksek seviyesine ulaşan işsiz sayısında 31.12.2018 tarihi itibarıyla 373 bin kişilik bir azalma kaydedilmiştir.

Öte yandan gittikçe daha az sayıda insanın işsizlik yardımı aldığı görülmektedir. Buna göre UWV Kasım ayında 267 bin kişiye işsizlik yardımı ödemesi yapılmıştır. 2017 yılı Kasım ayında bile bu sayının 70 bin daha fazla olduğu bilinmektedir. Bu keskin düşüş özellikle teknoloji ve eğitim sektörlerinde öne çıkmaktadır. Ayrıca, istihdama katılım bakımından da Hollanda tarihindeki en yüksek orana ulaşılmıştır. Krizin başlamasından önce %68,3'le zirve yapan, 2018 yılının Kasım ayında ise %68,4'e çıkan istihdama katılım oranı, bu konuda 50 yıldan bu yana tutulan istatistikler bakımından bir rekor niteliği taşımaktadır. Bu oran kaydedilirken ortalama çalışma saatlerinin arttığı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Çalışanların hastalık durumlarında küçük ölçekli işletmelere katkı verilmesi

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı ile işveren örgütlerinin anlaşmaya varmaları üzerine 20.12.2018 tarihinde Hollanda Sigortacılar Birliği ile imzalanan anlaşma sayesinde küçük ölçekli işverenlerin çalışanların hastalık durumlarındaki yükümlülükleri daha kolay, açık ve ucuz bir hale getirilmiştir. Hastalanan çalışanlara 2 yıl boyunca ücretlerinin ödenmesi (ZW) küçük ölçekli işletmeleri zorlamakta bu sebeple kalıcı süreli istihdam mümkün olamamakta idi.

İlgili mevzuata göre, Hollanda'da çalışanların hastalanmaları durumunda 2 yıl boyunca ücretleri işverenleri tarafından ödenmektedir. Dahası, bu süre boyunca işverenler hastalanan çalışanları ile birlikte işe dönüş bakımından çaba harcamak durumundadır. Bu sayede işe dönüşün daha sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi ve hastalanan çalışanların malul duruma gelmesinin önlenmesi hedeflenmektedir. Ancak küçük ölçekli işverenler, ücret ödenmesi ile ilgili sorumlulukları orantısız bularak eleştirmekte idi. Dahası, küçük ölçekli işverenlerin uzun vadeli hastalık durumundaki yükümlülükleri hakkında yeterli deneyimi bulunmamakta, öte yandan söz konusu yükümlülüklerin bu işverenler üzerindeki finansal yükü ekonomik faaliyetleri ve dolaylı olarak istihdamı olumsuz yönde etkilemekteydi.

Bahsekonu anlaşma ile hastalık ödeneklerinin yarattığı mali yükün küçük ölçekli işverenler ile paylaşılması ve üzerlerindeki baskının azaltılması planlanmıştır.

Tam ve Kısmi Maluliyet Aylıkları

Koalisyon anlaşmasına maluliyet (WIA) ve aylıkların ödenmesiyle ilgili olarak bir dizi tedbir yer almaktaydı. Böylece iş hayatına mümkün olduğunca hızlı bir şekilde geri dönüşün

sağlanması ve küçük ölçekli işverenlerin hastalık ve maluliyet sistemleri çerçevesindeki yükümlülüklerinin azaltılması amaçlanmaktaydı. Ancak, işveren ve işçi örgütleri arasında konuya ilişkin bir anlaşmaya varılamaması sebebiyle yapılacak değişikliklerle ilgili olarak Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı'na, Temsilciler Meclisi tarafından ek bir süre verilmişti. 20.12.2018 tarihi itibarıyla Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı, işveren ve işçi örgütleri ile anlaşmaya varmıştır. Buna göre;

- maluliyet aylığı almakta iken çalışma hayatına dönen kişilerin durumları 5 yıl boyunca yeni bir değerlendirilmeye tabi tutulmayacaktır,
- engelli kişilerin mesleki eğitimi bakımından bir pilot proje başlatılmıştır,
- UWV tarafından kişisel destek (kariyer gelişim) bütçesine ilave kaynak aktarılacaktır,
- Emek Vakfı bünyesinde işveren, işçi ve Bakanlığın katılımı ile bir çalışma grubu kurulacak ve tam ve kısmi işgöremez durumdaki kişilerin istihdam edilebilirliklerinin artırılması amacıyla çalışma yürütülecektir.

İstihdama katılımın teşvik edilmesi

Çalışma hayatına katılım önündeki engellerin ve korkuların neler olduğu, mevcut engellerin kaldırılması amacıyla engellilerin, işverenlerin, belediyelerin, sağlık hizmeti sağlayıcıların, çıkar gruplarının ve diğer paydaşların katılımıyla Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı tarafından yürütülen araştırma sonuçları 27.12.2018 tarihinde Devlet Sekreteri Van Ark tarafından Temsilciler Meclisi'yle paylaşılmıştır. Van Ark'ın mektubunda yardım alırken işe geçişin kolaylaştırılması, çalışmanın yeterli gelir sağlamaması halinde yardıma geri dönülmesinin mümkün hale getirilmesi, çalışmaya başlanması halinde elde edilecek finansal sonuçlar hakkında daha iyi bilgi verilmesi, kişilerin kendilerine en çok uyan işlerde istihdam edilmelerinin sağlanması, rehberlik hizmetlerinde sürekliliğin sağlanması ve bu çerçevede yardım türü ile miktarının belirlenmesi öne çıkan hususlar arasında yer almaktadır.

10.2.2. Sayısal Veriler

10.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları (x 1.000)

2018 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	4.686	4.088	8.774
Yabancı	991	861	1.852
Türk	114	73	187

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2018 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek (x 1.000)	Kadın (x 1.000)	Toplam (x 1.000)
15-25	17	15	32
25-35	28	20	48
35-45	35	23	58
45-55	26	14	40
55-65	7	2	9
65-75	1	1	1
Toplam	114	75	188

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.2.2.3. Toplam Çalışanların İşkollarına Göre Dağılımı

Hollanda'da işkollarına göre çalışan sayısına dair istatistikler bakımından, çalışanların kökenlerini dikkate alan bir veri bulunmamaktadır. Aşağıda yer verilen istatistikler Hollanda genelinde ücretli olarak istihdam edilen kişilerin tamamını kapsamaktadır.

2017 ve 2018 yılları itibarıyla (*)

İşkolu (SIC 2008)	2018 (x 1.000)	2017 (x 1.000)
A-U: Tüm ekonomik faaliyetler	7.829	7.616
A: Tarım, ormancılık ve balıkçılık	103	101
B: Madencilik ve taş ocakları	8	8
B-E: Sanayi (inşaat hariç) ve enerji	811	795
C: İmalat	742	727
D: Enerji tedariki	27	26
E: Su tedariki ve atık yönetimi	34	33
F: İnşaat	310	299
G-I: Ticaret, nakliye, otel ve yiyecek hizmetleri	2.071	2.007
G: Toptan ve perakende satış	1.324	1.289
H: Nakliye ve depolama	368	355
I: Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri	380	364
J: Bilgi ve iletişim	263	253
K Finans kurumları	201	206
L: Gayrimenkul alım-satım ve kiralama	63	63
M-N: Ticari hizmetler	1.557	1.491
M: Uzmanlık gerektiren diğer ticari hizmetler	546	526
N: Kiralama ve diğer ticari destek hizmetleri	1.012	965
O-Q: Kamu sektörü ve bakım hizmetleri	2.190	2.148
O: Kamu yönetimi ve hizmetleri	480	473
P: Eğitim	488	483
Q: Sağlık ve sosyal hizmetler	1.222	1.193
R-U: Kültür, eğlence ve diğer hizmetler	259	253
R: Kültür, spor ve eğlence	111	107
S: Diğer hizmetler	123	121
T: Hanehalkı faaliyetleri	26	25

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

(*) CBS tarafından bu konu hakkında yayımlanan istatistikler henüz resmi olarak kesinleşmemiştir ve zamanla güncellenmektedir. 2017 yılı için Müşavirliğimizce hazırlanan faaliyet raporunda yer verilen istatistikler de 21.10.2019 tarihi itibarıyla yukarıda yer verilen şekilde güncellenmiştir.

2018 yılı itibarıyla Hollanda Türk toplumuna ilişkin işgücü istatistikleri (Toplam, Erkekler, Kadınlar x 1.000)

İstihdam Durumu	Toplam (x 1.000)	Erkekler (x 1.000)	Kadınlar (x 1.000)
15-75 yaş arası nüfus	305	158	147
İşgücü	202	121	80
Çalışan nüfus	187	114	73
İşçi	156	88	68
Daimî süreli iş akdi	103	59	44
Esnek istihdam	53	29	24
Bağımsız çalışanlar	31	25	5
İşveren olmadan bağımsız çalışanlar	23	19	4
İşveren olarak bağımsız çalışanlar	8	7	1
Aile işlerinde çalışanlar	<1	<1	<1
Yarı-zamanlı çalışanlar	82	27	55
Tam-zamanlı çalışanlar	105	87	19
İşsizler	15	8	7
İşsizlik oranı (%)	%7,4	%6,4	%8,8
İşgücüne dahil olmayan nüfus	103	36	67
İşgücüne katılım (%)	%66,1	%76,9	%54,5

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerin Sayısı (x 1.000)

2018 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Aile işlerinde çalışan sayısı	<1	<1	<1
İşveren olarak bağımsız çalışan sayısı	7	1	8
İşveren olmadan bağımsız çalışan sayısı	19	4	23
Toplam	26	5	31

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.2.2.5. Asgari ve Ortalama Ücretler

2018 yılı itibarıyla

İşkolu (SIC 2008)	Yıllık Ortalama Ücret (€)	Saatlik Ortalama Ücret (€)
A-U: Tüm ekonomik faaliyetler	46.500	27,3
A: Tarım, ormancılık ve balıkçılık	33.900	18,6
B: Madencilik ve taş ocakları	86.200	44,8
B-E: Sanayi (inşaat hariç) ve enerji	50.600	28,9
C: İmalat	49.700	28,5
D: Enerji tedariki	65.800	36,5
E: Su tedariki ve atık yönetimi	49.200	26,1
F: İnşaat	48.300	27,0
G-I: Ticaret, nakliye, otel ve yiyecek hizmetleri	40.000	22,6
G: Toptan ve perakende satış	40.300	23,1
H: Nakliye ve depolama	47.300	25,4
I: Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri	28.400	16,5
J: Bilgi ve iletişim	62.400	35,4
K Finans kurumları	73.600	42,9
L: Gayrimenkul alım-satım ve kiralama	53.600	32,2
M-N: Ticari hizmetler	44.500	25,1
M: Uzmanlık gerektiren diğer ticari hizmetler	63.400	35,9
N: Kiralama ve diğer ticari destek hizmetleri	32.600	18,4

O-Q: Kamu sektörü ve bakım hizmetleri	47.100	30,2
O: Kamu yönetimi ve hizmetleri	52.500	33,0
P: Eğitim	50.300	32,0
Q: Sağlık ve sosyal hizmetler	43.000	28,0
R-U: Kültür, eğlence ve diğer hizmetler	41.900	24,7
R: Kültür, spor ve eğlence	41.100	24,3
S: Diğer hizmetler	42.800	25,4
T: Hanehalkı faaliyetleri	40.600	23,1

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

01/07/2018 tarihi itibarıyla Hollanda'da uygulanmakta olan brüt aylık, haftalık ve günlük asgari ücretler (Avro)			
Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
22 yaş ve üstü	1.594,20	367,90	73,58
21	1.355,05	312,70	62,54
20	1.115,95	257,55	51,51
19	876,80	202,35	40,47
18	757,25	174,75	34,95
17	629,70	145,30	29,06
16	550,00	126,95	25,39
15	478,25	110,35	22,07

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.2.2.6. Sendikalar Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

2018 yılında Hollanda'da toplam 28 iş uyuşmazlığı yaşanmış olup, bunlardan toplam 33.700 işçi etkilenmiş, toplamda da 239.100 günlük iş kaybı yaşanmıştır. Son beş yılda Hollanda'da sendikalı işçi sayılarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

	Toplam Üye	Erkekler	Kadınlar
2014	1.762.000	1.127.000	635.000
2015	1.734.400	1.094.300	640.100

2016	1.717.400	1.071.300	646.100
2017	1.702.700	1.048.600	654.100

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.2.2.7.İşsiz Sayısı(x 1.000) ve İşsizlik Oranları

2018 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	182	3,7	169	4,0	350	3,8
Yabancı	64	6,1	65	7,0	129	6,5
Türk	8	6,4	7	8,8	15	7,4

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.2.2.8.İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (x 1.000)

2018 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek (x 1.000)	Kadın (x 1.000)	Toplam (x 1.000)
15-25	3 (%13,1)	1 (%9,2)	4 (%11,3)
25-45	4 (%5,8)	4 (%9,2)	8 (%7,2)
45-75	1 (%4,0)	1 (%7,5)	3 (%5,2)
15-75	8 (%6,4)	7 (%8,8)	15 (%7,4)

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.3. SOSYAL GÜVENLİK

10.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Hollanda'nın En Büyük Emeklilik Fonu ABP'nin Yatırım Kararları

Hollanda'da kamu sektöründe çalışanların işkolu emekli sandığı olan ve aynı zamanda Hollanda'nın en büyük, dünyanın da sayılı emeklilik fonlarından birisi olan ABP (toplam katılımcı sayısı 23,9 milyon, mevcut aktiflerinin toplam değeri 405 milyar avro), tütün

mamulleri ve nükleer silah alanında yapmış olduğu yatırımları satışa çıkaracağını ve bundan böyle bu alanlarda yatırım yapmayacağını açıklamıştır. Yaklaşık 3,3 milyar avroluk yatırımın elden çıkarılması anlamına gelecek bu kararı değerlendiren Hollanda Kalp (Sağlığı) Derneği ve Hollanda Dumansız Çevre İttifakı Başkanı bu kararı memnuniyetle karşıladıklarını ve ABP'nin tütün kullanımı ile mücadele alanında büyük bir adım attığını ifade etmiştir.

Emeklilik Şartları Hakkındaki Bilgilendirmeler

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Wouter Koolmees'in Temsilciler Meclisi'ne göndermiş olduğu 02.02.2018 tarihli mektuba göre bundan böyle farklı emeklilik kasaları tarafından sigortalılara yapılan emeklilik şartları ile ilgili bilgilendirmeler iyileştirilecektir. Bu çerçevede, emekli sandıkları ve sigorta şirketleri, sigortalılara yönelik olarak yapmakta oldukları rutin

bilgilendirmelerde (genellikle posta yolu ile ya da internet üzerinden yapılmaktadır), yalnızca beklenen ortalama rakamlara değil, şartların beklenenden daha iyi ya da daha kötü seyretmesi halinde oluşabilecek rakamlara da yer verecektir. Kısa sürede hizmete sokulacak bu uygulama

sayesinde sigortalılar, beklenen senaryo, iyimser senaryo ve kötümser senaryo olmak üzere gelecekteki emekli aylıkları ile ilgili üç farklı rakamı görebileceklerdir. Bu senaryoların hesaplanmasında farklı ekonomik gelişmeler dikkate alınacak ve böylece gelecekte elde edilecek olan emekli aylıkları ile ilgili daha gerçekçi beklentiler oluşabilecektir.

İşsizlik yardımları ile ilgili sahteciliğin önüne geçilmesi

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Koolmees, özellikle göçmen işçiler tarafından sıklıkla başvurulduğu düşünülen işsizlik yardımı ile ilgili usulsüzlük ve sahteciliğin önüne geçilmesi amacıyla daha sık ve etkin kontroller yapılabilmesi bakımından İşçi Sigortaları Kurumu (UWV) ile 01.10.2018 tarihinde bir anlaşma yapmıştır.

Varılan anlaşmaya göre bundan böyle UVW, yararlanıcıların iş arama amacıyla Hollanda’da bulunup bulunmadıklarını daha yakından inceleyecek, bu kapsamda adres kontrollerini sıkılaştıracaktır. Ayrıca, sahteciliğe yardımcı olan aracı kurumlar da daha fazla denetim altına alınacaktır. Gerekli görülen hallerde yararlanıcılarla (gerekirse tercüman aracılığıyla) kişisel temas sağlanacaktır.

Yakın geçmişte özellikle Polonyalı göçmen işçilerin Hollanda kurumlarından işsizlik yardımı aldıkları dönemlerde aracı kurumlar sayesinde temin ettikleri iletişim adreslerini kullanarak Polonya’ya gittiklerine dair haberler medyada yer bulmuştur. İlgili yasal mevzuata göre işsizlik yardımlarından yararlanan kişilerin aktif olarak Hollanda’da iş aramaları gerekmektedir.

Doğum izinleri

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Koolmees tarafından ayrıntıları paylaşılan “İlave Doğum İzinleri Yasası” 02.10.2018 tarihinde Temsilciler Meclisi’nde görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Yeni yasa sayesinde doğum sonrasında partnerlere (babalara) verilen iki günlük ücretli izin 2019 yılı itibariyle 5 iş gününe (bir haftaya) çıkarılacaktır. Ayrıca, (2020 yılının ilk yarısından itibaren) babaların da ilk 6 aylık dönemde 5 haftalık ücretsiz izin kullanmaları mümkün hale getirilmiştir (bu dönemde ücretlerinin %70’i UWV tarafından ödenmektedir).

Yeni yasanın “Koalisyon Anlaşması”nda mutabakata varılan hususlardan biri olduğu ve koalisyon üyelerinin doğum izinlerini bu denli artırmasının arkasında, doğumu takiben anne babaların hayatlarının en kısa sürede “normale” dönmesi isteğinin olduğu değerlendirilmektedir.

Koruma altındaki çocukların sayısında artış

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı’nın 2018 yılı ikinci çeyrek raporuna göre gittikçe daha fazla sayıda çocuk için çocuk bakım bütçesi alınmaktadır. 2018 yılı ikinci çeyreği itibariyle 796 bin çocuğun ailesi söz konusu yardımdan faydalanmakta olup, bu rakam 2018 yılı birinci çeyreğine göre 17 bin civarında bir artış anlamına gelmektedir. 330 bin çocuk gündüz bakımevlerinde ve 371 bin çocuk okul dışı bakım kurumlarında bakım hizmeti alırken, 118 bin çocuğa ise bakıcı aileler tarafından bakılmaktadır.

Çocuk bakım bütçesi alınan çocuk sayısında yaşanan bu artışın, gittikçe artan sayıda kadının istihdama katılması ile alakalı olduğu düşünülmektedir. 2017 yılının ikinci çeyreğinde 15-74 yaşları arasındaki kadınların katılım oranı %61,7 olarak gerçekleşmiş, bu oran 2018 yılının aynı döneminde %63'e yükselmiştir. Bununla birlikte, kadınların ortalama saatlik çalışma süresinde bir artış kaydedilmemiş, hatta annelerin saatlik ortalama çalışma sürelerinde ortalama olarak 0,2 saatlik bir azalma yaşanmıştır.

2024 yılında emeklilik yaşı artırılmayacak

Hollanda'da emeklilik yaşı ile ilgili değişikliklerin beş sene öncesinden ilan edilmesi gerekmektedir. 2024 yılından itibaren geçerli olacak emeklilik yaşında ise bir değişiklik yapılmamasına karar verilmiş olup, bu karar Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Koolmees tarafından 01.11.2018 tarihli bir notla Temsilciler Meclisi'ne bildirilmiştir. Emeklilik yaşında yapılacak değişikliklere, Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS) tarafından açıklanan ortalama yaşam beklentisi verileri ile emeklilik yaşının belirlenmesi amacıyla oluşturulan hukuki bir formül temel alınarak karar verilmektedir (2022 yılı ve sonrası bakımından).

Emeklilik yaşı halihazırda 66 olup, 2022 yılı itibarıyla 67 yaş 3 aya yükselecektir. Geçtiğimiz yıl yapılan değerlendirmelerde 2023 yılı için de bir değişiklik yapılmamasına karar verilmiş olduğundan, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında emekli olma yaşı aynı seviyede (67 yaş 3 ay) kalacaktır.

10.3.2. Sosyal Sigortalar

10.3.2.1.Sosyal Güvenlik Prim Oranları

2018 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık (AOW)	%17,90	-	-	%17,90
Geride Kalanlar (Dul/Yetim) (ANW)	%0,1	-	-	%0,1

İstisnai Sağlık Giderleri (WLZ)	%9,65	-	-	%9,65
Maluliyet (WAO/WIA)	-	%6,27	-	%6,27
Hastalık (ZVW)	-	%6,90	-	%6,90
İşsizlik (WW)	-	%2,95	-	%2,95
Çocuk Bakım Sigortası (AKW)	-	%0,50	-	%0,50

Kaynak: Hollanda Hükümeti resmi web sitesi

10.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık / Ödenek Alanların Sayısı

2018 yılı itibarıyla (Hollanda'da ikamet edenler)

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (Avro) (x 1.000.000)
	Genel	Türk	Genel
Yaşlılık (AOW)	3.444.930	22.200	38.601
Yaşlılar için genel gelir desteği (AIO)	47.287	-	289
Maluliyet (WAO, WAJONG, WAZ, WIA, IVA, WGA)	747.230	-	-
Geride Kalanlar (ANW)	29.479	-	394
Genel çocuk yardımı (AKW)	1.904.151	-	3.348
Uzun dönemli bakım (Wlz)	42.016	-	1.879
İşsizlik (WW)	254.480	-	-
Sosyal Yardım (çalışma çağındakiler)	432.460		

Kaynak: Hollanda Hükümeti resmi web sitesi, Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB)

10.3.2.3. Türkiye’de İkamet Edip Hollanda’dan Sosyal Sigorta Ödeneği Alanların Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı
Yaşlılık (AOW)	23.230
Maluliyet (WAO, WAJONG, WAZ, WIA, IVA, WGA)	-
Geride Kalanlar (ANW)	-
Genel çocuk yardımı (AKW)	-
İşsizlik (WW)	-

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

10.3.2.4.1 İş Kazası Geçiren İşçilerin Yüzdesele Olarak Oranları (Cinsiyete Göre)

2018 yılı itibarıyla

	Toplam	Erkekler	Kadınlar
İş kazası geçiren işçilerin oranı (%)	3,1	3,4	2,8
Sonrasında devamsızlığa sebep olmayan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	1,7	1,7	1,6
1 gün veya daha uzun devamsızlığa sebep olan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	1,5	1,7	1,2
4 gün veya daha uzun devamsızlığa sebep olan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	1,1	1,2	0,9

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

İş Kazası Geçiren İşçilerin Yüzdesel Olarak Oranları (Kökenlerine Göre)

2018 yılı itibarıyla

	Toplam	Yerli	Batılı göçmen kökenli	Batılı olmayan göçmen kökenli
İş kazası geçiren işçilerin oranı (%)	3,1	3,0	3,6	3,4
Sonrasında devamsızlığa sebep olmayan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	1,7	1,7	1,6	1,4
1 gün veya daha uzun devamsızlığa sebep olan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	1,5	1,4	1,8	2,1
4 gün veya daha uzun devamsızlığa sebep olan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	1,1	1,0	1,3	1,4

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

İş Kazası Geçiren İşçilerin Yüzdesel Olarak Oranları (ISCO 2008 Beceri Seviyelerine ve Mesleklere Göre)

2018 yılı itibarıyla

	İş kazası geçiren işçilerin oranı (%)	Sonrasında devamsızlığa sebep olmayan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	1 gün veya daha uzun devamsızlığa sebep olan iş kazası geçirenlerin oranı (%)	4 gün veya daha uzun devamsızlığa sebep olan iş kazası geçirenlerin oranı (%)
Toplam	3,1	1,7	1,5	1,1
Beceri Seviyesi 1	4,0	2,0	2,0	1,5
Beceri Seviyesi 2	4,0	2,0	2,0	1,4
Beceri Seviyesi 3	3,3	2,1	1,3	1,0
Beceri Seviyesi 4	1,5	0,9	0,6	0,5
Bilinmeyen BS	6,4	1,4	4,4	3,2

01 Pedagojik	2,1	1,1	1,2	0,9
02 Yaratıcı ve dil bilgisi	1,6	0,8	0,8	0,8
03 Ticari	2,2	1,1	1,2	0,8
04 İktisadi ve idari	1,1	0,5	0,6	0,4
05 Yönetici	1,2	0,5	0,6	0,4
06 Kamu idaresi, güvenlik ve adalet	4,1	1,7	2,6	2,1
07 Teknik	4,6	2,3	2,3	1,7
08 Bilgi ve İletişim	0,7	0,3	0,3	0,3
09 Tarımsal	5,4	2,6	2,7	2,0
10 Bakım ve refah	4,9	3,5	1,4	1,1
11 Hizmetler	4,6	2,5	2,3	1,6
12 Ulaşım, lojistik	5,3	2,3	2,8	2,0
13 Diğer	6,1	2,0	3,2	2,4

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.3.3. Aile Yardımları

10.3.3.1. Çocuk Parası Miktarları

01.07.2018 tarihi itibarıyla

	Hollanda'daki Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye'de Kalan Çocuklar İçin (*)
0-5 yaş	202,23	-
6-11 yaş	245,57	-
12-17 yaş	288,90	-

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB – Sociale Verzekeringsbank)

(*) Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Türkiye'de ikamet eden çocuklar için ödenen çocuk paraları 01.01.2015 tarihinde tek taraflı olarak durdurulmuştur. İkili sosyal güvenlik anlaşmasının 33 üncü maddesi ile düzenlenen konu, ilgili yurttaşlarımız tarafından mahkemeye (Hollanda mahkemeleri) taşınmış olup yasal sürecin tamamlanması beklenmektedir.

10.3.3.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Hollanda'da emeklilik sistemi genel olarak 3 sütun üzerinde yükselmektedir. AOW birikimi birinci sütun olarak kabul edilmektedir. İkinci sütun ise kolektif emeklilik fonları olarak adlandırılan ve belirli bir endüstri kolu ya da firma üzerinden birikim yapılan sandıklardır. Söz konusu toplu veya özel emeklilik sandıkları, pensioenfonds (pension funds-emeklilik fonu) veya sigorta şirketleri tarafından idare edilmektedir.

Firmalar, çalışanları adına aylık prim ödemesini bu emeklilik fonlarına yapmaktadır. Toplanan fonlarla yatırım yapılmakta ve yatırım gelirleri halihazırdaki emekliler ve gelecekteki masraflar için değerlendirilmektedir. Diğer taraftan emeklilik planları kişiden kişiye tercihlerine (erken emeklilik, kısa süreli yüksek meblağlı aylık, uzun dönemli düşük tutarlarda aylık vb.) bağlı olarak değişebilmektedir.

Her ne kadar emeklilik fonları bir firma veya endüstri koluna bağlı olsalar da bunların hukuken ve mali olarak bağımsız olmaları ve kar amacı gütmeyen faaliyet göstermeleri kanuni bir zorunluluktur. Bu yolla, ilgili firmanın mali sorunlar yaşaması halinde emeklilik fonlarının bu durumdan etkilenmemeleri sağlanmıştır.

Kolektif emeklilik fonları genel olarak üç farklı yapıda örgütlenmiştir:

1. İşkolu emeklilik fonu; inşaat, kamu hizmetleri ve turizm otelcilik gibi bir endüstri kolunda (sektörde) çalışan tüm işçilerin bağlı olduğu fonlar,
2. Şirket emeklilik fonları; bir firmaya ait olan fonlar,
3. Doktorlar, mühendisler vb. gibi bağımsız çalışanlara yönelik fonlar.

Dayanışma kültürü, istikrar ve herkes için iyi bir emeklilik imkanının sağlanabilmesi amacıyla birçok sektör bakımından ikinci ayak emeklilik fonlarına katılım kanunen zorunlu tutulmuştur. **Bu sayede, Hollanda'da çalışan insanların %90'ı yukarıda anılan emeklilik fonları aracılığıyla ikinci ayak emeklilik sistemine dâhil olmuş durumdadır.**

Yurtdışına taşınan sigortalılar, emekli olmadan birikimlerini transfer edebilir ya da emekli olunca aylık alabilir. Bununla birlikte, yurtdışına taşınma durumlarında uygulanabilecek şartlar her emeklilik fonu bakımından farklılık göstermektedir.

Hollanda emeklilik sisteminin üçüncü ve son sütunu ise bireysel emeklilik ürünleri veya destekleyici birikimlerdir. Bu tipteki emeklilik ürünlerinden genel olarak kendi nam ve hesabına çalışanlar ile kolektif emeklilik fonu olmayan (ya da zorunlu tutulmayan) sektörlerde çalışanlar yararlanmaktadır. Bu ürünler sayesinde katılımcılar, hayat sigortası, ortaklık ve gayrimenkul yatırımı ve vergi iadesi gibi araçlarla bağımsız olarak emeklilik ürünleri ve yatırımları satın alabilmekte ve bunları istedikleri gibi yönetebilmektedir.

10.3.3.3.Sosyal Yardımlar

01.12.2018 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel	Göçmen kökenli
Faydalanan Kişi Sayısı	432.460	263.470

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

(*) Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı

01.07.2018 Tarihi İtibariyle Hollanda'da Uygulanmakta Olan Net Sosyal Yardım/Geçim Yardımı Miktarları (Avro)

21 yaşından büyük emeklilik yaşından küçük (Avro)	
Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	1.352,48
Tatil Yardımı	71,18
Toplam	1.423,66
Yalnız yaşayanlar ve bekar ebeveynler	
Aylık	946,73
Tatil Yardımı	49,83
Toplam	996,56
Emeklilik dönemindekiler (Avro)	
Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	1.456,52
Tatil Yardımı	76,66
Toplam	1.533,18
Yalnız yaşayanlar ve bekar ebeveynler	
Aylık	1065,36
Tatil Yardımı	56,07
Toplam	1.121,43
Bakım tesislerinde kalanlar (Avro)	

Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	466,27
Tatil Yardımı	24,54
Toplam	490,81
Yalnız yaşayanlar ve bekar ebeveynler	
Aylık	299,76
Tatil Yardımı	15,78
Toplam	315,54

Kaynak: Hollanda Hükümeti resmi web sitesi

Yukarıdaki tabloda miktarları verilen geçim yardımının hak edilebilmesi için azami gelir/mal varlığı sınırı evliler için 12.040,00 Avro, yalnız yaşayanlar için ise 6.020,00 Avrodur.

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

10.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Okul Öncesi ve İlköğretim	1.414.022	376.222	39.034
Toplam Ortaöğretim	985.252	237.740	28.611
Ortaöğretim (Meslek-MBO)	487.114	130.892	20.660
Yüksekokul (Meslek-HBO)	452.690	122.500	12.481
Üniversite	280.038	97.855	4.628

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2017-2018 öğretim yılı itibariyle VAVO programına (Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs – Sürekli Genel Yetişkin Eğitim Programı) devam eden kişi sayısı;

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı

Eğitim/Meslek Türü	Genel	Yabancı	Türk
VAVO	16.674	6.065	678

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Yüksek Öğrenim	17.047
Mesleki Yüksek Öğrenim (HBO)	12.481
Akademik Eğitim (WO)	4.628
Toplam	34.156

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

10.5. GÖÇ VE UYUM

10.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

RADAR: İstihdam Büroları Ayrımcılık Yapıyor

Tüketici Koruma Araştırmaları Programı (RADAR) Hollanda genelinde 78 istihdam bürosunun katılımı ile yapmış olduğu araştırmalarda istihdam bürolarının insanlara kökenleri bakımından ayrımcılık yaptığını gözlemlediklerini açıklamıştır. Yapılan araştırmalarda, RADAR mensupları kendilerini bir çağrı merkezi için birkaç aylığına personel arayan bir firma olarak tanıtmış ve geçmişte Fas, Surinam ve Türkiye kökenli kişilerle sorun yaşadıklarını, istihdam bürolarından sağlayacakları personelin seçiminde bu durumu göz önüne almalarını rica etmişlerdir. Temasa geçilen bürolardan %47'si bunu yapmaya hazırlıklı olduklarını ifade etmiştir. İstihdam bürolarının çatı örgütü olan ABU, araştırma sonuçlarını hayal kırıklığı ve kabul edilmez olarak değerlendirmiş ve "Bu sonuçlar bize, bir yandan üyelerimize yönelik bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerine ara vermeden devam etmemiz gerektiğini, diğer yandan

da ayrımcılığın sadece bilgilendirme faaliyetleri ile ortadan kaldırılamayan inatçı bir toplumsal sorun olduğunu göstermektedir” diye açıklama yapmıştır.

Konu hakkında açıklama yapan Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Devlet Sekreteri Tamara Van Ark işgücü piyasasında ayrımcılık yapılmasını kesinlikle kabul edilemez bulduklarını, Hükümetin bu konuda toplumun geneline örnek teşkil etme adına işgücü piyasasında ayrımcılık yaptığına hükmedilen firmalarla iş yapmayacağını bildirmiştir.

İşgücü Piyasasında Daha İyi Entegrasyon

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Koolmees tarafından 16.11.2018 tarihinde ayrıntıları Temsilciler Meclisi ile paylaşılan İşgücü Piyasasında Daha İyi Entegrasyon Programı (VIA) çerçevesinde hem Hollanda’ya yeni gelen kişilerin hem de göçmen kökenli Hollandalıların iş odaklı olarak Hollanda toplumuna daha hızlı entegre olmaları ve katılım sağlamaları amacıyla sekiz ayrı alanda pilot uygulama başlatılması planlanmaktadır. Bu kapsamda ulusal düzeyde hayata geçirilecek pilot uygulamaların sonuçları 2020 yılında işverenlerin, belediyelerin ve okulların kullanımına sunulacaktır. Söz konusu sekiz pilot uygulama aşağıdaki gibidir:

1. Daha iyi istihdam perspektifi ile yetişkinler için meslek liselerine ebeveyn katılımının artırılması,
2. Meslek yüksek okulu öğrencilerinin işgücü piyasası şartlarına hazırlık ve mesleki yönlendirme çalışmalarının profesyonelleştirilmesi,
3. İşverenlerin işe alma ve seçme süreçlerindeki önyargıları ile mücadele edilmesi,
4. Veri tabanlarının bağdaştırılması yolu ile işgücünün kültürel çeşitliliği hakkında daha iyi bilgi sahibi olunması,
5. Batılı olmayan göçmen kökenlilerinin terfilerinin önündeki engellerin kaldırılması,
6. Çalışma ve öğrenme süreçlerinin bağdaştırılması ile işgücü piyasasındaki konumun değiştirilmesi,
7. UWV tarafından işsizlik aylığı bağlanan batılı olmayan göçmen kökenlilerin işgücü piyasasına daha hızlı bir şekilde dönebilmeleri amacıyla UWV tarafından verilen hizmetlerin iyileştirilmesi,
8. Uzun dönemli işsizler için daha verimli bir rehberlik hizmeti verilmesi.

Entegrasyon Sistemi Dâhilindeki Dil Okulları

Hollanda'ya yeni gelenlere sivil entegrasyon süreci kapsamında dil eğitimi veren kurumların belirlenmesi için daha katı bir prosedür uygulanmasına karar verilmiştir. 18.12.2018 tarihinde emsalciler meclisine sunulan bu Karar, Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Kurulunun incelemelerine dayanmaktadır.

2018 yazından bu yana sahtecilik faaliyetlerine karışan dil okullarına ilişkin raporlar artmıştır. Teftiş Kurulunun incelemesine göre izlenen 227 dil okulundan 87'si istismar ve sahtecilik bakımından (güçlü) belirtiler göstermektedir. Bu kapsamda Savcılık ve Teftiş Kurulu hangi durumların ceza kanunu çerçevesinde ele alınacağına karar verecektir.

10.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

10.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Hollanda'daki yabancılar örgütlenme özgürlüğüne sahip bulunmaktadırlar. Nitekim vatandaşlarımızın sosyal, kültürel, dini, ekonomik ve politik ihtiyaçları doğrultusunda, Hollanda mevzuatına uygun olarak kurdukları derneklerin sayısı her geçen yıl artmakta ve bu dernekler üst kuruluşlar halinde de organize olmaktadırlar. Halen büyük çoğunluğu dini ve kültürel amaçlı olmak üzere 200'ü aşkın dernek ile bunların oluşturduğu federasyonlar bulunmaktadır.

Hollanda'da bulunan yabancılarla ilgili politikalar oluşturulurken bu grupların görüşlerinin sağlıklı olarak alınabilmesi için azınlık gruplarına ait "Danışma Kurulları" faaliyete geçirilmiştir. 1985 yılında kurulan ve Hollanda düzeyinde örgütlenmiş 6 Türk federasyonu adına hareket eden "Hollanda'da Türkler için Danışma Kurulu"nun (IOT) diğer azınlık Danışma Kurullarıyla dayanışma içerisinde Hollanda Hükümetine resen veya talep üzerine görüş bildirdiği ve yabancılara ilişkin politika ve kararları kısmen de olsa etkilediği gözlenmektedir. IOT, üyesi olan 6 federasyon ile 200 civarında yerel derneği temsil etmektedir.

10.5.2.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

2018 yılı itibarıyla

	Türk kökenli temsilci sayısı	Son seçim yılı	Bir sonraki seçim yılı
Avrupa Parlamentosu	-	2014	2019
Senato (Birinci Meclis)	-	2015	2019
Temsilciler Meclisi (İkinci Meclis)	7	2017	2021
Eyalet Meclisleri	8	2015	2019
Belediye Meclisleri	129	2018	2022

10.6. YARGI KARARLARI

Hollanda Yüksek İdare Mahkemesi'nin 26.03.2018 tarihli Kararı

Son birkaç yıldır devam etmekte olan ve Türkiye ile Fas kökenli toplam yedi kişi tarafından farklı zamanlarda açılmış yaşlılar için ek gelir desteği (AIO) davalarında nihai karar Hollanda Yüksek İdare Mahkemesi tarafından 26.03.2018 tarihinde verilmiş ve söz konusu yardımı alan kişilerin Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB) ile istenilen tüm bilgileri paylaşmak zorunda olduğuna hükmedilmiştir.

Söz konusu davalar, Hollanda'daki ikamet süreleri yeterli olmadığı için tam yaşlılık aylığına (AOW) hak kazanamamaları sebebiyle ek ödenek AIO tahsis edilecek kişilere ilişkindir. Türk ve Fas kökenlilerin ülkelerindeki kimlik numaralarıyla bu ülkelerde bulunan ek gelir, menkul ya da gayrimenkulleri hakkında araştırma yapmayı hedefleyen SVB, kimlik numaralarını bildirmeyenlerin AIO ödeneğini durdurma yoluna gitmiştir (Kastedilen kimlik numarası, Fas kökenliler için CIN ve vatandaşlarımız bakımından T.C. kimlik numarasıdır).

SVB tarafından ilgili kişilere Fas ve Türkiye'de haklarında bir mal varlığı ve/veya gelir durumu araştırması yapılabilmesini teminen CIN ve T.C. Kimlik numaralarını paylaşmaları gerektiği bildirilmiş; ancak, hemen hepsinden olumsuz yanıt alınmıştır. Bu durumda SVB tarafından

ilgili kişilere ek gelir desteği (AIO) tahsis edilmemiştir. Yüksek İdare Mahkemesi tarafından söz konusu dava hakkında yapılan basın açıklamasında aşağıdaki hususlara yer verilmiştir:

“Ek ödenek/yardım tahsis edilen kişilerin varsa bütün menkul ve gayrimenkulleri ve gelirlerine ilişkin bilgiyi SVB ile paylaşmaları gerekmektedir. SVB ve belediyeler gibi yardım tahsisi yetkisi bulunan kurum ve kuruluşlar yardım/ek ödenek başvurusunda bulunan kişilerin mal varlığı ve gelir durumlarına ilişkin beyanlarının doğruluğunu araştırma hakkına sahiptir. İlgili kurum ve kuruluşlar bu çerçevede yurtdışında da gereken araştırmayı yürütebilirler ve sosyal yardım ödeneği alan kişiler, böyle bir araştırma söz konusu olduğunda ilgili kurum/kuruluşla iş birliği yapmakla yükümlüdür. Sosyal yardım ödeneği alan kişilerin Hollanda dışındaki ülkelerde geçerli olan kimlik numaraları SVB için bu noktada önem kazanmaktadır. Gerek CIN gerekse T.C. Kimlik Numarası kişisel bilgiler bakımından karışıklığa mahal vermeyen numaralardır. Haklarında araştırma yapılan kişiler kimlik numaralarını paylaşmak suretiyle SVB ile iş birliği yapmakla mükelleftirler. İşbirliğini reddeden kişilerin ek ödenek başvuruları reddedilebilecektir; böyle durumlarda SVB'nin ilgili kişilere herhangi bir yardım/ödenek tahsis etme zorunluluğu bulunmamaktadır.”

Buna göre, Hollanda'da yasal olarak ikamet eden ve ikamet süresi tam yaşlılık aylığı için yeterli olmadığından AIO ödeneği almak isteyen kişilerin, T.C. kimlik numarası gibi şahsi ve doğası gereği yalnızca Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile ilintili olan bir bilgiyi Hollanda makamları ile paylaşmaları gerekecektir

Öte yandan açıklanan mahkeme kararında, söz konusu araştırmaların, salt T.C. Kimlik numarası bilgisi kullanılarak hangi hukuki yöntemle elde edildiği yahut elde edilen bilgilerin, vatandaşların itirazı durumunda nasıl teyit veya kontrol edildiği hususlarında herhangi bir ifade yer almamaktadır. Benzer bir durum belediyelerce yürütülen sosyal yardım araştırmaları için de geçerlidir. Sosyal yardım davalarında mahkeme, sadece Türk vatandaşları hakkında yurtdışında araştırma yapıldığı gerekçesiyle ayrımcılığın önlenmesine aykırı hareket edildiğine hükmetmiş ve vatandaşlarımız lehine karar vermiştir. Bu defa, SVB lehine verilen mahkeme kararında ise yılın belirli bir bölümünü Hollanda dışında geçiren tüm AIO yararlanıcıları için malvarlığı araştırması yapılması nedeniyle herhangi bir ayrımcılık söz konusu değildir. Son

karar göz önüne alındığında, belediyelerin de söz konusu araştırmaları basit bir şekilde farklı gerekçelerle devam ettirebileceği değerlendirilmektedir.

Hollanda Merkezi Temyiz Kurulu'nun (CRvB- Centrale Raad van Beroep) 01.10.2019 tarihli Kararı

Hollanda Merkezi Temyiz Kurulu(CRvB- Centrale Raad van Beroep), Hollanda makamlarının, bu ÷lke kurumlarından sosyal yardım alan vatandaşlarımız hakkında ÷lkemizde yürütmekte olduğu malvarlığı araştırmaları hakkında vatandaşlarımızca açılan bir dava hakkındaki kararını 1 Ekim 2018 tarihinde açıklamıştır.01.10.2018 tarihli kararı ile Hollanda Merkezi Temyiz Kurulu, Türkiye'de elde edilen delillerin (Hollanda makamlarına bildirilmeyen malvarlıklarına ilişkin bilgilerin) Hollanda belediyeleri ve Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SVB) verilen yardımların kesilmesi ve iade edilmesine dönük kararlarında kullanabileceğine hükmetmiştir. Söz konusu karar aslen, Hollanda makamlarından bir nevi yardım alırken Türkiye'de yapılan malvarlığı araştırmaları neticesinde yardımları durdurulan ve iade istenen kişilerle ilgili dört ayrı dava dosyasına ilişkindir.

Hollanda mevzuatına göre yardım sağlamakla görevli kurumların, yararlanıcıların gelirleri ve malvarlıkları hakkında vermiş oldukları bilgilerin doğruluğunu araştırma yetkisi bulunmaktadır. Dahası, bu yetkinin yurtdışındaki araştırma faaliyetlerini kapsadığı değerlendirilmektedir. Söz konusu dava dosyalarında yer alan kişiler hakkında da bu çerçevede Türkiye'de gayrimenkul yönünden araştırma yapılmış ve tüm dosyalar bakımından yardımların durdurulması ve haksız yere ödenen yardımların iade edilmesi yönünde kararlar verilmiştir. Bu kararlara ilgililer tarafından yerel mahkemeler nezdinde itirazda bulunulmuş olsa da yerel mahkemeler söz konusu kararların hukuki olduğuna hükmetmiş, yapılan ilave itirazların ardından dava dosyaları CRvB'nin önüne kadar gelmiştir. Söz konusu dosyalardan üçünde idari makamlar malvarlığı araştırmalarını kendileri yapmıştır ve başvuru sahipleri yapılan araştırmaların Türk hukukuna aykırı olduğunu, dolayısıyla elde edilen delillerin Hollanda hukukuna göre de hukuksuz olarak elde edildiğini ve bu sebeplekullanılamayacaklarını öne sürmüşlerdir. Diğer dosyada ise başka bir idari makam tarafından (SVB) elde edilen ve hukuki olmadığı iddia edilen bilgilerin belediyeler tarafından kullanılıp kullanılamayacağı incelenmiştir.

CRvB 01.10.2018 tarihinde vermiş olduğu kararda, Hollanda belediyeleri ve SVB tarafından yurtdışında elde edilen delillerin, yardımlarla ilgili olarak tesis edilecek idari işlemlerde kullanılıp kullanılamayacağı bakımından (anlaşmalar hukukunu da içerecek şekilde) Hollanda yasalarının bağlayıcı olduğunu vurgulamıştır. Diğer taraftan, gayrimenkullerle ilgili yapılan araştırmalarda Türk hukukunun doğru şekilde uygulanıp uygulanmadığının Hollanda mevzuatına göre bir anlam ifade etmediği de öne sürülmüştür. Dolayısıyla CRvB, yapılan araştırmaların ve elde edilen delillerin hukuki olup olmadığını Hollanda yasaları çerçevesinde incelemiş ve ilgililerin özel yaşamlarının ihlal edilmemesi, öne sürülen delillere itiraz etmelerinin önünde bir engel olmaması ve delillerin uygunsuz bir şekilde elde edilmiş olmamaları gerekçeleri ile hukuka uygun bulmuştur. Başka bir deyişle netice olarak Hollanda belediyelerinin ve SVB'nin söz konusu delilleri kullanabileceklerine karar verilmiştir. SVB tarafından belediyelere sunulan deliller bakımından da karar aynıdır.

Merkezi Temyiz Kurulu (CRvB), idari hukukun sosyal konulara ilişkin bölümleri, devlet memurları kanunu ve emeklilik kanunu bakımından en üst mahkemedir. Bahse konu davalarda ilgili vatandaşlarımızın temsilciliğini üstlenen Avukat Ejder KÖSE, mahkeme kararının açıklanmasının ardından verdiği beyanatta konuyu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşıyacaklarını dile getirmiştir.

CRvB'nin 01.10.2018 tarihli kararı, Hollanda makamlarının ülkemizde yürütmekte olduğu malvarlığı araştırmaları bakımından son derece önemli sayılabilecek bir gelişmedir. Zira en üst düzey ulusal mahkeme olan Merkezi Temyiz Kurulu tarafından verilen bu kararın, söz konusu araştırmaların farklı aşamaları hakkında vatandaşlarımızca Hollanda mahkemelerinde çeşitli gerekçelerle açılmış çok sayıda dava bakımından da etkilerinin olacağı değerlendirilmektedir. Bu bakımdan, örneğin Hollanda yerel mahkemelerinin yalnızca Türk kökenliler hakkında yurtdışında araştırma yapılması nedeniyle ayrımcı bularak hukuksuz ilan ettiği araştırmaların, ufak çaplı idari değişikliklerle tekrar başlatılması oldukça muhtemeldir. Bundan böyle, Hollanda makamları tarafından ülkemizde yapılan araştırmalar ve elde edilen deliller, araştırma faaliyetlerinin ulusal hukukumuzda uygun olup olmadığına bakılmaksızın Hollanda makamları tarafından kullanılabilir. Yukarıda de değinildiği üzere CRvB dava dosyalarını Türk hukukuna uygunluk yönünden değil Hollanda hukuku bakımından ele almıştır. Dolayısıyla, CRvB'nin vermiş olduğu kararda söz konusu faaliyetlerin Türk hukuku bakımından nasıl değerlendirildiğine atıfta bulunulmamıştır.

11. İNGİLTERE

11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

11.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2011 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	27.573.376	3.629.827	50.130
Kadın	28.502.536	3.875.183	40.985
Toplam	56.075.912	7.505.010	91.115

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

Birleşik Krallık'ta nüfus sayımı her 10 yılda bir yapılmakta olup, en son sayım 2011 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Nüfus sayımı sonuçları, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden ikisi olan İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır. İngiltere ve Galler'in nüfusu toplam 56.075.912 olarak açıklanmıştır.

İskoçya için ayrı bir nüfus sayımı yapılmakta olup, açıklanan verilere göre nüfus 5.295.000'dir. Kuzey İrlanda'nın nüfusu ise 1.810.863 milyondur. Birleşik Krallık'ın toplam nüfusu 2011 yılı itibarıyla 63.181.775'tir.

Vatandaşlarımızın Sayısı

2011 nüfus sayımı sonuçlarına göre, İngiltere ve Galler'de yaşayan Türkiye doğumluların sayısı 91.115'tir. Birleşik Krallıkta yaşayan Türkiye doğumluların 89.484'ü İngiltere'de, 1.631'i Galler'de yaşamaktadır. Bu sayı Birleşik Krallığı oluşturan diğer ülkelere İskoçya'da 2.424, Kuzey İrlanda'da ise 377'dir. Bu rakamlar Birleşik Krallıkta yaşayan tüm vatandaşlarımızın sayısını değil, Türkiye doğumlu vatandaşlarımızın sayısını yansıtmaktadır.

İngiltere'de yaşayan Türk nüfusunun resmi rakamlarda belirtilenden çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. İngiliz Parlamentosu İçişleri Komitesi'nin Temmuz 2012'de yayımladığı 'Türkiye'nin Avrupa Birliğine Katılmasının Adalet ve İçişleri Alanına Yansımaları' başlıklı raporda, İngiliz İçişleri Bakanlığı'nın İngiltere'deki Türk varlığına ilişkin tahminine yer

verilmektedir. Buna göre İngiltere’de 150.000’i Türk vatandaşı, 300.000’i KKTC vatandaşı ve geri kalan kısmı da Bulgar ve Romen vatandaşlığına sahip Türkler olmak üzere toplam 500.000 kadar Türk kökenli kişinin yaşadığı tahmin edilmektedir.

2017 yılı sonu itibarıyla Londra Başkonsolosluğuna kayıtlı 209.953 vatandaşımız bulunmaktadır. Söz konusu sayısal veri, kayıtlı tüm vatandaşlarımızın halen İngiltere’de ikamet ettiği anlamına gelmese de, İngiltere’deki nüfusumuzun resmi verilerin oldukça üzerinde olduğunu göstermektedir.

11.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	270	331	601
5-7	232	287	519
8-9	247	278	525
10-14	1.445	1.474	2.919
15	314	375	689
16-17	725	829	1.554
18-19	805	892	1.697
20-24	3.581	3.913	7.494
25-29	5.578	6.504	12.082
30-34	6.744	8.840	15.584
35-39	6.247	7.644	13.891
40-44	4.843	5.860	10.703
45-49	3.837	4.868	8.705
50-54	2.114	2.937	5.051
55-59	1.437	2.043	3.480
60-64	983	1.267	2.250
65-69	592	891	1.483
70-74	361	420	781
75-79	215	254	469
80-84	186	126	312

85 ve üstü	229	97	326
Toplam	40.985	50.130	91.115

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

11.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Erkek	Kadın	Toplam	(%)
North East	784	270	1.054	1,1
North West	2.353	1.050	3.403	3,7
Yorkshire and the Humber	2.146	1.033	3.179	3,4
East Midlands	1.898	1.025	2.923	3,2
West Midlands	1.448	861	2.309	2,5
East	3.467	2.441	5.908	6,4
Londra	30.313	29.283	59.596	65,4
South East	4.489	3.327	7.816	8,5
South West	2.098	1.198	3.296	3,6
Wales (Galler)	1.134	497	1.631	1,7
Toplam	50.130	40.985	91.115	-

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

Vatandaşlarımızın yaklaşık %65,4'ü Londra'da bulunmakta, bunu % 8,5 ile South East (Güney Doğu) ve %6,4 ile East (Doğu) bölgeleri izlemekte, en az nüfusumuz ise North East (Kuzey Doğu) bölgesinde bulunmaktadır. Londra'da vatandaşlarımızın yoğunlaştığı ilk beş belediye sırasıyla Enfield (13.968), Haringey (10.096), Hackney (8.982), Islington (3.777) ve Waltham Forest (3.279)'dir.

11.1.4. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2011 yılı itibarıyla

Ülke	Erkek	Kadın	Toplam	Oran
Hindistan	352.524	341.624	694.148	% 1,2
Polonya	286.440	292.681	579.121	% 1,0
Pakistan	251.065	231.072	482.137	% 0,9
İrlanda Cumhuriyeti	183.772	223.585	407.357	% 0,7

Almanya	117.383	156.181	273.564	% 0,5
Bangladeş	111.314	100.186	211.500	% 0,4
Nijerya	98.135	93.048	191.183	% 0,3
Güney Afrika	92.908	98.115	191.023	% 0,3
ABD	82.742	94.443	177.185	% 0,3
Jamaika	71.483	88.612	160.095	% 0,3
Türkiye	50.130	40.985	91.115	% 0,2

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

2001 yılı sayımı ile kıyaslandığında İngiltere ve Galler'de nüfusun %7 oranında (3,7 milyon) arttığı, bu artışın %55'inin (2,1 milyon) ise göçten kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Etnisite açısından bakıldığında nüfusun çoğunluğunun beyazlardan (%86 – 48,2 milyon) oluştuğu, beyazların çoğunluğunu ise Beyaz İngilizlerin (genel nüfusun %80'i – 45,1 milyon) teşkil ettiği görülmektedir.

2011 nüfus sayımına göre İngiltere ve Galler'de ikamet edenlerin %13'ünün (yaklaşık 7,5 milyon kişi) Birleşik Krallık dışında doğduğu anlaşılmıştır. Bu oran 2001 nüfus sayımında %9 (4,6 milyon) idi. Birleşik Krallık dışında doğanların geldikleri ilk on ülke arasında Hindistan, Polonya ve Pakistan ilk üç sırada yer almaktadır. 2004 yılında AB'ye katılımından sonra Polonya'dan Birleşik Krallığa gelenlerin sayısı 9 kat artarak bu ülkeyi ilk on ülke arasında ikinci sıraya yükseltmiştir. Londra etnik çeşitliliğin en yüksek olduğu bölge olarak öne çıkmaktadır. Londra'da Beyaz İngilizlerin oranının %45'te kaldığı, Londra nüfusunun %55'ini yabancıların oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

11.1.5. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

Yıl	2014	2015	2016	2017	2018
Sayı	1.843	1.606	2.254	1.737	1.922

11.1.6. İngiltere'ye Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yolculardan İngiltere'ye giriş vizesi verilen vatandaşlarımızın kategorilere göre sayısı

Yıl	Toplam	İş	Öğrenim	Aile	Diğer
2013	218.900	1.670	13.600	630	203.000
2014	218.020	1.550	9.950	520	206.000
2015	225.710	1.720	7.570	420	216.000
2016	254.560	1.540	9.680	340	243.000
2017	307.570	1.390	11.900	280	294.000

Diğerleri

Yıl	Toplam	Ziyaretçi	Ticari	Transit	Geçici Ayrılık Sonrası Dönen	Diğer Giriş İzni	Sığınmacı
2013	203.540	85.100	52.900	1.750	61.300	2.480	10
2014	206.065	90.600	52.100	2.490	58.400	2.460	15
2015	216.220	95.000	51.800	1.970	64.600	2.830	20
2016	242.785	115.000	48.900	1.940	73.300	3.640	5
2017	293.125	137.000	51.600	2.180	98.300	4.030	15

İngiltere'den Sınır Dışı Edilen ve Gönüllü Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Sayı
2014	527
2015	652
2016	719
2017	565
2018	476

11.1.7. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılara Sayısal Mukayesesi

Önceki Uyruk	2018
Hindistan	14.797
Pakistan	11.551
Polonya	9.206
Nijerya	8.898
Romanya	5.467
İtalya	5.355
Almanya	5.055
Jamaika	4.276
Fransa	4.103
Güney Afrika	3.660
Zimbabve	3.620
Bangladeş	3.552
Amerika Birleşik Devletleri	3.436
Gana	3.149
İran	3.096
Sri Lanka	3.032
Filipinler	2.663
Somali	2.651
Bulgaristan	2.568
İspanya	2.414
Çin	2.402
Macaristan	2.181
Avustralya	2.170
Türkiye	1.922
Portekiz	1.878
Yunanistan	1.828
Afganistan	1.752
Eritre	1.589
Rusya	1.492

11.1.8. Doğan ve Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlene
1.655	174	316

Kaynak: T.C. Londra Başkonsolosluğu 2017 kayıtları.

11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

11.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İngiltere’de Hükümet istihdamı artırmak için aldığı tedbirlere devam ederek, özürülerin istihdamını ve yeni iş kurmak isteyen girişimcilerin sayısını artırmak için yeni teşvikler getirmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği düzenlemelerini basitleştirmek ve bürokrasiyi azaltmak üzere önemli değişiklikler yapılmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Yapılan Değişiklikler

2018 yılı içerisinde madenler, inşaat tasarım ve yönetimi, güvenli asetilen kullanımı, patlayıcılar, güvenli petrol depolanması, açık deniz petrol çıkarma konularında yeni mevzuatlar çıkartılmış ve bunların bir kısmı yürürlüğe girmiştir.

Kendi Namına Çalışanlara Yönelik Düzenleme

Kendi namına çalışanlara yönelik yürürlükte olan uygulamaya göre yıllık yaklaşık 6 bin sterlinin altında kar edenler için sigorta primi isteğe bağlı bir seçenektir. Çalışan, bu limitin altında kar ettiğinde devlet emeklilik haklarına yönelik prim katkısını isteğe bağlı olarak yapabiliyordu. Bunu zorunlu hale getirmeye yönelik bir kanun tasarısı üzerinde çalışma vardı. Ancak, kanunun uygulanması 2018 yılına kadar ertelenmişti. 2018 yılı sonu itibarıyla yapılan açıklamada konunun bu parlamento döneminde gündemde olmayacağı duyurulmuştur.

11.2.2. Sayısal Veriler

11.2.2.1. Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

2011 yılı itibarıyla

Ekonomik Aktivite	İngiltere’de doğanlar		İngiltere dışında doğanlar	
	Sayı (Bin)	Oran (%)	Sayı (Bin)	Oran (%)
Aktif - Toplam	23.170	60,0	4.236	61,3
Çalışan	21.690	56,2	3.914	56,6
İşsiz	1.480	3,8	322	4,7
Aktif Olmayan-Toplam	12.457	32,3	1.824	26,4
Emekli	8.845	22,9	869	12,6
Diğer	3.612	9,4	955	13,8
Toplam Öğrenci	2.959	7,7	850	12,3
Toplam	38.586	100	6.910	100

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler’i kapsamaktadır).

11.2.2.2. Vatandaşlarımız Arasında Ekonomik Aktivite Durumu

2011 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Ekonomik bakımdan faal olanlar	35.379	15.399	50.778
İstihdam - Toplam	32.139	12.977	45.116
İşçi-toplam	21.295	10.019	31.314
İşçi-kısmi zamanlı	10.097	4.791	14.888
İşçi-tam zamanlı	11.198	5.228	16.426
Kendi namına çalışan-toplam	9.916	2.219	12.135
Kendi namına çalışan- kısmi zamanlı	3.024	1.159	4.183
Kendi namına çalışan- tam zamanlı	6.892	1.060	7.952
Çalışmakta olan tam zamanlı öğrenciler	928	739	1.667
İşsiz-toplam	3.240	2.422	5.662
İşsiz (Tam zamanlı öğrenciler hariç)	2.910	2.043	4.953
Tam zamanlı öğrenciler	330	379	709

Ekonomik bakımdan faal olmayanlar	12.006	23.078	35.084
Emekli	1.840	1.824	3.664
Öğrenci (Tam zamanlı öğrenciler dahil)	3.337	3.962	7.299
Ev/aile bakan	1.108	9.468	10.576
Devamlı hasta ve iş göremez	2.791	3.150	5.941
Diğer	2.930	4.674	7.604

Yukarıdaki tabloda yer alan veriler değerlendirildiğinde İngiltere’de yaşayan vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranının %9,7 oranında olduğu görülecektir. Erkekler arasında işsizlik oranı %5,7 (2.910 kişi) iken kadınlar arasında bu oran %4’tür (2.043 kişi). Oranın hesaplamasında tam zamanlı öğrencilerin hariç tutulduğu işsiz sayısı dikkate alınmıştır.

11.2.2.3.İstihdam Oranları

İngiltere dışında doğan diğer ülke vatandaşları ile Türkiye doğumluların ekonomik faaliyet durumlarına ilişkin istatistikler aşağıda verilmektedir:

2011 yılı itibarıyla

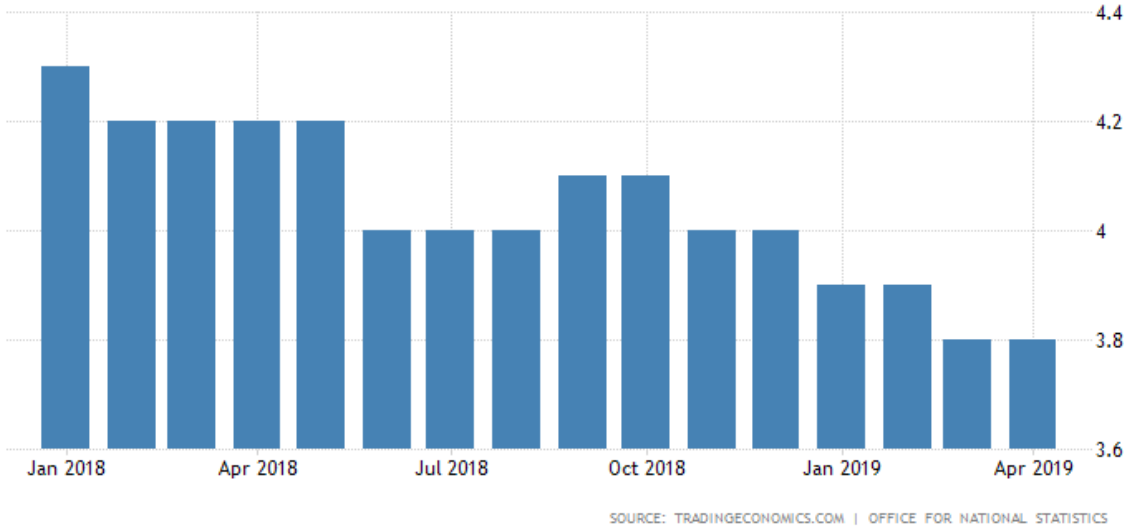
	Hindistan	Polonya	Pakistan	İrlanda	Almanya	Türkiye
Ekonomik bakımdan faal olanlar	409.263	433.154	231.861	186.250	172.372	50.778
İstihdam Toplam	378.583	413.185	203.045	176.017	161.305	45.116
İşçi Toplam	299.728	337.709	130.409	140.605	133.673	31.314
<i>İşçi-kısmi zamanlı</i>	<i>72.877</i>	<i>53.015</i>	<i>51.204</i>	<i>36.403</i>	<i>29.564</i>	<i>14.888</i>
<i>İşçi-tam zamanlı</i>	<i>226.851</i>	<i>284.694</i>	<i>79.205</i>	<i>104.202</i>	<i>104.109</i>	<i>16.426</i>
Kendi namına çalışan Toplam	58.190	63.516	61.074	32.337	20.758	12.135
<i>Kendi namına çalışan-kısmi zamanlı</i>	<i>16.455</i>	<i>22.125</i>	<i>26.664</i>	<i>8.381</i>	<i>6.912</i>	<i>4.183</i>
<i>Kendi namına çalışan- tam zamanlı</i>	<i>41.735</i>	<i>41.391</i>	<i>34.410</i>	<i>23.956</i>	<i>13.846</i>	<i>7.952</i>

Çalışmakta olan tam zamanlı öğrenciler	20.665	11.960	11.562	3.075	6.874	1.667
İşsiz-toplam	30.680	19.969	28.816	10.233	11.067	5.662
İşsiz (Tam Zamanlı Öğrenciler Hariç)	23.335	17.402	23.585	9.451	9.172	4.953
Tam zamanlı öğrenciler	7.345	2.567	5.231	782	1.895	709
Ekonomik bakımdan faal olmayanlar	247.599	79.662	222.862	212.050	75.699	35.084
Emekli	128.647	20.166	44.799	166.878	35.288	3.664
Öğrenci (tam zamanlı öğrenciler dahil)	29.934	19.977	25.519	7.546	18.597	7.299
Ev/aile bakan	43.364	24.017	87.196	9.927	10.211	10.576
Devamlı hasta ve işgöremez	21.383	3.731	27.803	18.272	7.269	5.941
Diğerleri	24.271	11.771	37.545	9.427	4.334	7.604

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.2.4. İşsizlik Oranları

İngiltere'deki işsizlik oranı, 2018 yılının başında %4,3 seviyesindeyken, son çeyrekte son 44 yılın en düşük değeri olan %4 seviyesine geriledi. İşsiz sayısı 2018 yılının son çeyreğinde 14.000 kişi azalırken, aynı çeyrekte istihdam sayısı 167.000 kişi artmıştır.

11.2.2.5. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
16 – 17	113	87	200
18 – 19	298	228	526
20 – 21	636	401	1.037
22 – 24	1.720	1.033	2.753
25 – 29	5.376	2.564	7.940
30 – 34	7.796	3.216	11.012
35 – 39	6.658	2.767	9.425
40 – 44	4.960	2.161	7.121
45 – 49	3.802	1.529	5.331
50 – 54	2.032	771	2.803
55 – 59	1.184	375	1.559
60 – 64	497	162	659
65 – 69	200	49	249
70 – 74	52	14	66
75 ve üstü	55	42	97
16 yaşından büyük vatandaşlarımız	35.379	15.399	50.778

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.2.6.Çalışan Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Sayı
North East	613
North West	2.047
Yorkshire and the Humber	1.822
East Midlands	1.550
West Midlands	1.275
East	3.614
Londra	26.452
South East	4.765
South West	1.975
Wales (Galler)	1.003
Toplam	45.116

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.2.7.Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2011 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Bağımsız Çalışan-Toplam	9.916	2.219	12.135
Bağımsız çalışan-kısmi zamanlı	3.024	1.159	4.183
Bağımsız çalışan-tam zamanlı	6.892	1.060	7.952

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

Çalışan vatandaşlarımızın toplamının 45.116 olduğu dikkate alındığında, bağımsız çalışan vatandaşlarımızın oranının tüm çalışanların % 26,8'ine tekabül ettiği, bir başka ifadeyle her 4 vatandaşımızdan 1'inin kendi nam ve hesabına çalıştığı görülmektedir.

1970'li ve 1980'li yıllarda İngiltere'de ağırlıklı olarak tekstil endüstrisinde çalışmakta olan vatandaşlarımızın, diğer Batı ülkelerinde olduğu gibi İngiltere'de de tekstil endüstrisinin çökmesiyle birlikte kendi namına çalışmaya yönelerek restoran, lokanta, kahvehane, süpermarket, taksit işletmesi gibi işyerleri işlettikleri, bunun yanı sıra Kuzey Londra'da Türkler

tarafından işletilen hazır giyim, oto tamirhanesi, nalburiye ve kuyumcu gibi işyerleri de bulunduğu gözlemlenmektedir.

11.2.2.8.Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun İşsizlik Sayıları

2011 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Ülke Geneli	724.194	1.078.426	1.802.620
Yabancı	156.023	166.142	322.165
Türk	2.910	2.043	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

İngiltere'deki işsiz sayısı 2016 yılı son çeyrekte 52.000 kişi azalarak son on yılı aşan süredeki en düşük değer olan 1,6 milyon seviyesine, %5,1 olan işsizlik oranı ise %4,8'e gerilemiştir. Ulusal İstatistik Ofisi uyarınca bu oran son 11 yılın en düşük seviyesidir.

2011 nüfus sayımı verileri dikkate alındığında İngiltere'de yaşayan vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranının %9,7 olduğu görülmektedir. Erkekler arasında işsizlik oranı %5,7 (2.910 kişi), kadınlar arasındaki oran ise %4'tür (2.043 kişi).

11.2.2.9.İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
16 – 17	7	8	15
18 – 19	47	30	77
20 – 21	91	71	162
22 – 24	244	175	419
25 – 29	487	324	811
30 – 34	564	379	943
35 – 39	460	360	820
40 – 44	333	295	628
45 – 49	328	241	569
50 – 54	169	110	279
55 – 59	121	41	162

60 – 64	48	7	55
65 – 69	6	0	6
70 – 74	1	0	1
75 ve üstü	4	2	6
Toplam	2.910	2.043	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.2.10. İşsiz Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Sayı
North East	89
North West	209
Yorkshire and the Humber	218
East Midlands	191
West Midlands	135
East	300
Londra	3.249
South East	345
South West	141
Wales (Galler)	76
Toplam	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.2.11. Asgari ve Ortalama Ücretler

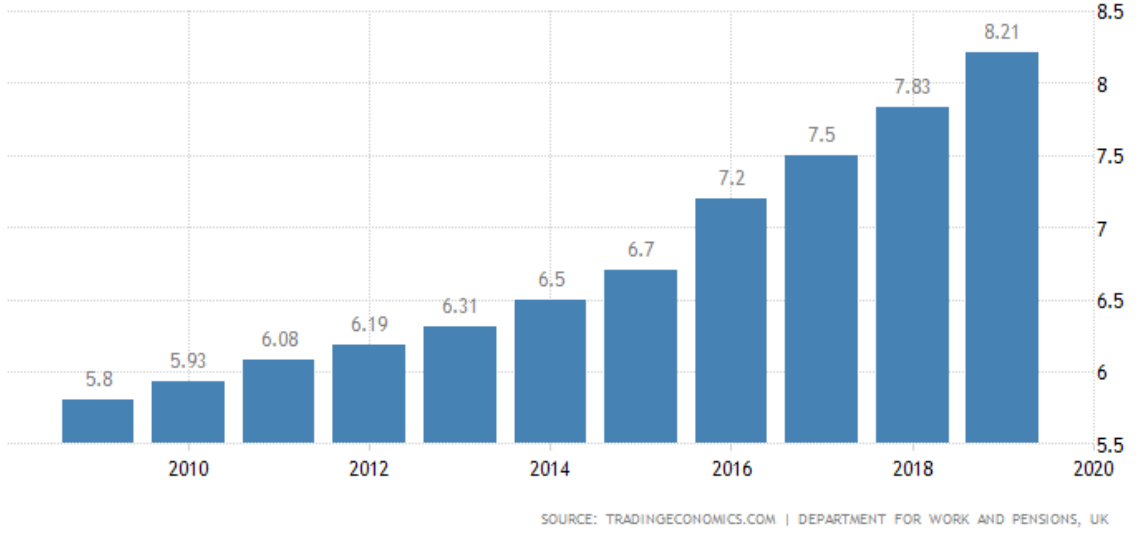
2018 yılı son çeyrek itibarıyla, tam zamanlı çalışan yetişkinler için ortalama haftalık brüt ücretler 530 Sterlin olarak kaydedilmiştir.

Saatlik Asgari Ücretler (Sterlin)

06.04.2019 tarihi itibarıyla

	25 ve üzeri	21-24 Yaş	18-20 Yaş	18 Yaş Altı
2018 (Nisan)	7,83	7,38	5,90	4,20
2019 (Nisan)	8,21	7,70	6,15	4,35

11.3. SOSYAL GÜVENLİK

11.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

“Yalnızlıktan Sorumlu Bakanlık”

Ülkede çok sayıda yalnız yaşayan ve yalnızlıktan ötürü sosyallikten uzak depresif bir hayat süren insanları geri kazanmak amacıyla Yalnızlıktan Sorumlu Bakanlık kurulmuştur. İngiltere’deki sivil toplum örgütlerinin tahminlerine göre ülkede 9 milyon kişi yalnızlıktan olumsuz etkilenmektedir. Günlerce kimseyle sosyal temas kurmadan hayatlarına devam eden vatandaşların büyük kısmını ise 75 yaş ve üstü kişilerin oluşturduğu bildirilmektedir.

11.3.2. Sayısal Veriler

11.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

İngiltere’de işçi ve işverenlerden alınan primler sigorta kollarına göre ayrılmayıp, doğrudan Ulusal Sigorta Fonu’nda (National Insurance Fund) toplanmaktadır. Sigortalı kişiler tüm prime dayalı ödenekler için fona tek bir katkı payı ödemektedir. Anılan fon, yüksek işsizlik dönemlerinde olduğu gibi belli ödenekleri ödemekte yetersiz kalırsa, genel bütçeden transferler yapılmaktadır. Sosyal yardım ödenekleri dâhil prime dayalı olmayan ve vergilerden finanse edilen ödenekler ise bazı ihtiyaç gruplarına verilmektedir. Bu ödeneklerin verilmesinde, mağduriyet veya kaynakların düzeyi kıstas olarak alınmaktadır.

Ulusal Sigorta Fonu, İngiltere Bankasında olup, Parlamento müdahalesinin dışındadır. Daha önce Vergi Kurumu (Inland Revenue) tarafından yönetilen Fon, 1999 yılı Nisan ayından bu yana Hazine ve Gümrük İdaresi (HM Revenue and Customs) tarafından idare edilmektedir. Fon, esas olarak sosyal sigorta primleri ve yatırım gelirleri tarafından finanse edilmekte ve dağıtım yöntemine (pay-as-you-go) göre işletilmektedir. Sosyal sigorta prim oranları, primli ödenekleri finanse ederek sistemi sürdürebilecek oranlarda yıllık olarak belirlenmektedir. Fonun borçlanma yetkisi bulunmadığı için denk olması çok önemlidir. Fonun herhangi bir zamanda fazla vermesi halinde bu para yatırım için Ulusal Borç Komisyonelerine (National Debt Commissioners) aktarılmaktadır.

Primli ödeneklerin tutarı ve ilgili idari masraflar, her yıl tamamen Ulusal Sigorta Fonundan karşılanmaktadır. Belli bir seviyenin üzerinde geliri olan çalışanların prim ödeme mükellefiyetleri vardır. Bu gelir, Nisan 2018 itibariyle haftada 155 Sterlin olarak belirlenmiştir. İşverenlerin ise, yine Nisan 2018 itibariyle, çalıştırdıkları işçilerin 155 Sterlinin üzerinde gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyeti bulunmaktadır. Kendi namına çalışanlar ise kazançlarına göre katkıda bulunurlar. Çalışmayanların isteğe bağlı prim (haftalık 13.90 Sterlin) ödemelerine imkân veren bir sistem mevcut olup, hastalar ve işsizler için prim kredileri verilir, bir başka ifadeyle emekliliğe esas primler ödenmiş kabul edilmektedir.

11.3.2.2.İşverene Bağlı Çalışanların Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2018 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
<116	Prim kesintisi yok
116-162	Prim kesintisi yok ancak ödenek hakkı var
162,01-892	Kazancın %12'si
>892 (Üst kazanç limiti)	Tüm kazançların %2'si

Bir işverene bağlı çalışanların haftada 116 Sterlinin altında gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyetleri bulunmamakla birlikte, haftada 116-162Sterlin arasında gelir elde edenler ödeneğe hak kazanacak şekilde prim ödemiş sayılmaktadır.

11.3.2.3.İşverenlerin Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2018 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
<162	Prim kesintisi yok
162,01-892	%13,8
>892	%13,8

Kendi namına çalışanlar ise, yıllık kazançlarının 6.365 Sterlinden fazla olması halinde, haftada 3 Sterlin tutarında sabit oranlı bir katkı payı ödemektedirler. Buna ilaveten, yıllık karları 8.632 Sterlin ile 50.000 Sterlin arasında olan kişiler %9 oranında kazançla bağlı bir prim ile 50.000 Sterlinin üzerindeki her türlü karları için ilave bir %2 primi ödemek zorundadırlar.

11.3.2.4.İşsizlik Ödeneği

İşsizlik yardımı, 18-65 yaş arası aktif olarak iş arayan kişilere ödenmektedir. İngiltere'de prime veya gelire bağlı olmak üzere iki tür işsizlik ödeneği vardır. Her iki tür ödeneğe hak kazanabilmek için genel şartlar, kişinin 18 yaşının üzerinde, emeklilik yaşının (65) altında olması, aktif olarak iş arıyor olması veya ortalama olarak haftada 16 saatten az çalışıyor olması,

tam zamanlı olarak eğitim almıyor olmasıdır. 16-17 yaşında olanlara belli şartlarla kısa dönemli yardım sağlanabilmektedir.

Prime dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için son iki yıl içinde yeterli prim ödenmiş olması gerekmektedir olup, bu yardım en fazla 182 gün ödenebilmektedir. 182 günden sonra kişi gelire dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmektedir.

İkinci tür olan gelire dayalı işsizlik ödeneği ise yeterli prim ödememiş, haftada 24 saatten az çalışan ve 16.000 Sterlinden fazla birikimi olmayan düşük gelirli kişilere verilebilmektedir. 2018 yılı itibarıyla ödenek miktarları aşağıda verilmektedir.

2018 yılı itibarıyla

Prime Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Yaş	Haftalık Miktar (Sterlin)
16 – 24	57.90 (üst sınır)
25 ve üzeri	73.10 (üst sınır)

Gelire Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Durum	Haftalık Miktar (Sterlin)
Bekâr (< 25 yaş)	57.90 (üst sınır)
Bekâr (≥ 25 yaş)	73.10 (üst sınır)
Çiftler (≥ 18 yaş)	114.85 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (≥ 18 yaş)	73.10 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (< 18 yaş altı)	57.90 (üst sınır)

2018 yılı itibarıyla

Ödenek Türü	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami
İşsizlik Yardımı (Jobseekers' Allowance)	57.90-114.85
İş göremezlik Ödenekleri (Incapacity Benefits): - İstihdam ve Destek Ödeneği (Employment And Support Allowance):	57.90-114.85

- İşgöremezlik Ödeneği (Incapacity Benefit):	82,65-109,60
- İleri Derecede Maluliyet Ödeneği (Severe Disablement Allowance):	77,65
Maluliyet Yaşam Yardımı (Disability Living Allowance)	22,65 – 85,60
Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit – Monthly)	251,77 – 1.108,04
Kişisel Bağımsız Yaşam Ödemesi (Personal Independence Payment)	22,65 – 85,60
İş Kazası Maluliyet Ödeneği (Industrial Injuries Disablement Benefit)	34,96 – 174,80
Bakım Yardımı (Attendance Allowance)	57,30 – 85,60
Bakıcı Yardımı (Carer's Allowance)	64,60
Gelir Destek Ödeneği (Income Support)	57,90-114,85
Kira Yardımı (Housing Benefit)	57,90-114,85
Kamu Temel Emeklilik Aylığı (State Basic Pension)– Tam Maaş – Haftalık	164,35
Pension Credit (Emeklilik Kredisi)	163,00
Dul Yardımları (Kadın Eş İçin) (Widow's Benefits)	
Dul Ana Ödeneği (Widowed Mother's Allowance)	117,10
Dul Aylığı (Widow's Pension)	117,10
Ölüm Yardımları (Kadın/Erkek Eş İçin) (Bereavement Benefits)	
Dulluk Ödeneği -Tek Seferde Ödenir-(Bereavement Payment)	2.500-3.000
Dul Ebeveyn Ödeneği (Widowed Parent's Allowance)	117,10
Dulluk Aylığı (Bereavement Allowance)	117,10
Dulluk Destek Ödeneği -(Bereavement Support Payment) – 06/04/2017 sonrası	2.500-3.500 İlk Ödeme 100-350 Aylık (21 Ay)
Analık Yardımı (Maternity Allowance)	145,18
Yasal Analık Ödeneği (Statutory Maternity Pay)	145,18
Yasal Babalık Ödeneği (Statutory Paternity Pay)	145,18
Yasal Evlat Edinme Ödeneği (Statutory Adoption Pay)	145,18
Yasal Hastalık Ödeneği (Statutory Sickness Pay)	92,05

Kaynak: İngiltere Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı 2018 istatistikleri.

Tablonun değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Bir kişi aynı kategoride (örneğin maluliyet) birden fazla ödenekten yararlanabilmektedir. Bu nedenle ödeneklerden yararlananların toplamını vermek mümkün değildir.
- İngiltere’de ödeneklerin miktarını belirlemede kişinin medeni durumu, yaşı, çocukları olup olmadığı vb. çok sayıda faktör dikkate alınmakta, bu da ödenek miktarlarının yararlanan kişinin koşullarına göre büyük farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle, ödenek miktarları verilirken azami ve asgari miktarlar belirtilmiştir. Azami/asgari miktarlara ilaveten kişilerin mağduriyet durumuna göre çeşitli prim ilaveleri de yapılabilmektedir.

11.3.2.5.Sosyal Güvenlik Ödenek ve Yardımları

Ölüm Yardımları (Yeni)

İngiltere’de ölen sigortalıların hak sahiplerine aktarım Türkiye’de olduğundan farklıdır. Türkiye’deki gibi ölen sigortalının hak sahipleri ölen sigortalının maaşını alamamaktadır.

6 Nisan 2017 tarihi öncesinde ölenler için farklı ödemeler vardı. Ancak, bunlar için 12 ay + mazeret nedeniyle 3 ay olmak üzere toplam 15 ay içerisinde başvurulması gerekiyordu. 2018 yılı Temmuz ayı itibariyle bu süre de dolmuş oldu.

Eşi 6 Nisan 2017 tarihinden sonra ölenler için alınan ödenek aşağıdaki gibidir:

Dulluk Destek Ödeneği (Bereavement Support Payment)

Eşinin bu ödeneği alabilmesi için

- Ölen kişinin en az 25 hafta çalışma yoluyla prim ödemiş olması (kredilendirilen, primleri devlet tarafından ödenen yardımlar geçerli olmuyor) veya iş kazası neticesinde ölmüş olması gerekiyor.
- Kişi öldüğünde eşinin emeklilik yaşına gelmemiş olması ve İngiltere’de veya benzer ödeme yapan bir ülkede (Türkiye buna dahil; kaynak: <https://www.gov.uk/claim-benefits-abroad/bereavement-benefits>) yaşıyor olması gerekiyor.
-

Ödenecek miktar;

- Çocuk Yardımı alıyor (veya almıyor ancak alma hakkı varsa) 3.500 Sterlin toplu ödeme ve 18 ay boyunca aylık 350 Sterlin ödeme
- Çocuk Yardımı yoksa 2.500 Sterlin toplu ödeme ve 18 ay boyunca aylık 100 Sterlin ödeme

18 aylık bu ödenek süresince dul olan eş diğer devlet yardımlarına başvurabiliyor. Ancak, ölen eşinin emekli maaşı dâhil başka herhangi bir geliri olmuyor.

11.3.2.6.Çocuk Yardımı

Haftalık		
	Nisan 2016'dan itibaren (Sterlin)	Nisan 2017'den itibaren (Sterlin)
En büyük/Tek çocuk	20,70	20,70
Diğer çocuklar	13,70	13,70

Çocuk yardımı, en büyük çocuk için haftalık 20,70 Sterlin, sonraki her bir çocuk için 13,70 Sterlidir. Çocuk Vergi Kredisi (Child Tax Credit) ise gelir düzeyi düşük çocuklu aileleri desteklemeye yönelik bir sosyal yardımdır. Bir veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olanlar gelir seviyelerine veya özürli çocukları olup olmaması gibi faktörlere bağlı olarak (2018-2019 vergi yılı için) yıllık 545-3.275 Sterlin arasında değişen ödenekten yararlanabilmektedirler.

11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

11.4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

2011 nüfus sayımına göre, İngiltere'de Türkiye doğumlu nüfus içinde öğrencilerin sayısı 7.299'dur. Ancak Londra Eğitim Müşavirliği'nin tahminlerine göre İngiltere'de yaşayan zorunlu öğretim çağındaki (5-16 yaş) Türk öğrenci sayısı (Kıbrıslı Türkler dahil) 30.000'den fazladır. Okula devam eden Türk çocuklarının sayısı ve devam ettikleri okullara göre dağılımı itibarıyla istatistiki bilgiler bulunmamaktadır.

İngiliz okullarında verilen Türkçe dersleri iki grupta ele alınabilir: İlkokullarda “after-school club” adı verilen normal okul saatleri dışında talep eden öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri verilmektedir. Orta dereceli okullarda ise çocukların ve okulun başarısını ölçmek üzere kullanılan GCSE sınavlarına hazırlık mahiyetinde Modern Yabancı Diller kategorisi altında ve müfredat içerisinde Türkçe dersi verilmektedir.

11.4.2. Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

İngiltere’de mesleki eğitim gören Türk gençlerinin sayısına dair istatistikî bilgiler mevcut değildir. Londra Eğitim Müşavirliği’nin kayıtlarına göre, 2008 yılı itibariyle Meslek Yüksek Okullarında (Vocational Qualifications Colleges) 40 dolayında öğrenci eğitim görmektedir. Yukarıda verilen rakam sadece Türkiye’de lise eğitimini tamamladıktan sonra gelen ve askerlik ertelemesi için Eğitim Müşavirliğine başvuruda bulunan Türk öğrencilerine ait olduğu için mesleki eğitim gören Türk gençlerinin sayısını yansıtmamaktadır. Lise dengi mesleki eğitim okullarında öğrenim gören Türk çocuklarının sayısının çok daha fazla olduğu tahmin edilmekle birlikte, bu kişilerin kayıtlarının bulunmaması nedeniyle kesin sayıları belli değildir.

11.5. GÖÇ VE UYUM

11.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İngiltere’de süresiz oturma hakkı kaldırılmıştır.

İngiltere’de Ankara Anlaşması çerçevesinde Türk vatandaşlarına verilen süresiz oturma hakkı kaldırılmıştır. Bu karar, ‘self employed’ (kendi namına çalışan) kategorisinde İngiltere’de Ankara Anlaşması ile bulunan kişileri etkilemekte olup; Ankara Anlaşması ile işçi olarak çalışan kişileri kapsamamaktadır.

Ayrıca, 16 Mart 2018 tarihinden önce yapılan müracaatlar da alınan kararın dışında kalmaktadır. 16 Mart 2018’e kadar Türk vatandaşları ilk başvurularında bir yıl, bu sürenin sonunda ise üç yıl vize alıyor ve dördüncü yılın sonunda süresiz oturma hakkına erişiyorlardı.

İngiltere İçişleri Bakanlığı'nın aldığı bu yeni karardan sonra Türk vatandaşları sadece vize uzatma başvurusunda bulunabileceklerdir. Yeni uygulamada, bu başvurulara üç senelik oturum verilecektir.

Başka bir deyişle, İçişleri Bakanlığı'nın aldığı karara göre, uygulama süreli oturum izinlerini etkilemeyecek ve bu başvurular için işlemler eskisi gibi sürdürülecek.

Aydoğdu ve SSHD'deki kararın ardından, Home Office (İçişleri Bakanlığı), Ankara Anlaşması Kategorisi kapsamında Türk iş adamlarının 'Süresiz Oturum İzni' başvurularını kabul etmeyecektir. "Üst Mahkeme, Türk uyruklu vatandaşların ve onların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, Türkiye ile olan ve Ankara Anlaşması'nın 'standstill clause' olarak adlandırılan bir hükmü kapsamında yer almadığını tespit etmiştir. 'Standstill clause', AB hükümetlerinin, Türk vatandaşlarının bu üye ülkelerdeki iş dünyasında iş kurması için gereken şartlara herhangi bir yeni yasal kısıtlama getiremediklerini veya veremediklerini belirtiyordu.

Yeni ECAA süresiz oturum başvuruları 16 Mart 2018 tarihinde veya sonrasında kabul edilmeyecektir. 16 Mart 2018 tarihinden önce ihale edilen herhangi bir ECAA oturum başvurusu, önceki gibi aynı şartlar altında işlenecektir.

Türk iş adamları ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler, arzu ettikleri takdirde Ankara Anlaşması kapsamında kalmak için vize uzatma başvurusunda bulunmaya devam edebilirler. Ankara Anlaşması kapsamındaki vize uzatma başvuruları, Aydoğdu kararından etkilenmez ve normal olarak ücretsiz bir şekilde işleme alınmaya devam edecektir. "Mevcut Türk iş adamları için süresiz oturum başvurusu yapabilme şartları, göçmenlik kurallarına dâhil edilecek ve böyle bir kategorinin şartları belirlenecek; bu da yerleşmeye çalışan diğer kişilerle uyumlu ve ücretli bir yol olacaktır.

19 Haziran 2018 itibariyle yaşanan gelişmelere göre ise; Ankara Anlaşması kapsamında vize alan Türk vatandaşları, İngiltere'de beş yıl aralıksız yaşadktan ve çalıştıktan sonra süresiz oturum almak için başvuru yapabilecektir.

AB vatandaşlarının süresiz oturum alması gerekecektir.

İngiltere hükümeti ve Avrupa Birliği, Brexit sonrasındaki geçiş süreci müzakerelerinde, Avrupa Birliği vatandaşları ve onların ailelerinin nasıl bir yasal statüye sahip olacağı konusunda

anlaşmaya varmıştı. Varılan anlaşmaya göre, İngiltere'nin AB'den resmi olarak ayrılacağı 29 Mart 2019 ve geçiş sürecinin sona ereceği 31 Aralık 2020 tarihleri arasında AB vatandaşları ülkede şu anki koşullar altında yaşamaya devam edebilecekti. Ancak, bu tarihler arasında ülkeye gelecek olan ve üç aydan fazla kalmak isteyen AB vatandaşlarının kayıt yaptırması gerekmektedir.

İngiltere'de yasal bir şekilde beş yıl aralıksız kalan AB vatandaşlarının ise 31 Aralık 2020 tarihinden itibaren 'yerleşik statüsü' almak için başvuru yaparak süresiz oturma hakkı kazanabilecekleri belirtilmektedir.

İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalarda, 'yerleşik statüsü' için yapılan başvuruların büyük çoğunluğunun kabul edilmesinin beklendiği belirtilmektedir. Başvurusu kabul edilmeyen kişilerin, 31 Aralık 2020 tarihine kadar yeniden başvuru yapabileceği ifade edilmiştir. 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren kabul edilmeyen başvurular için itiraz etme hakkı olacağı, fakat yeniden başvuru yapılamayacağı belirtilmiştir.

Banka hesapları üzerinden göçmen kontrolü askıya alınmıştır.

İçişleri Bakanlığı tarafından alınan yeni bir karara göre, Birleşik Krallık genelindeki banka hesapları üzerinden yapılan göçmenlik kontrolleri askıya alınmıştır. Ocak ayından bu yana, bankaların, her üç ayda bir Birleşik Krallık'ta bulunan 70 milyon banka hesabını kontrol etme zorunluluğu bulunmaktadır. Kontrol edilen hesaplardan herhangi birinin yasadışı yollarla ülkede bulunan bir göçmene ait olduğundan şüphelenildiği takdirde ise durum İçişleri Bakanlığı'na bildirmektedir. İçişleri Bakanlığı, şüpheli hesapları gözden geçirdikten sonra bankalara harekete geçme talimatı veriyor ve alınacak önlemler arasında bu hesapların kapanması da söz konusu olabiliyor. Hesap kontrollerinin durdurulması, yasadışı göçmenler için alınan sıkı önlemlerin gevşetilmesi adına alınan ikinci karar olmuştur. Bundan önce de bakanlar, göçmenlik kurallarına uymayan kişilerin izini takip etmek için NHS'nin hasta detaylarını İçişleri Bakanlığı ile paylaşmasını durdurma kararı almıştır.

11.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2018 yılı sonu itibarıyla İngiltere genelinde faaliyet göstermekte olan toplam Türk dernek sayısı İngiltere Başkonsolosluğu kayıtlarına göre 145'tir. Bunların bir kısmı 2002 yılında oluşturulan

“İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu”nun üyesidir. Bir üst kuruluş, bir dini amaçlı dernek ve iki taraftar derneği dışında kalanlar sosyal ve kültürel amaçlı oluşumlardır.

11.5.3. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İngiltere’de Parlamento seçimlerine aday ve seçmen olarak katılmak için İngiliz vatandaşı olma şartı bulunmaktadır. Yerel seçimlerde ise İngiliz vatandaşlarının yanı sıra AB üyesi ülkeler ve Commonwealth ülkelerinin İngiltere’de yerleşik vatandaşları da seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Bu durumda İngiliz vatandaşlığını almadıkları sürece Türk vatandaşlarının siyaset alanında yer alması imkânları kısıtlıdır. Bununla birlikte, uygulamada, devamlı çalışma ve oturma iznine sahip bazı vatandaşlarımızın kendilerinden belge talep edilmeden beyanları esas alınarak seçmen kütüklerine kaydedilmesine bağlı olarak mahalli seçimlerde oy kullanabildikleri de gözlenmektedir.

İngiltere’de Parlamenter sistemin üst kanadını oluşturan Lordlar Kamarasına tarihte ilk kez Türk (Kıbrıs) kökenli bir atama yapılmıştır. Liberal Demokrat Parti tarafından 28 Mayıs 2010 tarihinde Lordlar Kamarası’na atanan Barones Meral Ece, 15 Temmuz 2010 tarihinde yaptığı konuşmadan bu yana görevini sürdürmektedir.

İngiltere’deki Türk toplumunun Türk adayların yanı sıra, kendilerine yönelik hizmet vaadinde bulunan İngiliz adaylara da oy verdikleri gözlenmektedir. İngiltere Türk toplumu içindeki gençlerin eğitim ve siyasi bilinçlenme seviyesinin artmasına paralel olarak vatandaşlarımızın önümüzdeki yıllarda siyasi temsil açısından daha elverişli bir konuma gelebilecekleri değerlendirilmektedir.

12. İSVEÇ

12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

12.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2018 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türkiye doğumlu nüfus	Türk vatandaşı olan nüfus
Erkek	5.142.438	982.542	27.470	7.388
Kadın	5.087.747	973.027	22.478	4.860
Toplam	10.230.185	1.955.569	49.948	12.248

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>, İsveç İstatistik Kurumu

Stokholm Büyükelçiliği 2018 yılı Konsolosluk şubesi kayıtlarına göre, Büyükelçilik Konsolosluk Şubesinde herhangi bir işlem yaptırdığında kayıt altına alınan vatandaşlarımızın sayısı 62.811'dir.

İsveç makamlarının çifte vatandaşlarımızı sadece İsveç vatandaşı olarak değerlendirmesi nedeniyle İsveç'te yaşayan vatandaşlarımızın sayılarının tam olarak tespit edilmesi mümkün olmamaktadır. İkinci ve üçüncü nesil vatandaşlarımızın büyük bir bölümünün İsveç doğumlu olmaları ve anne ve/veya babalarının İsveç vatandaşı olması nedeniyle, bu vatandaşlarımız otomatik olarak İsveç vatandaşlığını kazanmaktadır. Bu çerçevede, toplam vatandaş sayısının 100.000'in üzerinde olduğu düşünülmektedir.

12.1.2. Türk Vatandaşlarına İlişkin Sayısal Veriler

Yıl	İsveç Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımızın Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı*	Türk Vatandaşlarımızın Toplam Sayısı
2018	796		12.248
2017	1.488		11.072
2016	1.320		11.237
2015	1.182		11.663
2014	1.005		12.238

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

*İsveç ile ülkemiz arasında vatandaşlarımızın çoklu vatandaşlığa sahip olmaları konusunda herhangi bir sorun bulunmamaktadır. İsveç Vatandaşlık Kanununda 2001 yılında yapılan bir değişiklikle “tek vatandaşlık” ilkesi terk edilmiştir. Bu çerçevede, İsveç vatandaşlığına geçmek isteyen vatandaşlarımızın izinli olarak vatandaşlığımızdan çıkma zorunluluğu ortadan kalkmıştır. Günümüzde vatandaşlarımızın büyük bir bölümünün, Türk vatandaşlığını da koruyarak İsveç vatandaşlığına sahip oldukları görülmektedir. Türk vatandaşlığından ayrılan kişiler için “Mavi Kart” düzenlenmeye devam olunmakla beraber, çifte vatandaşlık olanağı nedeniyle talep düşük düzeydedir. (2018’de toplam 34 adet Mavi Kart tanzim edilmiştir.)

12.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2018 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	962	845	1.807
16-24	921	664	1.585
25-49	4.247	2.507	6.754
50-64	962	525	1.487
65 +	296	319	615
Genel Toplam	7.388	4.860	12.248

Kaynak: www.scb.se

12.1.4. Türkiye Doğumlu Kişilerin Şehirlere Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

İl Merkezi	Erkek	Kadın	Toplam Sayı
Blekinge	97	60	157
Dalarnas	682	501	1.183
Gotlands	49	23	72
Gävleborgs	645	495	1.140
Hallands	408	284	692
Jämtlands	186	135	321
Jönköpings	466	411	877
Kalmar	167	126	293
Kronobergs	198	128	326
Norrbottens	134	56	190
Skåne	2.800	2.068	4868
Stockholms	12.326	10.715	23.041
Södermanlands	406	282	688
Uppsala	1.040	906	1.946
Värmlands	458	330	788
Västerbottens	143	85	228
Västernorrlands	222	130	352
Västmanlands	796	659	1.455
Västra Götalands	3.706	2.978	6.684
Örebro	813	722	1.535
Östergötlands	776	687	1.463
Toplam	26.518	21.781	48.299

12.1.5. İsveç'teki Türkiye Doğumlarının Diğer Yabancı Ülke Doğumlarıyla Sayısal Mukayesesi

2018 yılı itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Suriye	185.991
Finlandiya	147.883
Irak	144.035
Polonya	92.759
İran	77.386
Somali	68.678
Yugoslavya	65.124
Bosna Hersek	59.395
Afganistan	51.979
Almanya	51.140
Türkiye	49.948

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

12.1.6. İsveç'e Gelen ve İsveç'ten Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2018	2.176	283
2017	1.549	291
2016	1.115	356
2015	1.228	773
2014	1.216	507

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

12.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2018	541	98	133

Kaynak: Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi kayıtları

12.2. ÇALIŞMA HAYATI

İsveç'te Çalışma Bakanlığı altında iki bakanlık bulunmaktadır. Bunlardan biri İstihdam Bakanlığı olup, sorumluluk alanı işgücü piyasasının işleyişi, çalışma yasaları ve işyeri ortamıdır. Cinsiyet Eşitliği ve Ayrımcılıkla Mücadele Bakanlığı ise ulusal düzeyde cinsiyet eşitliği ve insan haklarının geliştirilmesinden sorumludur. Bu çerçevede göçmenlerin ülkeye entegrasyonunun artırılması, ayrımcılık ve ırkçılıkla mücadele ve çocuk ve LGBİT bireylerin hakların güçlendirilmesi için çalışmalar yürütür.

Bakanlık ülkeye yeni gelen göçmenlerin işgücü piyasasına dâhil olmalarını koordine etmekten de sorumludur.

12.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Cinsiyet Eşitliği Kurumu

12 Ocak 2018'de İsveç'in Göteborg şehrinde cinsiyet eşitliği politikalarının uyumlu ve sürdürülebilir şekilde yönetilmesi ve etkin biçimde uygulanmasına katkıda bulunmak üzere Cinsiyet Eşitliği Kurumu kurulmuştur. Kurum, ekonomi, eğitim, sağlık, ücretsiz ev işleri, bakım ile kadına karşı şiddetin önlenmesi gibi alanlarda faaliyette bulunmaktadır.

Kurumun görevleri;

- Cinsiyet eşitliği politika hedeflerinin izlenmesi, analizi, eşgüdümü,
- Sorumluluk alanında bilgi toplamak ve paylaşmak,
- Hükümetin cinsiyet eşitliği politikaları ve kadın örgütlerine yaptığı yardımlarla ilgili konuları incelemek ve cinsiyet eşitliği alanında hükümetin verdiği işleri yapmak şeklinde belirlenmiştir.

I. 13 Nisan - Kuzey Ülkeleri Çalışma Bakanları Toplantısı

Danimarka, Finlandiya, İzlanda ve Norveç Çalışma Bakanları, İsveç Çalışma Bakanı Ylva Johansson'un ev sahipliğinde Stockholm'de bir araya gelmişlerdir. Toplantıda göçmen kadınların istihdam piyasasına entegrasyonları dahil olmak üzere, kayıt dışı ekonomi, çalışma hayatı ile ilgili işlenen suçlar, sosyal damping, işgücünün sömürülmesi gibi konular ele alınmıştır.

Toplantının “Adil Rekabet ve Adil Çalışma Koşulları” adı verilen sonuç bildirgesinde, sınırlar arası işgücü hareketliliğinin olumlu olduğu, daha fazla refah ve daha iyi yaşam koşullarına katkıda bulunduğu ancak şirketlerin bu durumu daha düşük ücret, kötü çalışma koşulları, işyerinde güvenlik zafiyeti gibi koşullarla rekabet avantajına çevirmemesi gerektiğinin altı çizilmiştir. Rekabetin bilgi ve beceriye dayanması gerektiği ifade edilmiştir.

Bildirgede ayrıca, adil olmayan rekabet ve çalışma koşulları ile mücadelenin ulusal düzeyde gerçekleştirildiği, ancak sınır aşan sorunların sınır ötesi işbirliği gerektirdiği vurgulanmış, Kuzey ülkelerinin adil rekabet ve çalışma koşullarının sağlanması bakımından hem ortak sorumluluk hem de ortak çıkarları olduğu belirtilmiştir. Bu amaçla Nordic ülkelerin AB fonları ile desteklenen Kuzey Ülkeleri Kayıt Dışı İş Projesi çerçevesinde ortak teftişler, sonuç değerlendirmeleri ve iletişimle ilgili iyi uygulama örneklerine odaklandıkları belirtilmiştir.

II. 15-16 Mayıs 2018 - “Geleceğin İşgücü Piyasası” Konulu Konferans

2018 yılında Kuzey Ülkeleri Çalışma Bakanları Konseyi’nin Başkanlığını devralan İsveç’te, 15-16 Mayıs tarihlerinde “Geleceğin İşgücü Piyasası” konulu bir Konferans düzenlenmiştir.

ILO, kuruluşunun 100. Yıldönümü vesilesiyle yeni gündem maddesini Çalışma Yaşamının Geleceği olarak belirlemiştir. Kuzey Ülkeleri Bakanları Konseyi de bu çalışmaya dâhil olmuş ve 2016 yılında işgücü piyasasının geleceğine ilişkin gelişmelere odaklanmayı amaçlayan, bir kaç yıl sürecek bir proje başlatmıştır. Bu proje kapsamında hazırlanan rapor ve çıktıların, ILO’nun 100. Yıldönümüne Kuzey ülkelerinin katkısı olması planlanmıştır.

Buna ilaveten 2017 Sonbaharında işgücü piyasasının geleceğine ilişkin bir araştırma projesi başlatılmıştır.

15-16 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilen Bakanlar Konseyi Konferansında, yürütülmekte olan bu araştırma projesinin yanı sıra, Kuzey ülkelerinin hükümet, özel girişim ve sosyal taraflarının geleceğin işgücü piyasasına nasıl hazırlandıkları ele alınmıştır.

III. OECD, Global Deal Girişimi'nin (Küresel Anlaşma) Ev Sahipliğini Devralması

9 Kasım 2018'de Başbakan Stefan Löfven ile OECD Genel Sekreteri Angel Guria Global Deal girişiminin devri için biraraya gelmişlerdir.

Küresel işgücü piyasasında sosyal diyalog ve daha iyi çalışma koşulları için Stefan Löfven tarafından başlatılan“Saygın İş ve Kapsayıcı Büyüme için Küresel Anlaşma Girişimi”küreselleşmenin fayda ve kazanımlarından daha fazla insanın yararlanması ve küresel işgücü piyasasının risklerine ortaklaşa göğüs gerilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Ayrıca ücretlerin ve çalışma koşullarını iyileştirilmesi ve cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi hedeflenmekte, güçlü toplumların inşası için sosyal diyalogun önemine vurgu yapılmaktadır.

En son 22 Kasım 2018 tarihinde İspanya'nın dâhil olduğu girişimin, aralarında hükümetler, şirketler ve örgütlerin de bulunduğu 100 aktörü bulunmaktadır. Faaliyetlere evsahipliği yapmak üzere OECD, ILO ve İsveç hükümeti tarafından Global Deal 2016 faaliyete geçirilmiştir. Yeni kurulacak destek birimi ile ikisi ILO'dan olmak üzere altı kişiden oluşacak ve Global Deal üyelerine destek sağlanması, sosyal diyalog alanında bilgi paylaşımı ve takviyesi sağlanması hedeflenmektedir.

IV. 2018 Yılında Çalışma Bakanlığı görev alanı içinde yürürlüğe giren yeni mevzuat aşağıdaki gibidir:

- Sözleşme Zincirinde İşçi Ücretleri İçin İşverenin Sorumluluğuna İlişkin Yasa (2018:1472) (Yürürlüğe giriş tarihi: 1/1/2019)
- 189 Sayılı Ev İşçileri için İnsana Yakışır İş hakkında ILO Sözleşmesinin onaylanmasından kaynaklanan yasa değişiklikleri (yürürlüğe giriş tarihi: 1/03/2019)

12.2.2. Sayısal Veriler

12.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2018 yılı itibarıyla

	Erkek (1.000)	Kadın (1.000)	Toplam (1.000)
Genel (16 - 64 yaş arası)	2.540,9	2.349,5	4.890,5
Yabancı ülke doğumlular (16 - 64 yaş arası)	520,1	472,1	992,2

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

12.2.2.2. Çalışan Türkiye Doğumlu Kişilerin Cinsiyeti ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Yaş grupları	Erkek	Kadın	Toplam sayı
16-25	1.135	596	1.731
26-50	11.224	7.241	18.465
51 -64	4.016	2.455	6.471
65+	302	88	390
Toplam	16.677	10.380	27.057

12.2.2.3. Bağımsız Çalışan Türkiye Doğumlu Kişilerin İşkoluna Göre Dağılımı

16 yaş üstü Türkiye doğumlu bağımsız çalışanların endüstri kollarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

2017 yılı itibarıyla

İşkolu	Genel Toplam
İdare ve destek hizmetleri	62
Tarım, orman ve balıkçılık	4

İnşaat	82
Eğitim kurumları	16
Sanat, eğlence ve rekreasyon kurumları	30
Mali kurumlar ve sigorta şirketleri	9
Otel ve restoranlar	2.573
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet kurumları	81
Bilgi ve iletişim şirketleri	46
İmalat sanayi	93
Diğer hizmet şirketleri	347
Profesyonel, bilimsel ve teknik şirketler	143
Gayrimenkul şirketleri	51
Motorlu araç ve motosiklet tamiri ve ticareti	387
Taşıma ve depolama şirketleri	316
Su, atık su, atık arıtma tesisi	*
Bilinmeyen	257
Toplam	4.497

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu (Kurumun notu: Gizlilik politikası gereği 3'ten az kişiden oluşan gruplar (*) ile gösterilmektedir.

12.2.2.4. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Kazanç getiren bir işte çalışan 16 yaş üstü Türkiye doğumluların çalıştıkları endüstri kollarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

2017 yılı itibarıyla

İşkolu	Genel Toplam
İdare ve destek hizmetleri	2.101
Tarım, orman ve balıkçılık	15
İnşaat	652
Eğitim kurumları	2.912
Elektrik, gaz ve termik santral	27

Sanat, eğlence ve rekreasyon kurumları	197
Sınırötesi örgüt ve kurumlar	7
Mali kurumlar ve sigorta şirketleri	197
Otel ve restoranlar	7.257
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet kurumları	3.815
Bilgi ve iletişim şirketleri	514
İmalat sanayi	1.665
Madencilik ve taş ocakları	*
Diğer hizmet şirketleri	749
Profesyonel, bilimsel ve teknik şirketler	692
Kamu kurumları ve savunma	800
Gayrimenkul şirketleri	269
Motorlu araç ve motorsiklet tamiri ve ticareti	2.632
Taşıma ve depolama şirketleri	2.096
Su, atık su, atık arıtma tesisi	67
Bilinmeyen	392
Toplam	27.056

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu (Kurumun notu: Gizlilik politikası gereği 3'ten az kişiden oluşan gruplar (*) ile gösterilmektedir.)

12.2.2.5. Asgari ve Ortalama Ücretler

2017 yılı itibarıyla

İşkolu	Ortalama Temel ücret (SEK)	Ortalama Aylık Ücret (SEK)
Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık	26.400	27.100
İmalat sanayii	33.700	35.400
Madencilik ve Taş Ocakları	35.600	39.400
Bilim ve Teknoloji Şirketleri	41.800	42.300
Bilgi ve İletişim Şirketleri	43.200	44.000
Motorlu Taşıt Ticaret ve Tamir İşletmeleri	31.100	33.500
Mali Kurumlar ve Sigorta Şirketleri	47.500	49.700

Emlak Şirketleri	36.400	37.100
Su, Atık Su, Atık Arıtma Tesisi	32.200	33.300
Eğitim Kurumları	31.000	31.100
İnşaat	33.500	34.600
Elektrik, Gaz ve Termik Santral	39.400	40.900
Taşımacılık ve Depolama	29.500	31.000
Sanat, Eğlence ve Rekreasyon	28.600	31.000
Sağlık ve Sosyal Hizmetler Kurumları	28.900	31.000
Otel ve Restoranlar	23.800	25.200
Kamu Kurumları ve Savunma	35.300	35.800
İdari ve Destek Hizmetleri	28.100	29.100
Diğer Hizmetler	30.600	31.200
Tüm Endüstriler	32.300	33.700

Kaynak: www.statistikdatabasen.scb.se

*Ülkede belirlenmiş genel bir asgari ücret bulunmamakta; asgari ücret düzeyi, sektör veya endüstri düzeyinde yapılan toplu sözleşmeler ile belirlenmektedir.

12.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

İsveç Ulusal Arabuluculuk Bürosu'nun hazırladığı 2018 yılı raporuna göre, 2018 yılında 668 toplu sözleşme imzalanmıştır.

Rakamlarla İsveç'te 2018 yılı İşgücü Piyasası

Ulusal Arabuluculuk Kurumuna kayıtlı toplu sözleşme sayısı	668
2017 yılında ücret ve istihdamın genel koşullarına ilişkin süresi dolup yeniden imzalanan toplu sözleşme sayısı	30
<i>Bu sözleşmelerin kapsamındaki çalışan sayısı</i>	250.000 kişi
Ekonominin tamamı için ortalama ücret (2017)	33.700 SEK
Kadın – Erkek arasında açıklanamayan ücret farklılığı oranı (2017)	% 4.3
Kadın – Erkek arasında ortalama ücret farkı (2017)	4.000 SEK
Sendikalaşma Oranı (16 – 64 yaş arası tüm sektörlerde - 2017)	% 67

Toplu sözleşme kapsamı (16 – 64 yaş arası tüm sektörlerde - 2017)	% 89
---	------

Kaynak: İsveç Ulusal Arbuluculuk Bürosu 2018 yıllık raporu (http://www.mi.se/files/PDFer/AR_2018/AR18_eng.pdf)

12.2.2.7.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2018 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%
Genel (16 – 64 yaş arası)	177.5	7.0	157.5	6.4	355.0	6.7
Yabancı ülke doğumlular	94.0	15.4	88.8	15.8	182.7	15.6

Kaynak: www.statistikdatabasen.scb.se

12.3. SOSYAL GÜVENLİK

Sosyal Koruma Sisteminin İdari Yapısı

İsveç'te sosyal güvenlik alanında faaliyet gösteren bakanlık, Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı'dır. Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı, Sağlık ve Sosyal İşler ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmak üzere iki ayrı bakanlık olarak teşkilatlanmıştır.

Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı toplum sağlığının korunması ve hasta kimselerin ihtiyaç duydukları tedavinin sağlanması için politika ve uygulamaların yürürlüğe konulmasından; hasta, yaşlı ya da çocuklu kimselere mali güvence sağlayan sigortalardan; sosyal güçlükler yaşayan, engelli ve yaşlı kişilere bakım sağlanmasından sorumludur. Bakanlık ayrıca engelli hakları ve primli emeklilik sistemi ile ilgili konularda faaliyet gösterir.

Sosyal sigorta işlerinin yürütümünden sorumlu kurumlar ise, İsveç Sosyal Sigorta Kurumu (Försakringskassan) ve İsveç Emeklilik Kurumudur (Pensionsmyndigheten). Sosyal Sigorta

Kurumu, çocuklu aileler, hasta ya da malul kimseler ve engellilere ödenen yardımlar gibi İsveç Emeklilik Kurumu'nun sorumluluk alanına giren yaşlılık ve dul ve yetim aylığı dışında kalan sosyal sigorta kollarının yönetiminden sorumludur. İsveç Emeklilik Kurumu ise ulusal kamu emeklilik sisteminin yürütümü, yaşlılar ve geride kalanlara ödenen mali destekten sorumludur.

İsveç Sosyal Sigorta Teftiş Kurulu (Inspektionen för socialförsäkringen) sosyal sigortanın denetiminden sorumlu birimdir. Sosyal güvenlik katkı payları İsveç Vergi Kurumu (Skatteverket) tarafından yönetilmektedir. Sağlık bakımı, alınacak vergileri de belirleme hakkına sahip olan il meclislerinin veya bölgesel yönetimlerin (belediyeler) sorumlulukları kapsamında yer almaktadır.

İşsizlik sigortası Çalışma Bakanlığı'nın (Arbetsmarknadsdepartementet) yetki alanındadır. İşsizlik sigortasının idaresi, aynı adı taşıyan fon tarafından yürütülmektedir. İsveç'te sosyal sigortanın bir parçası olarak kabul edilmeyen sosyal yardımlar, Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı'nın yetki alanında bulunmaktadır. Sosyal yardımlar, Ulusal Sağlık ve Sosyal İşler Heyeti tarafından (Socialstyrelsen) idare edilmektedir.

12.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

1. 2018 yılında ortalama emekli aylığı vergiden sonra aylık yaklaşık 380 SEK artırılmıştır. Bununla birlikte toplam aylık miktarı farklı gruplar arasında değişiklik göstermektedir. En büyük artış, düşük ve orta seviyede aylık alan emeklilerle, barınma yardımı alan emeklilerin aylıklarında olmuştur.
2. Gelir aylığı ve tamamlayıcı aylık %1 oranında, garanti aylıkları ve bazı prim aylıkları ortalama % 3,3 oranında artmıştır.
3. Meclis 1 Ocak 2018'den itibaren, barınma ödeneği ve erken emeklilik desteğini artırma kararı almıştır. Genel emekli aylığı alan herkesin başvurabildiği barınma ödeneği, barınma maliyet tavanının aylık 5.000 SEK'ten 5.600 SEK'e çıkarılmasıyla ayda 470 Krona kadar artırılmış olacaktır.

4. 2018 yılı bütçesi ile;
- İşitme ve görme engelliler için çalışma hayatında tercüme hizmetlerine erişimi artırmak için yatırım yapılması,
  - 1 Temmuz 2018'den itibaren hastalık sigortası sisteminde, hastalık yardımına hak kazanmak için gereken gelir taban tutarının, taban fiyatının 8 katı olması ve garanti aylığına 300 SEK zam yapılması,
  - 1 Ocak'tan itibaren; malul aylığı alanlardan ve 65 yaş üstü aylıkları 10.000 ile 35.000 SEK arasında olan emeklilerden alınan verginin azaltılması,
  - 1 Mart 2018'den itibaren çocuk ödeneği miktarına aylık 200 SEK zam yapılması,
  - Sağlık bakımı ve sağlık çalışanlarının çalışma koşullarının geliştirilmesi için yatırım yapılması,
  - Çocuklara devlet tarafından ödenen nafaka yardımının yaşa göre farklılaştırılması ve yaşı büyük olanlara ödenen miktarın artırılması,
  - Rahim kanseri taramasının ücretsiz olarak yapılabilmesinin sağlanması,
  - Dış bakımı için verilen yardımın her yaş grubu için iki katına çıkarılması öngörülmüştür.

5. İsveç Meclisi sosyal güvenlik sistemi içinde bakım ödeneği ve ek ödenek adı altında iki sosyal sigorta yardımı daha sunma kararı almıştır. Yeni yardımlar 2019 yılı Ocak ayından itibaren ödenmeye başlanacak ve sağlık bakım ödeneği ve engelli yardımlarının yerini alacaktır. Bakım ödeneği veya engelli ödeneği almakta olanlar için yılbaşından itibaren geçiş hükümleri uygulanacak olup, bu tarihten itibaren bu iki ödeneye başvurmak mümkün olmayacaktır.

Yeni düzenlemeye göre, engelli bir çocuğu olan ve çocuğun engellilik hali artan şekilde bakım ihtiyacı doğuran ebeveynler, bakım ve çocuğa nezaret için ödenek talep edebilecektir. Çocuğun engellilik hali ek maliyetler getiriyorsa, ek ödenek talebinde de bulunulabilecektir.

6. Ortalama ömrünkadınlarda 84, erkeklerde 81 yıl olduğu İsveç'te artan yaşla birlikte demans hastalığına yakalanma riski de artmaktadır. Halen ülkede 130.000 – 150.000 demans hastası bulunmakta, bunlara her yıl 20.000 – 25.000 hasta eklenmektedir. Başta Alzheimer olmak üzere demans hastalığına daha fazla kadınlar yakalanmaktadır. Hastalığın henüz bir tedavisi bulunmamakla birlikte, hastanın ve ailesinin yaşamını kolaylaştırıcı önlemler alınabilmektedir.

Bu nedenle Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı bünyesinde demans hastalığı ile mücadele konusunda bir ulusal strateji geliştirilmiştir. Strateji;

- Sağlık ve sosyal bakım arasında işbirliği,
- Eleman yetiştirme,
- Bilgi ve beceri,
- İzleme ve değerlendirme,
- Aile ve arkadaşlar,
- Toplum,
- Dijital ve yardımcı teknolojilerden oluşan 7 temel alanda iyileştirmeler yapılmasını öngörmektedir.

2015 – 2018 yılları arasında 7 milyar SEK bu alanda çalışacak personelin yetiştirilmesi için harcanmış olup, 2016 yılında 178 milyon SEK yaşlı ve engelli bakan hemşire ve bakıcıların beceri gelişimi için harcanmıştır. Demans hastalarının izleme ve değerlendirmesi için iki veri bankası oluşturulmuştur (İsveç Demans Kaydı – SveDem/Demansın psikolojik ve davranışsal semptomlarının kaydı – BPSD). Strateji kapsamında demans hastası yakınlarına belediyeler ve İsveç Aile Bakım Becerisi Merkezi tarafından destek verilmektedir.

7. Yurtdışında Garanti Aylığı Ödenmesine İlişkin ABAD Kararı

AB Adalet Divanı ve İdari Üst Mahkeme İsveç'te ödenen ve yurtdışında yaşayan emeklileri de etkileyen garanti aylığının asgari yardım (minimum benefit) kapsamında değerlendirilmesi gerektiğine hükmetmiştir. Asgari yardım yalnızca o ülkede yaşayanlara ödenen bir aylıktır. Buna göre, Türkiye'de ikamet eden emeklilere ödenmeyen garanti aylığı, AB ülkeleri, İzlanda, Lichtenstein ve Norveç ile İsveçre'de yaşayan emeklilere de ödenmeyecektir.

Hükümet garanti aylığının gelecekte nasıl işleyeceği ve düzenleneceğini incelemek üzere bir müfettiş görevlendirmiştir. İsveç Parlamentosu müfettiş tarafından yapılan inceleme süresince AB ülkeleri, İzlanda, Lichtenstein ve Norveç ile İsveçre'de yaşayan emeklilere garanti aylığının ödenmeye devam etmesini sağlamak üzere geçici bir yasa çıkarmıştır. Yasa 1 Aralık 2018'de yürürlüğe girmiş ve Aralık 2019'a kadar yürürlükte kalacaktır. Aylıklar da bu tarihe kadar ödenmeye devam edilecektir.

Geçici kanun hükmünden, söz konusu ülkelerde yaşamakta olup, hem kendilerine hâlihazırda garanti aylığı bağlanmış olanlar hem de İsveç'te en az 3 yıl ikamet etmiş olma koşulu ile yeni başvuranlar yararlanabileceklerdir.

Emekli Aylıkları Kurumu'nun yaptığı açıklamaya göre, AB'nin 803/2004 sayılı düzenlemesinin 58. Maddesi uyarınca söz konusu ülkelerde ikamet eden 43.000 kişi İsveç'ten garanti aylığı almaktadır.

8. Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı görev alanı içinde yürürlüğe giren yeni mevzuat aşağıdaki gibidir:

- Bakım merkezleri veya bakım evlerinde sarhoş edici maddeler bulundurmanın yasaklanmasına ilişkin yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/10/2018)
- Hastalık yardımına esas gelir miktarı için genişletilmiş koruyucu hükümler getiren yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/11/2018)
- Sağlık ve Tıbbi Bakım Yasası (2017: 30), Hasta Yasası (2014: 821) ve Sağlık Bakım Tüzüğünde (2017: 80) sağlık bakım hizmetleri garantisinin güçlendirilmesine yönelik değişikliköngören yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2019).
- Hastalık izni kullanılan günler için aylığa hak kazanma gün sayısı uygulaması yerine sağlık sigortasında zorunlu yasal indirim öngören yasal değişiklik. (yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2019)
- İsveç'te çocuk tek bir ebeveynle birlikte yaşıyorsa diğer ebeveynin çocuk desteği ödemesi gerekmektedir. Ancak ayrı yaşayan ebeveyn ödeme yapmıyorsa ya da ayda 1.573 SEK'ten az ödeme yapıyorsa veya tek bir ebeveyn tarafından yurtdışından bir çocuk evlat edinildiyse, Sosyal Güvenlik Kurumu aylık nafaka desteği ödemesi yapmaktadır.Bu nafaka desteğinin 11 – 14 yaş arası çocuklar için ödenen miktarının artırılmasını öngören yasal düzenleme(yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2019).
- Eczacılık piyasasında kalite ve güvenlikle ilgili düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2019).

- Belli Fonksiyonel Bozuklukları Bulunan Kişilere Destek ve Hizmet Sunumuna İlişkin Yasa çerçevesinde yürütülen faaliyetler için gereken talep ve izin koşullarının genişletilmesine dair yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi:01/01/2019).
- Çocuk bakım ödeneği ve engelli bakım ödeneği kaldırılarak yerlerine engelli çocuklar için yeni bakım ödeneği ve ek masraf yardımı verilmesine ilişkin yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2019).
- Bazı ölümlerin incelenmesine ilişkin sürecin genişletilerek daha etkili ve etkin hale getirilmesi için yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2019).
- Aile yardımı ödeneklerine ilişkin kuralların basitleştirilmesine yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2019).
- Yerel yönetimlerin yaşlılara özel barınma merkezleri tesis etmelerine yönelik kurallara ilişkin yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 2/04/2019).
- Yaşlıların evde bakım hizmeti verilmesi için gereken karar alma süreçlerinin basitleştirilmesine yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1/01/2018).

12.3.2. Sayısal Veriler

12.3.2.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları(%)

2018 itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı
Yaşlılık	%7	10,21
Maluliyet		
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)		0,70
İş Kazası/Meslek Hastalığı		0,20
Sağlık		4,35
Aile Sigortası		2,60

İşsizlik (işgücü Piyasası)		2,64
Bakım		
Genel İstihdam Vergisi		10,72
Toplam Prim Oranı		31,42

Kaynak: Annual Report of Swedish Pension System

12.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (SEK)	
	Genel	TR doğumlu Aralık 2018****	Genel	TR doğumlu Ocak – Aralık 2018****
Yaşlılık Aylığı*	2.232.768	762	329.657.643.000	51.952.799
Geçici ve Sürekli Maluliyet Aylığı	325.640		40.676.000.000	
Dul Aylığı**	264.194	175	10.623.516.000	4.065.788
Yetim Aylığı**	29.453		889.703.000	
İş Kazası/Meslek Hastalığı	37.600		2.811.000.000	
Hastalık Yardımı	601.667		36.156.000.000	
Hastalık veya Engellilik Halinde Ödenen Diğer Yardımlar (En az bir yardım alanların sayısı)	184.605		32.046.000.000	
Aile Yardımları (En az bir yardım alanların sayısı)	2.268.173		51.081.000.000	
Çocuk Ödeneği	1.486.684		31.722.000.000	
İşsizlik ödeneği ***	223.873	3.359	12.826.155.389	221.997.819
Toplam				

Kaynak: Social Insurance in Figures 2017

* <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/statistik/statistik-for-alderspension>

[**https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/statistik/statistik-for-efterlevandepension](https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/statistik/statistik-for-efterlevandepension)

***İsveç İşsizlik Sigortası Kurumu (The Swedish Unemployment Insurance Board (IAF) <http://www.iaf.se>

****Pensionsmyndigheten

12.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Ocak - Aralık 2018

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı (SEK)
Yaşlılık	446	25.492.476
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	91	1.952.897
Toplam	537	27.445.373

Kaynak: İsveç Emekli Aylıkları Kurumu (Pensionsmyndigheten)

12.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İsveç’te gelir getiren bir işte çalışan herkes iş kazasına karşı sigortalıdır. İş kazası terimi, işyerindeki bir kaza veya zarar veren bir etmenden kaynaklanan kaza anlamındadır. Meslek hastalığı ise, kimyasal madde, gürültü, titreşim gibi zararlı etkenlerden kaynaklanmış olabilir. Bu gibi hallerde İsveç Sosyal Sigortalar Kurumu’nun yaptığı ödemeler, gelir kaybını telafi etmeye dönük ödemeler, diş tedavi masrafları, sınır ötesi sağlık bakımı ve rehabilitasyon dahil sağlık bakımı, bazı hallerde hastalık yardımı ve özel destek cihazlarının masraflarıdır. Geride kalanlara ödenen tazminat ve cenaze masrafları ise İsveç Emekli Aylıkları Kurumunca yönetilmektedir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla daha önceki işini yapamaz hale gelenlere rehabilitasyon süreci boyunca tazminat ödenir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla çalışma kapasitesinde sürekli bir kayıp olması halinde, kişi bu kaza ya da hastalıktan dolayı gelirinde meydana gelen kaybı telafi edecek bir tazminata hak kazanır. Bu tazminat geçici ya da kalıcı olabilmekte ve miktarı bu kazaya uğranmamış olursa elde edilecek kazanç ile kaza sonrası elde edilmekte olan kazanç arasındaki farka göre hesaplanmaktadır. Kural olarak ödenecek tazminat tutarı taban fiyat tutarının 7,5 katını geçemez.

2018 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	109.888	9.082	118.970

Kaynak: <https://www.av.se/globalassets/filer/statistik/arbetskador-2018/arbetsmiljostatistik-arbetskador-2018-rapport-2019-1.pdf>

12.3.2.5.Aile Yardımları

İsveç sosyal güvenlik sistemi kapsamında aileler ve bakmakta oldukları çocuklar için mali güvence yaratmak üzere ödenen çeşitli ödenek ve yardımlar bulunmaktadır.

Ebeveyn Yardımı

Doğum veya evlat edinme halinde ebeveynler her iki ebeveyn tarafından paylaşılmak üzere çocuğun doğumundan itibaren 480 günlük ya da 16 aylık ücretli ebeveyn izninden yararlanabilmektedirler. Bu izin ay, hafta, gün, hatta saat olarak bile çocuk 8 yaşına gelene ya da okulun ilk yılını tamamlayana kadar kullanılabilir.

1 Ocak 2016'dan geçerli olmak üzere ebeveynlerden yalnız biri tarafından kullanılıp, diğerine devredilemeyen izin süresi 60 günden 90 güne çıkarılmıştır. Bu kural 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren doğan ve aynı tarihten itibaren evlat edinilen çocukların ailelerine uygulanmaktadır. Amaç izin süresinin babalar tarafından kullanımını artırmak suretiyle kadınların istihdamdan kopmalarının ya da uzun süreli ayrı kalmalarının önlenmesidir.

İlk 390 günlük sürede yapılan ödeme gelire dayalı olarak yapılır ve bu sürede ebeveyn ücretinin yaklaşık %80'ini alır. Çok düşük geliri olan ya da hiç geliri olmayan ebeveynler için günlük 250 İsveç Kronu minimum ödeme tutarı bulunmaktadır. Ödenen minimum tutar için sınır, hastalık yardımı alabilmek için yeterli gelirin %80'i ve 2018 yılı için azami tutar ise günlük 967 İsveç Kronudur.

2018 yılında ebeveyn yardımı kapsamında toplam 32 milyar İsveç Kronu ödenmiş olup, bunun %67'si kadınlara ve %33'ü erkeklere ödenmiştir. Oransal olarak yardımdan faydalananların %54'ü kadın ve %46'sı erkektir.

Çocuk Ödeneği

Çocuk ödeneği, “genel çocuk ödeneği”, “süresi uzatılmış çocuk ödeneği” ve “geniş aile desteğinden” oluşmaktadır. Genel çocuk ödeneği, 16 yaşına kadar (16 yaş dâhil) İsveç’te yaşayan çocuklar için ödenmektedir. Çocuğu zorunlu eğitime ya da özel (special) eğitime devam eden ailelere “süresi uzatılmış çocuk ödeneği ” adıyla 16 yaştan sonra da ödenmeye devam edilir. İki ya da daha fazla çocuğu için çocuk ödeneği, süresi uzatılmış çocuk ödeneği, öğrenci ödeneği alan olan ebeveynlere geniş aile desteği ödeneği ödenir. Çocuk ödeneği kapsamında yapılan ödemeler vergiden muafır.

İsveç’te 1 Aralık 2018’de 0 -16 yaş aralığında yaklaşık 993.000 kız ve 1.053.000 erkek çocuk bulunmaktadır. Yıl içinde çocuk ödeneği kapsamındaki ödemelerden 1,4 milyon ebeveyn yararlanmıştır. Bu kapsamda ödenen miktar ise 31,7 milyar İsveç Kronu’dur.

2018 yılı itibarıyla (SEK)

Çocuk Sayısı	İsveç’te İkamet Eden Çocuklar İçin Ödenen Aylık Çocuk ParasıMiktarı	Geniş Aile Desteği Ödeneği	Aylık Çocuk Ödeneği Ve Geniş Aile Desteği Toplamı	2018 Yılında Ortalama Ödenen Yıllık Miktar
1	1.250	-	1.250	14.600
2	2.500	150	2.650	31.000
3	3.750	730	4.480	52.560
4	5.000	1 740	6.740	79.280
5	6.250	2.990	9.240	108.880

Kaynak: Social Insurance in Figures 2019

Hastalık Veya Engeli Bulunan Çocuğu Olan Ebeveynlere Ödenen Çocuk Ödeneği

En az 6 ay süre ile özel bakıma veya gözetime ihtiyaç duyan çocuğu olan anne babalara ödenir. Ödenek çocuğun 19 yaşına girdiği yılın Haziran ayına kadar ödenmeye devam edilir. Özel bakım veya gözetim ihtiyacı, çocuğun hastalık veya engelinden kaynaklanmalıdır.

2018 yılı için aylık 9.479 SEK olarak belirlenen ödeneği tam, yarım, çeyrek ya da dörtte üç oranında ödenebilmektedir.2018 yılında 60.500 ebeveyne ödenmiş olup, ödeneği alanların %85'i kadın ve %15'i erkektir. Toplam ödenen miktar ise 3,7 milyar SEK'tir.

12.3.2.6.Diğer Aile Yardımları

Çocuk Bakımı İçin Geçici Ebeveyn Yardımı

Çocuğu ya da çocuğunun bakıcısı bir hastalığa yakalanan ebeveyn, hasta çocuğuna bakmak için evde kalmak zorunda kaldığı 60 günlük süreye kadar geçici bir yardım almaya hak kazanır. Bazı durumlarda bu 60 güne bir 60 gün daha eklenebildiği gibi, ciddi bir hastalığa yakalanan 16 yaş altı çocuğu olan ebeveynlerin her ikisine birden çocuklarına bakabilmeleri için sınırsız süreli yardım verilebilmektedir.

Yardım tam gün, yarım gün veya günün belli bir süresi için alınabilir ve miktarı hastalık yardımı alabilmek için yeterli gelirin %80'i kadardır.

2018 yılı içinde bu kapsamda 866.000 ebeveyne ödeme yapılmış olup, bunların %56'sı kadın ve %44'ü erkektir. Ödenen toplam miktar ise 6,5 milyar SEK'tir.

Doğum ve evlat edinme durumundageçici ebeveyn yardımı

Bu yardımdan baba veya çocuğun ikinci ebeveyni doğumdan itibaren 10 gün, evlat edinme tarihinden itibaren ise 5 gün süreyle yararlanır. 2018 yılı içinde 89.000 kişi bu yardımdan faydalanmış olup, bunların %99'u erkek ve %1'i kadındır. Ödenen toplam miktar 868 milyon SEK'tir.

Çocuğun ölümü halinde geçici ebeveyn yardımı

Çocuğun ölümü halinde ebeveynler 90 gün içinde 10 gün süreyle bu yardımdan faydalanabilirler. 2018 yılında 800 ebeveynin yararlandığı bu yardım için ödenen toplam miktar 6,9 milyon SEK olmuştur.

Hamilelik Yardımı

İşverenin fiziksel performans gerektiren bir işte çalışan hamile kadını hamileliğin ilerleyen dönemlerinde kendisine uygun bir işe transfer edememesi halinde, hamileliğin son 2 ayında 50 güne kadar ödenebilen bir yardımdır. İşyeri Ortamı Yasası gereği hamilelikte yapılması yasak bir iş söz konusu ise, bu yasak süresince (tüm hamilelik süresi de olabilir) yardım ödemesi yapılır.

2018 yılı içinde hamilelik yardımından yararlananların sayısı 25.800 kadın olup, ödenen miktar 613 milyon SEK'tir.

Nafaka Desteği

Hala eğitimine devam eden çocuğu olan ebeveynler, çocukları 18 yaşına gelene kadar onların bakımlarından sorumludurlar. Çocuk tek bir ebeveynle birlikte yaşıyorsa, diğer ebeveynin çocuk desteği ödemesi gerekir. Ancak ayrı yaşayan ebeveyn ödeme yapmıyorsa ya da nafaka desteği miktarından daha az ödeme yapıyorsa veya tek bir ebeveyn tarafından yurtdışından bir çocuk evlat edinildiyse, çocuğun babası resmi olarak tespit edilmedi ise Sosyal Güvenlik Kurumu aylık nafaka desteği ödemesi yapar.

2018 yılında yapılan yasal değişiklik ile nafaka desteğinin miktarı çocuğun yaşına göre belirlenmiştir. Buna göre nafaka desteği çocuk 15 yaşına girene kadar 1.573 SEK, 15 yaşından itibaren 2.073 SEK olarak ödenecektir.

2018 yılında 127.623 kişi nafaka desteği ödeneğinden yararlanmıştır. Toplam ödenen miktar 2,6 milyar SEK'tir.

Barınma Ödeneği

Barınma ödeneği almak için, çocuklu aileler ile 18 – 29 yaş arasındaki çocuksuz gençler başvurabilir. Ödeneğin miktarı evde yaşayan kişi sayısı, evin maliyeti, büyüklüğü ve hane halkının gelirine göre ödenir. Başvuru sahibi gelir testine tabidir. En fazla müteakip 12 ay süreyle ödenir.

2018 yılında,ödenekten toplam 171.000 kişi yararlanmış olup, ödenen toplam miktar 4,5 milyar SEK'tir. Bu miktarın %57'si tek yaşayan anneye, %11'i tek yaşayan babaya ve %32'si birlikte yaşayan ev halkına ödenmiştir.

Engelli Ödeneği

Engelli olması nedeniyle günlük hayatında evde veya işyerinde yardıma ihtiyaç duyan ya da engeli nedeniyle ilave masraflara katlanmak zorunda olanlara ödenir. 2003 yılında engelli ödeneğini alma yaşı 16'dan 19'a çıkarılmıştır. 19 yaşına girilen yılın Temmuz ayından itibaren ödenir ve ödeneğe hak kazanmak için engellilik halinin 65 yaşından önce ortaya çıkmış olması gerekir.

Ödenek miktarı yardım ihtiyacı ve masraflarla orantılı olarak, o yılın taban fiyat tutarının %36, %53 veya %69'u oranında ödenir. 2018 yılında bu seviyelere karşılık gelen aylık miktarlar sırasıyla 1.365, 2.010 ve 2.616 SEK'tir. Engellilik halinin 65 yaşından önce ortaya çıkmış olması koşuluyla, görme engelli ve ağır işitme kaybı olanlar engelli ödeneğini her zaman alırlar.

Emekli ve Hastalık Aylığı Alanlara Ek Barınma Ödeneği

İsveç'te ikamet eden, emekli aylığı ya da malul aylığı (sjukersättning/ aktivitetsersättning) alan ve düşük gelirli olan kişilere ödenir. Ek barınma ödeneği ve özel ek barınma ödeneğinden oluşur.

Ek barınma ödeneği, genel emekli aylığına ve hastalık yardımlarına ilaveten ödenir. Malullük ya da aktivite aylığı alanlara ödenen barınma ödeneğini Sosyal Sigortalar Kurumu(Försäkringskassan); emeklilik aylığı, dul aylığı ve diğer yardımlardan yararlananlara ödenen barınma ödeneğini ise Emeklilik Kurumu (Pensionsmyndigheten) yönetir.

Ödenen miktar, evin maliyeti ve sigortalının geliri ve net mal varlığına göre belirlenir. Vergiden muaftır. 2018 yılında bekâr bir kişiye ödenen azami miktar aylık 5.000 SEK, evli kişiye ödenen azami miktar 2.500 SEK'tir.

Özel ek barınma ödeneği, ek barınma ödeneğine ilaveten ödenir. Bu ödeneği almak için makul miktarda barınma masrafı ödeniyor olması gerekir. 2018 yılında bekâr bir kişi için bu miktar

aylık azami 6.620 SEK iken, evli kişiler için bu miktaraylık azami 3.310 SEK'tir. 2018 yılında bekâr bir kişiye ödenen azami miktar aylık 5.634 SEK, evli kişiye ödenen azami miktar 4.590 SEK'tir.

Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar*

2018 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlanan Sayısı	Ödenen Miktar (SEK)
Emekli ve Hastalık Aylığı Alanlara Ek Barınma Ödeneği	118.928	5.1 milyar
Engelli Ödeneği	61.904	1.3 milyar
Engelli Çocuklara Ödenen Bakım Ödeneği	60.500	3.8 milyar
Toplam	241.332	10.2 milyar

Kaynak: Social Insurance in Figures 2019 – Försäkringkassan (İsveç Sosyal Sigortalar Kurumu)

* 2018 yılı taban fiyat tutarı: 45.500 SEK'tir.

12.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

İşyeri Aylığı

Emeklilik sisteminin ikinci ayağını oluşturmaktadır. İşveren ile çalışan arasında ücret anlaşmalarında tespit edilen, yönetimi, fonu ve ödemeleri buna bağlı olarak belirlenen sistemdir. İşçi ve işveren arasında toplu sözleşmelere ya da bireysel iş sözleşmelerine dayalı ve emeklilik olarak da adlandırılan tamamlayıcı bir aylık sistemidir.

İsveç'te dört büyük işyeri emeklilik anlaşması bulunmaktadır. Çalışanın hangi anlaşma kapsamına dâhil olacağı çalıştığı sektöre ve doğduğu tarihe göre belirlenmektedir (belediye ve şehir konseyinde çalışanlar, kamu sektöründe çalışanlar, özel sektörde çalışanlar).

İşyeri emekli aylığında emekliliğe esas gelir alt ve üst sınırı bulunmaz. Anlaşmaların çoğunda emekli aylığı alma yaşı 55 olsa da, 55 yaşında bağlanan aylık oldukça düşük olmakta, yüksek aylık için 65 yaşını beklemek gerekmektedir. Bağımsız çalışanların işyeri emekliliği bulunmamaktadır.

İlave Emekli Aylığı

Garanti emekliliği İsveç'te ikamet eden ve çok az geliri olan ya da hiç geliri olmayan bireylere temel sosyal güvence sağlayan ilave emekli aylığıdır. Merkezi hükümet bütçesinin vergi gelirleri ile finanse edilir. 65 yaşından itibaren ödenen garanti aylığına hak kazanmak için en az 3 yıl, aylığın tamamına hak kazanmak için 25 yaşından sonra 40 yıl İsveç'te ikamet etmiş olmak gerekmektedir.

2018 yılında bekâr bir emeklinin alabileceği aylık en yüksek miktar 8.076 SEK, evli bir emeklinin alabileceği en yüksek miktar ise 7.204 SEK'tir. Kazançlarından dolayı bir emekli aylığına hak kazananların garanti aylıkları azaltılır.

12.3.4. Sosyal Yardımlar

İsveç'te gelir/varlık testine göre tabi olarak aile ya da bireye yapılan aylık asgari geçim yardımı kapsamında, barınma ödeneği, emekliler için bakım desteği ve bakım desteğine ek telafi yardımı yapılmaktadır.

12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

12.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017/2018 Eğitim - Öğretim Yılı	
Okul Türü	Öğrenci Sayısı
Kreş	501.013
Pedagojik Bakım	12.551
Okul Sonrası Aktivite Merkezi	478.021
Okul Öncesi Sınıfı	122.818
İlkokul	1.023.956
Engelliler için İlk ve Ortaokul	9.944
Özel Eğitim Okulu (Özel Eğitim İhtiyacı Duyan Çocuklara Yönelik)	640

Lise	343.911
Engelli Öğrenciler için Lise	5.920
Yetişkinler İçin Özel Eğitim Veren Okullar	3.880
Genel Toplam	2.502.654

Kaynak: www.skolverket.se

25 – 64 yaş arası Türkiye Doğumlu Nüfusun Eğitim Düzeyi Oranları (%)

2018 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Nüfus (sayı)	17.432	21.784	39.216
Temel Eğitim(%)	38	37	37
Lise Eğitimi(%)	36	35	36
3 Yılda Kısa Süreli Yüksek Okul Eğitimi(%)	8	10	9
3 Yılda Uzun Süreli Yüksek Okul Eğitimi(%)	14	11	12
Kayıtlara İşlenmeyen Okul Eğitimi(%)	4	7	6

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu Eğitim Verileri (Befolkningens Utbildning) 2018

12.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

İsveç'te meslek eğitimi devlet, yerel yönetim, sosyal taraflar ve özel sektör işbirliği ile örgün eğitim sistemi içinde lise ve üstü düzeyde öğrencilere, yetişkin eğitimi şeklinde işsizlere ve istihdam piyasasına girmelerini sağlamak üzere dil ve adaptasyon eğitiminin bir parçası olarak ülkeye yeni gelen göçmenlere sunulmaktadır.

Örgün eğitim sistemi içinde ilk 9 yıllık zorunlu eğitimin ardından 3 yıllık lise ve üstü düzeyde mesleki eğitim programları mevcuttur.

Lise sonrası 3 yıllık Meslek Yüksek Okullarında ise meslek yüksek eğitimini, üniversiteler, yerel makamlar ve özel eğitim kurumları vermektedir. Öğrenci (ya da velisi/vasisi), işveren ve okul arasında bir anlaşma imzalanmaktadır. Meslek yüksek eğitimi okullarda örgün eğitim ya

da ıraklık eğitimi Şeklinde verilmektedir. Okullarda verilen eğitim, işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda ve işverenler ve iş dnyası ile yakın işbirliği ile Őekillendirilmektedir. IŐgücü piyasasındaki gelişmeler doğrultusunda programlar ve uzmanlık alanları deđiŐtirilebilmektedir. IŐ dnyasının temsilcileri gerek okulların ynetim kurulunda yer alarak, gerek projelere katılarak, ders vererek ya da oğrencilere iş firsatları sunarak eğitimde aktif rol almaktadır.

2018 yılında meslek lisesine devam eden oğrenci sayısı 54.400 olup, bunların %55'i kadın, %45'i erkektir.

12.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017/2018 eğitim oğretim yılında yükseköğrenime devam eden Türkiye kökenli oğrenci sayısı (hem anne hem babası Türkiye doğumlu olan oğrencilerle, kendisi Türkiye doğumlu olan oğrencilerin toplam sayısı) 604'dür.

Aynı sınıflandırmaya göre aynı dönemdeki doktora oğrencisi sayısı ise 35'dir.

12.4.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Anne ve/veya babası yabancı olan çocukların evde günlük olarak konuşulan anadilde eğitim hakkı bulunmaktadır. Haftada bir saat olan anadil derslerini mahallen atanan Türk oğretmenler vermektedir. Öğretmenler MEB kaynaklı kitaplar kullanabildikleri gibi kendi ders materyallerini kendileri de hazırlayabilmektedir.

Belli bir bölgede aynı ana dil dersini almak isteyen oğrenciler bir okulda toplanmakta ve anadil oğretmeni haftanın belli günlerinde bu okula gelerek ders yapmaktadır. Bu durum oğrencileri hem fiziksel olarak zorlamakta hem de genel olarak ders saatlerinin sonuna alınan bu derslere oğrenciler yorgun gelmektedir.

Yalnızca Türkçe için değil tüm anadil dersleri için program bu Şekilde yapıldığı için bunun değişmesi kısa vadede mümkün görünmemektedir.

Türkçe, modern diller kapsamında yabancı dil olarak yalnızca Göteborg şehrinde lise seviyesinde verilmektedir.

Temel eğitimde birinci sınıftan itibaren verilen din dersleri tüm dinler hakkında bilgi verip daha çok dinler tarihi biçiminde içeriktedir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından gönderilen din görevlileri camilerde verdikleri Kuran kurslarının yanısıra din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri vermektedir.

12.5. GÖÇ VE UYUM

12.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İsveç Göç Kurumu Migrationsverket'in 2018 Yıllık Raporuna göre, daha önceki yıllarda olduğu gibi 2018 yılında da İsveç'e göç ve dolayısıyla ikamet izni alımı en fazla aile birleşimi gerekçesiyle gerçekleşmiştir. Yıl içinde toplam 132.552 kişiye ikamet izni verilmiş, bunların %37'si mülteci yakını olmak üzere 44.861'i aile birleşimi dolayısıyla ikamet izni almıştır.

Kuruma aile birleşimi için başvuranların %60'ı, istihdam amaçlı başvuranların %81'i, eğitim amaçlı başvuranların %88'i, ülkede girişim yapmak üzere başvuranların %38'i ikamet izni almıştır.

Diğer yandan 2015 yılında 163.000 kişi ile zirve yapan sığınma başvurusu sayısı, 2018 yılında 21.502 olarak gerçekleşmiştir. En fazla sığınma başvurusu 2.709 kişi ile Suriye'den olup, bu ülkeyi Irak, İran, Gürcistan ve Eritre takip etmiştir. 2018'de Türkiye'den yapılan sığınma başvurusu sayısı 493, istihdam amaçlı verilen ikamet izni sayısı 446'dır.

Türkiye, "Avrupa Göç Ağı 2017 İsveç Raporu"na göre 2013 - 2017 yılları arasında çalışma amacıyla ikamet izni başvurusu yapılan ilk on ülke sıralamasında 1.112 kişi ile (aile üyeleri dâhil) yedinci sıradadır. Aynı dönemde bu amaçla en fazla ikamet izni verilen ilk üç ülke ise Hindistan, Tayland ve Çin'dir.

2013 - 2017 yılları arasında eğitim amaçlı en fazla ikamet izni verilen ilk on ülke arasında ise ülkemiz 395 kişi ile sekizinci sırada yer almıştır. Eğitim amaçlı en fazla ikamet izni verilen ilk üç ülke Çin, Hindistan ve Pakistan olmuştur.

Rapora göre 2013 - 2017 yılları arasında aile birleşimi amacıyla en fazla ikamet izni verilen ilk on ülke arasında Türkiye 3.759 kişi ile onuncu sırada yer almıştır. Aile birleşimi nedeniyle ikamet izni en fazla 40.151 kişi ile Suriye'ye, ardından 19.744 kişi ile Somali ve 12.959 kişi ile vatansızlara verilmiştir.

Anılan raporda ülkeye ilk kez giriş yapan göçmenlerin İsveççe eğitimi ve ülkeye entegrasyonlarının koordinasyon ve organizasyonu görevinin Göç Kurumundan İl İdare Kurumuna devredildiği belirtilmektedir. Ayrıca İsveç Ulusal Eğitim Ajansına, yeni gelenlerin istihdam piyasasına ivedilikle adaptasyonlarının sağlanmasına yönelik eğitim politika ve önerileri geliştirme görevi verilmiştir.

1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla göçmenlerin çalışma yaşamına ve İsveç toplumuna entegrasyonunun sağlanması amacıyla yeni bir düzenleme yürürlüğe girmiştir. Yapılan düzenleme ile göçmenlere özgü istihdam piyasası önlemlerinin işsizlere yönelik genel tedbirlerle uyumlaştırılması hedeflenmiştir.

Bu çerçevede göçmenlere yönelik istihdama giriş planı kaldırılarak onun yerine bir istihdam planına yönlendirilmeleri öngörülmüştür. 1 Ocak düzenlemesi ile eğitim ve staj ihtiyacı olduğu düşünülen işsizlerin işgücü piyasası politikası çerçevesinde sunulan eğitimlere katılmaları konusunda daha sıkı kurallar getirilmiştir. Yeni göçmenlere de eğitim ve alıştırmalara katılma zorunluluğu öngörülmüştür. Göçmenlerin istihdama katılımında istihdam sübvansiyonunun etkin bir araç olduğundan yola çıkılarak, var olan istihdam sübvansiyonu yöntemlerinin basitleştirilmesi ve birleştirilmesi planlanmıştır. Beş farklı istihdam desteği tek bir ad altında "istihdama giriş işleri" (introductory jobs) olarak uygulanacaktır.

Kadın göçmenlerin istihdama katılımı ile ilgili olarak stajyerlik, tamamlayıcı yetişkin eğitimi, işe yerleştirme, mesleki beceri geçerliliği programları gibi önlemler öngörülmüştür. İsveç'te mevcut 458 günlük ebeveyn izni mevzuatının ülkeye yeni gelen göçmen kadınların istihdama katılımındaki engellerden biri olduğu gerekçesiyle, bir yaşından sonra ülkeye gelen çocuklar için ebeveyn izni süresine sınırlandırma getirilmiştir. Belediyelere ebeveyn izni sırasında

ebeveynlerin katılabilecekleri dil ve mesleki eğitim kursları için kaynak tahsisi yapılmıştır. Göçmen kadınların girişimciliklerinin geliştirilmesi için mali destek ve rehberlik hizmeti verilmesi öngörülmüştür.

12.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

İsveç'te vatandaşlarımız tarafından 1977 yılında Stokholm'de kurulan "İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonu" ve 2003 yılında Göteborg'da kurulan "İsveç Türk Federasyonu" adlı iki federasyon çatısı altında çeşitli dernekler faaliyet göstermekteydi. 2016 yılında yaşanan bir takım gelişmeler neticesinde her iki federasyonun da faaliyetlerine son verilmiştir.

Bu iki federasyonun çatısından ayrılan dernekler Federasyon yetkilileri tarafından Müşavirliğimize verilen bilgiye göre, İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonu'na bağlı olarak çalışmalarını yürüten İsveç-Türk Kadın Federasyonu ve 1995 yılında genç vatandaşlarımız tarafından kurulan İsveç-Türk Gençlik Federasyonu çatısı altında toplanmaktadır.

12.5.3. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Aralık 2018 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Federasyon	7
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	14
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	67
İşadamları Dernekleri	-
Spor Dernekleri	3
Soydaş Federasyonlar/Soydaş Dernekler	3/12
Toplam	106

Kaynak: Büyükelçilik Kayıtları

12.5.4. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İsveç'te 9 Eylül 2018 tarihinde genel ve yerel seçimler bir arada gerçekleştirilmiştir. Seçim sonuçlarına göre 349 sandalye sayılı Meclisteki (Riksdag) 8 siyasi partinin dağılımı aşağıdaki gibi olmuştur:

- Sosyal Demokratlar 100 sandalye (%28,26),
- İıımlı Parti 70 sandalye (%19,84),
- İsveç Demokratları 62 sandalye (%17,53),
- Merkez Parti 31 sandalye (%8,61),
- Sol Parti 28 sandalye (%8,00),
- Hristiyan Demokratlar 22 sandalye (%6,32),
- Liberal Parti 20 sandalye (%5,49),
- Yeşiller 16 sandalye (%4,41).

Yeni hükümet 131 günlük müzakereler neticesinde 21 Ocak 2019 tarihinde Merkez Parti ve Liberal Partinin desteğini alan Sosyal Demokratlar ve Yeşiller tarafından kurulmuştur. Stefan Löfven ortaya çıkan siyasi çıkmaza son vererek ikinci Başbakanlık dönemine başlamıştır.

9 Eylül 2018 tarihinde İsveç'te gerçekleştirilen genel seçimler sonucunda seçilen ülkemiz kökenli milletvekilleri aşağıda sunulmuştur:

Sosyal Demokrat Parti

1. İbrahim Baylan İş Dünyası, Endüstri ve Inovasyondan Sorumlu Bakan
2. Serkan Köse
3. Kadir Kasırga
4. Roza Güçlü Hedin
5. Sultan Kayhan
5. Emanuel Öz

Hıristiyan Demokrat Parti

6. Robert Halef

Liberal Parti

7. Gülan Avcı

İsveç Demokratları Partisi

8. Sara Seppälä Ateş

13. İSVİÇRE

13.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

13.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2018 itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk	Çifte Vatandaşlar	TOPLAM
Erkek	4.236.020	1.136.858	36.615	(*)	(*)
Kadın	4.306.303	1.010.148	32.388	(*)	(*)
Toplam	8.542.323	2.147.006	69.003	60.728	129.731

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu (BFS)

(*) Türk vatandaşlarının İsviçre vatandaşlığına geçmeleri sonucunda çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımızın ayrıntılı demografik verilerini elde etmek mümkün olamamaktadır. Çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımız İsviçre istatistik verilerinde İsviçre vatandaşları arasında kayda alınmaktadır. Bu nedenle vatandaşlarımızı konu alan bazı istatistiklerdeki veriler sadece tek vatandaşlığa sahip Türk vatandaşlarını içermektedir.

İsviçre Federal İstatistik Dairesi (BFS) vatandaşlarımızın sayısına ait son kesin verileri 2016 yılı sonu verilerine dayanılarak **69.292** kişi olarak 06.04.2018 itibarıyla yayınlamıştır. 2019 yılında yayınlanan verilere göre ise dönüş ve çifte vatandaşlığa geçenler kapsamında sayı **69.003** olarak değişime uğramıştır. Çifte vatandaşlığa geçenlerin sayısı ise 60.728 olup vatandaşlarımızın sayısı bu verilere göre toplam **129.731**'dir.

Diğer yandan, Konsolosluk Net üzerinden elde edilen çifte vatandaşlar dahil vatandaş sayısı ise 176.135 tir. Konsolosluk yetkililerinden alınan bilgilere göre kayıtlardaki fazlalık özellikle Türkiye'ye dönüş yapan ancak bunu beyan etmeyenlerin sistemde hala İsviçre'de ikamet etmekte olduğu şeklinde gözükmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu farklı veriler değerlendirildiğinde, İsviçre'de yaşayan Türk vatandaşı, çifte vatandaş, mülteci, kâğıtsız ve iltica başvurusunda bulunmuş kişi statülerindeki toplam vatandaş sayısının 130 - 140.000 aralığında olduğu değerlendirilmektedir.

13.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Dağılımı

Temsilciliklerimizin Görev Bölgelerine Göre İsviçre’de Yaşayan Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine Göre Dağılımı. (Çifte vatandaşlar dâhil.)

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	T.C. Bern Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi	T.C. Zürih Başkonsolosluğu	T.C. Cenevre Başkonsolosluğu
Kadın	14.008	54.813	13.911
Erkek	15.916	62.023	15.464
Toplam	29.924	116.836	29.375

Temsilciliklerimizin Görev Bölgelerine Göre İsviçre’de Yaşayan Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine Göre Dağılımı. (Çifte vatandaşlar dâhil)

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	T.C. Bern Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi	T.C. Zürih Başkonsolosluğu	T.C. Cenevre Başkonsolosluğu
0-4	3659	55-59	4288
5-9	3787	60-64	3294
10-14	3690	65-69	2231
15-19	3373	70-74	1374
20-24	3924	75-79	776
25-29	5051	80-84	346
30-34	6538	85-89	131
35-39	7680	90-94	42
40-44	6853	95-99	7
45-49	5764	100 ve üzeri	1
50-54	5363		

Kaynak: Konsolosluk Net Veritabanı

13.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2018		İkamet türü	Cinsiyet	
İsviçre Genel Toplamı	1	Sürekli	Erkek	36108
			Kadın	32064
	2	Geçici	Erkek	507
			Kadın	324
KANTONLAR				
Zürich	1	Sürekli	Erkek	7028
			Kadın	6112
	2	Geçici	Erkek	103
			Kadın	53
Bern / Berne	1	Sürekli	Erkek	3016
			Kadın	2566
	2	Geçici	Erkek	52
			Kadın	35
Luzern	1	Sürekli	Erkek	837
			Kadın	696
	2	Geçici	Erkek	36
			Kadın	13
Schwyz	1	Sürekli	Erkek	416
			Kadın	375
	2	Geçici	Erkek	9
			Kadın	13
Zug	1	Sürekli	Erkek	544
			Kadın	474
	2	Geçici	Erkek	7
			Kadın	0
Fribourg	1	Sürekli	Erkek	926
			Kadın	745
	2	Geçici	Erkek	15
			Kadın	11
Solothurn	1	Sürekli	Erkek	2737
			Kadın	2445
	2	Geçici	Erkek	20
			Kadın	9
Basel-Stadt	1	Sürekli	Erkek	3212
			Kadın	3064
	2	Geçici	Erkek	18
			Kadın	17
Basel-Landschaft	1	Sürekli	Erkek	2772
			Kadın	2588
	2	Geçici	Erkek	15
			Kadın	12
Schaffhausen	1	Sürekli	Erkek	495

			Kadın	454
	2	Geçici	Erkek	5
			Kadın	1
St. Gallen	1	Sürekli	Erkek	2388
			Kadın	2055
	2	Geçici	Erkek	31
			Kadın	10
Aargau	1	Sürekli	Erkek	5204
			Kadın	4821
	2	Geçici	Erkek	41
			Kadın	19
Thurgau	1	Sürekli	Erkek	1394
			Kadın	1266
	2	Geçici	Erkek	15
			Kadın	3
Ticino	1	Sürekli	Erkek	444
			Kadın	413
	2	Geçici	Erkek	16
			Kadın	17
Vaud	1	Sürekli	Erkek	1780
			Kadın	1526
	2	Geçici	Erkek	55
			Kadın	48
Valais / Wallis	1	Sürekli	Erkek	279
			Kadın	242
	2	Geçici	Erkek	12
			Kadın	18
Neuchâtel	1	Sürekli	Erkek	421
			Kadın	345
	2	Geçici	Erkek	11
			Kadın	11
Genève	1	Sürekli	Erkek	1161
			Kadın	1040
	2	Geçici	Erkek	14
			Kadın	12

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi (BFS) 2018

13.1.4. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2018 itibarıyla

Görev Bölgesi	Doğum	Ölüm	Evlenme
Bern	282	23	101
Zürih	960	197	396
Cenevre	325	23	77

Kaynak: T.C. İsviçre Başkonsoloslukları kayıtları

13.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

13.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

09 Ocak 2019 tarihinde Federal ekonomi Müsteşarlığı (SECO) tarafından hazırlanan " 2018 yılında İstihdama Toplu Bakış" isimli rapor kamuoyuna sunulmuştur. Raporla özetle aşağıdaki bilgilere yer verilmektedir:

Ocak 2018-Temmuz 2018 sürecinde İsviçre'de işsizlik 149.161'den 106.052 seviyesine güçlü bir azalma ivmesi göstermiştir. Bu yaklaşık 43.000 kişilik bir azalmaya tekabül etmektedir. Bunun devamında yaz ve sonbahar dönemlerinde işsizlik azalan bir tempoda seyir etmeye devam etmiştir. Kasım ayından sonra mevsimsel etkenlerin neden olduğu az bir yükselme kaydedilmiş ve Aralık 2018'de 119.661'e yükselmiş ise de geçtiğimiz yıllar ile karşılaştırıldığında yıllık ortalama işsizlik oranı son 10 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir. (% 2,4)

Ocak-Eylül 2018 döneminde iş arayanların sayısı 34.600 kişilik bir azalma göstererek 197.500'e düşmüştür. (İşsizler ve işi olduğu halde iş arayanlar dâhil) yılsonunda düşme trendi devam etmiş ve iş arayanların sayısı bir önceki yıl aynı döneme oranla 15.139 kişi daha az olmuştur.

2018 döneminde 15-24 yaş arası gençler arasındaki işsizlik oranı bir önceki yıla oranla % 0,7 gerileyerek % 2,4 seviyesinde yer almıştır. 50 yaşın üzerindeki çalışan nüfus arasındaki işsizlik oranı 2017 yılına oranla - %0,3'lük bir azalma ile % 2,5 düzeyine inmiştir.

Ülke içi istihdam kaynaklarına öncelik sağlanması amacı ile 01 Temmuz 2018 tarihinde yürürlüğe sokulan, bazı sektörlerdeki münhal işlerin kamuda ilan edilmeden 5 iş günü öncesinde bölgesel iş bulma kurumlarına (RAV) zorunlu olarak bildirilmesi sistemi (Schengen

lkelerine de açık olan İsviçre İstihdam pazarında) ncelikle işsizlik bürolarına kayıtlı ülke içi işsizlerin değerlendirilebilmesi açısından fayda sağlamıştır.

İşsizlik sigortasının mali geleceği açısından 2018 yılı bilançolarına göz atıldığında, 2018 yılında tahsil edilen primlerin 7,19 milyar Frank tuttuğu (2017 yılında 7,07 milyar Frank, diğer gelirler ile birlikte erişilen toplam rakamın ise 7,85 milyar Frank olduğu ve yıl içinde gerçekleştirilen işsizlik parası ödemelerinin ise 6,74 milyar Frank düzeyinde kaldığı (2017 yılında 7,32 milyar Frank) ve bu Şekilde İşsizlik Sigortası Kurumunun bütçesinin 2018 yılı itibariyle 1,11 milyar Frank fazla verdiği görülmektedir.

İstihdam piyasası ile ilgili olumlu tahminler ve mali planlama verileri, bu Şekilde devam ettiği sürece İşsizlik Sigortası i borçlanma fonları rakamlarının da 2019 yılı Aralık ayı itibariyle tamamen sıfırlanacağına işaret etmektedir.

Gerek İşsizlik Sigortası ve gerekse kamusal iç ve işçi bulma kurumlarının modernizasyonuna devam edilmektedir. Gelecekte bu kurumların ikisi de istihdam ile ilgili hizmet ve işlemlerin tümünü internet üzerinden e zamanlı olarak verecektir. Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) bilgisayar bilişim ve dijital teknoloji alanlarında önemli yatırımlar yapmaktadır. Bu sayede işsizlik bildiriminden i tekliflerini almaya, i bavurularından diğer idari işlemlere kadar herŐeyin otomatik bir işleyiŐe kavuşturulması öngörülmektedir.

Mevzuat değişiklikleri

2004 yılı başında serbest dolaşıma geçilmesi ile birlikte Federal Ekonomi Mstearlığınca (SECO) başlatılan, işyerlerinde maalar ve çalışma koşulları ile ilgili genel düzenlemelere uyulup uyulmadığını kontrol etmeyi hedef alan alıma Hayatında nlemler Projesi (FLAM) kapsamında, yıllık denetlenmesi planlanan işyeri sayısının 27.000'den 35.000'e yükseltilmesini öngören yönetmelik İsviçre Federal Hükümetinin 23 Ağustos 2017 tarihli oturumunda kabul edilmiş ve 01 Ocak 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

İsviçre Federal Hkmeti 21 Mart 2018 tarihli oturumunda Kaza ve Meslek Hastalıklarından Korunma Yönetmeliğinde (VUV) bir değişiklik yapmıştır. Buna göre Federal i Güvenliği ve

İş Sağlığı sınavında başarılı olanlar “Uzman Güvenlik Personeli” ünvanını taşımaya hak kazanacaklardır. Yönetmelik değişikliği 01 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İsviçre Federal Hükümeti tarafından yapılan bir açıklamada, belirlenmiş bazı iş kollarında işsizlik oranının %8 ve üzerine çıkması durumunda o dallardaki münhal iş pozisyonlarının işçi bulma kurumuna bildirilmesi zorunluluğu getirildiği, bu hükmün 01 Temmuz 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girdiği belirtilmiştir.

İsviçre Federal Hükümeti 16 Mayıs 2018 tarihli kabine toplantısında Serbest Dolaşımın Uygulanması ile ilgili yönetmelikte tadilat yapılmasını onaylamıştır. Söz konusu yönetmelik değişikliği ile 01 Haziran 2017 tarihinden beri devam eden, Bulgaristan ve Romanya'dan gelecek işgücüne ikamet izni verilmesi kapsamındaki kontenjan uygulaması bir yıl süre ile uzatılmış olmaktadır.

İsviçre Devlet Televizyonu SRF tarafından 23 Mayıs 2018 tarihinde yayınlanan bir haberde Basel Kanton Yönetimince Basel Kantonu adliye çalışanlarının mahkeme salonlarında mahkemelerin dini tarafsızlık sorumluluğu bağlamında dini giysiler ve dini sembolleri taşıyan giyim aksesuarlarını taşımalarının yasaklandığı duyurulmuştur. Haberde Basel İslam Komisyonu'nun bu kararı eleştirdiği, başörtüsünün dini bir sembol değil dinin bir emri olduğunu ifade ederek söz konusu kararın Müslüman çalışanlar için meslekten men anlamına geldiğini ifade ettiği belirtilmiştir.

İsviçre Federal Hükümeti tarafından 29 Ağustos 2018 tarihinde yapılan bir basın açıklamasında Çalışma Saatleri Yasası tadilatı kapsamında yeniden revize edilen Çalışma Saatleri Yönetmeliğinin onaylanmış olduğu duyurulmuştur. Yönetmelik hükümleri 09 Aralık 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Yeni yönetmelik kamu ulaşım sistemi personeline hafta içi ve hafta sonu mesailerinde çalışanların yararına olacak şekilde esnek çalışma imkânı sağlamaktadır.

İsviçre Hükümeti 28 Eylül 2018 tarihli kabine toplantısının ardından yaptığı açıklamada İsviçre'nin 2019 yılında da dışarıdan özellikle ihtiyaç duyulan kalifiye uzman eleman istihdam etmeyi amaç edindiğini ve bu amaçla 2019 yılında ikamet ve çalışma izinlerinin düzenlenmesine ilişkin olarak bir yönetmeliğin imzalandığını, buna göre (B) türü yıllık ikamet

izinleri kontenjanına 1.000 kişilik bir artış getirildiğini, (L) türü kısa süreli ikamet izni kontenjanında ise 500 kişilik bir indirim yapıldığını kamuoyuna duyurmuştur.

Devlet Personel Kanunu'nda yapılması öngörülen tadilat İsviçre Federal Hükümeti tarafından 24 Ekim 2018 tarihinde kabul edilmiş ve 01 Ocak 2019 tarihi itibariyle yürürlüğe gireceği kamuoyuna duyurulmuştur.

Yapılan yenilenme hükümleri şu hususları içermektedir:

- Eğitim masraflarının geri ödenmesi,
- Eskiden 06.00-20.00 saatleri arası olan çalışma saatleri uygulamasının 06.00-22.00 olarak değiştirilmesi,
- Çalışanların kendi gereksinimlerine göre çalışma saatlerini esnek olarak ayarlayabilmeleri,
- Aile ve çalışma unsurlarının uyumluluklarını destekleyici önlemler ile iş ve özel yaşamda iyileştirmelerin sağlanmasına yönelik faaliyetlere ağırlık verilmesi.

İsviçre Federal Adalet ve Polis Bakanlığı Federal Göç Müsteşarlığı tarafından 22 Ekim 2018 tarihinde T.C. Bern Büyükelçiliğine gönderilen yazıda, 16 Aralık 2016 tarihinde İsviçre Ulusal Meclisinde kabul edilen ve 01 Ocak 2019 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan Yabancılar Yasası revizyonu hükümleri kapsamında yer alan, Yabancı Tabiiyetliler ve Entegrasyon Federal Eylem Metni (FNIA) mucibince AB/EFTA üyesi olmayan diğer yabancı ülke devletlerinden İsviçre'ye görevli gelecek, aralarında Türkiye'den gönderilen öğretmenlerin de olduğu ana dil ve kültür öğretmenleri ile din görevlilerinin İsviçre'de ikamet/çalışma izni alabilmeleri için çalışacakları bölgenin ana dillerden birini (Almanca / Fransızca / İtalyanca) sözlü olarak B1, yazılı olarak A1 derecesinde biliyor olmaları ve bunu İsviçre'ye çalışma izni için başvurmadan önce sertifikalandırmış olmalarının zorunlu tutulacağı belirtilmiştir. Yazıda ayrıca, İsviçre'ye geçici görevle gelecek görevlilerin istisnai olarak bu zorunluluğa tabi tutulmayacakları ifade edilmektedir. (Örneğin Ramazan ayında gönderilen geçici imamlar)

Günümüze kadar İsviçre'de devlet kademelerindeki bazı özel fonksiyonlarda görevli personel diğer personele uygulanan genel emeklilik yaşından daha önce emekliye ayrılabilenekte idi.

İsviçre Federal Hükümeti 28.07.2018 tarihinde söz konusu uygulamayı yürürlükten kaldırmaya karar vermişti. Bununla ilgili olarak, 30 Kasım 2018 tarihli kabine toplantısında özel statülü görevlerde çalışan personelin de genel emeklilik kurallarına tabi tutulmasına yönelik hususları içeren bir genelge imzalanmıştır. Özel kategorideki devlet çalışanları; profesyonel askeri personel, meslek subay ve astsubayları, askeri pilotlar, sınır gümrük muhafaza çalışanları ve

zorunlu tayin rotasyonuna tabi dışışleri mensupları olarak tanımlanmaktadır. Yeni sisteme göre bu gruplara dâhil olan personel de 64 (kadınlar) ve 65 (erkekler) yaşında emekliye ayrılacaklardır.

11 Ocak 2018 tarihinde Federal Şansölye tarafından yapılan açıklamada 2018 yılında ülke içinde mukim nitelikli iş gücünden daha etkin bir şekilde yararlanılması amacıyla oluşturulan uzman işgücü inisiyatifi kapsamında gerçekleştirilecek olan projelere 2018 yılı sonuna kadar 400.000 Frank tutarında mali destekte bulunulacağı duyurulmuştur. Açıklamada ayrıca, söz konusu inisiyatif ile ilgili olarak 2016 ve 2017 yıllarında toplam 8 projeye devlet desteği sağlanmış olduğu belirtilmiştir. Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) tarafından yürütülen destekleme faaliyetlerinde destek verilecek projelerde aranan kriterler şunlardır:

- İstihdam pazarının ihtiyaçlarına uygun olarak kalifikasyonun geliştirilmesi, daha yüksek düzeye taşınması,
- İş ve aile hayatının birbiri ile daha iyi uyum içerisinde yürütülmesinin sağlanması,
- Emeklilik yaşına ve ondan sonrasına kadar ehven çalışma koşullarının oluşturulması,
- Yaratıcı tedbirlerle uzman işgücü açığının azaltılmasının desteklenmesi.

14 Aralık 2018 tarihinde Federal Medya Bilgilendirme Dairesi tarafından Federal Hükümetin Kalifiye İşgücü İnisiyatifi'ne (FKI) ilişkin olarak hazırlanan son raporunda, şu ana kadar yapılan çalışmalar hakkında bir bilanço çıkartıldığı ve hükümetin İsviçre'deki kalifiye elemanlar lehine olarak yapmış olduğu taahhüt ve hedefleri teyit ettiği açıklaması yapılmış ve buna ilişkin unsurlar aşağıda belirtildiği şekilde sıralanmıştır:

- Mevcut yerli iş gücü potansiyeli fazlasıyla kullanıldı: 2010 ve 2018 yılları arasında İsviçre'de iş gücü arzı ortalama 417.000 tam zamanlı işe yükseldi. Bu sayının üçte birinden fazlası, yani nerdeyse 148.200 tam zamanlı iş, yerli nüfusun iş gücüne katılımı açısından değerlendirildiğinde, büyük oranda kadınlar tarafından üstlenilmiş durumdadır.
- Federal bazlı düşünüldüğünde toplam 44 tedbirden 16'sı tamamlanırken 26'sı uygulama ve ikisi de henüz planlama aşamasında bulunmaktadır. Tüm bu tedbirlere paralel olarak kanton ve sosyal ortaklar da kendi yetki alanları dâhilinde gerekli tedbirleri almışlardır.
- Bir yandan ulusal ve kantonlar düzeyinde gerçekleştirilen konferanslar, bir yandan yürütülen kampanyalar ve bir yandan da "kalifiye elemanlar" internet sayfası dikkatlerin FKI'nın merkezi görünümüne yönelmesine neden olmuştur.

- Kamuoyunun ve ekonominin harekete geçme ihtiyaı konusundaki bilinçlenmesi arttırılabilir ve en iyi yöntemlerin yaygın hale getirilmesi teşvik edilebilir.
- FKI proje desteği yeni bir ivme kazandırmış, iş birliği içindeki ortakların almış oldukları tedbirleri tamamlamıştır.
- Öte yandan geleceğe dönük demografik değişim, g politikası ve dijitalleşme gibi gelişmeler, yakın bir gelecekte vasıflı eleman arzının daralmasına neden olabilir.

13.2.2. Sayısal Veriler

13.2.2.1. İstihdam Sayıları ve Oranları

Bağımsız alışanlar Hariç, Sadece Bir İşverene Bağlı Tam Ve Kısmi alışanlar

2018 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (16 - 64 yaş arası)	1.802.000	2.173.000	3.975.000
Yabancı	700.000	505.000	1.205.000
Türk* (2014)	18.563	11.396	29.959

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

(*)Federal İstatistik Kurumu, Türk vatandaşları için Nisan 2016 tarihinden sonra detaylı veri yayımlamamaktadır (lkedeki Türk vatandaşı sayısı genel toplamın %5'inden az olduğu için.). Yabancılarla ilgili detaylı veriler İsviçre'nin de yesi bulunduğu Schengen lkeleri grubu ülkelerin vatandaşları için yayınlanmaktadır. Vatandaşlarımıza ilişkin yukarıdaki rakamlar Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) tarafından Müşavirliğimize iletilen referans rakamlardır.

2018 yılı sonu itibarıyla İsviçre'de birincil (tarım, ormancılık, hayvancılık) hariç olmak üzere, ikincil (sanayi, üretim) ve ncl (hizmet, ticaret, eğitim, ulaşım) sektörlerinde çalışanların sayısı 2.726.401 erkek ve 2.341.725 kadın olmak üzere 5.068.126'dır. (SECO verilerinde 4.(Bilişim, enformasyon, iletişim, yüksek teknolojiler), ve 5. (evre/atık yönetimi, geri dnşim,arıtma, hurdacılık) sektörler de dahil olmak üzere toplam rakam ise 5.540.607 olarak görülmektedir)

Federal Ekonomi Müsteşarlığınca (SECO) yayınlanan 2018 yılının 4. eyreği ve yıl sonu verilerini içeren istihdam barometresi raporuna göre yılsonu itibarıyla istihdamda %1,3

oranında pozitif bir artış gerçekleşmiştir. Raporda ayrıca münhal iş kadrolarında da bir yıl öncesine oranla %19'luk bir artışın söz konusu olduğu ve vasıflı eleman temini konusunda sıkıntı yaşandığı vurgulanmaktadır.

Ortalama yaş beklentisinin 83 olduğu İsviçre'de ileri yaş kategorilerindeki çalışan oranı da yüksektir. Çalışma yaşının 67'ye yükseltilmesi konusu kamuoyu ve siyasi ortamda tartışılmaktadır.

13.2.2.2.Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

01.09.2002 tarihinden beri bu başlık altında istatistikî veri yayımlanmamaktadır. Ancak genel gözlemlere göre çalışan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımında, üretim, sağlık, hizmet, gıda ve ulaştırma-haberleşme sektörleri ilk sıraları teşkil etmektedir. Meslek eğitilmiş işgücü ve az sayıda üst düzey tekniker ve yönetici miktarında olması gereken düzeyin altında kalınmakla beraber artış vardır. Özellikle İsviçre vatandaşlığına geçmiş ikinci ve üçüncü nesil Türk vatandaşlarının da devlet, bankacılık, sigorta-pazarlamacılık sektörleri ile akademik kariyere yöneldikleri görülmektedir.

13.2.2.3.Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

T.C. Bern Büyükelçiliği Ekonomi Müşavirliği tarafından yapılan bir araştırma sonucu verileri dikkate alındığında, vatandaşlarımızınİsviçre'de toplam yaklaşık 2.000 farklı büyüklüklerde işyerinin olduğu görülmekte olup, bunların sektörler/iş kolları itibariyle listesi aşağıda yer almaktadır.

İSVİÇRE'DE TÜRK İŞYERİ SAYISI					
Sıra	İştigal Alanı	Sayı	27	Kredi, finans	11
1	Auto tamir, galeri, yedek parça	117	28	Kuaför, kuaför malzemesi	139
2	Avukatlar	14	29	Kuru temizleme	10
3	Ayakkabı, Anahtar	27	30	Kuyumcu, saat	36
4	Baklava, tatlı	6	31	Makine	4
5	Baskı, reklam	18	32	Market, bakkal	94
6	Bilgisayar, internet	5	33	Mimar, mühendis	11
7	Kafe, bar	65	34	Mobilya, halı	20
8	Danışmanlık	8	35	Muhasebe hizmetleri	23
9	Dernekler	67	36	Otel, pansiyon	18
10	Diş hekimi, klinik	29	37	Restoran, büfe	740

11	Doktor Muayenehanesi	60	38	Sağlık	16
12	Döner imalatı	11	39	Seyahat acentesi	50
13	Düğün salonu	5	40	Sigorta	26
14	Eğitim, dersane	5	41	Spor kulübü	10
15	Elektrik, elektronik	11	42	Sürücü kursu	11
16	Emlak	5	43	Taksi	17
17	Fırın	7	44	Telekomünikasyon	17
18	Fotoğraf, video	12	45	Temizlik malzemeleri	20
19	Gastronomi	17	46	Tercümanlık	19
20	Gıda toptancısı	12	47	Terzi	30
21	Güvenlik sistemi	3	48	Tekstil, giyim	35
22	İçecek	10	49	Transport, nakliye	27
23	İnşaat, inşaat malzemesi	73	50	Turizm	3
24	İhracat- ithalat	10			
25	Büfe	13			
26	Kozmetik, bakım	26			
			TOPLAM		2.023

13.2.2.4.Genel İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

	31 Aralık 2018 itibarıyla	31 Aralık 2017 itibarıyla	2018 yılı sonunda bir önceki yıla kıyasla değişim oranı
İşsizlerin sayısı	119.661	146.654	% -18,4
İşsizlik oranı	2,7 %	3,3 %	
Genç işsizlerin sayısı (15-24 yaş)	13.172	16.680	-21,03
Genç işsizlik oranı	24 %	3,0 %	
50 yaş üzeri işsizlerin sayısı	33.168	39.306	-15,62
50 yaş üzeri işsizlerin oranı	2,5 %	2,9 %	
Uzun süreli işsizlerin sayısı	15.993	21.994	-28,58
İş arayanların sayısı	197.950	212.018	-6,63
Açık işyeri sayısı	26.904	10.704	+ 151,34

Kaynak Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) 31 Aralık 2018 www.seco.admin.ch

İsviçre Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) verilerine göre 2018 Aralık ayı sonu itibarıyla İş Bulma Kurumu'na kayıtlı işsizlerin sayısı 119.661 kişidir. 2018 Aralık ayı işsizlik oranı ise

%2,7 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı Aralık ayına kıyasla işsizlerin sayısı 26.993 kişilik azalma göstermiştir (- %18,4). 2018 yılı genel ortalama işsizlik oranı ise %2,6 olarak gerçekleşmiştir.

2018 yılı Aralık ayı döneminde 15 - 24 yaş aralığındaki gençler arasındaki işsizlik 152 kişi artarak %1,2 oranı ile 13.172 olmuştur. (Bir önceki yılın bu ayına kıyasla -%21 oranı ile 3.508 kişi daha az)

Ülke nüfusunun yaşlılar oranının yüksek olduğu göze alındığında 50 yaş ve üzerindeki grup içerisinde işsizlik oranının oldukça yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Yılsonu verilerine göre 50+ grubu içerisinde 50-54 yaş aralığındaki işsizlik oranı %11,0 / 55-59 yaş aralığındaki işsizlik oranı %8,9 / 60 ve üzeri is %6,5 dolayındadır.

2018 yılı Aralık ayında iş arayanların sayısı bir önceki aya göre 7.738 kişilik bir artma sonucu 197.950 kişi olarak gerçekleşmiştir (Geçen yıl bu aya oranla 6.138 kişi daha az).

İşsizlik Sigortası Kasalarının (RAV) ilk değerlendirmelerine göre, 2018 yılı Ekim ayı itibariyle İşsizlik sigortasından (AL) işsizlik aylığı alma hakkı sona eren kişilerin sayısı 2.987 olarak açıklanmıştır.

13.2.2.5.İşsiz Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Mayıs 2019 itibarıyla

Yaş Grubu	Kadın	Erkek	Toplam
15-24	85	147	232
25-49	529	819	1348
50-üzeri	124	237	361
Toplam	738	1.203	1941

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) www.seco.admin.ch

13.2.2.6.Asgari ve Ortalama Ücretler

İsviçre’de federal düzeyde, ülkedeki tüm işveren ve çalışanları kapsayan sabit bir asgari ücret belirleme sistemi yoktur. Ortalama ve asgari aylıklar değişik meslek gruplarına göre farklılık

göstermekte ve temel alınan meblağlar meslek odaları tavsiyeleri, toplu sözleşmeler ve genel sosyo-ekonomik konjonktürün gelişiminin takip edilmesi yolu ile belirlenmektedir. 26 Kanton arasında sadece 3 kantonda asgari ücret uygulaması mevcuttur.

Asgari Ücret Uygulamasının Olduğu 3 Kantona İlişkin Veriler:

	Haftalık Çalışma Saati	Saat Ücreti (CHF)	Asgari Ücret (CHF)
Neuchatel Kantonu	40	20,00	3.467
Jura Kantonu	42	19,25	3.500
Tessin Kantonu*	42	19,25	3.500

* Sadece Toplu İş Sözleşmesinin olmadığı 20 branşta geçerlidir.

Federal Çalışma Yasası'nın (ArG) 9. maddesinde haftalık azami çalışma süresi sınırı 45-50 saat olarak belirtilmektedir. Mesai sınırları ise aynı yasanın 10. maddesinde gündüz mesaisi için 06.00-20.00, akşam mesaisi için 20.00-23.00 saatleri olarak belirlenmiştir. Asgari ücret uygulaması olmaksızın, çalışanların ücretlerinin belirlenmesinde genel olarak haftalık çalışma süresi işin türüne göre 40 – 43 saat olarak esas alınmaktadır. Net aylık ücretler, sosyal güvenlik kesintileri (sağlık sigortası hariç) ve vergiler dikkate alınarak, brüt ücretlerin ortalama % 25 azaltılmasıyla hesap edilmektedir.

İsviçre Zürih Kantonu Ekonomi ve Çalışma Dairesi tarafından her yıl yayınlanan ve ülke çapında referans alınan, iş kollarına göre ödenen asgari aylıkların detaylı olarak tanımlandığı 2018 yılı aylıklar kitabında yer alan, branşlara göre listelenmiş ortalama en düşük net aylık ücretlerin bir bölümü aşağıda verilmiştir (eğitim, vasıflılık, tecrübe ve yaş kriterleri kapsamında en düşük limitler). Söz konusu ücretler coğrafi bölgelere ve alt sektörler için farklılık gösterebilmektedir.

Meslek Dalı	Saat ücreti (İsviçre Frankı)	Aylık ücret (İsviçre Frankı)	Haftalık çalışma saati
Tarım ve Hayvancılık	14,05	3.350	55
Orman işleri	20,60	3.786	42 1/2
Madencilik	20,90	3.712	41

Fırıncılık, unlu ürünler üretimi çalışanları	21,98	4.000	42
Satış-pazarlama elemanları	21,45	3.900	42
Tekstil, hazır giyim üretim sanayi	20,35	3.700	42
Farmakoloji sanayi / laborant	25,40	4.400	40
İlkokul öğretmeni	73,88	6.592	Haftada 29 ders
Doktor	66,39	11.152	42
Diplomalı hemşire	31,05	5.217	42
Sosyal hizmet görevlisi	34,30	6.246	42
Müzisyen, tiyatro sanatçısı	-----	3.600	----
Taksi Şoförü	13,50	3.100	53
Kuaför	20,54	3.800	43
Çocuk bakıcısı (Au-pair)	9,90	1.505	35
Ev hizmetlisi	18,90	3.276	40
Diş teknisyeni	21,98	4.000	42
Otomobil tamircisi	21,45	3.900	42
Restoran otel personeli	18,77	3.417	42
Bilgisayar programcısı	25,05	4.556	42
Banka personeli, portföy danışmanı	33,05	6.013	42
Mimar	25,75	4.632	41 1/2
Özel güvenlik elemanı	25,66	4.447	40
Kuaför	20,54	3.800	43
İnşaat işçisi	25,85	4.477	40 1/2
Kamyon/TIR şoförü	20,20	4.200	48
Sekreter/telefon çağrı merkezi çalışanları	22,93	4.173	42
İtfaiye memuru	29,48	4.952	42
Polis memuru	32,81	5.511	42
Terzi	20,35	3.700	42
Profesyonel (paralı) asker (Astsubay)	38,50	6.071	----

Tren makinisti	28,00	4969	41
Fabrika elektrik/mekanik montör	23,15	4.209	42
Makina sanayii yardımcı işçi	24,10	3.850	40
Temizlik işçileri (bina, sokak, ulaşım.)	18,80	3.419	42

Toplu sözleşme ile çalışan işçiler için sendikalar tarafından öngörülen ortalama asgari saat ücretleri ise şöyledir:

Çalışan	Saat ücreti (İsviçre Frankı)	Aylık ücret (İsviçre Frankı)	Haftalık çalışma saati
Vasıfsız işçi	24,10	3.850	40 saat
Vasıflı kalifiye işçi	25,95	5.166	40 saat
Meslek eğitilmiş uzman personel	38,45	6.612	40 saat
Vardiya şefi, usta	38,15	6.663	40 saat
Yüksek eğitimli orta/üst kademe idari personel	54,20	6.663	40 saat

Kaynak: Zürih Kantonu Ekonomi ve Çalışma Dairesi'nin 2018 Yılı Aylık Ücretler Kitabı

13.2.2.7. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Yıllara Göre Sendika Üye Sayıları

2018 yılı sonu itibarıyla

Sendika	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SGB Konf.	368762	366811	366844	363341	361108	357571	353246	343.806
Travail Suisse Konf.	165542	164722	152018	151960	152108	150988	146560	145.315
Diğer	211541	206682	229549	226010	224634	221401	218572	215.971
Toplam	745845	738215	748411	741311	737850	729960	718378	705.092

İsviçre'de işçi sendikalarına üye olan çalışanların sayısı : 705.092

(Bir önceki yıla oranla 13.286 kişi daha az)

Sendikalı işçilerin Konfederasyonlara göre dağılımı

İsviçre Sendikalar Birliği (SGB)	% 48,8
Travail Suisse	% 20,6
Konfederasyonlara bağlı olmayan sendikalar	% 30,6

Federal Ekonomi Müsteşarlığı tarafından yayınlanan verilere göre 2018 yılında federal düzeyde 44, kantonal düzeyde 24 olmak üzere toplam 68 toplu iş sözleşmesi gerçekleştirilmiş olup (66.744 işveren ile 933.061 çalışanı kapsamaktadır) sektörel bazda hizmet sektörü ilk sırayı almıştır (33.000 işveren-625.000 çalışan)

13.3. SOSYAL GÜVENLİK

13.3.1. Sayısal Veriler

13.3.1.1. Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

İsviçre’de sosyal güvenlik sistemi kapsamında ülkede ikamet eden her birey, 17. yaşını doldurmasının ardından gelen ilk Ocak ayının birinci gününden itibaren otomatik olarak sosyal sigorta kurumuna kaydedilir ve bu kişilere prim tahakkuk ettirilmektedir. Kişiler, aktif çalıştıklarında (çalışmadıklarında pasif sigortalı olarak) sigorta primini emeklilik yaşına kadar ödemek zorundadır. Çalışmayan kişilerin sigorta primi ödeme yükümlülükleri 20. yaşını bitirdikleri yılın 1 Ocak tarihinden itibaren başlar.

Başka bir deyim ile kişiler fiilen çalışmasalar da sigortalılık statüleri emekli oldukları güne kadar devam eder. Yasal emeklilik yaşına ulaştığı halde çalışmaya devam edenler de prim ödeme yükümlülüğüne sahiplerse de, prim indiriminden yararlanırlar.

Serbest meslek sahibi kişiler 17. yaşlarının sona ermesini takip eden ilk 01 Ocak tarihinden başlamak suretiyle prim ödeme zorunluluğundadır.

13.3.1.2.Sosyal Güvenlik Prim Oranları ve Sistemin Finansmanı

Sosyal Güvenlik Siteminde Yer Alan Sigorta ve Diğer Hizmetler İçin Ödenecek Prim ve Katkı Payı Bedelleri

2018 yılı itibarıyla

SİGORTA VE DİĞER ÖDENEKLER	PRİMLER	KAMUSAL KATKI TUTARLARI
YAŞLILIK VE GERİDE KALANLAR SİGORTASI (AHV)	ÇALIŞAN : %4,2 İŞVEREN : %4,2 SERBEST M. : %7,8 ÇALIŞMAYAN: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 392 CHF/en fazla 19.600 CHF	FEDERAL DEVLET: Yıllık harcamanın % 19.55 İ KDV: Yıllık KDV gelirlerinin %13.33 ü Kumarhanelerden alınan katkı payları
MALULİYET SİGORTASI (IV)	ÇALIŞAN : %0,7 İŞVEREN : %0,7 SERBEST M. : %1,4 ÇALIŞMAYAN: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 65 CHF/en fazla 3.250 CHF	FEDERAL DEVLET: Konjonktürel duruma göre değişken bir pay olup sigortanın Yıllık harcamasının en fazla yarısı ve minimum % 33,7 si KDV: Yıllık KDV gelirlerinin %4.99 u
HİZMET VE DOĞUM TAZMİNATLARI	ÇALIŞAN : %0.25 İŞVEREN : %0.25 SERBEST M. : %0,5 ÇALIŞMAYAN: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 23 CHF/en fazla 1.150 CHF	
TAMAMLAYICI ÖDENEKLER (EL)		Yıllık tamamlayıcı ödenekler tutarının 5/8 i Federal Devlet, 3/8 i Kantonlar tarafından karşılanır Hastalık ve engellilik giderleri Kantonlar tarafından karşılanır.

MESLEKİ İHTİYAT SİGORTASI (BVS)	Sigortayı uygulayan pansiyon kasa kurumunun koyduğu kurallara göre belirlenir. İşverenin katkı payı en az çalışaninki kadar olmalıdır.	
BİREYSEL EMEKLİLİK SİGORTASI	Prim bedeli sigortalının kendisi tarafından belirlenir.	Ödenen primin çalışanlar için yıllık 6.768 Frank'a kadar olan bölümü, serbest meslek çalışanları için en yükseği 33.840 Frank olmak kaydı ile yıllık gelirin %20 lik kısmı gelir vergisinden düşülebilir.
AİLE YARDIMLARI	FEDERAL DÜZEYDE ÇALIŞAN: Yok İŞVEREN : %2 TARIM S. : Yok KANTONAL DÜZEYDE ÇALIŞAN: Yok- Wallis Kantonu (hariç %3) İŞVEREN: Aylığın %0,1-%4 arası SERBEST M.: Aylığın %0.1-%4 arası Matrah üst sınırı 126.000	Bütçe açığının 2/3 ü Federal devlet, 1/3 ü Kantonlar tarafından karşılanır. Harcamaların 2/3 ü Federal Devlet, 1/3 ü kantonlara aittir. Çalışmayanların aile yardımları Kantonlar tarafından finanse edilir.
İŞSİZLİK SİGORTASI (AL)	Sigorta kapsamındaki aylık gelirin %2.2 si (Çalışan %1.1+İşveren %1.1) Aylık en üst matrah: 10.500.-	Federal Devlet İşve işçibulma faaliyetlerinin giderlerine prime havi toplam aylıklar bedelinin %0.159 u oranında katkıda bulunur. Devlet pazar koşulları ve harcamalar gerektirdiğinde hazine borçlanmasına gidebilir.
KAZALAR VE MESLEK HASTALIKLARI	<u>Mesleki Olmayan Kazalar</u>	

	<p>ÇALIŞAN: Değişken prim sistemi (çalışılan işyerinin koyduğu oran) İŞVEREN: Yok ÇALIŞMAYAN: (SUVA sigortası) %39,5</p> <p><u>Meslek Kazaları Ve Hastalıkları</u> ÇALIŞAN: Yok İŞVEREN: Değişken prim sistemi (çalışılan işyerinin kaza riski durumuna oranla) Gelir üst matrahı: Yıllık 126.000 CHF</p>	
--	--	--

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Dairesi (BVS)

Yukarıda belirtilen sigortalar bireylere aylık, ek ödeme, tazminat, aile (çocuk) yardımları şeklinde maddi ödemeler ya da hastalık ve kaza durumlarında masrafların karşılanması şeklinde imkânlar sağlamaktadır.

Genel Sağlık Sigortası özel sağlık sigorta şirketlerinin uhdesinde olup, zorunlu sağlık sigortasının çerçeve hükümleri Bakanlık tarafından belirlenmiştir. Primler serbest piyasa koşullarında belirlenmektedir.

13.3.1.3.Yaşlılık ve Geride Kalanlar (AHV) Ödemeleri

Aylık türü (CHF)	Asgari	Azami
Yaşlılık aylığı	1.185	2.370
Karı koca emeklilerin ikisine birden ödenen azami aylık		3.555
1941 yılından önce doğmuş kadınlara ödenen ek aylık	353	705
Kadın/erkek dul aylığı	940	1.880
Yetim ve çocuk aylığı	470	940
Aynı zamanda 2 çocuk aylığı ya da hem çocuk hem de yetim aylığı almaya hak kazanmış çocukların alabileceği azami aylık tutarı		1.422

Kaynak: İsviçre Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

2018 Yılında Ödenen Aylıkların Ortalama Seviyesi (CHF)

2018 yılı itibarıyla

	Kadınlar	Erkekler
Yaşlılık aylıkları	1.867	1.838
Dul aylıkları	1.600	1.275

Kaynak: İsviçre Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

Muhtaçlık Yardımları

2018 yılı itibarıyla

AHV Muhtaçlık Yardımı	Aylık (CHF)
Ağır muhtaçlık durumu	948
Orta derecede muhtaçlık durumu	593
Hafif muhtaçlık durumu	237

Kaynak: İsviçre Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

13.3.1.4. Maluliyet (IV) Ödemeleri

Artırılmış Aylıklar (Aylık CHF)	Tam (%70)	3/4 (%60)	2/4 (%50)	1/4 (%40)
Maluliyet aylığı	1.185/2.370	889/1.778	593/1.185	297/593
Çocuk aylığı	474/948	356/711	237/474	119/237

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

Muhtaçlık Yardımı

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

Muhtaçlık	Bakım evinde Aylık (CHF)	Kendi evinde Aylık (CHF)
Hafif	118	470
Orta	294	1 175
Ağır	470	1 880

Reşit Olmayan Çocuklar İçin Muhtaçlık Ödemesi

Muhtaçlık	Günlük (CHF)
Hafif	15.70
Orta	39.20
Ağır	62.70

AHV Ve IV İçin Tamamlayıcı Ek Ödemeler

Genel Yaşamsal İhtiyaçlar		Yıllık(CHF)
Tek Başına Yaşayanlar		19.290
Evli çiftler		28.935
Yetimler ve AHV ya da IV dan çocuk aylığı almaya hak kazanmış çocuklar	1. ve 2. çocuğun her birine	10.080
	3. ve 4. çocuğun her birine	6.720
	Sonraki her bir çocuk için	3.360

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

13.3.1.5.Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı

Federal Sosyal Güvenlik Dairesi BSV tarafından İsviçre'de sosyal sigorta kolları itibariyle sigorta ödeneği alan Türk vatandaşlarının sayısı ile ilgili veri yayınlanmamaktadır.2018 Mayıs ayında yayınlanan verilere göre; Maluliyet Sigortası (IV) hizmet ve aylıklarından yararlanan kişi sayısı toplam 432.000 kişidir. Bunlardan standart maluliyet aylığı bağlananların sayısı ise 249.000 kişi olup 219.000'i İsviçre'de 31.000'i ise İsviçre dışına ödenmiştir.

13.3.1.6.İşsizlik Ödeneği

İşsizlik ödeneği alma çerçeve süresi her işsizlik durumu için 2 yıl olup, işsizlik sigortasından teşvik yardımı almadan kendi işini kurup serbest çalışanlar, çocuk yetiştirenler ve Yaşlılık ve Ölüm Sigortası'ndan (AHV) yaşlılık aylığı alma yaşından 4 yıl öncesinden başvuranlar için çerçeve süre belirli şartlarda 2 yıl daha uzatılmaktadır.

İşsizlik tazminatı almaya hak kazanmak için aidat ödeme çerçeve süresi her işsizlik durumu için 2 yıl olup, bu süre, tazminat alma hakkının elde edildiği tarihten 2 yıl önce başlamaktadır.

İsviçre’de İşsizlik parası aylık olarak değil günlük yevmiye olarak hesaplanmaktadır. Haftada 5 gün için (pazartesi-cuma) günlük yevmiye ödenmektedir. Bir ay içerisindeki çalışma günleri farklılık göstereceğinden aylık olarak ödenen günlük yevmiye tutarları aydan aya değişebilmektedir. İşsizlik ödeneğinin miktarı AHV’ye matrah olan aylık ücret bedeline göre belirlenmektedir. Genel olarak son 6 aylık maaş ortalaması, şayet çalışanın lehine olacak ise son 1 yıllık aylık ortalaması esas alınmaktadır.

Eğer çalışan kişinin;

- Bakımından sorumlu olduğu çocukları varsa,
- AHV primine matrah olan aylık tutarı 3.796 Frank’ı geçmiyorsa,
- En az %40 oranında malul ise ve bu orana mukabil maluliyet aylığı alıyorsa

işsizlik ödeneği prime matrah olan aylık bedelinin %80 i olarak hesaplanır. Diğer tüm vakalarda çalışanlar işsiz kalmaları durumunda prime matrah olan aylık tutarlarının %70 i oranında işsizlik ödeneği alırlar.

Yaşlılara ve kısmen malulen emekli olanlara 520 günlük işsizlik parası alma hakkını kolaylaştırmak için parlamento 2 yıllık süreyi 22 aya indirmiştir.

İsviçre İşsizlik Sigortası (ALV) tarafından yapılan açıklamada 2018 yılı bilançosu kamuoyuna sunulmuştur. Bilançoya göre sigorta bütçesi 1,17 milyar Frank fazla vermiştir. 118.103 kişiye işsizlik ödeneği ödenmiş ve yıl içerisinde 7.86 milyar Franklık prim geliri elde edilirken, ödenen işsizlik paraları toplamı 6.69 milyar Frank düzeyinde kalmıştır.

13.3.1.7. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

İsviçre Kaza Sigortası Kurumu (SUVA) gerek mesleki kaza sigortası (BUVA) gerekse mesleki olmayan kazalara karşı sigortalama işlemlerini yerine getirmektedir. Ayrıca, İsviçre’de özel firmalarca yürütülen zorunlu sağlık sigortası kapsamında sigortalılar ekstra olarak iş ya dışı kaza ve iş hastalığı sigortası yaptırabilirler.

SUVA 3 kategoride hizmet vermektedir

- Kazaların önlenmesi için yapılan faaliyetler,
- Sigortalama,
- Kaza sonrası bakım ve iyileştirme.

2018 Yılında Kaza Sigortası Kapsamında Kategorize Edilen Vaka Sayısı ve Masraflarını Üstlenen Sigorta Kurumları

Sigorta Grupları	Meslek Kazası Sigortası			Meslek Kazası Kapsamı Dışındakiler			İşsizler İçin Kaza Sigortası			Toplam Vaka
	Toplam Vaka	Oran %	Önceki Yıla Oranı %	Toplam Vaka	Oran %	Önceki Yıla Oranı %	Toplam Vaka	Oran %	Önceki Yıla Oranı %	
SUVA Mesleki Kaza Sigortası	177.938	66,2	-0,2	268.923	49,2	1,9	17.663	100	0,1	464.524
Diğer sigorta kurumları	90.899	33,8	3,7	277.366	50,8	4	.	.	.	368.265
Özel sigortaşirketleri	84.961	31,6	3,9	263.154	48,2	3,9	.	.	.	348.115
Hastalık sigortaları	3.677	1,4	4,4	7.779	1,4	6,8	.	.	.	11.456
Kamu mesleki kaza sigortaları	2.226	0,8	-5,1	6.397	1,2	6,9	.	.	.	8.623
Diğer	35	0	29,6	36	0	-2,7	.	.	.	71
Genel toplam	268.837	100	1,1	546.289	100	3	17.663	100	0,1	832.789

Kaynak: İsviçre Kaza Sigortası Kurumu (SUVA)

13.3.2. Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

13.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

Kanton	Çocuk Parası	Eğitim Yapan Çocuklar İçin Çocuk parası	Doğum Parası (CHF)	Evlatlık Edinme Yardımı
--------	--------------	---	--------------------	-------------------------

	Çocuk Başına Ayda Ödenecek Tutar (CHF)		(CHF)	
Federal Düzey	200/220	250/270		
Kantonal Aile Yasası	200	250	—	—
Zürich	200/250	250	—	—
Bern	230	290	—	—
Luzern	200/2.106	250	1.000	1.000
Uri	200	250	1.000	1.000
Schwyz	210	260	1.000	—
Obwalden	200	250	—	—
Nidwalden	240	270	—	—
Glarus	200	250	—	—
Zug	300	300/3.507	—	—
Fribourg / Freiburg	245/265	305/325	1.500	1.500
Solothurn	200	250	—	—
Basel-Stadt	200	250	—	—
Basel-Landschaft	200	250	—	—
Schaffhausen	200	250	—	—
Appenzell Ausserrhoden	200	250	—	—
Appenzell Innerrhoden	200	250	—	—
St. Gallen	200	250	—	—
Graubünden / Grigioni / Grischun	220	270	—	—
Aargau	200	250	—	—
Thurgau	200	250	—	—
Ticino	200	250	—	—
Vaud	230/370	300/440	1.500	1.500
Valais / Wallis	275/375	425/525	2.000/3.000	2.000/3.000
Neuchâtel	220/250	300/330	1.200	1.200
Genève	300/400	400/500	2.000/3.000	2.000/3.000
Jura	250	300	850	850

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

13.3.2.2.Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

2018 Yılında Yapılan Çocuk/Aile Yardımı Ödemeleri(CHF)

Yardımanın Türü	Çalışanlar	Serbest Çalışanlar	Çalışmayanlar	Toplam	Oran %
Çocuk yardımı	3.712.900.000	110.000.000	84.700.000	3.908.300.000	70,1
Eğitim yardımı	1.531.700.000	58.900.000	30.300.000	1.620.900.000	27,2
Doğum ve evlat edinme yardımı	39.500.000	1.000.000	2.100.000	42.000.000	0,3
Toplam	5.284.100.000	170.600.000	117.100.000	5.571.800.000	100

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

Çocuk/Aile Yardımından Faydalananların Sayısı*

Yıl	Çocuk Yardımları	Eğitim Yardımları	Doğum ve evlat Edinme Yardımları	Toplam
2014	1.313.136	424.160	27.474	1.764.770
2015	1.325.602	424.807	27.115	1.777.524

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS)

*2018 yılında 2016 yılı başına kadar olan veriler yayınlanmıştır.

Türkiye’de Kalan Çocuklar İçin Çocuk Yardımları

İsviçre dışında ikamet eden çocuklar için aile yardımları (çocuk parası) 01/01/2009 tarihinden itibaren AB ve İsviçre’nin de üyesi bulunduğu EFTA (Norveç, İzlanda, Liechtenstein) ülkelerinin vatandaşlarının çocuklarının İsviçre dışında, AB ve EFTA ülkelerinde ikamet etmeleri durumunda yapılmaktadır.

Yukarıda anılan tarihte yürürlüğe giren Aile Yardımı Kanununun 4. maddesinin 3. paragrafında hükümet, yurt dışında yaşayan çocukların çocuk yardımı taleplerini düzene koymakta olup,

Aile Yardımı ile ilgili Yönetmelik (Madde7, paragraf 1) sadece, bu konuda hüküm içeren devletlerarası anlaşmaların yapıldığı ülkelerdeki çocuklara aile yardımı ödenmesini öngörmektedir.

Bu durum ödemelerin temel olarak sadece AB ve EFTA ülkelerine yapılmasına yol açmakta olup İsviçre’de çalışan vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocuklarına çocuk/aile yardımı ödemeleri buna istinaden durdurulmuştur. Türkiye – İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’ne göre, sadece tarım iş kolunda çalışan Türk işçilerinin Türkiye’de bulunan çocukları için çocuk parası ödenmektedir.

13.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Yaşlılık Aylıkları		Dul ve Yetim Aylıkları		Maluliyet Aylıkları		Toplam	
Adet	Tutar (CHF)	Adet	Tutar (CHF)	Adet	Tutar (CHF)	Adet	Tutar(CHF)
1.751	23.291.550	875	8.934.730	938	13.402.097	3.614	45.628.377

Bir Kereliğe Mahsus Yaşlılık Tazminatı Ödemeleri		Bir Kereliğe Mahsus Dul Ve Yetim Tazminatı Ödemeleri		Bir Kereliğe Mahsus Maluliyet Tazminatı Ödemeleri		Toplam	
Adet	Tutar (CHF)	Adet	Tutar (CHF)	Adet	Tutar (CHF)	Adet	Tutar (CHF)
89	2.189.727	23	239.623	-	-	112	2.429.350

2017 Yılında Yapılan Prim Transferi Sayısı	354
Transfer Edilen Primlerin Toplam Tutarı	16.460.417 CHF

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu

13.3.3. Sosyal Yardımlar

Sosyal yardım kişisel ihtiyaçlara göre yapılmaktadır. Yasa ile belirli bir miktar belirlenmemiştir. Sosyal yardım ödemeleri sosyal güvenlik kurumu tarafından değil, kantonlar ve belediyeler tarafından karşılanmaktadır. Konfederasyon sadece iltica başvurusunda bulunanların sosyal yardım masraflarına iştirak etmektedir. Sosyal yardım kurallarını kantonların kendileri düzenledikleri için ilgili sosyal yardım yasası her kantonda farklıdır. Ancak, İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS), uygun bir sosyal yardımın tespiti ile ilgili yönerge yayınlamakta olup, uygulamada genel olarak bu yönergelere kantonlarca referans ölçüler olarak riayet edilmektedir.

SKOS'un tespitlerine göre, temel ihtiyaçlar için gerekli olduğu öngörülen miktarlar şöyledir:

1 kişi	986.- Frank
2 kişi	1509.- Frank
3 kişi	1834.- Frank
4 kişi	2110.- Frank
5 kişi	2386.- Frank
2 kişinin üzerinde her bir kişi için	+200.- Frank

Yukarıda belirtilen miktarlara ev kirası, ev yan giderleri (ısıtma vs.) ve temel hastalık sigortası masrafları dâhil değildir.

Kişinin sosyal hayata entegrasyonu (örneğin: spor, kültürel aktiviteler, eğitim, ulaşım) için temel ihtiyaçlara %10 oranında ilave yapılmaktadır. Bölgeler arasında hayat standart farklılığına göre, yukarıda belirtilen yardım miktarları %5 oranında artırılabilen ya da azaltılabilmektedir.

SKOS'un 2017 yılı yoksulluk sınırı hesaplaması için referans olarak yayınladığı, temel ihtiyaçlar için gerekli olduğu öngörülen İsviçre Frankı cinsinden miktarlar şöyledir:

Hanede Yaşayan Kişi sayısı	Temel ihtiyaçlar İçin Gerekli Miktar (Avro)
1	986
2	1.509
3	1.834
4	2.110
5	2.386
İlave her kişi için	+ 200

Kaynak: İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS)

13.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

İsviçre Federal Ekonomi, Eğitim ve ARGE Bakanlığı görev, yetki ve sorumluluk alanında ve Federal Eğitim ve Mesleki Eğitim Kanun ve yönetmelikleri kapsamında düzenlenen genel ve mesleki eğitim, Federal mevzuatla sağlanan hakları kısıtlamama şartıyla kantonların farklı okul sistemleri içinde uygulama bulmaktadır.

Meslek Okulları (Berufsschulen)

İsviçre’de mesleki öğretimin amacı, genel kültürle birlikte, teorik ve pratik olarak belirli bir mesleği kazandırmaktır. Takriben 270 mesleğin öğretimi yapılmaktadır. Mesleki eğitime pratik olarak 15 yaşını bitiren gençler için veli ve işyeri arasında imzalanan mukavele üzerine işyerinde, teorik olarak da genel kültürle birlikte Berufsschule’de (Gewerbeschule, Kauffmännische Schule) haftada bir veya iki gün devam edilir. Bu öğrenimin süresi, mesleğin özelliğine göre 2, 3 veya 4 yıldır. Bu öğrenimi bitirenlere verilen beceri belgesi “das Eidgenössische Fähigkeitszeugnis” olarak ifade edilmektedir.

13.4.1. Sayısal Veriler

13.4.1.1.Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

2018 yılı itibarıyla

Okul Türü	Genel	İsviçreli	Yabancı	Türk
İlkokul 1-2	171.859	123.557	48.008	1.603
İlkokul 3-8	494.049	360.327	133.034	4.673
Ortaokul	247.472	185.401	61.671	2.255
Lise	71.027	61.018	10.036	229
Meslek Lisesi	29.024	24.155	4.861	153
Meslek Okulları (Çıraklık Eğitim)	224.557	177.747	46.723	2.133
Meslek Yüksekokulları	58.991	51.398	7.015	252
Özel Eğitim	31.326	16.414	14.849	728
Diğer	40.176	21.131	19.154	465
Genel Toplam	1.328.305	1.000.017	345.351	12.491

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Türk Öğretmen Sayısı	30
Öğrenci Sayısı	1.867

Türkçe ve Türk Kültürü Derslerine Katılan Öğrenci Sayıları (sınıflara ve cinsiyete göre)
2018 yılı itibarıyla

SINIFLAR	KIZ	ERKEK	TOPLAM
•Anasınıfı	29	28	57
1. Sınıflar	60	66	126
2. Sınıflar	110	108	218
3. Sınıflar	161	138	299
4. sınıflar	160	153	313
5. Sınıflar	140	125	265
6. Sınıflar	132	85	218
7. Sınıflar	96	76	172
8. Sınıflar	92	67	159
9. Sınıflar	24	16	40
GENEL TOPLAM	1.004	863	1.867

13.4.1.2.Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Öğrenim Seviyesi	Öğrenci Sayısı
Yüksekokullar (Pedagoji Yüksekokulları dahil)	277
Lisans	247
Master	204
Doktora	292
Diğer	82
Toplam	1.102

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği 2018 yılı verileri.

13.4.1.3.Meslek Eğitim Görenlerin Sayısı

Eğitim/Meslek Türü	Genel	İsviçreli	Yabancı	Türk
Meslek Okulları	224.557	177.747	46.723	2.133
Meslek Yüksek Okulları	58.991	51.398	7.015	252

13.5. GÖÇ VE UYUM

13.5.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

İsviçre’de bulunan Türk derneklerinin büyük bir kısmı İsviçre Türk Toplumu (ITT) ile İsviçre Türk Diyanet Vakfı (İTDV) bünyesinde faaliyet göstermektedirler.

2017 yılında söz konusu çatı örgütleri ve Konsolosluklarımızdan alınan bilgilerin derlenmesi sonucu belirlenen derneklerin türleri ve sayıları şöyledir:

Dernek Türü	Sayı
Kültürel ve sosyal faaliyette bulunanlar	29
Yardımlaşma dernekleri	14
Dini hizmet verenler	48
Spor dernekleri	4
Kadın dernekleri	4
Federasyon	6
Toplam	105

13.5.2.Genel Ve Yerel Yönetimlere Katılım

2018 yılı itibariyle Ulusal Meclis, Kantonlar Meclisi ve Belediyelerde seçimle göreve gelmiş 49 Türk kökenli siyasetçi görev yapmaktadır.

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	0
Ulusal Parlamento	1
Kantonlar Parlamentosu	14
Yerel Yönetimler (Belediye Meclisleri)	34
Toplam	49

Kaynak: Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

14. KAZAKİSTAN

14.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

14.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.04.2019 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	8.940.400	Veri yok	Veri yok
Kadın	9.508.200	Veri yok	Veri yok
TOPLAM	18.448.600	Veri yok	Yaklaşık 15.000

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu, T.C. Astana Büyükelçiliği Kayıtları ve Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği Tahminleri

(*)Yalnızca Türk vatandaşı olanlar

Kazakistan Ulusal Ekonomi Bakanlığı İstatistik Komitesi'nin verilerine göre, 1 Nisan 2019 tarihi itibarıyla ülke nüfusu 18.448.600'dür. Nüfusun %48,5'i (8.940.400 kişi) erkek, %51,5'i (9.508.200 kişi) kadındır. Ülke nüfusu bir önceki yıla göre 235.800 kişi (%1,3) artmıştır. Nüfusun %58,2'si şehirlerde, %41,8 kırsalda yaşamaktadır.

Kazakistan'da yaşayan vatandaşlarımızın sayısına ilişkin kesin veri bulunmamakla birlikte, ülkede 15.000 civarında vatandaşımızın yaşadığı tahmin edilmektedir.

14.1.2. Kazakistan'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Ahıska Türkleri

Merkezi İstanbul'da bulunan Dünya Ahıska Türkleri Birliği'nin verilerine göre, 1944 yılında 60.000'den fazla Ahıska Türkü, Gürcistan'ın Meshedya/Ahıska Bölgesinden Orta Asya içlerine sürgüne gönderilmiştir. Büyük çoğunluğu Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'a sürgün edilen Ahıska Türkleri 1990'lı yılların başından itibaren değişik ülkelere dağılmışlardır.

Halen dünyanın çeşitli ülkelerine (Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, Ukrayna, Gürcistan, Ukrayna, ABD ve Türkiye) dağılmış olarak yaşayan ve sayıları 550.000-600.000'e ulaşan Ahıska Türklerinden yaklaşık 200.000'i Kazakistan'da yaşamaktadır.

14.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

Astana Büyükelçiliği ile Almatı ve Aktau Başkonsolosluklarının kayıtları ve Müşavirliğimiz tahminlerine göre Kazakistan'daki vatandaşlarımızın %45'i Almatı Başkonsolosluğumuz görev bölgesinde, %40'ı Astana Büyükelçiliğimiz görev bölgesinde ve %15'i de Aktau Başkonsolosluğumuz görev bölgesinde yaşamaktadır.

14.1.4. Kazakistan'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

Kazakistan'da ikamet eden/çalışan yabancılara ilişkin spesifik bir veri kamuoyu ile paylaşılmamakla birlikte, basında çıkan bazı haberlerden bilgi edinilmeye çalışılmaktadır.

20 Nisan 2018 tarihli haberde, Kazakistan'a uzak yurtdışından (Avrasya Ekonomik Birliği/AEB ve Bağımsız Devletler Topluluğu/BDT dışındaki üçüncü ülkelerden) en çok Çin ve Türk vatandaşlarının geldiği, resmi istatistiklere göre 2017 yılında ülkeye gelenlerin %90'dan fazlasının BDT ülkelerinden (Özbekistan, Rusya ve Kırgızistan) olduğu, ülkedeki uzak yurtdışından gelen göçmenlerin sayısının 620.000'e ulaştığı, bunların çoğunun Çin ve Türk vatandaşı olduğu kaydedilmektedir.

İçişleri Bakanlığı verilerine göre, 2017 yılında yakın yurtdışından gelen göçmen sayısının 2.300.000, uzak yurtdışından gelen göçmen sayısının ise 178.000 kişiye ulaştığı, kayıtlara göre, 2017 yılında 83.000 Çin, 12.400 Türk vatandaşının Kazakistan'da ikamet ettiği bildirilmektedir.

14.1.5. Kazakistan'a Gelen ve Kazakistan'dan Ayrılan Türk Sayısı

13 Mart 2019 tarihli basın haberinde, 2018 yılında ülkeye 8.488.300 yabancıya geldiği, bunlardan 99.300'ünün Türkiye'den geldiği ifade edilmiştir.

14.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Astana Büyükelçiliği	Almatı Başkonsolosluğu	Aktau Başkonsolosluğu	Toplam
Doğan	94	136	12	242
Ölen	3	14	4	21
Türk-Türk Evliliği	1	-	1	2
Türk- Yabancı Evliliği	51	76	13	140

Kaynak: T.C. Astana Büyükelçiliği ile T.C. Almatı Başkonsolosluğu ve T.C. Aktau Başkonsolosluğu kayıtları

14.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

14.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Çalışma İzni Harçları Artırıldı

Kazakistan'da 18 Ağustos 2016 tarihinde alınan, yabancı işgücü izni verilmesine ve uzatılmasına ilişkin 459 sayılı Karar doğrultusunda, yabancılar için çalışma izin harçları sektörlere ve kategorilere göre değişiklik göstermek üzere 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla çalışma izni lisanslarından harç alınmaya başlanmıştır.

Çalışma İzinleri Kurallarında Yapılan ve 1 Ocak 2017 Tarihi İtibarıyla Uygulanmaya Başlanan Değişikliklerin Özeti

➤ Çalışma İzni Harçlarının Ücretlendirilmesi

Çalışma izninin verilmesinde, devlet harçları genel prosedüre göre ödenecektir. Buna göre; 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren, sektörlere ve kategorilere göre değişiklik göstermek üzere,

yabancılar için çalışma izin harçları asgari 310.853 Tenge (yaklaşık 950 USD), azami 567.250 Tenge (yaklaşık 1.735 USD) olarak belirlenmiştir. Eski kurallara göre çalışma izinleri ücretsiz verilmekteydi.

Özel Koşulların Kaldırılması

Eski uygulamaya göre, üst düzey yöneticiler dışındaki çalışma izinleri, dört “özel koşul”dan bir ya da daha fazlasına tabi olarak verilmek zorundaydı (yerel işçileri eğitme zorunluluğu gibi). 559 Sayılı Yönetmelik, böyle bir zorunluluk içermemekte olup, 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren düzenlenecek çalışma izinleri için özel koşullar kaldırılmıştır.

➤ Yerel Pazar Araştırmasının Kaldırılması

559 Sayılı Yönetmeliğe göre bir işveren, artık bir yabancı için bir pozisyonu doldurması için bir çalışma izni başvurusunda bulunmadan önce bu pozisyonu doldurmak üzere yerli vatandaşlar bulmaya çalışmak zorunda olmayacaktır. Eski uygulamaya göre, bir işverenin öncelikle yerel çalışma makamlarına bildiri yapma ve bu makamlarla sağlanan adaylarla görüşme zorunluluğu bulunmaktaydı.

➤ **Çalışma İzni Süresinin Azaltılması ve Uzatmaların Artırılması***

	Sektörler	1.Kategori	2.Kategori	3.Kategori	4.Kategori
1	Ziraat	137	158	179	200
2	Madencilik	154	178	202	225
3	Üretim Sanayisi	154	178	202	225
4	Elektrik, gaz dağıtımı	137	158	179	200
5	Su İşleri	137	158	179	200
6	İnşaat	171	198	224	250
7	Araç yedek parça ticareti	154	178	202	225
8	Taşımacılık ve depolama	137	158	179	200
9	Konaklama	137	158	179	200
10	İletişim	137	158	179	200
11	Sigorta	137	158	179	200
12	Gayrimenkul	137	158	179	200
13	Teknik faaliyetler	137	158	179	200
14	Danışmanlık	137	158	179	200
15	Zorunlu sosyal güvenlik	137	158	179	200
16	Eğitim	137	158	179	200
17	Sağlık ve sosyal hizmetler	137	158	179	200
18	Sanat, eğlence ve dinlenme	137	158	179	200
19	Diğer hizmetler	154	178	202	225
20	Ev hizmetleri	137	158	179	200
21	Organizasyon faaliyetleri	137	158	179	200

*Kategori 1'deki çalışanlar (müdürler ve yardımcılar) için azami çalışma izni süresi 559 Sayılı Yönetmelik ile ve sınırsız sayıda uzatma ile 3 yıldan 12 aya düşürülmüştür (azami çalışma izni süresi 2018 yılı Şubat ayında yapılan değişiklikle tekrar 12 aydan 3 yıla çıkarılmıştır). Kategori 2 ve 3'teki çalışanlar (müdürler ve uzmanlar) için azami çalışma izni süresi 12 ayda kalmakta ancak uzatmaların sayısı ikiden üçe çıkarılmaktadır.

➤ **Oran Şartının Sınırlandırılması**

İşveren tarafından istihdam edilen yerli vatandaşların sayısına bağlı olarak istihdam edilebilen yabancıların azami sayısını belirleyen oran şartı, 30'dan fazla çalışanı olmayan şube ve temsilcilik ofislerine artık uygulanmayacaktır.

İş Seyahatlerinde İzin Alma Gerekliliği

Bir işverenin yabancı çalışanlarının Kazakistan'ın farklı bölgelerine yaptıkları iş seyahatlerinde göç makamlarına bildiride bulunmaları zorunluluğu kaldırılmıştır.

2017 ve 2018 Yıllarında Alınan Harç Miktarları

Yabancı çalışanlardan, sektörlere ve kategorilere göre değişiklik göstermek üzere, 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla asgari 310.853 Tenge (yaklaşık 950 USD), azami 567.250 Tenge (yaklaşık 1.735 USD) çalışma izni için harç ücreti alınmaktadır.

2018 yılı içerisinde uygulanacak çalışma izni harçları göstergelerinde bir değişikliğe gidilmemekle birlikte, 2017 yılında 2.269 KZT olarak uygulanan aylık hesaplama/çarpan endeksinin 2018 yılı için 2.405 KZT olarak belirlenmesi nedeniyle harç miktarlarında artışlar meydana gelmiştir.

Buna göre, 2018 yılında yabancılara verilen çalışma izinlerinden asgari 329.485 Tenge (yaklaşık 1.000 USD), azami 601.250 Tenge (yaklaşık 1.800 USD) harç alınmıştır.

Yabancı İşgücü Sayesinde Bölge Bütçeleri 9 Milyar Tenge Gelir Sağladı

Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanı Madina Abulkasumova'nın 19 Şubat 2018 tarihli açıklamasında;

- Yabancı İşgücü Çalıştırma Usulünün Kolaylaştırılmasına İlişkin Karar doğrultusunda 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla yabancılara verilen çalışma izinlerinden harç alınmaya başlandığı,

- İşverenlerin, sektörlere ve kategorilere göre değişiklik göstermek üzere, yabancılara verilecek çalışma izinlerinden asgari 137 MRP (310.853 Tenge/yaklaşık 950 dolar) azami 250 MRP (567.250 Tenge/yaklaşık 1.700 dolar) harç ödemekle yükümlü oldukları,
- Daha önce çalışma izinlerinin yaklaşık bir ay içerisinde verildiği, halihazırda bu sürenin 7 iş gününe düşürüldüğü,
- 2017 yılında yaklaşık 3.500 işverene 21.000 adet yabancı işgücü çalıştırma izni verildiği ve bu sayede yerel bütçelere 9 milyar Tenge'den (28 milyon dolar) fazla gelir sağlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, 2017-2021 yıllarını kapsayan Göç Politikası Konsepti ve Uygulama Planının kabul edildiği hatırlatılarak, Konseptin nitelikli yabancı işgücünü çekme mekanizmalarının geliştirilmesine, (diğer bölgedeki) vatandaşların, insan kaynaklarının yetersiz olduğu bölgelere göç etmesini ve ayrıca etnik Kazakların atayurduna dönmelerini teşvik etmeye yönelik olduğu dile getirilmiştir.

Çocuklarını Okula Götüren Devlet Memurları İşe Yarım Saat Geç Gelebilecekler

20 Temmuz 2018 tarihli basın haberinde, Kamu İşleri İdaresi Başkanı Alik Şpekbayev'e atfen,

- Her gün çocuklarını okullara ve okul öncesi merkezlere götüren Kazak memurların işlerine daha geç başlayacakları,
- Kamu İşleri İdaresi'nin başlattığı çalışma saatlerine esneklik getiren proje kapsamında, çocuklarını okullara götüren devlet memuru velilerin saat 09.00 yerine 09.30'da mesaiye başlayacakları, akşam da işten saat 18.30 yerine 19.00 da ayrılacakları ifade edilmektedir.

Sanayileşme Haritası Programı Kapsamında 1800'den Fazla Kişiye İstihdam Sağlandı

Hükümet Toplantısı'nda konuşma yapan Yatırımlar ve Kalkınma Bakanı J.Kasımbek, 2015-2018 Sanayileşme Haritası Programı kapsamında 2018 yılının ilk yarısı itibarıyla 18 projenin hayata geçirildiğini ve 1800'den fazla kişiye sürekli istihdam sağlandığını, 2018 yılı sonuna kadar 100 projenin daha tamamlanıp 12.200 kişiye istihdam sağlanacağını ifade etmiştir. Bakan ayrıca, imalat endüstrisinin GSMH içindeki payının son üç yılda %11,6'dan %12,9'a yükseldiğini belirtmiştir.

Asgari Ücret 2019 Yılında %50 Artırılıyor

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, 5 Ekim 2018 tarihinde Kazak televizyonlarından yaptığı "Kazakistan'ın Refahı: Geliri ve Yaşam Kalitesini Arttırmak" başlıklı "Ulusa Sesleniş" konuşmasında, 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla asgari ücretin 28.000 Tenge'den (75 ABD doları) 42.000 Tenge'ye (113 ABD doları) yükseltilmesi talimatını verdiğini ifade etmiştir.

Yabancı Çalışanlara İlişkin Veriler

Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimizce Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Çalışma, Sosyal Koruma ve Göç Komitesi Başkanı ile Kazakistan'daki çalışma izni harçları uygulaması ile çalışan vatandaşlarımızın sayısı hakkında yapılan görüşmelerde, yetkililerce aşağıda ifade olunan bilgiler verilmiştir:

1-Avrasya Ekonomik Topluluğu (AEB) Üyesi Ülkelerinin Vatandaşlarının Durumu

Avrasya Ekonomik Topluluğu üyesi ülke vatandaşları (Kazakistan, Rusya, Ermenistan, Kırgızistan ve Belarus) Kazakistan'da çalışma ve oturma izninden muaf olarak ve hiçbir harç ödemeksizin çalışabilmektedir. Bunun için, bir işveren ile iş sözleşmesi akdetmek ve sözleşmesiyle birlikte Göç (Migrasya) İdaresine kayıt yaptırmak yeterli olmaktadır.

2-Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) Üyesi Ülke Vatandaşları İçin Uygulanan Kolaylaştırılmış Rejim

Bu kapsamda ülkeye gelen BDT üyesi ülke vatandaşları, cüzi bir harç ödeyerek çiftliklerde, kendi evini yapan kişilerin yanında, ev işlerinde (aşçı, terzi, çocuk ve hasta bakıcı v.b), (Yabancılar İçin Çalışma İzni Harçları Göstergesi'nde yer almayan işlerde) çalışabilmektedir.

Bunların, çalışma izni ücreti mahiyetinde ayda 2 MRP (Aylık Hesaplama Endeksi: 2.405 x 2: 4.810 Tenge) – yılda yaklaşık 200 dolar - harç yatırmaları ve işverenle imzaladıkları iş sözleşmesiyle birlikte Göç İdaresine kayıt yaptırmaları yeterli olmaktadır (2018 yılı için belirlenen MRP 2.405 Tenge'dir). Bu gruptaki çalışanların sayısı 400.000-450.000'dir.

3-Avrasya Ekonomik Topluluğu İle BDT Üyesi Ülkeler Dışında Kalan ve Diğer Ülkeler Olarak Adlandırılan Üçüncü Ülke Vatandaşlarına İlişkin Uygulama

1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla üçüncü ülke vatandaşlarından 300.000-500.000 Tenge arasında değişen miktarlarda çalışma vizesi harcı alınmasına başlanmıştır.

Daha önce uygulanan, bankaya teminat yatırılması ve 1 kişilik yabancı istihdamı için 10 Kazak vatandaşına mesleki eğitim verilmesi gibi şartlar uygulamadan kaldırılmış, Dünya Ticaret Örgütü üyesi ülke firmalarının Kazakistan'daki şube ya da temsilciliklerinde çalıştırılan kendi vatandaşları (1.2.3. kategorideki yönetici, menejer ve uzmanlar) harç ödemekten muaf tutulmuşlardır.

1. ve 2. kategoride çalışanlar için uygulanan 3 yabancı çalıştırılması karşılığında 7 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi ile 3. ve 4. kategoride çalışanlar için uygulanan 1 yabancı çalıştırılması karşılığında 9 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi şartı yeni düzenlemede de mevcuttur.

Bu gruptakilere 2017 yılında (harç karşılığı) verilen çalışma izni sayısı 25.000 civarında olup, bunların yaklaşık %10'u (2.500 kişi) Türk vatandaşıdır. 2018 yılında (harç karşılığı) verilen çalışma izni sayısı 20.000 civarında olup, bunların 1.809'u Türk vatandaşıdır.

Ancak, özel bir anlaşma kapsamında gerçekleştirilen işlerde ya da özel kanunla düzenlenmiş yerlerde (Astana Hub Teknoloji Parkı, Nazarbayev Üniversitesi ek inşaatı, EXPO 2017 Projesi, Astana Finans Merkezi, Abu Dabi Center Projesi, Özel Ekonomik Bölgeler v.b) çalıştırılanlar çalışma izni harcından muaf tutulmakta olup, bunların sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte, çalışma izni harcı ödenmeksizin bu kapsamda yasal olarak çalıştırılan Türk vatandaşlarının sayısının çalışma izni harcı ödeyenler kadar olabileceği düşünülmektedir.

Kazakistan'da Uygulanan “2017-2021 / Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı”nın İki Yıllık Uygulamasının Değerlendirmesi

Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı 2017-2021

Kazakistan Hükümeti'nin 30 Aralık 2015 tarihli ve 1136 sayılı Kararı ile 29 Aralık 2016 tarihli ve 919 sayılı Kararı uyarınca, 2017-2021 yıllarını arasındaki 5 yıllık dönemi kapsayan "Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı" 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla başlatılmıştır. Programın amacı, nüfusun etkili bir şekilde istihdam edilmesini teşvik etmek ve vatandaşları girişimciliğe yönlendirmektir.

Belirlenen Görevler / Hedefler

- İşgücü piyasasının ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, teknik ve mesleki eğitim alan personele yeni eğitimler verilmesi,
- İş piyasasında talep edilen meslekler ve beceriler üzerine çalışan kadroların kısa süreli mesleki eğitimine tabi tutulması,
- Girişimcilik temellerine yönelik eğitim verilmesi,,
- Kırsal ve kentsel alanlarda mikro kredinin yaygınlaştırılması
- İşsizlerin ve serbest çalışanların istihdamında yardımcı olunması,,
- Emek kaynaklarının hareketliliğinin artırılması
- Boş kadro ve iş arayanlarla ilgili bilgilerin yer alacağı elektronik ortamda tek bir istihdam borsasının (elektronik portal) oluşturulması.

2021 yılına kadar, Program'da belirtilen görevlerin uygulanmasıyla aşağıdaki hedef göstergeler elde edilecektir:

- İşsizlik oranının %4,8'i aşmaması (2016 yılının 4. çeyreği -%4,9),
- İstihdama katılanlar arasında temel, orta ve genel eğitim görmeyenlerin oranının %20'ye düşürülmesi (2016 yılı %27),
- Aktif KOBİ'lerin sayısında %10 artış sağlanması.

Programın Geliştirilmesi ve Uygulanmasından Sorumlu Devlet Organları

Kaynaklar ve finansmanın ulusal ve yerel bütçeden tahsis edilmesi kararlaştırılan Programdan sorumlu Bakanlıklar; Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Ulusal Ekonomi

Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı olarak belirlenmiştir. Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'na Programın Genel Koordinatörlüğü görevi de verilmiştir.

2016 –2018 Yılları IV. Çeyrek Karşılaştırmalı Verileri

	15 Yaş Ve Üstü Yaştaki Nüfus			
	IV. çeyrek			2018 yılı
	2016	2017	2018	III. çeyrek
İşgücü Sayısı (15 ve üstü yaştaki çalışmaya hazır nüfus)	8.963.600	8.980.600	9.151.600	9.169.500
15 ve üstü yaştaki kişilerin sayısına göre işgücüne katılım oranı %	70,1	69,8	70,4	70,4
İstihdama Katılanların Sayısı	8.522.300	8.541.300	8.709.700	8.727.900
İstihdama katılım oranı %:				
-15 ve üstü yaştakilerin toplam sayısına göre	66,6	66,4	67,0	67,0
-İşgücü sayısına göre	95,1	95,1	95,2	95,2
Hizmet Akdiyle Çalışanlar	6.361.500	6.477.000	6.631.400	6.612.000
İstihdama katılanların sayısına göre oranı, %	74,6	75,8	76,1	75,8
Kendi Adına (Bağımsız) Çalışanların Sayısı	2.160.900	2.064.400	2.078.400	2.115.900
İstihdama katılanların sayısına göre oranı, %	25,4	24,2	23,9	24,2
İşsiz Sayısı	441.300	439.300	441.900	441.600
İşsizlik Oranı, %	4,9	4,9	4,8	4,8
15-24 yaştaki işsizlerin sayısı	43.200	36.700	37.700	38.100
Genç İşsizlik Oranı (15-24 Yaş)%	3,9	3,9	3,6	3,7
15-28 yaştaki işsizlerin sayısı	91.600	86.000	78.500	81.900
Genç İşsizlik Oranı (15-28Yaş)%	4,2	4,1	3,6	3,9
Uzun süreli işsizlik oranı%	2,4	2,2	2,2	2,2

2016 yılı IV. çeyrek verileri ile 2017 yılı IV. çeyrek verilerini karşılaştırdığımızda;

İstihdama katılanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 8.522.300 kişi, 2017 yılı IV. çeyreğinde 8.541.300 kişi olduğu, istihdama katılanların sayısında 19.000 kişilik bir artış olduğu,

Hizmet akdiyle çalışanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 6.361.300 kişi, 2017 yılı IV. Çeyreğinde 6.477.000 kişi olduğu ve 115.500 kişilik bir artış olduğu,

Bağımsız çalışanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 2.160.900 kişi, 2017 yılı IV. çeyreğinde 2.064.400 kişi olduğu ve bu gruptakilerin sayısında 96.500 kişilik bir azalma olduğu,

2016 yılı IV. çeyrek verilerine kıyasla 2017 yılının IV çeyreğinde, işsiz sayısında 2.000 kişilik bir azalış olmasına karşın işsizlik oranının 2016 yılı IV. çeyreğinde olduğu gibi %4,9 olarak gerçekleştiği,

15-24 yaştaki gençler arasında işsizlik oranının 2016 yılı IV. çeyreğinde % 3,9, 2017 IV. çeyreğinde %3,9; 15-28 yaştaki gençler arasında işsizlik oranının 2016 yılı IV. çeyreğinde %4,2 , 2017 IV. çeyreğinde %4,1 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Bununla birlikte, istihdama katılanlar arasında yüksek okul mezunu, yüksek okuldan ayrılanlar ile mesleki eğitim veren okullarda eğitim görenlerin sayısı 6,5 milyon kişi olup, bunların sayısı istihdama katılanların %75'ini oluşturmaktadır. Bu oran 2016 yılı sonunda yaklaşık %73 olmuştur.

Kazakistan çalışma ve istihdam verilerini incelediğimizde, bir yıllık süredeki çalışmaların verilere çok da yansımadağı görülmektedir.

Özellikle kendi nam ve hesabına çalışanların sayısının artırılması bir yana, bu gruptakilerin sayısında bir yıllık süreçte yaklaşık %5 oranında düşüş yaşandığı belirlenmiştir.

Ayrıca, boş kadro ve iş arayanlarla ilgili bilgilerin yer alacağı elektronik ortamda tek bir istihdam borsasının oluşturulması hedefinde bir ilerleme sağlanamamıştır. Programın bir yıllık uygulamasının sonuçları kamuoyunda yetersiz bulunmuş ve eleştirilere uğramıştır.

2016 yılı IV. çeyrek verileri ile 2018yılı IV. çeyrek verilerini karşılaştırdığımızda;

İstihdama katılanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 8.522.300 kişi, 2018 yılı IV. çeyreğinde 8.709.700 kişi olduğu, istihdama katılanların sayısında 187.400 kişilik bir artış olduğu,

Hizmet akdiyle çalışanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 6.361.300 kişi, 2018 yılı IV. çeyreğinde 6.631.400 kişi olduğu ve 270.100 kişilik bir artış olduğu,

Bağımsız çalışanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 2.160.900 kişi, 2018 yılı IV. çeyreğinde 2.078.400 kişi olduğu ve bu gruptakilerin sayısında 82.500 kişilik bir azalma olduğu,

2016 yılı IV. çeyrek verilerine kıyasla 2018 yılının IV. çeyreğinde, işsiz sayısında 600 kişilik bir azalış olmuşsa da, (istihdama katılanlardaki artış nedeniyle) 2016 yılında %4,9 olan işsizlik oranının, 2017 yılı IV. çeyreğinde %4,8 olarak gerçekleştiği,

15-24 yaştaki gençler arasında işsizlik oranının 2016 yılı IV. çeyreğinde %3,9, 2018 yılı IV. çeyreğinde %3,6; 15-28 yaştaki gençler arasında işsizlik oranının 2016 yılı IV. çeyreğinde %4,2 , 2017 yılı IV. çeyreğinde %3,6 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Ayrıca, 2016 yılı sonunda %73 olan, istihdama katılanlar içinde yüksek okul mezunu, yüksek okuldan ayrılanlar ile mesleki eğitim veren okullarda eğitim görenlerin oranı 2018 yılı IV. çeyreğinde %81,6'ya yükseltilmiştir.

Boş kadro ve iş arayanlarla ilgili bilgilerin yer alacağı elektronik ortamda tek bir istihdam borsasının oluşturulması çalışmaları sonuçlandırılmış, oluşturulan portal hizmete açılmıştır.

Programın İki Yıllık Uygulamasının Değerlendirmesi

Programın uygulandığı iki yıllık süreçte,

İstihdama katılanların sayısında %2'den fazla, hizmet akdiyle çalışanların sayısında ise %4'den fazla artış sağlanmakla birlikte, bağımsız çalışanların sayısının %10 artırılması ana hedefinin aksine, bu gruptakilerin sayısında yaklaşık %4 oranında bir düşüş yaşandığı görülmektedir.

İşsiz sayısı iki yıllık süreçte neredeyse muhafaza edilmiş, genel işsizlik ve genç işsizlik oranlarında iyileşme sözkonusu olmuştur.

İstihdama katılanlar içinde yüksek okul mezunu, yüksek okuldan ayrılanlar ile mesleki eğitim veren okullarda eğitim görenlerin oranı, ana hedef olan %80'in üzerine çıkarılmıştır (Bir başka deyişle istihdama katılanlar arasında 2016 yılında %27 olan, temel, orta ve genel eğitim görmeyenlerin payı %19'a indirilmiştir.) .

Boş kadro ve iş arayanlarla ilgili bilgilerin yer aldığı elektronik ortamda tek bir istihdam borsasının oluşturulması ana hedefine, ikinci yılın sonunda ulaşılmıştır. Söz konusu Portala http://egov.kz/cms/en/articles/enbek_kzadresinden ulaşılabilir.

Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanı Değiştirdi

Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı (Akorda) Basın Merkezinden yapılan açıklamada; Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev tarafından 9 Şubat 2018 tarihinde imzalanan Kararname ile Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanı olarak görev yapan Tamara Duisenova'nın yerine Ulusal Ekonomi Bakan Yardımcısı Madina Abulkasumova'nın atandığı bildirilmiştir.

14.2.2. Sayısal Veriler

14.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2018 yılı IV. çeyreği (Ekim-Aralık 2018) verilerine göre, Kazakistan'da 15 yaş ve üstü kişilerin toplam sayısı 13.001.600 olup, bu kişilerden çalışmaya hazır olanların sayısı (işgücü sayısı)

9.151.600'dür. Bunlardan 8.709.700'ü istihdama katılmış olup, bu rakam 15 ve üstü yaştakilerin toplam sayısının %67'sini, toplam işgücü sayısının %95,2'sini oluşturmaktadır.

İstihdama katılan 8.709.700 kişinin 4.460.600'ü erkek, 4.245.200'ü kadındır.

2018 yılı IV. çeyrek verilerine göre, bir işveren yanında hizmet akdiyle çalışanların sayısı 6.631.400 kişi olup, bir önceki yılın aynı dönemine göre 154.400 artış sözkonusudur.

Kendi adına çalışanların sayısı bir önceki yıla göre 14.000 kişi artarak 2.078.400 kişiye ulaşmıştır. Bunların çoğunluğu tarım (%37,3), ticaret (%31,9), ulaşım hizmetleri (%10,4) ve inşaat (%7,0) alanlarında faaliyet göstermektedir.

İstihdama katılanlar arasında yüksek okul mezunu, yüksek okuldan ayrılanlar ile mesleki eğitim veren okullarda eğitim görenlerin sayısı 7,1 milyon kişi olup bunların sayısı istihdama katılanların %81,6'sını oluşturmaktadır. Bu gruptakileri cinsiyetlerine göre karşılaştırdığımızda kadınların oranının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kazakistan'daki Türk İşgücü

1996 yılından 2017 yılı sonuna kadar Türkiye İş Kurumu kanalıyla Kazakistan'a gönderilen Türk işçilerinin sayısı 53.249'dur.

Kazakistan'a Türkiye İş Kurumu aracılığıyla 2004 yılında 4.403, 2005 yılında 5.775,2006 yılında 8.227, 2007 yılında 7.972 çalışmamız gönderilirken, bu sayı 2008 yılında 4.717'ye düşmüş, takip eden yıllarda tedricen azalarak 1.000'in altına inmiş, 2015 yılında da 1.374'e çıkmıştır. 2016 yılında bu sayı %58 gibi büyük bir oranda düşüşle 803'e gerilemiş, 2017 yılında 415 olmuştur. Bu düşüşün başlıca nedeni Kazakistan'ın yabancı çalışanlar için kota uygulamasıdır.

Kalifiye Kazak işgücünün yetersiz olmasına rağmen, Kazak makamlarınca vatandaşlarına daha fazla istihdam sağlanması amacıyla yabancı işgücü kotası düşük tutulmaktadır. Bu nedenle, Türk şirketleri ihtiyaç duydukları kalifiye Türk personelini serbestçe Türkiye'den getirememektedir.

İşçi kotasının düşüklüğünün yanı sıra, yerel işçi çalıştırma zorunluluğu da işverenlerimiz açısından ek külfet yaratmaktadır. Hâlihazırda 1. ve 2. kategoride istihdam edilecek 3 yabancıya karşılık 7 Kazak vatandaşı, 3. ve 4. kategoride çalıştırılacak her bir yabancı personele karşılık 9 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Yabancı işgücü istihdamında uygulanan kotalar devlet tarafından her yıl yeniden belirlenmekte olup, Kazakistan Çalışma ve Halkın Korunması Bakanlığı'nın verilerine göre, 2018 yılında Kazakistan'da 20.271 yabancıya harç karşılığı çalışma izni verilmiş olup Türk işgücü Çin Halk Cumhuriyeti'nden sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Kazakistan'da, 2018 yılında yaklaşık 4.000 (1.809'ü harç karşılığı, kalanı harçsız) vatandaşımıza çalışma izni verilmiştir.

2018 Yılında (Harç Karşılığı) Yabancılara Verilen Çalışma İzinleri

Ülkeler	İşgücü sayısı
Çin	5.239
Türkiye	1.809
Hindistan	1.701
İngiltere	1.424
Ukrayna	863
Diğer	9.235
Toplam	20.271

Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

Önemli Not: Avrasya Ekonomik Birliği'ne üye (Rusya, Belarus, Kırgızistan ve Ermenistan) ülke vatandaşları, (ayrıca BDT üyesi ülke vatandaşları kısmen) çalışma izninden muaftır.

*Ayrıca, özel bir anlaşma kapsamında gerçekleştirilen işlerde yada özel kanunla düzenlenmiş yerlerde çalıştırılanlar **çalışma izni harcından** muaftır. Bunların kaydı İçişleri Bakanlığınca tutulduğundan bu tür yerlerde çalışanların sayısı yukarıda açıklanan sayıya dâhil değildir.*

14.2.2.2.Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Kazakistan'da çalışan vatandaşlarımızın yaş gruplarına göre dağılımına ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Ancak, çalışan vatandaşlarımızın %15'inin 24 yaş ve altında, %40'ının 25-34 yaş arasında, %25'inin 35-44 yaş arasında, %20'sinin de 45 yaş ve üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

14.2.2.3.Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

Kazakistan'da çalışan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımına ilişkin ayrıntılı bir bilgi bulunmamakla birlikte, vatandaşlarımızın ağırlıklı olarak inşaat işleri, yapı malzemeleri imalatı ve ticareti, küçük ve büyük işletmeler, otel ve turizm işkolları, ticaret ve pazarlama ile finans ve hizmet sektörlerinde çalıştıkları bilinmektedir.

14.2.2.4.Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Kazakistan'da yaklaşık 1.800 vatandaşımız bağımsız olarak çalışmakta olup, ağırlıklı olarak inşaat işleri, yapı malzemeleri imalatı ve ticareti, küçük ve büyük işletmeler, perakende, ticaret ve hizmet sektörlerinde faaliyet göstermektedirler.

14.2.2.5.Asgari ve Ortalama Ücretler

Asgari Ücret

Kazakistan'da 2017 yılında 24.459 Tenge (75 dolar) olan asgari ücret %15,5 oranında artırılarak 2018 yılında 28.284 Tenge (85 dolar) olarak uygulanmıştır.

Ortalama Aylık Ücretler

Kazakistan İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, 2018 yılının IV. çeyreğinde bir çalışanın aylık nominal ücret ortalaması 176.050 Tenge (458 dolar) olarak gerçekleşmiş olup; en yüksek ücretlendirme;

-Madencilik sektöründe	390.400 Tenge (1016 dolar),
-Finans ve sigortacılık faaliyetlerinde	364.700 Tenge (949 dolar),
-IT ve mühendislik alanında	332.500 Tenge (865 dolar),
-Telekomünikasyon sektöründe	261.700 tenge (681 dolar) ve
-İnşaat sektöründe	227.500 tenge (592 dolar) olarak,

en düşük ücretlendirme ise eğitim faaliyetlerinde 107.900 Tenge (282 dolar) olarak gerçekleşmiştir

İşkollarına Göre Ortalama Aylık Ücretler (Tenge)

2018 yılı itibarıyla

İşkollarına Göre Ortalama Aylık Ücretler – Tenge / 2018 Yılı				
İŞKOLU	2018 Yılı I. Çeyrek	2018 Yılı II. Çeyrek	2018 Yılı III. Çeyrek	2018 Yılı IV. Çeyrek
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	80.049	93.702	106.412	110.113
Sanayi	223.296	224.695	232.218	255.547
Madencilik ve taş ocakçılığı	366.187	358.554	372.180	390.364
İmalat	172.254	177.361	183.106	211.448
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlemebeslemesi	147.964	149.359	150.923	178.007
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	104.928	108.122	114.539	122.824
İnşaat	201.392	212.817	229.185	227.511
Toptan ve perakende satış; motorlu taşıt ve motosiklet tamiri	149.256	153.693	162.158	165.157
Taşıma ve depolama	206.092	205.333	217.170	223.702
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	146.153	149.801	153.322	162.820
Bilişim ve iletişim	217.869	238.425	224.941	261.669
Finans ve sigorta faaliyetleri	298.974	335.270	317.413	364.731

Gayrimenkul faaliyetleri	142.196	139.271	157.643	176.444
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	255.113	273.196	290.200	332.479
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	178.690	179.220	193.234	209.693
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	123.433	130.578	132.458	150.840
Eğitim	95.484	115.193	97.482	107.963
İnsan sağlığı ve sosyal çalışma faaliyetleri	101.769	115.170	110.609	121.594
Sanat, eğlence ve dinlenme	125.327	118.067	131.072	138.414
Diğer hizmet faaliyetleri	198.045	197.385	208.984	213.550

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Not: 1 USD = 332,33Tenge (1 Ocak 2018 kuru)

1 USD = 384.02 Tenge (1 Ocak 2019 kuru)

Dönemlere Göre Aylık Ortalama Ücret, Tenge (son 3 yıl)

2016	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	132.769	143.600	141.187	154.632
2017	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	140.265	149.951	147.988	163.725
2018	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	152.442	162.751	161.783	176.050

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Not: 1 USD = 332,33 Tenge (1 Ocak 2018 kuru)

2017 yılında 150.827 Tenge olarak kaydedilen ortalama aylık ücret, 2018 yılı ilk çeyreğinde 152.442, 2. Çeyreğinde 162.751, 3. Çeyreğinde 161.783, 4. çeyreğinde ise 176.050 Tenge olarak gerçekleşmiştir.

Bölgelere Göre Ortalama Aylık Ücretler – Tenge / 2018 Yılı					
	2017	2018			
		I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek	IV. Çeyrek
Kazakistan Cumhuriyeti	150 827	152 442	162 751	161.783	176.050

Akmola	110.776	110.395	121.639	121.358	130.710
Aktöbe	126.640	125.915	137.698	137.526	147.427
Almatı	110.387	108.727	120.645	113.660	122.834
Atrau	264.597	279.850	291.332	310.568	320.514
Batı Kazakistan	144.175	145.999	151.807	155.796	161.837
Jambıl	100.536	102.134	111.240	110.988	114.705
Karaganda	134.494	142.052	146.912	146.324	164.376
Kostanay	116.640	114.836	125.206	125.522	139.370
Kızılorda	124.107	122.022	133.516	132.829	132.263
Mangistau	259.672	282.009	267.883	273.160	278.712
Güney Kazakistan	103.225	102.080	-	-	
Pavlodar	131.706	133.905	137.638	139.015	155.249
Kuzey Kazakistan	104.139	102.254	113.336	110.853	116.359
Türkistan	-	-	111.290	98.834	109.706
Doğu Kazakistan	125.911	126.594	137.878	135.841	159.207
Astana	227.003	223.533	241.280	240.683	267.766
Almatı	190.875	187.791	204.740	197.736	221.296
Çimkent	-	-	118.043	113.716	122846

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Bölgelere göre incelediğimizde, en yüksek ücret ortalamasının Atrau bölgesinde, en düşük ücret ortalamasının ise Türkistan bölgesinde gerçekleştiği görülmektedir.

2018 yılı IV. çeyrek verilerine göre aylık ortalama ücret, petrol bölgesinin merkezi durumundaki Atrau'da 320.500 Tenge (834 dolar), Türkistan'da ise 109.700 Tenge (285 dolar) olarak gerçekleşmiştir.

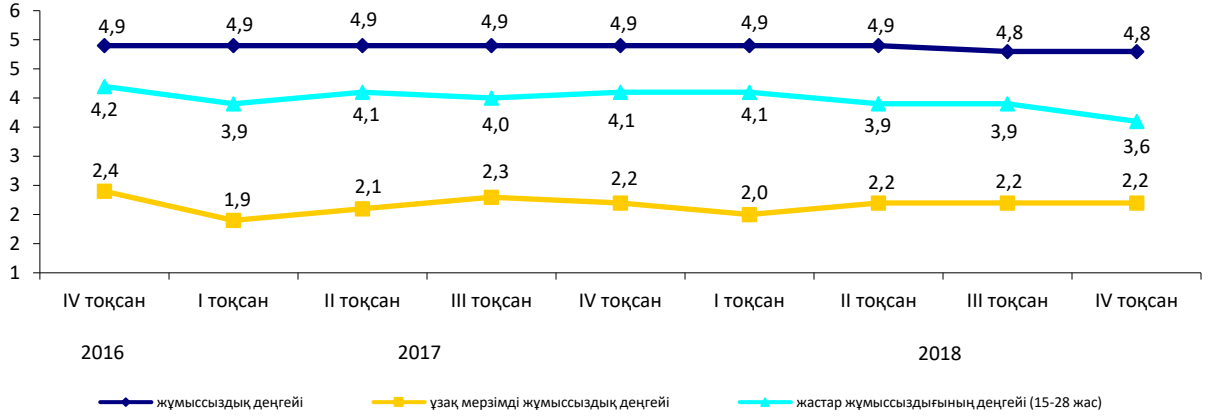
14.2.2.6.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2018 yılının IV. çeyreğinde, işsiz sayısı, 441.900 kişi olmuş, işsizlik oranı %4,8 olarak gerçekleşmiştir.

2016-2018Yılları İşsizlik Oranları

yüzde / %

• İşsizlik Düzeyi • Uzun Süreli İşsizlik Düzeyi • Gençler Arasında İşsizlik Düzeyi (15-28)

İşsizlik, erkekler arasında %46,2 (204.400 kişi), kadınlar arasında %53,8 (237.500 kişi) olarak gerçekleşmiştir.

İşsizlerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2018 4. çeyreği

	Toplam		Dağılım			
	Sayı	Oran	Erkekler		Kadınlar	
			Sayı	Oran	Sayı	Oran
İşsizlerin Sayısı	441.900	4,8	204.400	4,4	237.500	5,3
15-24 yaş	37.700	3,6	18.900	3,6	18.800	3,7
25-34 yaş	175.400	5,9	79.900	5,0	95.500	6,9
35-44 yaş	96.800	4,2	40.400	3,6	56.400	4,8
45-54 yaş	79.400	4,2	36.000	3,9	43.400	4,5
55-64 yaş	52.200	5,8	28.900	6,0	23.300	5,6
65 yaş ve üzeri	400	0,7	300	1,0	100	0,4

15-24 yaş grubundaki gençlerin, toplam işsiz sayısı içindeki payı %8,5(37.700 kişi), 15-28 yaş grubundaki gençlerin payı %17,8 (78.500 kişi) civarındadır.

15-24 yaş grubundaki gençler arasındaki işsizlik oranı %3,6, 15-28 yaş grubundaki gençler arasında %3,6 olarak gerçekleşmiştir.

Kazakistan'ın İşgücü Piyasası Temel Göstergeleri

Kazakistan İstihdam Piyasası / 2018Yılı IV. Çeyrek Verileri

2018 yılı IV. Çeyreği (Ekim-Aralık 2018) verilerine göre, Kazakistan'da 15 ve üstü yaştakilerin toplam sayısı 13.001.600 kişi olup, bu kişilerden çalışmaya hazır olanların sayısı (işgücü sayısı) 9.151.600'dür. Bunlardan 8.709.700'ü istihdama katılmış olup, bu rakam 15 ve üstü yaştakilerin toplam sayısının %67'sini, toplam işgücü sayısının %95,2'sini oluşturmaktadır.

	2017 Yılı IV. Çeyrek	2018 Yılı IV. Çeyrek
İşgücü sayısı	8.980.600	9.151.600
İstihdam edilenlerin sayısı	8.541.300	8.709.700
Hizmet akdi ile çalışanlar	6.477.000	6.631.400
Bağımsız çalışanlar	2.064.400	2.078.400
İşsiz sayısı	439.300	441.900
İşsizlik oranı, %	4,9	4,8
Genç işsizlik oranı (15-24 yaş)	3,9	3,6
Genç işsizlik oranı (15-28 yaş)	4,1	3,6
Uzun süreli işsizlik oranı	2,2	2,2

2018yılı IV. çeyrek verilerine göre, bir işveren yanında hizmet akdiyle çalışanların sayısı 6.631.400 kişi olup, bir önceki yılın aynı dönemine göre, 154.400 kişilik bir artış sağlanmıştır.

Kendi adına çalışanların sayısı bir önceki yıla göre 14.000 kişi artarak 2.078.400 kişiye ulaşmıştır. Bunların çoğunluğu tarım (%37,3), ticaret (%31,9), ulaşım hizmetleri (%10,4) ve inşaat (%7,0) alanlarında faaliyet göstermektedirler.

İstihdama Katılanların Eğitim Durumları

İstihdama katılanlar arasında yüksek okul mezunu, yüksek okuldan ayrılanlar ile mesleki eğitim veren okullarda eğitim görenlerin sayısı 7,1 milyon kişi olup, bunların sayısı istihdama katılanların %81,6'sını oluşturmaktadır. Bu gruptakileri cinsiyetlerine göre karşılaştırdığımızda kadınların oranının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

14.2.2.7.İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Vatandaşlarımız arasında işsiz yoktur, çünkü ülkedeki vatandaşlarımız proje bazlı çalışmakta, proje bitiminde ülkeden ayrılmaktadırlar.

14.3. SOSYAL GÜVENLİK

14.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kazakistan'da Kadınların Emeklilik Yaşının Yükseltilmesi Çalışmaları

Kazakistan'da kadınlar için emeklilik yaşı 58, erkekler için 63 olarak belirlenmiştir.

2012 yılı içinde emeklilik yaşının yükseltilmesi ile ilgili bir reform çalışması hazırlanmışsa da söz konusu çalışma Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiş, bir süreliğine ertelenmiştir.

Bilahare, 12 Haziran 2013 tarihli Meclis Genel Kurulunda, kadınların emeklilik yaşının 2014 yılından başlayarak kademeli olarak 63'e çıkarılması hususu yeniden tartışılmış, Cumhurbaşkanının önerisi doğrultusunda kadınların emeklilik yaşının 1 Ocak 2014 yerine 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren aşamalı olarak yükseltilmesi kabul edilmiştir.

Buna göre;

- Kadınların emeklilik yaşınının yükseltilmesine ilişkin yasanın 2013 yılında kabul edildiği,
- 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla başlatılan uygulama kapsamında 1 Ocak 2019 tarihinde kadınların emeklilik yaşının 58,5'a çıkarılacağı,
- Her yıl için 6 ay (iki yılda bir yaş) arttırılarak, 2027 yılına kadar 63 yaşına çıkarılacağı,

- 2027 yılında kadınların da erkekler gibi 63 yaşındayken emeklilik talebinde bulunabileceği açıklanmıştır.

Sosyal Güvenlik Sisteminin Modernizasyonu Toplantısı

28 Kasım 2018 tarihinde gerçekleştirilen, Çalışma ve Nüfusun Sosyal Korunması Bakanı ve diğer ilgililerin de katıldığı, sosyal güvenlik sisteminin modernizasyonu toplantısında Devlet Başkanı Nazarbayev;

Devletin asli görevinin Kazakistan'ın refah seviyesini artırmak olduğunu, ana konusu vatandaşların gelir ve yaşam kalitesini geliştirmek olan bu yılın mesajının asgari ücreti artırmak için bir dizi önlem içerdiğini vurgulayarak,

- 1 Ocak 2019'dan itibaren memurlar dahil düşük ücretli çalışanların ücretlerinin %50 oranında artırılacağını, bu artışın idari, teknik personel ile destek personelini de etkileyeceğini, ekonominin tüm sektörlerinde 1,3 milyon civarında düşük ücretli çalışanın maaşlarında ortalama olarak %30 oranında maaş artışı sağlanacağını, yıl sonuna kadar asgari ücrette %50 artış sağlayacak bir yasanın kabul edilmesini sağlamak gerektiğini; Bakanlık, Valilik ve işverenler tarafından asgari ücret artışlarının sağlanmasını kontrol altına almak ve uygun sosyal yardım çalışmaları yürütmek için önlemler alınması gerektiğini,
- Yılbaşından bu yana serbest çalışanların devlet sosyal güvenlik sistemine dâhil edilmesi için yapılan çalışmalar kapsamında 2,7 milyon kişiden 1,8 milyonunun kaydının güncellendiğini,
- 1 Ocak 2018'den bu yana, düşük gelirli ailelere yönelik tayin edilmiş/belirlenmiş sosyal yardımlar sağlandığını, bu yılın sadece 10 ayında yaklaşık 103.000 aileye veya bir başka deyişle 534.000 kişiye devlet desteği sağlandığını belirterek, ilgililere, mikro kredi verilenlerin sayısının artırılması ihtiyacını ve halka erişilebilirliğin sağlanmasının önemini hatırlatmıştır.

Emekli maaşlarının %7 oranında artırılması ve ayrıca 1 Ocak 2019'dan itibaren engellilik ve ekme kazanmanın kaybı durumunda yapılan devlet sosyal yardımlarının %5 oranında artırılması gerektiğini belirten Nazarbayev,

- Engelli vatandaşların kendi kendilerine yetebilmelerini sağlamak, topluma tam entegrasyonlarına yönelik uygun koşullar oluşturmak ve engellilere sağlanan haklarının (verilen hizmetlerin) kalitesini artırmak için bir Ulusal Plan geliştirmenin önemine dikkat çekerek, bu Belgenin, engelliliği önleme, geniş kapsamlı ve kapsayıcı eğitim sunma, tüm sosyal ve ulaştırma altyapısını özel ihtiyaçları olan insanlar için uyarlamaların yanı sıra işverenlerin ve işletmelerin engellilerin istihdamına aktif katılımını sağlayacak mekanizmaları da içermesi gerektiğini ifade etmiştir.

Temel Emekli Aylığı Çalışma Süresine Göre Hesaplanacak

Kazakistan'da 1 Ocak 2018 tarihi itibariyle dayanışma (çalışma) emeklilik maaşı %8, temel emeklilik maaşı ve diğer sosyal yardım ödenekleri %6 oranında artırılmıştır.

1 Temmuz 2018 tarihinden itibaren temel emeklilik maaşını belirleme metodu değiştirilmiş olup anılan tarih itibarıyla temel emeklilik maaşı hizmet süresine göre –uzun hizmet süresi için daha fazla maaş- hesaplanacaktır.

1 Temmuz 2018 tarihine kadar 15.274 Tenge olan temel emeklilik maaşı, bu tarihten sonra çalışma süresi ve her yıl değişerek artan asgari ücret esas alınarak hesaplanacaktır.

10 yıl veya 10 yıldan daha az çalışma süresi olanlar, asgari ücretin %54'üne tekabül eden 15.274 Tenge tutarında asgari bir emeklilik maaşı almaya devam edecekler, 10 yıldan fazla çalışma süresi olanların sonraki her bir yıl için emeklilik maaşlarına %2 oranında zam yapılacaktır. 33 yıl ve üstü çalışma süresi olanlar, azami temel emeklilik maaşına hak kazanacaklar, kendilerine asgari ücretin %100'üne tekabül eden 28.284 Tenge tutarında emekli maaşı bağlanacaktır.

Ayrıca, 1 Temmuz 2018 tarihi itibariyle, 18 yaş üstü 1.grup engellilerin bakımını yapanlara yönelik yeni devlet sosyal yardımı gerçekleştirilecektir. Sosyal yardımın her ay için 30.000 Tenge civarında ödenmesi öngörülmektedir.

Diğer Düzenlemeler

- 2019 yılı Mayıs ayında Sosyal Hizmetler Bilgi Portalı Açılmıştır.

- Engelli hakları konusunda hukuki (ulusal, uluslararası) düzenlemeler yapılmıştır.
- Kazakistan Cumhuriyeti'nde engellilerin haklarının korunması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesini teminen 2012-2018 yılları arasında üç aşamalı bir eylem planı uygulanmıştır.
- Engelliler için Devlet Sosyal Temel Ödemeleri yapılmaktadır.

14.3.2. Sayısal Veriler

14.3.2.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

Kazakistan'da halen (genel olarak) Kazak çalışanların maaşlarından %10 oranında emeklilik (uzun vadeli) sigorta primi kesilmekte, (geçici süreli çalışma izni sahibi) yabancıların kapsam dışında tutulması nedeniyle bu kişilerin maaşlarından uzun vadeli sigorta primi kesilmemektedir.

Bu uygulamanın istisnası olarak, belirlenen şartları taşıyan yabancılara talepleri halinde 10 yıla kadar sürekli çalışma ve oturma hakkı tanınmakta ve kendilerine bu durumu teşvik eden Yaşam Belgesi (Vid na Vitelstva kartı) verilmektedir. Bu belge sahibi yabancıların aylıklarından %10 oranında emeklilik sigorta primi kesilmekte, prim ödeyen yabancılar ülkelerine kesin dönüş yapacaklarında bu kesintiler toplu olarak kendilerine geri ödenmektedir.

Ayrıca ülkedeki tüm çalışanlardan (yerli ve yabancılardan) 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla %9,5 oranında sosyal koruma amaçlı prim alınmakta olup bu primler işveren tarafından ödenmektedir.

14.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

	2016	2017	2018
Emekli aylığı alanların sayısı	2.061.660	2.147.900	2.192.549
Ortalama aylık miktarı, Tenge	42.476	50.850	54.387
En düşük emekli aylığı	25.824	31.245	33.745

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Emekli Aylıkları

2018 yılı içerisinde ödenen emekli aylığı ortalaması 54.387 Tenge'dir. En yüksek emekli aylığı ortalaması Astana Şehrinde (68.184 Tenge), en düşük emekli aylığı ortalaması ise Türkistan Bölgesindedir (41.683 Tenge).

Bölgeler	Bölgelere Göre Ortalama Emekli Aylıkları (Tenge)				
	2014	2015	2016	2017	2018
Kazakistan Ortalaması	36.068	38.933	42.476	50.850	54.387
Akmola	34.703	37.547	40.900	48.983	52.415
Aktöbe	34.921	37.711	41.187	49.358	52.669
Almatı	30.999	33.431	36.713	44.055	47.234
Atırau	35.459	38.229	41.783	50.040	53.506
Batı Kazakistan	34.105	36.834	40.126	48.068	51.376
Jambıl	31.739	34.340	37.568	45.166	48.397
Karaganda	38.738	41.760	45.432	54.265	57.972
Kostanay	35.768	38.685	42.148	50.505	54.108
Kızılorda	34.004	36.440	39.557	46.843	49.782
Mangıstau	36.281	38.946	42.540	50.682	53.870
Güney Kazakistan	30.018	32.377	35.142	41.984	-
Pavlodar	37.474	40.515	44.014	52.627	56.295
Kuzey Kazakistan	34.469	37.287	40.640	48.710	52.216
Türkistan	-	-	-	-	41.683
Doğu Kazakistan	39.098	42.426	46.543	56.038	60.179
Astana Şehri	44.941	48.395	53.249	63.856	68.184
Almatı Şehri	43.679	47.026	51.165	61.003	65.200
Çimkent Şehri					51.462

14.3.2.3. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş Kazası Geçirenlerin Sayısı (2017) : 2.045

İş Kazası Sonucu Ölenlerin Sayısı (2017) : 211

14.3.2.4.Aile Yardımları

İhtiyaç testi ve gelir testini yerine getiren, Kazakistan'da ikamet eden vatandaşlar, mülteciler, vatandaş olmayanlar ve uyruksuzlar, engelli kişiler, tam zamanlı öğrenciler ve stajyerler, 80 yaş ve üzeri kişiler ile 7 yaşından küçük çocuklar aile yardımlarına hak kazanmaktadır.

14.3.2.5.Çocuk Parası Miktarları*

2018 yılı için (Tenge)

	Çocuk Doğum Yardımı	Çocuk Bakım Ücreti
1. çocuk için	91.390	13.853
2. çocuk için	91.390	16.379
3. çocuk için	91.390	18.880
4. ve sonraki her çocuk için	151.515	21.405

Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

*Sadece ülke içinde ödenmektedir.

14.3.2.6.Sosyal Yardımlar

2018 yılında 779.587 kişiye sosyal yardım yapılmıştır.

Bölgeler	Bölgelere Göre Sosyal Yardım Alanların Sayısı				
	2014	2015	2016	2017	2018
Kazakistan Ortalaması	774.149	767.458	785.353	781.692	779.587
Akmola	33.509	32.861	32.857	32.477	32.012
Aktöbe	32.526	32.257	33.463	33.977	33.905
Almatı	88.735	86.682	87.213	86.190	84.414
Atırau	25.896	25.862	26.690	26.620	27.060
Batı Kazakistan	28.931	27.404	27.299	26.588	26.414
Jambıl	54.110	53.568	55.329	55.051	54.763
Karaganda	70.767	70.330	71.458	70.749	70.223
Kostanay	35.679	34.933	35.069	34.077	33.052
Kızılorda	36.925	37.187	37.849	37.157	36.811

Mangıstau	144.563	146.227	27.862	28.874	29.705
Güney Kazakistan	25.476	26.125	152.001	152.839	-
Pavlodar	31.654	30.770	30.771	30.106	30.076
Kuzey Kazakistan	30.379	29.095	28.620	27.319	26.684
Türkistan	-	-	-	-	108.644
Doğu Kazakistan	67.597	66.181	66.152	64.256	62.432
Astana Şehri	23.824	24.794	27.004	28.448	30.464
Almatı Şehri	43.578	43.182	45.716	46.964	49.007
Çimkent Şehri	-	-	-	-	43.921

Engelliler İçin Devlet Sosyal Temel Ödemeleri

1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla;

Eve ekmek getiren kişinin (çalışanın) sakatlık geçirdiği veya vefat ettiği durumda Devlet Sosyal Sigorta Fonu'ndan verilecek sosyal ödenekler %5 oranında artırılmıştır.

Yine, yaşa göre verilen yardım, 1 ve 2 nolu listeye göre verilen devlet yardımı, devlet özel yardımları, çocuk ve aile yardımlarında artışlar söz konusudur.

Engelliler İçin Devlet Sosyal Temel Ödemeleri

Engellilik kategorisi	Engellilik grubu	01.01.2018 tarihinden itibaren ödenek miktarı (Tenge)	01.01.2019 tarihinden itibaren ödenek miktarı (Tenge)	Artış (Tenge)
Hastalıktan dolayı engelli hale düşenlerin yanı sıra kazaya uğrayan İçişleri Kurumlarının askeri çalışanları ve personeli	Grup 1	54.306	57.021	2.715
	Grup 2	43.275	45.438	2.163
	Grup 3	29.416	30.886	1.470
16 yaşından küçük engelli çocuklar		39.598	41.578	1.980
	Grup 1	54.306	57.021	2.715

Çocukluktan beri engelli olanlar, 16-18 yaş grubu engelli çocuklar	Grup 2	44.972	47.220	2.248
	Grup 3	33.941	35.638	1.697
Zorunlu askerlik yapanlar, nükleer kazaları tasfiyede görevlendirilen memurlar, ekolojik kazalardan dolayı engelli duruma düşenler	Grup 1	79.479	83.452	3.973
	Grup 2	67.882	71.276	3.394
	Grup 3	56.851	59.693	2.842
Görev yaparken engelli durumuna düşen askeri görevliler (zorunlu askerlik hariç)	Grup 1	97.297	102.162	4.865
	Grup 2	74.953	78.700	3.747
	Grup 3	56.851	59.693	2.842

Çalışanın (Ekmek kazananın) Kaybı Durumunda Devletin Temel Sosyal Yardımları

Ailenin engelli üyelerinin sayısı	01.01.2018 tarihinden itibaren ödenek miktarı / (Tenge)	01.01.2019 tarihinden itibaren ödenek miktarı / (Tenge)	Artış (Tenge)
1 engelli aile üyesi için	24.325	25.541	1.216
2 engelli aile üyesi için	42.144	44.251	2.107
3 engelli aile üyesi için	52.326	54.942	2.616
4 engelli aile üyesi için	55.437	58.209	2.792
5 engelli aile üyesi için	57.417	60.287	2.870
6 ve üstü engelli aile üyesi için	59.680	62.663	2.983
Yetimlere (kişi başı)	33.376	35.044	1.668
Ailenin diğer üyelerine	15.274	16.037	763
Askeri personelin aile üyelerine	<i>Ailenin her engelli üyesi için sosyal yardım miktarı 0,25 oranında arttırılmaktadır. Ailenin tüm üyeleri için bu oran 2,56'sını geçemez.</i>	<i>Ailenin her engelli üyesi için sosyal yardım miktarı 0,25 oranında arttırılmaktadır. Ailenin tüm üyeleri için bu oran 2,56'sını geçemez.</i>	

Özel Devlet Yardımları

Ödenek kategorileri	01.01.2018 tarihinden itibaren ödenek miktarı / Tenge	01.01.2019 tarihinden itibaren ödenek miktarı / Tenge	Artış Tenge
Sovyetler Birliği Kahramanları	333.406	350.041	16.635
Sosyalist Emek Kahramanları - İkinci Dünya Savaşı gazileri	179.534	188.492	8.958
İkinci Dünya Savaşı katılımcıları	38.460	40.400	1.940
İkinci Dünya Savaşı engellileri	38.460	40.400	1.940
Sosyalist Emek Kahramanları (İkinci Dünya Savaşı katılımcıları hariç)	23.088	24.240	1.152
İkinci Dünya Savaşı katılımcılarına eşit kişiler	14.887	15.630	743
İkinci Dünya Savaşı'nın engellilerine eşit kişiler	18.158	19.064	906
İkinci Dünya Savaşı şehitlerinin dulları	10.775	11.312	537
Şehit askerlerin ailesi	11.039	11.590	551
İkinci Dünya Savaşı'nda şehit olan engellilerin eşleri	6.157	6.464	307
İkinci Dünya Savaşı'nda sivil cephe çalışanları	5.123	5.379	256
1988-89 Çernobil Nükleer Kazasında radyasyonun imha edilmesi çalışmalarında görevlendirilen vatandaşlar	5.123	5.379	256
1 ve 2 grup engellileri	3.584	3.763	179
3 grup engellileri	1.540	1.616	76
18 yaş altı 4 ve üstü çocuk sahibi olan aileler	10.005	10.504	499

Emekli ve engelli siyasi baskı kurbanları	2.574	2.702	128
Üstün hizmeti olan emekliler	2.574	2.702	128

Özel Devlet Yardımları (№ 1, № 2 listelerine göre çalışmalar)

Ödenek kategorileri	01.01.2018 tarihinden itibaren ödenek miktarı (Tenge)	01.01.2019 tarihinden itibaren ödenek miktarı (Tenge)	Artış (Tenge)
1 Nolu listeye göre özel devlet yardımları	22.656	23.786	1.130
2 Nolu listeye göre özel devlet yardımları	20.154	21.160	1.006

Çocuklu Ailelere Devlet Yardımları

Ödenek kategorileri	01.01.2018 tarihinden itibaren ödenek miktarı (Tenge)	01.01.2019 tarihinden itibaren ödenek miktarı (Tenge)	Artış (Tenge)
İlk çocuğun bakımı için	13.853	14.544	691
İkinci çocuğun bakımı için	16.379	17.196	817
Üçüncü çocuğun bakımı için	18.880	19.822	942
Dördüncü çocuğun bakımı için	21.405	22.473	1.068
1, 2, 3 çocuğun doğumunda tek seferlik devlet yardımı	91.390	95.950	4.560
Dördüncü veya daha fazla çocuğun doğumunda tek seferlik devlet yardımı	151.515	159.075	7.560
«Altın ve Kumis Alka» ödüllерinin sahibi olan çok çocuklu annelere	15.392	16.160	760

Engelli çocuk yetiştiren anneler için aylık ödenek	29.699	31.183	1.484
Çocukluktan 1. Grup engelli yetiştirenlere	29.699	31.183	1.484

Engellilere İlişkin Sayısal Veriler

Bölgelere Göre Engellilerin Sayısı						
	2011 Yılı		2015 Yılı		2018 Yılı	
	Tümü	18 yaşından küçükler	Tümü	18 yaşından küçükler	Tümü	18 yaşından küçükler
Kazakistan Cumhuriyeti	563.086	61.196	637.217	75.712	680.025	86.956
Akmola	26.298	2.314	28.221	2.585	29.200	2.796
Aktöbe	19.667	2.691	22.909	2.908	25.962	3.735
Almatı	62.919	7.060	69.968	8.396	68.259	8.507
Atrau	16.268	2.335	19.438	2.846	21.748	3.342
Doğu Kazakistan	54.730	4.248	57.073	4.760	56.920	5.278
Jambıl	36.021	4.084	41.377	5.330	44.679	6.116
Batı Kazakistan	23.547	2.965	24.201	2.545	24.023	2.654
Karaganda	56.994	4.624	63.102	4.884	66.845	5.110
Kızılorda	24.137	3.624	27.999	4.444	29.751	4.942
Kostanay	24.423	2.204	27.399	2.478	28.013	2.796
Mangıstau	15.215	2.498	20.703	3.626	25.545	5.115
Pavlodar	26.701	2.608	28.292	2.660	27.915	2.746
Güney Kazakistan	27.388	2.108	28.542	2.103	27.268	2.100
Türkistan	93.110	12.127	112.292	17.286	91.001	14.331
Çimkent					35.498	5.586
Almatı Şehri	41.063	3.865	45.436	5.237	51.679	6.486
Astana Şehri (Nursultan)	14.605	1.841	20.265	3.624	25.719	5.316

Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

Engellilerin İstihdamına İlişkin Veriler

	Tüm İşler	Daimi İşler Dahil	İstihdam Çerçevesinde Dahil	
			Etkili İstihdam ve Girişimcilik Geliştirme Programı Kapsamında	Bölgesel Gelişim Programı Kapsamında
Kazakistan Cumhuriyeti, 2018	17.546	2.579	4.155	7.101

Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

Diğer Veriler

Engelli Çocuklar İçin Yatılı Okul Sayısı: 23

Engelli Çocuklar İçin Yapılan Yatılı Okullarda Kalanların Sayısı: 2.110

Yaşlı ve Engellilere Yönelik Tıbbi ve Sosyal Kurumlarda ve Psiko-Nörolojik Tıbbi ve Sosyal Kurumlarda Kalanların Sayısı: 19.748

14.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

14.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mezuat Değişiklikleri

Mesleki ve Teknik Eğitim Programı

“Herkes İçin Mesleki ve Teknik Eğitim Programı” kapsamında, 2017 yılında 14-24 yaş Aralığındaki 100.000’i aşkın gence mesleki ve teknik eğitim verildiği belirtilmiştir.

14.4.2. Sayısal Veriler

14.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2018/2019 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel
İlkokul – Ortaokul, Temel Eğitim (Lise)	3.186.234
Meslek Lisesi	489.818

Kazakistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın verilerine göre, Kazakistan'da 2018-2019 eğitim öğretim yılında ülke genelinde ilk, orta ve lise sınıflarına giden toplam öğrenci sayısı (mesleki ve teknik eğitim hariç) 3.186.234'dür. Kazakistan genelinde yeni eğitim öğretim yılında toplam 7.393 okulda eğitim verilmektedir. Anılan okullarda 338.755 öğretmen görev yapmaktadır.

14.4.3. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Kolejler olarak bilinen ve 10-12. sınıflar arasında mesleki eğitim veren meslek liselerinde 2018-2019 eğitim öğretim yılında 489.818 öğrenci öğrenim görmektedir. Meslek liselerindeki öğretmen sayısı 37.404'tür.

14.4.4. Yüksek Okullara Devam Edenlerin Sayısı

2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla Kazakistan genelinde 124 yükseköğretim kurumunda 542.458 öğrenci öğrenim görmekte olup, yükseköğretim kurumlarında 38.275 öğretim görevlisi görev yapmaktadır.

Kazakistan'da, bünyesinde "Türkoloji" bölümü bulunan 5 devlet üniversitesi bulunmaktadır.

14.4.5. Yüksek Öğrenime Devam Eden Kayıtlı Türk Öğrenci Sayısı*

2018/2019 Eğitim-Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans	121
Yüksek Lisans	2
Doktora	4

Kaynak: Astana Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

*Ahmet Yesevi Üniversitesindeki Türk öğrenciler hariç

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi 4 Mayıs 1992 tarihinde kurulmuştur. Sözkonusu üniversitenin merkezi Kazakistan'ın Türkistan şehrinde olup, Almatı'da Avrasya Araştırma Enstitüsü bulunmaktadır. Üniversitede Ekonomi, Tarih ve Eğitim, Filoloji, Hukuk, Bilişim Teknolojileri ve Mühendislik, Tıp, Fen, Spor ve Sanat, Uzaktan Eğitim Fakülteleri, bir Yüksekokul, Türkoloji, Ekoloji, Avrasya Araştırma, Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitüleri, Arkeoloji İlmî Araştırmalar, Hazırlık, Dil Öğretim, Türkiye Türkçesi ile Uzaktan Eğitim Programları ve Uygulama Merkezleri bulunmaktadır.

Anılan Üniversitede 2018-2019 öğretim yılında 178 Türk öğrenci eğitim görmektedir. Bunların 56'sı hazırlık sınıfı, 122'si lisans ve lisansüstüprogramları öğrencisidir.

14.5. GÖÇ VE UYUM

14.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancı İşgücü İçin Belirlenen Kota

Kazakistan'da yabancı işgücü istihdamında uygulanan kota hükümet tarafından her yıl yeniden belirlenmektedir.

2017 yılında çalışabilir nüfusun %0,6'sı, 2018 yılı için %0,46'sı olarak belirlenen yabancı işgücü kotası, 2019 yılı için çalışabilir nüfusun %0,54'ü olarak açıklanmıştır.

Kazakistan’da kaldıkları ve çalıştıkları için idari engellerin kaldırılmasına izin verilen Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) üyesi ülkelerin (Rusya, Federasyonu, Belarus, Ermenistan, Kırgızistan) vatandaşları kota kapsamı dışında tutulmaktadır. Yine belirlenmiş bazı basit işlerde çalışan Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) üyesi ülke vatandaşları kısmen kota kapsamı dışındadır(Yabancılar İçin Çalışma İzni Harçları Göstergesi’nde yer alan işlerde kotaya tabidirler). Uzak yurtdışı olarak tabir edilen AEB ve BDT üyesi ülkeler dışındaki üçüncü ülkelerden gelenlere kota kapsamında çalışma izni verilmektedir.

Kazakistan Cumhuriyeti sınırları dâhilinde çalışma faaliyetlerinde bulunulmasını teminen yabancı işgücünün çekilmesi için belirlenen Kota Çizelgesi (2017 - 2019)			
Ekonomik faaliyet türü	İşgücüne Katılım Oranı, %		
	2017	2018	2019
İnşaat	0,3	0,2203	0,2142
Madencilik ve taşocağı işletme	0,06	0,0379	0,0408
İmalat sanayii	0,03	0,0274	0,0368
Elektrik, gaz, buhar ve hava kliması	0,0002	0,0012	0,0005
Su temini; kanalizasyon sistemi, atık toplama ve dağıtım kontrolü	0,0004	0,0007	0,0004
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0,04	0,0266	0,0294
Toptan ve perakende ticaret; otomobil ve motosikletlerin tamiri	0,01	0,0174	0,0167
Ulaştırma ve depolama	0,006	0,0052	0,0087
Konaklama ve yemek hizmetleri	0,006	0,0088	0,0118
Enformasyon ve haberleşme	0,003	0,0049	0,0033
Mali ve sigortacılık faaliyetler	0,003	0,0029	0,0019
Gayrimenkullerle yapılan işlemler	0,0007	0,0020	0,0016
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,01	0,0328	0,0478
İdari ve destek hizmetleri alanındaki faaliyetler	0,007	0,0547	0,1068

Eğitim	0,004	0,0046	0,0028
Sağlık ve sosyal hizmetler	0,002	0,0038	0,0029
Sanat, eğence ve rekreasyon	0,0006	0,0016	0,0008
Diğer hizmet türlerin verilmesi	0,08	0,0122	0,0104
Toplam	0,6	0,46	0,54

Kazakistan'da Yabancı İşgücü Sayısı Azaldı

Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı açıklamalarına göre;

- 1 Haziran 2017 itibarıyla 28.300 olan ülkedeki çalışma izni verilen yabancıların sayısının, 1 Haziran 2018 tarihi itibarıyla 23.800'e düştüğü,

- Avrasya Ekonomik Birliği'ne üye Rusya, Belarus, Kırgızistan ve Ermenistan'dan gelen işgücü için çalışma izni gerekmediğinden bu ülkelerden gelenlerin bu rakama dâhil edilmediği,

- 1 Haziran 2018 tarihi itibarıyla 8.000'i aşkın Çin, 2.000'den fazla Türk, yaklaşık 1.400 İngiliz, 1.300 Hindistan, 920 Ukrayna vatandaşının çalıştığı,

*(Özel bir anlaşma kapsamında gerçekleştirilen işlerde ya da özel kanunla düzenlenmiş yerlerde çalıştırılanlar **çalışma izni harcından** muaftır. Bunların kaydı İçişleri Bakanlığınca tutulduğundan bu tür yerlerde çalışanların sayısını yukarıda açıklanan sayıya dâhil değildir.)*

- Sektörel bazda yabancıların en çok inşaat sektöründe (11.300 kişi) çalıştığı, idari hizmetler branşında 3.200'den fazla, madencilikte yaklaşık 2.400, tarım, balıkçılık ve ormancılıkta yaklaşık 1.600, imalat sektöründe ise yaklaşık 1.400 kişinin çalıştığı,

- (Bölgelere göre) 8.300'den fazla yabancı Aтирау Eyaletinde, 2.700 yabancı Türkistan Eyaletinde, yaklaşık 2.500 yabancı Astana şehrinde, 2.400'den fazla

yabancının Almatı şehrinde, 2.100 yabancının Mangıstau Eyaletinde, 1.200'den fazla yabancının Batı Kazakistan Eyaletinde, yaklaşık 1.100'er yabancının Almatı ve Aktöbe Eyaletlerinde çalıştığı

belirlenmektedir.

Kazakistan'da Yabancı Şirket Sayısı Artmaktadır

Kazakistan Ulusal Ekonomi Bakanlığı İstatistik Komitesi'nin verilerine göre;

- 1 Haziran 2017 tarihi itibarıyla 11.500 olan ülkedeki faal yabancı şirket sayısının (ortak işletmeler bu sayıya dahil değildir) 1 Haziran 2018 tarihi itibarıyla 13.300'e yükseldiği,

- Kazakistan'daki yabancı şirketlerin %97'sinin küçük, %1,7'sinin (229) orta ve %4'ünün (184) büyük ölçekli işletmeler olduğu,

- 6 binden fazla yabancı şirketin toptan ve perakende ticaret işinde, 1.400'den fazla şirketin inşaat sektöründe, 922 şirketin bilimsel-teknik işlerde, 875 şirketin imalat sanayinde, 600'ü aşkın şirketin ulaştırma ve depolama, 450'sinin de gayrimenkul alım satım işlerinde faaliyet gösterdiği,

- 1 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla Kazakistan'da yabancı sermaye ile kurulan şirketler, yabancı ülke firmalarının temsilcilikleri ve ortak kurulan şirketlerin sayısının 24.700 civarında olduğu, bu şirketlerinin yarısının Rus, Türk ve Çin şirketleri olduğu,

- 1 Aralık 2017 itibarıyla 8.100 olan Rus şirketlerinin sayısının 1 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla 8.600'e ulaştığı, ikinci sırada yer alan Türk şirketlerinin sayısının 1.900 olduğu, onları 1.200'er şirketi olan Çin ve Özbekistan, 935 şirketi bulunan Hollanda, 932 şirketi bulunan Almanya'nın takip ettiği,

- Kazakistan'da azımsanmayacak sayıda BDT, Asya ve Ortadoğu ülkeleri menşeli şirketlerin faaliyet gösterdiği

anlaşılmaktadır.

2018 Yılıın I. Yarısında Kazakistan'a Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların %92'si 10 Ülkeye Aittir

Kazakistan Merkez Bankası'nın verilerine göre, 2018 yılının ilk yarısında Kazakistan'a yapılan doğrudan yabancı yatırımların hacmi, geçen yılın aynı dönemine nazaran %15,4'lük artışla 12,3 milyar Dolara yükselmiştir. Yatırımların %92,4'ü (11,3 milyar dolar) 10 ülkenin payını oluşturmaktadır.

Yatırım miktarı açısından yıllardır mutlak lider durumda olan Hollanda 6 ay içerisinde Kazakistan'a 3,8 milyar Dolar (geçen yılın aynı döneminde 3,1 milyar Dolar), ikinci stratejik yatırımcı ABD 2,8 milyar Dolar (geçen yılın aynı döneminde 2,3 milyar Dolar), üçüncü durumdaki İsviçre ise 1,3 milyar Dolar tutarında (geçen yılın aynı döneminde 1,2 milyar Dolar) yatırım yapmıştır.

Aynı dönemde Kazakistan'a en çok yatırım yapan ilk on ülke arasına giren diğer ülkeler şunlardır: Rusya (821 milyon Dolar), Belçika (797,5 milyon Dolar), Çin (776,3 milyon Dolar), Fransa (431,6 milyon Dolar), Birleşik Krallık (292,9 milyon Dolar), Güney Kore (229,5 milyon Dolar) ve Japonya (187,5 milyon Dolar).

Türkiye'den Kazakistan'a Vize Kolaylığı

11 Kasım 2018 tarih ve 30592 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 327 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Kazakistan'ın resmi ve umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarıyla Özbekistan ve Tacikistan'ın umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarının Türkiye'ye yapacakları seyahatlerinde, her 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla 30 gün olan vizesiz kalış süreleri 90 güne çıkarılmıştır.

14.5.2. Vatandaşlarımızın Arasında Örgütlenme

14.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Almatı'da kurulan Türk-Kazak İşadamları Birliği (TÜKİB) 2016 yılı Temmuz ayında üye kabul etmeye başlamış olup, 2019 yılı Nisan ayı itibarıyla 52 üyesi bulunmaktadır. Birliğe kayıtlı Türk ve Kazak firmaları genel olarak inşaat, inşaat malzemeleri, perakende satış, konaklama ve

yiyecek-içecek, iletişim, danışmanlık, tıbbi ilaç üretimi, finans vb. sektörlerde faaliyet göstermektedir.

Almatı’da Kurulu, 13 Kasım 2018 tarihinde tescili yaptırılan Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği’ne (MÜSİAD) 2019 yılı Nisan ayı itibarıyla 67 şirket üyedir. Birliğe ye Türk ve Kazak firmaları genel olarak inşaat, inşaat malzemeleri, tekstil, halı, yiyecek-içecek, elektrik, mekanik ve hububat vb. işlerde faaliyet göstermektedir.

14.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurtdışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

Ülkemizin Kazakistan’daki Yatırımları

Kazakistan, lkemizin Orta Asya Türk Cumhuriyetleri içerisinde en fazla yatırımlarının bulunduğu ülkelerden birisidir. Kazakistan’da faaliyet gösteren Türk sermayeli firmalarımızın yatırım tutarı yaklaşık 3,2 milyar Dolar değerindedir. Mezkr firmalarımızda yaklaşık 1.500-2000’i Türk, 15.000-20.000 yerel çalışana istihdam sağlanmaktadır.

Yatırımlarımızın sektörel dağılımına bakıldığında; 1 milyar Dolarlık yatırımla gıda, içecek ve tütün ürünleri ilk sırada gelmekte olup, bunu 600-700 milyon dolarlık yatırımla gayrimenkul faaliyetleri, 450 milyon dolarlık yatırımla madencilik ve 350-400 milyon dolarlık yatırımla “inşaat sektörü” takip etmektedir.

Kazakistan’ın lkemizdeki Yatırımları

Kazakistan Türkiye’ye gelen doğrudan yatırım girişlerinde 22. sıradadır.Kazakistan sermayeli yatırımların ülkemizdeki değerı 1 milyar Dolar seviyesindedir. Söz konusu değerın 610 milyon doları 2007 yılında Bank Turanalem’in (BTA Bank) şekerbank’ın hisselerinin %34’n almasından kaynaklanmaktadır.

Kazakistan’da Türk Müteahhitlik Sektörünün Durumu

Kazakistan, Türk müteahhitlik sektörünün geçmişten günümüze en fazla proje üstlendiği ülkelerden biridir. Ülkede Türk müteahhitlik firmalarınca bugüne kadar 24,6 milyar Doların üzerinde 490 proje gerçekleştirilmiştir.

Firmalarımız tarafından Kazakistan'da 2013 yılında 1,8 milyar Doların üzerinde 12 adet, 2014 yılında 2,5 milyar Dolar değerinde 24 adet, 2015 yılında 800 milyon Doların üzerinde 13 adet, 2016 yılında 25,5 milyon Dolar değerinde 2 adet, 2017 yılında 711 milyon Dolar değerinde 8 adet ve 2018 yılında 1,5 milyar Dolar değerinde 5 adet müteahhitlik projesi üstlenilmiştir.

Kazakistan'da 2015, 2016 ve 2017 yıllarında üstlenilen müteahhitlik projelerinde yaşanan düşüş, ülkenin son yıllarda ekonomisinde yaşanan daralmadan ve bütçe harcamalarına getirilen kısıtlamalar neticesinde önemli müteahhitlik projelerinin ileri tarihlere ertelenmesinden kaynaklanmaktadır.

15. KUVEYT

15.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

15.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Kuveytli	Yabancı	Türk*
Erkek	2.943.116	693.232	2.249.884	6.000
Kadın	1.707.893	723.263	984.630	1.500
Toplam	4.651.009	1.416.495	3.234.514	7.500

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu 2018 Yılı Raporu

*T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları ile Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

15.1.2. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2018	61	2	13

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları

15.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Kuveyt Şehri	500	-	345	5	850
Havalli	1.500	-	695	5	2.200
Ahmedi	1.250	-	100	-	1.350
Fervaniye	2.000	-	250	-	2.250

Cahra	650	-	50	-	700
Mubarek el Kebir	100	-	50	-	150
Genel Toplam	6.000	-	1.490	10	7.500

Kaynak: Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

15.1.4. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar <i>(Son Beş Yıl)</i>	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2018	-	10	10	10
2017	-	10	10	10
2016	-	10	10	10
2015	2	10	10	10
2014	1	8	7	8

Kaynak: Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

Not: Kuveyt Vatandaşlık Yasası çifte vatandaş olmayı kabul etmemektedir. Kuveyt vatandaşlığına, Kuveytli ile evli yalnız kadın yabancılar kabul edilmekte olup, vatandaşlarımız izin alarak önce Türk vatandaşlığından ayrılmakta, Kuveyt vatandaşlığını elde ettikten sonra tekrar Türk vatandaşlığına geçiş için başvuru yapmaktadırlar. Kuveyt Makamlarının bu durumu farketmeleri halinde vatandaşlarımız, Kuveyt vatandaşlığını kaybetme riski altındadır.

15.1.5. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	200	-	150	-	350
16-25	1.100	-	500	-	1.600
26-50	4.500	-	700	10	5.210
51-64	190	-	135	-	325

65 +	10	-	5	-	15
Genel Toplam	6.000	-	1.490	10	7.500

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları ve Müşavirliğimizin Gözlemleri

15.1.6. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	7.500
Kuveytli	1.416.495
Hindistan	889.000
Mısır	484.000
Bangladeş	278.865
Filipinler	243.000
Suriye	152.759
Pakistan	107.084
İran	38.034
Irak	14.999
Afganistan	13.652
Yemen	12.972
Diğer	992.649
Yabancı Toplam	4.651.009

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu

15.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

15.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kuveyt İşgücü Kurumu işverenlerce çalışan hakkında kayıp (Tegâyub) başvurusu verilmesinde, başvurunun incelenmesi için gereken sürenin 90 günden 60 güne düşürüldüğünü açıklamıştır.

Hakkında kayıp başvurusu yapılan çalışana ilk 30 gün içinde Kurumca cep telefonuna bilgilendirme mesajı gönderilecektir. Bu mesajdan sonra işçi, Kurumu ziyaret edip bilgi alabilmektedir. Ayrıca, bu süre zarfında müfettişler habersiz işyeri denetimleri yaparak başvurunun doğruluğunu araştıracaktır. İkinci aşamada 31. ila 60. gün arasında Kurumca işçiye ikinci bir kısa mesaj gönderilecek ve işçi, çalışma iznini iptal edip ülkeden ayrılmayı talep edebilecektir. Bu 60 günlük süre içinde işçi, Kuruma alacakları ve pasaport konularında işverenini şikayet edebilecektir. Kayıp kararının doğruluğunun tespiti halinde vaka İçişleri Bakanlığına iletilecek olup, sonraki süreçte hakkında tutuklama emri çıkan işçi, ilk yakalandığı yerde Kuveyt'e giriş yasağı konularak sınırışı edilecektir. Bu sınırışı kararı idari bir karar olup temyiz yolu kapalıdır.

Kayıp başvurusu Kuveytli işverenlerce yabancı çalışanlara karşı alacaklarından vazgeçmeleri için koz olarak kullanılmaktadır. Önceki uygulamada işveren, adli makamlara kayıp başvurusu yaptığında herhangi bir araştırma yapılmadan işçi hakkında yakalama kararı çıkarılmaktaydı. İşçinin alacağı olup olmadığı araştırılmaksızın derhal sınırışı edilmekteydi. Son yıllarda bu sürece Çalışma Bakanlığı dâhil edilerek ve başvurunun doğruluğu araştırılarak işçilerin savunma yapabilmesine olanak sağlanmıştır.

Kuveyt İşgücü Kurumu işçi şikâyetlerinde elektronik sisteme geçiş yapmıştır. Yeni uygulamada şikâyet sahibi çalışan ilgili kurumun şubesine şahsen gidip başvuru formu eşliğinde çalışma izni örneğini, kimlik ve kimlik fotokopisiyle başvurusunu yapmakta, kurumca alınan başvuru neticesinde şikâyet sahibinin cep telefonuna kullanıcı adı ve şifresi otomatik olarak gelmekte, web sitesi üzerinden kullanıcı adı ve parolayla giriş yapılarak şikâyet konuları seçilmek suretiyle işlem tamamlanmakta ve sistem otomatik olarak randevu tarihi ve konu ile ilgili yetkilinin ismi web sitesi üzerinde belirlemekte olup olası değişiklikler başvuru sahibine kısa mesaj olarak gönderilmektedir.

Kuveyt İşgücü Kurumu ve Kuveyt Mühendisler Odası arasında yapılan mutabakatla Oda'dan "sakıncası yoktur" yazısı almayan yabancı mühendislerin oturumlarının yenilenmemesi kararı alınmıştır. Oda ayrıca mesleki yeterlilik testi de uygulayacaktır.

Mazeretsiz 7 gün işe gelmeyen çalışan hakkında işverenin kayıp kararı (Tegayub) vermesine imkân tanınmıştır. İşçi karara 15 gün içinde itiraz edebilmektedir.

İşgücü Kurumu çalışma izni verilmesinde yeni düzenlemeler getirildiğini duyurmuştur. Yeni düzenlemelere göre;

a- Kadınlar gece saatlerinde otel, avukatlık bürosu, eğlence parkı, havayolu şirketleri, sağlık ve petrol sektörlerinde çalışabileceklerdir. Düzenleme kadınların ayrıca banka, lokanta, kamu yararı gözetilen organizasyonlar, eğitim enstitüleri, güzellik salonları ve turizm ofislerinde gece 12'ye kadar çalışmalarına olanak tanımaktadır.

b- Çalışan kadına kocasının ölümü halinde 4 ay ücretli izin, mesai saati içinde 2 saat emzirme izni verilmiştir.

c- Erkeklerin kadın kıyafetleri ile güzellik ürünleri satan yerlerde kadınlarla hizmet veren sağlık enstitülerinde çalışması yasaklanmıştır.

d- Kuveytli olmayan şirket ortağına şirket ortağı olarak çalışma izni verilmesine olanak getirilmiştir.

e- İşverenlere hapse girmiş, veya hakkında kayıp (Tegayub) kararı çıkarılmış çalışanlarının çalışma izinlerini iptal etme hakkı tanınmıştır.

f- Hakkında kayıp kararı (Tegayub) bulunan işçiler yakalanıp sınırışı edildiklerinde dönüş masraflarının işçiden alınması kararlaştırılmıştır. Daha önceden sınırışı edilen işçinin dönüş masrafı işverenden tahsil ediliyordu.

g- Çalışma izninin süresi en fazla 3 yıl olabilecektir.

h- İşverenler kamu projelerinde çalışacak işçiler için banka garantisi verecek, ayrıca devlet ajansına işçi sayısı, sözleşme süresi ve bilgisi içeren bildirimde bulunacaktır.

İşgücü Kurumu, işverenleri kendi şirketlerine kayıtlı olmayan işçi çalıştırdıklarının tespiti halinde 3 yıldan fazla olamamak kaydıyla hapis ve 2.000 KD'den az ve 10.000 KD'den fazla olmamak koşuluyla para cezası verileceği yönünde uyarıda bulunmuştur.

Ücret karşılığı çalışma vizesi alan yabancıların daha sonra kayıtlı oldukları kefilin dışında işverenlerde çalışmaktadırlar. Bu halde yakalanan işçiler giriş yasağı konularak sınır dışı edilmektedirler. Uyarı, vize ticaretinin engellenmesi maksadıyla yapılmıştır.

Herhangi bir sebeple işçi-işveren ilişkisinin sona ermesi halinde, işverenin çalışanın oturum ve çalışma izinlerinin iptali için başvuruda bulunması şartının getirildiği; çalışanın Kuveyt'ten ayrılma masraflarının da işverence karşılanacağı kararlaştırılmıştır.

Yine işverenlere Oturum İşleri Genel Müdürlüğü'nün onayı olmaksızın Kuveyt dışında 6 aydan fazla kalan veya sınırdışı edilen çalışanlarının, çalışma izinlerini iptal etme hakkı verilmiştir.

Mülki İdare Komisyonu kamu kurum ve kuruluşlarından işlerine son verilen yabancıların, iş sonu tazminatlarının verilmesini Kuveyt'ten ayrılmalarını ispatlama şartına bağladığını duyurmuştur. Komisyon, işlerine son verilen yabancıların özel sektörde çalışmaları için gereken transfer izninin verilmeyeceğini, dileyenlerin ülkeden ayrılıp tekrar çalışma vizesiyle özel sektörde çalışabileceklerini açıklamıştır.

İşgücü Kurumu 60 yaş ve üstü yabancılara çalışma izni verilmesinin durdurulduğunu açıklamıştır. Kuveyt'te 60 yaş ve üstü yaklaşık 60.000 yabancı çalışan bulunmaktadır.

İşgücü Kurumu yabancıların çalışma izinlerinin yenilenmesinde çalışanların diploma veya sertifikalarının doğruluğunun araştırılması uygulamasına geçildiğini duyurmuştur. Ayrıca, özel sektörde istihdam edilecek üniversite mezunu yabancılardan ancak yüksek akademik ortalamaya sahip olanlara çalışma izni verilmesinin planlandığını bununla Kuveyt işgücü piyasasında yalnız yüksek nitelikli yabancıların istihdam edilmesinin amaçlandığı açıklanmıştır.

15.2.2. Sayısal Veriler

15.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	2.125.486*	703.816*	2.829.302*
Yabancı	1.919.101*	505.580*	2.424.681*
Türk	5.750	750	6.500

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi İstatistiği 2019 Yılı Raporu* ve T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları

15.2.2.2.Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	1.000	150	1.150
26-50	4.500	500	5.000
51-64	245	98	343
65 +	5	2	7
Genel Toplam	5.750	750	6.500

Kaynak:Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

15.2.2.3.Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı*	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-
Gıda sanayi	250
Madencilik ve taş ocakları	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	-
Dokuma, hazır giyim ve deri	-
Ağaç ve kâğıt	-
İletişim	-
Basın, yayın ve gazetecilik	-
Banka, finans ve sigorta	-
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	-
Çimento, toprak ve cam	-
Metal	-
İnşaat	4.000
Enerji	-
Taşımacılık	50
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	20
Konaklama ve eğlence işleri	-

Savunma ve güvenlik	-
Genel işler	2.180
Toplam	6.500

Kaynak: Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

*İşkolları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir

15.2.2.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Teknik olarak Kuveyt'te yabancıların bağımsız olarak işyeri açma izinleri bulunmamaktadır. Vatandaşlarımız Kuveytli bir işverenin yanında çalışmış gibi görünüp işverene belli bir aylık ücret ödemek suretiyle kendilerini yapmaktadırlar. Bu şekilde berber, oto tamircisi ve lokanta türünde yaklaşık 150-200 arasında vatandaşımız bağımsız olarak çalışmaktadır. İş hacimleri sınırlı olan bağımsız çalışan vatandaşlarımız ortalama 3 kişi istihdam etmektedir.

15.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret	Asgari Saat Ücreti	Ortalama Aylık Ücret
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-	-	-
Gıda sanayi	-	-	250
Madencilik ve taş ocakları	-	-	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	75	-	250
Dokuma, hazır giyim ve deri	-	-	-
Ağaç ve kâğıt	-	-	-
İletişim	-	-	450
Basın, yayın ve gazetecilik	-	-	-
Banka, finans ve sigorta	-	-	-
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	-	-	-
Çimento, toprak ve cam	-	-	-
Metal	-	-	-
İnşaat	-	-	-
Enerji	-	-	-

Taşımacılık	-	-	150
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-	-	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	-	-	450
Konaklama ve eğlence işleri	-	-	-
Savunma ve güvenlik	-	-	-
Kamu Sektörü Kuveytli	Bekar:250 Evli: 325	-	Erkek: 1.716 Kadın: 1.246
Kamu Sektörü Yabancı	90	-	Erkek: 637 Kadın: 623
Ev İşçileri	60	-	90
Genel işler	-	-	250
Toplam	800		6.112

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu, Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

15.2.2.6.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kuveytli	15.170	-	13.094	-	28.264	6,4
Yabancı	3.753	-	470	-	4.223	1,7
Türk	-	-	-	-	-	-

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu

Not: Yabancılar Kuveyt'te çalıştıkları sürece veya kadın eşler ve yetişkin olmayan çocuklar aile vizesiyle kalabildiklerinden, işsiz yabancılar yasadışı olarak nitelendirilmektedir. Vatandaşlarımız arasında işsiz sayısı yok mertebesindedir.

15.2.2.7.Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Yasal olarak toplu iş sözleşmesi yapılmasına bir engel olmamasına rağmen, uygulamada pek karşılaşmamaktadır.

15.3. SOSYAL GÜVENLİK

Ülkede sadece Kuveyt vatandaşları ile Körfez İşbirliği Konseyine üye ülke vatandaşları sosyal sigorta sistemi kapsamındadır.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren Ortak Sosyal Güvenlik Yasasının yürürlüğe girmesiyle tüm üye ülkelerde ordu mensupları dâhil olmak üzere kamu ve özel kesim çalışanları sosyal sigorta sistemi içerisinde yer almışlardır. Buna göre, yaşlılık, iş göremezlik ve ölüm sigorta kollarına ilişkin primlerin çalışılan ülkenin sigorta kurumuna; iş kazası ve meslek hastalıkları primlerinin ise vatandaşı olunan ülkenin sigorta kurumuna ödenmesi gerekmektedir.

Kuveyt sosyal sigorta mevzuatı uyarınca, yabancı çalışanlar (Körfez İşbirliği Konseyi vatandaşları hariç) uzun vadeli sigorta kolları kapsamı dışında tutulmuşlardır. Dolayısıyla, ücretlerinden herhangi bir kesinti yapılmamaktadır. Kuveyt'te, yabancılar sadece genel sağlık sigortası kapsamı içerisinde yer almaktadır.

15.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

65 yaş üstü Kuveyt'lilerin resmi işlemlerinde ücret alınmamasına dair genelge yayınlanmıştır. Anılan uygulamadan 26.000 Kuveyt vatandaşı faydalanacaktır. 65 yaş üstü Kuveyt vatandaşları yerli nüfusun %2,5'ini oluşturmaktadır.

Emeklilere verilen kredi borç faizi % 2,5 azaltılmıştır. Mevcut faiz oranı % 6,5'dir.

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Sosyal Bakım Müsteşar Yardımcısı Fatema Al Mulla 18/2016 Sayılı Kanun uyarınca 65 yaş üstü Kuveyt'lilere öncelik ve muafiyet imtiyazı veren 2 kart verilmesi uygulamasına başladığını açıklamıştır. Öncelik kartı kamu kurum ve kuruluşlarında hizmet tercihi, muafiyet kartı ise ücretsiz ulaşım ve araç tescili işlemleri ile yaşlı araç ve ekipmanları için gümrük muafiyetini kapsamaktadır. Bugüne kadar hak sahiplerine 717 kart teslim edilmiştir.

Kuveyt Fetva ve Kanun Kurumu 8/2010 sayılı Kanun'un 42. Maddesi gereğince yabancılarla evli çalışan Kuveytli kadınlardan engelli çocuğu olanlara tanınan erken emeklilik

hakkını almalarını onaylamıştır. Onaydan önce Sosyal Güvenlik Kurumu bu talepleri geri çevirmekteydi. Yabancılarla evli Kuveytli kadınların çocukları babalarının uyruğuna geçmekte olup, doğrudan Kuveyt vatandaşlığı alamamaktadırlar.

Kadın ve Aile İşleri Komitesi, yabancılarla evli Kuveytli kadınlara konut ve konut kredisi verilmesi yönünde görüş birliğine varmıştır.

Yaş şartı aranmaksızın erkeklerde 30 yıl kadınlarda 25 yıl hizmet süresiyle emekli olma yasa tasarısı kabul edilmiştir.

15.3.2. Sayısal Veriler

15.3.2.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%10	%10 + %2 Askeri Personel : %32,5	% 27 Askeri personel: % 47,5
Maluliyet, Sağlık, Hastalık	%5	%10 + %1	%2,5	% 18,5
Toplam Prim Oranı	%10	%21	%14;5 Askeri Personel: %35	%45;5 Askeri Personel: % 66

Kaynak: Kuveyt Sosyal Sigortalar Kurumu (Public Institution For Social Security).

Not: Yabancılar Sosyal Sigorta Kanunu Kapsamı dışında tutulmaktadır.

15.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı
	Kuveytli
Emekli Aylığı Alanların Sayısı	118.445

Kaynak: Nüfus İdaresi Müdürlüğü İstatistiği

15.3.2.3.Çocuk Parası Miktarları

Kuveyt vatandaşlarına 2018 yılında çocuk başına aylık 50 Kuveyt Dinarı (KD), engelli her çocuk için aylık 75 KD çocuk parası ödenmektedir.

15.3.2.4.Diğer Aile Yardımları

Yalnız Kuveyt vatandaşlarını kapsamak üzere, kira, ulaşım, engelli yakınlarına nakdi yardım, engellilere şoför istihdam etmeleri için nakdi yardım, 18 yaşını geçen engelliler ile engellilerin anne ve eşlerine maaş bağlanması söz konusudur.

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, yabancılarla evli 2.227 Kuveytli kadının toplam 13,3 milyon KD yardım aldığını, hâlihazırda bunlardan 1.373'üne 10,9 milyon KD ödeme yapıldığını, 854 kadının ise yardımlarının muhtelif sebeplerden kesildiğini açıklamıştır.

Konut Yardım Kurumu, yabancı erkeklerle evli Kuveytli kadınlar ile dul ve boşanmış Kuveytli kadınlara 10.000 adet 500 milyon KD tutarında konut yapılmasının planlandığını duyurmuştur.

15.3.2.5.Sosyal Yardımlar

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Kuveytli
Faydalanan Aile Sayısı	47.102
Yardım Miktarı	259 Milyon KD
Ortalama Aile Başı Ödeme	5.551 KD

Kaynak: Merkezi İstatistik Kurumu Raporu (2018-2019).

Not: Yabancılar Sosyal Yardımlardan faydalanamamaktadır.

15.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

15.4.1. Sayısal Veriler

15.4.1.1.Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017/2018 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türü	Kuveytli	Türk
Kamu Okulları/ Kuveyt Türk Okulu		
Anasınıfı	42.277	40
İlkokul	156.304	162
Ortaokul	118.160	92
Lise	73.932	43
Dini Eğitim veren Okullar	2.417	-
Özel ihtiyaç Sahipleri için Okullar	1.745	-
Toplam	394.835	337
Özel Okullar	Yabancı	Türk
Anasınıfı	36.537	10
İlkokul	117.007	15
Ortaokul	70.186	10
Lise	40.950	10

Toplam	264.680	45
Genel Toplam	529.360	90

Kaynak: Kuveyt Eğitim Bakanlığı ve Kuveyt Türk Okulu

15.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Temel Eğitim	Toplam	Yabancı		Kuveytli	
		Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
1. Sömestr	18.569	552	1.750	4.165	12.102
2. Sömestr	19.746	645	2.192	4.460	12.449
Ticari Çalışmalar					
1.Sömestr	5.643	352	363	1.388	3.540
2.Sömestr	5.885	434	582	1.463	3.406
Sağlık Bilimleri					
1.Sömestr	1.004	160	299	406	139
2.Sömestr	1.085	382	226	357	120
Teknoloji Çalışmaları					
1.Sömestr	4.575	320	140	3.420	695
2.Sömestr	4.413	220	99	3.526	568
Hemşirelik					
1.Sömestr	414	118	141	59	96
2.Sömestr	465	134	169	68	94
Genel Toplam					
1.Sömestr	30.205	1.502	2.693	9.171	16.839
2.Sömestr	31.594	1.659	3.424	9.637	16.874

Kaynak: Merkezi İstatistik Kurumu.

2017-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Mezun Sayısı

Uygulamalı Eğitim Akademisi Öğrencileri	Kuveytli	Yabancı	Türk
1. Sömestr	2.228	440	-
2. Sömestr	1.943	375	-
Yaz Sömestri	1.242	254	-
Toplam	5.413	1.069	-

Kaynak: Merkezi İstatistik Kurumu

15.5. GÖÇ VE UYUM

15.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kuveyt İçişleri Bakanlığı 64/2018 sayılı Kararla oturum yasasına muhalif yabancıların ceza ödemediğden ülkeden ayrılmaları, gerekli koşulları sağlayanların ise cezalarını ödemeleri şartıyla durumlarını legalize etmelerini sağlayan af uygulamasını başlatmıştır. Son istatistikler Kuveyt'te 130.000 civarında oturumu bulunmayan yabancıların olduğunu göstermektedir.

Tedavi maliyeti yüksek olan kanser, şeker, yüksek tansiyon ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen kronik süreci olan 22 hastalığı taşıyan yabancılara yeni oturum izni verilmemesi yönünde karar alındığı duyurulmuştur.

Sağlık Bakanlığı uygulamanın 2001 yılında Körfez İşbirliği Üye Ülkelerince yapılan toplantıda alınan karara dayandığını açıklamıştır. Karar sağlık harcamalarının azaltılmasına yöneliktir.

Daha evvel yalnız bulaşıcı hastalık taşıyan yabancıların oturum izinleri yenilenmemekteydi. Yeni hastalık listesinin 8 yıl önce yayınlandığı ancak uygulamaya geçilmediği bildirilmektedir.

15.5.2. Türkiye Kaynaklı Yurtdışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

2018 yılı itibarıyla STFA: 280, KOLİN: 800, CENGİZ İNŞAAT: 400, LİMAK: 1800 Türk çalışan istihdam etmektedir.

16. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

16.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

16.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı (T.C. Vatandaşları Hariç)	Türk
Erkek	150.483	8.062	47.841
Kadın	135.774	7.151	32.709
Toplam	286.257	15.213	80.550

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

Not: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan 2011 Genel Nüfus sayımı istatistik verileridir. 2011 yılından sonra KKTC'de nüfus sayımı yapılmamıştır. 2018 hane halkı işgücü anketi sonuçlarına göre kurumsal olmayan sivil nüfus sayısı 347.340 kişidir.

16.1.2. Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıl	Yalnızca Türk Vatandaşı Olanların Sayısı	Çifte Vatandaşların Sayısı	Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı
2015	80.550	38.085	118.635

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

16.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	8.274	3.167	7.703	2.990	22.134

16-25	15.407	2.549	10.071	2.397	30.424
26-50	22.372	9.677	13.525	9.351	54.925
51-64	1.609	3.371	1.166	2.539	8.685
65 +	179	992	244	1.052	2.467
Toplam	47.841	19.756	32.709	18.329	118.635

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

16.1.4. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

31.12.2016 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Lefkoşa	17.981	5.059	12.468	4.605	40.113
Gazimağusa	9.610	6.177	6.583	5.711	28.081
Girne	14.196	3.931	9.648	3.507	31.282
Güzelyurt	4.761	1.452	3.315	1.315	10.843
İskele	1.293	3.137	695	3.191	8.316
Toplam	47.841	19.756	32.709	18.329	118.635

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü

16.1.5. KKTC'deki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	80.550
Birleşik Krallık	3.693
Türkmenistan	1.760
Nijerya	1.280
İran İslam Devleti	1.152
Pakistan	1.075
Bulgaristan	920
Azerbaycan	835
Diğer	4.498

Yabancı Toplam	95.763
-----------------------	---------------

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

16.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2018	2.490	292	656

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi

16.2. ÇALIŞMA HAYATI

Türkiye ile KKTC arasındaki çalışma hayatını düzenleyen çok sayıda anlaşma ve protokol imzalanmış ve yürürlüğe konulmuş; böylece iki ülke vatandaşlarının sağlık hizmetlerine erişimi, istihdamı, emeklilik işlemleri düzenlenmiştir. Bu anlaşma ve protokollerde günün koşullarına göre gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

16.2.1. Sayısal Veriler

2018 Hane Halkı İşgücü Anketine göre, toplam istihdam 132.411 kişi olarak gerçekleşmiştir. İstihdamdaki gelişmeyi açıklayan önemli bir gösterge olan istihdam oranı KKTC genelinde %47,3 olarak hesaplanmıştır. İstihdam oranı %50,2 ile en yüksek Lefkoşa'da, %35,2 ile en düşük Lefke'de gerçekleşmiştir.

16.2.1.1. Toplam Çalışan Sayıları

2018 yılı itibarıyla

Bölge	KKTC Uyruklu	T.C. Uyruklu	3. Ülke Vatandaşı	Toplam
Lefkoşa	21.613	5.571	455	27.639
Girne	6.497	3.378	481	10.356
Gazimağusa	7.102	1.587	81	8.770

İskele	1.645	297	18	1.960
Güzelyurt	1.476	311	11	1.798
Lefke	578	98	4	680
Toplam	38.911	11.242	1.050	51.203

Kaynak: Sosyal Sigortalar Dairesi

16.2.1.2.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranı

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	5.111	5,7	4.761	0,9	9.873	6,9

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

16.2.1.3.Asgari Ücret

	Aylık Brüt Ücret(TL)
1 Temmuz 2017-28 Şubat 2018	2.175.00

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

16.3. SOSYAL GÜVENLİK

KKTC’de sosyal güvenlik ile ilgili hizmetler Sosyal Sigortalar Dairesi, Maliye Bakanlığı ve İhtiyat Sandığı olmak üzere üç farklı kurum tarafından sağlanmaktadır.

16.3.1. Sayısal Veriler

16.3.1.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Malullük, Yaşlılık, Ölüm	5,5	7	4,0	16,5
İş Kazası, Meslek Hastalığı	-	Min. 0,5	-	Min.0,5
Hastalık	2,25	2,25	2,0	6,5
Analık	0,5	0,5	-	1,0
İşsizlik	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	8,25	Min. 10,25 Max.15,75	6,0	Min.24,5 Maks.30

16.3.1.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Mart 2017 ve Mart 2018 aylarına ait aktif sigortalıların; 4(1)(Aday Kadrolu Memurlar), 4(2)(Hizmet Akdi ile çalışanlar), 4(3-4)(İşverenler); statülerine göre dağılımları şöyledir:

Yıllar	4(1)	4(2)	4(3-4)	Toplam
Mart 2017	37	43.398	8.537	51.972
Mart 2018	43	42.340	8.435	50.818

Mart 2017 ve Mart 2018 aylarına ait aktif sigortalıların Prime Esas Kazanç ortalamaları (TL) şöyledir:

Yıllar	4(1)	4(2)	4(3-4)	Genel Ortalama	Asgari Ücret
Mart 2017	9.265	3.453	4.107	3.565	2.020
Mart 2018	13.556	4.068	4.835	4.204	2.365

16.3.1.3.İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş kazası, sürekli iş görmezlik ve ölüm vakalarından 2018 yılında 33 kişiye 291.862.- TL ödenmiştir.

2016 –2018 Yıllarında Meydana Gelen İş Kazalarının Faaliyet Sahalarına Göre Tablosu

Kod	Ekonomik Faaliyet Ana Grupları	2016			2017			01.01.2018-31.08.2018		
		İş Kazası Sayısı	Yaralı Sayısı	Ölü Sayısı	İş Kazası Sayısı	Yaralı Sayısı	Ölü Sayısı	İş Kazası Sayısı	Yaralı Sayısı	Ölü Sayısı
A	Tarım, Avcılık ve Ormancılık	7	6	1	5	5	-	1		1
B	Balıkçılık	1	1							
C	Madencilik ve Taş ocakçılığı	1	1		1	1				
D	İmalat	22	22		34	34		12	11	1
E	Elektrik, Gaz, Buhar Su Üretimi Dağıtımı	8	8		1	1				
F	İnşaat	25	20	5	30	28	2	19	19	
G	Toptan ve Perakente Ticaret, Motorlu Taşıt, Ev Eşyaları Tamiri	15	14	1	22	22		6	6	

H	Oteller ve Lokantalar	35	34	1	23	21	2	37	37	
I	Ulaştırma Depolama ve Haberleşme	8	8		14	14		4	4	
J	Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	2	2							
K	Gayrimenkul, Kiralama, İş Faaliyetleri	4	4		2	2		4	3	1
L	Kamu Yönetimi, Savunma, Sosyal Güvenlik	3	3		3	3		6	6	
M	Eğitim	2	2		4	4				
N	Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler									
O	Diğer Toplumsal Sosyal ve Kişisel Hizmetler	3	3		1	1		1	1	
P	Ev İçi Personel Çalıştıranlar	1	1		2	2				
Z	İlk Defa İş Arayanlar									
	GENEL TOPLAM	137	129	8	142	138	4	90	87	3

2016 –2018 Yıllarında Meydana Gelen İş Kazalarının İş Kazası Türüne Göre Tablosu

İş Kazası Türü	İş Kazası Sayısı	Yaralı Sayısı	Ölü Sayısı	İş Kazası Sayısı	Yaralı Sayısı	Ölü Sayısı	İş Kazası Sayısı	Yaralı Sayısı	Ölü Sayısı
Düşen Cismin Çarpması	15	14	1	17	17		6	6	
Trafik Kazası	20	19	1	16	16		23	21	2
Yüksek Yerden Düşme	23	20	3	26	25	1	15	15	
Sabit Cisimlerin Üzerine Vurma	4	4		4	4		2	2	
Aşırı Isıya, Elektrığe, Kimyasal Maddeye Kesici Alete Temas	12	12		9	9		11	11	
Cisimlerin Arasına Kısıtılma	13	12	1	18	18		6	5	1
Aynı Seviyeden Yere Düşme	7	7		23	22	1	12	12	
Fazla Güç Harcanması	1	1		8	8		5	5	
Hareketli Cismin Çarpması	24	23	1	17	17		10	10	
Kayma ve Çökmeler									
Darp									
Doğal Nedenler (İşyerinde Ölü Bulundu)	1		1						

Diğer İş Kazaları (Yılan Sokması, Köpek Isırması)	1	1		2		2			
Zararlı Cisme Maruz Kalma	15	15		2	2				
Gasp	1	1							
GENEL TOPLAM	137	129	8	142	138	4	90	87	3

Kaynak: Sosyal Sigortalar Dairesi.

16.3.1.4.Sosyal Hizmetler

1. Yuva ve Yurtlar

Lefkoşa Çocuk Yuvasında 0-12 yaş arası çeşitli nedenlerle aileleri tarafından terkedilen veya bakılamayan çocuklar yerleştirilmektedir. Lefkoşa Çocuk Yuvasında Eylül 2017 – Eylül 2018 tarihleri arasında 26 çocuk barındırılmıştır.

SOS yarı-bağımsız yaşam evlerinde kız /erkek olmak üzere toplam 27 genç bulunmaktadır. SOS Çocuk Köyü'nde 58 çocuk, Gençlik evleri ve SOS Çocuk Köyü'nde toplam 79 çocuk barındırılmaktadır.

Yuvada koruma altına alınan çocukların tüm gereksinimleri Devlet tarafından karşılanmaktadır. SOS Çocuk Köyü ve Gençlik Evlerinde barındırılan çocuklara asgari ücretin %75 oranında katkı yapılmaktadır.

2. Evlatlık ve Evlat Edinme

Eylül 2017 – Eylül 2018 tarihleri arasında toplam 7 aile evlât edinmek için müracaat etmiştir. Bu aileler için dosya düzenlenerek TC Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na gönderilmiştir. 4 aileye belirli süre sonunda evlâtlık verilmek üzere çocuk yerleştirilmiş olup aileler hakkında düzenli rapor hazırlanmaktadır.

3. Koruyucu Aileler

Koruyucu aile hizmeti, kurum bakımı hizmetlerinde olduğu gibi çocuğun ailesinin yerine geçerek ebeveynlik rolünün hemen hemen bütün yönleriyle üstlenilmesini içeren bir hizmet türüdür. Eylül 2017 – Eylül 2018 içerisinde 24 aile koruyucu aile kapsamında bulunmakta olup 28 çocuk bu koruyucu ailelerin yanlarında barındırılmaktadır.

4.Gençlik Aile Destek ve Eğitim Merkezi

Gençlik Aile Destek ve Eğitim Merkezi; çocukların ve gençlerin riskli davranışlarda bulunmalarını, suça itilmelerini önlemek, boşanmış ebeveynlere ve çocuklarına psikolojik destek sağlamak, aile kurumunu bilinçlendirmek ve güçlendirmek, çocuk ihmal ve istismarını önlemek amacıyla kurulmuştur.

Eylül 2017 - Eylül 2018 Arasında Gençlik Aile Destek ve Eğitim Merkezinden Destek Alan Bireylere Ait Veriler

Tanıtcı Özellikler	Sayı	Yüzde
YAŞ		
6-9	1	1,69
10-12	3	5,09
13-18	16	27,12
19-25	-	-
26-35	14	23,72
35 ve üzeri	25	42,37
Başvuru Nedeni		
Boşanma	17	28,81
Aile Sorunu	21	35,59
Psikolojik Sorun	6	10,17
Genç Suçlu	-	-
Riskli Davranış	9	15,25

Şiddet	2	3,39
Taciz	2	3,39
Koruyucu Aile	2	3,39
Toplam	59	

Kaynak: KKTC Sosyal Hizmetler Dairesi

5. Engelliler

30.09.2018 tarihi itibarıyla engelli sayısı 5.515'tir.

Belgelenen Engellilerin Genel Görünümü

2015 – 30.09.2018

	2015	2016	2017	01.01.2018- 30.09.2018
Nakdi Yardım Alan Engelli Sayısı	4.179	4.257	4.534	4.634
Nakdi Yardım Almayan Engelli Sayısı (Yasa Kapsamına Girmeyen)	996	1.039	1.073	1.107
Nakdi Yardım Alan ve Çalışan Engelli Sayısı	38	46	49	57
TOPLAM	5.213	5.342	4.656	5.798

Kaynak: KKTC Sosyal Hizmetler Dairesi

İş İsteğiyle Bekleyen Engelliler

2008 – 30.09.2018

	2015	2016	2017	01.01.2018- 30.09.2018
İş İsteğiyle Bekleyen Engelliler	620	643	660	716

Kaynak: KKTC Sosyal Hizmetler Dairesi

6. Sosyal Yardımlar

60 yaşın üstünde olup çalışacak gücü olmayan ve herhangi bir yerden geliri bulunmayanlar, 60 yaşın altında olup hastalığını Sağlık Kurul Raporu ile belgelendiren muhtaç kişilere devlet tarafından sosyal yardım yapılmaktadır. Ayrıca 55 yaşında olan dul veya hiç evlenmemiş kadınlara da bu yardım yapılmaktadır.

Sivil toplum örgütleri ve hayırsever vatandaşlar aracılığıyla yoksul veya engelli çocukları olan ailelere gıda yardımı yapılmaktadır. Ayrıca Vakıflar İdaresi tarafından da sosyal yardım yapılmaktadır.

Sosyal Yardım Miktarı ve Faydalanan Kişi Sayısı

2018 yılı itibarıyla

Faydalanan Kişi Sayısı	4.610
Yardım Miktarı (TL)	65.770.932

Kaynak: Sosyal Sigortalar Dairesi

16.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

16.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Öncesi, İlkokul, Ortaokulda Öğrenim Gören Öğrenci Sayısı

2018 yılı itibarıyla

UYRUĞU	ÖĞRENCİ SAYISI
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	5.779
Türkiye Cumhuriyeti	2.842
Kuzey Kıbrıs + Türkiye	693
Diğer Ülke	639
TOPLAM	9.953

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

Lisede Öğrenim Gören Öğrenci Sayısı

2018 yılı itibarıyla

UYRUĞU	ÖĞRENCİ SAYISI
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	4.032
Türkiye Cumhuriyeti	1.754
Kuzey Kıbrıs ve Türkiye	989
Diğer Ülke	333
Toplam	7.108

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

16.4.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Öğrenci Sayısı

Üniversite Adı	KKTC Vatandaşı	Türk Vatandaşı	3.Ülke Vatandaşı	TOPLAM
Yakın Doğu Üniversitesi	3.447	14.767	8.536	26.750
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	1.042	8.949	8.978	18.969
Akdeniz Karpaz Üniversitesi	206	30	339	575
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi	42	129	29	200
Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniv.	84	884	2	970
Doğu Akdeniz Üniversitesi	3.407	7.409	7.159	17.975
İTÜ-KKK	2	419	11	432
Girne Amerikan Üniversitesi	2.665	8.927	6.719	18.311
Kıbrıs İlim Üniversitesi	34	462	120	616
Girne Üniversitesi	93	1.450	267	1.810
Uluslararası Final Üniversitesi	74	412	189	675
Lefke Avrupa Üniversitesi	958	8.287	2.282	11.527
ODTÜ-KKK	181	2.306	617	3.104
Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bil. Üniversitesi	75	396	80	551
Kıbrıs Öğretmen Akademisi	121	0	0	121

Kıbrıs BAÜ	9	0	87	96
Ada Kent Üniversitesi	25	139	19	183
Rauf Denктаş Üniversitesi	14	0	12	26
Kıbrıs Batı Üniversitesi	1	0	16	17
Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi	26	0	10	36
Toplam	12.506	54.966	35.472	102.944

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

17. TÜRKMENİSTAN

17.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

17.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	-	-	3.139
Kadın	-	-	326
Toplam	5.502.586	-	3.465

Kaynak: Birleşmiş Milletler, Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Yüzölçümü 488.100 km² olan Türkmenistan, kuzeyinde Kazakistan ve Özbekistan, doğusunda Afganistan, güneyinde İran, batısında ise Hazar Denizi ile çevrili bir ülkedir.

Türkmenistan'ın nüfusunun, Millî İstatistik Enstitüsü'ne göre 6,7 milyon (2006); BM'ye göre ise 5.502.586 milyon (2016) olduğu tahmin edilmektedir. Türkmenistan, dünyanın en kapalı ülkelerinden biri olarak, yirmi yıldır yapılan hiç bir nüfus sayım sonucunu resmi olarak yayınlamamıştır. 2007 yılından itibaren Türkmenistan İstatistik Kurumu tarafından resmi olarak hiçbir istatistik de yayımlanmamıştır. 17 Haziran 2010 tarihli Türkmenistan Devlet Başkanlığı kararı ile son nüfus sayımı 2012 Aralık ayında gerçekleştirilmiştir. Sayım sonuçlarının Temmuz 2013'te açıklanacağı bildirilmiş, ancak Türkmenistan yönetimi politik ve ekonomik nedenlerden dolayı nüfus sayısını ve etnik dağılım durumunu açıklamamıştır.

Bununla birlikte, Türkmenistan Günlüğü (*Chrono-tm.org*) adlı bir internet sitesi 2012'de yapılan nüfus sayım sonuçlarını gayri resmi olarak açıklamıştır. Buna göre Türkmenistan'ın nüfusu resmi açıklamalarda belirtildiği gibi 5,5 milyon değil; 4,8 milyon, etnik dağılımın ise %85,6 Türkmen, %5,8 Özbek ve %5,1 Rus olduğu belirtilmiştir. Ülkenin %4'lük bir kısmının (zengin azınlık) ülkenin %45'lik zenginlik kaynaklarına sahip olduğu, %60'ının ise kendi evinin bulunmadığı belirtilmiştir.

BM tahmini verilerine göre nüfus durumu aşağıdaki gibidir;

- Kadın nüfus: %50,7
- Erkek nüfus: %49,3
- Nüfus yoğunluğu: km²'ye 10,2 kişi
- Kent nüfusu: %48,2 (2007 verisi)
- Kırsal bölge nüfusu: %51,8 (2007 verisi)
- Nüfus artış oranı: %1,3
- Bebek ölüm oranı: 1000 doğumda 50,5
- Ortalama yaşam süresi: 68,9 (kadın) / 60,6 (erkek)
- Etnik Gruplar: Türkmen : %94; Özbek : %2; Rus : %1,8; Kazak : %1; Diğer : %1,2
- Konuşulan diğer diller: Rusça, Özbekçe, Kazakça

Hazar Denizi kıyısında yer alan Balkan Vilayeti, 139.300 km² yüzölçümü ile Türkmenistan topraklarının yaklaşık %28,4'üne sahip en büyük vilayet olmasına rağmen ülkenin toplam nüfusunun yaklaşık %8'ini barındırmaktadır. Ülke nüfusunun diğer vilayetlerdeki yaklaşık dağılımı ise Ahal Vilayeti %15, Daşoğuz Vilayeti %22, Lebap Vilayeti %21, Mari Vilayeti %34 şeklindedir.

17.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı*	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2018	20	20	-	3.465
2017	12	12	-	3.465

Kaynak: T.C. Aşkabat Büyükelçiliği Konsolosluk verileri

*Türkmenistan çifte vatandaşlığı kabul etmemektedir.

17.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.*	Türk Vat.	Çifte Vat.*	
0-15	50	-	50	-	100
16-25	10	-	10	-	20
26-50	3.000	-	250	-	3.250
51-64	80	-	15	-	95
65 +	-	-	-	-	-
Genel Toplam	3.140		325		3.465

Kaynak: Aşkabat Müşavirliği tahmini

* Türkmenistan çifte vatandaşlığı kabul etmemektedir.

17.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma(Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.*	Türk Vat.	Çifte Vat.*	
Ahal (Aşkabat)	1.500	-	250	-	1.750
Mary	500	-	20	-	520
Balkan	1.000	-	75	-	1.075
Lebap	100	-	15	-	115
Genel Toplam	3.100	-	365	-	3.465

Kaynak: Aşkabat Müşavirliği tahmini.

* Türkmenistan çifte vatandaşlığı kabul etmemektedir.

17.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen*
2018	29	7	19

Kaynak: T.C. Aşkabat Büyükelçiliği Konsolosluk kayıtları

*Türk-Türk evlenme sayısı 0, Türk-Yabancı evlenme sayısı 19

17.2. ÇALIŞMA HAYATI

17.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2018 yılında 715 Manat olan asgari ücret 2019 yılı için 790 Manat olarak belirlenmiştir. Ücretler ve sosyal yardım ödemeleri, her yıl Devlet Başkanı kararı ile yüzde 10 oranında artırılmaktadır.

17.2.2. Sayısal Veriler

Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı, ülkede bulunan Türk vatandaşı sayısının 3.465 kişi olduğunu bildirmiştir. Bununla birlikte Türk vatandaşlarının sayısı, Türkmenistan'da faaliyet gösteren Türk şirketlerinin iş durumuna ve taşeron kullanımına bağlı olarak aylara göre de değişiklik gösterebilmektedir.

17.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

18.08.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	-	-	-
Yabancı	-	-	-
Türk	3.000	100	3.100

Kaynak: Türkmenistan'da konuya ilişkin veri yayınlanmamaktadır. Türk çalışanlara ilişkin rakamlar Aşkabat Müşavirliği tahminine dayanmaktadır.

17.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	50	10	60
26-50	2.500	90	2.590
51-64	450	-	450
65 +	-	-	-
Genel Toplam	3.000	100	3.100

Kaynak: Veri yayınlanmamaktadır. Rakamlar Aşkabat Müşavirliği tahminine dayanmaktadır.

17.2.2.3.Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı*	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	--
Gıda sanayi	100
Madencilik ve taş ocakları	--
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	--
Dokuma, hazır giyim vederi	200
Ağaç ve kâğıt	10
İletişim	--
Basın, yayın ve gazetecilik	--
Banka, finans ve sigorta	--
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	75
Çimento, toprak ve cam	--
Metal	--
İnşaat	2500
Enerji	100
Taşımacılık	--
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	--
Sağlık ve sosyal hizmetler	15
Konaklama ve eğlence işleri	--
Savunma ve güvenlik	--
Genel işler	100
Toplam	3.100

Kaynak: Aşkabat Müşavirliği tahmini

17.2.2.4.Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Bağımsız çalışan Türk vatandaşlarına ilişkin resmi bir veri yayınlanmamaktadır. Bununla birlikte, küçük ve orta ölçekli hizmet sektöründe (mobilya, market, otomobil tamirhanesi, lokanta, kuaför vb.) faaliyet gösteren bazı işyerlerinin bürokratik engeller nedeniyle Türk

vatandaşları tarafından işletilmesine veya ortaklık kurulmasına rağmen Türkmen vatandaşları üzerinden tescil ettirildiği görülmektedir.

17.2.2.5.Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2017 yılında 650 Manat olan asgari ücret, 2018 yılında 715, 2019 yılında ise 790 Manat olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, Türkmenistan’da ortalama ücretler 1.200-1.700 Manat civarındadır. Vasıflı personel ücretleri ise 3.500 Manat’a kadar çıkmaktadır. Ülkede devletin belirlediği resmi kur geçeli olup (1 USD=3,5 Manat) dövizin serbest piyasada alım ve satımı yasaktır. Bununla birlikte, 2018 yılı içerisinde USD’nin karaborsada ortalama 15’ler düzeyinde işlem görmesi nedeniyle asgari ücretin 50 USD, ortalama ücretlerin ise 100 USD olduğunu söylemek mümkündür.

31.12.2018 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret* (Manat)	Asgari Saat Ücreti (Manat)	Ortalama Aylık Ücret* (Manat)
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	715	-	1.200
Gıda sanayi	715	-	1.200
Madencilik ve taş ocakları	715	-	1.700
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	715	-	1.700
Dokuma, hazır giyim ve deri	715	-	1.200
Ağaç ve kâğıt	715	-	1.500
İletişim	715	-	1.500
Basın, yayın ve gazetecilik	715	-	1.500
Banka, finans ve sigorta	715	-	1.700
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	715	-	1.200
Çimento, toprak ve cam	715	-	1.500
Metal	715	-	1.500
İnşaat	715	-	1.700
Enerji	715	-	1.700
Taşımacılık	715	-	1.500

Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	715	-	1.700
Sağlık ve sosyal hizmetler	715	-	1.700
Konaklama ve eğlence işleri	715	-	1.200
Savunma ve güvenlik	715	-	1.700
Genel işler	715	-	1.200

Kaynak: Aşkabat Müşavirliği tahminleri

*Net ücretler.

17.2.2.6.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Türkmenistan’da istihdamla ilgili herhangi bir veri yayımlanmamaktadır. Bu nedenle istihdam oranı, işgücüne katılım oranı ve işsizlik oranlarına ulaşmak mümkün olmamıştır. Bununla birlikte, çalışma vizesi olmadan ülkeye giriş yapmak ve çalışma vizesi uzatılmayanların ülkede kalması mümkün olmadığından yabancılar ve Türk vatandaşları içerisinde işsiz bulunmamaktadır.

17.3. SOSYAL GÜVENLİK

17.3.1. Sayısal Veriler

17.3.1.1. Sosyal Sigortalar

Sigorta emeklilik prim ödemeleri gönüllü sigorta sözleşmeleri ile hem Türkmenistan hudutlarında hem de yurt dışında elde edilen iş ücretinin, gelirin veya kazancın en az yüzde 4’ü oranında tespit edilir.

İş sözleşmesi ile çalışma karşılığı dışındaki gelirler ile prim veya tazminat şeklindeki ödemeler sigorta emekli prim ödemelerinde kazanca eklenmez. Sigorta emekli primini ödemek için kazanca eklenmeyen gelir ve diğer ödeme şekilleri Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır.

Türkmenistan’da sigorta emekli maaşı, vatandaşın gönüllü emekli sigorta sözleşmesine uygun olarak ve öngörüldüğü şekilde, Türkmenistan yetkili bankalarında açılan emekli hesaplarına yatırılır. Gönüllü sigorta sözleşmesine göre ödeme yapmak, kayıtlarını tutmak ve raporlamak ile ilgili talimatlar, Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır. Gönüllü emeklilik sözleşmesini onaylayan vatandaşın sigorta emeklilik prim ödemeleri, bizzat kendisi tarafından veya ücretinden kesmek suretiyle işveren aracılığı ile yapılmaktadır

Mülkiyet şekline bakılmaksızın işletmeler, kurum ve kuruluşlar, askeri kuruluşlar ve işçileri makamları, ayrıca tüzel kişilik kurmaksızın işadamları ve ücretli işçi çalıştıran vatandaşlar, iş sözleşmesi yaparak çalıştırılan işçilerinin, askerlik yapan kişilerin veya işçileri makamlarında görev yapan ordu mensuplarının hakedişlerinden, (gönüllü emeklilik sözleşmesinin noterlikçe onaylı nüshaları ibraz edilmesi halinde) sigorta emeklilik primlerini tespit edildiği şekilde hesaplamakla, kesinti yapıp hesaba havale etmekle yükümlüdür. Gönüllü emeklilik sigorta sözleşmesinin bir nüshası, sözleşmenin resmi şekilde tanzim edilmiş halinin alınmasından itibaren üç işgünü içerisinde vatandaş tarafından işverene teslim edilir. Türkmenistan Devlet Yüksek Vergi Dairesi kuruluşları, vergi kanunlarına uygun olarak gönüllü emeklilik sigorta sözleşmeleri ile ilgili sigorta emeklilik ödemelerinin tam ve zamanında yapılmasını kontrol eder.

Emeklilik maaş bağlama oranı, sigorta süresindeki her bir takvim yılının toplamı kadardır. Çalışanların bütün kategorilerinin (kamu-özel) emeklilik maaş bağlama oranı, sigorta süresinin her bir takvim yılı için %2,5 oranında belirlenir. Bu oran, Kanun yürürlüğe girmeden önceki çalışma (hizmet) süreleri için de geçerlidir.

17.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Çalışanın maaşından her ay %20 sosyal güvenlik primi, %2 işsizlik primi, %10 gelir vergisi ve %2 çevre vergisi kesilmektedir. Bağımlı çalışanlar için sadece işveren payı (%20 + %3,5) bulunmaktadır. Bu payın içinde hastalık, analık ve iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası da yer almaktadır. Sosyal güvenlik ve işsizlik priminin tamamı işverenin sorumluluğundadır. Gelir vergisi ve çevre vergisi ise çalışan tarafından ödenmektedir.

31.12.2018 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık/Malullük/Ölüm	-	%20	-	%20
İş Kazası/Meslek Hastalığı/ Analık/Hastalık	-	%3,5	-	%3,5
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-	-	-	-
Gelir Vergisi	%10		-	%10
Çevre Vergisi	%2	-	-	%2
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	-
İşsizlik	-	%2	-	%2
Bakım	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	%12	%25,5		%37,5

Kaynak: Türkmenistan Emeklilik Sigortası Hakkında Kanun

17.3.1.2.Aile Yardımları

17 Temmuz 1998 tarihinde onaylanan Devlet Yardım Paraları Hakkındaki Kanun uyarınca ailelere aşağıda belirtilen yardım paraları ödenmektedir.

- Hamilelik ve doğum yardımı,
- Çocuk bakımı yardımı,
- Geçici iş kaybı yardımı,
- Engellilik yardımı (çalışma gücünün kısmen veya tamamen yitirilmesi halinde),
- Aile reisinin vefat etmesi durumunda ölüm yardımı,
- Sosyal yardım parası.

Türkmenistan Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen yardım para türlerinin değiştirme yetkisine sahiptir. Yardım parası vergilendirmeye tabi değildir. Yardım paralarının finansal kaynakları, devlet sosyal sigorta gelirlerinden, şirketlerin, kurumların, müesseselerin kendi gelirlerinden ve Türkmenistan Devlet Bütçesi gelirlerinden ibarettir.

Asgari yardım para miktarı: Asgari yardım para miktarı her takvim yılı için belirlenmektedir.

Türkmenistan Devlet Başkanı, ülkede sağlık hizmetleri ve ilaçların halkın belirli kısmına imtiyazlı şartlarda sağlanması konusunda karar yayımlamıştır. Karar ile vatandaşların hangi

grubuna ve hangi hastalara ilaçların ve sağlık hizmetlerinin ücretsiz veya yüzde elli indirimle sunulacağı liste halinde belirlenmiştir.

17.3.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Türkmenistan’da zorunluk emeklilik sigortası dışında, yürürlükte olan bir çeşit emeklilik sistemi de “Birikimli Emeklilik” sistemidir.1 Ağustos 1998 tarihinde yürürlüğe giren bu sistem, 17 Temmuz 1998 yılında çıkarılan Türkmenistan’ın Emeklilik Hakkındaki Kanunu ile düzenlenmiştir. Gönüllü emeklilik sigortası da denilen bu sistem, sosyal yardım birimleri ile vatandaş arasında yapılan sözleşmeye dayanmaktadır.

Birikimli emeklilik sisteminden, çalışanlar ve özel girişimciler anlaşma yapmak suretiyle yararlanabilmektedir. Ordu içindeki en üst ve alt kademedeki askerler, esnaf ve sanatkârlar, tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar ve serbest meslek olarak fikri sanatlarla uğraşanlar gönüllü ödemeli sistemden yararlanabilmektedirler.

Eğitimi olmayan vatandaşlar, tüzel kişiler, götürü usulü olarak çalışanlar veya kendi işini yürütenler ve sürekli bir geliri olmayanlar, Türkmenistan’ın gelecek yılının ortalama maaşının en az yüzde ikisi oranında gönüllü emeklilik katkı payını ödeyerek bu sistemden yararlanabilmektedir. Kişisel hesaplara yatırılan emeklilik katkı payının muhasebesi, sosyal sigorta birimleri tarafından yapılmaktadır.

Birikimli sistemin temel ilkesini; sigortalı vatandaşların kişisel hesaplarında tutulan emeklilik birikimlerinin muhasebesi ve yatırımlarının ve birikimlerden kazanılan yatırım gelirlerinin kişisel hesaplara aktarılması oluşturmaktadır.

Kişisel hesaplar hakkındaki her türlü bilgi sosyal yardım kurumlarında kayıt altında tutulmaktadır. Emeklilik maaşının miktarı, emeklilik fon miktarının vatandaşın emekli olduktan sonra ortalama yaşam süresinin ay sayısına bölünmek suretiyle bulunur. Vatandaşın emekli olduktan sonraki yaşam süresi, Türkmenistan Devlet İstatistik Kurumu tarafından belirlenmektedir.

Kişisel emeklilik hesaplarında bulunan emeklilik birikimlerinin miktarına, %2,5'tan az olmamak kaydıyla, emeklilik birikimlerinin yatırımlarından alınan gerçek gelir miktarından ayrılan yıllık yatırım geliri eklenmektedir.

Birikimli emekliliğin bir diğer özelliği, emeklilik maaşı bağlanan kişilerin emeklilik primlerinin mirasçılara kalabilmesidir. Bu sayede emeklilik yaşına gelen bir kişi bu birikimini istediği şekilde kullanabilmektedir. Emeklilik yaşı gelmemiş olan kişilerin, bu birikimini başka yerlerde kullanmasına ise izin verilmemektedir. Bu da, sigortalıların emeklilik birikimlerinin korunmasını ve emekli yaşı geldiğinde emeklilik maaşı almasını garanti etmektedir. Gönüllü emeklilik sistemine ödenen miktar ne kadar yüksek olursa, emeklilik birikiminin miktarı da o kadar yüksek olacaktır.

Sigortalı kişilerin emeklilik birikimleri hakkındaki bilgiler kişisel veridir ve diğer kişilere açık değildir. Türkmenistan sosyal yardım birimleri, bu bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür.

17.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

17.4.1. Sayısal Veriler

Türkmenistan'da zorunlu temel eğitim, 2013 yılında alınan kararla 12 yıla çıkartılmıştır. 12 yıllık eğitimi tamamlayanlar üniversitelere gitme hakkını kazanmaktadır. Hâlihazırda, Türkmenistan'da 1.852 mektep (ilk-orta-lise), 1.053 kreş, 24 yüksek eğitim kurumu, 42 meslek lisesi bulunmaktadır. Ülkede çeşitli dallarda 70 mesleki okul mevcuttur ve bu okullara lise mezunları kabul edilmektedir. Süreleri 1 ve 2 yıl olarak değişen meslek okulları ücretlidir. Meslek okullarından mezun olanlar yüksekokullara devam edebilmektedirler.

Ülkede dört üniversite bulunmaktadır. Türk özel teşebbüsü tarafından kurulan Uluslararası Türkmen-Türk Üniversitesi, Türkmen makamlarının Şubat 2016 tarihinde almış olduğu kararla Türkmen-Japon Teknoloji Üniversitesine dönüştürülmüş ve bu karar doğrultusunda Uluslararası Türkmen-Türk Üniversitesi Ağustos 2016 ayında kapatılmıştır. Ayrıca yüksekokul düzeyinde 13 enstitü ve 3 akademi ile bir devlet konservatuarı bulunmaktadır. Lisans eğitim süresi 5, tıp fakültelerinde eğitim süresi ise 6 yıldır.

Bununla birlikte, Türkmenistan Bilimler Akademisi bünyesinde 10 eğitim-araştırma enstitüsü faaliyet göstermektedir. Bu kurumlarda fizik, matematik, kimya, jeoloji, teknik bilimler, tıp, biyoloji, ziraat ve sosyal bilimler alanlarında araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Akademi, üniversitelerin, bakanlıkların ve kamu kuruluşlarının araştırma enstitüleri tarafından yürütülen araştırmaların koordinasyon merkezi olarak hizmet etmektedir.

Türkmenistanda, ilk, orta ve lise eğitimi yapılan “Ortak Türkmen-Türk Okulu” dışında eğitim veren Türk okulu bulunmamaktadır. T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan Türkmen-Türk Okulu, Türkmenistan ile Türkiye arasındaki Hükümetlerarası ve Bakanlıklararası anlaşma uyarınca 1992 yılında açılmıştır. Ancak son yıllarda Türkmen Milli Eğitim Bakanlığınca izin verilmediği için okula Türkmen öğrenci kabulü yapılamamaktadır. Bu nedenle geçmiş yıllarda 1.600 civarında olan öğrenci sayısı 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı itibarıyla 575’e düşmüştür. Ülkede bulunan Türk vatandaşı işçilerin de azalmasıyla sayının daha da azalacağı değerlendirilmektedir.

Rusya’ya ait Rus Okulu, Fransaya ait Fransız Okulu, İran’a ait İran Okulu ise Büyükelçilikleri bünyesinde kendi eğitim sistemleri ile eğitim ve öğretime devam etmektedir. Ayrıca, Slovenya merkezli UA Kalite Okulları (Quality Schools International – QSI) isimli bir okul da faaliyet göstermektedir.

Türkmenistan bağımsızlığını elde ettikten sonra ilan edilen “Yeni Eğitim Politikası” çerçevesinde Türkmen gençleri yurt dışında eğitim görme hakkını elde etmişlerdir. Nitekim 1993-2015 yılları arasında 33.000 civarında Türkmen genci, Türkiye, Rusya, Belarus, Ukrayna, Romanya, Malezya, Çin, Hindistan ve İran gibi ülkelerde yükseköğrenimlerini tamamlayıp ülkelerine dönmüşlerdir.

Türkmenistan’daki okuma yazma oranı %97 civarındadır.

Türkmenistan’ın, Türkiye’de 20-25 bin, Rusya’da 10-15 bin (Tataristan’da 1.500), Ukrayna’da 12 bin, Belarus’ta 8-10 bin, Çin’de ise 2 bine yakın öğrencisi olduğu bilinmektedir.

17.4.1.1.Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2018/2019 Eğitim Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Anasınıfı	32	-	32
İlkokul	90	-	90
Ortaokul	315	210	105
Lise	138	72	66
Meslek Lisesi	-	-	-
Genel Toplam	575	282	293

Kaynak: Eğitim Müşavirliği, Aşkabat Türkmen-Türk Okulu verileri.

17.5. GÖÇ VE UYUM

17.5.1. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

Türk şirketleri bugüne kadar Türkmenistan’da 47,7 milyar Dolar değerinde 1.010 projeyi hayata geçirmişlerdir. Bu nedenle, Türkmenistan’daki en kalabalık yabancı grubunu oluşturan vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu, ülkede faaliyet gösteren Türk firmalarında çalışmaktadır. Bununla birlikte, 2000’li yılların başında 600’den fazla Türk şirketinin kayıtlı olduğu ve 150’sinin faal olduğu, ancak son yıllarda bu sayının giderek azaldığı, nitekim halen ülkede kayıtlı 131 Türk şirketinden 40’inin faal olarak iş yapmaya devam ettiği tahmin edilmektedir. 2016 yılının başından itibaren Türkmen yönetimi tarafından ülkede çeşitli maksatlarla bulunan yabancı uyruklulara oturma ve çalışma izni verme konusunda büyük zorluklar çıkarılmaktadır. Bununla bağlantılı olarak, halen ülkede bulunan Türklere oturma izni verilmemekte, çalışma vize süresi tamamlananların ise çalışma süresi uzatılmamaktadır. Bu yüzden Türkmenistan’da çalışan T.C. vatandaşlarının sayısındaki azalmanın devam edeceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, Türk inşaat firmalarına 2018 yılında önceki yıllara oranla verilen ihalelerin azlığı sebebiyle, 2013 yılında onbinin üzerinde olan Türk işçi sayısının üçbinli rakamlara düştüğü tahmin edilmektedir.

Bu durum ikili ticaret hacmine de benzer şekilde yansımıştır. Nitekim 2015 yılı için Türkiye-Türkmenistan arasında 2,4 milyar USD'ye ulaşan ikili ticaret hacmi 2017 yılında 1.162 milyon USD'ye düşmüştür.

8. Türk İhraç Ürünleri Fuarı 21-23 Şubat 2017 tarihleri arasında, 9. Türk İhraç Ürünleri Fuarı ise 15-17 Aralık 2018 tarihleri arasında 60 civarında ihracat ve üretim şirketinin katılımıyla Türkmenistan'da gerçekleştirilmiştir. Daha önceki yıllarda 90 (2016), 150 (2015) firmanın katıldığı göz önüne alındığında, iki ülke arasındaki ticari hacmin düşmekte olduğu gözlemlenmektedir. Devlet Başkanı'nın "ikame ürünlere yönelin" direktifi doğrultusunda ve para sıkılaştırma politikaları sonucunda ithalat %6 azalmıştır. Önümüzdeki yıllarda bahse konu fuarın daha da sönük geçeceği değerlendirilmektedir.

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

18. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Kuruluşu, Amacı ve ILO'ya Üye Ülkeler

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) sosyal adaletin sağlanması yoluyla dünyada kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi amacıyla 1919 yılında Versay Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren Milletler Cemiyeti bünyesinde faaliyette bulunan ILO, 2. Dünya Savaşı yıllarında Milletler Cemiyeti'nin ortadan kalkmış olmasına rağmen varlığını sürdürmüştür. 1944 yılında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen ve ILO ana sözleşmesine eklenen "Philadelphia Bildirisi" ile ILO'nun amaçları ve çalışma konuları yeniden ve daha güçlü biçimde teyit edilerek, özellikle ücretlilerin durumunu yakından etkileyen ekonomik sorunlara eğilimi benimsenmiştir. ILO, 1946 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı ile imzaladığı bir anlaşma ile yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda çaba gösteren BM'nin ilk uzmanlık kuruluşu olarak hizmet vermeye devam etmiştir.

Evrensel ve sürekli bir barışın ancak sosyal adalet temeli üzerinde oluşturulabileceği temel ilkesinden hareketle tam istihdama ulaşılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, işçilerin kendilerine en uygun işlerde çalıştırılması, mesleki eğitim imkânlarının sağlanması, kalkınmanın nimetlerinden herkesin eşit şekilde yararlanmasını sağlamaya yönelik politikaların uygulanması, çalışanların yaşam ve sağlığının korunması, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının tanınması ve sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması gibi amaçları bulunan ILO, tüm faaliyetlerini işçi, işveren ve Hükümet temsilcilerinden oluşan "üçlü yapı" ilkesine dayalı olarak yürütmekte ve bu özelliği ile diğer uluslararası kuruluşlardan farklılık göstermektedir.

ILO'ya üye 187 ülke bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatına üye olan ülkeler, ILO ana sözleşmesinden doğan yükümlülükleri kabul ettiklerini bildirmeleri halinde Teşkilata üye olabilmektedirler. BM'ye üye olmayan bir ülke ise ancak ILO Genel Konferansı kararıyla üyeliğe alınmaktadır. Üyelikten çekilme ise ILO Genel Müdürü'ne yapılacak bir bildirimle mümkün olabilmektedir.

ILO'nun Yapısı ve Organları

Merkezi Cenevre'de bulunan ILO, her yıl Haziran ayında yapılan ve karar organı niteliği taşıyan Uluslararası Çalışma Konferansı, yürütme organı niteliğindeki Yönetim Kurulu ve Teşkilatın sekretarya hizmetlerini yürüten Uluslararası Çalışma Bürosu'ndan oluşmaktadır.

Uluslararası Çalışma Bürosu'nun başında bir Genel Direktör bulunmaktadır. Bu göreve 2012 yılında Guy RYDER (İngiltere) beş yıllığına seçilmiştir (2012-2017). Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Yönetim Kurulu, Guy RYDER'ı 2017 yılı Ekim ayından başlamak üzere kuruluşun Genel Direktörü olarak ikinci bir beş yıllık dönem için yeniden seçmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı, her bir üye ülkenin 2 Hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisinden oluşmaktadır. Bu temsilcilere Konferans gündemindeki konulara göre teknik danışmanlar da refakat etmektedir. Uluslararası Çalışma Konferansı, çalışma yaşamıyla ilgili güncel sorunları tartışmakta, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarından oluşan uluslararası çalışma standartlarını tespit etmekte, bu standartların üye ülkelerde uygulanmasını denetlemekte, üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilen iki yıllık ILO Bütçesini kabul etmekte, iki yıllık ILO faaliyet programını belirlemekte ve her üç yılda bir Yönetim Kurulu üyelerini seçmektedir. Konferans çalışmaları, oluşturulan Komiteler eliyle yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, ILO'nun yürütme organıdır. Teşkilatın bütün faaliyetlerinde belirleyici bir role sahip olan Yönetim Kurulu, Konferans gibi üçlü yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu, yılda üç kez toplanmakta ve 28 Hükümet, 14 işçi ve 14 işveren olmak üzere toplam 56 üyeden oluşmaktadır.

Ayrıca ILO, belli başlı endüstri alanlarını kapsayan üçlü yapıda sektörel ve teknik komiteler oluşturmakta, bölgesel ve teknik konferanslar düzenlemektedir.

ILO'nun taşra teşkilatı ise bölge, alan, şube ofislerinden ve çok yönlü uzmanlık gruplarından oluşmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde faaliyet gösteren ILO alan ofisi yakın geçmişte (1998 yılında mektup teatisi yoluyla) şube ofisi haline dönüştürülmüştür. Bu ofis Avrupa Bölge Ofisine bağlıdır.

ILO bünyesinde ayrıca bir İdare Mahkemesi, Araştırma Merkezi ve İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

ILO'nun Standart Tesisi ve Denetim İşlevleri

ILO'nun temel amacı, asgari ve evrensel uluslararası standartlar belirlenmesi suretiyle üye ülkelerdeki çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Bu standartlar uluslararası çalışma sözleşmeleri ve tavsiye kararları şeklinde oluşmaktadır. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 189 Sözleşme, 6 Protokol ve 205 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Sözleşmeler, usulünce onaylanması halinde onaylayan ülke için bağlayıcı hale gelmektedir. Tavsiye Kararları için ise onaylama söz konusu olmayıp, bu metinlerde yer alan ilkeler yol gösterici veya Sözleşmeyi tamamlayıcı niteliktedir.

Üye ülkelerin onaylamış oldukları Sözleşmeleri ne ölçüde uyguladıklarını izlemek üzere kapsamlı ve etkin bir denetim mekanizması oluşturulmuştur. Şikâyetlere ve raporlara dayanan iki tür denetim usulü bulunmaktadır.

Üye ülkelerin onayladıkları sözleşmelerle ilgili olarak ulusal mevzuat ve uygulamaları hakkında belirli aralıklarla ILO'ya gönderdikleri raporlara dayanan denetim sistemine göre, bu raporlar öncelikle Uzmanlar Komitesi tarafından incelenmekte ve belirlenen aykırılıklar bir rapor halinde Konferansa sunulmaktadır. Konferansta oluşturulan Aplikasyon Komitesi ise bu raporda yer alan ülkelerden bir kısmını Komitede sözlü savunma yapmaya davet etmektedir. Aplikasyon Komitesi'nde söz konusu ülkenin yaptığı savunma ve bunu izleyen tartışmalar ile Komite kararı Konferans raporu içinde yayınlanmaktadır. Ciddi aykırılıkların tespit edilmesi halinde ise ilgili ülkelerdeki duruma "özel paragraf" içinde dikkat çekilmektedir.

Şikâyetlere dayanan denetim usulüne göre, şikâyet konusu, ilgili olduğu sözleşmeye göre ya Sendikal Özgürlükler Komitesi'nde incelenmekte ya da Yönetim Kurulu'nda oluşturulan üçlü yapıda özel bir komitede ele alınmaktadır.

ILO ile Ülkemiz Arasındaki İlişkiler

Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz, o yıllarda, Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır.

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57 ve 1996-99, 2014-17 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-78, 1987-90 ve 2002-05 dönemlerinde ise "Yardımcı Üye" sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2014-2017 dönemi için tekrar asil üyeliğe seçilmiştir. 2017-2020 dönemi için yardımcı üye olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiştir.

Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin 8 sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 59'unu onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 55'i yürürlüktedir.

Bakanlığımız – ILO İlişkileri

Bakanlığımız onayladığımız her sözleşmeye ilişkin olarak ILO'ya düzenli aralıklarla ulusal uygulama raporları göndermektedir. Bu sözleşmelerden herhangi biriyle ilgili olarak ülkemizin Aplikasyon (Uygulama) Komitesi'ne alınması olasılığı göz önünde bulundurularak konferans öncesinde de hazırlık yapılmaktadır. Ülkemiz aleyhine ILO'ya yapılan şikâyetlere ilişkin hükümet görüşümüz de Genel Müdürlüğümüz tarafından hazırlanmaktadır.

107'inci Uluslararası Çalışma Konferansı

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) her yıl Hükümet, Çalışan ve İşveren temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen Konferansının 107. Oturumu 28 Mayıs-8 Haziran 2018 tarihleri arasında Cenevre'de yapılmıştır.

Konferansa Sayın Bakanımız başkanlığında hükümet, çalışan ve işveren temsilcilerinden oluşan bir heyetle katılım sağlanmıştır. Hükümetimiz adına Sayın Bakanımız 5 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirilen sabah oturumunda Konferans Gündeminin I. Maddesi kapsamında Genel Kurula hitap etmişlerdir. Çalışan kesimi adına MEMUR-SEN Genel Başkanı ve işveren kesimi adına TİSK Yönetim Kurulu Başkanı aynı tarihte Genel Kurul'a hitap etmişlerdir.

Konferans'ın Gündem Maddeleri:

- I. ILO Yönetim Kurulu Başkanı'nın ve ILO Genel Müdürü'nün raporları,
- II. Program, bütçe ve diğer konular,

- III. Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının uygulanmasına ilişkin bilgi ve raporlar,
- IV. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine destek için ILO'nun etkin kalkınma işbirliği,
- V. Çalışma hayatında kadınlar ve erkeklere yönelik şiddet ve taciz,
- VI. 2008 tarihli Adil Küreselleşme İçin Sosyal Adalet ILO Bildirgesi'nin izlenmesi çerçevesinde, sosyal diyalog ve üçlü yapı stratejik hedefine ilişkin görüşme,
- VII. 21, 50, 64, 65, 86 ve 104 sayılı sözleşmelerin ilgası ve 7, 61 ve 62 sayılı Tavsiye Kararlarının geri çekilmesi, (Güncelliğini kaybetmiş olan 21 sayılı Göçmenlerin Teftişi, 50 sayılı Yerli İşçilerin İşe Alınması, 64 sayılı Yerli İşçilerin İş Akitleri, 65 sayılı Cezai Yaptırımlar (Yerli İşçiler), 86 sayılı Yerli İşçilerin İş Akitleri ve 104 sayılı Cezai Yaptırımların Kaldırılması (Yerli İşçiler) Sözleşmeleri ile güncelliğini kaybetmiş olan 7 sayılı Balıkçılıkta Çalışma Süreleri, 61 sayılı İstihdam için Göç ve 62 sayılı İstihdam için Göç (Devletlerarasında İşbirliği) Tavsiye Kararları)
- VIII. Özel Üçlü Komite Tarafından Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'nin (MLC, 2006) Kod Bölümündeki Değişikliklerin Kabulü.

Sözleşme Raporları

Ülkemizin onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin ulusal raporlar, Uzmanlar Komitesi'nin gözlem ve doğrudan taleplerinin tercümelerinin yapılmasını takiben Bakanlık birimleri, Bakanlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlar ile işçi, işveren ve meslek örgütlerine gönderildikten sonra derlenen bilgi ve belgeler değerlendirilmek suretiyle, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde hazırlanarak ILO'ya gönderilmektedir. Ayrıca, bu raporların birer örnekleri de ILO Ana Sözleşmesi uyarınca işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarına gönderilmektedir.

2018 Yılında Uygulama Raporları Gönderilen ILO Sözleşmeleri:

Sözleşme No	Sözleşme Adı
55	Gemi Adamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme
68	Gemilerde Mürettebat İçin İaşe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme
69	Gemi Aşçılarının Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme
73	Gemi Adamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin Sözleşme
87	Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşme
92	Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme (1949 yılında Revize)
98	Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkına Dair Sözleşme
108	Gemi Adamlarının Ulusal Kimlik Kartlarına İlişkin Sözleşme
122	İstihdam Politikası Sözleşmesi
133	Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)
134	İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi Adamları) İlişkin Sözleşme
142	İnsan Kaynaklarının Değerlendirilmesinde Mesleki Eğitim ve Yönlendirmenin Yeri Hakkında Sözleşme
146	Gemi Adamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme
164	Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme
166	Gemi Adamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme (Revize)

ILO Yönetim Kurulu Toplantıları

ILO Yönetim Kurulu 332. Oturumu

2017 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 106. Uluslararası Çalışma Konferansı'nda ülkemizin yedek üyeliğine seçildiği ILO Yönetim Kurulu'nun 332. oturumu 8-22 Mart 2018 tarihleri arasında Cenevre'de gerçekleştirilmiştir.

ILO Yönetim Kurulu 333. Oturumu

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Yönetim Kurulu'nun 333. oturumu 9 Haziran 2018 tarihinde Cenevre'de gerçekleştirilmiştir. 2018-2019 dönemi için Peru'nun BM Nezdindeki Daimi Temsilcisi, Büyükelçi Claudio Julio de la Puente Ribeyro, Yönetim Kurulu başkanlığına, işveren grubunu temsilen Mthunzi Mdwaba (Güney Afrika) ve işçi grubunu temsilen ise Catelene Passchier (Hollanda) başkan yardımcılıklarına seçilmişlerdir.

ILO Yönetim Kurulu 334. Oturumu

ILO Yönetim Kurulu'nun 334. oturumu 25 Ekim-8 Kasım 2018 tarihleri arasında Cenevre'de gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu toplantılara ülkemizi temsilen BM Cenevre Ofisi Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğince aktif katılım sağlanmıştır.

19. AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi'nin Kuruluşu, Amacı ve Avrupa Konseyi'ne Üye Ülkeler

Avrupa Konseyi'nin (AK) oluşturulması fikri, 2. Dünya Savaşı'ndan maddi ve manevi büyük kayıplarla çıkan Avrupa'da, bir daha aynı trajedinin yaşanmasını engellemek amacıyla ortaya atılmış, Avrupa'da gerginliğin ve çatışmanın yerini güven ve işbirliğinin alması hedeflenmiştir.

5 Mayıs 1949 tarihinde 10 ülke (Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç) Avrupa Konseyi'ni kuran Londra Antlaşması'nı imzalamışlardır. AK'nin belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ise 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Merkezi Strazburg'da bulunan AK'ne üye 47 ülke bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin amaçları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve çoğulcu demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek, ırkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, uyuşturucu madde, çevre sorunlarına çözüm aramak ve Avrupa kültürel benliğinin oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunmak olarak özetlenebilir. AK, savunma konuları dışında toplumun karşılaştığı tüm temel sorunlar ile ilgilenmektedir. Çalışma alanları arasında insan hakları, sosyal haklar, hukuk alanında işbirliği, medya, eğitim, kültür, spor, gençlik, sağlık, yerel yönetimler, bölgesel planlama, çevre, aile ve sosyal güvenlik de bulunmaktadır.

AK'nin yukarıda belirtilen alanlardaki çalışmaları, genellikle sözleşme ya da protokol hazırlanması ile gerçekleşmektedir. 2018 yılı sonu itibarıyla AK tarafından hazırlanmış olan toplam 225 Sözleşme/Protokol bulunmaktadır. Türkiye söz konusu sözleşmelerin 31 tanesini imzalamış, 121 tanesini onaylamıştır. AK Sözleşme ve Protokolleri, üye ülkelerin mevzuatlarının uyumlaştırılmasını, bu suretle Avrupa düzeyinde ortak normlar ve ortak bir hukuk düzeni oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Avrupa Konseyi'nin Yapısı ve Organları

Avrupa Konseyi'nin temel organları, karar organı olan Bakanlar Komitesi, danışma organı olan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, yerel yönetimlerin geliştirilmesini amaçlayan Yerel ve

Bölgesel Yönetimler Kongresi ve uluslararası yargı organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir.

Bakanlar Komitesi: Bakanlar Komitesi, 47 üye ülkenin Dışişleri Bakanlarından veya Strazburg'daki Daimi Temsilcilerinden oluşur. Bakanlar düzeyinde yılda bir kez toplanmakta, Daimi Temsilciler ise her hafta bir araya gelmektedir. Komite'de, bütçe, yeni üye alımı ve teşkilatın politika ve faaliyetlerinin ana hatları karara bağlanmaktadır. Kararlar, üye devletlere tavsiyeler ve onaylayan devletler için bağlayıcı nitelik taşıyan sözleşmeler veya anlaşmalar şeklinde olmaktadır.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM): Konseyin tartışma forumunu ve itici gücünü oluşturmaktadır. AKPM, üye ülkelerin parlamentolarından ve parlamentolarındaki güç dengesini yansıtacak şekilde seçilen 324 asil, 324 yedek üyeden oluşmaktadır. Her üye devlete ayrılan parlamenter sayısı, söz konusu ülkenin nüfusuyla orantılı olup, ülkemizden de 18 asil, 18 yedek üye AKPM çalışmalarına katılmaktadır.

AKPM'de, "Avrupa Halk Partileri Grubu (EPP/CD)", "Sosyalistler, Demokratlar ve Yeşiller Grubu (SOC)", "Avrupa Muhafazakârlar Grubu ve Demokratik İttifak (EC/DA)", "Avrupa için Liberal ve Demokratlar İttifakı (ALDE)" ve "Avrupa Birleşik Sol Grubu (UEL)" olmak üzere beş siyasi grup mevcuttur. AKPM'de hiçbir partiye üye olmayan üyeler, ayrıca AKPM'nin çeşitli konularda oluşturulmuş komisyonları da bulunmaktadır.

AKPM Genel Kurulu yılda dört kez Ocak, Nisan, Haziran ve Ekim aylarında birer hafta süreyle toplanmaktadır. AKPM'nin çeşitli komisyonlarında oluşturulan raporlar Genel Kurul'a sunulmaktadır. Raporların işlem bölümleri, bir başka deyişle karar, Bakanlar Komitesine yönelik tavsiye kararları ya da yönergeler tartışılarak oylanmaktadır.

Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi: Kongre, Avrupa Konseyi prensiplerinin yerel yönetimler düzeyinde de geliştirilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlerin güçlendirilmesi, bu yapılanmaların hukuki ve idari açıdan incelenmesi ve aralarındaki sınır ötesi işbirliğinin artırılması amacıyla oluşturulmuştur. Bölgesel Meclis ve Yerel Meclis olmak üzere iki alt organı bulunmaktadır.

Sekretarya: Konsey'in yukarıda sayılan diğer organlara hizmet veren bir Sekretaryası vardır. Başkanlığını beş yıllık bir süre için Parlamenterler Meclisi tarafından seçilen Genel Sekreter yürütmektedir. Genel Sekreter Thorbjorn JAGLAND, 2014 yılında ikinci kez seçilmiştir, 2019 yılında genel sekreterlik için seçim gerçekleştirilecektir. Sekretaryada her üye ülkeden memur bulunmakta olup, her üye ülkenin bulunduracağı memur sayısı Konsey bütçesine yaptığı katkıya paralel olarak belirlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM): Avrupa Konseyi'ne bağlı olarak 1959 yılında kurulmuş uluslararası bir mahkemedir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokolleriyle güvence altına alınmış olan temel hakların çiğnenmesi durumunda bireylerin, birey gruplarının, tüzel kişiliklerin ve diğer devletlerin, belirli kurallar dâhilinde başvurabileceği bir yargı merciidir. Fransa'nın Strazburg şehrinde bulunmaktadır.

AVRUPA KONSEYİ İLE İLİŞKİLER

Avrupa Konseyi, ülkemizin 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yla kurduğu ilk kurumsal bağı temsil etmektedir. Türkiye Avrupa Konseyi'ne, kuruluşundan üç ay sonra, Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş, 13 Nisan 1950 tarihinde üye olmuştur ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Avrupa Konseyi çalışmaları çerçevesinde ülkemiz açısından önem taşıyan sözleşme ve faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)

AİHS, Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanmış, 4 Kasım 1950 tarihinde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 15 ülke tarafından imzalanmış ve 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, temel insan hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye, 1953'te yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) denetim sürecine ilişkin bireysel başvuru hakkını 1987'de ve AİHM'nin zorunlu yargı yetkisini 1990'da kabul etmiştir.

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Sözleşmesinin ihlaline ilişkin olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2018 yılı içerisinde toplam 320 davayı karara bağlamıştır. Karara bağlanan bu davalardan 146 tanesi Türkiye ile ilgili davalardır.

Avrupa Sosyal Şartı ve Revize Sosyal Şart

Avrupa Sosyal Şartı (ASS), özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan temel bir insan hakları sözleşmesidir.

Avrupa Sosyal Şartı 18 Ekim 1961 tarihinde imzaya açılmış ve 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz tarafından 18 Ekim 1961 tarihinde imzalanan, 24 Kasım 1989 tarihinde onaylanan Şart, 24 Aralık 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi'nin insan hakları alanında kabul ettiği en önemli iki temel belgeden birini oluşturmaktadır. Birincisi 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi olup, medeni ve siyasi hakları düzenlemektedir. İkincisini oluşturan Avrupa Sosyal Şartı ise çalışma, sosyal güvenlik, sosyal refah, sağlık ve bunlarla ilgili diğer alanlarındaki temel insan haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

5 Kasım 1990 tarihinde Roma'da düzenlenen İnsan Hakları Bakanlar Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda, bir yandan kişisel, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak insan haklarının bütünlüğünü korumak, diğer yandan, Avrupa Sosyal Şartına yeni bir güç kazandırmak üzere, Şartın kabulünden sonra meydana gelen sosyal değişiklikler de alınarak, Şart güncellenmiş, 1988 tarihli Katma Protokolde yer alan haklar ile bir takım yeni hakları ihtiva eden yeni bir Sosyal Şart hazırlanmıştır. 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın yerine geçen Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı tek bir metin halinde 1961 tarihli Şart ile garanti altına alınan haklarla birlikte, 1988 tarihli Ek Protokol'ün içerdiği 4 hakkı (20 – 23. maddeler) ve bunlara ilaveten 8 yeni hakkı (24 – 31. maddeler) ihtiva etmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı 31 madde ve 98 fıkradan oluşmaktadır. Şartın 31 maddesinden 9'u temel (çekirdek) maddelerdir (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 ve 20). Gözden

Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 1961 tarihli Sosyal Şart'a göre iki yeni temel madde daha içermektedir (7. ve 20. maddeler).

Ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanan ve 27 Haziran 2007 tarihinde onaylanan Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz açısından 1 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ancak anılan Revize Şart'ın;

- 2. maddesinin (Adil Çalışma Koşulları Hakkı), "en az dört haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı" öngören 3. fıkrası,
- 4. maddesinin (Adil Bir Ücret Hakkı), "Çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı" öngören 1. fıkrası,
- İşçi/memur ayırımı yapmaksızın tüm çalışanlar ile işverenlerin ulusal ve uluslararası örgütler kurma ve bu örgütlere üye olma özgürlüğünü öngören 5. maddesi (Örgütlenme Hakkı),
- Tüm çalışanlar ile işverenlerin toplu pazarlık hakkını düzenleyen 6. maddesi (Toplu Pazarlık Hakkı)

ülkemizin kalkınmışlık düzeyi, sosyo-ekonomik şartları ve mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak onaylanmamıştır.

Avrupa Sosyal Şartı'nın öngördüğü denetim sistemi çerçevesinde Bakanlığımızca Şart'ın onayladığımız madde ve fıkralarının ülkemizde uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanmakta ve hazırlanan ulusal raporlar Avrupa Konseyi'ne sunulmaktadır. Avrupa Sosyal Şartı 31 maddeden oluşmaktadır ve maddeler 4 gruba ayrılmıştır. 2014 yılından bu yana, her yıl bir tematik gruba ilişkin rapor verilmekte ve ara dönemde, ek bilgi talep edilen maddeler hakkında ek rapor hazırlanmaktadır. 5 yılda bir, kabul edilmemiş olan maddeler hakkında bir gözden geçirme toplantısı düzenlenmekte ya da rapor hazırlanmaktadır.

Ülkemiz, 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nı temel ve temel olmayan maddelerinin uygulanmasına ilişkin olarak onaylamış bulunduğu 1989 yılından 2008 yılına kadar Avrupa Konseyi'ne 14 Ulusal Rapor sunmuştur. Revize Şart'ın uygulanmasına ilişkin olarak 2008 tarihinden 2018 yılı sonuna kadar 10 Ulusal Rapor sunulmuştur.

Ülkemiz 2018 yılında "Çocuklar, Aileler ve Göçmenler" başlıklı tematik grup kapsamında Şart'ın aşağıda belirtilen maddeleri ile ilgili rapor hazırlayıp sunmuştur:

Madde 7- Çocukların ve gençlerin korunma hakkı

Madde 8- Çalışan kadınların annelik durumunda korunma hakkı

Madde 16- Ailenin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı

Madde 17- Çocukların ve gençlerin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı

Madde 19- Çalışan göçmenlerin ve ailelerinin korunma ve yardım hakkı

Madde 27- Ailevi sorumlulukları olan çalışanların fırsat eşitliği ve eşit muamele görme hakkı

Madde 31- Konut hakkı

Avrupa Sosyal Şartı üye ülkelerinin temsilcilerinden oluşan Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Komitesi'nin (ASHK) 135. ve 136. 137. ve 138. toplantıları 23-27 Nisan 2018 ve 24-28 Eylül 2018 tarihlerinde yapılmıştır.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu

1964 tarihli "Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu", tüm Avrupa Konseyi üyesi devletlerde sosyal güvenlik sistemlerinin en iyi seviyeye getirilmesini hedefleyen ve tıbbi yardım, hastalık yardımları, işsizlik yardımları, yaşlılık yardımları, analık yardımları gibi alanlarda sosyal güvenlik kapsamı konusunda normlar ve üye devletlerin temin etmesi gereken asgari koruma düzeylerini tayin eden bir sözleşmedir.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu, ülkemiz tarafından 13 Mayıs 1964 tarihinde imzalanmış, 21 Eylül 1978 tarih ve 2170 sayılı Kanunla Kodun Aile Yardımlarına ilişkin VII. ve İşsizlik Yardımlarına ilişkin IV. bölümleri dışında kalan bölümlerinin onaylanması uygun bulunmuş, sözleşme 8 Mart 1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun 76. maddesi uyarınca her yıl ulusal özet rapor hazırlanmakta, beş yılda bir ayrıntılı rapor sunulmaktadır. Ayrıca, ülkelerin taraf olmadıkları

maddelere ilişkin iki yılda bir ulusal mevzuat ve uygulamalar hakkında rapor hazırlanmaktadır. 37. Ülke Raporumuz 2018 yılında Avrupa Konseyi'ne gönderilmiştir.

Sosyal Uyum Platformu

Sosyal Uyum Platformu (PECS), Avrupa Sosyal Uyum, İnsan Onuru ve Eşitlik Komitesi'nin (CDDECS) yerine kurulmuş, 2016 yılında çalışmalarına başlamıştır. Amaçları, sosyal haklara eşit erişimin desteklenmesi, Konsey'in tüm çalışmalarında sosyal uyum perspektifinin gözetilmesi, sosyal uyum konusundaki gelişmelerin, eğilimlerin ve sorunların tespit edilerek incelenmesidir.

Sosyal Uyum Platformu'nun 3. Toplantısı 3-4 Mayıs 2018 tarihlerinde Strazburg'da gerçekleştirilmiş ve söz konusu toplantılara Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmıştır. Toplantıda, özellikle düzensiz göçmenlerin Avrupa Konseyine üye ülkelerdeki sosyal uyumu nasıl etkilediği ve bu uyumun nasıl sağlanacağı hususu ile sanayiden dijitalleşmeye doğru giden istihdam ilişkilerinde yapay zekâ olmak üzere teknolojik gelişmelerin işgücünü nasıl etkileyeceği ele alınmıştır.

Bakanlığımız – Avrupa Konseyi İlişkileri

Genel olarak, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun uygulanmasına dair dönemsel raporlar hazırlanmakta, sunulan raporlarının sözlü savunmaları yapılmakta, Avrupa Konseyi sözleşmelerinin Bakanlığımız görev ve ilgi alanı itibarıyla onaylanabilirlikleri incelenerek uygun görülenlerin onay sürecine katkıda bulunmaktadır. Avrupa Konseyi'nin Bakanlığımız ilgi alanına giren Komitelerinin çalışmalarına katkı verilmekte, ülkemizi temsilen Komitelere katılım sağlanmaktadır.

20. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), demokratik yapılara ve piyasa ekonomisine sahip 36 ülkenin küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve yönetim sorunlarını çözmek ve bu sürecin fırsatlarından faydalanmak üzere müştereken çalıştıkları bir forumdur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yı yeniden imar etmek amacıyla yapılan yardımların eşgüdümünü sağlamak amacıyla 1948 yılında oluşturulan Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (OEEC) görevini tamamlaması ertesinde, 14 Aralık 1960 tarihinde Paris'te imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. Anlaşma 30 Eylül 1961 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

OECD'nin amacı ülke hükümetlerine mali istikrarı korumada destek olmak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, istihdam artışını ve yüksek yaşam standartlarını sağlamada yardım etmek, böylece dünya ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlamaktır.

OECD ekonomik gelişme ve refahın sağlanması amacıyla savunma alanı haricinde kamu politikalarının hemen her alanında teknik çalışmalar yürütmektedir. Makroekonomik politikalar başta olmak üzere ticaret, tarım, vergi, finans, rekabet, eğitim, sağlık, çevre, sanayi, teknoloji, yeşil büyüme, sürdürülebilir kalkınma, istihdam, sosyal güvenlik ve uluslararası göç gibi hükümetlerin politika oluşturdukları çok geniş bir sahada faaliyet göstermektedir.

Teşkilatın temel hedefi, bahse konu alanlarda üyelerini en güncel veri ve analizler ışığında en iyi politika seçenekleriyle donatmak, bu kapsamda küresel sorunlar için de gerekli çözümleri üretmektir.

OECD'ye 2018 yılı sonu itibarıyla 36 ülke üyedir. Türkiye, OECD'nin 20 kurucu üyesinden biri olup, diğer kurucu ülkeler ABD, Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya İzlanda, Kanada, Lüksemburg, Norveç, Portekiz ve Yunanistan'dır. OECD'ye sonradan katılan ülkeler ise Japonya (1964), Finlandiya (1969), Avustralya (1971), Yeni Zelanda (1973), Meksika (1994), Çek Cumhuriyeti (1995), Macaristan (1996), Polonya (1996), Kore Cumhuriyeti (1996), Slovakya (2000) Şili, Slovenya, İsrail Estonya (2010), Letonya (2016) ve Litvanya (2018)'dir.

OECD analitik deneyimini ve birikmiş tecrübesini son yıllarda 100'ün üzerinde ülkeye taşımaktadır. Brezilya, Çin, Hindistan, Endonezya ve Güney Afrika OECD'nin kilit ortakları

olup bu ülkeler OECD'nin günlük çalışmalarına ve OECD Komitelerindeki politika tartışmalarına katılmakta, OECD araştırmalarına ve istatistiksel veritabanlarına dâhil edilmektedir. OECD ülkeleri ve kilit ortaklar dünya ticaretinin ve yatırımının % 80'ini temsil etmektedir. Öte yandan, OECD G20 platformuna yaptığı çalışmalarla da katkı vermektedir.

OECD'nin Yapısı ve Organları

OECD'nin başlıca organları Konsey, Komiteler ve Sekretarya'dır.

Konsey: Yönetim ve karar organıdır. Konsey her üye ülkeden birer temsilci ile Avrupa Komisyonu temsilcisinden oluşmaktadır. Düzenli olarak Daimi Temsilciler düzeyinde toplanır. Genel Sekreter Konseyin başkanıdır. Konsey, Genel Sekreterliğin tavsiyelerini karara bağlamaktadır. Konsey yılda bir kez önemli konuları tartışmak için ve OECD çalışmalarının önceliklerini belirlemek üzere Bakanlar düzeyinde toplanmaktadır. Konsey'de kararlar oybirliği ile alınmaktadır.

Komiteler: 36 ülkenin temsilcileri, fikir alışverişinde bulunmak ve ekonomi, ticaret, bilim, istihdam, eğitim ve mali piyasalar gibi önemli politika alanlarındaki gelişmeleri incelemek için uzmanlaşmış komitelerde bir araya gelmektedir. Halen Örgüt bünyesinde 300'den fazla komite, çalışma grubu ve uzmanlar grubu bulunmaktadır. Üye ülkelerin yanı sıra davet edildikleri veya talepkâr oldukları takdirde üye olmayan ülkeler ve uluslararası örgütler de gözlemci veya katılımcı statüsüyle toplantılarda yer alabilmektedir. Yıllık 40.000 kadar ülke temsilcisi toplantılara katılım sağlamaktadır.

Sekretarya: Yaklaşık 3.300 OECD görevlisi Paris'te komitelerin faaliyetlerine destek olmak için çalışmaktadır. Direktörlüklerde görevli ekonomist, hukukçu, bilim adamı, politika analisti, sosyolog, istatistikçi, iletişim uzmanı ve farklı meslekten uzmanlar, araştırma ve incelemeleri gerçekleştirmektedir. Sekretaryanın başkanlığını Genel Sekreter deruhte etmekte ve kendisine iki Genel Sekreter Yardımcısı destek vermektedir. Genel Sekreter ulusal temsilcilerle Sekretarya arasındaki temel bağı sağlayan Konseye de başkanlık etmektedir. Halen görevde olan Genel Sekreter, Angel GURRIA'dır.

OECD ile İlişkiler

Ülkemiz, OECD'nin kurucu 20 üyesinden biri olarak OECD çalışmalarına aktif şekilde katılmakta ve katkı sağlamaktadır. Daimî Temsilciliğimiz 1961 yılından önce OEEC nezdinde, 1961'den itibaren de OECD nezdinde faaliyet göstermektedir. Daimî Temsilciliğimiz bünyesinde Dışişleri Bakanlığı dışında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kadroları bulunmaktadır.

Bakanlığımız – OECD İlişkileri

Bakanlığımız OECD bünyesinde görev yapan ihtisas komitelerinden “İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler Komitesi (ELSA)”nin ulusal düzeyde eşgüdümünden sorumludur. Komite, işgücü piyasası politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi, sosyal ve sağlık politikalarında yeni yönelimlerin belirlenmesi ve uluslararası göçün iş piyasasına etkileri gibi sosyal politikalardan sorumlu olup, bu alanda çalışmalar yapmaktadır. Komiteye bağlı olarak görev yapan üç çalışma grubu ve bir program bulunmaktadır. Bunlar; Göç Çalışma Grubu, İstihdam Çalışma Grubu ve Sosyal Politika Çalışma Grubu'dur. ELSA Komitesi bünyesinde gerçekleştirilen toplantılara Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından katılım sağlanmakta olup, gerekli raporlamaların yapılması, soru ve anket formlarının doldurulması Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ayrıca KOSGEB'in ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi Görev Gücü (LEED)”, MEB'in sorumluluğunda olan “Eğitim Politikaları Komitesi”nde ilgili kurumlar arasında yer almaktadır.

2018 Yılında Katılım Sağlanan OECD Toplantıları

ELSA Komitesi'nin 132. Toplantısı 21-22 Mart 2018 tarihlerinde Paris/Fransa'da düzenlenmiştir. Toplantıda OECD İş Stratejisi sunulmuş, 2018 Bakanlar Konseyi Toplantısı'nda (MCM) İş Stratejisi'nin kabul edilmesinin öngörüldüğü ve Strateji'nin uygulanmasına yönelik MCM kararı (mandate) oluşturulmasının gündemde olduğu, ayrıca, Strateji'nin uygulanmasının izlenmesi ve deneyimlerin paylaşılmasının Ekonomi ve Kalkınmayı İnceleme Komitesinin (EDRC) incelemeleri vasıtasıyla yapılmasının düşünüldüğü

ifade edilmiştir. Toplantıda ayrıca kapsayıcı büyüme hakkında 2018 Bakanlar Konseyi'ne sunulacak rapor hakkında bilgilendirme yapılmıştır.

OECD Sosyal Politika Bakanlar Toplantısı 15 Mayıs 2018 tarihlerinde Kanada'nın Montreal şehrinde gerçekleştirilmiştir. Toplantının ana oturumlarında yeni çalışma dünyası bağlamında sosyal politika sorunları ile çeşitliliğin ve sosyal içermenin teşvik edilmesine yönelik politikalar ve deneyimler paylaşılmıştır. Toplantı sonucunda OECD Bakanlar Siyaset Belgesi (Ministerial Policy Statement) kabul edilmiştir.

ELSA Komitesi'nin 133. Toplantısı 17-18 Ekim 2018 tarihlerinde Paris/Fransa'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıda OECD'nin 2017-2018 yıllarında yürüttüğü "Kırılgan Göçmenlerin Entegrasyonu Yatay Projesi"nin taslak sonuç raporu ele alınmış, Yeni Beceriler Stratejisi sunulmuş, Letonya'nın OECD'ye katılım sonrası raporu görüşülmüş ve 2020 yılı içerisinde göç konusunda bakanlar toplantısı yapılması öngörülmüştür.

21. G20 PLATFORMU

Küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışverişi ortamı olan G20 (20'ler Grubu), 25 Eylül 1999 tarihinde gerçekleştirilen -o zamanki adıyla- G8 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının Washington Toplantısı'nda resmen ilan edilmiştir.

Dünya ekonomisinin %85'ini, uluslararası ticaretin %75'ini, dünya nüfusunun 2/3'ünü ve küresel yatırımların %80'ini temsil etmekte olan G20, farklı kıtalardan gelişmiş ve yükselen ekonomileri aynı platformda bir araya getiren, kapsayıcı yapısıyla uluslararası ekonomik düzlemde profili giderek yükselen bir oluşum olarak karşımıza çıkmaktadır. G20'ye üye ülkeler ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'dir. Avrupa Birliği de bu forumun üyesidir. Dönem başkanı olan ülke tercih ettiği farklı ülkeleri de toplantılara davet edebilmektedir. 2018 yılında İspanya, Singapur, Şili, Hollanda ve Jamaika davetli olarak toplantılara katılım sağlamışlardır.

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. İlk kanal ülkelerin ilgili Bakanları, Müsteşarları ve Merkez Bankası Başkan/Başkan Yardımcılarının oluşturduğu "Finans Kanalı"dır. İkinci kanal ise, üye ülkelerin genellikle Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin oluşturduğu "Şerpa Kanalı"dır. 2017 yılı itibariyle ülkemizde Şerpa Kanalı kapsamındaki faaliyetler Hazine ve Maliye Bakanlığının uhdesinde yürütülmektedir. Almanya Dönem Başkanlığı ile birlikte Türkiye Şerpa Kanalı koordinasyonu Hazine ve Maliye Bakanlığına devredilmiştir. Ayrıca tartışılan gündem maddelerine bağlı olarak gerek "Finans" gerekse "Şerpa" kanallarında teknik düzeyde çalışma grupları da kurulmuştur.

Daimi bir sekreteryası bulunmayan G20'nin yönetiminde bir önceki, mevcut ve müteakip dönem başkanı ülkeden oluşan üçlü yapı (troyka) önemli bir role sahiptir.

2018 yılında troykada bir önceki dönem başkanı olan Almanya, 2019 yılında başkanlığı üstlenecek olan Japonya ve mevcut dönem başkanı olarak Arjantin yer almıştır. 1 Aralık 2017 itibarıyla G20 Dönem Başkanlığını Almanya'dan devralan Arjantin faaliyetlerini 1 Aralık 2018 tarihine kadar sürdürmüştü ve bu tarihten sonra Başkanlığı Japonya'ya devretmiştir.

G-20'nin dışı açılma çabalarının bir parçası olarak, 2010 yılından bu yana üye ülkelerin özel sektör temsilcileri (B20), 2013 yılından bu yana işçi temsilcileri (L20), düşünce kuruluşları (T20), sivil toplum kuruluşları (C20), gençlik kuruluşları (Y20), 2015 yılından bu yana kadın kuruluşları (W20) ve Almanya Dönem Başkanlığı tarafından oluşturulan bilim kuruluşları (S20) G-20 bünyesindeki pek çok toplantıya katılım sağlamışlardır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantıları ve İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)

Küresel ekonomik krizin istihdama etkilerinin kalıcı hale gelmesi ve istihdamın ekonomiye olumlu katkıları nedeniyle 2009 yılında ABD'de düzenlenen Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde Çalışma ve İstihdam Bakanları'nın da düzenli olarak bir araya gelmesi ve çalışmalarını Liderlere sunması kararı alınmıştır.

İlk defa ABD'nin ev sahipliğinde 2010 yılında Washington'da bir araya gelen G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları, daha sonra 2011'de Paris'te, 2012'de Guadalajara'da, 2013'te Moskova'da, 2014'te Melburn'de, 2015'de Ankara'da, 2016'da Pekin'de ve 2017 Bad Neuenahr'da ve 2018'de Mendoza'da toplanmıştır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları toplantılarında görüşülecek konuları teknik düzeyde çalışan ve tartışan İstihdam Görev Gücü'nün kurulması, 2011 yılında Paris'te düzenlenen Çalışma ve İstihdam Bakanları toplantısında tavsiye edilmiş, liderlerin de Cannes Zirvesi'nde uygun bulmasıyla Görev Gücü çalışmalarına başlamıştır. 2014 yılında Avustralya Dönem Başkanlığı sırasında İstihdam Görev Gücünün yapısal bir dönüşümle daha da kurumsallaşarak, İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)'na dönüştürülmesi kararı alınmıştır. İÇG 2015 yılında kurularak görev tanımı hazırlanmış ve Bakanlığımız koordinasyonunda faaliyetlerini yürütmeye başlamıştır.

G20 İstihdam Çalışma Grubu 2018 Öncelikleri

2018 yılında Dönem Başkanlığını yürüten Arjantin, istihdam önceliğini “İşin Geleceği” olarak belirlemiştir. 6-7 Eylül 2018 tarihlerinde Mendoza şehrinde gerçekleştirilen Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı sonunda kabul edilen Bakanlar Bildirgesinin ana başlığı ise “Kapsayıcı, Adil ve Sürdürülebilir Bir Çalışma Hayatının Geleceği İçin Fırsatları Teşvik Etmek” olmuştur. “Çalışanlara gerekli becerilerin kazandırılması ve hayat boyu eğitimin

artırılması; İşgücünün kayıt altına alınması ve iyi koşullarda çalışma imkânlarının artırılması; Sosyal korumanın yeni işgücü piyasası dinamiklerine duyarlı ve sürdürülebilir hale getirilmesi” konuları ise 2018 Mendoza Bildirgesinin alt başlıklarını oluşturmuştur.

Arjantin Dönem Başkanlığı altında Genel Müdürlüğümüzce katkı sağlanan G20 toplantıları aşağıdaki takvime göre gerçekleştirilmiştir.

20-22 Şubat 2018: Birinci İÇG Toplantısı / Arjantin

11-13 Haziran 2018: İkinci İÇG Toplantısı / İsviçre

3-5 Eylül 2018: Üçüncü İstihdam Çalışma Grubu Toplantısı / Arjantin

6-7 Eylül 2018: İstihdam ve Çalışma Bakanları Toplantısı / Arjantin

İstihdam Çalışma Grubu faaliyetleri çerçevesinde ayrıca 10-12 Nisan 2018 tarihlerinde Arjantin’de, G20 Eğitim Çalışma Grubu ile G20 Dijital Görev Gücü ile ortaklaşa düzenlenen “İşin Geleceği ve Beceriler” Çalıştayına katılım sağlanmıştır.

İlk kez Arjantin Dönem Başkanlığı tarafından oluşturulan Eğitim Çalışma Grubu ile de 2018 yılında ortak toplantılar gerçekleştirilmiştir. Ortak çalışma grubu toplantıları sonucunda hazırlanan “Kapsayıcı İşin Geleceği için Becerilerin Geliştirilmesi” ve “Hükümet-Çok Paydaşlı Yaklaşım ile Beceri Yönetişiminin Geliştirilmesi” temalarını içeren Ortak Bildirge 6 Eylül 2018 tarihinde G20 Eğitim ve Çalışma ve İstihdam Bakanları tarafından kabul edilmiştir.

Öte yandan ABD ile eş-başkanlığını yürütmekte olduğumuz G20 İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları Ağı çalışmaları kapsamında 3’üncü Uzmanlar Danışma Toplantısı 5 Mayıs 2018’de İstanbul’da, 4’üncü Toplantısı ise 16 Ekim 2018 tarihinde Çin’de gerçekleştirilmiştir. Toplantılar neticesinde söz konusu Ağ’ın 3 yıllık çalışma takvimi hazırlanmış olup, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüz ile koordinasyon içinde 2019-2021 yılları için ülkemizin üstlendiği faaliyetlere katkı sağlanacaktır.

Ayrıca 2016 yılında Çin Dönem Başkanlığı tarafından kurulan “G20 Ekonomilerinde Girişimciliğin Araştırılması Merkezi” faaliyetleri kapsamında G20 Girişimcilik Eylem Planı’nın hayata geçirilmesinde iyi uygulamaların ve deneyimlerin üyeler arasında paylaşımını ve her üyenin G20 bağlamındaki ilerlemesini gözden geçirmesini sağlamak amacıyla Merkez tarafından bir araştırma başlatılmış ve araştırma kapsamında ülkemizdeki girişimcilik

kavramının gelişiminin ve somut çıktılarının ortaya konulabilmesini teminen bir rapor hazırlanarak Merkez'e iletilmiştir.

Bunun yanında G20 İstihdam Planı Ülke Öz Değerlendirme Raporu ile 2014'teki G20 Liderler Deklarasyonu'nda, "kadın ve erkek iş gücüne katılım oranları arasındaki farkın 2025 yılına kadar %25 oranında azaltılması ve böylece tüm üye ülkelerde 100 milyondan fazla kadının işgücüne katılmasını öngören Brisbane taahhüdüne ilişkin İzleme Raporu hazırlanarak Arjantin Dönem Başkanlığı ile paylaşılmıştır. 6 Kasım 2018 tarihinde Cenevre'de gayri resmi bir İstihdam Çalışma Grubu toplantısı yapılmış ve G20 Dönem Başkanlığını Aralık ayında devralacak olan Japonya istihdam önceliklerini açıklamıştır. 2019 yılı G20 istihdam kanalı öncelikleri, "Demografik değişim; Cinsiyet eşitliği ve Yeni çalışma biçimleri" şeklinde belirlenmiştir.

22. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI

İslam İşbirliği Teşkilatı'na ilişkin Genel Bilgiler

Kuruluş Tarihi: 25 Eylül 1969

Merkezi: Cidde / Suudi Arabistan

Resmi Diller: Arapça, İngilizce, Fransızca

Genel Sekreteri: Dr. Yousef bin Ahmad Al-Othaimeen (S. Arabistan / 17.11.2016'dan beri)

İİT Nezdinde T.C Daimi Temsilcimiz: Salih Mutlu Şen (24 Temmuz 2015'ten beri)

Üye Ülkeler: 57 üyesi bulunmaktadır.

Afganistan, Arnavutluk, Azerbaycan, Bahreyn, Bangladeş, Benin, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Brunei, Burkina-Faso, Cezayir, Cibuti, Çad, Endonezya, Fas, Fildişi Sahili, Filistin, Gabon, Gambiya, Gine, Gine Bissau, Guyana, Irak, İran, Kamerun, Katar, Kazakistan, Kırgızistan, Komorlar, Kuveyt, Libya, Lübnan, Maldivler, Malezya, Mali, Mısır, Moritanya, Mozambik, Nijer, Nijerya, Özbekistan, Pakistan, Senegal, Sierra Leone, Somali, Sudan, Surinam, Suudi Arabistan, Tacikistan, Togo, Tunus, Türkiye, Türkmenistan, Uganda, Umman, Ürdün, Yemen, Suriye (Üyeliği 14-15 Ağustos tarihlerinde düzenlenen 4. Olağanüstü İİT Zirvesi'nde askıya alınmıştır).

Türkiye'nin Üyelik Durumu

Ülkemiz kuruluşundan bu yana üyedir.

Gözlemci Ülkeler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (Kıbrıs Türk Devleti adıyla), Bosna-Hersek, Orta Afrika Cumhuriyeti, Rusya, Tayland.

Örgütün Amaçları:

- İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletlerarasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek,
- Irk ayrımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek,

- Adalet üzerine kurulu uluslararası barış ve güvenliği desteklemek için gerekli tedbirleri almak,
- Kutsal yerlerin korunması için sarf edilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için sağlanan desteği koordine etmek, haklarını tekrar kazanması ve topraklarını kurtarması için Filistin halkına yardım etmek,
- Bütün Müslüman milletlerin onur, bağımsızlık ve ulusal haklarını korumak amacıyla verdikleri mücadeleyi desteklemektir.

Tarihçesi

İslam İşbirliği Teşkilatı ilk adı İslam Konferansı Örgütü olarak 21 Ağustos 1969 tarihinde İsrail'in işgali altında bulunan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'nın yakılmasının İslam dünyasında uyandırdığı tepki üzerine, 22–25 Eylül 1969 tarihlerinde Rabat'ta ilk kez düzenlenen İslam Zirve Konferansında alınan bir kararla kurulmuştur. Örgütün ismi 2011 Haziran ayında Astana'da düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) olarak değiştirilmiştir. 1970 Mart ayında Cidde'de gerçekleştirilen Birinci İslam Dışişleri Bakanları Konferansında Genel Sekreterliğin oluşturulmasına ve Sekreteryanın Kudüs'ün kurtarılmasına kadar Cidde'de faaliyet göstermesine karar verilmiş ve bir Genel Sekreter atanmıştır.

Teşkilatın İşleyişi ve Yapısı

İİT Zirve Toplantıları

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan Zirve toplantıları her üç yılda bir, Devlet ve Hükümet Başkanları seviyesinde düzenlenmektedir. İhtiyaç duyulduğunda, olağanüstü zirve toplantısı da yapılabilmektedir. Üye ülkeler zirve toplantılarına coğrafi gruplar (Arap, Asya ve Afrika) esasında dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu kural diğer İİT toplantıları için de geçerlidir. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli üye ülkelerin ev sahipliğinde 13 Zirve, 6 Olağanüstü Zirve toplantısı düzenlenmiştir. Olağanüstü son zirve 13 Aralık 2017 tarihinde İstanbul'da, 13. Zirve toplantısı, 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde “Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul'da gerçekleştirilmiş ve ülkemiz İİT Zirve Dönem Başkanlığını üstlenmiştir.

Dışışleri Bakanları Konseyi (DBK)Toplantıları

Her yıl bir üye ÷lkede düzenlenmektedir. 1976 yılında 7. İslam Dışışleri Bakanları Konferansı (DBK), 1991 yılında 12. DBK ve 2004 yılında 31. DBK İstanbul'da gerçekleştirilmiş ve ÷lkemiz üç kez DBK Dönem Başkanlığı yapmıştır. 44. DBK toplantısı ise 2017 yılında Fildişi Sahili Cumhuriyeti'nin başkenti Abidjan'da düzenlenmiştir.

Genel Sekreterler

İİT Genel Sekreterliği'ni şu anda Suudi Arabistanlı Yousef bin Ahmad Al-Othaimen yürütmektedir. Bu görevi 1 Ocak 2005 tarihinden 2014 yılı başına kadar (iki dönem) Prof. Dr. Sayın Ekmeleddin İhsanoğlu yürütmüş olup İhsanoğlu bu görevi üstlenen ilk Türk vatandaşıdır. Suudi Arabistanlı eski Bakan Dr. İyad Medeni 12. Zirve Toplantısında yeni Genel Sekreter olarak tayin edilmiş, 2014 yılı başında görevi devralmıştır. 31 Ekim 2016 tarihinde Dr. İyad Medeni'nin görevinden istifa etmesinin ardından 17 Kasım 2016 tarihinde Mekke'de yapılan İİT Dışışleri Bakanlarının Olağanüstü Toplantısında İİT Genel Sekreterliğine Suudi Arabistan'ın adayı Yousef Ahmad Al-Othaimen oybirliğiyle seçilmiştir.

İİT Şartı

1972 yılında Rabat'ta yapılan üçüncü İslam Dışışleri Bakanları Konferansında kabul edilen İKÖ Şartının yerine 14 Mart 2008'de Dakar'da yapılan 11. İKÖ Zirvesi'nde kabul edilen yeni Şart Örgütün temel kurucu belgesidir. Şart, Örgütün amaçlarını, prensiplerini beyan eder, üyelik, gözlemcilik, organlar, uyuşmazlıkların barışçıl çözümü, bütçe ve maliye ve işleyiş kuralları belirler.

1972 tarihli eski Şartı değiştiren ve yerine geçen yeni Şart, Örgütün reformu yolunda en önemli dönüm noktası oluşturmuştur. Yeni Şart, Örgütün 1972 yılından bu yana geçen zamanda uluslararası alanda meydana gelen köklü değişiklikler sonucunda ortaya çıkan yeni ortamda İslam ÷lkeleri arasında çağdaş ihtiyaçlara uygun işbirliği ve faaliyetler için gerekli yasal zemini ve organları oluşturmaktadır.

İİT'de Reform ve 10 Yıllık Eylem Planı

2016-2025 yıllarını kapsayacak yeni 10 Yıllık Eylem Programına 13. İslam Zirvesi'nde son şekli verilmiştir. Program; siyasi irade, dayanışma ve ortak İslam hareketi, ılımlılık ve İslam'ın hoşgörü anlayışı, İslam hukuku, İslam Fıkıh Akademisi, terörizmle mücadele, İslamofobi ile mücadele, insan hakları ve iyi yönetim, Filistin ve işgal edilmiş Arap toprakları, çatışmaların önlenmesi ve çözümü, barışın tesisi, ekonomik işbirliği, İslam Kalkınma Bankasının desteklenmesi, doğal afetler karşısında sosyal dayanışma, Afrika'da yoksullukla mücadele, yükseköğretim, bilim ve teknoloji, İslam dünyasında kadın, genç ve çocuk hakları ve aile, üye ülkeler arasında kültürel değişim başlıkları altında detaylandırılan kapsamlı bir yol haritasıdır.

İİT Çalışma Bakanları Toplantıları

Her iki senede bir toplanan İİT'ye üye ülkelerin Çalışma Bakanları, Çalışma hayatına ve işgücü piyasalarına ilişkin işbirliği alanlarını genişletmek ve İİT içi işbirliğini derinleştirmek amacıyla toplanmaktadır. İİT I. Çalışma Bakanları Toplantısı Ülkemiz ev sahipliğinde İstanbul'da, 19.Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi esnasında, 10 Eylül 2011 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Toplantıya, İİT üyesi ülkenin 15 Çalışma Bakanı katılmış olup, Bakanlığımız toplantıya ev sahipliği yapmış ve II. Toplantının Azerbaycan'ın teklifi üzerine Bakü'de düzenleneceği kararlaştırılmıştır. İİT II. Çalışma Bakanları Toplantısı 23-26 Nisan 2013 tarihlerinde Bakü'de düzenlenmiştir. İİT III. Çalışma Bakanları Toplantısı ise 28-30 Ekim 2015 tarihleri arasında Endonezya'nın başkenti Jakarta'da gerçekleştirilmiştir. İİT IV. Çalışma Bakanları Toplantısı ise 21-22 Şubat 2018 tarihlerinde Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde gerçekleştirilmiştir. Bakanlık olarak toplantıya geniş ve etkin bir katılım sağlanmıştır.

Çalışma Bakanları Toplantısının Çıktıları

İİT tarafından Önerilen Model Taslak Anlaşma Metinleri:

"Tavsiye Niteliğinde İİT Mesleki Niteliklerin Karşılıklı Tanınması Anlaşması" ile "Tavsiye Niteliğinde İİT Model İkili İşgücü Değişimi Anlaşması" anılan toplantıda model ikili anlaşma metinleri olarak kabul edilmiştir.

İİT Sekreteryası tarafından üye ülkelerin görüşleri doğrultusunda şekillendirilen ve model olarak önerilen söz konusu anlaşma metinleri, işgücü değişimine ilişkin kolaylaştırıcı bazı

hükümleri içeren model bir ikili anlaşma olarak benimsenmiştir. Diğer taraftan üye ülkelerde edinilen mesleki niteliklerin diğer bir üye ülkede tanınmasını kolaylaştırıcı hükümleri içeren “Mesleki Niteliklerin Karşılıklı Tanınması Anlaşması”na da üye ülkeler tarafından toplantı esnasında son hali verilmiş olup ikili model anlaşma örneği olarak kabul edilmiştir.

2025 İstihdam Hedefleri

IV. İİT Çalışma Bakanları toplantısında 2025 İstihdam Strateji Belgesi kabul edilmiştir. Söz konusu belgede işgücü piyasasına katılımı ve istihdam edilebilirliği desteklemeye ilişkin bazı temel hedefler belirlenmiştir.

	Konu	2016 (Mevcut durum)	2025 (Hedef)
1	İşgücüne Katılım Oranı (<i>Toplam Nüfusa Oranı</i>)	%58,7	%63
2	İşgücüne Katılım Oranında Kadınlar Aleyhine Oluşan Fark	%38	%30
3	İstihdamın Nüfusa Oranı	%54,3	%57
4	Çalışan Nüfusun Fakirlik Oranı	%41,7	%15
5	Yıllık Bazda Çalışan Verimliliği	26.500 \$	35.000 \$
6	Kalifiye İşgücü Oranı	%15,4	%20
7	İşsizlik Oranı	%7,4	%6
8	Gençler Arasında İşsizlik Oranı	%16	%12

Söz konusu Strateji Belgesi işgücü piyasasına katılımı ve istihdam edilebilirliği desteklemeye ilişkin amaçlar şu şekilde sıralanmıştır;

- ✓ İşgücü piyasasında verimliliği artırmak,
- ✓ İşgücü piyasasının ihtiyaçlarına yönelik beceri gelişimini desteklemek,
- ✓ Kadınların, gençlerin ve yaşlıların İşgücü piyasasına dâhil olabilmelerini teşvik etmek,
- ✓ Kentsel ve kırsal alanlardaki işgücüne katılım oranındaki farkı kapatmak amacıyla politikalar tasarlamak,
- ✓ Engelliler ve eski hükümlüler gibi iş piyasasında zorluklarla karşılaşan hassas grupları destekleyici stratejiler tasarlamak,

- ✓ İşgücü piyasasının gereksinimleri ile mesleki eğitimin öngördüğü müfredat arasındaki farkları kapatmak,
- ✓ İstihdam kurumlarına işlerlik kazandırmak için politikalar geliştirmek.

Anılan Strateji Belgesinde iş sağlığı ve güvenliği ile çalışan şartlarının iyileştirilmesine yönelik gelişim alanları olarak aşağıdaki hususlara yer verilmiştir.

- ✓ İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin alınan tedbirleri geliştirmek,
- ✓ Herkes için geniş sosyal koruma ağları oluşturmak,
- ✓ İşyerlerinde ayrımcılığa ve dışlanmaya karşı politikalar geliştirmek,
- ✓ Çocuk işçiliğini ve zorla çalıştırmayı ortadan kaldırmaya yönelik önlemler almak,
- ✓ Kayıt dışı istihdamın önüne geçmek ve saygın işi desteklemek.

Strateji Belgesi ayrıca işsizliğin azaltılması ve çalışan verimliliğinin artırılması hususlarında da şu hususlara yer vermiştir;

- ✓ İş yerinde çalışanların yeniden mesleki eğitim süreçlerine dâhil edilmesine yönelik uygulamalar geliştirmek,
- ✓ Hayat boyu öğrenme ve beceri kazandırma programlarını desteklemek,
- ✓ Sürdürülebilir bir fiziki ve teknolojik alt yapı için yatırım yapmak,
- ✓ Geniş tabanlı aktif işgücü piyasası politikaları oluşturmak,
- ✓ İş yaratmak için yeni uygulamalar hayata geçirmek,
- ✓ Kadınlar ve gençler arasındaki işsizlik oranını azaltmak.

İİT'ye üye ülkeler, IV. Çalışma Bakanları toplantısında söz konusu strateji belgesinin 2025'e kadar yapılacaklara ve ulaşılmaması gereken hedeflere ilişkin belge olarak kabul etmişlerdir.

İslam İşbirliği Teşkilatı VII. Kadından Sorumlu Bakanlar Toplantısı

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), özellikle son yıllarda kadınlara yönelik birçok faaliyette bulunmakta, üye ülkelerdeki kadınların konumlarının güçlendirilmesini öncelikli hedefleri arasına koymaktadır. Bu kapsamda; İİT tarafından iki yılda bir İİT üyesi bir ülkenin ev sahipliğinde “İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkelerin Kalkınmasında Kadınların Rolü Bakanlar Konferansı” düzenlenmektedir.

Söz konusu Konferansın 7.si 30 Kasım - 1 Aralık 2018 tarihlerinde “İİT Üye Ülkelerinde Kadının Güçlendirilmesi: Sınamalar ve Perspektifler” teması ile Burkina Faso Kadın, Ulusal Dayanışma ve Aile Bakanlığınca Burkina Faso’nun başkenti Vagadugu’da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıya Bakanımız Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK ve İİT Kadın Danışma Konseyi Başkanı Sayın Dr. Esra ALBAYRAK ile birlikte Bakanlığımızdan geniş bir katılım sağlanmıştır.

Ayrıca Sayın Cumhurbaşkanımızca kurulması önerilen ve 6. Bakanlar Konferansında kurulması kabul edilen İİT Kadın Danışma Konseyi’nin Bakanlık olarak dönem başkanlığımız süresince yaptığı çalışmalara değinilmiş ve söz konusu çalışmalardan en önemlisi olarak Bakanlığımız organizasyonunda, 55 kişinin katılım sağladığı İİT üye ülkelerde liderlik potansiyeli olan genç kızların ve uzman eğitimcilerin yer aldığı liderlik programı “ALLY for Future” öne çıkarılmıştır. Toplantıda ayrıca 2016 yılında İstanbul’da gerçekleştirilen İİT Kadından Sorumlu 6. Bakanlar Konferansında kabul edilen kararlar ele alınmıştır.

Toplantıda; üye ülkelerin kadının güçlenmesi ve İslam İşbirliği Teşkilatı Kadının İlerlemesi Eylem Planı (OPAAW) uygulaması katkıları ele alınmış, SESRIC tarafından İİT Cinsiyet Politikası ve OPAAW’ın uygulamasına yönelik ulusal raporların formüle edilmesine yönelik taslak rehber (Ulusal ilerleme Raporları, OPAAW Anketi) sunumu yapılmıştır.

III. ANLAŞMALAR

23. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Uluslararası anlaşmalar, bir devlet ile başka bir devlet veya uluslararası kuruluş arasındaki birtakım ilişkileri düzenlemek için imzalanan hukuki belgelerdir. 22 Mayıs 1969 tarihli Viyana Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesi'nde anlaşmalar şu şekilde tanımlanmıştır:“*‘anlaşma’; ister tek bir belgede, isterse iki veya daha fazla ilgili belgede yer alsın ve (kendine) mahsus ismi ne olursa olsun, Devletlerarasında yazılı şekilde akdedilmiş ve milletlerarası hukuka tabi olan milletlerarası anlaşma (mutabakat) demektir*”.

Uluslararası anlaşmalar devletler arasındaki münasebetleri düzenlemekle kalmamakta, ayrıca anlaşmaya taraf olan devletlerin iç hukuklarına da sirayet etmektedir. Anayasamızın 90 ıncı maddesinin beşinci fıkrasında “*usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir*” hükmü yer almaktadır. Söz konusu anayasa hükmü ile uluslararası anlaşmalara kanun gücü kazandırılmaktadır. Ayrıca aynı fıkranın devamında yer alan “*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır*” hükmü ile de bu anlaşmaların temel hak ve özgürlüklere ilişkin olması halinde söz konusu anlaşmaların normlar hiyerarşisindeki yeri, kanunların üzerine çıkarılmaktadır. Ayrıca Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesinin 27 nci maddesinde yer alan “*Bir taraf, bir andlaşmayı icra etmeme gerekçesi olarak iç hukukunun hükümlerine başvuramaz*” şeklindeki hüküm çerçevesinde de uluslararası hukukta anlaşmalar, kanunlara hatta anayasalara göre bir öncelik kazanmaktadır.

Uluslararası alanda akdedilen herhangi bir belgenin, Ülkemiz bakımından kanun gücünde olabilmesi için usulüne uygun olarak yürürlüğe girmesi gerekmektedir. Ülkemiz bakımından bu usul, Anayasa'nın 90 ıncı maddesinde izah edilmiştir. Bu çerçevede, bir anlaşmanın kanun hükmünde olabilmesi için söz konusu belgenin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından “onaylanmasının uygun bulunması” ve Cumhurbaşkanı tarafından “onaylanması” gerekmektedir. Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan anlaşmalar ile süresi bir yılı aşmakla birlikte bir milletlerarası anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ve kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmaların Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması kâfidir. Bu tür anlaşmaların TBMM tarafından “onaylanmasının uygun bulunmasına” ihtiyaç bulunmamaktadır. Ancak, eğer bir anlaşma iç hukukumuzda yer alan bir kanunda değişiklik öngörüyor ise, bu anlaşmanın usulüne

uygun olarak yürürlüğe girebilmesi için mutlak suretle TBMM'nin "onaylamayı uygun bulması" gerekmektedir.

Uluslararası anlaşmalar, anlaşmaya taraf olan devlet veya uluslararası kuruluş sayısına bağlı olarak ikiye ayrılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, iki devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşma iki taraflı uluslararası anlaşma olarak anılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, ikiden daha fazla sayıda devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşmalar, çok taraflı anlaşmalar olarak anılmaktadır.

Uluslararası hukukta ayrıca, ilgili belgeyi imzalayan makamların devletlerini bağlamamakla birlikte, taraf makamlar arasındaki belirli bir takım konulardaki davranışların nasıl olacağını bildiren ve bu makamlar arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik metinler de mevcuttur. Bu tür metinlerin bir devlet kurumu ile başka bir devlet muhatap kurumu veya uluslararası kuruluş arasında imzalanması da mümkündür. Bunların en önemli özelliği, siyasi ve etik anlamda hüküm ifade eden bir takım davranış biçimlerini öngörmeleri dışında hukuksal herhangi bir yükümlülük içermemeleridir. Taraflar arasında içerik itibarıyla hak ve yükümlülük doğurmayan ve iki devlet muhatap makamları arasında imzalanan bu metinler, uluslararası anlaşma niteliğinde değerlendirilmemektedir.

Ülkemiz Bakanlıkları ile Kamu Kurum ve Kuruluşları da, yabancı ülkelerdeki muhataplarıyla veya uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek maksadıyla, kanun gücünde olmayan uluslararası metinler imzalayabilmektedir. Uluslararası ilişkilerde bu metinlere, genel olarak centilmenler anlaşması, protokol, anlaşma, sözleşme, mutabakat zaptı, niyet beyanı, vb. isimler verilebilmektedir.

Geçmişten günümüze Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu pek çok uluslararası anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı da, Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK) gibi uluslararası kuruluşlara üye devletlerin taraf olduğu çok taraflı anlaşmalar olmakla birlikte, bir kısmı ise diğer ülkelerle imzalanmış sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarıdır. Ayrıca Bakanlığımız ile diğer ülkelerdeki muhatap bakanlıklar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve işbirliğini geliştirmek amacıyla uluslararası anlaşma niteliği taşımayan pek çok bakanlıklar arası işbirliği anlaşması (mutabakat zaptı, niyet beyanı vb.) da bulunmaktadır.

Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanı dikkate alındığında, Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili işlemler, birden fazla Bakanlığımızın merkez teşkilatı birimleri ve/veya bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların görev alanına girebilmektedir. Bu durum, söz konusu anlaşmaların akdedilmesiyle ilgili olarak yapılması gereken işlemlerin Bakanlığımız ilgili hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon içinde yürütülmesini gerektirmektedir. Söz konusu koordinasyon görevi, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 75 inci maddesi ile Genel Müdürlüğümüze verilmiştir.

Anılan koordinasyon görevi çerçevesinde, Bakanlığımız hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanması ve Bakanlığımız görev alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların akdedilmesi sürecinde gerekli işlemler Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, akdedilmesiyle ilgili işlemler diğer Bakanlıklar tarafından yürütülmekle birlikte Bakanlığımız görev alanına giren konularda da bazı maddeler içeren anlaşmalar da bulunmaktadır. Bu tür anlaşmaların müzakerelerinin yürütülmesi aşamasında Bakanlığımız görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu anlaşmalarda Bakanlığımız görev alanına giren konulardaki maddelere ilişkin olarak Bakanlığımız ilgili merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin de dikkate alınarak Bakanlığımız görüşünün oluşturulması işlemleri de yine Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir.

Bu bölümde, 2018 yılı sonu itibariyle Bakanlığımız görev altına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmalara yer verilmiştir.

23.1. ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Çok taraflı anlaşmalar; imzacı ülkelerin sayısının ikiden fazla olduğu ve/veya uluslararası bir örgütün çatısı altında çok sayıda devletin taraf olduğu belgelerdir. Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanındaki çok taraflı anlaşmalar; çalışma hayatı ve sosyal güvenlik ile ailelerin kadınların, çocukların, yaşlıların ve engellilerin korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik anlaşmalar olacak şekilde sayılabilir.

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu çok taraflı uluslararası anlaşmalara yer verilmiştir. 2018 yılı sonu itibariyle Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanında Ülkemizin taraf olduğu ve yürürlükte bulunan 81 adet çok taraflı uluslararası anlaşma mevcuttur.

23.1.1. Çalışma Hayatı, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Konularındaki Anlaşmalar

Ülkemizin “çalışma hayatı ve sosyal güvenlik” konularında taraf olduğu çok sayıda çok taraflı anlaşma bulunmaktadır. Bu kategoride ülkemizin Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK)’ye üyelik kapsamında imzalamış olduğu anlaşmalar yer almaktadır.

23.1.1.1. ILO Sözleşmeleri

Ülkemizin 1932 yılından bu yana üyesi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), dünyada çalışma standartlarının belirlenmesinde en yetkin uluslararası kuruluş olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma standartları, ILO Sözleşmeleri veya ILO Tavsiye Kararları şeklinde hayat bulmaktadır. 100 yıllık tarihinde ILO tarafından 2018 yılı sonuna kadar 189 Sözleşme ve 205 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir.

Ülkemiz; 8 temel sözleşmenin tamamı, 4 yönetim sözleşmesinin (öncelikli) 3’ü ve 177 teknik sözleşmenin 48’i olmak üzere, toplam 59 ILO sözleşmesine taraf olmuştur. Ülkemizin taraf olduğu bu 59 sözleşmeden 4’ü, Uluslararası Çalışma Konferansı tarafından veya diğer ILO sözleşmeleri vasıtasıyla feshedilmiştir. Bu çerçevede, Ülkemizin taraf olduğu ve halen yürürlükte bulunan 55 ILO sözleşmesi bulunmaktadır.

Tablo-1: Türkiye Tarafından Onaylanan ILO Sözleşmeleri

No	Sözleşmenin Adı	ILO Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayın Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	2 No’lu İşsizlik Sözleşmesi	28.11.1919	18.02.1950	14.07.1950

2	11 No'lu Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi	25.10.1921	28.10.1960	29.03.1961
3	14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi	17.11.1921	16.02.1946	27.12.1946
4	26 No'lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi	16.06.1928	03.07.1973	29.01.1975
5	29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi*	28.06.1930	27.01.1998	30.10.1998
6	42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)	21.06.1934	16.02.1946	27.12.1946
7	45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi	21.06.1935	23.06.1937	21.04.1938
8	53 No'lu Ticaret Gemilerinde Çalışan Kaptanlar ve Gemi Zabitlerinin Meslekî Yeterliliklerinin Asgari İcaplarına İlişkin Sözleşme	24.10.1936	01.07.2003	22.04.2005
9	55 No'lu Gemi Adamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme	24.10.1936	22.07.2003	17.03.2005
10	68 No'lu Gemilerde Mürettebat İçin İaşe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
11	69 No'lu Gemi Aşçılarının Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
12	73 No'lu Gemi Adamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin Sözleşme	29.06.1946	01.07.2003	17.03.2005
13	77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi	09.10.1946	18.08.1983	02.11.1984
14	80 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	09.10.1946	28.05.1949	13.07.1949
15	81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi**	11.07.1947	22.12.1950	05.03.1951
16	87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi*	09.07.1948	22.12.1992	12.07.1993
17	88 No'lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi	09.07.1948	07.12.1949	14.07.1950

18	92 No'lu Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme	18.06.1949	01.07.2003	17.03.2005
19	94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi	29.06.1949	21.12.1960	29.03.1961
20	95 No'lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi	01.07.1949	28.10.1960	29.03.1961
21	96 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (Revize)	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
22	98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi*	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
23	99 No'lu Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi	28.06.1951	09.05.1969	23.06.1970
24	100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi*	29.06.1951	22.12.1966	19.07.1967
25	102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi	28.06.1952	10.08.1971	29.01.1975
26	105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi*	25.06.1957	21.12.1960	29.03.1961
27	108 No'lu Gemi Adamları Ulusal Kimlik Katlarına İlişkin Sözleşme	13.05.1958	22.07.2003	07.02.2005
28	111 No'lu Ayırmacılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi*	25.06.1958	22.12.1966	19.07.1967
29	115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi	22.06.1960	23.03.1968	15.11.1968
30	116 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	26.06.1961	13.05.1967	02.11.1968
31	118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi	28.06.1962	10.08.1971	25.06.1974
32	119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi	25.06.1963	02.06.1967	13.11.1967
33	122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi***	09.07.1964	20.11.1976	13.12.1977
34	123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi	22.06.1965	21.05.1991	08.12.1992
35	127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi	28.06.1967	07.12.1972	13.11.1975

36	133 No'lu Mürettebatın Gemide Barındırılmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)	30.10.1970	09.10.2003	17.03.2005
37	134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi Adamları) İlişkin Sözleşme	30.10.1970	22.07.2003	17.03.2005
38	135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi	23.06.1971	11.12.1992	12.07.1993
39	138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi*	26.06.1973	27.01.1998	30.10.1998
40	142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi	23.06.1975	12.12.1992	12.07.1993
41	144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi**	21.06.1976	12.12.1992	12.07.1993
42	146 No'lu Gemi Adamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme	29.10.1976	22.07.2003	28.07.2005
43	151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi	27.06.1978	11.12.1992	12.07.1993
44	152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme	25.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
45	153 No'lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme	27.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
46	155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme	22.06.1981	13.01.2004	22.04.2005
47	158 No'lu Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi	22.06.1982	18.06.1994	04.01.1995
48	159 No'lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Engelliler) Sözleşmesi	20.06.1983	10.07.1999	26.06.2000
49	161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	25.06.1985	13.01.2004	22.04.2005
50	164 No'lu Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme	08.10.1987	22.07.2003	17.03.2005

51	166 No'lu Gemi Adamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme	09.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
52	167 No'lu İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1988	20.06.1988	29.11.2014	23.03.2015
53	176 No'lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi	22.06.1995	12.12.2014	23.03.2015
54	182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi*	17.06.1999	03.02.2001	02.08.2001
55	187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi	15.06.2006	29.05.2013	16.01.2014

* Temel ILO Sözleşmeleri

** Yönetişim Sözleşmeleri (Öncelikli)

23.1.1.2. Avrupa Konseyi Sözleşmeleri

Ülkemizin de kurucuları arasında yer aldığı 1949 yılında kurulan Avrupa Konseyi (AK), bugün 47 üye devletten oluşmaktadır. Söz konusu devletlerin 28'i aynı zamanda Avrupa Birliği (AB) üyesidir. Avrupa Konseyi'ne üye olabilmek için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) ilgili devletlerce imzalanması şartı aranmaktadır.

Raporun bu bölümünde, ülkemizin AK'a üyeliği kapsamında onaylamış olduğu ve Bakanlığımızın görev ve yetkisi kapsamına giren; çalışma hayatı, sosyal güvenlik, istihdam ve göçmen işçiler konularındaki sözleşmelere yer verilmiştir.

2018 yılı sonu itibariyle AK'a üyelik kapsamında çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve istihdam konularında onaylanan AK sözleşmelerinin sayısı 9'dur.

Tablo-2: Avrupa Konseyi'ne Üyelik Kapsamında Çalışma Hayatı, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Konularında Onaylanan Sözleşmeler

No	Anlaşma No.	Anlaşma Adı	Avrupa Konseyi Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	012	Yaşlılar, Maluller ve Felaket Zedelere İlişkin Sosyal Güvenlik Planlarına Dair Geçici Avrupa Sözleşmesi	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
2	012A	Yaşlılar, Maluller ve Felaket Zedelere İlişkin Sosyal Güvenlik Planlarına Dair Geçici Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
3	013	Yaşlılar, Maluller ve Felaket Zedeler İçin Planlardan Başkaları İçin Sosyal Güvenliğe Dair Avrupa Geçici Sözleşmesi	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
4	013A	Yaşlılar, Maluller ve Felaket Zedeler İçin Planlardan Başkaları İçin Sosyal Güvenliğe Dair Geçici Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
5	048	Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu	16.04.1964	07.03.1980	08.03.1981
6	078	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	14.12.1972	02.12.1976	1.03.1977
7	078A	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'ne Ek Anlaşma	14.12.1972	02.12.1976	1.03.1977
8	093	Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne Dair Avrupa Sözleşmesi	24.11.1977	19.05.1981	01.05.1983
9	163	Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	03.05.1996	27.06.2007	01.08.2007

Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesini 13 ülke imzalamıştır. Ancak bu ülkelerden sadece 8'inde bu Sözleşme hâlihazırda yürürlüktedir. Ülkemiz ile bu Sözleşmenin yürürlükte olduğu ve iki ülke arasında bir sosyal güvenlik anlaşması bulunmayan ülkeler arasındaki iki ülke sigortalılarının sosyal güvenlik alanındaki iş ve işlemleri bu Sözleşme hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Aşağıdaki tabloda söz konusu Sözleşmeye taraf ülke bilgilerine yer verilmiştir. Bu ülkelerden İspanya ve Portekiz ile Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında vatandaşlarımız yardımlardan yararlanmaktadır.

Tablo-3: Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'ni İmzalayan Devletler

No	Ülke	İmza Tarihi	Onay Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Türkiye	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
2	Avusturya	14.12.1972	10.06.1975	01.03.1977
3	Fransa	14.12.1972		
4	İtalya	14.12.1972	11.01.1990	12.04.1990
5	Lüksemburg	14.12.1972	13.11.1975	01.03.1977
6	Hollanda	05.11.1975	08.02.1977	09.05.1977
7	Belçika	26.11.1976	21.01.1986	22.04.1986
8	Yunanistan	21.04.1977		
9	Portekiz	24.11.1977	18.03.1983	19.06.1983
10	İrlanda	23.02.1979		
11	İspanya	12.11.1984	24.01.1986	25.04.1986
12	Moldova	22.05.2002		
13	Çekya	21.06.2002		

23.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Konularına Yönelik Anlaşmalar

Bu kısımda Bakanlığımızın görev alanlarından ailelerin, kadınların, çocukların, yaşlıların ve engellilerin korunmasına ve güçlendirilmesi ile sosyal hizmetler konularında Ülkemizin taraf olduğu çok taraflı anlaşmalara yer verilmiştir. 2018 yılı itibari ile bu kapsamda Ülkemizin taraf olduğu 17 çok taraflı anlaşma bulunmaktadır.

Tablo-4: Ailelerin, Kadınların, Çocukların, Yaşlıların ve Engellilerin Korunmasına ve Güçlendirilmesine Yönelik Onaylanan Uluslararası Anlaşmalar

No	Sözleşme Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesi	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977
2	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977

3	Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	16.12.1966	15.08.2000	23.09.2003
4	Birleşmiş Milletler Medenî ve Siyasî Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	19.12.1966	15.08.2000	23.09.2003
5	Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi	28.05.1970	02.12.1976	28.07.2015
6	Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi	19.12.1979	11.06.1985	19.01.1986
7	Çocukların Muhafaza Altına Alınmasına İlişkin Kararların İnfazı ve Tanınmasına ve Çocukların Muhafaza Altına Alınmasının Telifisine Dair Avrupa Sözleşmesi	20.05.1980	08.02.2000	01.06.2000
8	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	20.11.1989	14.09.1990	04.05.1995
9	Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	18.12.1990	13.01.1999	27.09.2004
10	Çocuk Haklarının Kullanımına Dair Avrupa Sözleşmesi	25.01.1996	10.06.2002	01.10.2002
11	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol	25.05.2000	08.09.2000	19.09.2002
12	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dâhil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol	25.05.2000	16.10.2003	04.06.2004
13	Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi	15.05.2003	23.01.2012	01.05.2012
14	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme	13.12.2006	03.12.2008	28.10.2009
15	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol	13.12.2006	03.12.2008	26.01.2015
16	Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi)	25.10.2007	07.12.2011	01.04.2012
17	Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)	11.05.2011	24.11.2011	01.08.2014

23.2. İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına tek bir ülke ile akdedilmiş uluslararası belgeler bu kısımda tasnif edilmiştir. Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına taraf olunan iki taraflı uluslararası anlaşmaları; sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarından oluşmaktadır.

Bu bölümde, 2018 yılı sonu itibariyle Ülkemizin taraf olduğu ikili sosyal güvenlik, işgücü ve istihdam anlaşmalarına yer verilmiştir. Ayrıca, Bakanlığımız ile yabancı devletlerin muhatap Bakanlıkları veya uluslararası kuruluşlar arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla Bakanlığımızın taraf olduğu işbirliği anlaşmalarına da bu bölümde yer verilmiştir.

23.2.1. Sosyal Güvenlik Anlaşmaları

Sosyal güvenlik anlaşmaları, taraf ülke vatandaşlarının ve çalışanlarının veya iki tarafa tabi hizmeti bulunan sigortalıların, duruma göre üçüncü ülke vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarının mütekabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınabilmesi amacıyla akdedilen anlaşmalardır.

Ülkemizin taraf olduğu Sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsamı, ülkeden ülkeye farklılıklar arz etmektedir. Bu bakımdan söz konusu anlaşmanın kapsamına göre değişmekle birlikte sosyal güvenlik anlaşmaları yürürlüğe girdiğinde vatandaşlarımıza aşağıdaki haklardan bazıları sağlanmaktadır:

- Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görmeleri sağlanır.
- Tarafların mevzuatlarında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için, akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün hale gelir.
- Bir akit taraf sigortalısının geçici olarak diğer akit tarafta çalışması sırasında hangi taraf sosyal güvenlik mevzuatına tabi olacağı belirlenir. Böylece aynı çalışmadan dolayı mükerrer sigortalılık önlenir. Ayrıca diplomatik misyon mensupları ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin hükümler çerçevesinde yine mükerrer sigortalılık önlenir.

- Aylık veya gelir almakta iken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve/veya gelirlerinin yeni ikamet yerinde de ödenmesine imkân sağlanır.
- Her iki akit taraf sigortalılarının geçici iş göremezlik hallerinde sağlık yardımlarından yararlanmaları mümkün olur.
- Maluliyet aylığı alan ve diğer tarafta ikamet edenlerin tıbbi kontrolleri, aylığı veren akit taraf adına ikamet yerinin bulunduğu diğer akit taraf sosyal güvenlik kuruluşu tarafından da yapılması mümkün hale gelir.
- Bir akit taraf sigortalılarının ve aile fertlerinin diğer ülkede bulunmaları halinde ihtiyaç duydukları sağlık yardımlarının sigortalı bulunulan akit taraf adına ikamet edilen veya bulunulan diğer akit tarafta da sağlanmasına imkân getirilir.

Sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulama esaslarını belirlemek amacıyla sosyal güvenlik anlaşması imzalanan ülkelerle ayrıca sosyal güvenlik idari anlaşması da imzalanmaktadır. Sosyal güvenlik idari anlaşmaları, sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulaması ve pratik olarak hayata geçirilmesi için imzalanan uluslararası anlaşmalardır. Sosyal güvenlik anlaşması kapsamındaki hak ve menfaatleri sağlayacak olan irtibat kurumlarının belirlenmesi, anlaşma kapsamında yer alan hak ve yükümlülüklerin nasıl kullanılacağına dair usul ve esasların tespit edilmesi ve irtibat kurumları arasındaki özel iletişim aracı olan formların (formüllerler) belirlenmesi, bu anlaşmaların başlıca özellikleri arasında yer almaktadır.

Sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmalar, yürürlük durumlarına göre Tablo-5 ve Tablo-6'da tasnif edilmiştir. Tablo-5, yürürlükte bulunan sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmaları gösterirken Tablo-6, imzalanmış; ancak ülkelerin iç onay süreçlerini tamamlayamaması nedeniyle henüz yürürlüğe girmemiş sosyal güvenlik anlaşmalarını göstermektedir. 2018 yılı sonu itibari ile imzalanmış bulunan toplam sosyal güvenlik anlaşma sayısı, 35'tir. Bunların 30 tanesi yürürlükte. 2018 yılında 2 sosyal güvenlik anlaşması ve 2 sosyal güvenlik idari anlaşması imzalanmıştır.

Tablo-5: Yürürlükte Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya*	Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Yapılan Sözleşme	30.04.1964	01.11.1965

		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma	02.11.1984	01.04.1987
2	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavut Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	14.07.1998	01.02.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Genel İdari Anlaşma	14.07.1998	01.02.2005
3	Avusturya**	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Anlaşma	28.10.1999	01.12.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mevcut Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanması Hakkında Anlaşma	15.11.2000	01.12.2000
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	17.07.1998	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma	06.05.2004	09.08.2001
5	Belçika**	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	11.04.2014	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	02.03.2016	01.09.2018
6	Bosna- Hersek	Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	27.05.2003	01.09.2004
		Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	27.05.2003	01.09.2004
7	Çekya	Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	02.10.2003	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.06.2004	30.06.2004
8	Danimarka**	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.12.1999	01.12.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Aktedilmiş Olan 13/12/1999 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair İdari Anlaşma	13.12.1999	01.12.2003

9	Fransa	Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme	20.01.1972	01.08.1973
		Türkiye ile Fransa Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihli Genel Sözleşmenin Uygulama Şekillerine Dair Genel İdarî Anlaşma	16.05.1973	01.08.1973
10	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	11.12.1998	20.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	11.11.1998	20.11.2003
11	Hırvatistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	12.06.2006	01.06.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	12.06.2006	01.06.2012
12	Hollanda*	Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	05.04.1966	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekilleri Hakkında İdarî Anlaşma	14.06.1967	01.02.1968
13	İngiltere***	Türkiye Cumhuriyeti ile İngiltere Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	09.09.1959	01.06.1961
		Türk-İngiliz Sosyal Sigorta Sözleşmesinin Tatbikatına Müteallik Anlaşma	09.09.1959	01.06.1961
14	İsveç*	Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tatbikatı ile İlgili İdari Anlaşma	30.06.1978	01.05.1981
15	İsviçre*	Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	01.05.1969	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında 1 Mayıs 1969 Tarihinde Akdedilen Sosyal Güvenlik Sözleşme Sınır Uygulama Şekilleri Hakkında İdari Anlaşma	14.01.1970	01.01.1972
16	İtalya	Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	08.05.2012	01.08.2015
17	Kanada	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	19.06.1998	01.01.2005

		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında 19 Haziran 1998 Tarihinde Ankara'da imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	19.06.1998	01.01.2005
18	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	15.03.2012	01.12.2015
		Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	18.05.2015	01.12.2015
19	Kebek	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Mutabakat	21.11.2000	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlikle İlgili Mutabakatın Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	21.11.2000	01.01.2005
20	KKTC***	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.03.1987	01.12.1988
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.03.1987	01.12.1988
21	Kore Cum.	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	01.08.2012	01.06.2015
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	24.06.2013	01.06.2015
22	Libya**	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.09.1984	01.09.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Dair İdari Anlaşma	09.08.1985	01.09.1985
23	Lüksemburg	Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.11.2003	01.06.2006
		Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Usullerine İlişkin İdari Anlaşma	08.12.2004	01.06.2006
24	Macaristan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	24.02.2015	01.04.2018

		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	24.02.2015	01.04.2018
25	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1998	01.07.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	21.08.1998	01.07.2000
26	Norveç	Türkiye Cumhuriyeti ve Norveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.07.1978	01.06.1981
27	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1999	01.03.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında 6 Temmuz 1999 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.05.2003	01.03.2003
28	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	26.10.2009	01.12.2013
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	26.10.2009	01.12.2013
29	Slovakya	Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	25.01.2007	01.07.2013
		Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	25.01.2007	01.07.2013
30	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	28.05.2013	01.04.2018

* Söz konusu ülkeler ile yapılan anlaşmalar muhtelif tarihlerde tadil edilmiştir.

** Söz konusu ülkeler ile yapılan anlaşmalar yenilenmiş olup yürürlüğe girmişlerdir.

*** Söz konusu ülkeler ile yapılan anlaşmalar yenilenmiş olup onay süreçleri devam etmektedir.

2018 yılı sonu itibariyle Ülkemizin taraf olduğu 30 sosyal güvenlik anlaşması bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu dönemde Ülkemiz adına imzalanmış ancak henüz ülkelerin iç onay süreçlerini tamamlayamamış olması nedeniyle yürürlüğe girmemiş 5 sosyal güvenlik anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşmalara ait bilgilere Tablo-6'da yer verilmiştir.

Tablo-6: Onay Aşaması Devam Eden Sosyal Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi
1	İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	16.04.2016
2	Moldova	Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	05.05.2017
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.05.2017
3	Polonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşma	17.10.2017
		Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	17.10.2017
4	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	07.03.2018
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	07.03.2018
5	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.04.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.04.2018

23.2.2. İşgücü ve İstihdam Anlaşmaları

İşgücü anlaşmaları, ülkeler arasındaki istihdam ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla akdedilen uluslararası anlaşmalardır. Özellikle ülkemiz işgücünün yabancı ülkelere ve yabancıların ülkemizde çalışma usul ve esaslarının ana çerçevesini belirleyen metinlerdir.

Ülkemiz ile işgücü anlaşması imzalanan ülkeler arasında işgücü göçü bu anlaşmalar esas alınarak ve bu anlaşmalarda belirlenen kurallar çerçevesinde gerçekleşmektedir.

İstisna Akdi (Eser Sözleşmesi) borçlar hukukumuzda “*yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*” şeklinde tanımlanmaktadır. İstisna Akdi, müteahhitlik sözleşmelerinin hukuki dayanağı olup her türlü iş üstlenmelerini bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Ülkemiz işverenleri (müteahhitler), Ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de iş taahhüdünde bulunmaktadırlar. İşverenlerinin (müteahhitlerinin) Ülkemizde istihdam ettikleri işçilerini Almanya Federal Cumhuriyeti'nde üstlendikleri işlerde çalışmak üzere söz konusu ülkeyegötürmelerinde kolaylık sağlanması gayesiyle “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma” akdedilmiştir. Kısaca İstisna Akdi olarak anılan bu anlaşma kapsamında Türkiye'den geçici olarak Almanya'ya götürülecek Türk işçilere, ikamet ve çalışma vizelerinin verilmesinde kolaylık sağlanmaktadır. Ayrıca Almanya'da çalıştırılabilecek Türk işçi sayısı ile ilgili olarak getirilen yıllık kotalar özel olarak belirlenmektedir.

2018 yılı itibari ile işgücü ve istihdam alanlarında ülkemiz tarafından imzalanan anlaşma sayısı 14'tür.

Tablo-7: İşgücü/İstisna Akdi Anlaşmaları

No	ÜLKE	ANLAŞMA ADI	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye-Almanya İşgücü Anlaşması	30.10.1961	01.09.1961
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma	18.11.1991	18.11.1991
3	Avustralya	Türkiye – Avustralya İşgücü Anlaşması	05.10.1967	05.10.1967
4	Avusturya	Türkiye – Avusturya İşgücü Anlaşması	15.05.1964	15.05.1964
5	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Karşılıklı İstihdamına Dair Anlaşma	13.11.2013	18.06.2014
6	Belçika	Türkiye – Belçika İşgücü Anlaşması	16.07.1964	16.07.1964
7	Fransa	Türkiye – Fransa İşgücü Anlaşması	08.04.1965	08.04.1965
8	Fransa	Türkiye'ye ve Fransa'ya Stajyer Kabulüne Dair Anlaşma	22.12.1950	
9	Hollanda	Türkiye – Hollanda İşgücü Anlaşması	19.08.1964	19.08.1964
10	Katar	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca Temsil Edilen Katar Devleti Arasında İşgücü İstihdamının Tanzimine Dair Anlaşma	01.04.1986	20.12.1990

11	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İşgücü Anlaşması	23.02.2017	(onay aşamasında)
12	Kuveyt	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İşgücü Değişimi Hakkında Anlaşma	30.03.2008	13.04.2010
13	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşması	05.01.1975	13.05.1975
14	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması	08.07.1982	12.10.1982

23.2.3. İşbirliği Anlaşmaları

İşbirliği anlaşmaları, genel olarak Bakanlığımız ile Ülkemizin iyi ilişkiler içerisinde olduğu ülkelerin ilgili Bakanlıkları arasında uzman değişimine, tecrübe, iyi uygulama örnekleri, bilgi ve belge paylaşılmasına ve çalışma ziyaretleri, konferanslar, eğitim programları gibi ortak organizasyonların yapılması yoluyla ülkeler arasındaki işbirliğinin pekişmesi ve ilişkilerin geliştirilmesine imkân sağlayan metinlerdir. Bununla birlikte; uzman değişimi, tecrübe ve iyi uygulama örneklerinin paylaşılması işbirliği şekillerinin dışında diğer Ülkelerle istihdam alanındaki bazı konularda işbirliği yapılmasını öngören işbirliği anlaşmaları da bulunmaktadır. Bakanlığımız ile yabancı ülke bakanlıkları arasında çalışma, istihdam, sosyal güvenlik, ailenin ve kadının güçlendirilmesi, sosyal hizmetler gibi alanlarda hâlihazırda yürürlükte olan birçok işbirliği mutabakat zaptı bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı, uluslararası anlaşma şeklinde Ülkemiz adına akdedilmiş olmakla birlikte bir kısmı, bakanlıklar arası niyet beyanı şeklinde Bakanlığımız adına akdedilmiştir.

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir. 2018 yılı sonu itibariyle Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanında Bakanlığımızın taraf olduğu 37 işbirliği anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşmalardan 2 tanesi 2018 yılında imzalanmıştır.

Tablo-8: Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İmzalanmış İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Kadın Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik ve İşbirliği Protokolü	12.03.1998	12.03.1998
2	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	13.11.2013	11.06.2014
3	Bahreyn	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bahreyn Krallığı Çalışma Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	29.09.2010	29.04.2011
4	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	19.07.2016	05012017
5	İran	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	23.06.2010	25.02.2011
6	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	15.03.2012	22.12.2014
7	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	19.10.2000	19.10.2000

8	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması	24.12.2010	05.07.2011
9	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005
10	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Sosyal Fonu Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005
11	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.09.2013	13.02.2014
12	Mısır	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	17.11.2012	(onay aşamasında)
13	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Moğolistan Sosyal Refah ve Çalışma Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	09.09.2005	09.09.2005
14	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Romanya Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Protokolü	06.07.1999	
15	Rusya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Çalışma, Sosyal Güvenlik	01.12.2014	01.12.2014

		ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı		
16	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	23.09.2010	15.02.2011
17	Somali	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, İstihdam ve İşgücünün Gelişimi Alanlarında Mutabakat Zaptı	03.06.2016	(onay aşamasında)
18	Suriye	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	15.01.2009	21.12.2010
19	S. Arabistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Çalışma Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	29.09.2016	(onay aşamasında)
20	Tacikistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Koruması Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	11.10.2002	11.10.2002
21	Türkmenistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	03.03.2015	23.07.2015
22	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	27.03.2016	(onay aşamasında)

Tablo-9: Aile ve Sosyal Hizmetler Alanlarında İmzalanmış İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Avusturya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ve Avusturya Cumhuriyeti Federal Çalışma Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanı Rudolf Hundstorfer Arasında İmzalanan Sonuç Bildirgesi	13.12.2012	13.12.2012
2	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aile, Kadın ve Çocuk Politikaları Alanında İşbirliği Protokolü	25.10.2011	
3	Endonezya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Sosyal Refah İşbirliği Konusunda Niyet Beyanı	26.12.2013	26.12.2013
4	Finlandiya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Finlandiya Cumhuriyeti Ekonomi ve İstihdam Bakanlığı Arasında Kadın Girişimciliği ve İstihdamının Geliştirilmesi Alanında İşbirliği Niyet Beyanı	11.04.2011	11.04.2011
5	Gambiya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Gambiya Cumhuriyeti Kadın İşleri Bakanlığı ile İşbirliğini Geliştirmeye Yönelik Niyet Beyanı	12.09.2017	12.09.2017
6	İran	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Kadın ve Aile İşleri Cumhurbaşkanı Yardımcılığı Arasında	07.04.2015	07.04.2015

		Kadın ve Aile Faaliyetleri Alanında Niyet Beyanı		
7	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2018	01.09.2018
8	Kongo	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Kongo Cumhuriyeti Kadının Güçlendirilmesi ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı Arasında Kadının Statüsünün ve Cinsiyetlerin Entegrasyonunun Geliştirilmesi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	14.06.2013	14.06.2013
9	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliğini Geliştirmeye Yönelik Mutabakat Zaptı	27.10.2017	27.10.2017
10	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Makedonya Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Arasında Sosyal Politika Alanında İşbirliği Niyet Beyanı	2015	2015
11	Malta	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Malta Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Dayanışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Hakkında Niyet Beyanı		
12	Moritanya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Sosyal İşler Çocuk ve Aile Bakanlığı Arasında Sosyal Politika Alanında Niyet Beyanı	25.12.2011	25.12.2011

13	Özbekistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma	30.04.2018	(onay aşamasında)
14	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Tunus Cumhuriyeti Sosyal İşler Bakanlığı Arasındaki İşbirliği Hakkında Niyet Beyanı	06.06.2013	06.06.2013
15	Yunanistan	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Yunan Cumhuriyeti Kalkınma, Rekabetçilik, Altyapı ve Ağlar Bakanlığı Arasında Kadın Girişimlerinin Desteklenmesiyle Kadın Girişimciliğinin ve İstihdamın Desteklenmesi Konusunda İşbirliği Üzerine Niyet Beyanı	04.04.2013	04.04.2013

24. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Bu kısımda; zaman içerisinde yeni bir anlaşma yapma arzusuyla veyasiyasi sebeplerden dolayı feshedilen, yürürlükten kaldırılan veya uygulaması sona erdirilen anlaşmalara yer almaktadır. Bu anlaşmalar ileriye dönük olarak hukuk dünyasından kaldırılmıştır.

24.1. MÜLGA ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-10: Mülga Çok Taraflı Anlaşmalar

No	Sözleşmenin Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayın Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarih
1	15 No'lu Asgari Yaş (Trimciler ve Ateşçiler) Sözleşmesi ¹	25.10.1921	02.06.1959	29.09.1959

2	34 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi ²	08.06.1933	16.02.1946	27.12.1946
3	58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi (Revize) ³	22.10.1936	02.06.1959	29.09.1959
4	59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize) ³	03.06.1937	12.12.1992	12.07.1993
5	Avrupa Sosyal Şartı ⁴	18.10.1961	24.11.1989	24.12.1989

¹ Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 106. oturumunda feshedilmiştir.

² 22.01.1953 tarihinde 96 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

³ 30.10.1999 tarihinde 138 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

⁴ Ülkemiz bakımından Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 01.08.2007 yürürlüğe girmesiyle uygulaması sona ermiştir.

24.2. MÜLGA İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-11: Mülga Sosyal Güvenlik Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	Avusturya	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	12.10.1966	01.10.1969	01.02.1996
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12/10/1966 Tarihinde İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına ait İdarî Anlaşma	03.02.1967	01.10.1969	01.02.1996
2	Belçika	Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Genel Sözleşme	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekillerine Dair İdarî Anlaşma	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
3	Danimarka	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşme	22.01.1976	01.02.1978	01.12.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Akdedilmiş Olan 22 Ocak 1978	24.01.1984	01.02.1978	01.12.2003

		Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanma Şekline Dair İdari Anlaşma			
4	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	20.03.1976	01.10.1976	01.09.1985

Tablo-12: Mülga İşgücü Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	İsveç	Türkiye - İsveç İşgücü Anlaşması	10.03.1967	10.03.1967	1983

25. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal Güvenlik Anlaşmaları, genel itibariyle Kısa Vadeli Sigorta Kolları (KVSK), Uzun Vadeli Sigorta Kolları (UVSK) ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) sigorta kollarını kapsam altına almaktadır. Kısa Vadeli Sigorta Kolları; hastalık, analık ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarında oluşurken; Uzun Vadeli Sigorta Kolları ise malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından oluşmaktadır. Genel Sağlık Sigortası kimi zaman hastalık sigortasının içine dâhil edilmiş iken son zamanlarda yapılan anlaşmalarda münferit olarak kapsama alınmıştır. Ülkemizin imzalamış olduğu Sosyal Güvenlik Anlaşmalarındaki sigorta kolları ülkeler ile olan siyasi ilişkiler, ilgili ülkede yaşayan vatandaşlarımızın sayısı ve ilgili sigorta kolunun muhatap ülkede mevcut olup olmama durumuna göre değişiklik arz etmektedir. Bu çerçevede, ülkemizin taraf olduğu ve yürürlükte olan sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsadıkları sigorta kollarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-13'te yer alan 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c ifadeleri, kişilerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinde hangi sigortalılık statüsünde sigortalı olacaklarını göstermektedir. Bu bakımdan söz konusu ifadeler, 5510 Sayılı Kanunda kapsam bakımından tanımlandıkları madde fıkra ve bentleri ifade etmektedir. Buna göre "4/1-a", hizmet akdine tabi olarak çalışan kişilerin tabi oldukları sigortalılık statüsünü; "4/1-b", şirket ortakları veya esnaflar gibi kendi nam ve hesabına çalışanların tabi oldukları sigortalılık statüsünü ve "4/1-c" ise devlet memurlarının tabi oldukları sigortalılık statüsünü göstermektedir.

Tablo-13: Sosyal Güvenlik Anlaşmalarının Kapsamı

Ülke	KAPSAM		KAPSAM (GSS)			KAPSAM (UVSK)		
	MYÖ (Uzun Vade)	GSS (Kısa Vade)	4/1-a	4/1-b	4/1-c	4/1-a	4/1-b	4/1-c
İngiltere	Evet	-	-	-	-	√	-	-
Almanya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Hollanda	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Belçika	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Avusturya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İsviçre	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Fransa	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
Danimarka	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Libya*	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
İsveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Norveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
KKTC	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Kanada	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Makedonya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Arnavutluk	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Azerbaycan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Gürcistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Romanya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Kebek	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Bosna-Hersek	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Çekya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Lüksemburg	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Hırvatistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Slovakya	Evet	-	-	-	-	√	√	√

Sırbistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İtalya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kore Cumhuriyeti	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Karadağ	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Tunus	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Macaristan	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
İran	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moldova	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Polonya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moğolistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Kırgızistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
İspanya**	Evet	-	-	-	-	√	√	-
Portekiz**	Evet	-	-	-	-	√	√	-

* Söz konusu anlaşmada, sigorta kollarına dair kapsamdan daha ziyade çalışanların tabi olacağı ülke ve prim transferi konuları belirlenmiştir.

** Söz konusu ülkelerde çalışmış olan vatandaşlarımız Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında yardımlardan yararlanabilmektedir.

IV. YURT DIŞI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

1. YURT DIŞI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Yurt Dışı İŞÇİ Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Adres: Emek Mahallesi, 17. Cadde No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA

Tel: (312) 296 60 00 (Santral) Faks: (312) 215 23 12

E-posta: disiliskiler@ailevecalisma.gov.tr

2. YURT DIŞI BİRİMLER

2.1. ALMANYA

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Tiergartenstr 19-21 19785 Berlin - F.ALMANYA

Tel: 0049/30/278 96 850 Faks: 0049/30/278 96 855

E-posta: berlinmus@ailevecalisma.gov.tr

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Heerstr. 21, 14052 Berlin - F.ALMANYA

Tel: 0049/30/341 53 95 Faks: 0049/30/342 42 04

E-posta: berlinats@ailevecalisma.gov.tr

Düsseldorf Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Willstätterstr. 9, 40549 Düsseldorf - F. ALMANYA

Tel: 0049/211/53818853

E-posta: dusseldorf@ailevecalisma.gov.tr

Essen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Am Zehnthof 55, 45307 Essen - F. ALMANYA

Tel: 0049/201/ 842 16 33-34 Faks: 0049/201/78 47 79

E-posta: essen@ailevecalisma.gov.tr

Frankfurt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Kennedyallee 115-117, 60596 Frankfurt Am Main - F.ALMANYA

Tel: 0049/69/77 88 41 Faks: 0049/69/77 80 41

E-posta: frankfurt@ailevecalisma.gov.tr

Hamburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Mittelweg 13, Stock 3, 20148 Hamburg - F. ALMANYA

Tel: 0049/40/448 09 366 Faks: 0049/40/448 09 355

E-posta: hamburg@ailevecalisma.gov.tr

Hannover Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: An der Christuskirche 3, 30167 Hannover - F. ALMANYA

Tel: 0049/511/363 25 09 Faks: 0049/511/300 81 04

E-posta: hannover@ailevecalisma.gov.tr

Karlsruhe Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Rintheimerstr. 82, 76131, Karlsruhe - F. ALMANYA

Tel: 0049/721/85 77 87 Faks: 0049/721/84 719

E-posta: karlsruhe@ailevecalisma.gov.tr

Köln Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Luxemburger Str. 285, 50354 Hürth - F. ALMANYA

Tel: 0049/2233/97 96 90 Faks: 0049/2233/767 32

E-posta: koln@ailevecalisma.gov.tr

Mainz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: An der Karlsschanze 7, 55131 Mainz - F. ALMANYA

Tel: 0049/613/132 94 832 Faks: 0049/613/148 03 365

E-posta: mainz@ailevecalisma.gov.tr

Münih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Goethe Str. 5, Stock 3, 80336 München - F. ALMANYA

Tel: 0049/89/550 28 848 Faks: 0049/89/550 288 49

E-posta: munih@ailevecalisma.gov.tr

Münster Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Lotharinger Str. 25-27, 48157 Münster - F. ALMANYA

Tel: 0049/251/414 70 52 Faks: 0049/251/287 99 201

E-posta: munster@ailevecalisma.gov.tr

Nürnberg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Regensburgerstr. 69, 90478 Nürnberg - F. ALMANYA

Tel: 0049/911/26 01 66 Faks: 0049/911/409 92 93

E-posta: nurnberg@ailevecalisma.gov.tr

Stuttgart Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Kernerplatz 7, 70182 Stuttgart - F. ALMANYA

Tel: 0049/711/166 67 510 Faks: 0049/711/887 86 299

E-posta: stuttgart@ailevecalisma.gov.tr

2.2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Vaşington Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 2525 Massachusetts AVF Nw Washington, DC 20008 - ABD

Tel: 001/202/ 612 67 96

E-posta: vasington@ailevecalisma.gov.tr

2.3. AVUSTRALYA

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8, 24 Albert Road (P.O.Box 323), South Melbourne, Vic.3205- AVUSTRALYA

Tel: 0061/3/968 22 184 Faks: 0061/3/968 22 184

E-posta: melburn@ailevecalisma.gov.tr

2.4. AVUSTURYA

Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Hietzinger Hauptstr. 29, A 1130 Viyana - AVUSTURYA

Tel: 0043/1/876 07 51 Faks: 0043/1/876 18 30

E-posta: viyana@ailevecalisma.gov.tr

Bregenz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Senderstr 10, 6960 Wolfurt - AVUSTURYA

Tel: 0043/5574/62518 Faks: 0043/5574/62518

E-posta: bregenz@ailevecalisma.gov.tr

Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Strubergasse 9, A-5020 Salzburg - AVUSTURYA

Tel: 0043/662/42 41 16 Faks: 0043/662/42 41 16

E-posta: salzburg@ailevecalisma.gov.tr

2.5. AZERBAYCAN

Bakü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Samed Vurgun Küçesi No: 134 Pk: AZ 1022 Bakü - AZERBAYCAN

Tel: 0099/412/449 95 03 Faks: 0099/412/449 95 04

E-posta: baku@ailevecalisma.gov.tr

2.6. BELÇİKA

Brüksel Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 4, rue Montoyer, 1000 Bruxelles - BELÇİKA

Tel: 0032/2/513 31 28- 32 28 Faks: 0032/2/513 31 28

E-posta: bruksel@ailevecalisma.gov.tr

Avrupa Birliği (AB) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Avenue des Arts, 36-38 1000 Brükselles - BELÇİKA

Tel: 0032/2/289 62 98 Faks: 0032/2/511 04 50

E-posta: abmus@ailevecalisma.gov.tr

2.7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Embassies Area, W59-02 /1, No:34, P.O.Box:3204, Abu Dhabi - UAE

Tel: 00971/2/441 32 11 ; 00971/2/410 99 15 Faks: 00971/ 2/ 441 33 12

E-posta: abudabi@ailevecalisma.gov.tr

2.8. CEZAYİR

Cezayir Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Ambassade de Turquie á Alger, 21, Villa Dar El-Quard, Chm. de la Rochelle, Blvd.

Col. Bougara Alger-16000 - CEZAYİR

Tel: 00213/21/230 004/60 Faks: 00213/21/ 23 01 12

E-posta: cezayir@ailevecalisma.gov.tr

2.9. DANİMARKA

Kopenhag Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Vestagervej 16, DK 2100 Kopenhavn - DANİMARKA

Tel: 0045/39/101 461-205500/200 Faks: 0045/39/201017

E-mail: kopenhag@ailevecalisma.gov.tr

2.10. FRANSA

Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 44, rue de Sevres, 92100 Boulogne - Billancourt - FRANSA

Tel: 0033/1/46 99 02 67 Faks: 0033/1/41 31 40 76

E-posta: paris@ailevecalisma.gov.tr

Strazburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: 3, rue Auguste Lamey, 67000 Strasbourg - FRANSA

Tel: 0033-3- 88 /37 14 27 Faks: 0033/3/957 19 47 48

E-posta: strazburg@ailevecalisma.gov.tr

Lyon Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: 87, rue de Seze, 69006 Lyon - FRANSA

Tel: 0033/4/782 63 003-728 39 857 Faks: 0033/4/782 63 003

E-posta: lyon@ailevecalisma.gov.tr

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 9, Rue Alfred Dehodencq 75016 Paris - FRANSA

Tel: 0033/1/42 88 98 45 Faks: 0033/1/45 27 28 24

E-posta: oeedmus@ailevecalisma.gov.tr

2.11. HOLLANDA

Lahey Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Jan Evertstraat 15, 2514 BS Den-Haag - HOLLANDA

Tel: 0031/70/362 02 82- 361 76 81 Faks: 0031/70/362 01 17

E-mail: lahey@ailevecalisma.gov.tr

Rotterdam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Westblaak 2, 3012 KK Rotterdam - HOLLANDA

Tel: 0031/10/414 40 52 Faks: 0031/10/414 40 52

E-posta: rotterdam@ailevecalisma.gov.tr

Deventer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Keizerstraat 8, 7411 HG Deventer - HOLLANDA

Tel: 0031/570/619 554 Faks: 0031/570/61 95 54

E-posta: deventer@ailevecalisma.gov.tr

2.12. İNGİLTERE

Londra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Rutland Lodge, Knightsbridge SW7 1BW Londra - İNGİLTERE

Tel: 0044/20/758 15 988 Faks: 0044/20/759 169 11

E-posta: londra@ailevecalisma.gov.tr

2.13. İSVEÇ

Stokholm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Dag Hammerskjölds Vag 20, 11527 Stokholm - İSVEÇ

Tel: 0046/8/450 51 03 Faks: 0046/8/663 55 14

E-posta: stokholm@ailevecalisma.gov.tr

2.14. İSVİÇRE

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Lombachweg 33, CH-3006 Bern - İSVİÇRE

Tel: 0041/31/351 06 29 Faks: 0041 (0)31/352 88 19

E-posta: bern@ailevecalisma.gov.tr

Zürih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Weinbergstr. 65, CH- 8006 Zürich - İSVİÇRE

Tel: 0041/44/363 93 13 Faks: 0041/44/363 02 47 (iptal edilmiş)

E-posta: zurih@ailevecalisma.gov.tr

BM Cenevre Ofisi (ILO) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 28 B. Chemin du Petit Saconnex, 1209 Geneve - İSVİÇRE

Tel: 0041/22/918 50 82- 09 76 Faks: 0041/22/733 27 97

E-posta: cenevre@ailevecalisma.gov.tr

2.15. KANADA

Ottava Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 10 Lower Spadina, Suite 300, Toronto, ON M5V 2Z2 -KANADA

Tel: 001/416/ 5464466 Faks: 001/416/ 5464465

E-posta : ottava@ailevecalisma.gov.tr

2.16. KATAR

Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Al-Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street 310 Diplomatic Arca Dafna P.O.Box: 1977

Doha - KATAR

Tel: 00974/449 51 317 Faks: 00974/ 449 51 320

E-posta: doha@ailevcalisma.gov.tr

2.17. KAZAKİSTAN

Nur-Sultan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Tashenov St. 3, 010002 Astana - KAZAKİSTAN

Tel: 0077/172/70 46 66 Faks: 0077/172/425 605

E-posta: astana@ailevcalisma.gov.tr

2.18. KUVEYT

Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Block: 5 Yemen Street Plot No: I6 Al

Adres: P.O.Box: 20627, Safat 13067 - KUVEYT

Tel: 00965/222 77 413 Faks: 00965/252 30 49

E-posta: kuveyt@ailevcalisma.gov.tr

2.19. KUZHEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Lefkoşa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Bedrettin Demirel Cad. Lefkoşa - K.K.T.C.

Tel: 0392/600 31 19 Faks: 0392/227 37 17

E-posta: lefkosa@ailevcalisma.gov.tr

2.20.RUSYA

Moskova Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 7 Rostovskiy Peureulok 12 115127 Moskova - RUSYA

Tel: 007/926 797 64 34 Faks: 007/495/956 55 97

E-posta: moskova@aileavecalisma.gov.tr

2.21. S.ARABİSTAN

Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: P.O.Box: 94 390, Riyadh 11693 - S. ARABİSTAN

Tel: 00966/11/488 79 54 Faks: 00966/11/488 79 54

E-posta: riyad@aileavecalisma.gov.tr

Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: P.O.Box 70, Jeddah 21411- S. ARABİSTAN

Tel: 00966/12/665 48 73 Faks: 00966/12/ 665 22 80

E-posta: cidde@aileavecalisma.gov.tr

2.22. TÜRKMENİSTAN

Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Göroğlu Köçesi No: 9 Ashgabat - TÜRKMENİSTAN

Tel: 0099/312/ 37 91 69 Faks: 0099/312/ 94 23 26

E-posta: askabat@aileavecalisma.gov.tr